॥ ನಮೋ ತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ॥

ಅಙ್ಗುತ್ತರನಿಕಾಯೋ

ಪಞ್ಚಕನಿಪಾತಪಾಳಿ

೧. ಪಠಮಪಣ್ಣಾಸಕಂ

೧. ಸೇಖಬಲವಗ್ಗೋ

೧. ಸಂಖಿತ್ತಸುತ್ತಂ

೧. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ – ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಜೇತವನೇ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಆರಾಮೇ। ತತ್ರ ಖೋ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – ‘‘ಭಿಕ್ಖವೋ’’ತಿ। ‘‘ಭದನ್ತೇ’’ತಿ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ –

‘‘ಪಞ್ಚಿಮಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸೇಖಬಲಾನಿ [ಸೇಕ್ಖಬಲಾನಿ (ಕ॰)]। ಕತಮಾನಿ ಪಞ್ಚ? ಸದ್ಧಾಬಲಂ, ಹಿರೀಬಲಂ [ಹಿರಿಬಲಂ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)], ಓತ್ತಪ್ಪಬಲಂ, ವೀರಿಯಬಲಂ [ವಿರಿಯಬಲಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)], ಪಞ್ಞಾಬಲಂ – ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ಸೇಖಬಲಾನಿ।

‘‘ತಸ್ಮಾತಿಹ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏವಂ ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ – ‘ಸದ್ಧಾಬಲೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ಭವಿಸ್ಸಾಮ ಸೇಖಬಲೇನ, ಹಿರೀಬಲೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ಭವಿಸ್ಸಾಮ ಸೇಖಬಲೇನ, ಓತ್ತಪ್ಪಬಲೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ಭವಿಸ್ಸಾಮ ಸೇಖಬಲೇನ, ವೀರಿಯಬಲೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ಭವಿಸ್ಸಾಮ ಸೇಖಬಲೇನ, ಪಞ್ಞಾಬಲೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ಭವಿಸ್ಸಾಮ ಸೇಖಬಲೇನಾ’ತಿ। ಏವಞ್ಹಿ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬ’’ನ್ತಿ। ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ। ಅತ್ತಮನಾ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದುನ್ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ವಿತ್ಥತಸುತ್ತಂ

೨. ‘‘ಪಞ್ಚಿಮಾನಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸೇಖಬಲಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಪಞ್ಚ? ಸದ್ಧಾಬಲಂ, ಹಿರೀಬಲಂ, ಓತ್ತಪ್ಪಬಲಂ, ವೀರಿಯಬಲಂ, ಪಞ್ಞಾಬಲಂ। ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸದ್ಧಾಬಲಂ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಸದ್ಧೋ ಹೋತಿ, ಸದ್ದಹತಿ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಬೋಧಿಂ – ‘ಇತಿಪಿ ಸೋ ಭಗವಾ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ವಿಜ್ಜಾಚರಣಸಮ್ಪನ್ನೋ ಸುಗತೋ ಲೋಕವಿದೂ ಅನುತ್ತರೋ ಪುರಿಸದಮ್ಮಸಾರಥಿ ಸತ್ಥಾ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾ’ತಿ। ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸದ್ಧಾಬಲಂ।

‘‘ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಹಿರೀಬಲಂ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಹಿರಿಮಾ ಹೋತಿ, ಹಿರೀಯತಿ ಕಾಯದುಚ್ಚರಿತೇನ ವಚೀದುಚ್ಚರಿತೇನ ಮನೋದುಚ್ಚರಿತೇನ, ಹಿರೀಯತಿ ಪಾಪಕಾನಂ ಅಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ। ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಹಿರೀಬಲಂ।

‘‘ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಓತ್ತಪ್ಪಬಲಂ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಓತ್ತಪ್ಪೀ ಹೋತಿ, ಓತ್ತಪ್ಪತಿ ಕಾಯದುಚ್ಚರಿತೇನ ವಚೀದುಚ್ಚರಿತೇನ ಮನೋದುಚ್ಚರಿತೇನ, ಓತ್ತಪ್ಪತಿ ಪಾಪಕಾನಂ ಅಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ। ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ,

ಭಿಕ್ಖವೇ, ಓತ್ತಪ್ಪಬಲಂ।

“ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವೀರಿಯಬಲಂ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಆರದ್ಧವೀರಿಯೋ ವಿಹರತಿ ಅಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಪಹಾನಾಯ, ಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪದಾಯ, ಥಾಮವಾ ದಳ್ಹಪರಕ್ಕಮೋ ಅನಿಕ್ಖಿತ್ತಧುರೋ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು। ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವೀರಿಯಬಲಂ।

“ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಞಾಬಲಂ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಪಞ್ಞವಾ ಹೋತಿ ಉದಯತ್ಥಗಾಮಿನಿಯಾ ಪಞ್ಞಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಅರಿಯಾಯ ನಿಬ್ಬೇಧಿಕಾಯ ಸಮ್ಮಾ ದುಕ್ಖಕ್ಖಯಗಾಮಿನಿಯಾ। ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಞಾಬಲಂ। ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ಸೇಖಬಲಾನಿ।

“ತಸ್ಮಾತಿಹ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏವಂ ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ - ‘ಸದ್ಧಾಬಲೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ಭವಿಸ್ಸಾಮ ಸೇಖಬಲೇನ, ಹಿರೀಬಲೇನ... ಓತ್ತಪ್ಪಬಲೇನ ... ವೀರಿಯಬಲೇನ... ಪಞ್ಞಾಬಲೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ಭವಿಸ್ಸಾಮ ಸೇಖಬಲೇನಾ’ತಿ। ಏವಞ್ಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬ”ನ್ತಿ। ದುತಿಯಂ।

೩. ದುಕ್ಖಸುತ್ತಂ

೩. “ಪಞ್ಚಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ದುಕ್ಖಂ ವಿಹರತಿ ಸವಿಘಾತಂ ಸಉಪಾಯಾಸಂ ಸಪರಿಳಾಹಂ, ಕಾಯಸ್ಸ ಚ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ದುಗ್ಗತಿ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಾ। ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅಸ್ಸದ್ಧೋ ಹೋತಿ, ಅಹಿರಿಕೋ ಹೋತಿ, ಅನೋತ್ತಪ್ಪೀ ಹೋತಿ, ಕುಸೀತೋ ಹೋತಿ, ದುಪ್ಪಞ್ಞೋ ಹೋತಿ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ದುಕ್ಖಂ ವಿಹರತಿ ಸವಿಘಾತಂ ಸಉಪಾಯಾಸಂ ಸಪರಿಳಾಹಂ, ಕಾಯಸ್ಸ ಚ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ದುಗ್ಗತಿ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಾ।

“ಪಞ್ಚಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸುಖಂ ವಿಹರತಿ ಅವಿಘಾತಂ ಅನುಪಾಯಾಸಂ ಅಪರಿಳಾಹಂ, ಕಾಯಸ್ಸ ಚ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಾ। ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸದ್ಧೋ ಹೋತಿ, ಹಿರೀಮಾ ಹೋತಿ, ಓತ್ತಪ್ಪೀ ಹೋತಿ, ಆರದ್ಧವೀರಿಯೋ ಹೋತಿ, ಪಞ್ಞವಾ ಹೋತಿ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸುಖಂ ವಿಹರತಿ ಅವಿಘಾತಂ ಅನುಪಾಯಾಸಂ ಅಪರಿಳಾಹಂ, ಕಾಯಸ್ಸ ಚ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಾ”ತಿ। ತತಿಯಂ।

೪. ಯಥಾಭತಸುತ್ತಂ

೪. “ಪಞ್ಚಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ಯಥಾಭತಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ಏವಂ ನಿರಯೇ। ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅಸ್ಸದ್ಧೋ ಹೋತಿ, ಅಹಿರಿಕೋ ಹೋತಿ, ಅನೋತ್ತಪ್ಪೀ ಹೋತಿ , ಕುಸೀತೋ ಹೋತಿ , ದುಪ್ಪಞ್ಞೋ ಹೋತಿ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ಯಥಾಭತಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ಏವಂ ನಿರಯೇ।

“ಪಞ್ಚಹಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ಯಥಾಭತಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ಏವಂ ಸಗ್ಗೇ। ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸದ್ಧೋ ಹೋತಿ, ಹಿರೀಮಾ ಹೋತಿ, ಓತ್ತಪ್ಪೀ ಹೋತಿ, ಆರದ್ಧವೀರಿಯೋ ಹೋತಿ, ಪಞ್ಞವಾ ಹೋತಿ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ಯಥಾಭತಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ಏವಂ ಸಗ್ಗೇ”ತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಸಿಕ್ಖಾಸುತ್ತಂ

೫. “ಯೋ ಹಿ ಕೋಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ವಾ ಭಿಕ್ಖುನೀ ವಾ ಸಿಕ್ಖಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಯ ಹೀನಾಯಾವತ್ತತಿ, ತಸ್ಸ ದಿಟ್ಠೇವ [ದಿಟ್ಠೇ ಚೇವ (ಸೀ॰)] ಧಮ್ಮೇ ಪಞ್ಚ ಸಹಧಮ್ಮಿಕಾ ವಾದಾನುಪಾತಾ [ವಾದಾನುವಾದಾ (ಅ॰ ನಿ॰ ೮.೧೨; ಅ॰ ನಿ॰ ೩.೫೮)] ಗಾರಯ್ಹಾ ಠಾನಾ ಆಗಚ್ಛನ್ತಿ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಸದ್ಧಾಪಿ ನಾಮ ತೇ ನಾಹೋಸಿ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು, ಹಿರೀಪಿ ನಾಮ ತೇ ನಾಹೋಸಿ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು, ಓತ್ತಪ್ಪಮ್ಪಿ ನಾಮ ತೇ ನಾಹೋಸಿ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು, ವೀರಿಯಮ್ಪಿ ನಾಮ ತೇ ನಾಹೋಸಿ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು, ಪಞ್ಞಾಪಿ ನಾಮ ತೇ ನಾಹೋಸಿ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು। ಯೋ ಹಿ ಕೋಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ವಾ ಭಿಕ್ಖುನೀ ವಾ ಸಿಕ್ಖಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಯ ಹೀನಾಯಾವತ್ತತಿ, ತಸ್ಸ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಇಮೇ ಪಞ್ಚ ಸಹಧಮ್ಮಿಕಾ ವಾದಾನುಪಾತಾ ಗಾರಯ್ಹಾ ಠಾನಾ ಆಗಚ್ಛನ್ತಿ।

“ಯೋ ಹಿ ಕೋಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ವಾ ಭಿಕ್ಖುನೀ ವಾ ಸಹಾಪಿ ದುಕ್ಖೇನ ಸಹಾಪಿ ದೋಮನಸ್ಸೇನ ಅಸ್ಸುಮುಖೋ [ಅಸ್ಸುಮುಖೋಪಿ (ಸ್ಯಾ॰)] ರುದಮಾನೋ ಪರಿಪುಣ್ಣಂ ಪರಿಸುದ್ಧಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರತಿ, ತಸ್ಸ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಪಞ್ಚ ಸಹಧಮ್ಮಿಕಾ ಪಾಸಂಸಾ ಠಾನಾ [ಪಾಸಂಸಂ ಠಾನಂ (ಸ್ಯಾ॰)] ಆಗಚ್ಛನ್ತಿ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಸದ್ಧಾಪಿ ನಾಮ ತೇ ಅಹೋಸಿ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು, ಹಿರೀಪಿ ನಾಮ ತೇ ಅಹೋಸಿ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು, ಓತ್ತಪ್ಪಮ್ಪಿ ನಾಮ ತೇ ಅಹೋಸಿ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು, ವೀರಿಯಮ್ಪಿ ನಾಮ ತೇ ಅಹೋಸಿ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು, ಪಞ್ಞಾಪಿ ನಾಮ ತೇ ಅಹೋಸಿ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು। ಯೋ ಹಿ ಕೋಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ವಾ ಭಿಕ್ಖುನೀ ವಾ ಸಹಾಪಿ ದುಕ್ಖೇನ ಸಹಾಪಿ ದೋಮನಸ್ಸೇನ ಅಸ್ಸುಮುಖೋ ರುದಮಾನೋ ಪರಿಪುಣ್ಣಂ ಪರಿಸುದ್ಧಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರತಿ, ತಸ್ಸ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಇಮೇ ಪಞ್ಚ ಸಹಧಮ್ಮಿಕಾ ಪಾಸಂಸಾ ಠಾನಾ ಆಗಚ್ಛನ್ತೀ”ತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ಸಮಾಪತ್ತಿಸುತ್ತಂ

೬. “ನ ತಾವ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಕುಸಲಸ್ಸ ಸಮಾಪತ್ತಿ ಹೋತಿ ಯಾವ ಸದ್ಧಾ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಿತಾ ಹೋತಿ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು। ಯತೋ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸದ್ಧಾ ಅನ್ತರಹಿತಾ ಹೋತಿ, ಅಸದ್ಧಿಯಂ ಪರಿಯುಟ್ಠಾಯ ತಿಟ್ಠತಿ; ಅಥ ಅಕುಸಲಸ್ಸ ಸಮಾಪತ್ತಿ ಹೋತಿ।

“ನ ತಾವ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಕುಸಲಸ್ಸ ಸಮಾಪತ್ತಿ ಹೋತಿ ಯಾವ ಹಿರೀ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಿತಾ ಹೋತಿ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು। ಯತೋ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಹಿರೀ ಅನ್ತರಹಿತಾ ಹೋತಿ, ಅಹಿರಿಕಂ ಪರಿಯುಟ್ಠಾಯ ತಿಟ್ಠತಿ; ಅಥ ಅಕುಸಲಸ್ಸ ಸಮಾಪತ್ತಿ ಹೋತಿ।

“ನ ತಾವ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಕುಸಲಸ್ಸ ಸಮಾಪತ್ತಿ ಹೋತಿ ಯಾವ ಓತ್ತಪ್ಪಂ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಿತಂ ಹೋತಿ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು। ಯತೋ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಓತ್ತಪ್ಪಂ ಅನ್ತರಹಿತಂ ಹೋತಿ, ಅನೋತ್ತಪ್ಪಂ ಪರಿಯುಟ್ಠಾಯ ತಿಟ್ಠತಿ; ಅಥ ಅಕುಸಲಸ್ಸ ಸಮಾಪತ್ತಿ ಹೋತಿ।

“ನ ತಾವ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಕುಸಲಸ್ಸ ಸಮಾಪತ್ತಿ ಹೋತಿ ಯಾವ ವೀರಿಯಂ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಿತಂ ಹೋತಿ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು। ಯತೋ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವೀರಿಯಂ ಅನ್ತರಹಿತಂ ಹೋತಿ, ಕೋಸಜ್ಜಂ ಪರಿಯುಟ್ಠಾಯ ತಿಟ್ಠತಿ; ಅಥ ಅಕುಸಲಸ್ಸ ಸಮಾಪತ್ತಿ ಹೋತಿ।

“ನ ತಾವ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಕುಸಲಸ್ಸ ಸಮಾಪತ್ತಿ ಹೋತಿ ಯಾವ ಪಞ್ಞಾ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಿತಾ ಹೋತಿ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು। ಯತೋ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಞಾ ಅನ್ತರಹಿತಾ ಹೋತಿ, ದುಪ್ಪಞ್ಞಾ [ದುಪ್ಪಞ್ಞಂ (ಕ॰)] ಪರಿಯುಟ್ಠಾಯ ತಿಟ್ಠತಿ; ಅಥ ಅಕುಸಲಸ್ಸ ಸಮಾಪತ್ತಿ ಹೋತೀ”ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ಕಾಮಸುತ್ತಂ

೭. “ಯೇಭುಯ್ಯೇನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತಾ ಕಾಮೇಸು ಲಳಿತಾ [ಪಲಾಳಿತಾ (ಸೀ॰)]। ಅಸಿತಬ್ಯಾಭಙ್ಗಿಂ [ಅಸಿತಬ್ಯಾಭಙ್ಗೀ ಚೇಪಿ (?)], ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕುಲಪುತ್ತೋ ಓಹಾಯ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಹೋತಿ, ‘ಸದ್ಧಾಪಬ್ಬಜಿತೋ ಕುಲಪುತ್ತೋ’ತಿ ಅಲಂ ವಚನಾಯ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಲಬ್ಭಾ [ಲಬ್ಭಾ ಹಿ (ಸ್ಯಾ॰)], ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯೋಬ್ಬನೇನ ಕಾಮಾ ತೇ ಚ ಖೋ ಯಾದಿಸಾ ವಾ ತಾದಿಸಾ

ವಾ। ಯೇ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಹೀನಾ ಕಾಮಾ ಯೇ ಚ ಮಜ್ಝಿಮಾ ಕಾಮಾ ಯೇ ಚ ಪಣೀತಾ ಕಾಮಾ , ಸಬ್ಬೇ ಕಾಮಾ 'ಕಾಮಾ'ತ್ವೇವ ಸಙ್ಖಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ದಹರೋ ಕುಮಾರೋ ಮನ್ದೋ ಉತ್ತಾನಸೇಯ್ಯಕೋ ಧಾತಿಯಾ ಪಮಾದಮನ್ವಾಯ ಕಟ್ಠಂ ವಾ ಕಠಲಂ [ಕಥಲಂ (ಕ॰)] ವಾ ಮುಖೇ ಆಹರೇಯ್ಯ। ತಮೇನಂ ಧಾತಿ ಸೀಘಂ ಸೀಘಂ [ಸೀಘಸೀಘಂ (ಸೀ॰)] ಮನಸಿ ಕರೇಯ್ಯ; ಸೀಘಂ ಸೀಘಂ ಮನಸಿ ಕರಿತ್ವಾ ಸೀಘಂ ಸೀಘಂ ಆಹರೇಯ್ಯ। ನೋ ಚೇ ಸಕ್ಕುಣೇಯ್ಯ ಸೀಘಂ ಸೀಘಂ ಆಹರಿತುಂ, ವಾಮೇನ ಹತ್ಥೇನ ಸೀಸಂ ಪರಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ದಕ್ಖಿಣೇನ ಹತ್ಥೇನ ವಙ್ಕಙ್ಗುಲಿಂ ಕರಿತ್ವಾ ಸಲೋಹಿತಮ್ಪಿ ಆಹರೇಯ್ಯ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? 'ಅತ್ಥೇಸಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕುಮಾರಸ್ಸ ವಿಹೇಸಾ; ನೇಸಾ ನತ್ಥೀ'ತಿ ವದಾಮಿ। ಕರಣೀಯಞ್ಚ ಖೋ ಏತಂ [ಏವಂ (ಕ॰)], ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಾತಿಯಾ ಅತ್ಥಕಾಮಾಯ ಹಿತೇಸಿನಿಯಾ ಅನುಕಮ್ಪಿಕಾಯ, ಅನುಕಮ್ಪಂ ಉಪಾದಾಯ। ಯತೋ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸೋ ಕುಮಾರೋ ವುದ್ಧೋ ಹೋತಿ ಅಲಂಪಞ್ಞೋ, ಅನಪೇಕ್ಖಾ ದಾನಿ [ಅನಪೇಕ್ಖಾ ಪನ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)], ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಾತಿ ತಸ್ಮಿಂ ಕುಮಾರೇ ಹೋತಿ - 'ಅತ್ತಗುತ್ತೋ ದಾನಿ ಕುಮಾರೋ ನಾಲಂ ಪಮಾದಾಯಾ'ತಿ।

"ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಾವಕೀವಞ್ಚ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಸದ್ಧಾಯ ಅಕತಂ ಹೋತಿ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು, ಹಿರಿಯಾ ಅಕತಂ ಹೋತಿ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು, ಓತ್ತಪ್ಪೇನ ಅಕತಂ ಹೋತಿ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು, ವೀರಿಯೇನ ಅಕತಂ ಹೋತಿ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು, ಪಞ್ಞಾಯ ಅಕತಂ ಹೋತಿ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು, ಅನುರಕ್ಖಿತಬ್ಬೋ ತಾವ ಮೇ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಹೋತಿ। ಯತೋ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಸದ್ಧಾಯ ಕತಂ ಹೋತಿ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು, ಹಿರಿಯಾ ಕತಂ ಹೋತಿ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು, ಓತ್ತಪ್ಪೇನ ಕತಂ ಹೋತಿ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು, ವೀರಿಯೇನ ಕತಂ ಹೋತಿ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು, ಪಞ್ಞಾಯ ಕತಂ ಹೋತಿ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು, ಅನಪೇಕ್ಖೋ ದಾನಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ [ಪನಾಹಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)], ತಸ್ಮಿಂ ಭಿಕ್ಖುಸ್ಮಿಂ ಹೋಮಿ - 'ಅತ್ತಗುತ್ತೋ ದಾನಿ ಭಿಕ್ಖು ನಾಲಂ ಪಮಾದಾಯಾ'"ತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ಚವನಸುತ್ತಂ

೮. "ಪಞ್ಚಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ಚವತಿ, ನಪ್ಪತಿಟ್ಠಾತಿ ಸದ್ಧಮ್ಮೇ। ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ಅಸದ್ಧೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಚವತಿ, ನಪ್ಪತಿಟ್ಠಾತಿ ಸದ್ಧಮ್ಮೇ । ಅಹಿರಿಕೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಚವತಿ, ನಪ್ಪತಿಟ್ಠಾತಿ ಸದ್ಧಮ್ಮೇ। ಅನೋತ್ತಪ್ಪೀ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಚವತಿ, ನಪ್ಪತಿಟ್ಠಾತಿ ಸದ್ಧಮ್ಮೇ। ಕುಸೀತೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಚವತಿ, ನಪ್ಪತಿಟ್ಠಾತಿ ಸದ್ಧಮ್ಮೇ। ದುಪ್ಪಞ್ಞೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಚವತಿ, ನಪ್ಪತಿಟ್ಠಾತಿ ಸದ್ಧಮ್ಮೇ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ಚವತಿ, ನಪ್ಪತಿಟ್ಠಾತಿ ಸದ್ಧಮ್ಮೇ।

"ಪಞ್ಚಹಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ನ ಚವತಿ, ಪತಿಟ್ಠಾತಿ ಸದ್ಧಮ್ಮೇ। ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ಸದ್ಧೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ನ ಚವತಿ , ಪತಿಟ್ಠಾತಿ ಸದ್ಧಮ್ಮೇ। ಹಿರೀಮಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ನ ಚವತಿ, ಪತಿಟ್ಠಾತಿ ಸದ್ಧಮ್ಮೇ। ಓತ್ತಪ್ಪೀ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ನ ಚವತಿ, ಪತಿಟ್ಠಾತಿ ಸದ್ಧಮ್ಮೇ। ಆರದ್ಧವೀರಿಯೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ನ ಚವತಿ, ಪತಿಟ್ಠಾತಿ ಸದ್ಧಮ್ಮೇ। ಪಞ್ಞವಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ನ ಚವತಿ, ಪತಿಟ್ಠಾತಿ ಸದ್ಧಮ್ಮೇ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ನ ಚವತಿ, ಪತಿಟ್ಠಾತಿ ಸದ್ಧಮ್ಮೇ"ತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ಪಠಮಅಗಾರವಸುತ್ತಂ

೯. "ಪಞ್ಚಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ಅಗಾರವೋ ಅಪ್ಪತಿಸ್ಸೋ ಚವತಿ, ನಪ್ಪತಿಟ್ಠಾತಿ ಸದ್ಧಮ್ಮೇ। ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ಅಸ್ಸದ್ಧೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅಗಾರವೋ ಅಪ್ಪತಿಸ್ಸೋ ಚವತಿ, ನಪ್ಪತಿಟ್ಠಾತಿ ಸದ್ಧಮ್ಮೇ। ಅಹಿರಿಕೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅಗಾರವೋ ಅಪ್ಪತಿಸ್ಸೋ ಚವತಿ, ನಪ್ಪತಿಟ್ಠಾತಿ ಸದ್ಧಮ್ಮೇ। ಅನೋತ್ತಪ್ಪೀ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅಗಾರವೋ ಅಪ್ಪತಿಸ್ಸೋ ಚವತಿ, ನಪ್ಪತಿಟ್ಠಾತಿ ಸದ್ಧಮ್ಮೇ। ಕುಸೀತೋ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅಗಾರವೋ ಅಪ್ಪತಿಸ್ಸೋ ಚವತಿ, ನಪ್ಪತಿಟ್ಠಾತಿ ಸದ್ಧಮ್ಮೇ। ದುಪ್ಪಞ್ಞೋ,

ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅಗಾರವೋ ಅಪ್ಪತಿಸ್ಸೋ ಚವತಿ, ನಪ್ಪತಿಟ್ಠಾತಿ ಸದ್ಧಮ್ಮೇ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ಅಗಾರವೋ ಅಪ್ಪತಿಸ್ಸೋ ಚವತಿ, ನಪ್ಪತಿಟ್ಠಾತಿ ಸದ್ಧಮ್ಮೇ।

“ಪಞ್ಚಹಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ಸಗಾರವೋ ಸಪ್ಪತಿಸ್ಸೋ ನ ಚವತಿ, ಪತಿಟ್ಠಾತಿ ಸದ್ಧಮ್ಮೇ। ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ಸದ್ಧೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಗಾರವೋ ಸಪ್ಪತಿಸ್ಸೋ ನ ಚವತಿ, ಪತಿಟ್ಠಾತಿ ಸದ್ಧಮ್ಮೇ। ಹಿರಿಮಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಗಾರವೋ ಸಪ್ಪತಿಸ್ಸೋ ನ ಚವತಿ, ಪತಿಟ್ಠಾತಿ ಸದ್ಧಮ್ಮೇ। ಓತ್ತಪ್ಪೀ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಗಾರವೋ ಸಪ್ಪತಿಸ್ಸೋ ನ ಚವತಿ, ಪತಿಟ್ಠಾತಿ ಸದ್ಧಮ್ಮೇ। ಆರದ್ಧವೀರಿಯೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಗಾರವೋ ಸಪ್ಪತಿಸ್ಸೋ ನ ಚವತಿ, ಪತಿಟ್ಠಾತಿ ಸದ್ಧಮ್ಮೇ। ಪಞ್ಞವಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಗಾರವೋ ಸಪ್ಪತಿಸ್ಸೋ ನ ಚವತಿ, ಪತಿಟ್ಠಾತಿ ಸದ್ಧಮ್ಮೇ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ಸಗಾರವೋ ಸಪ್ಪತಿಸ್ಸೋ ನ ಚವತಿ, ಪತಿಟ್ಠಾತಿ ಸದ್ಧಮ್ಮೇ”ತಿ। ನವಮಂ।

೧೦. ದುತಿಯಅಗಾರವಸುತ್ತಂ

೧೦. “ಪಞ್ಚಹಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ಅಗಾರವೋ ಅಪ್ಪತಿಸ್ಸೋ ಅಭಬ್ಬೋ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಧಮ್ಮವಿನಯೇ ವುದ್ಧಿಂ ವಿರೂಳ್ಹಿಂ ವೇಪುಲ್ಲಂ ಆಪಜ್ಜಿತುಂ। ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ಅಸ್ಸದ್ಧೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅಗಾರವೋ ಅಪ್ಪತಿಸ್ಸೋ ಅಭಬ್ಬೋ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಧಮ್ಮವಿನಯೇ ವುದ್ಧಿಂ ವಿರೂಳ್ಹಿಂ ವೇಪುಲ್ಲಂ ಆಪಜ್ಜಿತುಂ। ಅಹಿರಿಕೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅಗಾರವೋ ಅಪ್ಪತಿಸ್ಸೋ ಅಭಬ್ಬೋ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಧಮ್ಮವಿನಯೇ ವುದ್ಧಿಂ ವಿರೂಳ್ಹಿಂ ವೇಪುಲ್ಲಂ ಆಪಜ್ಜಿತುಂ। ಅನೋತ್ತಪ್ಪೀ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅಗಾರವೋ ಅಪ್ಪತಿಸ್ಸೋ ಅಭಬ್ಬೋ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಧಮ್ಮವಿನಯೇ ವುದ್ಧಿಂ ವಿರೂಳ್ಹಿಂ ವೇಪುಲ್ಲಂ ಆಪಜ್ಜಿತುಂ। ಕುಸೀತೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅಗಾರವೋ ಅಪ್ಪತಿಸ್ಸೋ ಅಭಬ್ಬೋ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಧಮ್ಮವಿನಯೇ ವುದ್ಧಿಂ ವಿರೂಳ್ಹಿಂ ವೇಪುಲ್ಲಂ ಆಪಜ್ಜಿತುಂ। ದುಪ್ಪಞ್ಞೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅಗಾರವೋ ಅಪ್ಪತಿಸ್ಸೋ ಅಭಬ್ಬೋ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಧಮ್ಮವಿನಯೇ ವುದ್ಧಿಂ ವಿರೂಳ್ಹಿಂ ವೇಪುಲ್ಲಂ ಆಪಜ್ಜಿತುಂ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ಅಗಾರವೋ ಅಪ್ಪತಿಸ್ಸೋ ಅಭಬ್ಬೋ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಧಮ್ಮವಿನಯೇ ವುದ್ಧಿಂ ವಿರೂಳ್ಹಿಂ ವೇಪುಲ್ಲಂ ಆಪಜ್ಜಿತುಂ।

“ಪಞ್ಚಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ಸಗಾರವೋ ಸಪ್ಪತಿಸ್ಸೋ ಭಬ್ಬೋ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಧಮ್ಮವಿನಯೇ ವುದ್ಧಿಂ ವಿರೂಳ್ಹಿಂ ವೇಪುಲ್ಲಂ ಆಪಜ್ಜಿತುಂ। ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ಸದ್ಧೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಗಾರವೋ ಸಪ್ಪತಿಸ್ಸೋ ಭಬ್ಬೋ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಧಮ್ಮವಿನಯೇ ವುದ್ಧಿಂ ವಿರೂಳ್ಹಿಂ ವೇಪುಲ್ಲಂ ಆಪಜ್ಜಿತುಂ। ಹಿರೀಮಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು…ಪೇ॰… ಓತ್ತಪ್ಪೀ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ಭಿಕ್ಖು…ಪೇ॰… ಆರದ್ಧವೀರಿಯೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು…ಪೇ॰… ಪಞ್ಞವಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಗಾರವೋ ಸಪ್ಪತಿಸ್ಸೋ ಭಬ್ಬೋ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಧಮ್ಮವಿನಯೇ ವುದ್ಧಿಂ ವಿರೂಳ್ಹಿಂ ವೇಪುಲ್ಲಂ ಆಪಜ್ಜಿತುಂ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ಪಞ್ಚಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ಸಗಾರವೋ ಸಪ್ಪತಿಸ್ಸೋ ಭಬ್ಬೋ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಧಮ್ಮವಿನಯೇ ವುದ್ಧಿಂ ವಿರೂಳ್ಹಿಂ ವೇಪುಲ್ಲಂ ಆಪಜ್ಜಿತು”ನ್ತಿ। ದಸಮಂ।

ಸೇಖಬಲವಗ್ಗೋ ಪಠಮೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ –

ಸಂಖಿತ್ತಂ ವಿತ್ಥತಂ ದುಕ್ಖಾ, ಭತಂ ಸಿಕ್ಖಾಯ ಪಞ್ಚಮಂ।
ಸಮಾಪತ್ತಿ ಚ ಕಾಮೇಸು, ಚವನಾ ದ್ವೇ ಅಗಾರವಾತಿ॥

೧. ಬಲವಗ್ಗೋ

೧. ಅನನುಸ್ಸುತಸುತ್ತಂ

೧೧. “ಪುಬ್ಬಾಹಂ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನನುಸ್ಸುತೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಅಭಿಞ್ಞಾವೋಸಾನಪಾರಮಿಪ್ಪತ್ತೋ ಪಟಿಜಾನಾಮಿ। ಪಞ್ಚಿಮಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾಗತಸ್ಸ ತಥಾಗತಬಲಾನಿ, ಯೇಹಿ ಬಲೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ತಥಾಗತೋ ಆಸಭಂ ಠಾನಂ ಪಟಿಜಾನಾತಿ, ಪರಿಸಾಸು ಸೀಹನಾದಂ ನದತಿ, ಬ್ರಹ್ಮಚಕ್ಕಂ ಪವತ್ತೇತಿ। ಕತಮಾನಿ ಪಞ್ಚ? ಸದ್ಧಾಬಲಂ, ಹಿರೀಬಲಂ, ಓತ್ತಪ್ಪಬಲಂ, ವೀರಿಯಬಲಂ, ಪಞ್ಞಾಬಲಂ - ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ತಥಾಗತಸ್ಸ ತಥಾಗತಬಲಾನಿ ಯೇಹಿ ಬಲೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ತಥಾಗತೋ ಆಸಭಂ ಠಾನಂ ಪಟಿಜಾನಾತಿ, ಪರಿಸಾಸು ಸೀಹನಾದಂ ನದತಿ, ಬ್ರಹ್ಮಚಕ್ಕಂ ಪವತ್ತೇತೀ”ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ಕೂಟಸುತ್ತಂ

೧೨. “ಪಞ್ಚಿಮಾನಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸೇಖಬಲಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಪಞ್ಚ? ಸದ್ಧಾಬಲಂ, ಹಿರೀಬಲಂ, ಓತ್ತಪ್ಪಬಲಂ, ವೀರಿಯಬಲಂ, ಪಞ್ಞಾಬಲಂ - ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ಸೇಖಬಲಾನಿ। ಇಮೇಸಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಸೇಖಬಲಾನಂ ಏತಂ ಅಗ್ಗಂ ಏತಂ ಸಙ್ಗಾಹಿಕಂ ಏತಂ ಸಙ್ಘಾತನಿಯಂ, ಯದಿದಂ ಪಞ್ಞಾಬಲಂ।

“ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ , ಕೂಟಾಗಾರಸ್ಸ ಏತಂ ಅಗ್ಗಂ ಏತಂ ಸಙ್ಗಾಹಿಕಂ ಏತಂ ಸಙ್ಘಾತನಿಯಂ, ಯದಿದಂ ಕೂಟಂ। ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮೇಸಂ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಸೇಖಬಲಾನಂ ಏತಂ ಅಗ್ಗಂ ಏತಂ ಸಙ್ಗಾಹಿಕಂ ಏತಂ ಸಙ್ಘಾತನಿಯಂ, ಯದಿದಂ ಪಞ್ಞಾಬಲಂ।

“ತಸ್ಮಾತಿಹ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏವಂ ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ - ‘ಸದ್ಧಾಬಲೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ಭವಿಸ್ಸಾಮ ಸೇಖಬಲೇನ, ಹಿರೀಬಲೇನ… ಓತ್ತಪ್ಪಬಲೇನ… ವೀರಿಯಬಲೇನ… ಪಞ್ಞಾಬಲೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ಭವಿಸ್ಸಾಮ ಸೇಖಬಲೇನಾ’ತಿ। ಏವಞ್ಹಿ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬ”ನ್ತಿ। ದುತಿಯಂ।

೩. ಸಂಖಿತ್ತಸುತ್ತಂ

೧೩. “ಪಞ್ಚಿಮಾನಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬಲಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಪಞ್ಚ? ಸದ್ಧಾಬಲಂ, ವೀರಿಯಬಲಂ, ಸತಿಬಲಂ, ಸಮಾಧಿಬಲಂ, ಪಞ್ಞಾಬಲಂ - ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ಬಲಾನೀ”ತಿ। ತತಿಯಂ।

೪. ವಿತ್ಥತಸುತ್ತಂ

೧೪. “ಪಞ್ಚಿಮಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬಲಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಪಞ್ಚ? ಸದ್ಧಾಬಲಂ, ವೀರಿಯಬಲಂ, ಸತಿಬಲಂ, ಸಮಾಧಿಬಲಂ, ಪಞ್ಞಾಬಲಂ।

“ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸದ್ಧಾಬಲಂ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಸದ್ಧೋ ಹೋತಿ, ಸದ್ದಹತಿ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಬೋಧಿಂ - ‘ಇತಿಪಿ ಸೋ ಭಗವಾ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ವಿಜ್ಜಾಚರಣಸಮ್ಪನ್ನೋ ಸುಗತೋ ಲೋಕವಿದೂ ಅನುತ್ತರೋ ಪುರಿಸದಮ್ಮಸಾರಥಿ ಸತ್ಥಾ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾ’ತಿ । ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸದ್ಧಾಬಲಂ।

“ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವೀರಿಯಬಲಂ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಆರದ್ಧವೀರಿಯೋ ವಿಹರತಿ ಅಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಪಹಾನಾಯ, ಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪದಾಯ ಥಾಮವಾ ದಳ್ಹಪರಕ್ಕಮೋ ಅನಿಕ್ಖಿತ್ತಧುರೋ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು। ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವೀರಿಯಬಲಂ।

“ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ಸತಿಬಲಂ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಸತಿಮಾ ಹೋತಿ ಪರಮೇನ ಸತಿನೇಪಕ್ಕೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ, ಚಿರಕತಮ್ಪಿ ಚಿರಭಾಸಿತಮ್ಪಿ ಸರಿತಾ ಅನುಸ್ಸರಿತಾ। ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತಿಬಲಂ।

“ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಾಧಿಬಲಂ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ವಿವಿಚ್ಚೇವ ಕಾಮೇಹಿ ವಿವಿಚ್ಚ ಅಕುಸಲೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸವಿತಕ್ಕಂ ಸವಿಚಾರಂ ವಿವೇಕಜಂ ಪೀತಿಸುಖಂ ಪಠಮಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ; ವಿತಕ್ಕವಿಚಾರಾನಂ ವೂಪಸಮಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸಮ್ಪಸಾದನಂ ಚೇತಸೋ ಏಕೋದಿಭಾವಂ ಅವಿತಕ್ಕಂ ಅವಿಚಾರಂ ಸಮಾಧಿಜಂ ಪೀತಿಸುಖಂ ದುತಿಯಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ; ಪೀತಿಯಾ ಚ ವಿರಾಗಾ ಉಪೇಕ್ಖಕೋ ಚ ವಿಹರತಿ ಸತೋ ಚ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸುಖಞ್ಚ ಕಾಯೇನ ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ ಯಂ ತಂ ಅರಿಯಾ ಆಚಿಕ್ಖನ್ತಿ - ‘ಉಪೇಕ್ಖಕೋ ಸತಿಮಾ ಸುಖವಿಹಾರೀ’ತಿ ತತಿಯಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ; ಸುಖಸ್ಸ ಚ ಪಹಾನಾ ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಚ ಪಹಾನಾ ಪುಬ್ಬೇವ ಸೋಮನಸ್ಸದೋಮನಸ್ಸಾನಂ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ಉಪೇಕ್ಖಾಸತಿಪಾರಿಸುದ್ಧಿಂ ಚತುತ್ಥಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಾಧಿಬಲಂ।

“ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಞಾಬಲಂ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಪಞ್ಞವಾ ಹೋತಿ ಉದಯತ್ಥಗಾಮಿನಿಯಾ ಪಞ್ಞಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಅರಿಯಾಯ ನಿಬ್ಬೇಧಿಕಾಯ ಸಮ್ಮಾ ದುಕ್ಖಕ್ಖಯಗಾಮಿನಿಯಾ। ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಞಾಬಲಂ। ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ಬಲಾನೀ”ತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ದಟ್ಠಬ್ಬಸುತ್ತಂ

೧೫. “ಪಞ್ಚಿಮಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬಲಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಪಞ್ಚ? ಸದ್ಧಾಬಲಂ, ವೀರಿಯಬಲಂ, ಸತಿಬಲಂ, ಸಮಾಧಿಬಲಂ, ಪಞ್ಞಾಬಲಂ । ಕತ್ಥ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸದ್ಧಾಬಲಂ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ? ಚತೂಸು ಸೋತಾಪತ್ತಿಯಙ್ಗೇಸು। ಏತ್ಥ ಸದ್ಧಾಬಲಂ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಕತ್ಥ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವೀರಿಯಬಲಂ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ? ಚತೂಸು ಸಮ್ಮಪ್ಪಧಾನೇಸು। ಏತ್ಥ ವೀರಿಯಬಲಂ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಕತ್ಥ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತಿಬಲಂ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ? ಚತೂಸು ಸತಿಪಟ್ಠಾನೇಸು। ಏತ್ಥ ಸತಿಬಲಂ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಕತ್ಥ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಾಧಿಬಲಂ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ? ಚತೂಸು ಝಾನೇಸು। ಏತ್ಥ ಸಮಾಧಿಬಲಂ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಕತ್ಥ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಞಾಬಲಂ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ? ಚತೂಸು ಅರಿಯಸಚ್ಚೇಸು। ಏತ್ಥ ಪಞ್ಞಾಬಲಂ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ಬಲಾನೀ”ತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ಪುನಕೂಟಸುತ್ತಂ

೧೬. “ಪಞ್ಚಿಮಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬಲಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಪಞ್ಚ? ಸದ್ಧಾಬಲಂ, ವೀರಿಯಬಲಂ, ಸತಿಬಲಂ, ಸಮಾಧಿಬಲಂ, ಪಞ್ಞಾಬಲಂ - ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ಬಲಾನಿ। ಇಮೇಸಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಬಲಾನಂ ಏತಂ ಅಗ್ಗಂ ಏತಂ ಸಙ್ಗಾಹಿಕಂ ಏತಂ ಸಙ್ಘಾತನಿಯಂ, ಯದಿದಂ ಪಞ್ಞಾಬಲಂ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕೂಟಾಗಾರಸ್ಸ ಏತಂ ಅಗ್ಗಂ ಏತಂ ಸಙ್ಗಾಹಿಕಂ ಏತಂ ಸಙ್ಘಾತನಿಯಂ, ಯದಿದಂ ಕೂಟಂ। ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮೇಸಂ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಬಲಾನಂ ಏತಂ ಅಗ್ಗಂ ಏತಂ ಸಙ್ಗಾಹಿಕಂ ಏತಂ ಸಙ್ಘಾತನಿಯಂ, ಯದಿದಂ ಪಞ್ಞಾಬಲ”ನ್ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ಪಠಮಹಿತಸುತ್ತಂ

೧೭. "ಪಞ್ಚಹಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ಅತ್ತಹಿತಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತಿ, ನೋ ಪರಹಿತಾಯ। ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅತ್ತನಾ ಸೀಲಸಮ್ಪನ್ನೋ ಹೋತಿ, ನೋ ಪರಂ ಸೀಲಸಮ್ಪದಾಯ ಸಮಾದಪೇತಿ; ಅತ್ತನಾ ಸಮಾಧಿಸಮ್ಪನ್ನೋ ಹೋತಿ, ನೋ ಪರಂ ಸಮಾಧಿಸಮ್ಪದಾಯ ಸಮಾದಪೇತಿ; ಅತ್ತನಾ ಪಞ್ಞಾಸಮ್ಪನ್ನೋ ಹೋತಿ, ನೋ ಪರಂ ಪಞ್ಞಾಸಮ್ಪದಾಯ ಸಮಾದಪೇತಿ; ಅತ್ತನಾ ವಿಮುತ್ತಿಸಮ್ಪನ್ನೋ ಹೋತಿ, ನೋ ಪರಂ ವಿಮುತ್ತಿಸಮ್ಪದಾಯ ಸಮಾದಪೇತಿ; ಅತ್ತನಾ ವಿಮುತ್ತಿಞಾಣದಸ್ಸನಸಮ್ಪನ್ನೋ ಹೋತಿ, ನೋ ಪರಂ ವಿಮುತ್ತಿಞಾಣದಸ್ಸನಸಮ್ಪದಾಯ ಸಮಾದಪೇತಿ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಹಿ ಅಙ್ಗೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ಅತ್ತಹಿತಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತಿ, ನೋ ಪರಹಿತಾಯಾ"ತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ದುತಿಯಹಿತಸುತ್ತಂ

೧೮. "ಪಞ್ಚಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ಪರಹಿತಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತಿ, ನೋ ಅತ್ತಹಿತಾಯ। ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅತ್ತನಾ ನ ಸೀಲಸಮ್ಪನ್ನೋ ಹೋತಿ, ಪರಂ ಸೀಲಸಮ್ಪದಾಯ ಸಮಾದಪೇತಿ; ಅತ್ತನಾ ನ ಸಮಾಧಿಸಮ್ಪನ್ನೋ ಹೋತಿ, ಪರಂ ಸಮಾಧಿಸಮ್ಪದಾಯ ಸಮಾದಪೇತಿ; ಅತ್ತನಾ ನ ಪಞ್ಞಾಸಮ್ಪನ್ನೋ ಹೋತಿ, ಪರಂ ಪಞ್ಞಾಸಮ್ಪದಾಯ ಸಮಾದಪೇತಿ; ಅತ್ತನಾ ನ ವಿಮುತ್ತಿಸಮ್ಪನ್ನೋ ಹೋತಿ, ಪರಂ ವಿಮುತ್ತಿಸಮ್ಪದಾಯ ಸಮಾದಪೇತಿ; ಅತ್ತನಾ ನ ವಿಮುತ್ತಿಞಾಣದಸ್ಸನಸಮ್ಪನ್ನೋ ಹೋತಿ, ಪರಂ ವಿಮುತ್ತಿಞಾಣದಸ್ಸನಸಮ್ಪದಾಯ ಸಮಾದಪೇತಿ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ಪರಹಿತಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತಿ, ನೋ ಅತ್ತಹಿತಾಯಾ"ತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ತತಿಯಹಿತಸುತ್ತಂ

೧೯. "ಪಞ್ಚಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ನೇವ ಅತ್ತಹಿತಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತಿ, ನೋ ಪರಹಿತಾಯ। ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅತ್ತನಾ ನ ಸೀಲಸಮ್ಪನ್ನೋ ಹೋತಿ, ನೋ ಪರಂ ಸೀಲಸಮ್ಪದಾಯ ಸಮಾದಪೇತಿ; ಅತ್ತನಾ ನ ಸಮಾಧಿಸಮ್ಪನ್ನೋ ಹೋತಿ, ನೋ ಪರಂ ಸಮಾಧಿಸಮ್ಪದಾಯ ಸಮಾದಪೇತಿ; ಅತ್ತನಾ ನ ಪಞ್ಞಾಸಮ್ಪನ್ನೋ ಹೋತಿ, ನೋ ಪರಂ ಪಞ್ಞಾಸಮ್ಪದಾಯ ಸಮಾದಪೇತಿ; ಅತ್ತನಾ ನ ವಿಮುತ್ತಿಸಮ್ಪನ್ನೋ ಹೋತಿ, ನೋ ಪರಂ ವಿಮುತ್ತಿಸಮ್ಪದಾಯ ಸಮಾದಪೇತಿ; ಅತ್ತನಾ ನ ವಿಮುತ್ತಿಞಾಣದಸ್ಸನಸಮ್ಪನ್ನೋ ಹೋತಿ, ನೋ ಪರಂ ವಿಮುತ್ತಿಞಾಣದಸ್ಸನಸಮ್ಪದಾಯ ಸಮಾದಪೇತಿ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ನೇವ ಅತ್ತಹಿತಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತಿ, ನೋ ಪರಹಿತಾಯಾ"ತಿ। ನವಮಂ।

೧೦. ಚತುತ್ಥಹಿತಸುತ್ತಂ

೨೦. "ಪಞ್ಚಹಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ಅತ್ತಹಿತಾಯ ಚ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತಿ ಪರಹಿತಾಯ ಚ। ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅತ್ತನಾ ಚ ಸೀಲಸಮ್ಪನ್ನೋ ಹೋತಿ, ಪರಞ್ಚ ಸೀಲಸಮ್ಪದಾಯ ಸಮಾದಪೇತಿ; ಅತ್ತನಾ ಚ ಸಮಾಧಿಸಮ್ಪನ್ನೋ ಹೋತಿ, ಪರಞ್ಚ ಸಮಾಧಿಸಮ್ಪದಾಯ ಸಮಾದಪೇತಿ, ಅತ್ತನಾ ಚ ಪಞ್ಞಾಸಮ್ಪನ್ನೋ ಹೋತಿ, ಪರಞ್ಚ ಪಞ್ಞಾಸಮ್ಪದಾಯ ಸಮಾದಪೇತಿ; ಅತ್ತನಾ ಚ ವಿಮುತ್ತಿಸಮ್ಪನ್ನೋ ಹೋತಿ, ಪರಞ್ಚ ವಿಮುತ್ತಿಸಮ್ಪದಾಯ ಸಮಾದಪೇತಿ; ಅತ್ತನಾ ಚ ವಿಮುತ್ತಿಞಾಣದಸ್ಸನಸಮ್ಪನ್ನೋ ಹೋತಿ, ಪರಞ್ಚ ವಿಮುತ್ತಿಞಾಣದಸ್ಸನಸಮ್ಪದಾಯ ಸಮಾದಪೇತಿ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ಅತ್ತಹಿತಾಯ ಚ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತಿ ಪರಹಿತಾಯ ಚಾ"ತಿ। ದಸಮಂ।

ಬಲವಗ್ಗೋ ದುತಿಯೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ಅನನುಸ್ಸುತಕೂಟಞ್ಚ, ಸಂಖಿತ್ತಂ ವಿತ್ಥತೇನ ಚ।
ದಟ್ಠಬ್ಬಞ್ಚ ಪುನ ಕೂಟಂ, ಚತ್ತಾರೋಪಿ ಹಿತೇನ ಚಾತಿ॥

೩. ಪಞ್ಚಙ್ಗಿಕವಗ್ಗೋ

೧. ಪಠಮಅಗಾರವಸುತ್ತಂ

೨೧. “ಸೋ ವತ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅಗಾರವೋ ಅಪ್ಪತಿಸ್ಸೋ ಅಸಭಾಗವುತ್ತಿಕೋ ‘ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀಸು ಆಭಿಸಮಾಚಾರಿಕಂ ಧಮ್ಮಂ ಪರಿಪೂರೇಸ್ಸತೀ’ತಿ ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತಿ। ‘ಆಭಿಸಮಾಚಾರಿಕಂ ಧಮ್ಮಂ ಅಪರಿಪೂರೇತ್ವಾ ಸೇಖಂ [ಸೇಕ್ಖಂ (ಕ॰)] ಧಮ್ಮಂ ಪರಿಪೂರೇಸ್ಸತೀ’ತಿ ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತಿ। ‘ಸೇಖಂ ಧಮ್ಮಂ ಅಪರಿಪೂರೇತ್ವಾ ಸೀಲಾನಿ ಪರಿಪೂರೇಸ್ಸತೀ’ತಿ ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತಿ। ‘ಸೀಲಾನಿ ಅಪರಿಪೂರೇತ್ವಾ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಂ ಪರಿಪೂರೇಸ್ಸತೀ’ತಿ ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತಿ। ‘ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಂ ಅಪರಿಪೂರೇತ್ವಾ ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿಂ ಪರಿಪೂರೇಸ್ಸತೀ’ತಿ ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತಿ।

“ಸೋ ವತ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಗಾರವೋ ಸಪ್ಪತಿಸ್ಸೋ ಸಭಾಗವುತ್ತಿಕೋ ‘ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀಸು ಆಭಿಸಮಾಚಾರಿಕಂ ಧಮ್ಮಂ ಪರಿಪೂರೇಸ್ಸತೀ’ತಿ ಠಾನಮೇತಂ ವಿಜ್ಜತಿ। ‘ಆಭಿಸಮಾಚಾರಿಕಂ ಧಮ್ಮಂ ಪರಿಪೂರೇತ್ವಾ ಸೇಖಂ ಧಮ್ಮಂ ಪರಿಪೂರೇಸ್ಸತೀ’ತಿ ಠಾನಮೇತಂ ವಿಜ್ಜತಿ। ‘ಸೇಖಂ ಧಮ್ಮಂ ಪರಿಪೂರೇತ್ವಾ ಸೀಲಾನಿ ಪರಿಪೂರೇಸ್ಸತೀ’ತಿ ಠಾನಮೇತಂ ವಿಜ್ಜತಿ। ‘ಸೀಲಾನಿ ಪರಿಪೂರೇತ್ವಾ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಂ ಪರಿಪೂರೇಸ್ಸತೀ’ತಿ ಠಾನಮೇತಂ ವಿಜ್ಜತಿ। ‘ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಂ ಪರಿಪೂರೇತ್ವಾ ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿಂ ಪರಿಪೂರೇಸ್ಸತೀ’ತಿ ಠಾನಮೇತಂ ವಿಜ್ಜತೀ”ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ದುತಿಯಅಗಾರವಸುತ್ತಂ

೨೨. “ಸೋ ವತ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅಗಾರವೋ ಅಪ್ಪತಿಸ್ಸೋ ಅಸಭಾಗವುತ್ತಿಕೋ ‘ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀಸು ಆಭಿಸಮಾಚಾರಿಕಂ ಧಮ್ಮಂ ಪರಿಪೂರೇಸ್ಸತೀ’ತಿ ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತಿ। ‘ಆಭಿಸಮಾಚಾರಿಕಂ ಧಮ್ಮಂ ಅಪರಿಪೂರೇತ್ವಾ ಸೇಖಂ ಧಮ್ಮಂ ಪರಿಪೂರೇಸ್ಸತೀ’ತಿ ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತಿ। ‘ಸೇಖಂ ಧಮ್ಮಂ ಅಪರಿಪೂರೇತ್ವಾ ಸೀಲಕ್ಖನ್ಧಂ ಪರಿಪೂರೇಸ್ಸತೀ’ತಿ ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತಿ। ‘ಸೀಲಕ್ಖನ್ಧಂ ಅಪರಿಪೂರೇತ್ವಾ ಸಮಾಧಿಕ್ಖನ್ಧಂ ಪರಿಪೂರೇಸ್ಸತೀ’ತಿ ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತಿ। ‘ಸಮಾಧಿಕ್ಖನ್ಧಂ ಅಪರಿಪೂರೇತ್ವಾ ಪಞ್ಞಾಕ್ಖನ್ಧಂ ಪರಿಪೂರೇಸ್ಸತೀ’ತಿ ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತಿ।

“ಸೋ ವತ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಗಾರವೋ ಸಪ್ಪತಿಸ್ಸೋ ಸಭಾಗವುತ್ತಿಕೋ ‘ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀಸು ಆಭಿಸಮಾಚಾರಿಕಂ ಧಮ್ಮಂ ಪರಿಪೂರೇಸ್ಸತೀ’ತಿ ಠಾನಮೇತಂ ವಿಜ್ಜತಿ। ‘ಆಭಿಸಮಾಚಾರಿಕಂ ಧಮ್ಮಂ ಪರಿಪೂರೇತ್ವಾ ಸೇಖಂ ಧಮ್ಮಂ ಪರಿಪೂರೇಸ್ಸತೀ’ತಿ ಠಾನಮೇತಂ ವಿಜ್ಜತಿ। ಸೇಖಂ ಧಮ್ಮಂ ಪರಿಪೂರೇತ್ವಾ ಸೀಲಕ್ಖನ್ಧಂ ಪರಿಪೂರೇಸ್ಸತೀ’ತಿ ಠಾನಮೇತಂ ವಿಜ್ಜತಿ। ‘ಸೀಲಕ್ಖನ್ಧಂ ಪರಿಪೂರೇತ್ವಾ ಸಮಾಧಿಕ್ಖನ್ಧಂ ಪರಿಪೂರೇಸ್ಸತೀ’ತಿ ಠಾನಮೇತಂ ವಿಜ್ಜತಿ। ‘ಸಮಾಧಿಕ್ಖನ್ಧಂ ಪರಿಪೂರೇತ್ವಾ ಪಞ್ಞಾಕ್ಖನ್ಧಂ ಪರಿಪೂರೇಸ್ಸತೀ’ತಿ ಠಾನಮೇತಂ ವಿಜ್ಜತೀ”ತಿ। ದುತಿಯಂ।

೩. ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸಸುತ್ತಂ

೨೩. “ಪಞ್ಚಿಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಜಾತರೂಪಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸಾ, ಯೇಹಿ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೇಹಿ ಉಪಕ್ಕಿಲಿಟ್ಠಂ ಜಾತರೂಪಂ ನ ಚೇವ ಮುದು ಹೋತಿ ನ ಚ ಕಮ್ಮನಿಯಂ ನ ಚ ಪಭಸ್ಸರಂ ಪಭಙ್ಗು ಚ ನ ಚ ಸಮ್ಮಾ ಉಪೇತಿ ಕಮ್ಮಾಯ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಅಯೋ, ಲೋಹಂ, ತಿಪು, ಸೀಸಂ, ಸಜ್ಝಂ [ಸಜ್ಝು (ಸೀ॰)] – ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ಜಾತರೂಪಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸಾ , ಯೇಹಿ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೇಹಿ ಉಪಕ್ಕಿಲಿಟ್ಠಂ ಜಾತರೂಪಂ ನ ಚೇವ ಮುದು ಹೋತಿ ನ ಚ ಕಮ್ಮನಿಯಂ ನ ಚ ಪಭಸ್ಸರಂ ಪಭಙ್ಗು ಚ ನ ಚ ಸಮ್ಮಾ ಉಪೇತಿ ಕಮ್ಮಾಯ। ಯತೋ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಜಾತರೂಪಂ ಇಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೇಹಿ ವಿಮುತ್ತಂ [ವಿಪ್ಪಮುತ್ತಂ (ಸೀ॰)] ಹೋತಿ, ತಂ ಹೋತಿ ಜಾತರೂಪಂ ಮುದು ಚ ಕಮ್ಮನಿಯಞ್ಚ ಪಭಸ್ಸರಞ್ಚ ನ ಚ ಪಭಙ್ಗು ಸಮ್ಮಾ ಉಪೇತಿ

ಕಮ್ಮಾಯ। ಯಸ್ಸಾ ಯಸ್ಸಾ ಚ [ಯಸ್ಸ ಕಸ್ಸಚಿ (ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰)] ಪಿಳನ್ಧನವಿಕತಿಯಾ ಆಕಙ್ಖತಿ - ಯದಿ ಮುದ್ದಿಕಾಯ ಯದಿ ಕುಣ್ಡಲಾಯ ಯದಿ ಗೀವೇಯ್ಯಕಾಯ [ಗೀವೇಯ್ಯಕೇನ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰, ಅ॰ ನಿ॰ ೩.೧೦೨)] ಯದಿ ಸುವಣ್ಣಮಾಲಾಯ - ತಞ್ಚಸ್ಸ ಅತ್ಥಂ ಅನುಭೋತಿ।

"ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಿಮೇ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸಾ, ಯೇಹಿ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೇಹಿ ಉಪಕ್ಕಿಲಿಟ್ಠಂ ಚಿತ್ತಂ ನ ಚೇವ ಮುದು ಹೋತಿ ನ ಚ ಕಮ್ಮನಿಯಂ ನ ಚ ಪಭಸ್ಸರಂ ಪಭಙ್ಗು ಚ ನ ಚ ಸಮ್ಮಾ ಸಮಾಧಿಯತಿ ಆಸವಾನಂ ಖಯಾಯ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಕಾಮಚ್ಛನ್ದೋ, ಬ್ಯಾಪಾದೋ, ಥಿನಮಿದ್ಧಂ [ಥೀನಮಿದ್ಧಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)], ಉದ್ಧಚ್ಚಕುಕ್ಕುಚ್ಚಂ, ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾ - ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸಾ ಯೇಹಿ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೇಹಿ ಉಪಕ್ಕಿಲಿಟ್ಠಂ ಚಿತ್ತಂ ನ ಚೇವ ಮುದು ಹೋತಿ ನ ಚ ಕಮ್ಮನಿಯಂ ನ ಚ ಪಭಸ್ಸರಂ ಪಭಙ್ಗು ಚ ನ ಚ ಸಮ್ಮಾ ಸಮಾಧಿಯತಿ ಆಸವಾನಂ ಖಯಾಯ। ಯತೋ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚಿತ್ತಂ ಇಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೇಹಿ ವಿಮುತ್ತಂ ಹೋತಿ, ತಂ ಹೋತಿ ಚಿತ್ತಂ ಮುದು ಚ ಕಮ್ಮನಿಯಞ್ಚ ಪಭಸ್ಸರಞ್ಚ ನ ಚ ಪಭಙ್ಗು ಸಮ್ಮಾ ಸಮಾಧಿಯತಿ ಆಸವಾನಂ ಖಯಾಯ। ಯಸ್ಸ ಯಸ್ಸ ಚ ಅಭಿಞ್ಞಾಸಚ್ಛಿಕರಣೀಯಸ್ಸ ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಚಿತ್ತಂ ಅಭಿನಿನ್ನಾಮೇತಿ ಅಭಿಞ್ಞಾಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯ ತತ್ರ ತತ್ರೇವ ಸಕ್ಖಿಭಬ್ಬತಂ ಪಾಪುಣಾತಿ ಸತಿ ಸತಿ ಆಯತನೇ।

"ಸೋ ಸಚೇ ಆಕಙ್ಖತಿ - 'ಅನೇಕವಿಹಿತಂ ಇದ್ಧಿವಿಧಂ ಪಚ್ಚನುಭವೇಯ್ಯಂ - ಏಕೋಪಿ ಹುತ್ವಾ ಬಹುಧಾ ಅಸ್ಸಂ, ಬಹುಧಾಪಿ ಹುತ್ವಾ ಏಕೋ ಅಸ್ಸಂ; ಆವಿಭಾವಂ, ತಿರೋಭಾವಂ; ತಿರೋಕುಟ್ಟಂ ತಿರೋಪಾಕಾರಂ ತಿರೋಪಬ್ಬತಂ ಅಸಜ್ಜಮಾನೋ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯಂ, ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಆಕಾಸೇ; ಪಥವಿಯಾಪಿ ಉಮ್ಮುಜ್ಜನಿಮುಜ್ಜಂ ಕರೇಯ್ಯಂ, ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಉದಕೇ; ಉದಕೇಪಿ ಅಭಿಜ್ಜಮಾನೋ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯಂ, ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಪಥವಿಯಂ; ಆಕಾಸೇಪಿ ಪಲ್ಲಙ್ಕೇನ ಕಮೇಯ್ಯಂ, ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಪಕ್ಖೀ ಸಕುಣೋ; ಇಮೇಪಿ ಚನ್ದಿಮಸೂರಿಯೇ [ಚನ್ದಿಮಸುರಿಯೇ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಏವಂಮಹಿದ್ಧಿಕೇ ಏವಂಮಹಾನುಭಾವೇ ಪಾಣಿನಾ ಪರಿಮಸೇಯ್ಯಂ [ಪರಾಮಸೇಯ್ಯಂ (ಕ॰)] ಪರಿಮಜ್ಜೇಯ್ಯಂ ಯಾವ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಾಪಿ ಕಾಯೇನ ವಸಂ ವತ್ತೇಯ್ಯ'ನ್ತಿ, ತತ್ರ ತತ್ರೇವ ಸಕ್ಖಿಭಬ್ಬತಂ ಪಾಪುಣಾತಿ ಸತಿ ಸತಿ ಆಯತನೇ।

"ಸೋ ಸಚೇ ಆಕಙ್ಖತಿ - 'ದಿಬ್ಬಾಯ ಸೋತಧಾತುಯಾ ವಿಸುದ್ಧಾಯ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಮಾನುಸಿಕಾಯ ಉಭೋ ಸದ್ದೇ ಸುಣೇಯ್ಯಂ - ದಿಬ್ಬೇ ಚ ಮಾನುಸೇ ಚ ಯೇ ದೂರೇ ಸನ್ತಿಕೇ ಚಾ'ತಿ, ತತ್ರ ತತ್ರೇವ ಸಕ್ಖಿಭಬ್ಬತಂ ಪಾಪುಣಾತಿ ಸತಿ ಸತಿ ಆಯತನೇ।

"ಸೋ ಸಚೇ ಆಕಙ್ಖತಿ - 'ಪರಸತ್ತಾನಂ ಪರಪುಗ್ಗಲಾನಂ ಚೇತಸಾ ಚೇತೋ ಪರಿಚ್ಚ ಪಜಾನೇಯ್ಯಂ - ಸರಾಗಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ಸರಾಗಂ ಚಿತ್ತನ್ತಿ ಪಜಾನೇಯ್ಯಂ, ವೀತರಾಗಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ವೀತರಾಗಂ ಚಿತ್ತನ್ತಿ ಪಜಾನೇಯ್ಯಂ, ಸದೋಸಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ಸದೋಸಂ ಚಿತ್ತನ್ತಿ ಪಜಾನೇಯ್ಯಂ, ವೀತದೋಸಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ವೀತದೋಸಂ ಚಿತ್ತನ್ತಿ ಪಜಾನೇಯ್ಯಂ, ಸಮೋಹಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ಸಮೋಹಂ ಚಿತ್ತನ್ತಿ ಪಜಾನೇಯ್ಯಂ, ವೀತಮೋಹಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ವೀತಮೋಹಂ ಚಿತ್ತನ್ತಿ ಪಜಾನೇಯ್ಯಂ, ಸಂಖಿತ್ತಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ಸಂಖಿತ್ತಂ ಚಿತ್ತನ್ತಿ ಪಜಾನೇಯ್ಯಂ, ವಿಕ್ಖಿತ್ತಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ವಿಕ್ಖಿತ್ತಂ ಚಿತ್ತನ್ತಿ ಪಜಾನೇಯ್ಯಂ, ಮಹಗ್ಗತಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ಮಹಗ್ಗತಂ ಚಿತ್ತನ್ತಿ ಪಜಾನೇಯ್ಯಂ, ಅಮಹಗ್ಗತಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ಅಮಹಗ್ಗತಂ ಚಿತ್ತನ್ತಿ ಪಜಾನೇಯ್ಯಂ, ಸಉತ್ತರಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ಸಉತ್ತರಂ ಚಿತ್ತನ್ತಿ ಪಜಾನೇಯ್ಯಂ, ಅನುತ್ತರಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ಅನುತ್ತರಂ ಚಿತ್ತನ್ತಿ ಪಜಾನೇಯ್ಯಂ, ಸಮಾಹಿತಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ಸಮಾಹಿತಂ ಚಿತ್ತನ್ತಿ ಪಜಾನೇಯ್ಯಂ, ಅಸಮಾಹಿತಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ಅಸಮಾಹಿತಂ ಚಿತ್ತನ್ತಿ ಪಜಾನೇಯ್ಯಂ, ವಿಮುತ್ತಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುತ್ತಂ ಚಿತ್ತನ್ತಿ ಪಜಾನೇಯ್ಯಂ, ಅವಿಮುತ್ತಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ಅವಿಮುತ್ತಂ ಚಿತ್ತನ್ತಿ ಪಜಾನೇಯ್ಯ'ನ್ತಿ, ತತ್ರ ತತ್ರೇವ ಸಕ್ಖಿಭಬ್ಬತಂ ಪಾಪುಣಾತಿ ಸತಿ ಸತಿ ಆಯತನೇ।

"ಸೋ ಸಚೇ ಆಕಙ್ಖತಿ - 'ಅನೇಕವಿಹಿತಂ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಂ ಅನುಸ್ಸರೇಯ್ಯಂ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ [ಸೇಯ್ಯಥೀದಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] - ಏಕಮ್ಪಿ ಜಾತಿಂ ದ್ವೇಪಿ ಜಾತಿಯೋ ತಿಸ್ಸೋಪಿ ಜಾತಿಯೋ ಚತಸ್ಸೋಪಿ ಜಾತಿಯೋ ಪಞ್ಚಪಿ ಜಾತಿಯೋ ದಸಪಿ ಜಾತಿಯೋ ವೀಸಮ್ಪಿ ಜಾತಿಯೋ ತಿಂಸಮ್ಪಿ ಜಾತಿಯೋ ಚತ್ತಾರೀಸಮ್ಪಿ ಜಾತಿಯೋ ಪಞ್ಞಾಸಮ್ಪಿ ಜಾತಿಯೋ ಜಾತಿಸತಮ್ಪಿ ಜಾತಿಸಹಸ್ಸಮ್ಪಿ

ಜಾತಿಸತಸಹಸ್ಸಮ್ಪಿ ಅನೇಕೇಪಿ ಸಂವಟ್ಟಕಪ್ಪೇ ಅನೇಕೇಪಿ ವಿವಟ್ಟಕಪ್ಪೇ ಅನೇಕೇಪಿ ಸಂವಟ್ಟವಿವಟ್ಟಕಪ್ಪೇ - ಅಮುತ್ರಾಸಿಂ ಏವಂನಾಮೋ ಏವಂಗೋತ್ತೋ ಏವಂವಣ್ಣೋ ಏವಮಾಹಾರೋ ಏವಂಸುಖದುಕ್ಖಪ್ಪಟಿಸಂವೇದೀ ಏವಮಾಯುಪರಿಯನ್ತೋ, ಸೋ ತತೋ ಚುತೋ ಅಮುತ್ರ ಉದಪಾದಿಂ; ತತ್ರಾಪಾಸಿಂ ಏವಂನಾಮೋ ಏವಂಗೋತ್ತೋ ಏವಂವಣ್ಣೋ ಏವಮಾಹಾರೋ ಏವಂಸುಖದುಕ್ಖಪ್ಪಟಿಸಂವೇದೀ ಏವಮಾಯುಪರಿಯನ್ತೋ, ಸೋ ತತೋ ಚುತೋ ಇಧೂಪಪನ್ನೋತಿ, ಇತಿ ಸಾಕಾರಂ ಸಉದ್ದೇಸಂ ಅನೇಕವಿಹಿತಂ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಂ ಅನುಸ್ಸರೇಯ್ಯ'ನ್ತಿ, ತತ್ರ ತತ್ರೇವ ಸಕ್ಖಿಭಬ್ಬತಂ ಪಾಪುಣಾತಿ ಸತಿ ಸತಿ ಆಯತನೇ।

"ಸೋ ಸಚೇ ಆಕಙ್ಖತಿ - 'ದಿಬ್ಬೇನ ಚಕ್ಖುನಾ ವಿಸುದ್ಧೇನ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಮಾನುಸಕೇನ ಸತ್ತೇ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯಂ ಚವಮಾನೇ ಉಪಪಜ್ಜಮಾನೇ ಹೀನೇ ಪಣೀತೇ ಸುವಣ್ಣೇ ದುಬ್ಬಣ್ಣೇ, ಸುಗತೇ ದುಗ್ಗತೇ ಯಥಾಕಮ್ಮೂಪಗೇ ಸತ್ತೇ ಪಜಾನೇಯ್ಯಂ - ಇಮೇ ವತ ಭೋನ್ತೋ ಸತ್ತಾ ಕಾಯದುಚ್ಚರಿತೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ವಚೀದುಚ್ಚರಿತೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ಮನೋದುಚ್ಚರಿತೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ಅರಿಯಾನಂ ಉಪವಾದಕಾ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಕಾ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಕಮ್ಮಸಮಾದಾನಾ, ತೇ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪನ್ನಾ; ಇಮೇ ವಾ ಪನ ಭೋನ್ತೋ ಸತ್ತಾ ಕಾಯಸುಚರಿತೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ವಚೀಸುಚರಿತೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ಮನೋಸುಚರಿತೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ಅರಿಯಾನಂ ಅನುಪವಾದಕಾ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಕಾ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಕಮ್ಮಸಮಾದಾನಾ, ತೇ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪನ್ನಾತಿ, ಇತಿ ದಿಬ್ಬೇನ ಚಕ್ಖುನಾ ವಿಸುದ್ಧೇನ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಮಾನುಸಕೇನ ಸತ್ತೇ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯಂ ಚವಮಾನೇ ಉಪಪಜ್ಜಮಾನೇ ಹೀನೇ ಪಣೀತೇ ಸುವಣ್ಣೇ ದುಬ್ಬಣ್ಣೇ, ಸುಗತೇ ದುಗ್ಗತೇ ಯಥಾಕಮ್ಮೂಪಗೇ ಸತ್ತೇ ಪಜಾನೇಯ್ಯ'ನ್ತಿ, ತತ್ರ ತತ್ರೇವ ಸಕ್ಖಿಭಬ್ಬತಂ ಪಾಪುಣಾತಿ ಸತಿ ಸತಿ ಆಯತನೇ।

"ಸೋ ಸಚೇ ಆಕಙ್ಖತಿ - 'ಆಸವಾನಂ ಖಯಾ ಅನಾಸವಂ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಂ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರೇಯ್ಯ'ನ್ತಿ, ತತ್ರ ತತ್ರೇವ ಸಕ್ಖಿಭಬ್ಬತಂ ಪಾಪುಣಾತಿ ಸತಿ ಸತಿ ಆಯತನೇ"ತಿ। ತತಿಯಂ।

೪. ದುಸ್ಸೀಲಸುತ್ತಂ

೨೪. [ಅ॰ ನಿ॰ ೫.೧೬೮; ೬.೫೦; ೭.೬೫] "ದುಸ್ಸೀಲಸ್ಸ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸೀಲವಿಪನ್ನಸ್ಸ ಹತೂಪನಿಸೋ ಹೋತಿ ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ; ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿಮ್ಹಿ ಅಸತಿ ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿವಿಪನ್ನಸ್ಸ ಹತೂಪನಿಸಂ ಹೋತಿ ಯಥಾಭೂತಞಾಣದಸ್ಸನಂ; ಯಥಾಭೂತಞಾಣದಸ್ಸನೇ ಅಸತಿ ಯಥಾಭೂತಞಾಣದಸ್ಸನವಿಪನ್ನಸ್ಸ ಹತೂಪನಿಸೋ ಹೋತಿ ನಿಬ್ಬಿದಾವಿರಾಗೋ; ನಿಬ್ಬಿದಾವಿರಾಗೇ ಅಸತಿ ನಿಬ್ಬಿದಾವಿರಾಗವಿಪನ್ನಸ್ಸ ಹತೂಪನಿಸಂ ಹೋತಿ ವಿಮುತ್ತಿಞಾಣದಸ್ಸನಂ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ರುಕ್ಖೋ ಸಾಖಾಪಲಾಸವಿಪನ್ನೋ। ತಸ್ಸ ಪಪಟಿಕಾಪಿ ನ ಪಾರಿಪೂರಿಂ ಗಚ್ಛತಿ, ತಚೋಪಿ ನ ಪಾರಿಪೂರಿಂ ಗಚ್ಛತಿ, ಫೇಗ್ಗುಪಿ ನ ಪಾರಿಪೂರಿಂ ಗಚ್ಛತಿ, ಸಾರೋಪಿ ನ ಪಾರಿಪೂರಿಂ ಗಚ್ಛತಿ; ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಸ್ಸೀಲಸ್ಸ ಸೀಲವಿಪನ್ನಸ್ಸ ಹತೂಪನಿಸೋ ಹೋತಿ ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ; ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿಮ್ಹಿ ಅಸತಿ ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿವಿಪನ್ನಸ್ಸ ಹತೂಪನಿಸಂ ಹೋತಿ ಯಥಾಭೂತಞಾಣದಸ್ಸನಂ; ಯಥಾಭೂತಞಾಣದಸ್ಸನೇ ಅಸತಿ ಯಥಾಭೂತಞಾಣದಸ್ಸನವಿಪನ್ನಸ್ಸ ಹತೂಪನಿಸೋ ಹೋತಿ ನಿಬ್ಬಿದಾವಿರಾಗೋ; ನಿಬ್ಬಿದಾವಿರಾಗೇ ಅಸತಿ ನಿಬ್ಬಿದಾವಿರಾಗವಿಪನ್ನಸ್ಸ ಹತೂಪನಿಸಂ ಹೋತಿ ವಿಮುತ್ತಿಞಾಣದಸ್ಸನಂ।

"ಸೀಲವತೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸೀಲಸಮ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಉಪನಿಸಸಮ್ಪನ್ನೋ ಹೋತಿ ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ; ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿಮ್ಹಿ ಸತಿ ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿಸಮ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಉಪನಿಸಸಮ್ಪನ್ನಂ ಹೋತಿ ಯಥಾಭೂತಞಾಣದಸ್ಸನಂ; ಯಥಾಭೂತಞಾಣದಸ್ಸನೇ ಸತಿ ಯಥಾಭೂತಞಾಣದಸ್ಸನಸಮ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಉಪನಿಸಸಮ್ಪನ್ನೋ ಹೋತಿ ನಿಬ್ಬಿದಾವಿರಾಗೋ; ನಿಬ್ಬಿದಾವಿರಾಗೇ ಸತಿ ನಿಬ್ಬಿದಾವಿರಾಗಸಮ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಉಪನಿಸಸಮ್ಪನ್ನಂ ಹೋತಿ ವಿಮುತ್ತಿಞಾಣದಸ್ಸನಂ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರುಕ್ಖೋ ಸಾಖಾಪಲಾಸಸಮ್ಪನ್ನೋ। ತಸ್ಸ ಪಪಟಿಕಾಪಿ ಪಾರಿಪೂರಿಂ ಗಚ್ಛತಿ, ತಚೋಪಿ ಪಾರಿಪೂರಿಂ ಗಚ್ಛತಿ, ಫೇಗ್ಗುಪಿ ಪಾರಿಪೂರಿಂ ಗಚ್ಛತಿ, ಸಾರೋಪಿ ಪಾರಿಪೂರಿಂ ಗಚ್ಛತಿ; ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸೀಲವತೋ ಸೀಲಸಮ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಉಪನಿಸಸಮ್ಪನ್ನೋ ಹೋತಿ

ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ; ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿಮ್ಹಿ ಸತಿ ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿಸಮ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಉಪನಿಸಸಮ್ಪನ್ನಂ ಹೋತಿ ಯಥಾಭೂತಞಾಣದಸ್ಸನಂ; ಯಥಾಭೂತಞಾಣದಸ್ಸನೇ ಸತಿ ಯಥಾಭೂತಞಾಣದಸ್ಸನಸಮ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಉಪನಿಸಸಮ್ಪನ್ನೋ ಹೋತಿ ನಿಬ್ಬಿದಾವಿರಾಗೋ; ನಿಬ್ಬಿದಾವಿರಾಗೇ ಸತಿ ನಿಬ್ಬಿದಾವಿರಾಗಸಮ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಉಪನಿಸಸಮ್ಪನ್ನಂ ಹೋತಿ ವಿಮುತ್ತಿಞಾಣದಸ್ಸನ"ನ್ತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಅನುಗ್ಗಹಿತಸುತ್ತಂ

೨೫. "ಪಞ್ಚಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಙ್ಗೇಹಿ ಅನುಗ್ಗಹಿತಾ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಫಲಾ ಚ ಹೋತಿ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಫಲಾನಿಸಂಸಾ ಚ, ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿಫಲಾ ಚ ಹೋತಿ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿಫಲಾನಿಸಂಸಾ ಚ।

"ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ಇಧ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ ಸೀಲಾನುಗ್ಗಹಿತಾ ಚ ಹೋತಿ, ಸುತಾನುಗ್ಗಹಿತಾ ಚ ಹೋತಿ, ಸಾಕಚ್ಛಾನುಗ್ಗಹಿತಾ ಚ ಹೋತಿ, ಸಮಥಾನುಗ್ಗಹಿತಾ ಚ ಹೋತಿ, ವಿಪಸ್ಸನಾನುಗ್ಗಹಿತಾ ಚ ಹೋತಿ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಹಿ ಅಙ್ಗೇಹಿ ಅನುಗ್ಗಹಿತಾ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಫಲಾ ಚ ಹೋತಿ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಫಲಾನಿಸಂಸಾ ಚ, ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿಫಲಾ ಚ ಹೋತಿ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿಫಲಾನಿಸಂಸಾ ಚಾ"ತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ವಿಮುತ್ತಾಯತನಸುತ್ತಂ

೨೬. "ಪಞ್ಚಿಮಾನಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಮುತ್ತಾಯತನಾನಿ ಯತ್ಥ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅಪ್ಪಮತ್ತಸ್ಸ ಆತಾಪಿನೋ ಪಹಿತತ್ತಸ್ಸ ವಿಹರತೋ ಅವಿಮುತ್ತಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುಚ್ಚತಿ, ಅಪರಿಕ್ಖೀಣಾ ವಾ ಆಸವಾ ಪರಿಕ್ಖಯಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಅನನುಪ್ಪತ್ತಂ ವಾ ಅನುತ್ತರಂ ಯೋಗಕ್ಖೇಮಂ ಅನುಪಾಪುಣಾತಿ।

"ಕತಮಾನಿ ಪಞ್ಚ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಸತ್ಥಾ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ ಅಞ್ಞತರೋ ವಾ ಗರುಟ್ಠಾನಿಯೋ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ। ಯಥಾ ಯಥಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಸತ್ಥಾ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ, ಅಞ್ಞತರೋ ವಾ ಗರುಟ್ಠಾನಿಯೋ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ, ತಥಾ ತಥಾ ಸೋ ತಸ್ಮಿಂ ಧಮ್ಮೇ ಅತ್ಥಪಟಿಸಂವೇದೀ ಚ ಹೋತಿ ಧಮ್ಮಪಟಿಸಂವೇದೀ ಚ। ತಸ್ಸ ಅತ್ಥಪಟಿಸಂವೇದಿನೋ ಧಮ್ಮಪಟಿಸಂವೇದಿನೋ ಪಾಮೋಜ್ಜಂ [ಪಾಮುಜ್ಜಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰) ದೀ॰ ನಿ॰ ೩.೩೨೨] ಜಾಯತಿ। ಪಮುದಿತಸ್ಸ ಪೀತಿ ಜಾಯತಿ। ಪೀತಿಮನಸ್ಸ ಕಾಯೋ ಪಸ್ಸಮ್ಭತಿ। ಪಸ್ಸದ್ಧಕಾಯೋ ಸುಖಂ ವೇದೇತಿ [ವೇದಿಯತಿ (ಸೀ॰)]। ಸುಖಿನೋ ಚಿತ್ತಂ ಸಮಾಧಿಯತಿ। ಇದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಠಮಂ ವಿಮುತ್ತಾಯತನಂ ಯತ್ಥ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅಪ್ಪಮತ್ತಸ್ಸ ಆತಾಪಿನೋ ಪಹಿತತ್ತಸ್ಸ ವಿಹರತೋ ಅವಿಮುತ್ತಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುಚ್ಚತಿ, ಅಪರಿಕ್ಖೀಣಾ ವಾ ಆಸವಾ ಪರಿಕ್ಖಯಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಅನನುಪ್ಪತ್ತಂ ವಾ ಅನುತ್ತರಂ ಯೋಗಕ್ಖೇಮಂ ಅನುಪಾಪುಣಾತಿ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ನ ಹೇವ ಖೋ ಸತ್ಥಾ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ, ಅಞ್ಞತರೋ ವಾ ಗರುಟ್ಠಾನಿಯೋ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ, ಅಪಿ ಚ ಖೋ ಯಥಾಸುತಂ ಯಥಾಪರಿಯತ್ತಂ ಧಮ್ಮಂ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಪರೇಸಂ ದೇಸೇತಿ। ಯಥಾ ಯಥಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಯಥಾಸುತಂ ಯಥಾಪರಿಯತ್ತಂ ಧಮ್ಮಂ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಪರೇಸಂ ದೇಸೇತಿ ತಥಾ ತಥಾ ಸೋ ತಸ್ಮಿಂ ಧಮ್ಮೇ ಅತ್ಥಪಟಿಸಂವೇದೀ ಚ ಹೋತಿ ಧಮ್ಮಪಟಿಸಂವೇದೀ ಚ। ತಸ್ಸ ಅತ್ಥಪಟಿಸಂವೇದಿನೋ ಧಮ್ಮಪಟಿಸಂವೇದಿನೋ ಪಾಮೋಜ್ಜಂ ಜಾಯತಿ। ಪಮುದಿತಸ್ಸ ಪೀತಿ ಜಾಯತಿ। ಪೀತಿಮನಸ್ಸ ಕಾಯೋ ಪಸ್ಸಮ್ಭತಿ। ಪಸ್ಸದ್ಧಕಾಯೋ ಸುಖಂ ವೇದೇತಿ। ಸುಖಿನೋ ಚಿತ್ತಂ ಸಮಾಧಿಯತಿ। ಇದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುತಿಯಂ ವಿಮುತ್ತಾಯತನಂ ಯತ್ಥ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅಪ್ಪಮತ್ತಸ್ಸ ಆತಾಪಿನೋ ಪಹಿತತ್ತಸ್ಸ ವಿಹರತೋ ಅವಿಮುತ್ತಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುಚ್ಚತಿ, ಅಪರಿಕ್ಖೀಣಾ ವಾ ಆಸವಾ ಪರಿಕ್ಖಯಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಅನನುಪ್ಪತ್ತಂ ವಾ ಅನುತ್ತರಂ ಯೋಗಕ್ಖೇಮಂ ಅನುಪಾಪುಣಾತಿ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ನ ಹೇವ ಖೋ ಸತ್ಥಾ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ, ಅಞ್ಞತರೋ ವಾ ಗರುಟ್ಠಾನಿಯೋ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ, ನಾಪಿ ಯಥಾಸುತಂ ಯಥಾಪರಿಯತ್ತಂ ಧಮ್ಮಂ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಪರೇಸಂ ದೇಸೇತಿ, ಅಪಿ ಚ ಖೋ ಯಥಾಸುತಂ ಯಥಾಪರಿಯತ್ತಂ ಧಮ್ಮಂ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಸಜ್ಝಾಯಂ ಕರೋತಿ। ಯಥಾ ಯಥಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ಭಿಕ್ಖು ಯಥಾಸುತಂ ಯಥಾಪರಿಯತ್ತಂ ಧಮ್ಮಂ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಸಜ್ಝಾಯಂ ಕರೋತಿ ತಥಾ ತಥಾ ಸೋ ತಸ್ಮಿಂ ಧಮ್ಮೇ ಅತ್ಥಪಟಿಸಂವೇದೀ ಚ ಹೋತಿ ಧಮ್ಮಪಟಿಸಂವೇದೀ ಚ। ತಸ್ಸ ಅತ್ಥಪಟಿಸಂವೇದಿನೋ ಧಮ್ಮಪಟಿಸಂವೇದಿನೋ ಪಾಮೋಜ್ಜಂ ಜಾಯತಿ। ಪಮುದಿತಸ್ಸ ಪೀತಿ ಜಾಯತಿ। ಪೀತಿಮನಸ್ಸ ಕಾಯೋ ಪಸ್ಸಮ್ಭತಿ। ಪಸ್ಸದ್ಧಕಾಯೋ ಸುಖಂ ವೇದೇತಿ। ಸುಖಿನೋ ಚಿತ್ತಂ ಸಮಾಧಿಯತಿ। ಇದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತತಿಯಂ ವಿಮುತ್ತಾಯತನಂ ಯತ್ಥ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅಪ್ಪಮತ್ತಸ್ಸ ಆತಾಪಿನೋ…ಪೇ॰… ಯೋಗಕ್ಖೇಮಂ ಅನುಪಾಪುಣಾತಿ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ನ ಹೇವ ಖೋ ಸತ್ಥಾ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ, ಅಞ್ಞತರೋ ವಾ ಗರುಟ್ಠಾನಿಯೋ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ, ನಾಪಿ ಯಥಾಸುತಂ ಯಥಾಪರಿಯತ್ತಂ ಧಮ್ಮಂ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಪರೇಸಂ ದೇಸೇತಿ, ನಾಪಿ ಯಥಾಸುತಂ ಯಥಾಪರಿಯತ್ತಂ ಧಮ್ಮಂ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಸಜ್ಝಾಯಂ ಕರೋತಿ; ಅಪಿ ಚ ಖೋ ಯಥಾಸುತಂ ಯಥಾಪರಿಯತ್ತಂ ಧಮ್ಮಂ ಚೇತಸಾ ಅನುವಿತಕ್ಕೇತಿ ಅನುವಿಚಾರೇತಿ ಮನಸಾನುಪೇಕ್ಖತಿ। ಯಥಾ ಯಥಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಯಥಾಸುತಂ ಯಥಾಪರಿಯತ್ತಂ ಧಮ್ಮಂ ಚೇತಸಾ ಅನುವಿತಕ್ಕೇತಿ ಅನುವಿಚಾರೇತಿ ಮನಸಾನುಪೇಕ್ಖತಿ ತಥಾ ತಥಾ ಸೋ ತಸ್ಮಿಂ ಧಮ್ಮೇ ಅತ್ಥಪಟಿಸಂವೇದೀ ಚ ಹೋತಿ ಧಮ್ಮಪಟಿಸಂವೇದೀ ಚ। ತಸ್ಸ ಅತ್ಥಪಟಿಸಂವೇದಿನೋ ಧಮ್ಮಪಟಿಸಂವೇದಿನೋ ಪಾಮೋಜ್ಜಂ ಜಾಯತಿ। ಪಮುದಿತಸ್ಸ ಪೀತಿ ಜಾಯತಿ। ಪೀತಿಮನಸ್ಸ ಕಾಯೋ ಪಸ್ಸಮ್ಭತಿ। ಪಸ್ಸದ್ಧಕಾಯೋ ಸುಖಂ ವೇದೇತಿ। ಸುಖಿನೋ ಚಿತ್ತಂ ಸಮಾಧಿಯತಿ। ಇದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತುತ್ಥಂ ವಿಮುತ್ತಾಯತನಂ ಯತ್ಥ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅಪ್ಪಮತ್ತಸ್ಸ ಆತಾಪಿನೋ ಪಹಿತತ್ತಸ್ಸ ವಿಹರತೋ ಅವಿಮುತ್ತಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುಚ್ಚತಿ, ಅಪರಿಕ್ಖೀಣಾ ವಾ ಆಸವಾ ಪರಿಕ್ಖಯಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಅನನುಪ್ಪತ್ತಂ ವಾ ಅನುತ್ತರಂ ಯೋಗಕ್ಖೇಮಂ ಅನುಪಾಪುಣಾತಿ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ನ ಹೇವ ಖೋ ಸತ್ಥಾ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ ಅಞ್ಞತರೋ ವಾ ಗರುಟ್ಠಾನಿಯೋ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ, ನಾಪಿ ಯಥಾಸುತಂ ಯಥಾಪರಿಯತ್ತಂ ಧಮ್ಮಂ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಪರೇಸಂ ದೇಸೇತಿ , ನಾಪಿ ಯಥಾಸುತಂ ಯಥಾಪರಿಯತ್ತಂ ಧಮ್ಮಂ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಸಜ್ಝಾಯಂ ಕರೋತಿ, ನಾಪಿ ಯಥಾಸುತಂ ಯಥಾಪರಿಯತ್ತಂ ಧಮ್ಮಂ ಚೇತಸಾ ಅನುವಿತಕ್ಕೇತಿ ಅನುವಿಚಾರೇತಿ ಮನಸಾನುಪೇಕ್ಖತಿ; ಅಪಿ ಚ ಖ್ವಸ್ಸ ಅಞ್ಞತರಂ ಸಮಾಧಿನಿಮಿತ್ತಂ ಸುಗ್ಗಹಿತಂ ಹೋತಿ ಸುಮನಸಿಕತಂ ಸೂಪಧಾರಿತಂ ಸುಪ್ಪಟಿವಿದ್ಧಂ ಪಞ್ಞಾಯ। ಯಥಾ ಯಥಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅಞ್ಞತರಂ ಸಮಾಧಿನಿಮಿತ್ತಂ ಸುಗ್ಗಹಿತಂ ಹೋತಿ ಸುಮನಸಿಕತಂ ಸೂಪಧಾರಿತಂ ಸುಪ್ಪಟಿವಿದ್ಧಂ ಪಞ್ಞಾಯ ತಥಾ ತಥಾ ಸೋ ತಸ್ಮಿಂ ಧಮ್ಮೇ ಅತ್ಥಪಟಿಸಂವೇದೀ ಚ ಹೋತಿ ಧಮ್ಮಪಟಿಸಂವೇದೀ ಚ। ತಸ್ಸ ಅತ್ಥಪಟಿಸಂವೇದಿನೋ ಧಮ್ಮಪಟಿಸಂವೇದಿನೋ ಪಾಮೋಜ್ಜಂ ಜಾಯತಿ। ಪಮುದಿತಸ್ಸ ಪೀತಿ ಜಾಯತಿ। ಪೀತಿಮನಸ್ಸ ಕಾಯೋ ಪಸ್ಸಮ್ಭತಿ। ಪಸ್ಸದ್ಧಕಾಯೋ ಸುಖಂ ವೇದೇತಿ। ಸುಖಿನೋ ಚಿತ್ತಂ ಸಮಾಧಿಯತಿ। ಇದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಮಂ ವಿಮುತ್ತಾಯತನಂ ಯತ್ಥ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅಪ್ಪಮತ್ತಸ್ಸ ಆತಾಪಿನೋ ಪಹಿತತ್ತಸ್ಸ ವಿಹರತೋ ಅವಿಮುತ್ತಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುಚ್ಚತಿ, ಅಪರಿಕ್ಖೀಣಾ ವಾ ಆಸವಾ ಪರಿಕ್ಖಯಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಅನನುಪ್ಪತ್ತಂ ವಾ ಅನುತ್ತರಂ ಯೋಗಕ್ಖೇಮಂ ಅನುಪಾಪುಣಾತಿ।

“ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ವಿಮುತ್ತಾಯತನಾನಿ ಯತ್ಥ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅಪ್ಪಮತ್ತಸ್ಸ ಆತಾಪಿನೋ ಪಹಿತತ್ತಸ್ಸ ವಿಹರತೋ ಅವಿಮುತ್ತಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುಚ್ಚತಿ, ಅಪರಿಕ್ಖೀಣಾ ವಾ ಆಸವಾ ಪರಿಕ್ಖಯಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಅನನುಪ್ಪತ್ತಂ ವಾ ಅನುತ್ತರಂ ಯೋಗಕ್ಖೇಮಂ ಅನುಪಾಪುಣಾತೀ”ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ಸಮಾಧಿಸುತ್ತಂ

೨೭. “ಸಮಾಧಿಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಾವೇಥ ಅಪ್ಪಮಾಣಂ ನಿಪಕಾ ಪತಿಸ್ಸತಾ। ಸಮಾಧಿಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಾವಯತಂ ಅಪ್ಪಮಾಣಂ ನಿಪಕಾನಂ ಪತಿಸ್ಸತಾನಂ ಪಞ್ಚ ಞಾಣಾನಿ ಪಚ್ಚತ್ತಞ್ಞೇವ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ। ಕತಮಾನಿ ಪಞ್ಚ? ‘ಅಯಂ ಸಮಾಧಿ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಸುಖೋ ಚೇವ

ಆಯತಿಞ್ಚ ಸುಖವಿಪಾಕೋ’ತಿ ಪಚ್ಚತ್ತಞ್ಞೇವ ಞಾಣಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ‘ಅಯಂ ಸಮಾಧಿ ಅರಿಯೋ ನಿರಾಮಿಸೋ’ತಿ ಪಚ್ಚತ್ತಞ್ಞೇವ ಞಾಣಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ‘ಅಯಂ ಸಮಾಧಿ ಅಕಾಪುರಿಸಸೇವಿತೋ’ತಿ [ಮಹಾಪುರಿಸಸೇವಿತೋತಿ (ಕ॰)] ಪಚ್ಚತ್ತಞ್ಞೇವ ಞಾಣಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ‘ಅಯಂ ಸಮಾಧಿ ಸನ್ತೋ ಪಣೀತೋ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧಲದ್ಧೋ ಏಕೋದಿಭಾವಾಧಿಗತೋ, ನ ಸಙ್ಖಾರನಿಗ್ಗಯ್ಹವಾರಿತಗತೋ’ತಿ [ನ ಚ ಸಸಙ್ಖಾರನಿಗ್ಗಯ್ಹವಾರಿತಪ್ಪತಿತೋತಿ (ಸೀ॰), ನ ಚ ಸಸಙ್ಖಾರನಿಗ್ಗಯ್ಹವಾರಿತಪತ್ತೋತಿ (ಸ್ಯಾ॰), ನ ಚ ಸಸಙ್ಖಾರನಿಗ್ಗಯ್ಹವಾರಿವಾವಟೋತಿ (ಕ॰), ನ ಸಸಙ್ಖಾರನಿಗ್ಗಯ್ಹವಾರಿಯಾಧಿಗತೋತಿ (?) ದೀ॰ ನಿ॰ ೩.೩೫೫; ಅ॰ ನಿ॰ ೩.೧೦೨; ೯.೩೭] ಪಚ್ಚತ್ತಞ್ಞೇವ ಞಾಣಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ‘ಸತೋ ಖೋ ಪನಾಹಂ ಇಮಂ ಸಮಾಪಜ್ಜಾಮಿ ಸತೋ ವುಟ್ಠಹಾಮೀ’ತಿ [ಸೋ ಖೋ ಪನಾಹಂ ಇಮಂ ಸಮಾಧಿಂ ಸತೋವ ಸಮಾಪಜ್ಜಾಮಿ, ಸತೋ ಉಟ್ಠಹಾಮೀತಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ಪಚ್ಚತ್ತಞ್ಞೇವ ಞಾಣಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ।

“ಸಮಾಧಿಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಾವೇಥ ಅಪ್ಪಮಾಣಂ ನಿಪಕಾ ಪತಿಸ್ಸತಾ। ಸಮಾಧಿಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಾವಯತಂ ಅಪ್ಪಮಾಣಂ ನಿಪಕಾನಂ ಪತಿಸ್ಸತಾನಂ ಇಮಾನಿ ಪಞ್ಚ ಞಾಣಾನಿ ಪಚ್ಚತ್ತಞ್ಞೇವ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತೀ”ತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ಪಞ್ಚಙ್ಗಿಕಸುತ್ತಂ

೨೮. “ಅರಿಯಸ್ಸ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಙ್ಗಿಕಸ್ಸ ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿಸ್ಸ ಭಾವನಂ ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ। ತಂ ಸುಣಾಥ, ಸಾಧುಕಂ ಮನಸಿ ಕರೋಥ; ಭಾಸಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ। “ಏವಂ, ಭನ್ತೇ”ತಿ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ –

“ಕತಮಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸ್ಸ ಪಞ್ಚಙ್ಗಿಕಸ್ಸ ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿಸ್ಸ ಭಾವನಾ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ಭಿಕ್ಖು ವಿವಿಚ್ಚೇವ ಕಾಮೇಹಿ… ಪೇ॰… ಪಠಮಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಸೋ ಇಮಮೇವ ಕಾಯಂ ವಿವೇಕಜೇನ ಪೀತಿಸುಖೇನ ಅಭಿಸನ್ದೇತಿ ಪರಿಸನ್ದೇತಿ ಪರಿಪೂರೇತಿ ಪರಿಪ್ಫರತಿ; ನಾಸ್ಸ ಕಿಞ್ಚಿ ಸಬ್ಬಾವತೋ ಕಾಯಸ್ಸ ವಿವೇಕಜೇನ ಪೀತಿಸುಖೇನ ಅಪ್ಫುಟಂ ಹೋತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದಕ್ಖೋ ನ್ಹಾಪಕೋ [ನಹಾಪಕೋ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ವಾ ನ್ಹಾಪಕನ್ತೇವಾಸೀ ವಾ ಕಂಸಥಾಲೇ ನ್ಹಾನೀಯಚುಣ್ಣಾನಿ [ನಹಾನೀಯಚುಣ್ಣಾನಿ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಆಕಿರಿತ್ವಾ ಉದಕೇನ ಪರಿಪ್ಫೋಸಕಂ ಪರಿಪ್ಫೋಸಕಂ ಸನ್ನೇಯ್ಯ। ಸಾಯಂ ನ್ಹಾನೀಯಪಿಣ್ಡಿ [ಸಾಸ್ಸ ನಹಾನೀಯಪಿಣ್ಡೀ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ಸ್ನೇಹಾನುಗತಾ ಸ್ನೇಹಪರೇತಾ ಸನ್ತರಬಾಹಿರಾ ಫುಟಾ ಸ್ನೇಹೇನ, ನ ಚ ಪಗ್ಘರಿನೀ। ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಇಮಮೇವ ಕಾಯಂ ವಿವೇಕಜೇನ ಪೀತಿಸುಖೇನ ಅಭಿಸನ್ದೇತಿ ಪರಿಸನ್ದೇತಿ ಪರಿಪೂರೇತಿ ಪರಿಪ್ಫರತಿ; ನಾಸ್ಸ ಕಿಞ್ಚಿ ಸಬ್ಬಾವತೋ ಕಾಯಸ್ಸ ವಿವೇಕಜೇನ ಪೀತಿಸುಖೇನ ಅಪ್ಫುಟಂ ಹೋತಿ। ಅರಿಯಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಙ್ಗಿಕಸ್ಸ ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿಸ್ಸ ಅಯಂ ಪಠಮಾ ಭಾವನಾ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ವಿತಕ್ಕವಿಚಾರಾನಂ ವೂಪಸಮಾ…ಪೇ॰… ದುತಿಯಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಸೋ ಇಮಮೇವ ಕಾಯಂ ಸಮಾಧಿಜೇನ ಪೀತಿಸುಖೇನ ಅಭಿಸನ್ದೇತಿ ಪರಿಸನ್ದೇತಿ ಪರಿಪೂರೇತಿ ಪರಿಪ್ಫರತಿ; ನಾಸ್ಸ ಕಿಞ್ಚಿ ಸಬ್ಬಾವತೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಸಮಾಧಿಜೇನ ಪೀತಿಸುಖೇನ ಅಪ್ಫುಟಂ ಹೋತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉದಕರಹದೋ ಗಮ್ಭೀರೋ ಉಬ್ಭಿದೋದಕೋ [ಉಬ್ಭಿತೋದಕೋ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰)]। ತಸ್ಸ ನೇವಸ್ಸ ಪುರತ್ಥಿಮಾಯ ದಿಸಾಯ ಉದಕಸ್ಸ ಆಯಮುಖಂ, ನ ಪಚ್ಛಿಮಾಯ ದಿಸಾಯ ಉದಕಸ್ಸ ಆಯಮುಖಂ, ನ ಉತ್ತರಾಯ ದಿಸಾಯ ಉದಕಸ್ಸ ಆಯಮುಖಂ, ನ ದಕ್ಖಿಣಾಯ ದಿಸಾಯ ಉದಕಸ್ಸ ಆಯಮುಖಂ, ದೇವೋ ಚ ಕಾಲೇನ ಕಾಲಂ ಸಮ್ಮಾ ಧಾರಂ ನಾನುಪ್ಪವೇಚ್ಛೇಯ್ಯ [ದೇವೋ ಚ ನ ಕಾಲೇನ… ಅನುಪವೇಚ್ಛೇಯ್ಯ (ದೀ॰ ನಿ॰ ೧.೨೨೮ ಆದಯೋ; ಮ॰ ನಿ॰ ೨.೨೫೧ ಆದಯೋ)]। ಅಥ ಖೋ ತಮ್ಹಾವ ಉದಕರಹದಾ ಸೀತಾ ವಾರಿಧಾರಾ ಉಬ್ಭಿಜ್ಜಿತ್ವಾ ತಮೇವ ಉದಕರಹದಂ ಸೀತೇನ ವಾರಿನಾ ಅಭಿಸನ್ದೇಯ್ಯ ಪರಿಸನ್ದೇಯ್ಯ ಪರಿಪೂರೇಯ್ಯ ಪರಿಪ್ಫರೇಯ್ಯ; ನಾಸ್ಸ ಕಿಞ್ಚಿ ಸಬ್ಬಾವತೋ ಉದಕರಹದಸ್ಸ ಸೀತೇನ ವಾರಿನಾ ಅಪ್ಫುಟಂ ಅಸ್ಸ। ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಇಮಮೇವ ಕಾಯಂ ಸಮಾಧಿಜೇನ

ಪೀತಿಸುಖೇನ ಅಭಿಸನ್ದೇತಿ ಪರಿಸನ್ದೇತಿ ಪರಿಪೂರೇತಿ ಪರಿಪ್ಫರತಿ; ನಾಸ್ಸ ಕಿಞ್ಚಿ ಸಬ್ಬಾವತೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಸಮಾಧಿಜೇನ ಪೀತಿಸುಖೇನ ಅಪ್ಫುಟಂ ಹೋತಿ। ಅರಿಯಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಙ್ಗಿಕಸ್ಸ ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿಸ್ಸ ಅಯಂ ದುತಿಯಾ ಭಾವನಾ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಪೀತಿಯಾ ಚ ವಿರಾಗಾ...ಪೇ॰... ತತಿಯಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಸೋ ಇಮಮೇವ ಕಾಯಂ ನಿಪ್ಪೀತಿಕೇನ ಸುಖೇನ ಅಭಿಸನ್ದೇತಿ ಪರಿಸನ್ದೇತಿ ಪರಿಪೂರೇತಿ ಪರಿಪ್ಫರತಿ; ನಾಸ್ಸ ಕಿಞ್ಚಿ ಸಬ್ಬಾವತೋ ಕಾಯಸ್ಸ ನಿಪ್ಪೀತಿಕೇನ ಸುಖೇನ ಅಪ್ಫುಟಂ ಹೋತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉಪ್ಪಲಿನಿಯಂ ವಾ ಪದುಮಿನಿಯಂ ವಾ ಪುಣ್ಡರೀಕಿನಿಯಂ ವಾ ಅಪ್ಪೇಕಚ್ಚಾನಿ ಉಪ್ಪಲಾನಿ ವಾ ಪದುಮಾನಿ ವಾ ಪುಣ್ಡರೀಕಾನಿ ವಾ ಉದಕೇ ಜಾತಾನಿ ಉದಕೇ ಸಂವಡ್ಢಾನಿ ಉದಕಾನುಗ್ಗತಾನಿ ಅನ್ತೋ ನಿಮುಗ್ಗಪೋಸೀನಿ। ತಾನಿ ಯಾವ ಚಗ್ಗಾ ಯಾವ ಚ ಮೂಲಾ ಸೀತೇನ ವಾರಿನಾ ಅಭಿಸನ್ನಾನಿ ಪರಿಸನ್ನಾನಿ ಪರಿಪೂರಾನಿ ಪರಿಪ್ಫುಟಾನಿ; ನಾಸ್ಸ ಕಿಞ್ಚಿ ಸಬ್ಬಾವತಂ ಉಪ್ಪಲಾನಂ ವಾ ಪದುಮಾನಂ ವಾ ಪುಣ್ಡರೀಕಾನಂ ವಾ ಸೀತೇನ ವಾರಿನಾ ಅಪ್ಫುಟಂ ಅಸ್ಸ। ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಇಮಮೇವ ಕಾಯಂ ನಿಪ್ಪೀತಿಕೇನ ಸುಖೇನ ಅಭಿಸನ್ದೇತಿ ಪರಿಸನ್ದೇತಿ ಪರಿಪೂರೇತಿ ಪರಿಪ್ಫರತಿ; ನಾಸ್ಸ ಕಿಞ್ಚಿ ಸಬ್ಬಾವತೋ ಕಾಯಸ್ಸ ನಿಪ್ಪೀತಿಕೇನ ಸುಖೇನ ಅಪ್ಫುಟಂ ಹೋತಿ। ಅರಿಯಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಙ್ಗಿಕಸ್ಸ ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿಸ್ಸ ಅಯಂ ತತಿಯಾ ಭಾವನಾ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸುಖಸ್ಸ ಚ ಪಹಾನಾ ...ಪೇ॰... ಚತುತ್ಥಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಸೋ ಇಮಮೇವ ಕಾಯಂ ಪರಿಸುದ್ಧೇನ ಚೇತಸಾ ಪರಿಯೋದಾತೇನ ಫರಿತ್ವಾ ನಿಸಿನ್ನೋ ಹೋತಿ; ನಾಸ್ಸ ಕಿಞ್ಚಿ ಸಬ್ಬಾವತೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಪರಿಸುದ್ಧೇನ ಚೇತಸಾ ಪರಿಯೋದಾತೇನ ಅಪ್ಫುಟಂ ಹೋತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುರಿಸೋ ಓದಾತೇನ ವತ್ಥೇನ ಸಸೀಸಂ ಪಾರುಪಿತ್ವಾ ನಿಸಿನ್ನೋ ಅಸ್ಸ; ನಾಸ್ಸ ಕಿಞ್ಚಿ ಸಬ್ಬಾವತೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಓದಾತೇನ ವತ್ಥೇನ ಅಪ್ಫುಟಂ ಅಸ್ಸ। ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಇಮಮೇವ ಕಾಯಂ ಪರಿಸುದ್ಧೇನ ಚೇತಸಾ ಪರಿಯೋದಾತೇನ ಫರಿತ್ವಾ ನಿಸಿನ್ನೋ ಹೋತಿ; ನಾಸ್ಸ ಕಿಞ್ಚಿ ಸಬ್ಬಾವತೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಪರಿಸುದ್ಧೇನ ಚೇತಸಾ ಪರಿಯೋದಾತೇನ ಅಪ್ಫುಟಂ ಹೋತಿ। ಅರಿಯಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಙ್ಗಿಕಸ್ಸ ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿಸ್ಸ ಅಯಂ ಚತುತ್ಥಾ ಭಾವನಾ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಣಾನಿಮಿತ್ತಂ ಸುಗ್ಗಹಿತಂ ಹೋತಿ ಸುಮನಸಿಕತಂ ಸೂಪಧಾರಿತಂ ಸುಪ್ಪಟಿವಿದ್ಧಂ ಪಞ್ಞಾಯ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಞ್ಞೋವ ಅಞ್ಞಂ [ಅಞ್ಞೋ ವಾ ಅಞ್ಞಂ ವಾ (ಸೀ॰), ಅಞ್ಞೋ ವಾ ಅಞ್ಞಂ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰), ಅಞ್ಞೋ ಅಞ್ಞಂ (?)] ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖೇಯ್ಯ, ಠಿತೋ ವಾ ನಿಸಿನ್ನಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖೇಯ್ಯ, ನಿಸಿನ್ನೋ ವಾ ನಿಪನ್ನಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖೇಯ್ಯ। ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಣಾನಿಮಿತ್ತಂ ಸುಗ್ಗಹಿತಂ ಹೋತಿ ಸುಮನಸಿಕತಂ ಸೂಪಧಾರಿತಂ ಸುಪ್ಪಟಿವಿದ್ಧಂ ಪಞ್ಞಾಯ। ಅರಿಯಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಙ್ಗಿಕಸ್ಸ ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿಸ್ಸ ಅಯಂ ಪಞ್ಚಮಾ [ಪಞ್ಚಮೀ (ಸೀ॰)] ಭಾವನಾ। ಏವಂ ಭಾವಿತೇ ಖೋ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು [ಏವಂ ಭಾವಿತೇ ಖೋ ಭಿಕ್ಖವೇ (ಸೀ॰)] ಅರಿಯೇ ಪಞ್ಚಙ್ಗಿಕೇ ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿಮ್ಹಿ ಏವಂ ಬಹುಲೀಕತೇ ಯಸ್ಸ ಯಸ್ಸ ಅಭಿಞ್ಞಾಸಚ್ಛಿಕರಣೀಯಸ್ಸ ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಚಿತ್ತಂ ಅಭಿನಿನ್ನಾಮೇತಿ ಅಭಿಞ್ಞಾಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯ, ತತ್ರ ತತ್ರೇವ ಸಕ್ಖಿಭಬ್ಬತಂ ಪಾಪುಣಾತಿ ಸತಿ ಸತಿ ಆಯತನೇ।

"ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉದಕಮಣಿಕೋ ಆಧಾರೇ ಠಪಿತೋ ಪೂರೋ ಉದಕಸ್ಸ ಸಮತಿತ್ತಿಕೋ ಕಾಕಪೇಯ್ಯೋ । ತಮೇನಂ ಬಲವಾ ಪುರಿಸೋ ಯತೋ ಯತೋ ಆವಜ್ಜೇಯ್ಯ [ಆವಟ್ಟೇಯ್ಯ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)], ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ಉದಕ"ನ್ತಿ? "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ" । "ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಏವಂ ಭಾವಿತೇ ಅರಿಯೇ ಪಞ್ಚಙ್ಗಿಕೇ ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿಮ್ಹಿ ಏವಂ ಬಹುಲೀಕತೇ ಯಸ್ಸ ಯಸ್ಸ ಅಭಿಞ್ಞಾಸಚ್ಛಿಕರಣೀಯಸ್ಸ ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಚಿತ್ತಂ ಅಭಿನಿನ್ನಾಮೇತಿ ಅಭಿಞ್ಞಾಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯ, ತತ್ರ ತತ್ರೇವ ಸಕ್ಖಿಭಬ್ಬತಂ ಪಾಪುಣಾತಿ ಸತಿ ಸತಿ ಆಯತನೇ।

“ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮೇ ಭೂಮಿಭಾಗೇ ಪೋಕ್ಖರಣೀ ಚತುರಂಸಾ ಆಲಿಬದ್ಧಾ ಪೂರಾ ಉದಕಸ್ಸ ಸಮತಿತ್ತಿಕಾ ಕಾಕಪೇಯ್ಯಾ। ತಮೇನಂ ಬಲವಾ ಪುರಿಸೋ ಯತೋ ಯತೋ ಆಲಿಂ ಮುಞ್ಚೇಯ್ಯ, ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ಉದಕ”ನ್ತಿ? “ಏವಂ, ಭನ್ತೇ”। “ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಏವಂ ಭಾವಿತೇ ಅರಿಯೇ ಪಞ್ಚಙ್ಗಿಕೇ ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿಮ್ಹಿ ಏವಂ ಬಹುಲೀಕತೇ ಯಸ್ಸ ಯಸ್ಸ ಅಭಿಞ್ಞಾಸಚ್ಛಿಕರಣೀಯಸ್ಸ ಧಮ್ಮಸ್ಸ…ಪೇ॰… ಸತಿ ಸತಿ ಆಯತನೇ।

“ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುಭೂಮಿಯಂ ಚತುಮಹಾಪಥೇ [ಚಾತುಮ್ಮಹಾಪಥೇ (ಸೀ॰ ಪೀ॰), ಚತುಮ್ಮಹಾಪಥೇ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ಆಜಞ್ಞರಥೋ ಯುತ್ತೋ ಅಸ್ಸ ಠಿತೋ ಓಧಸ್ತಪತೋದೋ । ತಮೇನಂ ದಕ್ಖೋ ಯೋಗ್ಗಾಚರಿಯೋ ಅಸ್ಸದಮ್ಮಸಾರಥಿ ಅಭಿರುಹಿತ್ವಾ ವಾಮೇನ ಹತ್ಥೇನ ರಸ್ಮಿಯೋ ಗಹೇತ್ವಾ ದಕ್ಖಿಣೇನ ಹತ್ಥೇನ ಪತೋದಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಯೇನಿಚ್ಛಕಂ ಯದಿಚ್ಛಕಂ ಸಾರೇಯ್ಯಪಿ ಪಚ್ಚಾಸಾರೇಯ್ಯಪಿ। ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಏವಂ ಭಾವಿತೇ ಅರಿಯೇ ಪಞ್ಚಙ್ಗಿಕೇ ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿಮ್ಹಿ ಏವಂ ಬಹುಲೀಕತೇ ಯಸ್ಸ ಯಸ್ಸ ಅಭಿಞ್ಞಾಸಚ್ಛಿಕರಣೀಯಸ್ಸ ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಚಿತ್ತಂ ಅಭಿನಿನ್ನಾಮೇತಿ ಅಭಿಞ್ಞಾಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯ, ತತ್ರ ತತ್ರೇವ ಸಕ್ಖಿಭಬ್ಬತಂ ಪಾಪುಣಾತಿ ಸತಿ ಸತಿ ಆಯತನೇ।

“ಸೋ ಸಚೇ ಆಕಙ್ಖತಿ – ‘ಅನೇಕವಿಹಿತಂ ಇದ್ಧಿವಿಧಂ ಪಚ್ಚನುಭವೇಯ್ಯಂ – ಏಕೋಪಿ ಹುತ್ವಾ ಬಹುಧಾ ಅಸ್ಸಂ…ಪೇ॰… ಯಾವ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಾಪಿ ಕಾಯೇನ ವಸಂ ವತ್ತೇಯ್ಯ’ನ್ತಿ, ತತ್ರ ತತ್ರೇವ ಸಕ್ಖಿಭಬ್ಬತಂ ಪಾಪುಣಾತಿ ಸತಿ ಸತಿ ಆಯತನೇ।

“ಸೋ ಸಚೇ ಆಕಙ್ಖತಿ – ‘ದಿಬ್ಬಾಯ ಸೋತಧಾತುಯಾ ವಿಸುದ್ಧಾಯ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಮಾನುಸಿಕಾಯ ಉಭೋ ಸದ್ದೇ ಸುಣೇಯ್ಯಂ – ದಿಬ್ಬೇ ಚ ಮಾನುಸೇ ಚ ಯೇ ದೂರೇ ಸನ್ತಿಕೇ ಚಾ’ತಿ, ತತ್ರ ತತ್ರೇವ ಸಕ್ಖಿಭಬ್ಬತಂ ಪಾಪುಣಾತಿ ಸತಿ ಸತಿ ಆಯತನೇ।

“ಸೋ ಸಚೇ ಅಕಙ್ಖತಿ – ‘ಪರಸತ್ತಾನಂ ಪರಪುಗ್ಗಲಾನಂ ಚೇತಸಾ ಚೇತೋ ಪರಿಚ್ಚ ಪಜಾನೇಯ್ಯಂ – ಸರಾಗಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ಸರಾಗಂ ಚಿತ್ತನ್ತಿ ಪಜಾನೇಯ್ಯಂ, ವೀತರಾಗಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ವೀತರಾಗಂ ಚಿತ್ತನ್ತಿ ಪಜಾನೇಯ್ಯಂ, ಸದೋಸಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ… ವೀತದೋಸಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ… ಸಮೋಹಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ… ವೀತಮೋಹಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ… ಸಂಖಿತ್ತಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ… ವಿಕ್ಖಿತ್ತಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ… ಮಹಗ್ಗತಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ… ಅಮಹಗ್ಗತಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ… ಸಉತ್ತರಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ… ಅನುತ್ತರಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ… ಸಮಾಹಿತಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ… ಅಸಮಾಹಿತಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ… ವಿಮುತ್ತಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ… ಅವಿಮುತ್ತಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ಅವಿಮುತ್ತಂ ಚಿತ್ತನ್ತಿ ಪಜಾನೇಯ್ಯ’ನ್ತಿ, ತತ್ರ ತತ್ರೇವ ಸಕ್ಖಿಭಬ್ಬತಂ ಪಾಪುಣಾತಿ ಸತಿ ಸತಿ ಆಯತನೇ।

“ಸೋ ಸಚೇ ಆಕಙ್ಖತಿ – ‘ಅನೇಕವಿಹಿತಂ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಂ ಅನುಸ್ಸರೇಯ್ಯಂ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ – ಏಕಮ್ಪಿ ಜಾತಿಂ, ದ್ವೇಪಿ ಜಾತಿಯೋ…ಪೇ॰… ಇತಿ ಸಾಕಾರಂ ಸಉದ್ದೇಸಂ ಅನೇಕವಿಹಿತಂ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಂ ಅನುಸ್ಸರೇಯ್ಯ’ನ್ತಿ, ತತ್ರ ತತ್ರೇವ ಸಕ್ಖಿಭಬ್ಬತಂ ಪಾಪುಣಾತಿ ಸತಿ ಸತಿ ಆಯತನೇ।

“ಸೋ ಸಚೇ ಆಕಙ್ಖತಿ – ‘ದಿಬ್ಬೇನ ಚಕ್ಖುನಾ ವಿಸುದ್ಧೇನ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಮಾನುಸಕೇನ…ಪೇ॰… ಯಥಾಕಮ್ಮೂಪಗೇ ಸತ್ತೇ ಪಜಾನೇಯ್ಯ’ನ್ತಿ, ತತ್ರ ತತ್ರೇವ ಸಕ್ಖಿಭಬ್ಬತಂ ಪಾಪುಣಾತಿ ಸತಿ ಸತಿ ಆಯತನೇ।

“ಸೋ ಸಚೇ ಆಕಙ್ಖತಿ – ‘ಆಸವಾನಂ ಖಯಾ ಅನಾಸವಂ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಂ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರೇಯ್ಯ’ನ್ತಿ, ತತ್ರ ತತ್ರೇವ ಸಕ್ಖಿಭಬ್ಬತಂ ಪಾಪುಣಾತಿ ಸತಿ ಸತಿ ಆಯತನೇ”ತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ಚಙ್ಕಮಸುತ್ತಂ

೨೯. “ಪಞ್ಚಿಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚಙ್ಕಮೇ ಆನಿಸಂಸಾ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಅದ್ಧಾನಕ್ಖಮೋ ಹೋತಿ, ಪಧಾನಕ್ಖಮೋ ಹೋತಿ, ಅಪ್ಪಾಬಾಧೋ ಹೋತಿ, ಅಸಿತಂ ಪೀತಂ ಖಾಯಿತಂ ಸಾಯಿತಂ ಸಮ್ಮಾ ಪರಿಣಾಮಂ ಗಚ್ಛತಿ, ಚಙ್ಕಮಾಧಿಗತೋ ಸಮಾಧಿ

ಚಿರಟ್ಠಿತಿಕೋ ಹೋತಿ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ಚಙ್ಕಮೇ ಆನಿಸಂಸಾ"ತಿ। ನವಮಂ।

೧೦. ನಾಗಿತಸುತ್ತಂ

೩೦. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ - ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಕೋಸಲೇಸು ಚಾರಿಕಂ ಚರಮಾನೋ ಮಹತಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಯೇನ ಇಚ್ಛಾನಙ್ಗಲಂ ನಾಮ ಕೋಸಲಾನಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಾಮೋ ತದವಸರಿ। ತತ್ರ ಸುದಂ ಭಗವಾ ಇಚ್ಛಾನಙ್ಗಲೇ ವಿಹರತಿ ಇಚ್ಛಾನಙ್ಗಲವನಸಣ್ಡೇ। ಅಸ್ಸೋಸುಂ ಖೋ ಇಚ್ಛಾನಙ್ಗಲಕಾ [ಇಚ್ಛಾನಙ್ಗಲಿಕಾ (ಸೀ॰) ಅ॰ ನಿ॰ ೬.೪೨; ಅ॰ ನಿ॰ ೮.೮೬] ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಹಪತಿಕಾ - "ಸಮಣೋ ಖಲು ಭೋ ಗೋತಮೋ ಸಕ್ಯಪುತ್ತೋ ಸಕ್ಯಕುಲಾ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಇಚ್ಛಾನಙ್ಗಲಂ ಅನುಪ್ಪತ್ತೋ; ಇಚ್ಛಾನಙ್ಗಲೇ ವಿಹರತಿ ಇಚ್ಛಾನಙ್ಗಲವನಸಣ್ಡೇ। ತಂ ಖೋ ಪನ ಭವನ್ತಂ ಗೋತಮಂ ಏವಂ ಕಲ್ಯಾಣೋ ಕಿತ್ತಿಸದ್ದೋ ಅಬ್ಭುಗ್ಗತೋ - ಇತಿಪಿ ಸೋ ಭಗವಾ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ವಿಜ್ಜಾಚರಣಸಮ್ಪನ್ನೋ ಸುಗತೋ ಲೋಕವಿದೂ ಅನುತ್ತರೋ ಪುರಿಸದಮ್ಮಸಾರಥಿ, ಸತ್ಥಾ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾತಿ। ಸೋ ಇಮಂ ಲೋಕಂ ಸದೇವಕಂ ಸಮಾರಕಂ ಸಬ್ರಹ್ಮಕಂ ಸಸ್ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಂ ಪಜಂ ಸದೇವಮನುಸ್ಸಂ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಪವೇದೇತಿ। ಸೋ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ ಆದಿಕಲ್ಯಾಣಂ ಮಜ್ಝೇಕಲ್ಯಾಣಂ ಪರಿಯೋಸಾನಕಲ್ಯಾಣಂ ಸಾತ್ಥಂ ಸಬ್ಯಞ್ಜನಂ, ಕೇವಲಪರಿಪುಣ್ಣಂ ಪರಿಸುದ್ಧಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಪಕಾಸೇತಿ। ಸಾಧು ಖೋ ಪನ ತಥಾರೂಪಾನಂ ಅರಹತಂ ದಸ್ಸನಂ ಹೋತೀ"ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಇಚ್ಛಾನಙ್ಗಲಕಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಹಪತಿಕಾ ತಸ್ಸಾ ರತ್ತಿಯಾ ಅಚ್ಚಯೇನ ಪಹೂತಂ ಖಾದನೀಯಂ ಭೋಜನೀಯಂ ಆದಾಯ ಯೇನ ಇಚ್ಛಾನಙ್ಗಲವನಸಣ್ಡೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಬಹಿದ್ವಾರಕೋಟ್ಠಕೇ ಅಟ್ಠಂಸು ಉಚ್ಚಾಸದ್ದಮಹಾಸದ್ದಾ।

ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಆಯಸ್ಮಾ ನಾಗಿತೋ ಭಗವತೋ ಉಪಟ್ಠಾಕೋ ಹೋತಿ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ನಾಗಿತಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - "ಕೇ ಪನ ಖೋ, ನಾಗಿತ, ಉಚ್ಚಾಸದ್ದಮಹಾಸದ್ದಾ, ಕೇವಟ್ಟಾ ಮಞ್ಞೇ ಮಚ್ಛವಿಲೋಪೇ"ತಿ? "ಏತೇ, ಭನ್ತೇ, ಇಚ್ಛಾನಙ್ಗಲಕಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಹಪತಿಕಾ ಪಹೂತಂ ಖಾದನೀಯಂ ಭೋಜನೀಯಂ ಆದಾಯ ಬಹಿದ್ವಾರಕೋಟ್ಠಕೇ ಠಿತಾ ಭಗವನ್ತಞ್ಞೇವ ಉದ್ದಿಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಞ್ಚಾ"ತಿ। "ಮಾಹಂ, ನಾಗಿತ, ಯಸೇನ ಸಮಾಗಮಂ, ಮಾ ಚ ಮಯಾ ಯಸೋ। ಯೋ ಖೋ, ನಾಗಿತ, ನಯಿಮಸ್ಸ ನೇಕ್ಖಮ್ಮಸುಖಸ್ಸ ಪವಿವೇಕಸುಖಸ್ಸ ಉಪಸಮಸುಖಸ್ಸ ಸಮ್ಬೋಧಸುಖಸ್ಸ ನಿಕಾಮಲಾಭೀ ಅಸ್ಸ ಅಕಿಚ್ಛಲಾಭೀ ಅಕಸಿರಲಾಭೀ, ಯಸ್ಸಾಹಂ ನೇಕ್ಖಮ್ಮಸುಖಸ್ಸ ಪವಿವೇಕಸುಖಸ್ಸ ಉಪಸಮಸುಖಸ್ಸ ಸಮ್ಬೋಧಸುಖಸ್ಸ ನಿಕಾಮಲಾಭೀ ಅಕಿಚ್ಛಲಾಭೀ ಅಕಸಿರಲಾಭೀ। ಸೋ ತಂ [ಸೋಹಂ (ಕ॰), ಸೋ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ಮೀಳ್ಹಸುಖಂ ಮಿದ್ಧಸುಖಂ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕಸುಖಂ ಸಾದಿಯೇಯ್ಯಾ"ತಿ।

"ಅಧಿವಾಸೇತು ದಾನಿ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ, ಅಧಿವಾಸೇತು ಸುಗತೋ; ಅಧಿವಾಸನಕಾಲೋ ದಾನಿ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತೋ। ಯೇನ ಯೇನೇವ ದಾನಿ ಭಗವಾ ಗಮಿಸ್ಸತಿ ತಂನಿನ್ನಾವ ಗಮಿಸ್ಸನ್ತಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಹಪತಿಕಾ ನೇಗಮಾ ಚೇವ ಜಾನಪದಾ ಚ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭನ್ತೇ, ಥುಲ್ಲಫುಸಿತಕೇ ದೇವೇ ವಸ್ಸನ್ತೇ ಯಥಾನಿನ್ನಂ ಉದಕಾನಿ ಪವತ್ತನ್ತಿ; ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಯೇನ ಯೇನೇವ ದಾನಿ ಭಗವಾ ಗಮಿಸ್ಸತಿ, ತಂನಿನ್ನಾವ ಗಮಿಸ್ಸನ್ತಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಹಪತಿಕಾ ನೇಗಮಾ ಚೇವ ಜಾನಪದಾ ಚ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ತಥಾ ಹಿ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತೋ ಸೀಲಪಞ್ಞಾಣ"ನ್ತಿ।

"ಮಾಹಂ , ನಾಗಿತ, ಯಸೇನ ಸಮಾಗಮಂ, ಮಾ ಚ ಮಯಾ ಯಸೋ। ಯೋ ಖೋ, ನಾಗಿತ, ನಯಿಮಸ್ಸ ನೇಕ್ಖಮ್ಮಸುಖಸ್ಸ ಪವಿವೇಕಸುಖಸ್ಸ ಉಪಸಮಸುಖಸ್ಸ ಸಮ್ಬೋಧಸುಖಸ್ಸ ನಿಕಾಮಲಾಭೀ ಅಸ್ಸ ಅಕಿಚ್ಛಲಾಭೀ ಅಕಸಿರಲಾಭೀ, ಯಸ್ಸಾಹಂ ನೇಕ್ಖಮ್ಮಸುಖಸ್ಸ ಪವಿವೇಕಸುಖಸ್ಸ ಉಪಸಮಸುಖಸ್ಸ ಸಮ್ಬೋಧಸುಖಸ್ಸ ನಿಕಾಮಲಾಭೀ ಅಕಿಚ್ಛಲಾಭೀ ಅಕಸಿರಲಾಭೀ। ಸೋ ತಂ ಮೀಳ್ಹಸುಖಂ ಮಿದ್ಧಸುಖಂ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕಸುಖಂ ಸಾದಿಯೇಯ್ಯ। ಅಸಿತಪೀತಖಾಯಿತಸಾಯಿತಸ್ಸ ಖೋ, ನಾಗಿತ, ಉಚ್ಚಾರಪಸ್ಸಾವೋ - ಏಸೋ ತಸ್ಸ ನಿಸ್ಸನ್ದೋ। ಪಿಯಾನಂ ಖೋ, ನಾಗಿತ, ವಿಪರಿಣಾಮಞ್ಞಥಾಭಾವಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ

ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಾ - ಏಸೋ ತಸ್ಸ ನಿಸ್ಸನ್ದೋ। ಅಸುಭನಿಮಿತ್ತಾನುಯೋಗಂ ಅನುಯುತ್ತಸ್ಸ ಖೋ, ನಾಗಿತ, ಸುಭನಿಮಿತ್ತೇ ಪಾಟಿಕುಲ್ಯತಾ [ಪಟಿಕ್ಕೂಲತಾ (ಸೀ॰), ಪಟಿಕ್ಕೂಲ್ಯತಾ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ಸಣ್ಠಾತಿ - ಏಸೋ ತಸ್ಸ ನಿಸ್ಸನ್ದೋ। ಛಸು ಖೋ, ನಾಗಿತ, ಫಸ್ಸಾಯತನೇಸು ಅನಿಚ್ಚಾನುಪಸ್ಸಿನೋ ವಿಹರತೋ ಫಸ್ಸೇ ಪಾಟಿಕುಲ್ಯತಾ ಸಣ್ಠಾತಿ - ಏಸೋ ತಸ್ಸ ನಿಸ್ಸನ್ದೋ। ಪಞ್ಚಸು ಖೋ, ನಾಗಿತ, ಉಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೇಸು ಉದಯಬ್ಬಯಾನುಪಸ್ಸಿನೋ ವಿಹರತೋ ಉಪಾದಾನೇ ಪಾಟಿಕುಲ್ಯತಾ ಸಣ್ಠಾತಿ - ಏಸೋ ತಸ್ಸ ನಿಸ್ಸನ್ದೋ"ತಿ। ದಸಮಂ।

ಪಞ್ಚಙ್ಗಿಕವಗ್ಗೋ ತತಿಯೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ದ್ವೇ ಅಗಾರವುಪಕ್ಕಿಲೇಸಾ, ದುಸ್ಸೀಲಾನುಗ್ಗಹಿತೇನ ಚ।
ವಿಮುತ್ತಿಸಮಾಧಿಪಞ್ಚಙ್ಗಿಕಾ, ಚಙ್ಕಮಂ ನಾಗಿತೇನ ಚಾತಿ॥

೪. ಸುಮನವಗ್ಗೋ

೧. ಸುಮನಸುತ್ತಂ

೩೧. ಏಕಂ ಸಮಯಂ…ಪೇ॰… ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಆರಾಮೇ। ಅಥ ಖೋ ಸುಮನಾ ರಾಜಕುಮಾರೀ ಪಞ್ಚಹಿ ರಥಸತೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ ರಾಜಕುಮಾರಿಸತೇಹಿ ಪರಿವುತಾ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಾ ಖೋ ಸುಮನಾ ರಾಜಕುಮಾರೀ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ -

“ಇಧಸ್ಸು, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತೋ ದ್ವೇ ಸಾವಕಾ ಸಮಸದ್ಧಾ ಸಮಸೀಲಾ ಸಮಪಞ್ಞಾ - ಏಕೋ ದಾಯಕೋ, ಏಕೋ ಅದಾಯಕೋ। ತೇ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜೇಯ್ಯುಂ। ದೇವಭೂತಾನಂ ಪನ ನೇಸಂ [ತೇಸಂ (ಸೀ॰)], ಭನ್ತೇ, ಸಿಯಾ ವಿಸೇಸೋ, ಸಿಯಾ ನಾನಾಕರಣ”ನ್ತಿ?

“ಸಿಯಾ, ಸುಮನೇ”ತಿ ಭಗವಾ ಅವೋಚ - “ಯೋ ಸೋ, ಸುಮನೇ, ದಾಯಕೋ ಸೋ ಅಮುಂ ಅದಾಯಕಂ ದೇವಭೂತೋ ಸಮಾನೋ ಪಞ್ಚಹಿ ಠಾನೇಹಿ ಅಧಿಗಣ್ಹಾತಿ - ದಿಬ್ಬೇನ ಆಯುನಾ, ದಿಬ್ಬೇನ ವಣ್ಣೇನ, ದಿಬ್ಬೇನ ಸುಖೇನ, ದಿಬ್ಬೇನ ಯಸೇನ, ದಿಬ್ಬೇನ ಆಧಿಪತೇಯ್ಯೇನ। ಯೋ ಸೋ, ಸುಮನೇ, ದಾಯಕೋ ಸೋ ಅಮುಂ ಅದಾಯಕಂ ದೇವಭೂತೋ ಸಮಾನೋ ಇಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ ಠಾನೇಹಿ ಅಧಿಗಣ್ಹಾತಿ”।

“ಸಚೇ ಪನ ತೇ, ಭನ್ತೇ, ತತೋ ಚುತಾ ಇತ್ಥತ್ತಂ ಆಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಮನುಸ್ಸಭೂತಾನಂ ಪನ ನೇಸಂ, ಭನ್ತೇ, ಸಿಯಾ ವಿಸೇಸೋ, ಸಿಯಾ ನಾನಾಕರಣ”ನ್ತಿ? “ಸಿಯಾ, ಸುಮನೇ”ತಿ ಭಗವಾ ಅವೋಚ - “ಯೋ ಸೋ, ಸುಮನೇ, ದಾಯಕೋ ಸೋ ಅಮುಂ ಅದಾಯಕಂ ಮನುಸ್ಸಭೂತೋ ಸಮಾನೋ ಪಞ್ಚಹಿ ಠಾನೇಹಿ ಅಧಿಗಣ್ಹಾತಿ - ಮಾನುಸಕೇನ ಆಯುನಾ, ಮಾನುಸಕೇನ ವಣ್ಣೇನ, ಮಾನುಸಕೇನ ಸುಖೇನ, ಮಾನುಸಕೇನ ಯಸೇನ, ಮಾನುಸಕೇನ ಆಧಿಪತೇಯ್ಯೇನ। ಯೋ ಸೋ, ಸುಮನೇ, ದಾಯಕೋ ಸೋ ಅಮುಂ ಅದಾಯಕಂ ಮನುಸ್ಸಭೂತೋ ಸಮಾನೋ ಇಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ ಠಾನೇಹಿ ಅಧಿಗಣ್ಹಾತಿ”।

“ಸಚೇ ಪನ ತೇ, ಭನ್ತೇ, ಉಭೋ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜನ್ತಿ, ಪಬ್ಬಜಿತಾನಂ ಪನ ನೇಸಂ, ಭನ್ತೇ , ಸಿಯಾ ವಿಸೇಸೋ, ಸಿಯಾ ನಾನಾಕರಣ”ನ್ತಿ? “ಸಿಯಾ, ಸುಮನೇ”ತಿ ಭಗವಾ ಅವೋಚ - “ಯೋ ಸೋ, ಸುಮನೇ, ದಾಯಕೋ ಸೋ ಅಮುಂ ಅದಾಯಕಂ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಸಮಾನೋ ಪಞ್ಚಹಿ ಠಾನೇಹಿ ಅಧಿಗಣ್ಹಾತಿ - ಯಾಚಿತೋವ ಬಹುಲಂ ಚೀವರಂ ಪರಿಭುಞ್ಜತಿ ಅಪ್ಪಂ ಅಯಾಚಿತೋ, ಯಾಚಿತೋವ ಬಹುಲಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತಂ ಪರಿಭುಞ್ಜತಿ ಅಪ್ಪಂ ಅಯಾಚಿತೋ, ಯಾಚಿತೋವ ಬಹುಲಂ ಸೇನಾಸನಂ ಪರಿಭುಞ್ಜತಿ ಅಪ್ಪಂ ಅಯಾಚಿತೋ, ಯಾಚಿತೋವ ಬಹುಲಂ ಗಿಲಾನಪ್ಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರಂ ಪರಿಭುಞ್ಜತಿ ಅಪ್ಪಂ ಅಯಾಚಿತೋ। ಯೇಹಿ ಖೋ ಪನ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ವಿಹರತಿ ತ್ಯಸ್ಸ ಮನಾಪೇನೇವ ಬಹುಲಂ ಕಾಯಕಮ್ಮೇನ ಸಮುದಾಚರನ್ತಿ ಅಪ್ಪಂ ಅಮನಾಪೇನ, ಮನಾಪೇನೇವ ಬಹುಲಂ ವಚೀಕಮ್ಮೇನ ಸಮುದಾಚರನ್ತಿ ಅಪ್ಪಂ ಅಮನಾಪೇನ, ಮನಾಪೇನೇವ ಬಹುಲಂ ಮನೋಕಮ್ಮೇನ ಸಮುದಾಚರನ್ತಿ ಅಪ್ಪಂ ಅಮನಾಪೇನ, ಮನಾಪಂಯೇವ ಬಹುಲಂ ಉಪಹಾರಂ ಉಪಹರನ್ತಿ ಅಪ್ಪಂ ಅಮನಾಪಂ । ಯೋ ಸೋ, ಸುಮನೇ, ದಾಯಕೋ ಸೋ ಅಮುಂ ಅದಾಯಕಂ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಸಮಾನೋ ಇಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ ಠಾನೇಹಿ ಅಧಿಗಣ್ಹಾತೀ”ತಿ।

“ಸಚೇ ಪನ ತೇ, ಭನ್ತೇ, ಉಭೋ ಅರಹತ್ತಂ ಪಾಪುಣನ್ತಿ, ಅರಹತ್ತಪ್ಪತ್ತಾನಂ ಪನ ನೇಸಂ, ಭನ್ತೇ, ಸಿಯಾ ವಿಸೇಸೋ, ಸಿಯಾ ನಾನಾಕರಣ”ನ್ತಿ? “ಏತ್ಥ ಖೋ ಪನೇಸಾಹಂ, ಸುಮನೇ, ನ ಕಿಞ್ಚಿ ನಾನಾಕರಣಂ ವದಾಮಿ, ಯದಿದಂ ವಿಮುತ್ತಿಯಾ ವಿಮುತ್ತಿ”ನ್ತಿ [ವಿಮುತ್ತನ್ತಿ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)]।

“ಅಚ್ಛರಿಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಅಬ್ಭುತಂ, ಭನ್ತೇ! ಯಾವಞ್ಚಿದಂ, ಭನ್ತೇ, ಅಲಮೇವ ದಾನಾನಿ ದಾತುಂ ಅಲಂ ಪುಞ್ಞಾನಿ ಕಾತುಂ; ಯತ್ರ ಹಿ ನಾಮ ದೇವಭೂತಸ್ಸಾಪಿ ಉಪಕಾರಾನಿ ಪುಞ್ಞಾನಿ, ಮನುಸ್ಸಭೂತಸ್ಸಾಪಿ ಉಪಕಾರಾನಿ ಪುಞ್ಞಾನಿ, ಪಬ್ಬಜಿತಸ್ಸಾಪಿ ಉಪಕಾರಾನಿ ಪುಞ್ಞಾನೀ”ತಿ। “ಏವಮೇತಂ, ಸುಮನೇ! ಅಲಞ್ಚಿ, ಸುಮನೇ, ದಾನಾನಿ ದಾತುಂ ಅಲಂ ಪುಞ್ಞಾನಿ ಕಾತುಂ! ದೇವಭೂತಸ್ಸಾಪಿ ಉಪಕಾರಾನಿ ಪುಞ್ಞಾನಿ, ಮನುಸ್ಸಭೂತಸ್ಸಾಪಿ ಉಪಕಾರಾನಿ ಪುಞ್ಞಾನಿ, ಪಬ್ಬಜಿತಸ್ಸಾಪಿ ಉಪಕಾರಾನಿ ಪುಞ್ಞಾನೀ”ತಿ ।

ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ। ಇದಂ ವತ್ವಾನ [ಇದಂ ವತ್ವಾ (ಸೀ॰ ಪೀ॰) ಏವಮುಪರಿಪಿ] ಸುಗತೋ ಅಥಾಪರಂ ಏತದವೋಚ ಸತ್ಥಾ –

“ಯಥಾಪಿ ಚನ್ದೋ ವಿಮಲೋ, ಗಚ್ಛಂ ಆಕಾಸಧಾತುಯಾ।
ಸಬ್ಬೇ ತಾರಾಗಣೇ ಲೋಕೇ, ಆಭಾಯ ಅತಿರೋಚತಿ॥

“ತಥೇವ ಸೀಲಸಮ್ಪನ್ನೋ, ಸದ್ಧೋ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲೋ।
ಸಬ್ಬೇ ಮಚ್ಛರಿನೋ ಲೋಕೇ, ಚಾಗೇನ ಅತಿರೋಚತಿ॥

“ಯಥಾಪಿ ಮೇಘೋ ಥನಯಂ, ವಿಜ್ಜುಮಾಲೀ ಸತಕ್ಕಕು।
ಥಲಂ ನಿನ್ನಞ್ಚ ಪೂರೇತಿ, ಅಭಿವಸ್ಸಂ ವಸುನ್ಧರಂ॥

“ಏವಂ ದಸ್ಸನಸಮ್ಪನ್ನೋ, ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸಾವಕೋ।
ಮಚ್ಛರಿಂ ಅಧಿಗಣ್ಹಾತಿ, ಪಞ್ಚಠಾನೇಹಿ ಪಣ್ಡಿತೋ॥

“ಆಯುನಾ ಯಸಸಾ ಚೇವ [ಆಯುನಾ ಚ ಯಸೇನ ಚ (ಕ॰)], ವಣ್ಣೇನ ಚ ಸುಖೇನ ಚ।
ಸ ವೇ ಭೋಗಪರಿಬ್ಯೂಳ್ಹೋ [ಭೋಗಪರಿಬ್ಬೂಳ್ಹೋ (ಸೀ॰)], ಪೇಚ್ಚ ಸಗ್ಗೇ ಪಮೋದತೀ”ತಿ॥ ಪಠಮಂ।

೨. ಚುನ್ದೀಸುತ್ತಂ

೩೨. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ರಾಜಗಹೇ ವಿಹರತಿ ವೇಳುವನೇ ಕಲನ್ದಕನಿವಾಪೇ। ಅಥ ಖೋ ಚುನ್ದೀ ರಾಜಕುಮಾರೀ ಪಞ್ಚಹಿ ರಥಸತೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ ಚ ಕುಮಾರಿಸತೇಹಿ ಪರಿವುತಾ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಾ ಖೋ ಚುನ್ದೀ ರಾಜಕುಮಾರೀ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ –

“ಅಮ್ಹಾಕಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಾತಾ ಚುನ್ದೋ ನಾಮ ರಾಜಕುಮಾರೋ, ಸೋ ಏವಮಾಹ – ‘ಯದೇವ ಸೋ ಹೋತಿ ಇತ್ಥೀ ವಾ ಪುರಿಸೋ ವಾ ಬುದ್ಧಂ ಸರಣಂ ಗತೋ, ಧಮ್ಮಂ ಸರಣಂ ಗತೋ, ಸಙ್ಘಂ ಸರಣಂ ಗತೋ, ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ಪಟಿವಿರತೋ, ಅದಿನ್ನಾದಾನಾ ಪಟಿವಿರತೋ, ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರಾ ಪಟಿವಿರತೋ, ಮುಸಾವಾದಾ ಪಟಿವಿರತೋ, ಸುರಾಮೇರಯಮಜ್ಜಪಮಾದಟ್ಠಾನಾ ಪಟಿವಿರತೋ, ಸೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂಯೇವ ಉಪಪಜ್ಜತಿ, ನೋ ದುಗ್ಗತಿ’ನ್ತಿ। ಸಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವನ್ತಂ ಪುಚ್ಛಾಮಿ – ‘ಕಥಂರೂಪೇ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಸತ್ಥರಿ ಪಸನ್ನೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂಯೇವ ಉಪಪಜ್ಜತಿ, ನೋ ದುಗ್ಗತಿಂ? ಕಥಂರೂಪೇ ಧಮ್ಮೇ ಪಸನ್ನೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂಯೇವ ಉಪಪಜ್ಜತಿ, ನೋ ದುಗ್ಗತಿಂ? ಕಥಂರೂಪೇ ಸಙ್ಘೇ ಪಸನ್ನೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂಯೇವ ಉಪಪಜ್ಜತಿ, ನೋ ದುಗ್ಗತಿಂ? ಕಥಂರೂಪೇಸು ಸೀಲೇಸು ಪರಿಪೂರಕಾರೀ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂಯೇವ ಉಪಪಜ್ಜತಿ, ನೋ ದುಗ್ಗತಿ’”ನ್ತಿ?

“ಯಾವತಾ, ಚುನ್ದಿ, ಸತ್ತಾ ಅಪದಾ ವಾ ದ್ವಿಪದಾ ವಾ ಚತುಪ್ಪದಾ ವಾ ಬಹುಪ್ಪದಾ ವಾ [ಅಪಾದಾ ವಾ ದ್ವಿಪಾದಾ ವಾಚತುಪ್ಪಾದಾ ವಾ ಬಹುಪ್ಪಾದಾ ವಾ (ಸೀ॰) ಅ॰ ನಿ॰ ೪.೩೪; ಇತಿವು॰ ೯೦] ರೂಪಿನೋ ವಾ ಅರೂಪಿನೋ ವಾ ಸಞ್ಞಿನೋ ವಾ ಅಸಞ್ಞಿನೋ ವಾ ನೇವಸಞ್ಞಿನಾಸಞ್ಞಿನೋ ವಾ, ತಥಾಗತೋ ತೇಸಂ ಅಗ್ಗಮಕ್ಖಾಯತಿ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ। ಯೇ ಖೋ, ಚುನ್ದಿ, ಬುದ್ಧೇ ಪಸನ್ನಾ, ಅಗ್ಗೇ ತೇ ಪಸನ್ನಾ। ಅಗ್ಗೇ ಖೋ ಪನ ಪಸನ್ನಾನಂ ಅಗ್ಗೋ ವಿಪಾಕೋ ಹೋತಿ।

“ಯಾವತಾ, ಚುನ್ದಿ, ಧಮ್ಮಾ ಸಙ್ಖತಾ, ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ ತೇಸಂ ಅಗ್ಗಮಕ್ಖಾಯತಿ। ಯೇ, ಚುನ್ದಿ, ಅರಿಯೇ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೇ ಮಗ್ಗೇ ಪಸನ್ನಾ, ಅಗ್ಗೇ ತೇ ಪಸನ್ನಾ, ಅಗ್ಗೇ ಖೋ ಪನ ಪಸನ್ನಾನಂ ಅಗ್ಗೋ ವಿಪಾಕೋ ಹೋತಿ।

“ಯಾವತಾ , ಚುನ್ದಿ, ಧಮ್ಮಾ ಸಙ್ಖತಾ ವಾ ಅಸಙ್ಖತಾ ವಾ, ವಿರಾಗೋ ತೇಸಂ [ತೇಸಂ ಧಮ್ಮಾನಂ (ಸೀ॰ ಪೀ॰ ಕ॰)] ಅಗ್ಗಮಕ್ಖಾಯತಿ, ಯದಿದಂ - ಮದನಿಮ್ಮದನೋ ಪಿಪಾಸವಿನಯೋ ಆಲಯಸಮುಗ್ಘಾತೋ ವಟ್ಟುಪಚ್ಛೇದೋ ತಣ್ಹಾಕ್ಖಯೋ ವಿರಾಗೋ ನಿರೋಧೋ ನಿಬ್ಬಾನಂ। ಯೇ ಖೋ, ಚುನ್ದಿ , ವಿರಾಗೇ ಧಮ್ಮೇ ಪಸನ್ನಾ, ಅಗ್ಗೇ ತೇ ಪಸನ್ನಾ। ಅಗ್ಗೇ ಖೋ ಪನ ಪಸನ್ನಾನಂ ಅಗ್ಗೋ ವಿಪಾಕೋ ಹೋತಿ।

“ಯಾವತಾ, ಚುನ್ದಿ, ಸಙ್ಘಾ ವಾ ಗಣಾ ವಾ, ತಥಾಗತಸಾವಕಸಙ್ಘೋ ತೇಸಂ ಅಗ್ಗಮಕ್ಖಾಯತಿ, ಯದಿದಂ - ಚತ್ತಾರಿ ಪುರಿಸಯುಗಾನಿ ಅಟ್ಠ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲಾ, ಏಸ ಭಗವತೋ ಸಾವಕಸಙ್ಘೋ ಆಹುನೇಯ್ಯೋ ಪಾಹುನೇಯ್ಯೋ ದಕ್ಖಿಣೇಯ್ಯೋ ಅಞ್ಜಲಿಕರಣೀಯೋ ಅನುತ್ತರಂ ಪುಞ್ಞಕ್ಖೇತ್ತಂ ಲೋಕಸ್ಸ। ಯೇ ಖೋ, ಚುನ್ದಿ, ಸಙ್ಘೇ ಪಸನ್ನಾ, ಅಗ್ಗೇ ತೇ ಪಸನ್ನಾ। ಅಗ್ಗೇ ಖೋ ಪನ ಪಸನ್ನಾನಂ ಅಗ್ಗೋ ವಿಪಾಕೋ ಹೋತಿ।

“ಯಾವತಾ, ಚುನ್ದಿ, ಸೀಲಾನಿ, ಅರಿಯಕನ್ತಾನಿ ಸೀಲಾನಿ ತೇಸಂ [ಅರಿಯಕನ್ತಾನಿತೇಸಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ಅಗ್ಗಮಕ್ಖಾಯತಿ, ಯದಿದಂ - ಅಖಣ್ಡಾನಿ ಅಚ್ಛಿದ್ದಾನಿ ಅಸಬಲಾನಿ ಅಕಮ್ಮಾಸಾನಿ ಭುಜಿಸ್ಸಾನಿ ವಿಞ್ಞುಪ್ಪಸತ್ಥಾನಿ ಅಪರಾಮಟ್ಠಾನಿ ಸಮಾಧಿಸಂವತ್ತನಿಕಾನಿ। ಯೇ ಖೋ, ಚುನ್ದಿ, ಅರಿಯಕನ್ತೇಸು ಸೀಲೇಸು ಪರಿಪೂರಕಾರಿನೋ, ಅಗ್ಗೇ ತೇ ಪರಿಪೂರಕಾರಿನೋ। ಅಗ್ಗೇ ಖೋ ಪನ ಪರಿಪೂರಕಾರೀನಂ ಅಗ್ಗೋ ವಿಪಾಕೋ ಹೋತೀ”ತಿ।

“ಅಗ್ಗತೋ ವೇ ಪಸನ್ನಾನಂ, ಅಗ್ಗಂ ಧಮ್ಮಂ ವಿಜಾನತಂ।
ಅಗ್ಗೇ ಬುದ್ಧೇ ಪಸನ್ನಾನಂ, ದಕ್ಖಿಣೇಯ್ಯೇ ಅನುತ್ತರೇ॥

“ಅಗ್ಗೇ ಧಮ್ಮೇ ಪಸನ್ನಾನಂ, ವಿರಾಗೂಪಸಮೇ ಸುಖೇ।
ಅಗ್ಗೇ ಸಙ್ಘೇ ಪಸನ್ನಾನಂ, ಪುಞ್ಞಕ್ಖೇತ್ತೇ ಅನುತ್ತರೇ॥

“ಅಗ್ಗಸ್ಮಿಂ ದಾನಂ ದದತಂ, ಅಗ್ಗಂ ಪುಞ್ಞಂ ಪವಡ್ಢತಿ।
ಅಗ್ಗಂ ಆಯು ಚ ವಣ್ಣೋ ಚ, ಯಸೋ ಕಿತ್ತಿ ಸುಖಂ ಬಲಂ॥

“ಅಗ್ಗಸ್ಸ ದಾತಾ ಮೇಧಾವೀ, ಅಗ್ಗಧಮ್ಮಸಮಾಹಿತೋ।
ದೇವಭೂತೋ ಮನುಸ್ಸೋ ವಾ, ಅಗ್ಗಪ್ಪತ್ತೋ ಪಮೋದತೀ”ತಿ॥ ದುತಿಯಂ।

೩. ಉಗ್ಗಹಸುತ್ತಂ

೩೩. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಭದ್ದಿಯೇ ವಿಹರತಿ ಜಾತಿಯಾ ವನೇ। ಅಥ ಖೋ ಉಗ್ಗಹೋ ಮೇಣ್ಡಕನತ್ತಾ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಉಗ್ಗಹೋ

ಮೇಣ್ಡಕನತ್ತಾ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ -

"ಅಧಿವಾಸೇತು ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಸ್ವಾತನಾಯ ಅತ್ತಚತುತ್ಥೋ ಭತ್ತ"ನ್ತಿ । ಅಧಿವಾಸೇಸಿ ಭಗವಾ ತುಣ್ಹೀಭಾವೇನ। ಅಥ ಖೋ ಉಗ್ಗಹೋ ಮೇಣ್ಡಕನತ್ತಾ ಭಗವತೋ ಅಧಿವಾಸನಂ ವಿದಿತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಪದಕ್ಖಿಣಂ ಕತ್ವಾ ಪಕ್ಕಾಮಿ।

ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ತಸ್ಸಾ ರತ್ತಿಯಾ ಅಚ್ಚಯೇನ ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ಯೇನ ಉಗ್ಗಹಸ್ಸ ಮೇಣ್ಡಕನತ್ತುನೋ ನಿವೇಸನಂ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪಞ್ಞತ್ತೇ ಆಸನೇ ನಿಸೀದಿ। ಅಥ ಖೋ ಉಗ್ಗಹೋ ಮೇಣ್ಡಕನತ್ತಾ ಭಗವನ್ತಂ ಪಣೀತೇನ ಖಾದನೀಯೇನ ಭೋಜನೀಯೇನ ಸಹತ್ಥಾ ಸನ್ತಪ್ಪೇಸಿ ಸಮ್ಪವಾರೇಸಿ। ಅಥ ಖೋ ಉಗ್ಗಹೋ ಮೇಣ್ಡಕನತ್ತಾ ಭಗವನ್ತಂ ಭುತ್ತಾವಿಂ ಓನೀತಪತ್ತಪಾಣಿಂ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಉಗ್ಗಹೋ ಮೇಣ್ಡಕನತ್ತಾ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "ಇಮಾ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಕುಮಾರಿಯೋ ಪತಿಕುಲಾನಿ ಗಮಿಸ್ಸನ್ತಿ। ಓವದತು ತಾಸಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ; ಅನುಸಾಸತು ತಾಸಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ, ಯಂ ತಾಸಂ ಅಸ್ಸ ದೀಘರತ್ತಂ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯಾ"ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ತಾ ಕುಮಾರಿಯೋ ಏತದವೋಚ - "ತಸ್ಮಾತಿಹ, ಕುಮಾರಿಯೋ, ಏವಂ ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ - 'ಯಸ್ಸ ವೋ [ಯಸ್ಸ ಖೋ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ಮಾತಾಪಿತರೋ ಭತ್ತುನೋ ದಸ್ಸನ್ತಿ ಅತ್ಥಕಾಮಾ ಹಿತೇಸಿನೋ ಅನುಕಮ್ಪಕಾ ಅನುಕಮ್ಪಂ ಉಪಾದಾಯ, ತಸ್ಸ ಭವಿಸ್ಸಾಮ ಪುಬ್ಬುಟ್ಠಾಯಿನಿಯೋ ಪಚ್ಛಾನಿಪಾತಿನಿಯೋ ಕಿಂಕಾರಪಟಿಸ್ಸಾವಿನಿಯೋ ಮನಾಪಚಾರಿನಿಯೋ ಪಿಯವಾದಿನಿಯೋ'ತಿ। ಏವಞ್ಹಿ ವೋ, ಕುಮಾರಿಯೋ, ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ।

"ತಸ್ಮಾತಿಹ, ಕುಮಾರಿಯೋ, ಏವಂ ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ - 'ಯೇ ತೇ ಭತ್ತು ಗರುನೋ [ಗುರುನೋ (ಕ॰)] ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ ಮಾತಾತಿ ವಾ ಪಿತಾತಿ ವಾ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾತಿ ವಾ, ತೇ ಸಕ್ಕರಿಸ್ಸಾಮ ಗರುಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮ [ಗರುಕರಿಸ್ಸಾಮ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಮಾನೇಸ್ಸಾಮ ಪೂಜೇಸ್ಸಾಮ ಅಬ್ಭಾಗತೇ ಚ ಆಸನೋದಕೇನ ಪಟಿಪೂಜೇಸ್ಸಾಮಾ'ತಿ [ಪೂಜೇಸ್ಸಾಮಾತಿ (ಸೀ॰)]। ಏವಞ್ಹಿ ವೋ, ಕುಮಾರಿಯೋ, ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ।

"ತಸ್ಮಾತಿಹ , ಕುಮಾರಿಯೋ, ಏವಂ ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ - 'ಯೇ ತೇ ಭತ್ತು ಅಬ್ಭನ್ತರಾ ಕಮ್ಮನ್ತಾ ಉಣ್ಣಾತಿ ವಾ ಕಪ್ಪಾಸಾತಿ ವಾ, ತತ್ಥ ದಕ್ಖಾ ಭವಿಸ್ಸಾಮ ಅನಲಸಾ , ತತ್ರುಪಾಯಾಯ ವೀಮಂಸಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತಾ, ಅಲಂ ಕಾತುಂ ಅಲಂ ಸಂವಿಧಾತು'ನ್ತಿ। ಏವಞ್ಹಿ ವೋ, ಕುಮಾರಿಯೋ, ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ।

"ತಸ್ಮಾತಿಹ, ಕುಮಾರಿಯೋ, ಏವಂ ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ - 'ಯೋ ಸೋ ಭತ್ತು ಅಬ್ಭನ್ತರೋ [ಅಬ್ಭನ್ತರೇ (ಕ॰)] ಅನ್ತೋಜನೋ ದಾಸಾತಿ ವಾ ಪೇಸ್ಸಾತಿ ವಾ ಕಮ್ಮಕರಾತಿ ವಾ, ತೇಸಂ ಕತಞ್ಚ ಕತತೋ ಜಾನಿಸ್ಸಾಮ ಅಕತಞ್ಚ ಅಕತತೋ ಜಾನಿಸ್ಸಾಮ, ಗಿಲಾನಕಾನಞ್ಚ ಬಲಾಬಲಂ ಜಾನಿಸ್ಸಾಮ, ಖಾದನೀಯಂ ಭೋಜನೀಯಞ್ಚಸ್ಸ ಪಚ್ಚಂಸೇನ [ಪಚ್ಚಯಂ ತೇನ (ಕ॰ ಸೀ॰), ಪಚ್ಚಯಂಸೇನ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰), ಪಚ್ಚಯಂ ಸೇನಾಸನಂ ಪಚ್ಚತ್ತಂಸೇನ (ಕ॰) ಅ॰ ನಿ॰ ೮.೪೬] ಸಂವಿಭಜಿಸ್ಸಾಮಾ'ತಿ [ವಿಭಜಿಸ್ಸಾಮಾತಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)]। ಏವಞ್ಹಿ ವೋ, ಕುಮಾರಿಯೋ, ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ।

"ತಸ್ಮಾತಿಹ, ಕುಮಾರಿಯೋ, ಏವಂ ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ - 'ಯಂ ಭತ್ತಾ ಆಹರಿಸ್ಸತಿ ಧನಂ ವಾ ಧಞ್ಞಂ ವಾ ರಜತಂ ವಾ ಜಾತರೂಪಂ ವಾ, ತಂ ಆರಕ್ಖೇನ [ತಂ ಆರಕ್ಖಾಯ (ಸೀ॰)] ಗುತ್ತಿಯಾ ಸಮ್ಪಾದೇಸ್ಸಾಮ, ತತ್ಥ ಚ ಭವಿಸ್ಸಾಮ ಅಧುತ್ತೀ ಅಥೇನೀ ಅಸೋಣ್ಡೀ ಅವಿನಾಸಿಕಾಯೋ'ತಿ। ಏವಞ್ಹಿ ವೋ, ಕುಮಾರಿಯೋ, ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಕುಮಾರಿಯೋ, ಪಞ್ಚಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಮಾತುಗಾಮೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಮನಾಪಕಾಯಿಕಾನಂ ದೇವಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜತೀ"ತಿ।

“ಯೋ ನಂ ಭರತಿ ಸಬ್ಬದಾ, ನಿಚ್ಚಂ ಆತಾಪಿ ಉಸ್ಸುಕೋ।
ಸಬ್ಬಕಾಮಹರಂ ಪೋಸಂ, ಭತ್ತಾರಂ ನಾತಿಮಞ್ಞತಿ॥

“ನ ಚಾಪಿ ಸೋತ್ಥಿ ಭತ್ತಾರಂ, ಇಸ್ಸಾಚಾರೇನ [ಇಚ್ಛಾಚಾರೇನ (ಸೀ॰), ಇಸ್ಸಾವಾದೇನ (ಪೀ॰)] ರೋಸಯೇ।
ಭತ್ತು ಚ ಗರುನೋ ಸಬ್ಬೇ, ಪಟಿಪೂಜೇತಿ ಪಣ್ಡಿತಾ॥

“ಉಟ್ಠಾಹಿಕಾ [ಉಟ್ಠಾಯಿಕಾ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰)] ಅನಲಸಾ, ಸಙ್ಗಹಿತಪರಿಜ್ಜನಾ।
ಭತ್ತು ಮನಾಪಂ [ಮನಾಪಾ (ಸೀ॰)] ಚರತಿ, ಸಮ್ಭತಂ ಅನುರಕ್ಖತಿ॥

“ಯಾ ಏವಂ ವತ್ತತೀ ನಾರೀ, ಭತ್ತುಛನ್ದವಸಾನುಗಾ।
ಮನಾಪಾ ನಾಮ ತೇ ದೇವಾ, ಯತ್ಥ ಸಾ ಉಪಪಜ್ಜತೀ”ತಿ॥ ತತಿಯಂ।

೪. ಸೀಹಸೇನಾಪತಿಸುತ್ತಂ

೩೪. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ವೇಸಾಲಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಮಹಾವನೇ ಕೂಟಾಗಾರಸಾಲಾಯಂ। ಅಥ ಖೋ ಸೀಹೋ ಸೇನಾಪತಿ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಸೀಹೋ ಸೇನಾಪತಿ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - “ಸಕ್ಕಾ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಸನ್ದಿಟ್ಠಿಕಂ ದಾನಫಲಂ ಪಞ್ಞಾಪೇತು”ನ್ತಿ?

“ಸಕ್ಕಾ, ಸೀಹಾ”ತಿ ಭಗವಾ ಅವೋಚ - “ದಾಯಕೋ, ಸೀಹ, ದಾನಪತಿ ಬಹುನೋ ಜನಸ್ಸ ಪಿಯೋ ಹೋತಿ ಮನಾಪೋ। ಯಮ್ಪಿ, ಸೀಹ, ದಾಯಕೋ ದಾನಪತಿ ಬಹುನೋ ಜನಸ್ಸ ಪಿಯೋ ಹೋತಿ ಮನಾಪೋ, ಇದಮ್ಪಿ ಸನ್ದಿಟ್ಠಿಕಂ ದಾನಫಲಂ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಸೀಹ, ದಾಯಕಂ ದಾನಪತಿಂ ಸನ್ತೋ ಸಪ್ಪುರಿಸಾ ಭಜನ್ತಿ। ಯಮ್ಪಿ, ಸೀಹ, ದಾಯಕಂ ದಾನಪತಿಂ ಸನ್ತೋ ಸಪ್ಪುರಿಸಾ ಭಜನ್ತಿ, ಇದಮ್ಪಿ ಸನ್ದಿಟ್ಠಿಕಂ ದಾನಫಲಂ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಸೀಹ, ದಾಯಕಸ್ಸ ದಾನಪತಿನೋ ಕಲ್ಯಾಣೋ ಕಿತ್ತಿಸದ್ದೋ ಅಬ್ಭುಗ್ಗಚ್ಛತಿ। ಯಮ್ಪಿ, ಸೀಹ, ದಾಯಕಸ್ಸ ದಾನಪತಿನೋ ಕಲ್ಯಾಣೋ ಕಿತ್ತಿಸದ್ದೋ ಅಬ್ಭುಗ್ಗಚ್ಛತಿ, ಇದಮ್ಪಿ ಸನ್ದಿಟ್ಠಿಕಂ ದಾನಫಲಂ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಸೀಹ, ದಾಯಕೋ ದಾನಪತಿ ಯಂ ಯದೇವ ಪರಿಸಂ ಉಪಸಙ್ಕಮತಿ - ಯದಿ ಖತ್ತಿಯಪರಿಸಂ ಯದಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಪರಿಸಂ ಯದಿ ಗಹಪತಿಪರಿಸಂ ಯದಿ ಸಮಣಪರಿಸಂ - ವಿಸಾರದೋ [ವಿಸಾರದೋವ (ಸೀ॰) ಅ॰ ನಿ॰ ೭.೫೭ ಪಸ್ಸಿತಬ್ಬಂ] ಉಪಸಙ್ಕಮತಿ ಅಮಙ್ಕುಭೂತೋ। ಯಮ್ಪಿ, ಸೀಹ, ದಾಯಕೋ ದಾನಪತಿ ಯಂ ಯದೇವ ಪರಿಸಂ ಉಪಸಙ್ಕಮತಿ - ಯದಿ ಖತ್ತಿಯಪರಿಸಂ ಯದಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಪರಿಸಂ ಯದಿ ಗಹಪತಿಪರಿಸಂ ಯದಿ ಸಮಣಪರಿಸಂ - ವಿಸಾರದೋ ಉಪಸಙ್ಕಮತಿ ಅಮಙ್ಕುಭೂತೋ, ಇದಮ್ಪಿ ಸನ್ದಿಟ್ಠಿಕಂ ದಾನಫಲಂ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಸೀಹ, ದಾಯಕೋ ದಾನಪತಿ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ಯಮ್ಪಿ, ಸೀಹ, ದಾಯಕೋ ದಾನಪತಿ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ, ಇದಂ [ಇದಮ್ಪಿ ಸೀಹ (ಕ॰)] ಸಮ್ಪರಾಯಿಕಂ ದಾನಫಲ”ನ್ತಿ।

ಏವಂ ವುತ್ತೇ ಸೀಹೋ ಸೇನಾಪತಿ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "ಯಾನಿಮಾನಿ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತಾ ಚತ್ತಾರಿ ಸನ್ದಿಟ್ಠಿಕಾನಿ ದಾನಫಲಾನಿ ಅಕ್ಖಾತಾನಿ, ನಾಹಂ ಏತ್ಥ ಭಗವತೋ ಸದ್ಧಾಯ ಗಚ್ಛಾಮಿ; ಅಹಂ ಪೇತಾನಿ ಜಾನಾಮಿ। ಅಹಂ, ಭನ್ತೇ, ದಾಯಕೋ ದಾನಪತಿ ಬಹುನೋ ಜನಸ್ಸ ಪಿಯೋ ಮನಾಪೋ। ಅಹಂ, ಭನ್ತೇ, ದಾಯಕೋ ದಾನಪತಿ; ಮಂ ಸನ್ತೋ ಸಪ್ಪುರಿಸಾ ಭಜನ್ತಿ। ಅಹಂ, ಭನ್ತೇ, ದಾಯಕೋ ದಾನಪತಿ; ಮಯ್ಹಂ ಕಲ್ಯಾಣೋ ಕಿತ್ತಿಸದ್ದೋ ಅಬ್ಭುಗ್ಗತೋ - 'ಸೀಹೋ ಸೇನಾಪತಿ ದಾಯಕೋ ಕಾರಕೋ ಸಙ್ಘುಪಟ್ಠಾಕೋ'ತಿ। ಅಹಂ, ಭನ್ತೇ , ದಾಯಕೋ ದಾನಪತಿ ಯಂ ಯದೇವ ಪರಿಸಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಾಮಿ - ಯದಿ ಖತ್ತಿಯಪರಿಸಂ ಯದಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಪರಿಸಂ ಯದಿ ಗಹಪತಿಪರಿಸಂ ಯದಿ ಸಮಣಪರಿಸಂ - ವಿಸಾರದೋ ಉಪಸಙ್ಕಮಾಮಿ ಅಮಙ್ಕುಭೂತೋ। ಯಾನಿಮಾನಿ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತಾ ಚತ್ತಾರಿ ಸನ್ದಿಟ್ಠಿಕಾನಿ ದಾನಫಲಾನಿ ಅಕ್ಖಾತಾನಿ, ನಾಹಂ ಏತ್ಥ ಭಗವತೋ ಸದ್ಧಾಯ ಗಚ್ಛಾಮಿ; ಅಹಂ ಪೇತಾನಿ ಜಾನಾಮಿ। ಯಞ್ಚ ಖೋ ಮಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಏವಮಾಹ - 'ದಾಯಕೋ, ಸೀಹ, ದಾನಪತಿ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜತೀ'ತಿ, ಏತಾಹಂ ನ ಜಾನಾಮಿ; ಏತ್ಥ ಚ ಪನಾಹಂ ಭಗವತೋ ಸದ್ಧಾಯ ಗಚ್ಛಾಮೀ"ತಿ। "ಏವಮೇತಂ, ಸೀಹ, ಏವಮೇತಂ, ಸೀಹ! ದಾಯಕೋ ದಾನಪತಿ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜತೀ"ತಿ।

"ದದಂ ಪಿಯೋ ಹೋತಿ ಭಜನ್ತಿ ನಂ ಬಹೂ,
ಕಿತ್ತಿಞ್ಚ ಪಪ್ಪೋತಿ ಯಸೋ ಚ ವಡ್ಢತಿ [ಯಸಸ್ಸ ವಡ್ಢತಿ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰), ಯಸಂ ಪವಡ್ಢತಿ (ಕ॰)]।
ಅಮಙ್ಕುಭೂತೋ ಪರಿಸಂ ವಿಗಾಹತಿ,
ವಿಸಾರದೋ ಹೋತಿ ನರೋ ಅಮಚ್ಛರೀ॥

"ತಸ್ಮಾ ಹಿ ದಾನಾನಿ ದದನ್ತಿ ಪಣ್ಡಿತಾ,
ವಿನೇಯ್ಯ ಮಚ್ಛೇರಮಲಂ ಸುಖೇಸಿನೋ।
ತೇ ದೀಘರತ್ತಂ ತಿದಿವೇ ಪತಿಟ್ಠಿತಾ,
ದೇವಾನಂ ಸಹಬ್ಯಗತಾ ರಮನ್ತಿ ತೇ [ಸಹಬ್ಯತಂ ಗತಾ ರಮನ್ತಿ (ಸೀ॰), ಸಹಬ್ಯತಾ ರಮನ್ತಿ ತೇ (ಕ॰)]॥

"ಕತಾವಕಾಸಾ ಕತಕುಸಲಾ ಇತೋ ಚುತಾ [ತತೋ ಚುತಾ (ಸೀ॰)],
ಸಯಂಪಭಾ ಅನುವಿಚರನ್ತಿ ನನ್ದನಂ [ನನ್ದನೇ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)]।
ತೇ ತತ್ಥ ನನ್ದನ್ತಿ ರಮನ್ತಿ ಮೋದರೇ,
ಸಮಪ್ಪಿತಾ ಕಾಮಗುಣೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ।
"ಕತ್ವಾನ ವಾಕ್ಯಂ ಅಸಿತಸ್ಸ ತಾದಿನೋ,
ರಮನ್ತಿ ಸಗ್ಗೇ [ರಮನ್ತಿ ಸುಮನಾ (ಕ॰), ಕಮನ್ತಿ ಸಬ್ಬೇ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ಸುಗತಸ್ಸ ಸಾವಕಾ"ತಿ॥ ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ದಾನಾನಿಸಂಸಸುತ್ತಂ

೩೫. "ಪಞ್ಚಿಮೇ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ದಾನೇ ಆನಿಸಂಸಾ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಬಹುನೋ ಜನಸ್ಸ ಪಿಯೋ ಹೋತಿ ಮನಾಪೋ; ಸನ್ತೋ ಸಪ್ಪುರಿಸಾ ಭಜನ್ತಿ; ಕಲ್ಯಾಣೋ ಕಿತ್ತಿಸದ್ದೋ ಅಬ್ಭುಗ್ಗಚ್ಛತಿ; ಗಿಹಿಧಮ್ಮಾ ಅನಪಗತೋ [ಗಿಹಿಧಮ್ಮಾ ಅನಪೇತೋ (ಸೀ॰ ಪೀ॰), ಗಿಹಿಧಮ್ಮಮನುಪಗತೋ (ಕ॰)] ಹೋತಿ; ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ದಾನೇ ಆನಿಸಂಸಾ"ತಿ।

"ದದಮಾನೋ ಪಿಯೋ ಹೋತಿ, ಸತಂ ಧಮ್ಮಂ ಅನುಕ್ಕಮಂ।
ಸನ್ತೋ ನಂ ಸದಾ ಭಜನ್ತಿ [ಸನ್ತೋ ಭಜನ್ತಿ ಸಪ್ಪುರಿಸಾ (ಸೀ॰)], ಸಞ್ಞತಾ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಯೋ॥

“ತೇ ತಸ್ಸ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇನ್ತಿ, ಸಬ್ಬದುಕ್ಖಾಪನೂದನಂ।
ಯಂ ಸೋ ಧಮ್ಮಂ ಇಧಞ್ಞಾಯ, ಪರಿನಿಬ್ಬಾತಿ ಅನಾಸವೋ”ತಿ॥ ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ಕಾಲದಾನಸುತ್ತಂ

೩೬. “ಪಞ್ಚಿಮಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಾಲದಾನಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಪಞ್ಚ? ಆಗನ್ತುಕಸ್ಸ ದಾನಂ ದೇತಿ; ಗಮಿಕಸ್ಸ ದಾನಂ ದೇತಿ; ಗಿಲಾನಸ್ಸ ದಾನಂ ದೇತಿ; ದುಬ್ಭಿಕ್ಖೇ ದಾನಂ ದೇತಿ; ಯಾನಿ ತಾನಿ ನವಸಸ್ಸಾನಿ ನವಫಲಾನಿ ತಾನಿ ಪಠಮಂ ಸೀಲವನ್ತೇಸು ಪತಿಟ್ಠಾಪೇತಿ। ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ಕಾಲದಾನಾನೀ”ತಿ।

“ಕಾಲೇ ದದನ್ತಿ ಸಪ್ಪಞ್ಞಾ, ವದಞ್ಞೂ ವೀತಮಚ್ಛರಾ।
ಕಾಲೇನ ದಿನ್ನಂ ಅರಿಯೇಸು, ಉಜುಭೂತೇಸು ತಾದಿಸು॥

“ವಿಪ್ಪಸನ್ನಮನಾ ತಸ್ಸ, ವಿಪುಲಾ ಹೋತಿ ದಕ್ಖಿಣಾ।
ಯೇ ತತ್ಥ ಅನುಮೋದನ್ತಿ, ವೇಯ್ಯಾವಚ್ಚಂ ಕರೋನ್ತಿ ವಾ।
ನ ತೇನ [ನ ತೇಸಂ (ಪೀ॰ ಕ॰)] ದಕ್ಖಿಣಾ ಊನಾ, ತೇಪಿ ಪುಞ್ಞಸ್ಸ ಭಾಗಿನೋ॥

“ತಸ್ಮಾ ದದೇ ಅಪ್ಪಟಿವಾನಚಿತ್ತೋ, ಯತ್ಥ ದಿನ್ನಂ ಮಹಪ್ಫಲಂ।
ಪುಞ್ಞಾನಿ ಪರಲೋಕಸ್ಮಿಂ, ಪತಿಟ್ಠಾ ಹೋನ್ತಿ ಪಾಣಿನ”ನ್ತಿ॥ ಛಟ್ಠಂ।

೭. ಭೋಜನಸುತ್ತಂ

೩೭. “ಭೋಜನಂ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ದದಮಾನೋ ದಾಯಕೋ ಪಟಿಗ್ಗಾಹಕಾನಂ ಪಞ್ಚ ಠಾನಾನಿ ದೇತಿ। ಕತಮಾನಿ ಪಞ್ಚ? ಆಯುಂ ದೇತಿ, ವಣ್ಣಂ ದೇತಿ, ಸುಖಂ ದೇತಿ, ಬಲಂ ದೇತಿ, ಪಟಿಭಾನಂ [ಪಟಿಭಾಣಂ (ಸೀ॰)] ದೇತಿ। ಆಯುಂ ಖೋ ಪನ ದತ್ವಾ ಆಯುಸ್ಸ ಭಾಗೀ ಹೋತಿ ದಿಬ್ಬಸ್ಸ ವಾ ಮಾನುಸಸ್ಸ ವಾ; ವಣ್ಣಂ ದತ್ವಾ ವಣ್ಣಸ್ಸ ಭಾಗೀ ಹೋತಿ ದಿಬ್ಬಸ್ಸ ವಾ ಮಾನುಸಸ್ಸ ವಾ; ಸುಖಂ ದತ್ವಾ ಸುಖಸ್ಸ ಭಾಗೀ ಹೋತಿ ದಿಬ್ಬಸ್ಸ ವಾ ಮಾನುಸಸ್ಸ ವಾ; ಬಲಂ ದತ್ವಾ ಬಲಸ್ಸ ಭಾಗೀ ಹೋತಿ ದಿಬ್ಬಸ್ಸ ವಾ ಮಾನುಸಸ್ಸ ವಾ; ಪಟಿಭಾನಂ ದತ್ವಾ ಪಟಿಭಾನಸ್ಸ ಭಾಗೀ ಹೋತಿ ದಿಬ್ಬಸ್ಸ ವಾ ಮಾನುಸಸ್ಸ ವಾ। ಭೋಜನಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದದಮಾನೋ ದಾಯಕೋ ಪಟಿಗ್ಗಾಹಕಾನಂ ಇಮಾನಿ ಪಞ್ಚ ಠಾನಾನಿ ದೇತೀ”ತಿ।

“ಆಯುದೋ ಬಲದೋ ಧೀರೋ, ವಣ್ಣದೋ ಪಟಿಭಾನದೋ।
ಸುಖಸ್ಸ ದಾತಾ ಮೇಧಾವೀ, ಸುಖಂ ಸೋ ಅಧಿಗಚ್ಛತಿ॥

“ಆಯುಂ ದತ್ವಾ ಬಲಂ ವಣ್ಣಂ, ಸುಖಞ್ಚ ಪಟಿಭಾನಕಂ [ಪಟಿಭಾಣಕಂ (ಸೀ॰), ಪಟಿಭಾನದೋ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰ ಕ॰)]।
ದೀಘಾಯು ಯಸವಾ ಹೋತಿ, ಯತ್ಥ ಯತ್ಥೂಪಪಜ್ಜತೀ”ತಿ॥ ಸತ್ತಮಂ।

೮. ಸದ್ಧಸುತ್ತಂ

೩೮. “ಪಞ್ಚಿಮೇ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸದ್ಧೇ ಕುಲಪುತ್ತೇ ಆನಿಸಂಸಾ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಯೇ ತೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಲೋಕೇ ಸನ್ತೋ ಸಪ್ಪುರಿಸಾ ತೇ ಸದ್ಧಞ್ಞೇವ ಪಠಮಂ ಅನುಕಮ್ಪನ್ತಾ ಅನುಕಮ್ಪನ್ತಿ, ನೋ ತಥಾ ಅಸ್ಸದ್ಧಂ; ಸದ್ಧಞ್ಞೇವ ಪಠಮಂ ಉಪಸಙ್ಕಮನ್ತಾ ಉಪಸಙ್ಕಮನ್ತಿ, ನೋ ತಥಾ ಅಸ್ಸದ್ಧಂ; ಸದ್ಧಞ್ಞೇವ ಪಠಮಂ ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹನ್ತಾ ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹನ್ತಿ, ನೋ ತಥಾ ಅಸ್ಸದ್ಧಂ; ಸದ್ಧಞ್ಞೇವ ಪಠಮಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇನ್ತಾ

ದೇಸೇನ್ತಿ, ನೋ ತಥಾ ಅಸ್ಸದ್ಧಂ; ಸದ್ಧೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ಸದ್ಧೇ ಕುಲಪುತ್ತೇ ಆನಿಸಂಸಾ।

"ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುಭೂಮಿಯಂ ಚತುಮಹಾಪಥೇ ಮಹಾನಿಗ್ರೋಧೋ ಸಮನ್ತಾ ಪಕ್ಖೀನಂ ಪಟಿಸರಣಂ ಹೋತಿ; ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸದ್ಧೋ ಕುಲಪುತ್ತೋ ಬಹುನೋ ಜನಸ್ಸ ಪಟಿಸರಣಂ ಹೋತಿ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಭಿಕ್ಖುನೀನಂ ಉಪಾಸಕಾನಂ ಉಪಾಸಿಕಾನ"ನ್ತಿ।

"ಸಾಖಾಪತ್ತಫಲೂಪೇತೋ [ಸಾಖಾಪತ್ತಬಹುಪೇತೋ (ಕತ್ಥಚಿ), ಸಾಖಾಪತ್ತಪಲಾಸೂಪೇತೋ (?)], ಖನ್ಧಿಮಾವ [ಖನ್ಧಿಮಾ ಚ (ಸೀ॰)] ಮಹಾದುಮೋ।
ಮೂಲವಾ ಫಲಸಮ್ಪನ್ನೋ, ಪತಿಟ್ಠಾ ಹೋತಿ ಪಕ್ಖಿನಂ॥

"ಮನೋರಮೇ ಆಯತನೇ, ಸೇವನ್ತಿ ನಂ ವಿಹಙ್ಗಮಾ।
ಛಾಯಂ ಛಾಯತ್ಥಿಕಾ [ಛಾಯತ್ಥಿನೋ (ಸೀ॰)] ಯನ್ತಿ, ಫಲತ್ಥಾ ಫಲಭೋಜಿನೋ॥

"ತಥೇವ ಸೀಲಸಮ್ಪನ್ನಂ, ಸದ್ಧಂ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲಂ।
ನಿವಾತವುತ್ತಿಂ ಅತ್ಥದ್ಧಂ, ಸೋರತಂ ಸಖಿಲಂ ಮುದುಂ॥

"ವೀತರಾಗಾ ವೀತದೋಸಾ, ವೀತಮೋಹಾ ಅನಾಸವಾ।
ಪುಞ್ಞಕ್ಖೇತ್ತಾನಿ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ, ಸೇವನ್ತಿ ತಾದಿಸಂ ನರಂ॥

"ತೇ ತಸ್ಸ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇನ್ತಿ, ಸಬ್ಬದುಕ್ಖಾಪನೂದನಂ।
ಯಂ ಸೋ ಧಮ್ಮಂ ಇಧಞ್ಞಾಯ, ಪರಿನಿಬ್ಬಾತಿ ಅನಾಸವೋ"ತಿ॥ ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ಪುತ್ತಸುತ್ತಂ

೩೯. "ಪಞ್ಚಿಮಾನಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಠಾನಾನಿ ಸಮ್ಪಸ್ಸನ್ತಾ ಮಾತಾಪಿತರೋ ಪುತ್ತಂ ಇಚ್ಛನ್ತಿ ಕುಲೇ ಜಾಯಮಾನಂ। ಕತಮಾನಿ ಪಞ್ಚ? ಭತೋ ವಾ ನೋ ಭರಿಸ್ಸತಿ; ಕಿಚ್ಚಂ ವಾ ನೋ ಕರಿಸ್ಸತಿ; ಕುಲವಂಸೋ ಚಿರಂ ಠಸ್ಸತಿ; ದಾಯಜ್ಜಂ ಪಟಿಪಜ್ಜಿಸ್ಸತಿ; ಅಥ ವಾ ಪನ ಪೇತಾನಂ ಕಾಲಙ್ಕತಾನಂ ದಕ್ಖಿಣಂ ಅನುಪ್ಪದಸ್ಸತೀತಿ। ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ಠಾನಾನಿ ಸಮ್ಪಸ್ಸನ್ತಾ ಮಾತಾಪಿತರೋ ಪುತ್ತಂ ಇಚ್ಛನ್ತಿ ಕುಲೇ ಜಾಯಮಾನ"ನ್ತಿ।

[ಕಥಾ॰ ೪೯೧] "ಪಞ್ಚ ಠಾನಾನಿ ಸಮ್ಪಸ್ಸಂ, ಪುತ್ತಂ ಇಚ್ಛನ್ತಿ ಪಣ್ಡಿತಾ।
ಭತೋ ವಾ ನೋ ಭರಿಸ್ಸತಿ, ಕಿಚ್ಚಂ ವಾ ನೋ ಕರಿಸ್ಸತಿ॥

"ಕುಲವಂಸೋ ಚಿರಂ ತಿಟ್ಠೇ, ದಾಯಜ್ಜಂ ಪಟಿಪಜ್ಜತಿ।
ಅಥ ವಾ ಪನ ಪೇತಾನಂ, ದಕ್ಖಿಣಂ ಅನುಪ್ಪದಸ್ಸತಿ॥

"ಠಾನಾನೇತಾನಿ ಸಮ್ಪಸ್ಸಂ, ಪುತ್ತಂ ಇಚ್ಛನ್ತಿ ಪಣ್ಡಿತಾ।
ತಸ್ಮಾ ಸನ್ತೋ ಸಪ್ಪುರಿಸಾ, ಕತಞ್ಞೂ ಕತವೇದಿನೋ॥

"ಭರನ್ತಿ ಮಾತಾಪಿತರೋ, ಪುಬ್ಬೇ ಕತಮನುಸ್ಸರಂ।

ಕರೋನ್ತಿ ನೇಸಂ ಕಿಚ್ಚಾನಿ, ಯಥಾ ತಂ ಪುಬ್ಬಕಾರಿನಂ॥

“ಓವಾದಕಾರೀ ಭತಪೋಸೀ, ಕುಲವಂಸಂ ಅಹಾಪಯಂ।
ಸದ್ಧೋ ಸೀಲೇನ ಸಮ್ಪನ್ನೋ, ಪುತ್ತೋ ಹೋತಿ ಪಸಂಸಿಯೋ”ತಿ॥ ನವಮಂ।

೧೦. ಮಹಾಸಾಲಪುತ್ತಸುತ್ತಂ

೪೦. “ಹಿಮವನ್ತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಬ್ಬತರಾಜಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಮಹಾಸಾಲಾ ಪಞ್ಚಹಿ ವಡ್ಢೀಹಿ ವಡ್ಢನ್ತಿ। ಕತಮಾಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ಸಾಖಾಪತ್ತಪಲಾಸೇನ ವಡ್ಢನ್ತಿ; ತಚೇನ ವಡ್ಢನ್ತಿ; ಪಪಟಿಕಾಯ ವಡ್ಢನ್ತಿ; ಫೇಗ್ಗುನಾ ವಡ್ಢನ್ತಿ; ಸಾರೇನ ವಡ್ಢನ್ತಿ। ಹಿಮವನ್ತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಬ್ಬತರಾಜಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಮಹಾಸಾಲಾ ಇಮಾಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ ವಡ್ಢೀಹಿ ವಡ್ಢನ್ತಿ। ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸದ್ಧಂ ಕುಲಪುತ್ತಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಅನ್ತೋಜನೋ ಪಞ್ಚಹಿ ವಡ್ಢೀಹಿ ವಡ್ಢತಿ। ಕತಮಾಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ಸದ್ಧಾಯ ವಡ್ಢತಿ; ಸೀಲೇನ ವಡ್ಢತಿ; ಸುತೇನ ವಡ್ಢತಿ; ಚಾಗೇನ ವಡ್ಢತಿ; ಪಞ್ಞಾಯ ವಡ್ಢತಿ। ಸದ್ಧಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕುಲಪುತ್ತಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಅನ್ತೋಜನೋ ಇಮಾಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ ವಡ್ಢೀಹಿ ವಡ್ಢತೀ”ತಿ।

“ಯಥಾ ಹಿ ಪಬ್ಬತೋ ಸೇಲೋ, ಅರಞ್ಞಸ್ಮಿಂ ಬ್ರಹಾವನೇ।
ತಂ ರುಕ್ಖಾ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ, ವಡ್ಢನ್ತೇ ತೇ ವನಪ್ಪತೀ॥

“ತಥೇವ ಸೀಲಸಮ್ಪನ್ನಂ, ಸದ್ಧಂ ಕುಲಪುತ್ತಂ ಇಮಂ [ಕುಲಪತಿಂ ಇಧ (ಸೀ॰), ಕುಲಪುತ್ತಂ ಇಧ (ಸ್ಯಾ॰)]।
ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ವಡ್ಢನ್ತಿ, ಪುತ್ತದಾರಾ ಚ ಬನ್ಧವಾ।
ಅಮಚ್ಚಾ ಞಾತಿಸಙ್ಘಾ ಚ, ಯೇ ಚಸ್ಸ ಅನುಜೀವಿನೋ॥

“ತ್ಯಸ್ಸ ಸೀಲವತೋ ಸೀಲಂ, ಚಾಗಂ ಸುಚರಿತಾನಿ ಚ।
ಪಸ್ಸಮಾನಾನುಕುಬ್ಬನ್ತಿ, ಯೇ ಭವನ್ತಿ ವಿಚಕ್ಖಣಾ॥

“ಇಮಂ ಧಮ್ಮಂ ಚರಿತ್ವಾನ, ಮಗ್ಗಂ [ಸಗ್ಗಂ (ಸ್ಯಾ॰ ಕ॰)] ಸುಗತಿಗಾಮಿನಂ।
ನನ್ದಿನೋ ದೇವಲೋಕಸ್ಮಿಂ, ಮೋದನ್ತಿ ಕಾಮಕಾಮಿನೋ”ತಿ॥ ದಸಮಂ।

ಸುಮನವಗ್ಗೋ ಚತುತ್ಥೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ –

ಸುಮನಾ ಚುನ್ದೀ ಉಗ್ಗಹೋ, ಸೀಹೋ ದಾನಾನಿಸಂಸಕೋ।
ಕಾಲಭೋಜನಸದ್ಧಾ ಚ, ಪುತ್ತಸಾಲೇಹಿ ತೇ ದಸಾತಿ॥

೫. ಮುಣ್ಡರಾಜವಗ್ಗೋ

೧. ಆದಿಯಸುತ್ತಂ

೪೧. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಜೇತವನೇ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಆರಾಮೇ। ಅಥ ಖೋ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕೋ ಗಹಪತಿ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಂ ಖೋ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಂ ಗಹಪತಿಂ ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ – "ಪಞ್ಚಿಮೇ, ಗಹಪತಿ, ಭೋಗಾನಂ ಆದಿಯಾ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಇಧ, ಗಹಪತಿ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಉಟ್ಠಾನವೀರಿಯಾಧಿಗತೇಹಿ ಭೋಗೇಹಿ ಬಾಹಾಬಲಪರಿಚಿತೇಹಿ ಸೇದಾವಕ್ಖಿತ್ತೇಹಿ ಧಮ್ಮಿಕೇಹಿ ಧಮ್ಮಲದ್ಧೇಹಿ ಅತ್ತಾನಂ ಸುಖೇತಿ ಪೀಣೇತಿ ಸಮ್ಮಾ ಸುಖಂ ಪರಿಹರತಿ; ಮಾತಾಪಿತರೋ ಸುಖೇತಿ ಪೀಣೇತಿ ಸಮ್ಮಾ ಸುಖಂ ಪರಿಹರತಿ; ಪುತ್ತದಾರದಾಸಕಮ್ಮಕರಪೋರಿಸೇ ಸುಖೇತಿ ಪೀಣೇತಿ ಸಮ್ಮಾ ಸುಖಂ ಪರಿಹರತಿ। ಅಯಂ ಪಠಮೋ ಭೋಗಾನಂ ಆದಿಯೋ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಗಹಪತಿ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಉಟ್ಠಾನವೀರಿಯಾಧಿಗತೇಹಿ ಭೋಗೇಹಿ ಬಾಹಾಬಲಪರಿಚಿತೇಹಿ ಸೇದಾವಕ್ಖಿತ್ತೇಹಿ ಧಮ್ಮಿಕೇಹಿ ಧಮ್ಮಲದ್ಧೇಹಿ ಮಿತ್ತಾಮಚ್ಚೇ ಸುಖೇತಿ ಪೀಣೇತಿ ಸಮ್ಮಾ ಸುಖಂ ಪರಿಹರತಿ। ಅಯಂ ದುತಿಯೋ ಭೋಗಾನಂ ಆದಿಯೋ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಗಹಪತಿ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಉಟ್ಠಾನವೀರಿಯಾಧಿಗತೇಹಿ ಭೋಗೇಹಿ ಬಾಹಾಬಲಪರಿಚಿತೇಹಿ ಸೇದಾವಕ್ಖಿತ್ತೇಹಿ ಧಮ್ಮಿಕೇಹಿ ಧಮ್ಮಲದ್ಧೇಹಿ ಯಾ ತಾ ಹೋನ್ತಿ ಆಪದಾ – ಅಗ್ಗಿತೋ ವಾ ಉದಕತೋ ವಾ ರಾಜತೋ ವಾ ಚೋರತೋ ವಾ ಅಪ್ಪಿಯತೋ ವಾ ದಾಯಾದತೋ [ಅಪ್ಪಿಯತೋ ವಾ ದಾಯಾದತೋ ವಾ (ಬಹೂಸು) ಅ॰ ನಿ॰ ೪.೬೧; ೫.೧೪೮] – ತಥಾರೂಪಾಸು ಆಪದಾಸು ಭೋಗೇಹಿ ಪರಿಯೋಧಾಯ ವತ್ತತಿ, ಸೋತ್ಥಿಂ ಅತ್ತಾನಂ ಕರೋತಿ। ಅಯಂ ತತಿಯೋ ಭೋಗಾನಂ ಆದಿಯೋ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಗಹಪತಿ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಉಟ್ಠಾನವೀರಿಯಾಧಿಗತೇಹಿ ಭೋಗೇಹಿ ಬಾಹಾಬಲಪರಿಚಿತೇಹಿ ಸೇದಾವಕ್ಖಿತ್ತೇಹಿ ಧಮ್ಮಿಕೇಹಿ ಧಮ್ಮಲದ್ಧೇಹಿ ಪಞ್ಚಬಲಿಂ ಕತ್ತಾ ಹೋತಿ। ಞಾತಿಬಲಿಂ, ಅತಿಥಿಬಲಿಂ, ಪುಬ್ಬಪೇತಬಲಿಂ, ರಾಜಬಲಿಂ, ದೇವತಾಬಲಿಂ – ಅಯಂ ಚತುತ್ಥೋ ಭೋಗಾನಂ ಆದಿಯೋ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಗಹಪತಿ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಉಟ್ಠಾನವೀರಿಯಾಧಿಗತೇಹಿ ಭೋಗೇಹಿ ಬಾಹಾಬಲಪರಿಚಿತೇಹಿ ಸೇದಾವಕ್ಖಿತ್ತೇಹಿ ಧಮ್ಮಿಕೇಹಿ ಧಮ್ಮಲದ್ಧೇಹಿ ಯೇ ತೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಮದಪ್ಪಮಾದಾ ಪಟಿವಿರತಾ ಖನ್ತಿಸೋರಚ್ಚೇ ನಿವಿಟ್ಠಾ ಏಕಮತ್ತಾನಂ ದಮೇನ್ತಿ ಏಕಮತ್ತಾನಂ ಸಮೇನ್ತಿ ಏಕಮತ್ತಾನಂ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಪೇನ್ತಿ, ತಥಾರೂಪೇಸು ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಸು ಉದ್ಧಗ್ಗಿಕಂ ದಕ್ಖಿಣಂ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇತಿ ಸೋವಗ್ಗಿಕಂ ಸುಖವಿಪಾಕಂ ಸಗ್ಗಸಂವತ್ತನಿಕಂ। ಅಯಂ ಪಞ್ಚಮೋ ಭೋಗಾನಂ ಆದಿಯೋ। ಇಮೇ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ಪಞ್ಚ ಭೋಗಾನಂ ಆದಿಯಾ।

"ತಸ್ಸ ಚೇ, ಗಹಪತಿ, ಅರಿಯಸಾವಕಸ್ಸ ಇಮೇ ಪಞ್ಚ ಭೋಗಾನಂ ಆದಿಯೇ ಆದಿಯತೋ ಭೋಗಾ ಪರಿಕ್ಖಯಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ತಸ್ಸ ಏವಂ ಹೋತಿ – 'ಯೇ ವತ ಭೋಗಾನಂ ಆದಿಯಾ ತೇ ಚಾಹಂ ಆದಿಯಾಮಿ ಭೋಗಾ ಚ ಮೇ ಪರಿಕ್ಖಯಂ ಗಚ್ಛನ್ತೀ'ತಿ। ಇತಿಸ್ಸ ಹೋತಿ ಅವಿಪ್ಪಟಿಸಾರೋ। ತಸ್ಸ ಚೇ, ಗಹಪತಿ, ಅರಿಯಸಾವಕಸ್ಸ ಇಮೇ ಪಞ್ಚ ಭೋಗಾನಂ ಆದಿಯೇ ಆದಿಯತೋ ಭೋಗಾ ಅಭಿವಡ್ಢನ್ತಿ , ತಸ್ಸ ಏವಂ ಹೋತಿ – 'ಯೇ ವತ ಭೋಗಾನಂ ಆದಿಯಾ ತೇ ಚಾಹಂ ಆದಿಯಾಮಿ ಭೋಗಾ ಚ ಮೇ ಅಭಿವಡ್ಢನ್ತೀ'ತಿ। ಇತಿಸ್ಸ ಹೋತಿ [ಇತಿಸ್ಸ ಹೋತಿ ಅವಿಪ್ಪಟಿಸಾರೋ, (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰)] ಉಭಯೇನೇವ ಅವಿಪ್ಪಟಿಸಾರೋ"ತಿ।

“ಭುತ್ತಾ ಭೋಗಾ ಭತಾ ಭಚ್ಚಾ [ಗತಾ ತಚ್ಛಾ (ಕ॰)], ವಿತಿಣ್ಣಾ ಆಪದಾಸು ಮೇ।
ಉದ್ಧಗ್ಗಾ ದಕ್ಖಿಣಾ ದಿನ್ನಾ, ಅಥೋ ಪಞ್ಚಬಲೀಕತಾ।
ಉಪಟ್ಠಿತಾ ಸೀಲವನ್ತೋ, ಸಞ್ಞತಾ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಯೋ॥

“ಯದತ್ಥಂ ಭೋಗಂ ಇಚ್ಛೇಯ್ಯ, ಪಣ್ಡಿತೋ ಘರಮಾವಸಂ।
ಸೋ ಮೇ ಅತ್ಥೋ ಅನುಪ್ಪತ್ತೋ, ಕತಂ ಅನನುತಾಪಿಯಂ॥

“ಏತಂ [ಏವಂ (ಕ॰)] ಅನುಸ್ಸರಂ ಮಚ್ಚೋ, ಅರಿಯಧಮ್ಮೇ ಠಿತೋ ನರೋ।
ಇಧೇವ ನಂ ಪಸಂಸನ್ತಿ, ಪೇಚ್ಚ ಸಗ್ಗೇ ಪಮೋದತೀ”ತಿ [ಪೇಚ್ಚ ಸಗ್ಗೇ ಚ ಮೋದತೀತಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰)]॥ ಪಠಮಂ।

೨. ಸಪ್ಪುರಿಸಸುತ್ತಂ

೪೨. “ಸಪ್ಪುರಿಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕುಲೇ ಜಾಯಮಾನೋ ಬಹುನೋ ಜನಸ್ಸ ಅತ್ಥಾಯ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ಹೋತಿ; ಮಾತಾಪಿತೂನಂ [ಮಾತಾಪಿತುನ್ನಂ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಅತ್ಥಾಯ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ಹೋತಿ; ಪುತ್ತದಾರಸ್ಸ ಅತ್ಥಾಯ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ಹೋತಿ; ದಾಸಕಮ್ಮಕರಪೋರಿಸಸ್ಸ ಅತ್ಥಾಯ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ಹೋತಿ; ಮಿತ್ತಾಮಚ್ಚಾನಂ ಅತ್ಥಾಯ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ಹೋತಿ; ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ಅತ್ಥಾಯ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ಹೋತಿ।

“ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಹಾಮೇಘೋ ಸಬ್ಬಸಸ್ಸಾನಿ ಸಮ್ಪಾದೇನ್ತೋ ಬಹುನೋ ಜನಸ್ಸ ಅತ್ಥಾಯ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ಹೋತಿ; ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಕುಲೇ ಜಾಯಮಾನೋ ಬಹುನೋ ಜನಸ್ಸ ಅತ್ಥಾಯ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ಹೋತಿ; ಮಾತಾಪಿತೂನಂ ಅತ್ಥಾಯ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ಹೋತಿ; ಪುತ್ತದಾರಸ್ಸ ಅತ್ಥಾಯ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ಹೋತಿ; ದಾಸಕಮ್ಮಕರಪೋರಿಸಸ್ಸ ಅತ್ಥಾಯ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ಹೋತಿ; ಮಿತ್ತಾಮಚ್ಚಾನಂ ಅತ್ಥಾಯ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ಹೋತಿ; ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ಅತ್ಥಾಯ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ಹೋತೀ”ತಿ।

“ಹಿತೋ ಬಹುನ್ನಂ ಪಟಿಪಜ್ಜ ಭೋಗೇ, ತಂ ದೇವತಾ ರಕ್ಖತಿ ಧಮ್ಮಗುತ್ತಂ।
ಬಹುಸ್ಸುತಂ ಸೀಲವತೂಪಪನ್ನಂ, ಧಮ್ಮೇ ಠಿತಂ ನ ವಿಜಹತಿ [ವಿಜಹಾತಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಕಿತ್ತಿ॥

“ಧಮ್ಮಟ್ಠಂ ಸೀಲಸಮ್ಪನ್ನಂ, ಸಚ್ಚವಾದಿಂ ಹಿರೀಮನಂ।
ನೇಕ್ಖಂ ಜಮ್ಬೋನದಸ್ಸೇವ, ಕೋ ತಂ ನಿನ್ದಿತುಮರಹತಿ।
ದೇವಾಪಿ ನಂ ಪಸಂಸನ್ತಿ, ಬ್ರಹ್ಮುನಾಪಿ ಪಸಂಸಿತೋ”ತಿ॥ ದುತಿಯಂ।

೩. ಇಟ್ಠಸುತ್ತಂ

೪೩. ಅಥ ಖೋ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕೋ ಗಹಪತಿ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಂ ಖೋ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಂ ಗಹಪತಿಂ ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ –

“ಪಞ್ಚಿಮೇ, ಗಹಪತಿ, ಧಮ್ಮಾ ಇಟ್ಠಾ ಕನ್ತಾ ಮನಾಪಾ ದುಲ್ಲಭಾ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಆಯು, ಗಹಪತಿ, ಇಟ್ಠೋ ಕನ್ತೋ ಮನಾಪೋ ದುಲ್ಲಭೋ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ; ವಣ್ಣೋ ಇಟ್ಠೋ ಕನ್ತೋ ಮನಾಪೋ ದುಲ್ಲಭೋ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ; ಸುಖಂ ಇಟ್ಠಂ ಕನ್ತಂ ಮನಾಪಂ ದುಲ್ಲಭಂ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ; ಯಸೋ ಇಟ್ಠೋ ಕನ್ತೋ ಮನಾಪೋ ದುಲ್ಲಭೋ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ; ಸಗ್ಗಾ ಇಟ್ಠಾ ಕನ್ತಾ ಮನಾಪಾ ದುಲ್ಲಭಾ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ। ಇಮೇ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ಪಞ್ಚ ಧಮ್ಮಾ ಇಟ್ಠಾ ಕನ್ತಾ ಮನಾಪಾ ದುಲ್ಲಭಾ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ।

“ಇಮೇಸಂ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಇಟ್ಠಾನಂ ಕನ್ತಾನಂ ಮನಾಪಾನಂ ದುಲ್ಲಭಾನಂ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ ನ ಆಯಾಚನಹೇತು ವಾ ಪತ್ಥನಾಹೇತು ವಾ [ನ ಪತ್ಥನಾಹೇತು ವಾ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಪಟಿಲಾಭಂ ವದಾಮಿ। ಇಮೇಸಂ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಇಟ್ಠಾನಂ ಕನ್ತಾನಂ ಮನಾಪಾನಂ ದುಲ್ಲಭಾನಂ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ ಆಯಾಚನಹೇತು ವಾ ಪತ್ಥನಾಹೇತು ವಾ ಪಟಿಲಾಭೋ ಅಭವಿಸ್ಸ, ಕೋ ಇಧ ಕೇನ ಹಾಯೇಥ?

“ನ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ಅರಹತಿ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಆಯುಕಾಮೋ ಆಯುಂ ಆಯಾಚಿತುಂ ವಾ ಅಭಿನನ್ದಿತುಂ ವಾ ಆಯುಸ್ಸ ವಾಪಿ ಹೇತು। ಆಯುಕಾಮೇನ, ಗಹಪತಿ, ಅರಿಯಸಾವಕೇನ ಆಯುಸಂವತ್ತನಿಕಾ ಪಟಿಪದಾ ಪಟಿಪಜ್ಜಿತಬ್ಬಾ। ಆಯುಸಂವತ್ತನಿಕಾ ಹಿಸ್ಸ ಪಟಿಪದಾ ಪಟಿಪನ್ನಾ ಆಯುಪಟಿಲಾಭಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ। ಸೋ ಲಾಭೀ ಹೋತಿ ಆಯುಸ್ಸ ದಿಬ್ಬಸ್ಸ ವಾ ಮಾನುಸಸ್ಸ ವಾ।

“ನ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ಅರಹತಿ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ವಣ್ಣಕಾಮೋ ವಣ್ಣಂ ಆಯಾಚಿತುಂ ವಾ ಅಭಿನನ್ದಿತುಂ ವಾ ವಣ್ಣಸ್ಸ ವಾಪಿ ಹೇತು। ವಣ್ಣಕಾಮೇನ, ಗಹಪತಿ, ಅರಿಯಸಾವಕೇನ ವಣ್ಣಸಂವತ್ತನಿಕಾ ಪಟಿಪದಾ ಪಟಿಪಜ್ಜಿತಬ್ಬಾ। ವಣ್ಣಸಂವತ್ತನಿಕಾ ಹಿಸ್ಸ ಪಟಿಪದಾ ಪಟಿಪನ್ನಾ ವಣ್ಣಪಟಿಲಾಭಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ। ಸೋ ಲಾಭೀ ಹೋತಿ ವಣ್ಣಸ್ಸ ದಿಬ್ಬಸ್ಸ ವಾ ಮಾನುಸಸ್ಸ ವಾ।

“ನ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ಅರಹತಿ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಸುಖಕಾಮೋ ಸುಖಂ ಆಯಾಚಿತುಂ ವಾ ಅಭಿನನ್ದಿತುಂ ವಾ ಸುಖಸ್ಸ ವಾಪಿ ಹೇತು। ಸುಖಕಾಮೇನ, ಗಹಪತಿ, ಅರಿಯಸಾವಕೇನ ಸುಖಸಂವತ್ತನಿಕಾ ಪಟಿಪದಾ ಪಟಿಪಜ್ಜಿತಬ್ಬಾ। ಸುಖಸಂವತ್ತನಿಕಾ ಹಿಸ್ಸ ಪಟಿಪದಾ ಪಟಿಪನ್ನಾ ಸುಖಪಟಿಲಾಭಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ। ಸೋ ಲಾಭೀ ಹೋತಿ ಸುಖಸ್ಸ ದಿಬ್ಬಸ್ಸ ವಾ ಮಾನುಸಸ್ಸ ವಾ।

“ನ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ಅರಹತಿ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಯಸಕಾಮೋ ಯಸಂ ಆಯಾಚಿತುಂ ವಾ ಅಭಿನನ್ದಿತುಂ ವಾ ಯಸಸ್ಸ ವಾಪಿ ಹೇತು। ಯಸಕಾಮೇನ, ಗಹಪತಿ, ಅರಿಯಸಾವಕೇನ ಯಸಸಂವತ್ತನಿಕಾ ಪಟಿಪದಾ ಪಟಿಪಜ್ಜಿತಬ್ಬಾ। ಯಸಸಂವತ್ತನಿಕಾ ಹಿಸ್ಸ ಪಟಿಪದಾ ಪಟಿಪನ್ನಾ ಯಸಪಟಿಲಾಭಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ। ಸೋ ಲಾಭೀ ಹೋತಿ ಯಸಸ್ಸ ದಿಬ್ಬಸ್ಸ ವಾ ಮಾನುಸಸ್ಸ ವಾ।

“ನ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ಅರಹತಿ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಸಗ್ಗಕಾಮೋ ಸಗ್ಗಂ ಆಯಾಚಿತುಂ ವಾ ಅಭಿನನ್ದಿತುಂ ವಾ ಸಗ್ಗಾನಂ ವಾಪಿ ಹೇತು। ಸಗ್ಗಕಾಮೇನ, ಗಹಪತಿ, ಅರಿಯಸಾವಕೇನ ಸಗ್ಗಸಂವತ್ತನಿಕಾ ಪಟಿಪದಾ ಪಟಿಪಜ್ಜಿತಬ್ಬಾ। ಸಗ್ಗಸಂವತ್ತನಿಕಾ ಹಿಸ್ಸ ಪಟಿಪದಾ ಪಟಿಪನ್ನಾ ಸಗ್ಗಪಟಿಲಾಭಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ। ಸೋ ಲಾಭೀ ಹೋತಿ ಸಗ್ಗಾನ”ನ್ತಿ।

“ಆಯುಂ ವಣ್ಣಂ ಯಸಂ ಕಿತ್ತಿಂ, ಸಗ್ಗಂ ಉಚ್ಚಾಕುಲೀನತಂ।
ರತಿಯೋ ಪತ್ಥಯಾನೇನ [ಪತ್ಥಯಮಾನೇನ (ಕ॰)], ಉಳಾರಾ ಅಪರಾಪರಾ॥

“ಅಪ್ಪಮಾದಂ ಪಸಂಸನ್ತಿ, ಪುಞ್ಞಕಿರಿಯಾಸು ಪಣ್ಡಿತಾ।
“ಅಪ್ಪಮತ್ತೋ ಉಭೋ ಅತ್ಥೇ, ಅಧಿಗಣ್ಹಾತಿ ಪಣ್ಡಿತೋ॥

“ದಿಟ್ಠೇ ಧಮ್ಮೇ ಚ [ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ (ಸೀ॰)] ಯೋ ಅತ್ಥೋ, ಯೋ ಚತ್ಥೋ ಸಮ್ಪರಾಯಿಕೋ।
ಅತ್ಥಾಭಿಸಮಯಾ ಧೀರೋ, ಪಣ್ಡಿತೋತಿ ಪವುಚ್ಚತೀ”ತಿ॥ ತತಿಯಂ।

೪. ಮನಾಪದಾಯೀಸುತ್ತಂ

೪೪. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ವೇಸಾಲಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಮಹಾವನೇ ಕೂಟಾಗಾರಸಾಲಾಯಂ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ಯೇನ ಉಗ್ಗಸ್ಸ ಗಹಪತಿನೋ ವೇಸಾಲಿಕಸ್ಸ ನಿವೇಸನಂ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪಞ್ಞತ್ತೇ ಆಸನೇ ನಿಸೀದಿ। ಅಥ ಖೋ ಉಗ್ಗೋ ಗಹಪತಿ ವೇಸಾಲಿಕೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ;

ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಉಗ್ಗೋ ಗಹಪತಿ ವೇಸಾಲಿಕೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ -

"ಸಮ್ಮುಖಾ ಮೇತಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತೋ ಸುತಂ ಸಮ್ಮುಖಾ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಂ - 'ಮನಾಪದಾಯೀ ಲಭತೇ ಮನಾಪ'ನ್ತಿ। ಮನಾಪಂ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಸಾಲಪುಪ್ಫಕಂ [ಸಾಲಿಪುಪ್ಫಕಂ (ಕ॰)] ಖಾದನೀಯಂ; ತಂ ಮೇ ಭಗವಾ ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹಾತು ಅನುಕಮ್ಪಂ ಉಪಾದಾಯಾ"ತಿ। ಪಟಿಗ್ಗಹೇಸಿ ಭಗವಾ ಅನುಕಮ್ಪಂ ಉಪಾದಾಯ।

"ಸಮ್ಮುಖಾ ಮೇತಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತೋ ಸುತಂ ಸಮ್ಮುಖಾ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಂ - 'ಮನಾಪದಾಯೀ ಲಭತೇ ಮನಾಪ'ನ್ತಿ। ಮನಾಪಂ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಸಮ್ಪನ್ನಕೋಲಕಂ ಸೂಕರಮಂಸಂ [ಸಮ್ಪನ್ನಸೂಕರಮಂಸಂ (ಸೀ॰), ಸಮ್ಪನ್ನವರಸೂಕರಮಂಸಂ (ಸ್ಯಾ॰)]; ತಂ ಮೇ ಭಗವಾ ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹಾತು ಅನುಕಮ್ಪಂ ಉಪಾದಾಯಾ"ತಿ। ಪಟಿಗ್ಗಹೇಸಿ ಭಗವಾ ಅನುಕಮ್ಪಂ ಉಪಾದಾಯ।

"ಸಮ್ಮುಖಾ ಮೇತಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತೋ ಸುತಂ ಸಮ್ಮುಖಾ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಂ - 'ಮನಾಪದಾಯೀ ಲಭತೇ ಮನಾಪ'ನ್ತಿ। ಮನಾಪಂ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ನಿಬ್ಬತ್ತತೇಲಕಂ [ನಿಬದ್ಧತೇಲಕಂ (ಪೀ॰ ಸೀ॰ ಅಟ್ಠ॰), ನಿಬ್ಬಟ್ಟತೇಲಕಂ (ಸ್ಯಾ॰ ಅಟ್ಠ॰)] ನಾಲಿಯಸಾಕಂ; ತಂ ಮೇ ಭಗವಾ ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹಾತು ಅನುಕಮ್ಪಂ ಉಪಾದಾಯಾ"ತಿ। ಪಟಿಗ್ಗಹೇಸಿ ಭಗವಾ ಅನುಕಮ್ಪಂ ಉಪಾದಾಯ।

"ಸಮ್ಮುಖಾ ಮೇತಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತೋ ಸುತಂ ಸಮ್ಮುಖಾ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಂ - 'ಮನಾಪದಾಯೀ ಲಭತೇ ಮನಾಪ'ನ್ತಿ। ಮನಾಪೋ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಸಾಲೀನಂ ಓದನೋ ವಿಚಿತಕಾಳಕೋ [ವಿಗತಕಾಲಕೋ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰ ಕ॰)] ಅನೇಕಸೂಪೋ ಅನೇಕಬ್ಯಞ್ಜನೋ; ತಂ ಮೇ ಭಗವಾ ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹಾತು ಅನುಕಮ್ಪಂ ಉಪಾದಾಯಾ"ತಿ। ಪಟಿಗ್ಗಹೇಸಿ ಭಗವಾ ಅನುಕಮ್ಪಂ ಉಪಾದಾಯ।

"ಸಮ್ಮುಖಾ ಮೇತಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತೋ ಸುತಂ ಸಮ್ಮುಖಾ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಂ - 'ಮನಾಪದಾಯೀ ಲಭತೇ ಮನಾಪ'ನ್ತಿ। ಮನಾಪಾನಿ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಕಾಸಿಕಾನಿ ವತ್ಥಾನಿ; ತಾನಿ ಮೇ ಭಗವಾ ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹಾತು ಅನುಕಮ್ಪಂ ಉಪಾದಾಯಾ"ತಿ। ಪಟಿಗ್ಗಹೇಸಿ ಭಗವಾ ಅನುಕಮ್ಪಂ ಉಪಾದಾಯ।

"ಸಮ್ಮುಖಾ ಮೇತಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತೋ ಸುತಂ ಸಮ್ಮುಖಾ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಂ - 'ಮನಾಪದಾಯೀ ಲಭತೇ ಮನಾಪ'ನ್ತಿ । ಮನಾಪೋ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಪಲ್ಲಙ್ಕೋ ಗೋನಕತ್ಥತೋ ಪಟಲಿಕತ್ಥತೋ ಕದಲಿಮಿಗಪವರಪಚ್ಚತ್ಥರಣೋ [ಕಾದಲಿಮಿಗಪವರಪಚ್ಚತ್ಥರಣೋ (ಸೀ॰)] ಸಉತ್ತರಚ್ಛದೋ ಉಭತೋಲೋಹಿತಕೂಪಧಾನೋ। ಅಪಿ ಚ, ಭನ್ತೇ, ಮಯಮ್ಪೇತಂ ಜಾನಾಮ - 'ನೇತಂ ಭಗವತೋ ಕಪ್ಪತೀ'ತಿ। ಇದಂ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಚನ್ದನಫಲಕಂ ಅಗ್ಘತಿ ಅಧಿಕಸತಸಹಸ್ಸಂ; ತಂ ಮೇ ಭಗವಾ ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹಾತು ಅನುಕಮ್ಪಂ ಉಪಾದಾಯಾ"ತಿ। ಪಟಿಗ್ಗಹೇಸಿ ಭಗವಾ ಅನುಕಮ್ಪಂ ಉಪಾದಾಯ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಉಗ್ಗಂ ಗಹಪತಿಂ ವೇಸಾಲಿಕಂ ಇಮಿನಾ ಅನುಮೋದನೀಯೇನ ಅನುಮೋದಿ -

"ಮನಾಪದಾಯೀ ಲಭತೇ ಮನಾಪಂ,
ಯೋ ಉಜ್ಜುಭೂತೇಸು [ಉಜುಭೂತೇಸು (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ದದಾತಿ ಛನ್ದಸಾ।
ಅಚ್ಛಾದನಂ ಸಯನಮನ್ನಪಾನಂ [ಸಯನಮಥನ್ನಪಾನಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)],
ನಾನಾಪ್ಪಕಾರಾನಿ ಚ ಪಚ್ಚಯಾನಿ॥

"ಚತ್ತಞ್ಚ ಮುತ್ತಞ್ಚ ಅನುಗ್ಗಹೀತಂ [ಅನಗ್ಗಹೀತಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)],
ಖೇತ್ತೂಪಮೇ ಅರಹನ್ತೇ ವಿದಿತ್ವಾ।

ಸೋ ದುಚ್ಚಜಂ ಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಚಜಿತ್ವಾ,
ಮನಾಪದಾಯೀ ಲಭತೇ ಮನಾಪ"ನ್ತಿ॥

ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಉಗ್ಗಂ ಗಹಪತಿಂ ವೇಸಾಲಿಕಂ ಇಮಿನಾ ಅನುಮೋದನೀಯೇನ ಅನುಮೋದಿತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಪಕ್ಕಾಮಿ।

ಅಥ ಖೋ ಉಗ್ಗೋ ಗಹಪತಿ ವೇಸಾಲಿಕೋ ಅಪರೇನ ಸಮಯೇನ ಕಾಲಮಕಾಸಿ। ಕಾಲಙ್ಕತೋ [ಕಾಲಕತೋ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಚ ಉಗ್ಗೋ ಗಹಪತಿ ವೇಸಾಲಿಕೋ ಅಞ್ಞತರಂ ಮನೋಮಯಂ ಕಾಯಂ ಉಪಪಜ್ಜಿ। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಭಗವಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಜೇತವನೇ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಆರಾಮೇ। ಅಥ ಖೋ ಉಗ್ಗೋ ದೇವಪುತ್ತೋ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಾಯ ರತ್ತಿಯಾ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತವಣ್ಣೋ ಕೇವಲಕಪ್ಪಂ ಜೇತವನಂ ಓಭಾಸೇತ್ವಾ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ಠಿತಂ ಖೋ ಉಗ್ಗಂ ದೇವಪುತ್ತಂ ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ - "ಕಚ್ಚಿ ತೇ, ಉಗ್ಗ, ಯಥಾಧಿಪ್ಪಾಯೋ"ತಿ? "ತಗ್ಘ ಮೇ, ಭಗವಾ, ಯಥಾಧಿಪ್ಪಾಯೋ"ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಉಗ್ಗಂ ದೇವಪುತ್ತಂ ಗಾಥಾಹಿ ಅಜ್ಝಭಾಸಿ -

"ಮನಾಪದಾಯೀ ಲಭತೇ ಮನಾಪಂ,
ಅಗ್ಗಸ್ಸ ದಾತಾ ಲಭತೇ ಪುನಗ್ಗಂ।
ವರಸ್ಸ ದಾತಾ ವರಲಾಭಿ ಹೋತಿ,
ಸೇಟ್ಠಂ ದದೋ ಸೇಟ್ಠಮುಪೇತಿ ಠಾನಂ॥

"ಯೋ ಅಗ್ಗದಾಯೀ ವರದಾಯೀ, ಸೇಟ್ಠದಾಯೀ ಚ ಯೋ ನರೋ।
ದೀಘಾಯು ಯಸವಾ ಹೋತಿ, ಯತ್ಥ ಯತ್ಥೂಪಪಜ್ಜತೀ"ತಿ॥ ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಪುಞ್ಞಾಭಿಸನ್ದಸುತ್ತಂ

೪೫. "ಪಞ್ಚಿಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಞ್ಞಾಭಿಸನ್ದಾ ಕುಸಲಾಭಿಸನ್ದಾ ಸುಖಸ್ಸಾಹಾರಾ ಸೋವಗ್ಗಿಕಾ ಸುಖವಿಪಾಕಾ ಸಗ್ಗಸಂವತ್ತನಿಕಾ ಇಟ್ಠಾಯ ಕನ್ತಾಯ ಮನಾಪಾಯ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ।

"ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಯಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಚೀವರಂ ಪರಿಭುಞ್ಜಮಾನೋ ಅಪ್ಪಮಾಣಂ ಚೇತೋಸಮಾಧಿಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ, ಅಪ್ಪಮಾಣೋ ತಸ್ಸ ಪುಞ್ಞಾಭಿಸನ್ದೋ ಕುಸಲಾಭಿಸನ್ದೋ ಸುಖಸ್ಸಾಹಾರೋ ಸೋವಗ್ಗಿಕೋ ಸುಖವಿಪಾಕೋ ಸಗ್ಗಸಂವತ್ತನಿಕೋ ಇಟ್ಠಾಯ ಕನ್ತಾಯ ಮನಾಪಾಯ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ।

"ಯಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಪಿಣ್ಡಪಾತಂ ಪರಿಭುಞ್ಜಮಾನೋ…ಪೇ॰… ಯಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ವಿಹಾರಂ ಪರಿಭುಞ್ಜಮಾನೋ… ಪೇ॰… ಯಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಮಞ್ಚಪೀಠಂ ಪರಿಭುಞ್ಜಮಾನೋ…ಪೇ॰…।

"ಯಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಗಿಲಾನಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರಂ ಪರಿಭುಞ್ಜಮಾನೋ ಅಪ್ಪಮಾಣಂ ಚೇತೋಸಮಾಧಿಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ, ಅಪ್ಪಮಾಣೋ ತಸ್ಸ ಪುಞ್ಞಾಭಿಸನ್ದೋ ಕುಸಲಾಭಿಸನ್ದೋ ಸುಖಸ್ಸಾಹಾರೋ ಸೋವಗ್ಗಿಕೋ ಸುಖವಿಪಾಕೋ ಸಗ್ಗಸಂವತ್ತನಿಕೋ ಇಟ್ಠಾಯ ಕನ್ತಾಯ ಮನಾಪಾಯ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ಪುಞ್ಞಾಭಿಸನ್ದಾ ಕುಸಲಾಭಿಸನ್ದಾ ಸುಖಸ್ಸಾಹಾರಾ ಸೋವಗ್ಗಿಕಾ ಸುಖವಿಪಾಕಾ ಸಗ್ಗಸಂವತ್ತನಿಕಾ ಇಟ್ಠಾಯ ಕನ್ತಾಯ ಮನಾಪಾಯ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ।

“ಇಮೇಹಿ ಚ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಹಿ ಪುಞ್ಞಾಭಿಸನ್ದೇಹಿ ಕುಸಲಾಭಿಸನ್ದೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತಸ್ಸ ಅರಿಯಸಾವಕಸ್ಸ ನ ಸುಕರಂ ಪುಞ್ಞಸ್ಸ ಪಮಾಣಂ ಗಹೇತುಂ - ‘ಏತ್ತಕೋ ಪುಞ್ಞಾಭಿಸನ್ದೋ ಕುಸಲಾಭಿಸನ್ದೋ ಸುಖಸ್ಸಾಹಾರೋ ಸೋವಗ್ಗಿಕೋ ಸುಖವಿಪಾಕೋ ಸಗ್ಗಸಂವತ್ತನಿಕೋ ಇಟ್ಠಾಯ ಕನ್ತಾಯ ಮನಾಪಾಯ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ಸಂವತ್ತತೀ’ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಅಸಙ್ಖ್ಯೇಯ್ಯೋ ಅಪ್ಪಮೇಯ್ಯೋ ಮಹಾಪುಞ್ಞಕ್ಖನ್ಧೋತ್ವೇವ ಸಙ್ಖಂ ಗಚ್ಛತಿ।

“ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಹಾಸಮುದ್ದೇ ನ ಸುಕರಂ ಉದಕಸ್ಸ ಪಮಾಣಂ ಗಹೇತುಂ - ‘ಏತ್ತಕಾನಿ ಉದಕಾಳ್ಹಕಾನೀತಿ ವಾ ಏತ್ತಕಾನಿ ಉದಕಾಳ್ಹಕಸತಾನೀತಿ ವಾ ಏತ್ತಕಾನಿ ಉದಕಾಳ್ಹಕಸಹಸ್ಸಾನೀತಿ ವಾ ಏತ್ತಕಾನಿ ಉದಕಾಳ್ಹಕಸತಸಹಸ್ಸಾನೀತಿ ವಾ; ಅಥ ಖೋ ಅಸಙ್ಖ್ಯೇಯ್ಯೋ ಅಪ್ಪಮೇಯ್ಯೋ ಮಹಾಉದಕಕ್ಖನ್ಧೋತ್ವೇವ ಸಙ್ಖಂ ಗಚ್ಛತಿ’। ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ ಪುಞ್ಞಾಭಿಸನ್ದೇಹಿ ಕುಸಲಾಭಿಸನ್ದೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತಸ್ಸ ಅರಿಯಸಾವಕಸ್ಸ ನ ಸುಕರಂ ಪುಞ್ಞಸ್ಸ ಪಮಾಣಂ ಗಹೇತುಂ - ‘ಏತ್ತಕೋ ಪುಞ್ಞಾಭಿಸನ್ದೋ ಕುಸಲಾಭಿಸನ್ದೋ ಸುಖಸ್ಸಾಹಾರೋ ಸೋವಗ್ಗಿಕೋ ಸುಖವಿಪಾಕೋ ಸಗ್ಗಸಂವತ್ತನಿಕೋ ಇಟ್ಠಾಯ ಕನ್ತಾಯ ಮನಾಪಾಯ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ಸಂವತ್ತತೀ’ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಅಸಙ್ಖ್ಯೇಯ್ಯೋ ಅಪ್ಪಮೇಯ್ಯೋ ಮಹಾಪುಞ್ಞಕ್ಖನ್ಧೋತ್ವೇವ ಸಙ್ಖಂ ಗಚ್ಛತೀ”ತಿ।

“ಮಹೋದಧಿಂ ಅಪರಿಮಿತಂ ಮಹಾಸರಂ,
ಬಹುಭೇರವಂ ರತ್ನಗಣಾನಮಾಲಯಂ।
ನಜ್ಜೋ ಯಥಾ ನರಗಣಸಙ್ಘಸೇವಿತಾ [ಮಚ್ಛಗಣಸಂಘಸೇವಿತಾ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰) ಸಂ॰ ನಿ॰ ೫.೧೦೩೭ ಪಸ್ಸಿತಬ್ಬಂ],
ಪುಥೂ ಸವನ್ತೀ ಉಪಯನ್ತಿ ಸಾಗರಂ॥

“ಏವಂ ನರಂ ಅನ್ನದಪಾನವತ್ಥದಂ,
ಸೇಯ್ಯಾನಿಸಜ್ಜತ್ಥರಣಸ್ಸ ದಾಯಕಂ।
ಪುಞ್ಞಸ್ಸ ಧಾರಾ ಉಪಯನ್ತಿ ಪಣ್ಡಿತಂ,
ನಜ್ಜೋ ಯಥಾ ವಾರಿವಹಾವ ಸಾಗರ”ನ್ತಿ॥ ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ಸಮ್ಪದಾಸುತ್ತಂ

೪೬. “ಪಞ್ಚಿಮಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಪದಾ। ಕತಮಾ ಪಞ್ಚ? ಸದ್ಧಾಸಮ್ಪದಾ, ಸೀಲಸಮ್ಪದಾ, ಸುತಸಮ್ಪದಾ, ಚಾಗಸಮ್ಪದಾ, ಪಞ್ಞಾಸಮ್ಪದಾ - ಇಮಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ಸಮ್ಪದಾ”ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ಧನಸುತ್ತಂ

೪೭. “ಪಞ್ಚಿಮಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧನಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಪಞ್ಚ? ಸದ್ಧಾಧನಂ, ಸೀಲಧನಂ, ಸುತಧನಂ, ಚಾಗಧನಂ, ಪಞ್ಞಾಧನಂ।

“ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸದ್ಧಾಧನಂ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಸದ್ಧೋ ಹೋತಿ, ಸದ್ದಹತಿ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಬೋಧಿಂ - ‘ಇತಿಪಿ ಸೋ ಭಗವಾ…ಪೇ॰… ಸತ್ಥಾ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾ’ತಿ। ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸದ್ಧಾಧನಂ।

“ಕತಮಞ್ಚ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸೀಲಧನಂ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ…ಪೇ॰… ಸುರಾಮೇರಯಮಜ್ಜಪಮಾದಟ್ಠಾನಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ। ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸೀಲಧನಂ।

“ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುತಧನಂ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಬಹುಸ್ಸುತೋ ಹೋತಿ...ಪೇ॰... ದಿಟ್ಠಿಯಾ ಸುಪ್ಪಟಿವಿದ್ಧೋ। ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುತಧನಂ।

“ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚಾಗಧನಂ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ವಿಗತಮಲಮಚ್ಛೇರೇನ ಚೇತಸಾ ಅಗಾರಂ ಅಜ್ಝಾವಸತಿ ಮುತ್ತಚಾಗೋ ಪಯತಪಾಣಿ ವೋಸ್ಸಗ್ಗರತೋ ಯಾಚಯೋಗೋ ದಾನಸಂವಿಭಾಗರತೋ। ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚಾಗಧನಂ।

“ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಞಾಧನಂ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಪಞ್ಞವಾ ಹೋತಿ, ಉದಯತ್ಥಗಾಮಿನಿಯಾ ಪಞ್ಞಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಅರಿಯಾಯ ನಿಬ್ಬೇಧಿಕಾಯ ಸಮ್ಮಾ ದುಕ್ಖಕ್ಖಯಗಾಮಿನಿಯಾ। ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಞಾಧನಂ। ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ಧನಾನೀ”ತಿ।

[ಅ॰ ನಿ॰ ४.५२] “ಯಸ್ಸ ಸದ್ಧಾ ತಥಾಗತೇ, ಅಚಲಾ ಸುಪ್ಪತಿಟ್ಠಿತಾ।
ಸೀಲಞ್ಚ ಯಸ್ಸ ಕಲ್ಯಾಣಂ, ಅರಿಯಕನ್ತಂ ಪಸಂಸಿತಂ॥

“ಸಙ್ಘೇ ಪಸಾದೋ ಯಸ್ಸತ್ಥಿ, ಉಜುಭೂತಞ್ಚ ದಸ್ಸನಂ।
ಅದಲಿದ್ದೋತಿ ತಂ ಆಹು, ಅಮೋಘಂ ತಸ್ಸ ಜೀವಿತಂ॥

“ತಸ್ಮಾ ಸದ್ಧಞ್ಚ ಸೀಲಞ್ಚ, ಪಸಾದಂ ಧಮ್ಮದಸ್ಸನಂ।
ಅನುಯುಞ್ಜೇಥ ಮೇಧಾವೀ, ಸರಂ ಬುದ್ಧಾನ ಸಾಸನ”ನ್ತಿ॥ ಸತ್ತಮಂ।

೮. ಅಲಬ್ಭನೀಯಠಾನಸುತ್ತಂ

೪೮. “ಪಞ್ಚಿಮಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಲಬ್ಭನೀಯಾನಿ ಠಾನಾನಿ ಸಮಣೇನ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇನ ವಾ ದೇವೇನ ವಾ ಮಾರೇನ ವಾ ಬ್ರಹ್ಮುನಾ ವಾ ಕೇನಚಿ ವಾ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ। ಕತಮಾನಿ ಪಞ್ಚ? ‘ಜರಾಧಮ್ಮಂ ಮಾ ಜೀರೀ’ತಿ ಅಲಬ್ಭನೀಯಂ ಠಾನಂ ಸಮಣೇನ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇನ ವಾ ದೇವೇನ ವಾ ಮಾರೇನ ವಾ ಬ್ರಹ್ಮುನಾ ವಾ ಕೇನಚಿ ವಾ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ। ‘ಬ್ಯಾಧಿಧಮ್ಮಂ ಮಾ ಬ್ಯಾಧೀಯೀ’ತಿ [ವ್ಯಾಧಿಧಮ್ಮಂ “ಮಾ ವ್ಯಾಧೀಯೀ”ತಿ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ...ಪೇ॰... ‘ಮರಣಧಮ್ಮಂ ಮಾ ಮೀಯೀ’ತಿ... ‘ಖಯಧಮ್ಮಂ ಮಾ ಖೀಯೀ’ತಿ... ‘ನಸ್ಸನಧಮ್ಮಂ ಮಾ ನಸ್ಸೀ’ತಿ ಅಲಬ್ಭನೀಯಂ ಠಾನಂ ಸಮಣೇನ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇನ ವಾ ದೇವೇನ ವಾ ಮಾರೇನ ವಾ ಬ್ರಹ್ಮುನಾ ವಾ ಕೇನಚಿ ವಾ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ।

“ಅಸ್ಸುತವತೋ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಥುಜ್ಜನಸ್ಸ ಜರಾಧಮ್ಮಂ ಜೀರತಿ। ಸೋ ಜರಾಧಮ್ಮೇ ಜಿಣ್ಣೇ ನ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ - ‘ನ ಖೋ ಮಯ್ಹೇವೇಕಸ್ಸ [ಮಯ್ಹಮೇವೇಕಸ್ಸ (ಸೀ॰)] ಜರಾಧಮ್ಮಂ ಜೀರತಿ, ಅಥ ಖೋ ಯಾವತಾ ಸತ್ತಾನಂ ಆಗತಿ ಗತಿ ಚುತಿ ಉಪಪತ್ತಿ ಸಬ್ಬೇಸಂ ಸತ್ತಾನಂ ಜರಾಧಮ್ಮಂ ಜೀರತಿ। ಅಹಞ್ಚೇವ [ಅಹಞ್ಚೇ (?)] ಖೋ ಪನ ಜರಾಧಮ್ಮೇ ಜಿಣ್ಣೇ ಸೋಚೇಯ್ಯಂ ಕಿಲಮೇಯ್ಯಂ ಪರಿದೇವೇಯ್ಯಂ, ಉರತ್ತಾಳಿಂ ಕನ್ದೇಯ್ಯಂ, ಸಮ್ಮೋಹಂ ಆಪಜ್ಜೇಯ್ಯಂ, ಭತ್ತಮ್ಪಿ ಮೇ ನಚ್ಛಾದೇಯ್ಯ, ಕಾಯೇಪಿ ದುಬ್ಬಣ್ಣಿಯಂ ಓಕ್ಕಮೇಯ್ಯ, ಕಮ್ಮನ್ತಾಪಿ ನಪ್ಪವತ್ತೇಯ್ಯುಂ [ಕಮ್ಮನ್ತೋಪಿ ನಪ್ಪವತ್ತೇಯ್ಯ (ಕ॰)], ಅಮಿತ್ತಾಪಿ ಅತ್ತಮನಾ ಅಸ್ಸು, ಮಿತ್ತಾಪಿ ದುಮ್ಮನಾ ಅಸ್ಸೂ’ತಿ। ಸೋ ಜರಾಧಮ್ಮೇ ಜಿಣ್ಣೇ ಸೋಚತಿ ಕಿಲಮತಿ ಪರಿದೇವತಿ, ಉರತ್ತಾಳಿಂ ಕನ್ದತಿ, ಸಮ್ಮೋಹಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ - ‘ಅಸ್ಸುತವಾ ಪುಥುಜ್ಜನೋ ವಿದ್ಧೋ ಸವಿಸೇನ ಸೋಕಸಲ್ಲೇನ ಅತ್ತಾನಂಯೇವ ಪರಿತಾಪೇತಿ’”।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸ್ಸುತವತೋ ಪುಥುಜ್ಜನಸ್ಸ ಬ್ಯಾಧಿಧಮ್ಮಂ ಬ್ಯಾಧೀಯತಿ...ಪೇ॰... ಮರಣಧಮ್ಮಂ ಮೀಯತಿ... ಖಯಧಮ್ಮಂ ಖೀಯತಿ... ನಸ್ಸನಧಮ್ಮಂ ನಸ್ಸತಿ। ಸೋ ನಸ್ಸನಧಮ್ಮೇ ನಟ್ಠೇ ನ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ - ‘ನ ಖೋ ಮಯ್ಹೇವೇಕಸ್ಸ ನಸ್ಸನಧಮ್ಮಂ ನಸ್ಸತಿ, ಅಥ ಖೋ ಯಾವತಾ ಸತ್ತಾನಂ ಆಗತಿ ಗತಿ ಚುತಿ ಉಪಪತ್ತಿ ಸಬ್ಬೇಸಂ ಸತ್ತಾನಂ ನಸ್ಸನಧಮ್ಮಂ ನಸ್ಸತಿ।

ಅಹಞ್ಚೇವ ಖೋ ಪನ ನಸ್ಸನಧಮ್ಮೇ ನಟ್ಠೇ ಸೋಚೇಯ್ಯಂ ಕಿಲಮೇಯ್ಯಂ ಪರಿದೇವೇಯ್ಯಂ, ಉರತ್ತಾಳಿಂ ಕನ್ದೇಯ್ಯಂ , ಸಮ್ಮೋಹಂ ಆಪಜ್ಜೇಯ್ಯಂ, ಭತ್ತಮ್ಪಿ ಮೇ ನಚ್ಛಾದೇಯ್ಯ, ಕಾಯೇಪಿ ದುಬ್ಬಣ್ಣಿಯಂ ಓಕ್ಕಮೇಯ್ಯ, ಕಮ್ಮನ್ತಾಪಿ ನಪ್ಪವತ್ತೇಯ್ಯುಂ, ಅಮಿತ್ತಾಪಿ ಅತ್ತಮನಾ ಅಸ್ಸು, ಮಿತ್ತಾಪಿ ದುಮ್ಮನಾ ಅಸ್ಸೂ'ತಿ। ಸೋ ನಸ್ಸನಧಮ್ಮೇ ನಟ್ಠೇ ಸೋಚತಿ ಕಿಲಮತಿ ಪರಿದೇವತಿ, ಉರತ್ತಾಳಿಂ ಕನ್ದತಿ, ಸಮ್ಮೋಹಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ - 'ಅಸ್ಸುತವಾ ಪುಥುಜ್ಜನೋ ವಿದ್ಧೋ ಸವಿಸೇನ ಸೋಕಸಲ್ಲೇನ ಅತ್ತಾನಂಯೇವ ಪರಿತಾಪೇತಿ'"।

"ಸುತವತೋ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕಸ್ಸ ಜರಾಧಮ್ಮಂ ಜೀರತಿ। ಸೋ ಜರಾಧಮ್ಮೇ ಜಿಣ್ಣೇ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ - 'ನ ಖೋ ಮಯ್ಹೇವೇಕಸ್ಸ ಜರಾಧಮ್ಮಂ ಜೀರತಿ, ಅಥ ಖೋ ಯಾವತಾ ಸತ್ತಾನಂ ಆಗತಿ ಗತಿ ಚುತಿ ಉಪಪತ್ತಿ ಸಬ್ಬೇಸಂ ಸತ್ತಾನಂ ಜರಾಧಮ್ಮಂ ಜೀರತಿ। ಅಹಞ್ಚೇವ ಖೋ ಪನ ಜರಾಧಮ್ಮೇ ಜಿಣ್ಣೇ ಸೋಚೇಯ್ಯಂ ಕಿಲಮೇಯ್ಯಂ ಪರಿದೇವೇಯ್ಯಂ, ಉರತ್ತಾಳಿಂ ಕನ್ದೇಯ್ಯಂ, ಸಮ್ಮೋಹಂ ಆಪಜ್ಜೇಯ್ಯಂ, ಭತ್ತಮ್ಪಿ ಮೇ ನಚ್ಛಾದೇಯ್ಯ, ಕಾಯೇಪಿ ದುಬ್ಬಣ್ಣಿಯಂ ಓಕ್ಕಮೇಯ್ಯ, ಕಮ್ಮನ್ತಾಪಿ ನಪ್ಪವತ್ತೇಯ್ಯುಂ, ಅಮಿತ್ತಾಪಿ ಅತ್ತಮನಾ ಅಸ್ಸು, ಮಿತ್ತಾಪಿ ದುಮ್ಮನಾ ಅಸ್ಸೂ'ತಿ। ಸೋ ಜರಾಧಮ್ಮೇ ಜಿಣ್ಣೇ ನ ಸೋಚತಿ ನ ಕಿಲಮತಿ ನ ಪರಿದೇವತಿ, ನ ಉರತ್ತಾಳಿಂ ಕನ್ದತಿ, ನ ಸಮ್ಮೋಹಂ ಆಪಜ್ಜತಿ । ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ - 'ಸುತವಾ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಅಬ್ಬುಹಿ [ಅಬ್ಬಹಿ (ಸೀ॰)] ಸವಿಸಂ ಸೋಕಸಲ್ಲಂ, ಯೇನ ವಿದ್ಧೋ ಅಸ್ಸುತವಾ ಪುಥುಜ್ಜನೋ ಅತ್ತಾನಂಯೇವ ಪರಿತಾಪೇತಿ। ಅಸೋಕೋ ವಿಸಲ್ಲೋ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಅತ್ತಾನಂಯೇವ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಪೇತಿ'"।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುತವತೋ ಅರಿಯಸಾವಕಸ್ಸ ಬ್ಯಾಧಿಧಮ್ಮಂ ಬ್ಯಾಧೀಯತಿ...ಪೇ॰... ಮರಣಧಮ್ಮಂ ಮೀಯತಿ... ಖಯಧಮ್ಮಂ ಖೀಯತಿ... ನಸ್ಸನಧಮ್ಮಂ ನಸ್ಸತಿ। ಸೋ ನಸ್ಸನಧಮ್ಮೇ ನಟ್ಠೇ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ - 'ನ ಖೋ ಮಯ್ಹೇವೇಕಸ್ಸ ನಸ್ಸನಧಮ್ಮಂ ನಸ್ಸತಿ, ಅಥ ಖೋ ಯಾವತಾ ಸತ್ತಾನಂ ಆಗತಿ ಗತಿ ಚುತಿ ಉಪಪತ್ತಿ ಸಬ್ಬೇಸಂ ಸತ್ತಾನಂ ನಸ್ಸನಧಮ್ಮಂ ನಸ್ಸತಿ। ಅಹಞ್ಚೇವ ಖೋ ಪನ ನಸ್ಸನಧಮ್ಮೇ ನಟ್ಠೇ ಸೋಚೇಯ್ಯಂ ಕಿಲಮೇಯ್ಯಂ ಪರಿದೇವೇಯ್ಯಂ, ಉರತ್ತಾಳಿಂ ಕನ್ದೇಯ್ಯಂ, ಸಮ್ಮೋಹಂ ಆಪಜ್ಜೇಯ್ಯಂ, ಭತ್ತಮ್ಪಿ ಮೇ ನಚ್ಛಾದೇಯ್ಯ, ಕಾಯೇಪಿ ದುಬ್ಬಣ್ಣಿಯಂ ಓಕ್ಕಮೇಯ್ಯ, ಕಮ್ಮನ್ತಾಪಿ ನಪ್ಪವತ್ತೇಯ್ಯುಂ, ಅಮಿತ್ತಾಪಿ ಅತ್ತಮನಾ ಅಸ್ಸು, ಮಿತ್ತಾಪಿ ದುಮ್ಮನಾ ಅಸ್ಸೂ'ತಿ। ಸೋ ನಸ್ಸನಧಮ್ಮೇ ನಟ್ಠೇ ನ ಸೋಚತಿ ನ ಕಿಲಮತಿ ನ ಪರಿದೇವತಿ, ನ ಉರತ್ತಾಳಿಂ ಕನ್ದತಿ, ನ ಸಮ್ಮೋಹಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ - 'ಸುತವಾ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಅಬ್ಬುಹಿ ಸವಿಸಂ ಸೋಕಸಲ್ಲಂ, ಯೇನ ವಿದ್ಧೋ ಅಸ್ಸುತವಾ ಪುಥುಜ್ಜನೋ ಅತ್ತಾನಂಯೇವ ಪರಿತಾಪೇತಿ। ಅಸೋಕೋ ವಿಸಲ್ಲೋ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಅತ್ತಾನಂಯೇವ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಪೇತೀ'"ತಿ।

"ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ಅಲಬ್ಭನೀಯಾನಿ ಠಾನಾನಿ ಸಮಣೇನ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇನ ವಾ ದೇವೇನ ವಾ ಮಾರೇನ ವಾ ಬ್ರಹ್ಮುನಾ ವಾ ಕೇನಚಿ ವಾ ಲೋಕಸ್ಮಿ"ನ್ತಿ।

[ಜಾ॰ ೧.೫.೯೭ ಜಾತಕೇಪಿ] "ನ ಸೋಚನಾಯ ಪರಿದೇವನಾಯ,
ಅತ್ಥೋಧ ಲಬ್ಭಾ [ಅತ್ಥೋ ಇಧ ಲಬ್ಭತಿ (ಸ್ಯಾ॰), ಅತ್ಥೋ ಇಧ ಲಬ್ಭಾ (ಪೀ॰)] ಅಪಿ ಅಪ್ಪಕೋಪಿ।
ಸೋಚನ್ತಮೇನಂ ದುಖಿತಂ ವಿದಿತ್ವಾ,
ಪಚ್ಚತ್ಥಿಕಾ ಅತ್ತಮನಾ ಭವನ್ತಿ॥

"ಯತೋ ಚ ಖೋ ಪಣ್ಡಿತೋ ಆಪದಾಸು,
ನ ವೇಧತೀ ಅತ್ಥವಿನಿಚ್ಛಯಞ್ಞೂ।
ಪಚ್ಚತ್ಥಿಕಾಸ್ಸ ದುಖಿತಾ ಭವನ್ತಿ,
ದಿಸ್ವಾ ಮುಖಂ ಅವಿಕಾರಂ ಪುರಾಣಂ॥

“ಜಪ್ಪೇನ ಮನ್ತೇನ ಸುಭಾಸಿತೇನ,
ಅನುಪ್ಪದಾನೇನ ಪವೇಣಿಯಾ ವಾ।
ಯಥಾ ಯಥಾ ಯತ್ಥ [ಯಥಾ ಯಥಾ ಯತ್ಥ ಯತ್ಥ (ಕ॰)] ಲಭೇಥ ಅತ್ಥಂ,
ತಥಾ ತಥಾ ತತ್ಥ ಪರಕ್ಕಮೇಯ್ಯ॥

“ಸಚೇ ಪಜಾನೇಯ್ಯ ಅಲಬ್ಭನೇಯ್ಯೋ,
ಮಯಾವ [ಮಯಾ ವಾ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಅಞ್ಞೇನ ವಾ ಏಸ ಅತ್ಥೋ।
ಅಸೋಚಮಾನೋ ಅಧಿವಾಸಯೇಯ್ಯ,
ಕಮ್ಮಂ ದಳ್ಹಂ ಕಿನ್ತಿ ಕರೋಮಿ ದಾನೀ”ತಿ॥ ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ಕೋಸಲಸುತ್ತಂ

೪೯. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಜೇತವನೇ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಆರಾಮೇ। ಅಥ ಖೋ ರಾಜಾ ಪಸೇನದಿ ಕೋಸಲೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ।

(ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಮಲ್ಲಿಕಾ ದೇವೀ ಕಾಲಙ್ಕತಾ ಹೋತಿ।) [( ) ನತ್ಥಿ (ಸೀ॰)] ಅಥ ಖೋ ಅಞ್ಞತರೋ ಪುರಿಸೋ ಯೇನ ರಾಜಾ ಪಸೇನದಿ ಕೋಸಲೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ರಞ್ಞೋ ಪಸೇನದಿಸ್ಸ ಕೋಸಲಸ್ಸ ಉಪಕಣ್ಣಕೇ ಆರೋಚೇತಿ – “ಮಲ್ಲಿಕಾ ದೇವೀ, ದೇವ [ದೇವ ದೇವೀ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)], ಕಾಲಙ್ಕತಾ”ತಿ। ಏವಂ ವುತ್ತೇ ರಾಜಾ ಪಸೇನದಿ ಕೋಸಲೋ ದುಕ್ಖೀ ದುಮ್ಮನೋ ಪತ್ತಕ್ಖನ್ಧೋ ಅಧೋಮುಖೋ ಪಜ್ಝಾಯನ್ತೋ ಅಪ್ಪಟಿಭಾನೋ ನಿಸೀದಿ।

ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ರಾಜಾನಂ ಪಸೇನದಿಂ ಕೋಸಲಂ ದುಕ್ಖಿಂ ದುಮ್ಮನಂ ಪತ್ತಕ್ಖನ್ಧಂ ಅಧೋಮುಖಂ ಪಜ್ಝಾಯನ್ತಂ ಅಪ್ಪಟಿಭಾನಂ ವಿದಿತ್ವಾ ರಾಜಾನಂ ಪಸೇನದಿಂ ಕೋಸಲಂ ಏತದವೋಚ – “ಪಞ್ಚಿಮಾನಿ, ಮಹಾರಾಜ, ಅಲಬ್ಭನೀಯಾನಿ ಠಾನಾನಿ ಸಮಣೇನ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇನ ವಾ ದೇವೇನ ವಾ ಮಾರೇನ ವಾ ಬ್ರಹ್ಮುನಾ ವಾ ಕೇನಚಿ ವಾ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ। ಕತಮಾನಿ ಪಞ್ಚ? ‘ಜರಾಧಮ್ಮಂ ಮಾ ಜೀರೀ’ತಿ ಅಲಬ್ಭನೀಯಂ ಠಾನಂ…ಪೇ॰… ನ ಸೋಚನಾಯ ಪರಿದೇವನಾಯ…ಪೇ॰… ಕಮ್ಮಂ ದಳ್ಹಂ ಕಿನ್ತಿ ಕರೋಮಿ ದಾನೀ”ತಿ। ನವಮಂ।

೧೦. ನಾರದಸುತ್ತಂ

೫೦. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಆಯಸ್ಮಾ ನಾರದೋ ಪಾಟಲಿಪುತ್ತೇ ವಿಹರತಿ ಕುಕ್ಕುಟಾರಾಮೇ। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಮುಣ್ಡಸ್ಸ ರಞ್ಞೋ ಭದ್ದಾ ದೇವೀ ಕಾಲಙ್ಕತಾ ಹೋತಿ ಪಿಯಾ ಮನಾಪಾ। ಸೋ ಭದ್ದಾಯ ದೇವಿಯಾ ಕಾಲಙ್ಕತಾಯ ಪಿಯಾಯ ಮನಾಪಾಯ ನೇವ ನ್ಹಾಯತಿ [ನಹಾಯತಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ನ ವಿಲಿಮ್ಪತಿ ನ ಭತ್ತಂ ಭುಞ್ಜತಿ ನ ಕಮ್ಮನ್ತಂ ಪಯೋಜೇತಿ – ರತ್ತಿನ್ದಿವಂ [ರತ್ತಿದಿವಂ (ಕ॰)] ಭದ್ದಾಯ ದೇವಿಯಾ ಸರೀರೇ ಅಜ್ಝೋಮುಚ್ಛಿತೋ। ಅಥ ಖೋ ಮುಣ್ಡೋ ರಾಜಾ ಪಿಯಕಂ ಕೋಸಾರಕ್ಖಂ [ಸೋಕಾರಕ್ಖಂ (ಸ್ಯಾ॰)] ಆಮನ್ತೇಸಿ – “ತೇನ ಹಿ, ಸಮ್ಮ ಪಿಯಕ , ಭದ್ದಾಯ ದೇವಿಯಾ ಸರೀರಂ ಆಯಸಾಯ ತೇಲದೋಣಿಯಾ ಪಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಅಞ್ಞಿಸ್ಸಾ ಆಯಸಾಯ ದೋಣಿಯಾ ಪಟಿಕುಜ್ಜಥ, ಯಥಾ ಮಯಂ ಭದ್ದಾಯ ದೇವಿಯಾ ಸರೀರಂ ಚಿರತರಂ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯಾಮಾ”ತಿ। “ಏವಂ, ದೇವಾ”ತಿ ಖೋ ಪಿಯಕೋ ಕೋಸಾರಕ್ಖೋ ಮುಣ್ಡಸ್ಸ ರಞ್ಞೋ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ ಭದ್ದಾಯ ದೇವಿಯಾ ಸರೀರಂ ಆಯಸಾಯ ತೇಲದೋಣಿಯಾ ಪಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಅಞ್ಞಿಸ್ಸಾ ಆಯಸಾಯ ದೋಣಿಯಾ ಪಟಿಕುಜ್ಜಿ।

ಅಥ ಖೋ ಪಿಯಕಸ್ಸ ಕೋಸಾರಕ್ಖಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ - "ಇಮಸ್ಸ ಖೋ ಮುಣ್ಡಸ್ಸ ರಞ್ಞೋ ಭದ್ದಾ ದೇವೀ ಕಾಲಙ್ಕತಾ ಪಿಯಾ ಮನಾಪಾ। ಸೋ ಭದ್ದಾಯ ದೇವಿಯಾ ಕಾಲಙ್ಕತಾಯ ಪಿಯಾಯ ಮನಾಪಾಯ ನೇವ ನ್ಹಾಯತಿ ನ ವಿಲಿಮ್ಪತಿ ನ ಭತ್ತಂ ಭುಞ್ಜತಿ ನ ಕಮ್ಮನ್ತಂ ಪಯೋಜೇತಿ - ರತ್ತಿನ್ದಿವಂ ಭದ್ದಾಯ ದೇವಿಯಾ ಸರೀರೇ ಅಜ್ಝೋಮುಚ್ಛಿತೋ। ಕಂ [ಕಿಂ (ಕ॰)] ನು ಖೋ ಮುಣ್ಡೋ ರಾಜಾ ಸಮಣಂ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ವಾ ಪಯಿರುಪಾಸೇಯ್ಯ, ಯಸ್ಸ ಧಮ್ಮಂ ಸುತ್ವಾ ಸೋಕಸಲ್ಲಂ ಪಜಹೇಯ್ಯಾ"ತಿ!

ಅಥ ಖೋ ಪಿಯಕಸ್ಸ ಕೋಸಾರಕ್ಖಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ - "ಅಯಂ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ನಾರದೋ ಪಾಟಲಿಪುತ್ತೇ ವಿಹರತಿ ಕುಕ್ಕುಟಾರಾಮೇ। ತಂ ಖೋ ಪನಾಯಸ್ಮನ್ತಂ ನಾರದಂ ಏವಂ ಕಲ್ಯಾಣೋ ಕಿತ್ತಿಸದ್ದೋ ಅಬ್ಭುಗ್ಗತೋ - 'ಪಣ್ಡಿತೋ ವಿಯತ್ತೋ [ವ್ಯತ್ತೋ (ಸೀ॰ ಪೀ॰), ಬ್ಯತ್ತೋ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰, ದೀ॰ ನಿ॰ ೨.೪೦೭)] ಮೇಧಾವೀ ಬಹುಸ್ಸುತೋ ಚಿತ್ತಕಥೀ ಕಲ್ಯಾಣಪಟಿಭಾನೋ ವುದ್ಧೋ ಚೇವ [ಬುದ್ಧೋ ಚೇವ (ಕ॰)] ಅರಹಾ ಚ' [ಅರಹಾ ಚಾ'ತಿ (?)]। ಯಂನೂನ ಮುಣ್ಡೋ ರಾಜಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ನಾರದಂ ಪಯಿರುಪಾಸೇಯ್ಯ, ಅಪ್ಪೇವ ನಾಮ ಮುಣ್ಡೋ ರಾಜಾ ಆಯಸ್ಮತೋ ನಾರದಸ್ಸ ಧಮ್ಮಂ ಸುತ್ವಾ ಸೋಕಸಲ್ಲಂ ಪಜಹೇಯ್ಯಾ"ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಪಿಯಕೋ ಕೋಸಾರಕ್ಖೋ ಯೇನ ಮುಣ್ಡೋ ರಾಜಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಮುಣ್ಡಂ ರಾಜಾನಂ ಏತದವೋಚ - "ಅಯಂ ಖೋ, ದೇವ, ಆಯಸ್ಮಾ ನಾರದೋ ಪಾಟಲಿಪುತ್ತೇ ವಿಹರತಿ ಕುಕ್ಕುಟಾರಾಮೇ। ತಂ ಖೋ ಪನಾಯಸ್ಮನ್ತಂ ನಾರದಂ ಏವಂ ಕಲ್ಯಾಣೋ ಕಿತ್ತಿಸದ್ದೋ ಅಬ್ಭುಗ್ಗತೋ - 'ಪಣ್ಡಿತೋ ವಿಯತ್ತೋ ಮೇಧಾವೀ ಬಹುಸ್ಸುತೋ ಚಿತ್ತಕಥೀ ಕಲ್ಯಾಣಪಟಿಭಾನೋ ವುದ್ಧೋ ಚೇವ ಅರಹಾ ಚ' [ಅರಹಾ ಚಾ'ತಿ (?)]। ಯದಿ ಪನ ದೇವೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ನಾರದಂ ಪಯಿರುಪಾಸೇಯ್ಯ, ಅಪ್ಪೇವ ನಾಮ ದೇವೋ ಆಯಸ್ಮತೋ ನಾರದಸ್ಸ ಧಮ್ಮಂ ಸುತ್ವಾ ಸೋಕಸಲ್ಲಂ ಪಜಹೇಯ್ಯಾ"ತಿ। "ತೇನ ಹಿ, ಸಮ್ಮ ಪಿಯಕ , ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ನಾರದಂ ಪಟಿವೇದೇಹಿ। ಕಥಞ್ಹಿ ನಾಮ ಮಾದಿಸೋ ಸಮಣಂ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ವಾ ವಿಜಿತೇ ವಸನ್ತಂ ಪುಬ್ಬೇ ಅಪ್ಪಟಿಸಂವಿದಿತೋ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತಬ್ಬಂ ಮಞ್ಞೇಯ್ಯಾ"ತಿ ! "ಏವಂ, ದೇವಾ"ತಿ ಖೋ ಪಿಯಕೋ ಕೋಸಾರಕ್ಖೋ ಮುಣ್ಡಸ್ಸ ರಞ್ಞೋ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ನಾರದೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ನಾರದಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಪಿಯಕೋ ಕೋಸಾರಕ್ಖೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ನಾರದಂ ಏತದವೋಚ -

"ಇಮಸ್ಸ , ಭನ್ತೇ, ಮುಣ್ಡಸ್ಸ ರಞ್ಞೋ ಭದ್ದಾ ದೇವೀ ಕಾಲಙ್ಕತಾ ಪಿಯಾ ಮನಾಪಾ। ಸೋ ಭದ್ದಾಯ ದೇವಿಯಾ ಕಾಲಙ್ಕತಾಯ ಪಿಯಾಯ ಮನಾಪಾಯ ನೇವ ನ್ಹಾಯತಿ ನ ವಿಲಿಮ್ಪತಿ ನ ಭತ್ತಂ ಭುಞ್ಜತಿ ನ ಕಮ್ಮನ್ತಂ ಪಯೋಜೇತಿ - ರತ್ತಿನ್ದಿವಂ ಭದ್ದಾಯ ದೇವಿಯಾ ಸರೀರೇ ಅಜ್ಝೋಮುಚ್ಛಿತೋ। ಸಾಧು, ಭನ್ತೇ, ಆಯಸ್ಮಾ ನಾರದೋ ಮುಣ್ಡಸ್ಸ ರಞ್ಞೋ ತಥಾ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತು ಯಥಾ ಮುಣ್ಡೋ ರಾಜಾ ಆಯಸ್ಮತೋ ನಾರದಸ್ಸ ಧಮ್ಮಂ ಸುತ್ವಾ ಸೋಕಸಲ್ಲಂ ಪಜಹೇಯ್ಯಾ"ತಿ। "ಯಸ್ಸದಾನಿ, ಪಿಯಕ, ಮುಣ್ಡೋ ರಾಜಾ ಕಾಲಂ ಮಞ್ಞತೀ"ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಪಿಯಕೋ ಕೋಸಾರಕ್ಖೋ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ನಾರದಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಪದಕ್ಖಿಣಂ ಕತ್ವಾ ಯೇನ ಮುಣ್ಡೋ ರಾಜಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಮುಣ್ಡಂ ರಾಜಾನಂ ಏತದವೋಚ - "ಕತಾವಕಾಸೋ ಖೋ, ದೇವ, ಆಯಸ್ಮತಾ ನಾರದೇನ। ಯಸ್ಸದಾನಿ ದೇವೋ ಕಾಲಂ ಮಞ್ಞತೀ"ತಿ। "ತೇನ ಹಿ, ಸಮ್ಮ ಪಿಯಕ, ಭದ್ರಾನಿ ಭದ್ರಾನಿ ಯಾನಾನಿ ಯೋಜಾಪೇಹೀ"ತಿ। "ಏವಂ, ದೇವಾ"ತಿ ಖೋ ಪಿಯಕೋ ಕೋಸಾರಕ್ಖೋ ಮುಣ್ಡಸ್ಸ ರಞ್ಞೋ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ ಭದ್ರಾನಿ ಭದ್ರಾನಿ ಯಾನಾನಿ ಯೋಜಾಪೇತ್ವಾ ಮುಣ್ಡಂ ರಾಜಾನಂ ಏತದವೋಚ - "ಯುತ್ತಾನಿ ಖೋ ತೇ, ದೇವ, ಭದ್ರಾನಿ ಭದ್ರಾನಿ ಯಾನಾನಿ। ಯಸ್ಸದಾನಿ ದೇವೋ ಕಾಲಂ ಮಞ್ಞತೀ"ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಮುಣ್ಡೋ ರಾಜಾ ಭದ್ರಂ ಯಾನಂ [ಭದ್ರಂ ಭದ್ರಂ ಯಾನಂ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰), ಭದ್ದಂ ಯಾನಂ (ಪೀ॰)] ಅಭಿರುಹಿತ್ವಾ ಭದ್ರೇಹಿ ಭದ್ರೇಹಿ ಯಾನೇಹಿ ಯೇನ ಕುಕ್ಕುಟಾರಾಮೋ ತೇನ ಪಾಯಾಸಿ ಮಹಚ್ಚಾ [ಮಹಚ್ಚ (ಬಹೂಸು)] ರಾಜಾನುಭಾವೇನ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ನಾರದಂ ದಸ್ಸನಾಯ। ಯಾವತಿಕಾ ಯಾನಸ್ಸ ಭೂಮಿ ಯಾನೇನ ಗನ್ತ್ವಾ, ಯಾನಾ ಪಚ್ಚೋರೋಹಿತ್ವಾ ಪತ್ತಿಕೋವ

ಆರಾಮಂ ಪಾವಿಸಿ। ಅಥ ಖೋ ಮುಣ್ಡೋ ರಾಜಾ ಯೇನ ಆಯಸ್ಮಾ ನಾರದೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ನಾರದಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಂ ಖೋ ಮುಣ್ಡಂ ರಾಜಾನಂ ಆಯಸ್ಮಾ ನಾರದೋ ಏತದವೋಚ –

"ಪಞ್ಚಿಮಾನಿ, ಮಹಾರಾಜ, ಅಲಬ್ಭನೀಯಾನಿ ಠಾನಾನಿ ಸಮಣೇನ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇನ ವಾ ದೇವೇನ ವಾ ಮಾರೇನ ವಾ ಬ್ರಹ್ಮುನಾ ವಾ ಕೇನಚಿ ವಾ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ। ಕತಮಾನಿ ಪಞ್ಚ? 'ಜರಾಧಮ್ಮಂ ಮಾ ಜೀರೀ'ತಿ ಅಲಬ್ಭನೀಯಂ ಠಾನಂ ಸಮಣೇನ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇನ ವಾ ದೇವೇನ ವಾ ಮಾರೇನ ವಾ ಬ್ರಹ್ಮುನಾ ವಾ ಕೇನಚಿ ವಾ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ। 'ಬ್ಯಾಧಿಧಮ್ಮಂ ಮಾ ಬ್ಯಾಧೀಯೀ'ತಿ... ಪೇ॰... 'ಮರಣಧಮ್ಮಂ ಮಾ ಮೀಯೀ'ತಿ... 'ಖಯಧಮ್ಮಂ ಮಾ ಖೀಯೀ'ತಿ... 'ನಸ್ಸನಧಮ್ಮಂ ಮಾ ನಸ್ಸೀ'ತಿ ಅಲಬ್ಭನೀಯಂ ಠಾನಂ ಸಮಣೇನ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇನ ವಾ ದೇವೇನ ವಾ ಮಾರೇನ ವಾ ಬ್ರಹ್ಮುನಾ ವಾ ಕೇನಚಿ ವಾ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ।

"ಅಸ್ಸುತವತೋ , ಮಹಾರಾಜ, ಪುಥುಜ್ಜನಸ್ಸ ಜರಾಧಮ್ಮಂ ಜೀರತಿ। ಸೋ ಜರಾಧಮ್ಮೇ ಜಿಣ್ಣೇ ನ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ - 'ನ ಖೋ ಮಯ್ಹೇವೇಕಸ್ಸ ಜರಾಧಮ್ಮಂ ಜೀರತಿ, ಅಥ ಖೋ ಯಾವತಾ ಸತ್ತಾನಂ ಆಗತಿ ಗತಿ ಚುತಿ ಉಪಪತ್ತಿ ಸಬ್ಬೇಸಂ ಸತ್ತಾನಂ ಜರಾಧಮ್ಮಂ ಜೀರತಿ। ಅಹಞ್ಚೇವ ಖೋ ಪನ ಜರಾಧಮ್ಮೇ ಜಿಣ್ಣೇ ಸೋಚೇಯ್ಯಂ ಕಿಲಮೇಯ್ಯಂ ಪರಿದೇವೇಯ್ಯಂ, ಉರತ್ತಾಳಿಂ ಕನ್ದೇಯ್ಯಂ, ಸಮ್ಮೋಹಂ ಆಪಜ್ಜೇಯ್ಯಂ, ಭತ್ತಮ್ಪಿ ಮೇ ನಚ್ಛಾದೇಯ್ಯ, ಕಾಯೇಪಿ ದುಬ್ಬಣ್ಣಿಯಂ ಓಕ್ಕಮೇಯ್ಯ, ಕಮ್ಮನ್ತಾಪಿ ನಪ್ಪವತ್ತೇಯ್ಯುಂ, ಅಮಿತ್ತಾಪಿ ಅತ್ತಮನಾ ಅಸ್ಸು, ಮಿತ್ತಾಪಿ ದುಮ್ಮನಾ ಅಸ್ಸೂ'ತಿ। ಸೋ ಜರಾಧಮ್ಮೇ ಜಿಣ್ಣೇ ಸೋಚತಿ ಕಿಲಮತಿ ಪರಿದೇವತಿ, ಉರತ್ತಾಳಿಂ ಕನ್ದತಿ, ಸಮ್ಮೋಹಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಮಹಾರಾಜ - 'ಅಸ್ಸುತವಾ ಪುಥುಜ್ಜನೋ ವಿದ್ಧೋ ಸವಿಸೇನ ಸೋಕಸಲ್ಲೇನ ಅತ್ತಾನಂಯೇವ ಪರಿತಾಪೇತಿ'"।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಮಹಾರಾಜ, ಅಸ್ಸುತವತೋ ಪುಥುಜ್ಜನಸ್ಸ ಬ್ಯಾಧಿಧಮ್ಮಂ ಬ್ಯಾಧೀಯತಿ...ಪೇ॰... ಮರಣಧಮ್ಮಂ ಮೀಯತಿ... ಖಯಧಮ್ಮಂ ಖೀಯತಿ... ನಸ್ಸನಧಮ್ಮಂ ನಸ್ಸತಿ। ಸೋ ನಸ್ಸನಧಮ್ಮೇ ನಟ್ಠೇ ನ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ - 'ನ ಖೋ ಮಯ್ಹೇವೇಕಸ್ಸ ನಸ್ಸನಧಮ್ಮಂ ನಸ್ಸತಿ, ಅಥ ಖೋ ಯಾವತಾ ಸತ್ತಾನಂ ಆಗತಿ ಗತಿ ಚುತಿ ಉಪಪತ್ತಿ ಸಬ್ಬೇಸಂ ಸತ್ತಾನಂ ನಸ್ಸನಧಮ್ಮಂ ನಸ್ಸತಿ। ಅಹಞ್ಚೇವ ಖೋ ಪನ ನಸ್ಸನಧಮ್ಮೇ ನಟ್ಠೇ ಸೋಚೇಯ್ಯಂ ಕಿಲಮೇಯ್ಯಂ ಪರಿದೇವೇಯ್ಯಂ, ಉರತ್ತಾಳಿಂ ಕನ್ದೇಯ್ಯಂ, ಸಮ್ಮೋಹಂ ಆಪಜ್ಜೇಯ್ಯಂ, ಭತ್ತಮ್ಪಿ ಮೇ ನಚ್ಛಾದೇಯ್ಯ, ಕಾಯೇಪಿ ದುಬ್ಬಣ್ಣಿಯಂ ಓಕ್ಕಮೇಯ್ಯ, ಕಮ್ಮನ್ತಾಪಿ ನಪ್ಪವತ್ತೇಯ್ಯುಂ, ಅಮಿತ್ತಾಪಿ ಅತ್ತಮನಾ ಅಸ್ಸು, ಮಿತ್ತಾಪಿ ದುಮ್ಮನಾ ಅಸ್ಸೂ'ತಿ। ಸೋ ನಸ್ಸನಧಮ್ಮೇ ನಟ್ಠೇ ಸೋಚತಿ ಕಿಲಮತಿ ಪರಿದೇವತಿ, ಉರತ್ತಾಳಿಂ ಕನ್ದತಿ, ಸಮ್ಮೋಹಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಮಹಾರಾಜ - 'ಅಸ್ಸುತವಾ ಪುಥುಜ್ಜನೋ ವಿದ್ಧೋ ಸವಿಸೇನ ಸೋಕಸಲ್ಲೇನ ಅತ್ತಾನಂಯೇವ ಪರಿತಾಪೇತಿ'"।

"ಸುತವತೋ ಚ ಖೋ, ಮಹಾರಾಜ, ಅರಿಯಸಾವಕಸ್ಸ ಜರಾಧಮ್ಮಂ ಜೀರತಿ। ಸೋ ಜರಾಧಮ್ಮೇ ಜಿಣ್ಣೇ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ - 'ನ ಖೋ ಮಯ್ಹೇವೇಕಸ್ಸ ಜರಾಧಮ್ಮಂ ಜೀರತಿ, ಅಥ ಖೋ ಯಾವತಾ ಸತ್ತಾನಂ ಆಗತಿ ಗತಿ ಚುತಿ ಉಪಪತ್ತಿ ಸಬ್ಬೇಸಂ ಸತ್ತಾನಂ ಜರಾಧಮ್ಮಂ ಜೀರತಿ। ಅಹಞ್ಚೇವ ಖೋ ಪನ ಜರಾಧಮ್ಮೇ ಜಿಣ್ಣೇ ಸೋಚೇಯ್ಯಂ ಕಿಲಮೇಯ್ಯಂ ಪರಿದೇವೇಯ್ಯಂ, ಉರತ್ತಾಳಿಂ ಕನ್ದೇಯ್ಯಂ, ಸಮ್ಮೋಹಂ ಆಪಜ್ಜೇಯ್ಯಂ, ಭತ್ತಮ್ಪಿ ಮೇ ನಚ್ಛಾದೇಯ್ಯ, ಕಾಯೇಪಿ ದುಬ್ಬಣ್ಣಿಯಂ ಓಕ್ಕಮೇಯ್ಯ, ಕಮ್ಮನ್ತಾಪಿ ನಪ್ಪವತ್ತೇಯ್ಯುಂ, ಅಮಿತ್ತಾಪಿ ಅತ್ತಮನಾ ಅಸ್ಸು, ಮಿತ್ತಾಪಿ ದುಮ್ಮನಾ ಅಸ್ಸೂ'ತಿ। ಸೋ ಜರಾಧಮ್ಮೇ ಜಿಣ್ಣೇ ನ ಸೋಚತಿ ನ ಕಿಲಮತಿ ನ ಪರಿದೇವತಿ, ನ ಉರತ್ತಾಳಿಂ ಕನ್ದತಿ, ನ ಸಮ್ಮೋಹಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಮಹಾರಾಜ - 'ಸುತವಾ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಅಬ್ಬುಹಿ ಸವಿಸಂ ಸೋಕಸಲ್ಲಂ, ಯೇನ ವಿದ್ಧೋ ಅಸ್ಸುತವಾ ಪುಥುಜ್ಜನೋ ಅತ್ತಾನಂಯೇವ ಪರಿತಾಪೇತಿ। ಅಸೋಕೋ ವಿಸಲ್ಲೋ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಅತ್ತಾನಂಯೇವ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಪೇತಿ'"।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಮಹಾರಾಜ, ಸುತವತೋ ಅರಿಯಸಾವಕಸ್ಸ ಬ್ಯಾಧಿಧಮ್ಮಂ ಬ್ಯಾಧೀಯತಿ…ಪೇ॰… ಮರಣಧಮ್ಮಂ ಮೀಯತಿ… ಖಯಧಮ್ಮಂ ಖೀಯತಿ… ನಸ್ಸನಧಮ್ಮಂ ನಸ್ಸತಿ। ಸೋ ನಸ್ಸನಧಮ್ಮೇ ನಟ್ಠೇ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ - ‘ನ ಖೋ ಮಯ್ಹೇವೇಕಸ್ಸ ನಸ್ಸನಧಮ್ಮಂ ನಸ್ಸತಿ, ಅಥ ಖೋ ಯಾವತಾ ಸತ್ತಾನಂ ಆಗತಿ ಗತಿ ಚುತಿ ಉಪಪತ್ತಿ ಸಬ್ಬೇಸಂ ಸತ್ತಾನಂ ನಸ್ಸನಧಮ್ಮಂ ನಸ್ಸತಿ। ಅಹಞ್ಚೇವ ಖೋ ಪನ ನಸ್ಸನಧಮ್ಮೇ ನಟ್ಠೇ ಸೋಚೇಯ್ಯಂ ಕಿಲಮೇಯ್ಯಂ ಪರಿದೇವೇಯ್ಯಂ, ಉರತ್ತಾಳಿಂ ಕನ್ದೇಯ್ಯಂ, ಸಮ್ಮೋಹಂ ಆಪಜ್ಜೇಯ್ಯಂ, ಭತ್ತಮ್ಪಿ ಮೇ ನಚ್ಛಾದೇಯ್ಯ, ಕಾಯೇಪಿ ದುಬ್ಬಣ್ಣಿಯಂ ಓಕ್ಕಮೇಯ್ಯ, ಕಮ್ಮನ್ತಾಪಿ ನಪ್ಪವತ್ತೇಯ್ಯುಂ, ಅಮಿತ್ತಾಪಿ ಅತ್ತಮನಾ ಅಸ್ಸು, ಮಿತ್ತಾಪಿ ದುಮ್ಮನಾ ಅಸ್ಸೂ’ತಿ। ಸೋ ನಸ್ಸನಧಮ್ಮೇ ನಟ್ಠೇ ನ ಸೋಚತಿ ನ ಕಿಲಮತಿ ನ ಪರಿದೇವತಿ, ನ ಉರತ್ತಾಳಿಂ ಕನ್ದತಿ, ನ ಸಮ್ಮೋಹಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಮಹಾರಾಜ - ‘ಸುತವಾ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಅಬ್ಬುಹಿ ಸವಿಸಂ ಸೋಕಸಲ್ಲಂ, ಯೇನ ವಿದ್ಧೋ ಅಸ್ಸುತವಾ ಪುಥುಜ್ಜನೋ ಅತ್ತಾನಂಯೇವ ಪರಿತಾಪೇತಿ। ಅಸೋಕೋ ವಿಸಲ್ಲೋ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಅತ್ತಾನಂಯೇವ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಪೇತಿ ’”।

“ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಮಹಾರಾಜ, ಪಞ್ಚ ಅಲಬ್ಭನೀಯಾನಿ ಠಾನಾನಿ ಸಮಣೇನ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇನ ವಾ ದೇವೇನ ವಾ ಮಾರೇನ ವಾ ಬ್ರಹ್ಮುನಾ ವಾ ಕೇನಚಿ ವಾ ಲೋಕಸ್ಮಿ”ನ್ತಿ।

“ನ ಸೋಚನಾಯ ಪರಿದೇವನಾಯ,
ಅತ್ಥೋಧ ಲಬ್ಭಾ ಅಪಿ ಅಪ್ಪಕೋಪಿ।
ಸೋಚನ್ತಮೇನಂ ದುಖಿತಂ ವಿದಿತ್ವಾ,
ಪಚ್ಚತ್ಥಿಕಾ ಅತ್ತಮನಾ ಭವನ್ತಿ॥

“ಯತೋ ಚ ಖೋ ಪಣ್ಡಿತೋ ಆಪದಾಸು,
ನ ವೇಧತೀ ಅತ್ಥವಿನಿಚ್ಛಯಞ್ಞೂ।
ಪಚ್ಚತ್ಥಿಕಾಸ್ಸ ದುಖಿತಾ ಭವನ್ತಿ,
ದಿಸ್ವಾ ಮುಖಂ ಅವಿಕಾರಂ ಪುರಾಣಂ॥

“ಜಪ್ಪೇನ ಮನ್ತೇನ ಸುಭಾಸಿತೇನ,
ಅನುಪ್ಪದಾನೇನ ಪವೇಣಿಯಾ ವಾ।
ಯಥಾ ಯಥಾ ಯತ್ಥ ಲಭೇಥ ಅತ್ಥಂ,
ತಥಾ ತಥಾ ತತ್ಥ ಪರಕ್ಕಮೇಯ್ಯ॥

“ಸಚೇ ಪಜಾನೇಯ್ಯ ಅಲಬ್ಭನೇಯ್ಯೋ,
ಮಯಾವ ಅಞ್ಞೇನ ವಾ ಏಸ ಅತ್ಥೋ।
ಅಸೋಚಮಾನೋ ಅಧಿವಾಸಯೇಯ್ಯ,
ಕಮ್ಮಂ ದಳ್ಹಂ ಕಿನ್ತಿ ಕರೋಮಿ ದಾನೀ”ತಿ [ಜಾ॰ ೧ ಜಾತಕೇಪಿ]॥

ಏವಂ ವುತ್ತೇ ಮುಣ್ಡೋ ರಾಜಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ನಾರದಂ ಏತದವೋಚ - “ಕೋ ನಾಮೋ [ಕೋ ನು ಖೋ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಅಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಧಮ್ಮಪರಿಯಾಯೋ”ತಿ? “ಸೋಕಸಲ್ಲಹರಣೋ ನಾಮ ಅಯಂ, ಮಹಾರಾಜ, ಧಮ್ಮಪರಿಯಾಯೋ”ತಿ। “ತಗ್ಘ, ಭನ್ತೇ, ಸೋಕಸಲ್ಲಹರಣೋ [ತಗ್ಘ ಭನ್ತೇ ಸೋಕಸಲ್ಲಹರಣೋ, ತಗ್ಘ ಭನ್ತೇ ಸೋಕಸಲ್ಲಹರಣೋ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)]! ಇಮಞ್ಹಿ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಧಮ್ಮಪರಿಯಾಯಂ ಸುತ್ವಾ ಸೋಕಸಲ್ಲಂ ಪಹೀನ”ನ್ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಮುಣ್ಡೋ ರಾಜಾ ಪಿಯಕಂ ಕೋಸಾರಕ್ಖಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - "ತೇನ ಹಿ, ಸಮ್ಮ ಪಿಯಕ, ಭದ್ದಾಯ ದೇವಿಯಾ ಸರೀರಂ ಝಾಪೇಥ; ಥೂಪಞ್ಚಸ್ಸಾ ಕರೋಥ। ಅಜ್ಜತಗ್ಗೇ ದಾನಿ ಮಯಂ ನ್ಹಾಯಿಸ್ಸಾಮ ಚೇವ ವಿಲಿಮ್ಪಿಸ್ಸಾಮ ಭತ್ತಞ್ಚ ಭುಞ್ಜಿಸ್ಸಾಮ ಕಮ್ಮನ್ತೇ ಚ ಪಯೋಜೇಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ। ದಸಮಂ।

ಮುಣ್ಡರಾಜವಗ್ಗೋ ಪಞ್ಚಮೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ಆದಿಯೋ ಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಇಟ್ಠಾ, ಮನಾಪದಾಯೀಭಿಸನ್ದಂ।
ಸಮ್ಪದಾ ಚ ಧನಂ ಠಾನಂ, ಕೋಸಲೋ ನಾರದೇನ ಚಾತಿ॥

ಪಠಮಪಣ್ಣಾಸಕಂ ಸಮತ್ತಂ।

೨. ದುತಿಯಪಣ್ಣಾಸಕಂ

(೬) ೧. ನೀವರಣವಗ್ಗೋ

೧. ಆವರಣಸುತ್ತಂ

೫೧. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ – ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಜೇತವನೇ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಆರಾಮೇ। ತತ್ರ ಖೋ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – ‘‘ಭಿಕ್ಖವೋ’’ತಿ। ‘‘ಭದನ್ತೇ’’ತಿ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ –

‘‘ಪಞ್ಚಿಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆವರಣಾ ನೀವರಣಾ ಚೇತಸೋ ಅಜ್ಝಾರುಹಾ ಪಞ್ಞಾಯ ದುಬ್ಬಲೀಕರಣಾ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಕಾಮಚ್ಛನ್ದೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆವರಣೋ ನೀವರಣೋ ಚೇತಸೋ ಅಜ್ಝಾರುಹೋ ಪಞ್ಞಾಯ ದುಬ್ಬಲೀಕರಣೋ। ಬ್ಯಾಪಾದೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆವರಣೋ ನೀವರಣೋ ಚೇತಸೋ ಅಜ್ಝಾರುಹೋ ಪಞ್ಞಾಯ ದುಬ್ಬಲೀಕರಣೋ। ಥಿನಮಿದ್ಧಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆವರಣಂ ನೀವರಣಂ ಚೇತಸೋ ಅಜ್ಝಾರುಹಂ ಪಞ್ಞಾಯ ದುಬ್ಬಲೀಕರಣಂ। ಉದ್ಧಚ್ಚಕುಕ್ಕುಚ್ಚಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆವರಣಂ ನೀವರಣಂ ಚೇತಸೋ ಅಜ್ಝಾರುಹಂ ಪಞ್ಞಾಯ ದುಬ್ಬಲೀಕರಣಂ। ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆವರಣಾ ನೀವರಣಾ ಚೇತಸೋ ಅಜ್ಝಾರುಹಾ ಪಞ್ಞಾಯ ದುಬ್ಬಲೀಕರಣಾ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ಆವರಣಾ ನೀವರಣಾ ಚೇತಸೋ ಅಜ್ಝಾರುಹಾ ಪಞ್ಞಾಯ ದುಬ್ಬಲೀಕರಣಾ।

‘‘ಸೋ ವತ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಇಮೇ ಪಞ್ಚ ಆವರಣೇ ನೀವರಣೇ ಚೇತಸೋ ಅಜ್ಝಾರುಹೇ ಪಞ್ಞಾಯ ದುಬ್ಬಲೀಕರಣೇ ಅಪ್ಪಹಾಯ, ಅಬಲಾಯ ಪಞ್ಞಾಯ ದುಬ್ಬಲಾಯ ಅತ್ತತ್ಥಂ ವಾ ಞಸ್ಸತಿ ಪರತ್ಥಂ ವಾ ಞಸ್ಸತಿ ಉಭಯತ್ಥಂ ವಾ ಞಸ್ಸತಿ ಉತ್ತರಿ [ಉತ್ತರಿಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ವಾ ಮನುಸ್ಸಧಮ್ಮಾ ಅಲಮರಿಯಞಾಣದಸ್ಸನವಿಸೇಸಂ ಸಚ್ಛಿಕರಿಸ್ಸತೀತಿ ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನದೀ ಪಬ್ಬತೇಯ್ಯಾ ದೂರಙ್ಗಮಾ [ದೂರಗಮಾ (ಸೀ॰)] ಸೀಘಸೋತಾ ಹಾರಹಾರಿನೀ। ತಸ್ಸಾ ಪುರಿಸೋ ಉಭತೋ ನಙ್ಗಲಮುಖಾನಿ ವಿವರೇಯ್ಯ। ಏವಞ್ಹಿ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಜ್ಝೇ ನದಿಯಾ ಸೋತೋ ವಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ವಿಸಟೋ ಬ್ಯಾದಿಣ್ಣೋ ನೇವ [ನ ಚೇವ (ಕ॰)] ದೂರಙ್ಗಮೋ ಅಸ್ಸ ನ [ನ ಚ (ಕ॰)] ಸೀಘಸೋತೋ ನ [ನ ಚ (ಕ॰)] ಹಾರಹಾರೀ [ಹಾರಹಾರಿಣೀ (ಸೀ॰)]। ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸೋ ವತ ಭಿಕ್ಖು ಇಮೇ ಪಞ್ಚ ಆವರಣೇ ನೀವರಣೇ ಚೇತಸೋ ಅಜ್ಝಾರುಹೇ ಪಞ್ಞಾಯ ದುಬ್ಬಲೀಕರಣೇ ಅಪ್ಪಹಾಯ, ಅಬಲಾಯ ಪಞ್ಞಾಯ ದುಬ್ಬಲಾಯ ಅತ್ತತ್ಥಂ ವಾ ಞಸ್ಸತಿ ಪರತ್ಥಂ ವಾ ಞಸ್ಸತಿ ಉಭಯತ್ಥಂ ವಾ ಞಸ್ಸತಿ ಉತ್ತರಿ ವಾ ಮನುಸ್ಸಧಮ್ಮಾ ಅಲಮರಿಯಞಾಣದಸ್ಸನವಿಸೇಸಂ ಸಚ್ಛಿಕರಿಸ್ಸತೀತಿ ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತಿ।

‘‘ಸೋ ವತ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಇಮೇ ಪಞ್ಚ ಆವರಣೇ ನೀವರಣೇ ಚೇತಸೋ ಅಜ್ಝಾರುಹೇ ಪಞ್ಞಾಯ ದುಬ್ಬಲೀಕರಣೇ ಪಹಾಯ, ಬಲವತಿಯಾ ಪಞ್ಞಾಯ ಅತ್ತತ್ಥಂ ವಾ ಞಸ್ಸತಿ ಪರತ್ಥಂ ವಾ ಞಸ್ಸತಿ ಉಭಯತ್ಥಂ ವಾ ಞಸ್ಸತಿ ಉತ್ತರಿ ವಾ ಮನುಸ್ಸಧಮ್ಮಾ ಅಲಮರಿಯಞಾಣದಸ್ಸನವಿಸೇಸಂ ಸಚ್ಛಿಕರಿಸ್ಸತೀತಿ ಠಾನಮೇತಂ ವಿಜ್ಜತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನದೀ ಪಬ್ಬತೇಯ್ಯಾ ದೂರಙ್ಗಮಾ ಸೀಘಸೋತಾ ಹಾರಹಾರಿನೀ। ತಸ್ಸಾ ಪುರಿಸೋ ಉಭತೋ ನಙ್ಗಲಮುಖಾನಿ ಪಿದಹೇಯ್ಯ। ಏವಞ್ಹಿ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಜ್ಝೇ ನದಿಯಾ ಸೋತೋ ಅವಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ಅವಿಸಟೋ ಅಬ್ಯಾದಿಣ್ಣೋ ದೂರಙ್ಗಮೋ ಚೇವ ಅಸ್ಸ ಸೀಘಸೋತೋ ಚ ಹಾರಹಾರೀ ಚ। ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸೋ ವತ ಭಿಕ್ಖು ಇಮೇ ಪಞ್ಚ ಆವರಣೇ ನೀವರಣೇ ಚೇತಸೋ ಅಜ್ಝಾರುಹೇ ಪಞ್ಞಾಯ ದುಬ್ಬಲೀಕರಣೇ ಪಹಾಯ, ಬಲವತಿಯಾ ಪಞ್ಞಾಯ ಅತ್ತತ್ಥಂ ವಾ ಞಸ್ಸತಿ ಪರತ್ಥಂ ವಾ ಞಸ್ಸತಿ ಉಭಯತ್ಥಂ ವಾ ಞಸ್ಸತಿ ಉತ್ತರಿ ವಾ ಮನುಸ್ಸಧಮ್ಮಾ ಅಲಮರಿಯಞಾಣದಸ್ಸನವಿಸೇಸಂ ಸಚ್ಛಿಕರಿಸ್ಸತೀತಿ ಠಾನಮೇತಂ ವಿಜ್ಜತೀ’’ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ಅಕುಸಲರಾಸಿಸುತ್ತಂ

೫೨. ‘‘ಅಕುಸಲರಾಸೀತಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ವದಮಾನೋ ಪಞ್ಚ ನೀವರಣೇ [ಇಮೇ ಪಞ್ಚ ನೀವರಣೇ (ಸೀ॰)] ಸಮ್ಮಾ ವದಮಾನೋ ವದೇಯ್ಯ। ಕೇವಲೋ ಹಾಯಂ [ಹಯಂ (ಸೀ॰), ಚಾಯಂ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰), ಸಾಯಂ (ಕ॰)], ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಕುಸಲರಾಸಿ ಯದಿದಂ ಪಞ್ಚ

ನೀವರಣಾ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಕಾಮಚ್ಛನ್ದನೀವರಣಂ, ಬ್ಯಾಪಾದನೀವರಣಂ, ಥಿನಮಿದ್ಧನೀವರಣಂ, ಉದ್ಧಚ್ಚಕುಕ್ಕುಚ್ಚನೀವರಣಂ, ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾನೀವರಣಂ। ಅಕುಸಲರಾಸೀತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವದಮಾನೋ ಇಮೇ ಪಞ್ಚ ನೀವರಣೇ ಸಮ್ಮಾ ವದಮಾನೋ ವದೇಯ್ಯ। ಕೇವಲೋ ಹಾಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಕುಸಲರಾಸಿ ಯದಿದಂ ಪಞ್ಚ ನೀವರಣಾ"ತಿ। ದುತಿಯಂ।

೩. ಪಧಾನಿಯಙ್ಗಸುತ್ತಂ

೫೩. "ಪಞ್ಚಿಮಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಧಾನಿಯಙ್ಗಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಪಞ್ಚ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸದ್ಧೋ ಹೋತಿ, ಸದ್ದಹತಿ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಬೋಧಿಂ – 'ಇತಿಪಿ ಸೋ ಭಗವಾ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ವಿಜ್ಜಾಚರಣಸಮ್ಪನ್ನೋ ಸುಗತೋ ಲೋಕವಿದೂ ಅನುತ್ತರೋ ಪುರಿಸದಮ್ಮಸಾರಥಿ ಸತ್ಥಾ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾ'ತಿ । ಅಪ್ಪಾಬಾಧೋ ಹೋತಿ ಅಪ್ಪಾತಙ್ಕೋ; ಸಮವೇಪಾಕಿನಿಯಾ ಗಹಣಿಯಾ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ನಾತಿಸೀತಾಯ ನಾಚ್ಚುಣ್ಹಾಯ ಮಜ್ಝಿಮಾಯ ಪಧಾನಕ್ಖಮಾಯ; ಅಸಠೋ ಹೋತಿ ಅಮಾಯಾವೀ; ಯಥಾಭೂತಂ ಅತ್ತಾನಂ ಆವಿಕತ್ತಾ ಸತ್ಥರಿ ವಾ ವಿಞ್ಞೂಸು ವಾ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀಸು; ಆರದ್ಧವೀರಿಯೋ ವಿಹರತಿ ಅಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಪಹಾನಾಯ ಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪದಾಯ, ಥಾಮವಾ ದಳ್ಹಪರಕ್ಕಮೋ ಅನಿಕ್ಖಿತ್ತಧುರೋ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು; ಪಞ್ಞವಾ ಹೋತಿ, ಉದಯತ್ಥಗಾಮಿನಿಯಾ ಪಞ್ಞಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಅರಿಯಾಯ ನಿಬ್ಬೇಧಿಕಾಯ ಸಮ್ಮಾ ದುಕ್ಖಕ್ಖಯಗಾಮಿನಿಯಾ। ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ಪಧಾನಿಯಙ್ಗಾನೀ"ತಿ। ತತಿಯಂ।

೪. ಸಮಯಸುತ್ತಂ

೫೪. "ಪಞ್ಚಿಮೇ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಮಯಾ ಪಧಾನಾಯ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಇಧ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಜಿಣ್ಣೋ ಹೋತಿ ಜರಾಯಾಭಿಭೂತೋ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಠಮೋ ಅಸಮಯೋ ಪಧಾನಾಯ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಬ್ಯಾಧಿತೋ ಹೋತಿ ಬ್ಯಾಧಿನಾಭಿಭೂತೋ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುತಿಯೋ ಅಸಮಯೋ ಪಧಾನಾಯ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಬ್ಭಿಕ್ಖಂ ಹೋತಿ ದುಸ್ಸಸ್ಸಂ ದುಲ್ಲಭಪಿಣ್ಡಂ, ನ ಸುಕರಂ ಉಞ್ಛೇನ ಪಗ್ಗಹೇನ ಯಾಪೇತುಂ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತತಿಯೋ ಅಸಮಯೋ ಪಧಾನಾಯ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಯಂ ಹೋತಿ ಅಟವಿಸಙ್ಕೋಪೋ, ಚಕ್ಕಸಮಾರೂಳ್ಹಾ ಜಾನಪದಾ ಪರಿಯಾಯನ್ತಿ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತುತ್ಥೋ ಅಸಮಯೋ ಪಧಾನಾಯ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಙ್ಘೋ ಭಿನ್ನೋ ಹೋತಿ। ಸಙ್ಘೇ ಖೋ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿನ್ನೇ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಅಕ್ಕೋಸಾ ಚ ಹೋನ್ತಿ, ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಪರಿಭಾಸಾ ಚ ಹೋನ್ತಿ, ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಪರಿಕ್ಖೇಪಾ ಚ ಹೋನ್ತಿ, ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಪರಿಚ್ಚಜಾ ಚ ಹೋನ್ತಿ। ತತ್ಥ ಅಪ್ಪಸನ್ನಾ ಚೇವ ನಪ್ಪಸೀದನ್ತಿ, ಪಸನ್ನಾನಞ್ಚ ಏಕಚ್ಚಾನಂ ಅಞ್ಞಥತ್ತಂ ಹೋತಿ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಮೋ ಅಸಮಯೋ ಪಧಾನಾಯ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ಅಸಮಯಾ ಪಧಾನಾಯಾತಿ।

"ಪಞ್ಚಿಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಯಾ ಪಧಾನಾಯ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ದಹರೋ ಹೋತಿ ಯುವಾ ಸುಸು ಕಾಳಕೇಸೋ ಭದ್ರೇನ ಯೋಬ್ಬನೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಪಠಮೇನ ವಯಸಾ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಠಮೋ ಸಮಯೋ ಪಧಾನಾಯ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅಪ್ಪಾಬಾಧೋ ಹೋತಿ ಅಪ್ಪಾತಙ್ಕೋ, ಸಮವೇಪಾಕಿನಿಯಾ ಗಹಣಿಯಾ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ನಾತಿಸೀತಾಯ ನಾಚ್ಚುಣ್ಹಾಯ ಮಜ್ಝಿಮಾಯ ಪಧಾನಕ್ಖಮಾಯ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುತಿಯೋ ಸಮಯೋ ಪಧಾನಾಯ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುಭಿಕ್ಖಂ ಹೋತಿ ಸುಸಸ್ಸಂ ಸುಲಭಪಿಣ್ಡಂ, ಸುಕರಂ ಉಞ್ಛೇನ ಪಗ್ಗಹೇನ ಯಾಪೇತುಂ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತತಿಯೋ ಸಮಯೋ ಪಧಾನಾಯ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮನುಸ್ಸಾ ಸಮಗ್ಗಾ ಸಮ್ಮೋದಮಾನಾ ಅವಿವದಮಾನಾ ಖೀರೋದಕೀಭೂತಾ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಪಿಯಚಕ್ಖೂಹಿ ಸಮ್ಪಸ್ಸನ್ತಾ ವಿಹರನ್ತಿ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತುತ್ಥೋ ಸಮಯೋ ಪಧಾನಾಯ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಙ್ಘೋ ಸಮಗ್ಗೋ ಸಮ್ಮೋದಮಾನೋ ಅವಿವದಮಾನೋ ಏಕುದ್ದೇಸೋ ಫಾಸು ವಿಹರತಿ। ಸಙ್ಘೇ ಖೋ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಗ್ಗೇ ನ ಚೇವ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಅಕ್ಕೋಸಾ ಹೋನ್ತಿ, ನ ಚ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಪರಿಭಾಸಾ ಹೋನ್ತಿ, ನ ಚ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಪರಿಕ್ಖೇಪಾ ಹೋನ್ತಿ, ನ ಚ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಪರಿಚ್ಚಜಾ ಹೋನ್ತಿ। ತತ್ಥ ಅಪ್ಪಸನ್ನಾ ಚೇವ ಪಸೀದನ್ತಿ, ಪಸನ್ನಾನಞ್ಚ ಭಿಯ್ಯೋಭಾವೋ [ಭೀಯ್ಯೋಭಾವಾಯ (ಕ॰)] ಹೋತಿ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಮೋ ಸಮಯೋ ಪಧಾನಾಯ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ಸಮಯಾ ಪಧಾನಾಯಾ”ತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಮಾತಾಪುತ್ತಸುತ್ತಂ

೫೫. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಜೇತವನೇ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಆರಾಮೇ। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ಉಭೋ ಮಾತಾಪುತ್ತಾ ವಸ್ಸಾವಾಸಂ ಉಪಗಮಿಂಸು [ಉಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು (ಕ॰)] - ಭಿಕ್ಖು ಚ ಭಿಕ್ಖುನೀ ಚ। ತೇ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಸ್ಸ ಅಭಿಣ್ಹಂ ದಸ್ಸನಕಾಮಾ ಅಹೇಸುಂ। ಮಾತಾಪಿ ಪುತ್ತಸ್ಸ ಅಭಿಣ್ಹಂ ದಸ್ಸನಕಾಮಾ ಅಹೋಸಿ; ಪುತ್ತೋಪಿ ಮಾತರಂ ಅಭಿಣ್ಹಂ ದಸ್ಸನಕಾಮೋ ಅಹೋಸಿ। ತೇಸಂ ಅಭಿಣ್ಹಂ ದಸ್ಸನಾ ಸಂಸಗ್ಗೋ ಅಹೋಸಿ। ಸಂಸಗ್ಗೇ ಸತಿ ವಿಸ್ಸಾಸೋ ಅಹೋಸಿ। ವಿಸ್ಸಾಸೇ ಸತಿ ಓತಾರೋ ಅಹೋಸಿ। ತೇ ಓತಿಣ್ಣಚಿತ್ತಾ ಸಿಕ್ಖಂ ಅಪಚ್ಚಕ್ಖಾಯ ದುಬ್ಬಲ್ಯಂ ಅನಾವಿಕತ್ವಾ ಮೇಥುನಂ ಧಮ್ಮಂ ಪಟಿಸೇವಿಂಸು।

ಅಥ ಖೋ ಸಮ್ಬಹುಲಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿಂಸು। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಾ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚುಂ - “ಇಧ, ಭನ್ತೇ, ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ಉಭೋ ಮಾತಾಪುತ್ತಾ ವಸ್ಸಾವಾಸಂ ಉಪಗಮಿಂಸು - ಭಿಕ್ಖು ಚ ಭಿಕ್ಖುನೀ ಚ, ತೇ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಸ್ಸ ಅಭಿಣ್ಹಂ ದಸ್ಸನಕಾಮಾ ಅಹೇಸುಂ, ಮಾತಾಪಿ ಪುತ್ತಸ್ಸ ಅಭಿಣ್ಹಂ ದಸ್ಸನಕಾಮಾ ಅಹೋಸಿ, ಪುತ್ತೋಪಿ ಮಾತರಂ ಅಭಿಣ್ಹಂ ದಸ್ಸನಕಾಮೋ ಅಹೋಸಿ। ತೇಸಂ ಅಭಿಣ್ಹಂ ದಸ್ಸನಾ ಸಂಸಗ್ಗೋ ಅಹೋಸಿ, ಸಂಸಗ್ಗೇ ಸತಿ ವಿಸ್ಸಾಸೋ ಅಹೋಸಿ, ವಿಸ್ಸಾಸೇ ಸತಿ ಓತಾರೋ ಅಹೋಸಿ, ತೇ ಓತಿಣ್ಣಚಿತ್ತಾ ಸಿಕ್ಖಂ ಅಪಚ್ಚಕ್ಖಾಯ ದುಬ್ಬಲ್ಯಂ ಅನಾವಿಕತ್ವಾ ಮೇಥುನಂ ಧಮ್ಮಂ ಪಟಿಸೇವಿಂಸೂ”ತಿ।

“ಕಿಂ ನು ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮೋಘಪುರಿಸೋ ಮಞ್ಞತಿ - ‘ನ ಮಾತಾ ಪುತ್ತೇ ಸಾರಜ್ಜತಿ, ಪುತ್ತೋ ವಾ ಪನ ಮಾತರೀ’ತಿ? ನಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಞ್ಞಂ ಏಕರೂಪಮ್ಪಿ ಸಮನುಪಸ್ಸಾಮಿ ಏವಂ [ಯಂ ಏವಂ (ಸೀ॰)] ರಜನೀಯಂ ಏವಂ ಕಮನೀಯಂ ಏವಂ ಮದನೀಯಂ ಏವಂ ಬನ್ಧನೀಯಂ ಏವಂ ಮುಚ್ಛನೀಯಂ ಏವಂ ಅನ್ತರಾಯಕರಂ ಅನುತ್ತರಸ್ಸ ಯೋಗಕ್ಖೇಮಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ ಯಥಯಿದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇತ್ಥಿರೂಪಂ। ಇತ್ಥಿರೂಪೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತಾ ರತ್ತಾ ಗಿದ್ಧಾ ಗಧಿತಾ [ಗಧಿತಾ (ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰ ಕ॰)] ಮುಚ್ಛಿತಾ ಅಜ್ಝೋಸನ್ನಾ [ಅಜ್ಝೋಪನ್ನಾ (ಬಹೂಸು)]। ತೇ ದೀಘರತ್ತಂ ಸೋಚನ್ತಿ ಇತ್ಥಿರೂಪವಸಾನುಗಾ।

“ನಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಞ್ಞಂ ಏಕಸದ್ದಮ್ಪಿ…ಪೇ॰… ಏಕಗನ್ಧಮ್ಪಿ… ಏಕರಸಮ್ಪಿ… ಏಕಫೋಟ್ಠಬ್ಬಮ್ಪಿ ಸಮನುಪಸ್ಸಾಮಿ ಏವಂ ರಜನೀಯಂ ಏವಂ ಕಮನೀಯಂ ಏವಂ ಮದನೀಯಂ ಏವಂ ಬನ್ಧನೀಯಂ ಏವಂ ಮುಚ್ಛನೀಯಂ ಏವಂ ಅನ್ತರಾಯಕರಂ ಅನುತ್ತರಸ್ಸ ಯೋಗಕ್ಖೇಮಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ ಯಥಯಿದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇತ್ಥಿಫೋಟ್ಠಬ್ಬಂ । ಇತ್ಥಿಫೋಟ್ಠಬ್ಬೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತಾ ರತ್ತಾ ಗಿದ್ಧಾ ಗಧಿತಾ ಮುಚ್ಛಿತಾ ಅಜ್ಝೋಸನ್ನಾ। ತೇ ದೀಘರತ್ತಂ ಸೋಚನ್ತಿ ಇತ್ಥಿಫೋಟ್ಠಬ್ಬವಸಾನುಗಾ।

“ಇತ್ಥೀ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಗಚ್ಛನ್ತೀಪಿ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಯಾದಾಯ ತಿಟ್ಠತಿ; ಠಿತಾಪಿ…ಪೇ॰… ನಿಸಿನ್ನಾಪಿ… ಸಯಾನಾಪಿ… ಹಸನ್ತೀಪಿ… ಭಣನ್ತೀಪಿ… ಗಾಯನ್ತೀಪಿ… ರೋದನ್ತೀಪಿ… ಉಗ್ಘಾತಿತಾಪಿ [ಉಗ್ಘಾನಿತಾಪಿ (ಸೀ॰)] … ಮತಾಪಿ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಯಾದಾಯ ತಿಟ್ಠತಿ। ಯಞ್ಹಿ ತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಮಾ ವದಮಾನೋ ವದೇಯ್ಯ - ‘ಸಮನ್ತಪಾಸೋ ಮಾರಸ್ಸಾ’ತಿ ಮಾತುಗಾಮಂಯೇವ ಸಮ್ಮಾ ವದಮಾನೋ ವದೇಯ್ಯ - ‘ಸಮನ್ತಪಾಸೋ ಮಾರಸ್ಸಾ’”ತಿ।

“ಸಲ್ಲಪೇ ಅಸಿಹತ್ಥೇನ, ಪಿಸಾಚೇನಾಪಿ ಸಲ್ಲಪೇ।
ಆಸೀವಿಸಮ್ಪಿ ಆಸೀದೇ [ಆಸದ್ದೇ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)], ಯೇನ ದಟ್ಠೋ ನ ಜೀವತಿ॥

“ನತ್ವೇವ ಏಕೋ ಏಕಾಯ, ಮಾತುಗಾಮೇನ ಸಲ್ಲಪೇ।
ಮುಟ್ಠಸ್ಸತಿಂ ತಾ ಬನ್ಧನ್ತಿ, ಪೇಕ್ಖಿತೇನ ಸಿತೇನ ಚ [ಮ್ಹಿತೇನ ಚ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)]॥

“ಅಥೋಪಿ ದುನ್ನಿವತ್ಥೇನ, ಮಞ್ಜುನಾ ಭಣಿತೇನ ಚ।
ನೇಸೋ ಜನೋ ಸ್ವಾಸೀಸದೋ, ಅಪಿ ಉಗ್ಘಾತಿತೋ ಮತೋ॥

“ಪಞ್ಚ ಕಾಮಗುಣಾ ಏತೇ, ಇತ್ಥಿರೂಪಸ್ಮಿಂ ದಿಸ್ಸರೇ।
ರೂಪಾ ಸದ್ದಾ ರಸಾ ಗನ್ಧಾ, ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾ ಚ ಮನೋರಮಾ॥

“ತೇಸಂ ಕಾಮೋಘವೂಳ್ಹಾನಂ, ಕಾಮೇ ಅಪರಿಜಾನತಂ।
ಕಾಲಂ ಗತಿ [ಗತಿಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಭವಾಭವಂ, ಸಂಸಾರಸ್ಮಿಂ ಪುರಕ್ಖತಾ॥

“ಯೇ ಚ ಕಾಮೇ ಪರಿಞ್ಞಾಯ, ಚರನ್ತಿ ಅಕುತೋಭಯಾ।
ತೇ ವೇ ಪಾರಙ್ಗತಾ ಲೋಕೇ, ಯೇ ಪತ್ತಾ ಆಸವಕ್ಖಯ”ನ್ತಿ॥ ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ಉಪಜ್ಝಾಯಸುತ್ತಂ

೫೬. ಅಥ ಖೋ ಅಞ್ಞತರೋ ಭಿಕ್ಖು ಯೇನ ಸಕೋ ಉಪಜ್ಝಾಯೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಸಕಂ ಉಪಜ್ಝಾಯಂ ಏತದವೋಚ - “ಏತರಹಿ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಮಧುರಕಜಾತೋ ಚೇವ ಕಾಯೋ, ದಿಸಾ ಚ ಮೇ ನ ಪಕ್ಖಾಯನ್ತಿ, ಧಮ್ಮಾ ಚ ಮಂ ನಪ್ಪಟಿಭನ್ತಿ, ಥಿನಮಿದ್ಧಞ್ಚ ಮೇ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಯಾದಾಯ ತಿಟ್ಠತಿ, ಅನಭಿರತೋ ಚ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರಾಮಿ, ಅತ್ಥಿ ಚ ಮೇ ಧಮ್ಮೇಸು ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾ”ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ತಂ ಸದ್ಧಿವಿಹಾರಿಕಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಆದಾಯ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - “ಅಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಿಕ್ಖು ಏವಮಾಹ - ‘ಏತರಹಿ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಮಧುರಕಜಾತೋ ಚೇವ ಕಾಯೋ, ದಿಸಾ ಚ ಮಂ ನ ಪಕ್ಖಾಯನ್ತಿ, ಧಮ್ಮಾ ಚ ಮೇ ನಪ್ಪಟಿಭನ್ತಿ, ಥಿನಮಿದ್ಧಞ್ಚ ಮೇ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಯಾದಾಯ ತಿಟ್ಠತಿ, ಅನಭಿರತೋ ಚ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರಾಮಿ, ಅತ್ಥಿ ಚ ಮೇ ಧಮ್ಮೇಸು ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾ’”ತಿ।

“ಏವಞ್ಹೇತಂ , ಭಿಕ್ಖು, ಹೋತಿ ಇನ್ದ್ರಿಯೇಸು ಅಗುತ್ತದ್ವಾರಸ್ಸ, ಭೋಜನೇ ಅಮತ್ತಞ್ಞುನೋ, ಜಾಗರಿಯಂ ಅನನುಯುತ್ತಸ್ಸ, ಅವಿಪಸ್ಸಕಸ್ಸ ಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ, ಪುಬ್ಬರತ್ತಾಪರರತ್ತಂ ಬೋಧಿಪಕ್ಖಿಯಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಭಾವನಾನುಯೋಗಂ ಅನನುಯುತ್ತಸ್ಸ ವಿಹರತೋ, ಯಂ ಮಧುರಕಜಾತೋ ಚೇವ ಕಾಯೋ ಹೋತಿ, ದಿಸಾ ಚಸ್ಸ ನ ಪಕ್ಖಾಯನ್ತಿ, ಧಮ್ಮಾ ಚ ತಂ

ನಪ್ಪಟಿಭನ್ತಿ, ಥಿನಮಿದ್ಧಞ್ಚಸ್ಸ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಯಾದಾಯ ತಿಟ್ಠತಿ, ಅನಭಿರತೋ ಚ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರತಿ, ಹೋತಿ ಚಸ್ಸ ಧಮ್ಮೇಸು ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾ। ತಸ್ಮಾತಿಹ ತೇ, ಭಿಕ್ಖು, ಏವಂ ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ - 'ಇನ್ದ್ರಿಯೇಸು ಗುತ್ತದ್ವಾರೋ ಭವಿಸ್ಸಾಮಿ, ಭೋಜನೇ ಮತ್ತಞ್ಞೂ, ಜಾಗರಿಯಂ ಅನುಯುತ್ತೋ, ವಿಪಸ್ಸಕೋ ಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ, ಪುಬ್ಬರತ್ತಾಪರರತ್ತಂ ಬೋಧಿಪಕ್ಖಿಯಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಭಾವನಾನುಯೋಗಂ ಅನುಯುತ್ತೋ ವಿಹರಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ। ಏವಞ್ಹಿ ತೇ, ಭಿಕ್ಖು, ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬ"ನ್ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಗವತಾ ಇಮಿನಾ ಓವಾದೇನ ಓವದಿತೋ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಪದಕ್ಖಿಣಂ ಕತ್ವಾ ಪಕ್ಕಾಮಿ। ಅಥ ಖೋ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಏಕೋ ವೂಪಕಟ್ಠೋ ಅಪ್ಪಮತ್ತೋ ಆತಾಪೀ ಪಹಿತತ್ತೋ ವಿಹರನ್ತೋ ನಚಿರಸ್ಸೇವ - ಯಸ್ಸತ್ಥಾಯ ಕುಲಪುತ್ತಾ ಸಮ್ಮದೇವ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜನ್ತಿ, ತದನುತ್ತರಂ - ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಪರಿಯೋಸಾನಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹಾಸಿ। "ಖೀಣಾ ಜಾತಿ, ವುಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಕತಂ ಕರಣೀಯಂ, ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾ"ತಿ ಅಬ್ಭಞ್ಞಾಸಿ। ಅಞ್ಞತರೋ ಪನ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಅರಹತಂ ಅಹೋಸಿ।

ಅಥ ಖೋ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಅರಹತ್ತಂ ಪತ್ತೋ ಯೇನ ಸಕೋ ಉಪಜ್ಝಾಯೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಸಕಂ ಉಪಜ್ಝಾಯಂ ಏತದವೋಚ - "ಏತರಹಿ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ನ ಚೇವ [ನ ತ್ವೇವ (ಸೀ॰)] ಮಧುರಕಜಾತೋ ಕಾಯೋ, ದಿಸಾ ಚ ಮೇ ಪಕ್ಖಾಯನ್ತಿ, ಧಮ್ಮಾ ಚ ಮಂ ಪಟಿಭನ್ತಿ, ಥಿನಮಿದ್ಧಞ್ಚ ಮೇ ಚಿತ್ತಂ ನ ಪರಿಯಾದಾಯ ತಿಟ್ಠತಿ, ಅಭಿರತೋ ಚ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರಾಮಿ, ನತ್ಥಿ ಚ ಮೇ ಧಮ್ಮೇಸು ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾ"ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ತಂ ಸದ್ಧಿವಿಹಾರಿಕಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಆದಾಯ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "ಅಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಿಕ್ಖು ಏವಮಾಹ - 'ಏತರಹಿ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ನ ಚೇವ ಮಧುರಕಜಾತೋ ಕಾಯೋ, ದಿಸಾ ಚ ಮೇ ಪಕ್ಖಾಯನ್ತಿ, ಧಮ್ಮಾ ಚ ಮಂ ಪಟಿಭನ್ತಿ, ಥಿನಮಿದ್ಧಞ್ಚ ಮೇ ಚಿತ್ತಂ ನ ಪರಿಯಾದಾಯ ತಿಟ್ಠತಿ, ಅಭಿರತೋ ಚ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರಾಮಿ, ನತ್ಥಿ ಚ ಮೇ ಧಮ್ಮೇಸು ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾ'"ತಿ।

"ಏವಞ್ಚೇತಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಹೋತಿ ಇನ್ದ್ರಿಯೇಸು ಗುತ್ತದ್ವಾರಸ್ಸ, ಭೋಜನೇ ಮತ್ತಞ್ಞುನೋ, ಜಾಗರಿಯಂ ಅನುಯುತ್ತಸ್ಸ, ವಿಪಸ್ಸಕಸ್ಸ ಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ, ಪುಬ್ಬರತ್ತಾಪರರತ್ತಂ ಬೋಧಿಪಕ್ಖಿಯಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಭಾವನಾನುಯೋಗಂ ಅನುಯುತ್ತಸ್ಸ ವಿಹರತೋ, ಯಂ ನ ಚೇವ ಮಧುರಕಜಾತೋ ಕಾಯೋ ಹೋತಿ, ದಿಸಾ ಚಸ್ಸ ಪಕ್ಖಾಯನ್ತಿ, ಧಮ್ಮಾ ಚ ತಂ ಪಟಿಭನ್ತಿ, ಥಿನಮಿದ್ಧಞ್ಚಸ್ಸ ಚಿತ್ತಂ ನ ಪರಿಯಾದಾಯ ತಿಟ್ಠತಿ, ಅಭಿರತೋ ಚ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರತಿ, ನ ಚಸ್ಸ ಹೋತಿ ಧಮ್ಮೇಸು ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾ। ತಸ್ಮಾತಿಹ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏವಂ ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ - 'ಇನ್ದ್ರಿಯೇಸು ಗುತ್ತದ್ವಾರಾ ಭವಿಸ್ಸಾಮ, ಭೋಜನೇ ಮತ್ತಞ್ಞುನೋ, ಜಾಗರಿಯಂ ಅನುಯುತ್ತಾ, ವಿಪಸ್ಸಕಾ ಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ, ಪುಬ್ಬರತ್ತಾಪರರತ್ತಂ ಬೋಧಿಪಕ್ಖಿಯಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಭಾವನಾನುಯೋಗಂ ಅನುಯುತ್ತಾ ವಿಹರಿಸ್ಸಾಮಾ'ತಿ। ಏವಞ್ಹಿ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬ"ನ್ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ಅಭಿಣ್ಹಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಿತಬ್ಬಠಾನಸುತ್ತಂ

೫೭. "ಪಞ್ಚಿಮಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಠಾನಾನಿ ಅಭಿಣ್ಹಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಿತಬ್ಬಾನಿ ಇತ್ಥಿಯಾ ವಾ ಪುರಿಸೇನ ವಾ ಗಹಟ್ಠೇನ ವಾ ಪಬ್ಬಜಿತೇನ ವಾ। ಕತಮಾನಿ ಪಞ್ಚ? 'ಜರಾಧಮ್ಮೋಮ್ಹಿ, ಜರಂ ಅನತೀತೋ'ತಿ ಅಭಿಣ್ಹಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ ಇತ್ಥಿಯಾ ವಾ ಪುರಿಸೇನ ವಾ ಗಹಟ್ಠೇನ ವಾ ಪಬ್ಬಜಿತೇನ ವಾ। 'ಬ್ಯಾಧಿಧಮ್ಮೋಮ್ಹಿ, ಬ್ಯಾಧಿಂ ಅನತೀತೋ'ತಿ ಅಭಿಣ್ಹಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ ಇತ್ಥಿಯಾ ವಾ ಪುರಿಸೇನ ವಾ ಗಹಟ್ಠೇನ ವಾ ಪಬ್ಬಜಿತೇನ ವಾ। 'ಮರಣಧಮ್ಮೋಮ್ಹಿ, ಮರಣಂ ಅನತೀತೋ'ತಿ ಅಭಿಣ್ಹಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ ಇತ್ಥಿಯಾ ವಾ ಪುರಿಸೇನ ವಾ ಗಹಟ್ಠೇನ ವಾ ಪಬ್ಬಜಿತೇನ ವಾ। 'ಸಬ್ಬೇಹಿ ಮೇ ಪಿಯೇಹಿ ಮನಾಪೇಹಿ ನಾನಾಭಾವೋ ವಿನಾಭಾವೋ'ತಿ ಅಭಿಣ್ಹಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ ಇತ್ಥಿಯಾ ವಾ ಪುರಿಸೇನ ವಾ ಗಹಟ್ಠೇನ ವಾ ಪಬ್ಬಜಿತೇನ ವಾ। 'ಕಮ್ಮಸ್ಸಕೋಮ್ಹಿ, ಕಮ್ಮದಾಯಾದೋ

ಕಮ್ಮಯೋನಿ ಕಮ್ಮಬನ್ಧು ಕಮ್ಮಪಟಿಸರಣೋ। ಯಂ ಕಮ್ಮಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮಿ - ಕಲ್ಯಾಣಂ ವಾ ಪಾಪಕಂ ವಾ - ತಸ್ಸ ದಾಯಾದೋ ಭವಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಅಭಿಣ್ಹಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ ಇತ್ಥಿಯಾ ವಾ ಪುರಿಸೇನ ವಾ ಗಹಟ್ಠೇನ ವಾ ಪಬ್ಬಜಿತೇನ ವಾ।

"ಕಿಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅತ್ಥವಸಂ ಪಟಿಚ್ಚ 'ಜರಾಧಮ್ಮೋಮ್ಹಿ, ಜರಂ ಅನತೀತೋ'ತಿ ಅಭಿಣ್ಹಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ ಇತ್ಥಿಯಾ ವಾ ಪುರಿಸೇನ ವಾ ಗಹಟ್ಠೇನ ವಾ ಪಬ್ಬಜಿತೇನ ವಾ? ಅತ್ಥಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತಾನಂ ಯೋಬ್ಬನೇ ಯೋಬ್ಬನಮದೋ, ಯೇನ ಮದೇನ ಮತ್ತಾ ಕಾಯೇನ ದುಚ್ಚರಿತಂ ಚರನ್ತಿ, ವಾಚಾಯ ದುಚ್ಚರಿತಂ ಚರನ್ತಿ, ಮನಸಾ ದುಚ್ಚರಿತಂ ಚರನ್ತಿ। ತಸ್ಸ ತಂ ಠಾನಂ ಅಭಿಣ್ಹಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖತೋ ಯೋ ಯೋಬ್ಬನೇ ಯೋಬ್ಬನಮದೋ ಸೋ ಸಬ್ಬಸೋ ವಾ ಪಹೀಯತಿ ತನು ವಾ ಪನ ಹೋತಿ। ಇದಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅತ್ಥವಸಂ ಪಟಿಚ್ಚ 'ಜರಾಧಮ್ಮೋಮ್ಹಿ, ಜರಂ ಅನತೀತೋ'ತಿ ಅಭಿಣ್ಹಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ ಇತ್ಥಿಯಾ ವಾ ಪುರಿಸೇನ ವಾ ಗಹಟ್ಠೇನ ವಾ ಪಬ್ಬಜಿತೇನ ವಾ।

"ಕಿಞ್ಚ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅತ್ಥವಸಂ ಪಟಿಚ್ಚ 'ಬ್ಯಾಧಿಧಮ್ಮೋಮ್ಹಿ, ಬ್ಯಾಧಿಂ ಅನತೀತೋ'ತಿ ಅಭಿಣ್ಹಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ ಇತ್ಥಿಯಾ ವಾ ಪುರಿಸೇನ ವಾ ಗಹಟ್ಠೇನ ವಾ ಪಬ್ಬಜಿತೇನ ವಾ? ಅತ್ಥಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತಾನಂ ಆರೋಗ್ಯೇ ಆರೋಗ್ಯಮದೋ, ಯೇನ ಮದೇನ ಮತ್ತಾ ಕಾಯೇನ ದುಚ್ಚರಿತಂ ಚರನ್ತಿ, ವಾಚಾಯ ದುಚ್ಚರಿತಂ ಚರನ್ತಿ, ಮನಸಾ ದುಚ್ಚರಿತಂ ಚರನ್ತಿ। ತಸ್ಸ ತಂ ಠಾನಂ ಅಭಿಣ್ಹಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖತೋ ಯೋ ಆರೋಗ್ಯೇ ಆರೋಗ್ಯಮದೋ ಸೋ ಸಬ್ಬಸೋ ವಾ ಪಹೀಯತಿ ತನು ವಾ ಪನ ಹೋತಿ। ಇದಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅತ್ಥವಸಂ ಪಟಿಚ್ಚ 'ಬ್ಯಾಧಿಧಮ್ಮೋಮ್ಹಿ, ಬ್ಯಾಧಿಂ ಅನತೀತೋ'ತಿ ಅಭಿಣ್ಹಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ ಇತ್ಥಿಯಾ ವಾ ಪುರಿಸೇನ ವಾ ಗಹಟ್ಠೇನ ವಾ ಪಬ್ಬಜಿತೇನ ವಾ।

"ಕಿಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅತ್ಥವಸಂ ಪಟಿಚ್ಚ 'ಮರಣಧಮ್ಮೋಮ್ಹಿ, ಮರಣಂ ಅನತೀತೋ'ತಿ ಅಭಿಣ್ಹಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ ಇತ್ಥಿಯಾ ವಾ ಪುರಿಸೇನ ವಾ ಗಹಟ್ಠೇನ ವಾ ಪಬ್ಬಜಿತೇನ ವಾ? ಅತ್ಥಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತಾನಂ ಜೀವಿತೇ ಜೀವಿತಮದೋ, ಯೇನ ಮದೇನ ಮತ್ತಾ ಕಾಯೇನ ದುಚ್ಚರಿತಂ ಚರನ್ತಿ, ವಾಚಾಯ ದುಚ್ಚರಿತಂ ಚರನ್ತಿ, ಮನಸಾ ದುಚ್ಚರಿತಂ ಚರನ್ತಿ। ತಸ್ಸ ತಂ ಠಾನಂ ಅಭಿಣ್ಹಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖತೋ ಯೋ ಜೀವಿತೇ ಜೀವಿತಮದೋ ಸೋ ಸಬ್ಬಸೋ ವಾ ಪಹೀಯತಿ ತನು ವಾ ಪನ ಹೋತಿ। ಇದಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅತ್ಥವಸಂ ಪಟಿಚ್ಚ 'ಮರಣಧಮ್ಮೋಮ್ಹಿ, ಮರಣಂ ಅನತೀತೋ'ತಿ ಅಭಿಣ್ಹಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ ಇತ್ಥಿಯಾ ವಾ ಪುರಿಸೇನ ವಾ ಗಹಟ್ಠೇನ ವಾ ಪಬ್ಬಜಿತೇನ ವಾ।

"ಕಿಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅತ್ಥವಸಂ ಪಟಿಚ್ಚ 'ಸಬ್ಬೇಹಿ ಮೇ ಪಿಯೇಹಿ ಮನಾಪೇಹಿ ನಾನಾಭಾವೋ ವಿನಾಭಾವೋ'ತಿ ಅಭಿಣ್ಹಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ ಇತ್ಥಿಯಾ ವಾ ಪುರಿಸೇನ ವಾ ಗಹಟ್ಠೇನ ವಾ ಪಬ್ಬಜಿತೇನ ವಾ? ಅತ್ಥಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತಾನಂ ಪಿಯೇಸು ಮನಾಪೇಸು ಯೋ ಛನ್ದರಾಗೋ ಯೇನ ರಾಗೇನ ರತ್ತಾ ಕಾಯೇನ ದುಚ್ಚರಿತಂ ಚರನ್ತಿ, ವಾಚಾಯ ದುಚ್ಚರಿತಂ ಚರನ್ತಿ, ಮನಸಾ ದುಚ್ಚರಿತಂ ಚರನ್ತಿ। ತಸ್ಸ ತಂ ಠಾನಂ ಅಭಿಣ್ಹಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖತೋ ಯೋ ಪಿಯೇಸು ಮನಾಪೇಸು ಛನ್ದರಾಗೋ ಸೋ ಸಬ್ಬಸೋ ವಾ ಪಹೀಯತಿ ತನು ವಾ ಪನ ಹೋತಿ। ಇದಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅತ್ಥವಸಂ ಪಟಿಚ್ಚ 'ಸಬ್ಬೇಹಿ ಮೇ ಪಿಯೇಹಿ ಮನಾಪೇಹಿ ನಾನಾಭಾವೋ ವಿನಾಭಾವೋ'ತಿ ಅಭಿಣ್ಹಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ ಇತ್ಥಿಯಾ ವಾ ಪುರಿಸೇನ ವಾ ಗಹಟ್ಠೇನ ವಾ ಪಬ್ಬಜಿತೇನ ವಾ।

"ಕಿಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅತ್ಥವಸಂ ಪಟಿಚ್ಚ 'ಕಮ್ಮಸ್ಸಕೋಮ್ಹಿ, ಕಮ್ಮದಾಯಾದೋ ಕಮ್ಮಯೋನಿ ಕಮ್ಮಬನ್ಧು ಕಮ್ಮಪಟಿಸರಣೋ, ಯಂ ಕಮ್ಮಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮಿ - ಕಲ್ಯಾಣಂ ವಾ ಪಾಪಕಂ ವಾ - ತಸ್ಸ ದಾಯಾದೋ ಭವಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಅಭಿಣ್ಹಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ ಇತ್ಥಿಯಾ ವಾ ಪುರಿಸೇನ ವಾ ಗಹಟ್ಠೇನ ವಾ ಪಬ್ಬಜಿತೇನ ವಾ ? ಅತ್ಥಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತಾನಂ ಕಾಯದುಚ್ಚರಿತಂ ವಚೀದುಚ್ಚರಿತಂ ಮನೋದುಚ್ಚರಿತಂ। ತಸ್ಸ ತಂ ಠಾನಂ ಅಭಿಣ್ಹಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖತೋ ಸಬ್ಬಸೋ ವಾ ದುಚ್ಚರಿತಂ ಪಹೀಯತಿ ತನು ವಾ ಪನ ಹೋತಿ। ಇದಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅತ್ಥವಸಂ ಪಟಿಚ್ಚ 'ಕಮ್ಮಸ್ಸಕೋಮ್ಹಿ, ಕಮ್ಮದಾಯಾದೋ ಕಮ್ಮಯೋನಿ ಕಮ್ಮಬನ್ಧು ಕಮ್ಮಪಟಿಸರಣೋ,

ಯಂ ಕಮ್ಮಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮಿ - ಕಲ್ಯಾಣಂ ವಾ ಪಾಪಕಂ ವಾ - ತಸ್ಸ ದಾಯಾದೋ ಭವಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಅಭಿಣ್ಹಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ ಇತ್ಥಿಯಾ ವಾ ಪುರಿಸೇನ ವಾ ಗಹಟ್ಠೇನ ವಾ ಪಬ್ಬಜಿತೇನ ವಾ।

"ಸ ಖೋ [ಸಚೇ (ಪೀ॰ ಕ॰)] ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ - 'ನ ಖೋ ಅಹಞ್ಞೇವೇಕೋ ಜರಾಧಮ್ಮೋ [ಅಹಞ್ಚೇವೇಕೋ ಜರಾಧಮ್ಮೋಮ್ಹಿ (ಕ॰)] ಜರಂ ಅನತೀತೋ, ಅಥ ಖೋ ಯಾವತಾ ಸತ್ತಾನಂ ಆಗತಿ ಗತಿ ಚುತಿ ಉಪಪತ್ತಿ ಸಬ್ಬೇ ಸತ್ತಾ ಜರಾಧಮ್ಮಾ ಜರಂ ಅನತೀತಾ'ತಿ। ತಸ್ಸ ತಂ ಠಾನಂ ಅಭಿಣ್ಹಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖತೋ ಮಗ್ಗೋ ಸಞ್ಜಾಯತಿ। ಸೋ ತಂ ಮಗ್ಗಂ ಆಸೇವತಿ ಭಾವೇತಿ ಬಹುಲೀಕರೋತಿ। ತಸ್ಸ ತಂ ಮಗ್ಗಂ ಆಸೇವತೋ ಭಾವಯತೋ ಬಹುಲೀಕರೋತೋ ಸಂಯೋಜನಾನಿ ಸಬ್ಬಸೋ ಪಹೀಯನ್ತಿ ಅನುಸಯಾ ಬ್ಯನ್ತೀಹೋನ್ತಿ।

"ಸ ಖೋ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ – 'ನ ಖೋ ಅಹಞ್ಞೇವೇಕೋ ಬ್ಯಾಧಿಧಮ್ಮೋ ಬ್ಯಾಧಿಂ ಅನತೀತೋ, ಅಥ ಖೋ ಯಾವತಾ ಸತ್ತಾನಂ ಆಗತಿ ಗತಿ ಚುತಿ ಉಪಪತ್ತಿ ಸಬ್ಬೇ ಸತ್ತಾ ಬ್ಯಾಧಿಧಮ್ಮಾ ಬ್ಯಾಧಿಂ ಅನತೀತಾ'ತಿ। ತಸ್ಸ ತಂ ಠಾನಂ ಅಭಿಣ್ಹಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖತೋ ಮಗ್ಗೋ ಸಞ್ಜಾಯತಿ। ಸೋ ತಂ ಮಗ್ಗಂ ಆಸೇವತಿ ಭಾವೇತಿ ಬಹುಲೀಕರೋತಿ। ತಸ್ಸ ತಂ ಮಗ್ಗಂ ಆಸೇವತೋ ಭಾವಯತೋ ಬಹುಲೀಕರೋತೋ ಸಂಯೋಜನಾನಿ ಸಬ್ಬಸೋ ಪಹೀಯನ್ತಿ, ಅನುಸಯಾ ಬ್ಯನ್ತೀಹೋನ್ತಿ।

"ಸ ಖೋ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ – 'ನ ಖೋ ಅಹಞ್ಞೇವೇಕೋ ಮರಣಧಮ್ಮೋ ಮರಣಂ ಅನತೀತೋ, ಅಥ ಖೋ ಯಾವತಾ ಸತ್ತಾನಂ ಆಗತಿ ಗತಿ ಚುತಿ ಉಪಪತ್ತಿ ಸಬ್ಬೇ ಸತ್ತಾ ಮರಣಧಮ್ಮಾ ಮರಣಂ ಅನತೀತಾ'ತಿ। ತಸ್ಸ ತಂ ಠಾನಂ ಅಭಿಣ್ಹಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖತೋ ಮಗ್ಗೋ ಸಞ್ಜಾಯತಿ। ಸೋ ತಂ ಮಗ್ಗಂ ಆಸೇವತಿ ಭಾವೇತಿ ಬಹುಲೀಕರೋತಿ। ತಸ್ಸ ತಂ ಮಗ್ಗಂ ಆಸೇವತೋ ಭಾವಯತೋ ಬಹುಲೀಕರೋತೋ ಸಂಯೋಜನಾನಿ ಸಬ್ಬಸೋ ಪಹೀಯನ್ತಿ, ಅನುಸಯಾ ಬ್ಯನ್ತೀಹೋನ್ತಿ।

"ಸ ಖೋ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ – 'ನ ಖೋ ಮಯ್ಹೇವೇಕಸ್ಸ ಸಬ್ಬೇಹಿ ಪಿಯೇಹಿ ಮನಾಪೇಹಿ ನಾನಾಭಾವೋ ವಿನಾಭಾವೋ, ಅಥ ಖೋ ಯಾವತಾ ಸತ್ತಾನಂ ಆಗತಿ ಗತಿ ಚುತಿ ಉಪಪತ್ತಿ ಸಬ್ಬೇಸಂ ಸತ್ತಾನಂ ಪಿಯೇಹಿ ಮನಾಪೇಹಿ ನಾನಾಭಾವೋ ವಿನಾಭಾವೋ'ತಿ। ತಸ್ಸ ತಂ ಠಾನಂ ಅಭಿಣ್ಹಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖತೋ ಮಗ್ಗೋ ಸಞ್ಜಾಯತಿ। ಸೋ ತಂ ಮಗ್ಗಂ ಆಸೇವತಿ ಭಾವೇತಿ ಬಹುಲೀಕರೋತಿ। ತಸ್ಸ ತಂ ಮಗ್ಗಂ ಆಸೇವತೋ ಭಾವಯತೋ ಬಹುಲೀಕರೋತೋ ಸಂಯೋಜನಾನಿ ಸಬ್ಬಸೋ ಪಹೀಯನ್ತಿ, ಅನುಸಯಾ ಬ್ಯನ್ತೀಹೋನ್ತಿ।

"ಸ ಖೋ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ – 'ನ ಖೋ ಅಹಞ್ಞೇವೇಕೋ ಕಮ್ಮಸ್ಸಕೋ ಕಮ್ಮದಾಯಾದೋ ಕಮ್ಮಯೋನಿ ಕಮ್ಮಬನ್ಧು ಕಮ್ಮಪ್ಪಟಿಸರಣೋ, ಯಂ ಕಮ್ಮಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮಿ - ಕಲ್ಯಾಣಂ ವಾ ಪಾಪಕಂ ವಾ - ತಸ್ಸ ದಾಯಾದೋ ಭವಿಸ್ಸಾಮಿ; ಅಥ ಖೋ ಯಾವತಾ ಸತ್ತಾನಂ ಆಗತಿ ಗತಿ ಚುತಿ ಉಪಪತ್ತಿ ಸಬ್ಬೇ ಸತ್ತಾ ಕಮ್ಮಸ್ಸಕಾ ಕಮ್ಮದಾಯಾದಾ ಕಮ್ಮಯೋನಿ ಕಮ್ಮಬನ್ಧು ಕಮ್ಮಪ್ಪಟಿಸರಣಾ, ಯಂ ಕಮ್ಮಂ ಕರಿಸ್ಸನ್ತಿ - ಕಲ್ಯಾಣಂ ವಾ ಪಾಪಕಂ ವಾ - ತಸ್ಸ ದಾಯಾದಾ ಭವಿಸ್ಸನ್ತೀ'ತಿ । ತಸ್ಸ ತಂ ಠಾನಂ ಅಭಿಣ್ಹಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖತೋ ಮಗ್ಗೋ ಸಞ್ಜಾಯತಿ। ಸೋ ತಂ ಮಗ್ಗಂ ಆಸೇವತಿ ಭಾವೇತಿ ಬಹುಲೀಕರೋತಿ। ತಸ್ಸ ತಂ ಮಗ್ಗಂ ಆಸೇವತೋ ಭಾವಯತೋ ಬಹುಲೀಕರೋತೋ ಸಂಯೋಜನಾನಿ ಸಬ್ಬಸೋ ಪಹೀಯನ್ತಿ, ಅನುಸಯಾ ಬ್ಯನ್ತೀಹೋನ್ತೀ"ತಿ।

"ಬ್ಯಾಧಿಧಮ್ಮಾ ಜರಾಧಮ್ಮಾ, ಅಥೋ ಮರಣಧಮ್ಮಿನೋ।
ಯಥಾ ಧಮ್ಮಾ ತಥಾ ಸತ್ತಾ [ಸನ್ತಾ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)], ಜಿಗುಚ್ಛನ್ತಿ ಪುಥುಜ್ಜನಾ॥

"ಅಹಞ್ಚೇ ತಂ ಜಿಗುಚ್ಛೇಯ್ಯಂ, ಏವಂ ಧಮ್ಮೇಸು ಪಾಣಿಸು।
ನ ಮೇತಂ ಪತಿರೂಪಸ್ಸ, ಮಮ ಏವಂ ವಿಹಾರಿನೋ॥

“ಸೋಹಂ ಏವಂ ವಿಹರನ್ತೋ, ಞತ್ವಾ ಧಮ್ಮಂ ನಿರೂಪಧಿಂ।
ಆರೋಗ್ಯೇ ಯೋಬ್ಬನಸ್ಮಿಞ್ಚ, ಜೀವಿತಸ್ಮಿಞ್ಚ ಯೇ ಮದಾ॥

“ಸಬ್ಬೇ ಮದೇ ಅಭಿಭೋಸ್ಮಿ, ನೇಕ್ಖಮ್ಮಂ ದಟ್ಠು ಖೇಮತೋ [ನೇಕ್ಖಮ್ಮೇ ದಟ್ಠು ಖೇಮತಂ (ಅ॰ ನಿ॰ ೩.೩೯) ಉಭಯತ್ಥಪಿ ಅಟ್ಠಕಥಾಯ ಸಮೇತಿ]।
ತಸ್ಸ ಮೇ ಅಹು ಉಸ್ಸಾಹೋ, ನಿಬ್ಬಾನಂ ಅಭಿಪಸ್ಸತೋ॥

“ನಾಹಂ ಭಬ್ಬೋ ಏತರಹಿ, ಕಾಮಾನಿ ಪಟಿಸೇವಿತುಂ।
ಅನಿವತ್ತಿ [ಅನಿವತ್ತೀ (?)] ಭವಿಸ್ಸಾಮಿ, ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಪರಾಯಣೋ”ತಿ॥ ಸತ್ತಮಂ।

೮. ಲಿಚ್ಛವಿಕುಮಾರಕಸುತ್ತಂ

೫೮. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ವೇಸಾಲಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಮಹಾವನೇ ಕೂಟಾಗಾರಸಾಲಾಯಂ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ವೇಸಾಲಿಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಪಾವಿಸಿ। ವೇಸಾಲಿಯಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರಿತ್ವಾ ಪಚ್ಛಾಭತ್ತಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತಪಟಿಕ್ಕನ್ತೋ ಮಹಾವನಂ ಅಜ್ಝೋಗಾಹೇತ್ವಾ ಅಞ್ಞತರಸ್ಮಿಂ ರುಕ್ಖಮೂಲೇ ದಿವಾವಿಹಾರಂ ನಿಸೀದಿ।

ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಸಮ್ಬಹುಲಾ ಲಿಚ್ಛವಿಕುಮಾರಕಾ ಸಜ್ಜಾನಿ ಧನೂನಿ ಆದಾಯ ಕುಕ್ಕುರಸಙ್ಘಪರಿವುತಾ ಮಹಾವನೇ ಅನುಚಙ್ಕಮಮಾನಾ ಅನುವಿಚರಮಾನಾ ಅದ್ದಸು ಭಗವನ್ತಂ ಅಞ್ಞತರಸ್ಮಿಂ ರುಕ್ಖಮೂಲೇ ನಿಸಿನ್ನಂ; ದಿಸ್ವಾನ ಸಜ್ಜಾನಿ ಧನೂನಿ ನಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಕುಕ್ಕುರಸಙ್ಘಂ ಏಕಮನ್ತಂ ಉಯ್ಯೋಜೇತ್ವಾ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ತುಣ್ಹೀಭೂತಾ ತುಣ್ಹೀಭೂತಾ ಪಞ್ಜಲಿಕಾ ಭಗವನ್ತಂ ಪಯಿರುಪಾಸನ್ತಿ।

ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಮಹಾನಾಮೋ ಲಿಚ್ಛವಿ ಮಹಾವನೇ ಜಙ್ಘಾವಿಹಾರಂ ಅನುಚಙ್ಕಮಮಾನೋ ಅದ್ದಸ ತೇ ಲಿಚ್ಛವಿಕುಮಾರಕೇ ತುಣ್ಹೀಭೂತೇ ತುಣ್ಹೀಭೂತೇ ಪಞ್ಜಲಿಕೇ ಭಗವನ್ತಂ ಪಯಿರುಪಾಸನ್ತೇ; ದಿಸ್ವಾ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಮಹಾನಾಮೋ ಲಿಚ್ಛವಿ ಉದಾನಂ ಉದಾನೇಸಿ – ‘ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ ವಜ್ಜೀ, ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ ವಜ್ಜೀ’”ತಿ!

“ಕಿಂ ಪನ ತ್ವಂ, ಮಹಾನಾಮ, ಏವಂ ವದೇಸಿ – ‘ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ ವಜ್ಜೀ, ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ ವಜ್ಜೀ’”ತಿ? “ಇಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಲಿಚ್ಛವಿಕುಮಾರಕಾ ಚಣ್ಡಾ ಫರುಸಾ ಅಪಾನುಭಾ [ಅಪಜಹಾತಿ (ಸೀ॰), ಅಪಾಟುಭಾ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰), ಅಪಜಹಾ (ಪೀ॰), ಅಪಾನುತಾ (ಕತ್ಥಚಿ)]। ಯಾನಿಪಿ ತಾನಿ ಕುಲೇಸು ಪಹೇಣಕಾನಿ [ಪಹೀನಕಾನಿ (ಸೀ॰), ಪಹೀಣಕಾನಿ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಪಹೀಯನ್ತಿ, ಉಚ್ಛೂತಿ ವಾ ಬದರಾತಿ ವಾ ಪೂವಾತಿ ವಾ ಮೋದಕಾತಿ ವಾ ಸಂಕುಲಿಕಾತಿ ವಾ [ಸಕ್ಖಲಿಕಾತಿ ವಾ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)], ತಾನಿ ವಿಲುಮ್ಪಿತ್ವಾ ವಿಲುಮ್ಪಿತ್ವಾ ಖಾದನ್ತಿ; ಕುಲಿತ್ಥೀನಮ್ಪಿ ಕುಲಕುಮಾರೀನಮ್ಪಿ ಪಚ್ಛಾಲಿಯಂ ಖಿಪನ್ತಿ। ತೇ ದಾನಿಮೇ ತುಣ್ಹೀಭೂತಾ ತುಣ್ಹೀಭೂತಾ ಪಞ್ಜಲಿಕಾ ಭಗವನ್ತಂ ಪಯಿರುಪಾಸನ್ತೀ”ತಿ।

“ಯಸ್ಸ ಕಸ್ಸಚಿ, ಮಹಾನಾಮ, ಕುಲಪುತ್ತಸ್ಸ ಪಞ್ಚ ಧಮ್ಮಾ ಸಂವಿಜ್ಜನ್ತಿ – ಯದಿ ವಾ ರಞ್ಞೋ ಖತ್ತಿಯಸ್ಸ ಮುದ್ಧಾವಸಿತ್ತಸ್ಸ, ಯದಿ ವಾ ರಟ್ಠಿಕಸ್ಸ ಪೇತ್ತನಿಕಸ್ಸ [ಮುದ್ಧಾಭಿಸಿತ್ತಸ್ಸ (ಕ॰) ಅ॰ ನಿ॰ ೫.೧೩೫, ೧೩೬ ಪಸ್ಸಿತಬ್ಬಂ], ಯದಿ ವಾ ಸೇನಾಯ ಸೇನಾಪತಿಕಸ್ಸ, ಯದಿ ವಾ ಗಾಮಗಾಮಣಿಕಸ್ಸ, ಯದಿ ವಾ ಪೂಗಗಾಮಣಿಕಸ್ಸ, ಯೇ ವಾ ಪನ ಕುಲೇಸು ಪಚ್ಚೇಕಾಧಿಪಚ್ಚಂ ಕಾರೇನ್ತಿ, ವುದ್ಧಿಯೇವ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಾ, ನೋ ಪರಿಹಾನಿ।

“ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಇಧ, ಮಹಾನಾಮ, ಕುಲಪುತ್ತೋ ಉಟ್ಠಾನವೀರಿಯಾಧಿಗತೇಹಿ ಭೋಗೇಹಿ ಬಾಹಾಬಲಪರಿಚಿತೇಹಿ ಸೇದಾವಕ್ಖಿತ್ತೇಹಿ ಧಮ್ಮಿಕೇಹಿ ಧಮ್ಮಲದ್ಧೇಹಿ ಮಾತಾಪಿತರೋ ಸಕ್ಕರೋತಿ ಗರುಂ ಕರೋತಿ ಮಾನೇತಿ ಪೂಜೇತಿ । ತಮೇನಂ ಮಾತಾಪಿತರೋ ಸಕ್ಕತಾ ಗರುಕತಾ ಮಾನಿತಾ ಪೂಜಿತಾ ಕಲ್ಯಾಣೇನ ಮನಸಾ ಅನುಕಮ್ಪನ್ತಿ - ‘ಚಿರಂ ಜೀವ, ದೀಘಮಾಯುಂ ಪಾಲೇಹೀ’ತಿ। ಮಾತಾಪಿತಾನುಕಮ್ಪಿತಸ್ಸ, ಮಹಾನಾಮ, ಕುಲಪುತ್ತಸ್ಸ ವುದ್ಧಿಯೇವ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಾ, ನೋ ಪರಿಹಾನಿ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಮಹಾನಾಮ, ಕುಲಪುತ್ತೋ ಉಟ್ಠಾನವೀರಿಯಾಧಿಗತೇಹಿ ಭೋಗೇಹಿ ಬಾಹಾಬಲಪರಿಚಿತೇಹಿ ಸೇದಾವಕ್ಖಿತ್ತೇಹಿ ಧಮ್ಮಿಕೇಹಿ ಧಮ್ಮಲದ್ಧೇಹಿ ಪುತ್ತದಾರದಾಸಕಮ್ಮಕರಪೋರಿಸೇ [... ಸಾಮನ್ತಸಂವೋಹಾರೇ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಸಕ್ಕರೋತಿ ಗರುಂ ಕರೋತಿ ಮಾನೇತಿ ಪೂಜೇತಿ। ತಮೇನಂ ಪುತ್ತದಾರದಾಸಕಮ್ಮಕರಪೋರಿಸಾ ಸಕ್ಕತಾ ಗರುಕತಾ ಮಾನಿತಾ ಪೂಜಿತಾ ಕಲ್ಯಾಣೇನ ಮನಸಾ ಅನುಕಮ್ಪನ್ತಿ - ‘ಚಿರಂ ಜೀವ, ದೀಘಮಾಯುಂ ಪಾಲೇಹೀ’ತಿ। ಪುತ್ತದಾರದಾಸಕಮ್ಮಕರಪೋರಿಸಾನುಕಮ್ಪಿತಸ್ಸ, ಮಹಾನಾಮ, ಕುಲಪುತ್ತಸ್ಸ ವುದ್ಧಿಯೇವ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಾ, ನೋ ಪರಿಹಾನಿ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಮಹಾನಾಮ, ಕುಲಪುತ್ತೋ ಉಟ್ಠಾನವೀರಿಯಾಧಿಗತೇಹಿ ಭೋಗೇಹಿ ಬಾಹಾಬಲಪರಿಚಿತೇಹಿ ಸೇದಾವಕ್ಖಿತ್ತೇಹಿ ಧಮ್ಮಿಕೇಹಿ ಧಮ್ಮಲದ್ಧೇಹಿ ಖೇತ್ತಕಮ್ಮನ್ತಸಾಮನ್ತಸಬ್ಯೋಹಾರೇ ಸಕ್ಕರೋತಿ ಗರುಂ ಕರೋತಿ ಮಾನೇತಿ ಪೂಜೇತಿ। ತಮೇನಂ ಖೇತ್ತಕಮ್ಮನ್ತಸಾಮನ್ತಸಬ್ಯೋಹಾರಾ ಸಕ್ಕತಾ ಗರುಕತಾ ಮಾನಿತಾ ಪೂಜಿತಾ ಕಲ್ಯಾಣೇನ ಮನಸಾ ಅನುಕಮ್ಪನ್ತಿ - ‘ಚಿರಂ ಜೀವ, ದೀಘಮಾಯುಂ ಪಾಲೇಹೀ’ತಿ। ಖೇತ್ತಕಮ್ಮನ್ತಸಾಮನ್ತಸಬ್ಯೋಹಾರಾನುಕಮ್ಪಿತಸ್ಸ, ಮಹಾನಾಮ, ಕುಲಪುತ್ತಸ್ಸ ವುದ್ಧಿಯೇವ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಾ, ನೋ ಪರಿಹಾನಿ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಮಹಾನಾಮ, ಕುಲಪುತ್ತೋ ಉಟ್ಠಾನವೀರಿಯಾಧಿಗತೇಹಿ ಭೋಗೇಹಿ ಬಾಹಾಬಲಪರಿಚಿತೇಹಿ ಸೇದಾವಕ್ಖಿತ್ತೇಹಿ ಧಮ್ಮಿಕೇಹಿ ಧಮ್ಮಲದ್ಧೇಹಿ ಯಾವತಾ ಬಲಿಪಟಿಗ್ಗಾಹಿಕಾ ದೇವತಾ ಸಕ್ಕರೋತಿ ಗರುಂ ಕರೋತಿ ಮಾನೇತಿ ಪೂಜೇತಿ। ತಮೇನಂ ಬಲಿಪಟಿಗ್ಗಾಹಿಕಾ ದೇವತಾ ಸಕ್ಕತಾ ಗರುಕತಾ ಮಾನಿತಾ ಪೂಜಿತಾ ಕಲ್ಯಾಣೇನ ಮನಸಾ ಅನುಕಮ್ಪನ್ತಿ - ‘ಚಿರಂ ಜೀವ, ದೀಘಮಾಯುಂ ಪಾಲೇಹೀ’ತಿ। ದೇವತಾನುಕಮ್ಪಿತಸ್ಸ, ಮಹಾನಾಮ, ಕುಲಪುತ್ತಸ್ಸ ವುದ್ಧಿಯೇವ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಾ, ನೋ ಪರಿಹಾನಿ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಮಹಾನಾಮ, ಕುಲಪುತ್ತೋ ಉಟ್ಠಾನವೀರಿಯಾಧಿಗತೇಹಿ ಭೋಗೇಹಿ ಬಾಹಾಬಲಪರಿಚಿತೇಹಿ ಸೇದಾವಕ್ಖಿತ್ತೇಹಿ ಧಮ್ಮಿಕೇಹಿ ಧಮ್ಮಲದ್ಧೇಹಿ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣೇ ಸಕ್ಕರೋತಿ ಗರುಂ ಕರೋತಿ ಮಾನೇತಿ ಪೂಜೇತಿ। ತಮೇನಂ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಸಕ್ಕತಾ ಗರುಕತಾ ಮಾನಿತಾ ಪೂಜಿತಾ ಕಲ್ಯಾಣೇನ ಮನಸಾ ಅನುಕಮ್ಪನ್ತಿ - ‘ಚಿರಂ ಜೀವ, ದೀಘಮಾಯುಂ ಪಾಲೇಹೀ’ತಿ। ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನುಕಮ್ಪಿತಸ್ಸ , ಮಹಾನಾಮ, ಕುಲಪುತ್ತಸ್ಸ ವುದ್ಧಿಯೇವ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಾ, ನೋ ಪರಿಹಾನಿ।

“ಯಸ್ಸ ಕಸ್ಸಚಿ, ಮಹಾನಾಮ, ಕುಲಪುತ್ತಸ್ಸ ಇಮೇ ಪಞ್ಚ ಧಮ್ಮಾ ಸಂವಿಜ್ಜನ್ತಿ - ಯದಿ ವಾ ರಞ್ಞೋ ಖತ್ತಿಯಸ್ಸ ಮುದ್ಧಾವಸಿತ್ತಸ್ಸ, ಯದಿ ವಾ ರಟ್ಠಿಕಸ್ಸ ಪೇತ್ತನಿಕಸ್ಸ , ಯದಿ ವಾ ಸೇನಾಯ ಸೇನಾಪತಿಕಸ್ಸ, ಯದಿ ವಾ ಗಾಮಗಾಮಣಿಕಸ್ಸ, ಯದಿ ವಾ ಪೂಗಗಾಮಣಿಕಸ್ಸ, ಯೇ ವಾ ಪನ ಕುಲೇಸು ಪಚ್ಚೇಕಾಧಿಪಚ್ಚಂ ಕಾರೇನ್ತಿ, ವುದ್ಧಿಯೇವ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಾ, ನೋ ಪರಿಹಾನೀ”ತಿ।

“ಮಾತಾಪಿತುಕಿಚ್ಚಕರೋ, ಪುತ್ತದಾರಹಿತೋ ಸದಾ।
ಅನ್ತೋಜನಸ್ಸ ಅತ್ಥಾಯ, ಯೇ ಚಸ್ಸ ಅನುಜೀವಿನೋ॥

“ಉಭಿನ್ನಞ್ಚೇವ ಅತ್ಥಾಯ, ವದಞ್ಞೂ ಹೋತಿ ಸೀಲವಾ।
ಞಾತೀನಂ ಪುಬ್ಬಪೇತಾನಂ, ದಿಟ್ಠೇ ಧಮ್ಮೇ ಚ ಜೀವತಂ [ಜೀವಿನಂ (ಸೀ॰), ಜೀವಿತಂ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰ ಕ॰)]॥

“ಸಮಣಾನಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ, ದೇವತಾನಞ್ಚ ಪಣ್ಡಿತೋ।

ವಿತ್ತಿಸಞ್ಜನನೋ ಹೋತಿ, ಧಮ್ಮೇನ ಘರಮಾವಸಂ॥

“ಸೋ ಕರಿತ್ವಾನ ಕಲ್ಯಾಣಂ, ಪುಜ್ಜೋ ಹೋತಿ ಪಸಂಸಿಯೋ।
ಇಧೇವ ನಂ ಪಸಂಸನ್ತಿ, ಪೇಚ್ಚ ಸಗ್ಗೇ ಪಮೋದತೀ”ತಿ॥ ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ಪಠಮವುಡ್ಢಪಬ್ಬಜಿತಸುತ್ತಂ

೫೯. “ಪಞ್ಚಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ದುಲ್ಲಭೋ ವುಡ್ಢಪಬ್ಬಜಿತೋ। ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ದುಲ್ಲಭೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವುಡ್ಢಪಬ್ಬಜಿತೋ ನಿಪುಣೋ, ದುಲ್ಲಭೋ ಆಕಪ್ಪಸಮ್ಪನ್ನೋ, ದುಲ್ಲಭೋ ಬಹುಸ್ಸುತೋ , ದುಲ್ಲಭೋ ಧಮ್ಮಕಥಿಕೋ, ದುಲ್ಲಭೋ ವಿನಯಧರೋ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ದುಲ್ಲಭೋ ವುಡ್ಢಪಬ್ಬಜಿತೋ”ತಿ। ನವಮಂ।

೧೦. ದುತಿಯವುಡ್ಢಪಬ್ಬಜಿತಸುತ್ತಂ

೬೦. “ಪಞ್ಚಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ದುಲ್ಲಭೋ ವುಡ್ಢಪಬ್ಬಜಿತೋ। ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ದುಲ್ಲಭೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವುಡ್ಢಪಬ್ಬಜಿತೋ ಸುವಚೋ, ದುಲ್ಲಭೋ ಸುಗ್ಗಹಿತಗ್ಗಾಹೀ , ದುಲ್ಲಭೋ ಪದಕ್ಖಿಣಗ್ಗಾಹೀ, ದುಲ್ಲಭೋ ಧಮ್ಮಕಥಿಕೋ, ದುಲ್ಲಭೋ ವಿನಯಧರೋ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ದುಲ್ಲಭೋ ವುಡ್ಢಪಬ್ಬಜಿತೋ”ತಿ। ದಸಮಂ।

ನೀವರಣವಗ್ಗೋ ಪಠಮೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ಆವರಣಂ ರಾಸಿ ಅಙ್ಗಾನಿ, ಸಮಯಂ ಮಾತುಪುತ್ತಿಕಾ।
ಉಪಜ್ಝಾ ಠಾನಾ ಲಿಚ್ಛವಿ, ಕುಮಾರಾ ಅಪರಾ ದುವೇತಿ॥

(೭) ೨. ಸಞ್ಞಾವಗ್ಗೋ

೧. ಪಠಮಸಞ್ಞಾಸುತ್ತಂ

೬೧. "ಪಞ್ಚಿಮಾ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಞ್ಞಾ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ಮಹಪ್ಫಲಾ ಹೋನ್ತಿ ಮಹಾನಿಸಂಸಾ ಅಮತೋಗಧಾ ಅಮತಪರಿಯೋಸಾನಾ। ಕತಮಾ ಪಞ್ಚ? ಅಸುಭಸಞ್ಞಾ, ಮರಣಸಞ್ಞಾ, ಆದೀನವಸಞ್ಞಾ, ಆಹಾರೇ ಪಟಿಕೂಲಸಞ್ಞಾ, ಸಬ್ಬಲೋಕೇ ಅನಭಿರತಸಞ್ಞಾ [ಅನಭಿರತಿಸಞ್ಞಾ (ಕ॰) ಅ॰ ನಿ॰ ೫.೧೨೧-೧೨೨, ೩೦೩-೩೦೪ ಪಸ್ಸಿತಬ್ಬಂ] - ಇಮಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ಸಞ್ಞಾ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ಮಹಪ್ಫಲಾ ಹೋನ್ತಿ ಮಹಾನಿಸಂಸಾ ಅಮತೋಗಧಾ ಅಮತಪರಿಯೋಸಾನಾ"ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ದುತಿಯಸಞ್ಞಾಸುತ್ತಂ

೬೨. "ಪಞ್ಚಿಮಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಞ್ಞಾ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ಮಹಪ್ಫಲಾ ಹೋನ್ತಿ ಮಹಾನಿಸಂಸಾ ಅಮತೋಗಧಾ ಅಮತಪರಿಯೋಸಾನಾ। ಕತಮಾ ಪಞ್ಚ? ಅನಿಚ್ಚಸಞ್ಞಾ, ಅನತ್ತಸಞ್ಞಾ, ಮರಣಸಞ್ಞಾ, ಆಹಾರೇ ಪಟಿಕೂಲಸಞ್ಞಾ, ಸಬ್ಬಲೋಕೇ ಅನಭಿರತಸಞ್ಞಾ - ಇಮಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ಸಞ್ಞಾ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ಮಹಪ್ಫಲಾ ಹೋನ್ತಿ ಮಹಾನಿಸಂಸಾ ಅಮತೋಗಧಾ ಅಮತಪರಿಯೋಸಾನಾ"ತಿ। ದುತಿಯಂ।

೩. ಪಠಮವಡ್ಢಿಸುತ್ತಂ

೬೩. "ಪಞ್ಚಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಡ್ಢೀಹಿ ವಡ್ಢಮಾನೋ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಅರಿಯಾಯ ವಡ್ಢಿಯಾ ವಡ್ಢತಿ, ಸಾರಾದಾಯೀ ಚ ಹೋತಿ ವರಾದಾಯೀ ಚ ಕಾಯಸ್ಸ। ಕತಮಾಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ಸದ್ಧಾಯ ವಡ್ಢತಿ, ಸೀಲೇನ ವಡ್ಢತಿ, ಸುತೇನ ವಡ್ಢತಿ, ಚಾಗೇನ ವಡ್ಢತಿ, ಪಞ್ಞಾಯ ವಡ್ಢತಿ - ಇಮಾಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಹಿ ವಡ್ಢೀಹಿ ವಡ್ಢಮಾನೋ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಅರಿಯಾಯ ವಡ್ಢಿಯಾ ವಡ್ಢತಿ, ಸಾರಾದಾಯೀ ಚ ಹೋತಿ ವರಾದಾಯೀ ಚ ಕಾಯಸ್ಸಾ"ತಿ।

"ಸದ್ಧಾಯ ಸೀಲೇನ ಚ ಯೋ ಪವಡ್ಢತಿ [ಯೋಧ ವಡ್ಢತಿ (ಸೀ॰)],
ಪಞ್ಞಾಯ ಚಾಗೇನ ಸುತೇನ ಚೂಭಯಂ।
ಸೋ ತಾದಿಸೋ ಸಪ್ಪುರಿಸೋ ವಿಚಕ್ಖಣೋ,
ಆದೀಯತೀ ಸಾರಮಿಧೇವ ಅತ್ತನೋ"ತಿ॥ ತತಿಯಂ।

೪. ದುತಿಯವಡ್ಢಿಸುತ್ತಂ

೬೪. "ಪಞ್ಚಹಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಡ್ಢೀಹಿ ವಡ್ಢಮಾನಾ ಅರಿಯಸಾವಿಕಾ ಅರಿಯಾಯ ವಡ್ಢಿಯಾ ವಡ್ಢತಿ, ಸಾರಾದಾಯಿನೀ ಚ ಹೋತಿ ವರಾದಾಯಿನೀ ಚ ಕಾಯಸ್ಸ। ಕತಮಾಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ಸದ್ಧಾಯ ವಡ್ಢತಿ, ಸೀಲೇನ ವಡ್ಢತಿ, ಸುತೇನ ವಡ್ಢತಿ, ಚಾಗೇನ ವಡ್ಢತಿ, ಪಞ್ಞಾಯ ವಡ್ಢತಿ - ಇಮಾಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಹಿ ವಡ್ಢೀಹಿ ವಡ್ಢಮಾನಾ ಅರಿಯಸಾವಿಕಾ ಅರಿಯಾಯ ವಡ್ಢಿಯಾ ವಡ್ಢತಿ, ಸಾರಾದಾಯಿನೀ ಚ ಹೋತಿ ವರಾದಾಯಿನೀ ಚ ಕಾಯಸ್ಸಾ"ತಿ।

"ಸದ್ಧಾಯ ಸೀಲೇನ ಚ ಯಾ ಪವಡ್ಢತಿ [ಯಾಧ ವಡ್ಢತಿ (ಸೀ॰)],
ಪಞ್ಞಾಯ ಚಾಗೇನ ಸುತೇನ ಚೂಭಯಂ।
ಸಾ ತಾದಿಸೀ ಸೀಲವತೀ ಉಪಾಸಿಕಾ,

ಆದೀಯತೀ ಸಾರಮಿಧೇವ ಅತ್ತನೋ"ತಿ॥ ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಸಾಕಚ್ಛಸುತ್ತಂ

೬೫. [ಅ॰ ನಿ॰ ೫.೧೬೪] "ಪಞ್ಚಹಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ಅಲಂಸಾಕಚ್ಛೋ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀನಂ। ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅತ್ತನಾ ಚ ಸೀಲಸಮ್ಪನ್ನೋ ಹೋತಿ, ಸೀಲಸಮ್ಪದಾಯ ಕಥಾಯ ಚ ಆಗತಂ ಪಞ್ಹಂ ಬ್ಯಾಕತ್ತಾ ಹೋತಿ; ಅತ್ತನಾ ಚ ಸಮಾಧಿಸಮ್ಪನ್ನೋ ಹೋತಿ, ಸಮಾಧಿಸಮ್ಪದಾಯ ಕಥಾಯ ಚ ಆಗತಂ ಪಞ್ಹಂ ಬ್ಯಾಕತ್ತಾ ಹೋತಿ; ಅತ್ತನಾ ಚ ಪಞ್ಞಾಸಮ್ಪನ್ನೋ ಹೋತಿ, ಪಞ್ಞಾಸಮ್ಪದಾಯ ಕಥಾಯ ಚ ಆಗತಂ ಪಞ್ಹಂ ಬ್ಯಾಕತ್ತಾ ಹೋತಿ; ಅತ್ತನಾ ಚ ವಿಮುತ್ತಿಸಮ್ಪನ್ನೋ ಹೋತಿ, ವಿಮುತ್ತಿಸಮ್ಪದಾಯ ಕಥಾಯ ಚ ಆಗತಂ ಪಞ್ಹಂ ಬ್ಯಾಕತ್ತಾ ಹೋತಿ; ಅತ್ತನಾ ಚ ವಿಮುತ್ತಿಞಾಣದಸ್ಸನಸಮ್ಪನ್ನೋ ಹೋತಿ, ವಿಮುತ್ತಿಞಾಣದಸ್ಸನಸಮ್ಪದಾಯ ಕಥಾಯ ಚ ಆಗತಂ ಪಞ್ಹಂ ಬ್ಯಾಕತ್ತಾ ಹೋತಿ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ಅಲಂಸಾಕಚ್ಛೋ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀನ"ನ್ತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ಸಾಜೀವಸುತ್ತಂ

೬೬. [ಅ॰ ನಿ॰ ೫.೧೬೪] "ಪಞ್ಚಹಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ಅಲಂಸಾಜೀವೋ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀನಂ। ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅತ್ತನಾ ಚ ಸೀಲಸಮ್ಪನ್ನೋ ಹೋತಿ, ಸೀಲಸಮ್ಪದಾಯ ಕಥಾಯ ಚ ಕತಂ ಪಞ್ಹಂ ಬ್ಯಾಕತ್ತಾ ಹೋತಿ; ಅತ್ತನಾ ಚ ಸಮಾಧಿಸಮ್ಪನ್ನೋ ಹೋತಿ, ಸಮಾಧಿಸಮ್ಪದಾಯ ಕಥಾಯ ಚ ಕತಂ ಪಞ್ಹಂ ಬ್ಯಾಕತ್ತಾ ಹೋತಿ; ಅತ್ತನಾ ಚ ಪಞ್ಞಾಸಮ್ಪನ್ನೋ ಹೋತಿ, ಪಞ್ಞಾಸಮ್ಪದಾಯ ಕಥಾಯ ಚ ಕತಂ ಪಞ್ಹಂ ಬ್ಯಾಕತ್ತಾ ಹೋತಿ; ಅತ್ತನಾ ಚ ವಿಮುತ್ತಿಸಮ್ಪನ್ನೋ ಹೋತಿ, ವಿಮುತ್ತಿಸಮ್ಪದಾಯ ಕಥಾಯ ಚ ಕತಂ ಪಞ್ಹಂ ಬ್ಯಾಕತ್ತಾ ಹೋತಿ; ಅತ್ತನಾ ಚ ವಿಮುತ್ತಿಞಾಣದಸ್ಸನಸಮ್ಪನ್ನೋ ಹೋತಿ, ವಿಮುತ್ತಿಞಾಣದಸ್ಸನಸಮ್ಪದಾಯ ಕಥಾಯ ಚ ಕತಂ ಪಞ್ಹಂ ಬ್ಯಾಕತ್ತಾ ಹೋತಿ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ಅಲಂಸಾಜೀವೋ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀನ"ನ್ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ಪಠಮಇದ್ಧಿಪಾದಸುತ್ತಂ

೬೭. "ಯೋ ಹಿ ಕೋಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ವಾ ಭಿಕ್ಖುನೀ ವಾ ಪಞ್ಚ ಧಮ್ಮೇ [ಇಮೇ ಪಞ್ಚ ಧಮ್ಮೇ (ಕ॰)] ಭಾವೇತಿ, ಪಞ್ಚ ಧಮ್ಮೇ [ಇಮೇ ಪಞ್ಚ ಧಮ್ಮೇ (ಕ॰)] ಬಹುಲೀಕರೋತಿ, ತಸ್ಸ ದ್ವಿನ್ನಂ ಫಲಾನಂ ಅಞ್ಞತರಂ ಫಲಂ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಂ - ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಅಞ್ಞಾ, ಸತಿ ವಾ ಉಪಾದಿಸೇಸೇ ಅನಾಗಾಮಿತಾ।

"ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಛನ್ದಸಮಾಧಿಪಧಾನಸಙ್ಖಾರಸಮನ್ನಾಗತಂ ಇದ್ಧಿಪಾದಂ ಭಾವೇತಿ, ವೀರಿಯಸಮಾಧಿ...ಪೇ॰... ಚಿತ್ತಸಮಾಧಿ... ವೀಮಂಸಾಸಮಾಧಿಪಧಾನಸಙ್ಖಾರಸಮನ್ನಾಗತಂ ಇದ್ಧಿಪಾದಂ ಭಾವೇತಿ, ಉಸ್ಸೋಳ್ಹಿಞ್ಞೇವ ಪಞ್ಚಮಿಂ [ಉಸ್ಸೋಳ್ಹೀಯೇವ ಪಞ್ಚಮೀ (ಸೀ॰)]। ಯೋ ಹಿ ಕೋಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ವಾ ಭಿಕ್ಖುನೀ ವಾ ಇಮೇ ಪಞ್ಚ ಧಮ್ಮೇ ಭಾವೇತಿ, ಇಮೇ ಪಞ್ಚ ಧಮ್ಮೇ ಬಹುಲೀಕರೋತಿ, ತಸ್ಸ ದ್ವಿನ್ನಂ ಫಲಾನಂ ಅಞ್ಞತರಂ ಫಲಂ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಂ - ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಅಞ್ಞಾ, ಸತಿ ವಾ ಉಪಾದಿಸೇಸೇ ಅನಾಗಾಮಿತಾ"ತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ದುತಿಯಇದ್ಧಿಪಾದಸುತ್ತಂ

೬೮. "ಪುಬ್ಬೇವಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಬೋಧಾ ಅನಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಬೋಧಿಸತ್ತೋವ ಸಮಾನೋ ಪಞ್ಚ ಧಮ್ಮೇ ಭಾವೇಸಿಂ, ಪಞ್ಚ ಧಮ್ಮೇ ಬಹುಲೀಕಾಸಿಂ [ಬಹುಲಿಮಕಾಸಿಂ (ಕ॰), ಬಹುಲಮಕಾಸಿಂ (ಕ॰)]। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಛನ್ದಸಮಾಧಿಪಧಾನಸಙ್ಖಾರಸಮನ್ನಾಗತಂ ಇದ್ಧಿಪಾದಂ ಭಾವೇಸಿಂ , ವೀರಿಯಸಮಾಧಿ... ಚಿತ್ತಸಮಾಧಿ...

ವೀಮಂಸಾಸಮಾಧಿಪಧಾನಸಙ್ಖಾರಸಮನ್ನಾಗತಂ ಇದ್ಧಿಪಾದಂ ಭಾವೇಸಿಂ, ಉಸ್ಸೋಳ್ಹಿಞ್ಞೇವ ಪಞ್ಚಮಿಂ। ಸೋ ಖೋ ಅಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮೇಸಂ ಉಸ್ಸೋಳ್ಹಿಪಞ್ಚಮಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಭಾವಿತತ್ತಾ ಬಹುಲೀಕತತ್ತಾ ಯಸ್ಸ ಯಸ್ಸ ಅಭಿಞ್ಞಾಸಚ್ಛಿಕರಣೀಯಸ್ಸ ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಚಿತ್ತಂ ಅಭಿನಿನ್ನಾಮೇಸಿಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯ, ತತ್ರ ತತ್ರೇವ ಸಕ್ಖಿಭಬ್ಬತಂ ಪಾಪುಣಿಂ ಸತಿ ಸತಿ ಆಯತನೇ।

"ಸೋ ಸಚೇ ಆಕಙ್ಖಿಂ - 'ಅನೇಕವಿಹಿತಂ ಇದ್ಧಿವಿಧಂ ಪಚ್ಚನುಭವೇಯ್ಯಂ...ಪೇ॰... ಯಾವ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಾಪಿ ಕಾಯೇನ ವಸಂ ವತ್ತೇಯ್ಯ'ನ್ತಿ, ತತ್ರ ತತ್ರೇವ ಸಕ್ಖಿಭಬ್ಬತಂ ಪಾಪುಣಿಂ ಸತಿ ಸತಿ ಆಯತನೇ।

"ಸೋ ಸಚೇ ಆಕಙ್ಖಿಂ...ಪೇ॰... 'ಆಸವಾನಂ ಖಯಾ ಅನಾಸವಂ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಂ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರೇಯ್ಯ'ನ್ತಿ, ತತ್ರ ತತ್ರೇವ ಸಕ್ಖಿಭಬ್ಬತಂ ಪಾಪುಣಿಂ ಸತಿ ಸತಿ ಆಯತನೇ"ತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ನಿಬ್ಬಿದಾಸುತ್ತಂ

೬೯. "ಪಞ್ಚಿಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ಏಕನ್ತನಿಬ್ಬಿದಾಯ ವಿರಾಗಾಯ ನಿರೋಧಾಯ ಉಪಸಮಾಯ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಸಮ್ಬೋಧಾಯ ನಿಬ್ಬಾನಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ।

"ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅಸುಭಾನುಪಸ್ಸೀ ಕಾಯೇ ವಿಹರತಿ, ಆಹಾರೇ ಪಟಿಕೂಲಸಞ್ಞೀ, ಸಬ್ಬಲೋಕೇ ಅನಭಿರತಸಞ್ಞೀ [ಅನಭಿರತಿಸಞ್ಞೀ (ಕ॰) ಅ॰ ನಿ॰ ೫.೧೨೧-೧೨೨, ೩೦೩-೩೦೪ ಪಸ್ಸಿತಬ್ಬಂ], ಸಬ್ಬಸಙ್ಖಾರೇಸು ಅನಿಚ್ಚಾನುಪಸ್ಸೀ, ಮರಣಸಞ್ಞಾ ಖೋ ಪನಸ್ಸ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸೂಪಟ್ಠಿತಾ ಹೋತಿ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ಧಮ್ಮಾ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ಏಕನ್ತನಿಬ್ಬಿದಾಯ ವಿರಾಗಾಯ ನಿರೋಧಾಯ ಉಪಸಮಾಯ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಸಮ್ಬೋಧಾಯ ನಿಬ್ಬಾನಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತೀ"ತಿ। ನವಮಂ।

೧೦. ಆಸವಕ್ಖಯಸುತ್ತಂ

೭೦. "ಪಞ್ಚಿಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ಆಸವಾನಂ ಖಯಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅಸುಭಾನುಪಸ್ಸೀ ಕಾಯೇ ವಿಹರತಿ, ಆಹಾರೇ ಪಟಿಕೂಲಸಞ್ಞೀ , ಸಬ್ಬಲೋಕೇ ಅನಭಿರತಸಞ್ಞೀ, ಸಬ್ಬಸಙ್ಖಾರೇಸು ಅನಿಚ್ಚಾನುಪಸ್ಸೀ, ಮರಣಸಞ್ಞಾ ಖೋ ಪನಸ್ಸ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸೂಪಟ್ಠಿತಾ ಹೋತಿ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ಧಮ್ಮಾ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ಆಸವಾನಂ ಖಯಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತೀ"ತಿ। ದಸಮಂ।

ಸಞ್ಞಾವಗ್ಗೋ ದುತಿಯೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ದ್ವೇ ಚ ಸಞ್ಞಾ ದ್ವೇ ವಡ್ಢೀ ಚ, ಸಾಕಚ್ಛೇನ ಚ ಸಾಜೀವಂ।
ಇದ್ಧಿಪಾದಾ ಚ ದ್ವೇ ವುತ್ತಾ, ನಿಬ್ಬಿದಾ ಚಾಸವಕ್ಖಯಾತಿ॥

(೮) ೩. ಯೋಧಾಜೀವವಗ್ಗೋ

೧. ಪಠಮಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಫಲಸುತ್ತಂ

೭೧. ‘‘ಪಞ್ಚಿಮೇ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಫಲಾ ಚ ಹೋನ್ತಿ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಫಲಾನಿಸಂಸಾ ಚ, ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿಫಲಾ ಚ ಹೋನ್ತಿ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿಫಲಾನಿಸಂಸಾ ಚ।

‘‘ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅಸುಭಾನುಪಸ್ಸೀ ಕಾಯೇ ವಿಹರತಿ, ಆಹಾರೇ ಪಟಿಕೂಲಸಞ್ಞೀ [ಪಟಿಕ್ಕೂಲಸಞ್ಞೀ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)], ಸಬ್ಬಲೋಕೇ ಅನಭಿರತಸಞ್ಞೀ, ಸಬ್ಬಸಙ್ಖಾರೇಸು ಅನಿಚ್ಚಾನುಪಸ್ಸೀ, ಮರಣಸಞ್ಞಾ ಖೋ ಪನಸ್ಸ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸೂಪಟ್ಠಿತಾ ಹೋತಿ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ಧಮ್ಮಾ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಫಲಾ ಚ ಹೋನ್ತಿ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಫಲಾನಿಸಂಸಾ ಚ, ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿಫಲಾ ಚ ಹೋನ್ತಿ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿಫಲಾನಿಸಂಸಾ ಚ। ಯತೋ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಚೇತೋವಿಮುತ್ತೋ ಚ ಹೋತಿ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತೋ ಚ ಹೋತಿ - ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ‘ಭಿಕ್ಖು ಉಕ್ಖಿತ್ತಪಲಿಘೋ ಇತಿಪಿ, ಸಂಕಿಣ್ಣಪರಿಖೋ [ಸಂಕಿಣ್ಣಪರಿಕ್ಖೋ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ಇತಿಪಿ, ಅಬ್ಬೂಳ್ಹೇಸಿಕೋ ಇತಿಪಿ, ನಿರಗ್ಗಳೋ ಇತಿಪಿ, ಅರಿಯೋ ಪನ್ನದ್ಧಜೋ ಪನ್ನಭಾರೋ ವಿಸಂಯುತ್ತೋ ಇತಿಪಿ’’’।

‘‘ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಉಕ್ಖಿತ್ತಪಲಿಘೋ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅವಿಜ್ಜಾ ಪಹೀನಾ ಹೋತಿ ಉಚ್ಛಿನ್ನಮೂಲಾ ತಾಲಾವತ್ಥುಕತಾ ಅನಭಾವಂಕತಾ ಆಯತಿಂ ಅನುಪ್ಪಾದಧಮ್ಮಾ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಉಕ್ಖಿತ್ತಪಲಿಘೋ ಹೋತಿ।

‘‘ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಂಕಿಣ್ಣಪರಿಖೋ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಪೋನೋಭವಿಕೋ [ಪೋನೋಬ್ಭವಿಕೋ (ಸ್ಯಾ॰ ಕ॰)] ಜಾತಿಸಂಸಾರೋ ಪಹೀನೋ ಹೋತಿ ಉಚ್ಛಿನ್ನಮೂಲೋ ತಾಲಾವತ್ಥುಕತೋ ಅನಭಾವಂಕತೋ ಆಯತಿಂ ಅನುಪ್ಪಾದಧಮ್ಮೋ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಂಕಿಣ್ಣಪರಿಖೋ ಹೋತಿ।

‘‘ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅಬ್ಬೂಳ್ಹೇಸಿಕೋ ಹೋತಿ? ಇಧ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ತಣ್ಹಾ ಪಹೀನಾ ಹೋತಿ ಉಚ್ಛಿನ್ನಮೂಲಾ ತಾಲಾವತ್ಥುಕತಾ ಅನಭಾವಂಕತಾ ಆಯತಿಂ ಅನುಪ್ಪಾದಧಮ್ಮಾ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅಬ್ಬೂಳ್ಹೇಸಿಕೋ ಹೋತಿ।

‘‘ಕಥಞ್ಚ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ನಿರಗ್ಗಳೋ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಪಞ್ಚೋರಮ್ಭಾಗಿಯಾನಿ ಸಂಯೋಜನಾನಿ ಪಹೀನಾನಿ ಹೋನ್ತಿ ಉಚ್ಛಿನ್ನಮೂಲಾನಿ ತಾಲಾವತ್ಥುಕತಾನಿ ಅನಭಾವಂಕತಾನಿ ಆಯತಿಂ ಅನುಪ್ಪಾದಧಮ್ಮಾನಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ನಿರಗ್ಗಳೋ ಹೋತಿ।

‘‘ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅರಿಯೋ ಪನ್ನದ್ಧಜೋ ಪನ್ನಭಾರೋ ವಿಸಂಯುತ್ತೋ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅಸ್ಮಿಮಾನೋ ಪಹೀನೋ ಹೋತಿ ಉಚ್ಛಿನ್ನಮೂಲೋ ತಾಲಾವತ್ಥುಕತೋ ಅನಭಾವಂಕತೋ ಆಯತಿಂ ಅನುಪ್ಪಾದಧಮ್ಮೋ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅರಿಯೋ ಪನ್ನದ್ಧಜೋ ಪನ್ನಭಾರೋ ವಿಸಂಯುತ್ತೋ ಹೋತೀ’’ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ದುತಿಯಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಫಲಸುತ್ತಂ

೭೨. ‘‘ಪಞ್ಚಿಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಫಲಾ ಚ ಹೋನ್ತಿ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಫಲಾನಿಸಂಸಾ ಚ, ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿಫಲಾ ಚ ಹೋನ್ತಿ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿಫಲಾನಿಸಂಸಾ ಚ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಅನಿಚ್ಚಸಞ್ಞಾ, ಅನಿಚ್ಚೇ ದುಕ್ಖಸಞ್ಞಾ, ದುಕ್ಖೇ ಅನತ್ತಸಞ್ಞಾ, ಪಹಾನಸಞ್ಞಾ, ವಿರಾಗಸಞ್ಞಾ - ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ಧಮ್ಮಾ

ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಫಲಾ ಚ ಹೋನ್ತಿ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಫಲಾನಿಸಂಸಾ ಚ, ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿಫಲಾ ಚ ಹೋನ್ತಿ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿಫಲಾನಿಸಂಸಾ ಚ। ಯತೋ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಚೇತೋವಿಮುತ್ತೋ ಚ ಹೋತಿ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತೋ ಚ - ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, 'ಭಿಕ್ಖು ಉಕ್ಖಿತ್ತಪಲಿಘೋ ಇತಿಪಿ, ಸಂಕಿಣ್ಣಪರಿಖೋ ಇತಿಪಿ, ಅಬ್ಬೂಳ್ಹೇಸಿಕೋ ಇತಿಪಿ, ನಿರಗ್ಗಳೋ ಇತಿಪಿ, ಅರಿಯೋ ಪನ್ನದ್ಧಜೋ ಪನ್ನಭಾರೋ ವಿಸಂಯುತ್ತೋ ಇತಿಪಿ'"।

"ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಉಕ್ಖಿತ್ತಪಲಿಘೋ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅವಿಜ್ಜಾ ಪಹೀನಾ ಹೋತಿ ಉಚ್ಛಿನ್ನಮೂಲಾ ತಾಲಾವತ್ಥುಕತಾ ಅನಭಾವಂಕತಾ ಆಯತಿಂ ಅನುಪ್ಪಾದಧಮ್ಮಾ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಉಕ್ಖಿತ್ತಪಲಿಘೋ ಹೋತಿ।

"ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಂಕಿಣ್ಣಪರಿಖೋ ಹೋತಿ? ಇಧ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಪೋನೋಭವಿಕೋ ಜಾತಿಸಂಸಾರೋ ಪಹೀನೋ ಹೋತಿ ಉಚ್ಛಿನ್ನಮೂಲೋ ತಾಲಾವತ್ಥುಕತೋ ಅನಭಾವಂಕತೋ ಆಯತಿಂ ಅನುಪ್ಪಾದಧಮ್ಮೋ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಂಕಿಣ್ಣಪರಿಖೋ ಹೋತಿ।

"ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅಬ್ಬೂಳ್ಹೇಸಿಕೋ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ತಣ್ಹಾ ಪಹೀನಾ ಹೋತಿ ಉಚ್ಛಿನ್ನಮೂಲಾ ತಾಲಾವತ್ಥುಕತಾ ಅನಭಾವಂಕತಾ ಆಯತಿಂ ಅನುಪ್ಪಾದಧಮ್ಮಾ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅಬ್ಬೂಳ್ಹೇಸಿಕೋ ಹೋತಿ।

"ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ನಿರಗ್ಗಳೋ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಪಞ್ಚೋರಮ್ಭಾಗಿಯಾನಿ ಸಂಯೋಜನಾನಿ ಪಹೀನಾನಿ ಹೋನ್ತಿ ಉಚ್ಛಿನ್ನಮೂಲಾನಿ ತಾಲಾವತ್ಥುಕತಾನಿ ಅನಭಾವಂಕತಾನಿ ಆಯತಿಂ ಅನುಪ್ಪಾದಧಮ್ಮಾನಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ನಿರಗ್ಗಳೋ ಹೋತಿ।

"ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅರಿಯೋ ಪನ್ನದ್ಧಜೋ ಪನ್ನಭಾರೋ ವಿಸಂಯುತ್ತೋ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅಸ್ಮಿಮಾನೋ ಪಹೀನೋ ಹೋತಿ ಉಚ್ಛಿನ್ನಮೂಲೋ ತಾಲಾವತ್ಥುಕತೋ ಅನಭಾವಂಕತೋ ಆಯತಿಂ ಅನುಪ್ಪಾದಧಮ್ಮೋ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅರಿಯೋ ಪನ್ನದ್ಧಜೋ ಪನ್ನಭಾರೋ ವಿಸಂಯುತ್ತೋ ಹೋತೀ"ತಿ। ದುತಿಯಂ।

೩. ಪಠಮಧಮ್ಮವಿಹಾರೀಸುತ್ತಂ

೭೩. ಅಥ ಖೋ ಅಞ್ಞತರೋ ಭಿಕ್ಖು ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "'ಧಮ್ಮವಿಹಾರೀ, ಧಮ್ಮವಿಹಾರೀ'ತಿ, ಭನ್ತೇ, ವುಚ್ಚತಿ। ಕಿತ್ತಾವತಾ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಭಿಕ್ಖು ಧಮ್ಮವಿಹಾರೀ ಹೋತೀ"ತಿ?

"ಇಧ, ಭಿಕ್ಖು, ಭಿಕ್ಖು ಧಮ್ಮಂ ಪರಿಯಾಪುಣಾತಿ - ಸುತ್ತಂ, ಗೇಯ್ಯಂ, ವೇಯ್ಯಾಕರಣಂ, ಗಾಥಂ, ಉದಾನಂ, ಇತಿವುತ್ತಕಂ, ಜಾತಕಂ, ಅಬ್ಭುತಧಮ್ಮಂ, ವೇದಲ್ಲಂ। ಸೋ ತಾಯ ಧಮ್ಮಪರಿಯತ್ತಿಯಾ ದಿವಸಂ ಅತಿನಾಮೇತಿ, ರಿಞ್ಚತಿ ಪಟಿಸಲ್ಲಾನಂ, ನಾನುಯುಞ್ಜತಿ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಚೇತೋಸಮಥಂ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖು - 'ಭಿಕ್ಖು ಪರಿಯತ್ತಿಬಹುಲೋ, ನೋ ಧಮ್ಮವಿಹಾರೀ'"।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಭಿಕ್ಖು ಯಥಾಸುತಂ ಯಥಾಪರಿಯತ್ತಂ ಧಮ್ಮಂ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಪರೇಸಂ ದೇಸೇತಿ। ಸೋ ತಾಯ ಧಮ್ಮಪಞ್ಞತ್ತಿಯಾ ದಿವಸಂ ಅತಿನಾಮೇತಿ, ರಿಞ್ಚತಿ ಪಟಿಸಲ್ಲಾನಂ, ನಾನುಯುಞ್ಜತಿ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಚೇತೋಸಮಥಂ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖು - 'ಭಿಕ್ಖು ಪಞ್ಞತ್ತಿಬಹುಲೋ, ನೋ ಧಮ್ಮವಿಹಾರೀ'"।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಭಿಕ್ಖು ಯಥಾಸುತಂ ಯಥಾಪರಿಯತ್ತಂ ಧಮ್ಮಂ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಸಜ್ಝಾಯಂ ಕರೋತಿ। ಸೋ ತೇನ ಸಜ್ಝಾಯೇನ ದಿವಸಂ ಅತಿನಾಮೇತಿ, ರಿಞ್ಚತಿ ಪಟಿಸಲ್ಲಾನಂ, ನಾನುಯುಞ್ಜತಿ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಚೇತೋಸಮಥಂ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖು -

‘ಭಿಕ್ಖು ಸಜ್ಝಾಯಬಹುಲೋ, ನೋ ಧಮ್ಮವಿಹಾರೀ’”।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಭಿಕ್ಖು ಯಥಾಸುತಂ ಯಥಾಪರಿಯತ್ತಂ ಧಮ್ಮಂ ಚೇತಸಾ ಅನುವಿತಕ್ಕೇತಿ ಅನುವಿಚಾರೇತಿ ಮನಸಾನುಪೇಕ್ಖತಿ। ಸೋ ತೇಹಿ ಧಮ್ಮವಿತಕ್ಕೇಹಿ ದಿವಸಂ ಅತಿನಾಮೇತಿ, ರಿಞ್ಚತಿ ಪಟಿಸಲ್ಲಾನಂ, ನಾನುಯುಞ್ಜತಿ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಚೇತೋಸಮಥಂ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖು – ‘ಭಿಕ್ಖು ವಿತಕ್ಕಬಹುಲೋ, ನೋ ಧಮ್ಮವಿಹಾರೀ’”।

“ಇಧ, ಭಿಕ್ಖು, ಭಿಕ್ಖು ಧಮ್ಮಂ ಪರಿಯಾಪುಣಾತಿ – ಸುತ್ತಂ, ಗೇಯ್ಯಂ, ವೇಯ್ಯಾಕರಣಂ, ಗಾಥಂ, ಉದಾನಂ, ಇತಿವುತ್ತಕಂ, ಜಾತಕಂ, ಅಬ್ಭುತಧಮ್ಮಂ, ವೇದಲ್ಲಂ। ಸೋ ತಾಯ ಧಮ್ಮಪರಿಯತ್ತಿಯಾ ನ ದಿವಸಂ ಅತಿನಾಮೇತಿ, ನಾಪಿ ರಿಞ್ಚತಿ ಪಟಿಸಲ್ಲಾನಂ, ಅನುಯುಞ್ಜತಿ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಚೇತೋಸಮಥಂ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಭಿಕ್ಖು ಧಮ್ಮವಿಹಾರೀ ಹೋತಿ।

“ಇತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ದೇಸಿತೋ ಮಯಾ ಪರಿಯತ್ತಿಬಹುಲೋ, ದೇಸಿತೋ ಪಞ್ಞತ್ತಿಬಹುಲೋ, ದೇಸಿತೋ ಸಜ್ಝಾಯಬಹುಲೋ, ದೇಸಿತೋ ವಿತಕ್ಕಬಹುಲೋ, ದೇಸಿತೋ ಧಮ್ಮವಿಹಾರೀ। ಯಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು [ಯಂ ಭಿಕ್ಖು (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)], ಸತ್ಥಾರಾ ಕರಣೀಯಂ ಸಾವಕಾನಂ ಹಿತೇಸಿನಾ ಅನುಕಮ್ಪಕೇನ ಅನುಕಮ್ಪಂ ಉಪಾದಾಯ, ಕತಂ ವೋ ತಂ ಮಯಾ। ಏತಾನಿ, ಭಿಕ್ಖು, ರುಕ್ಖಮೂಲಾನಿ, ಏತಾನಿ ಸುಞ್ಞಾಗಾರಾನಿ। ಝಾಯಥ, ಭಿಕ್ಖು, ಮಾ ಪಮಾದತ್ಥ , ಮಾ ಪಚ್ಛಾ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರಿನೋ ಅಹುವತ್ಥ। ಅಯಂ ವೋ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಅನುಸಾಸನೀ”ತಿ। ತತಿಯಂ।

೪. ದುತಿಯಧಮ್ಮವಿಹಾರೀಸುತ್ತಂ

೭೪. ಅಥ ಖೋ ಅಞ್ಞತರೋ ಭಿಕ್ಖು ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – “‘ಧಮ್ಮವಿಹಾರೀ ಧಮ್ಮವಿಹಾರೀ’ತಿ, ಭನ್ತೇ, ವುಚ್ಚತಿ। ಕಿತ್ತಾವತಾ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಭಿಕ್ಖು ಧಮ್ಮವಿಹಾರೀ ಹೋತೀ”ತಿ?

“ಇಧ, ಭಿಕ್ಖು, ಭಿಕ್ಖು ಧಮ್ಮಂ ಪರಿಯಾಪುಣಾತಿ – ಸುತ್ತಂ, ಗೇಯ್ಯಂ, ವೇಯ್ಯಾಕರಣಂ, ಗಾಥಂ, ಉದಾನಂ, ಇತಿವುತ್ತಕಂ, ಜಾತಕಂ, ಅಬ್ಭುತಧಮ್ಮಂ, ವೇದಲ್ಲಂ; ಉತ್ತರಿ [ಉತ್ತರಿಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಚಸ್ಸ ಪಞ್ಞಾಯ ಅತ್ಥಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖು – ‘ಭಿಕ್ಖು ಪರಿಯತ್ತಿಬಹುಲೋ, ನೋ ಧಮ್ಮವಿಹಾರೀ’”।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಭಿಕ್ಖು ಯಥಾಸುತಂ ಯಥಾಪರಿಯತ್ತಂ ಧಮ್ಮಂ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಪರೇಸಂ ದೇಸೇತಿ, ಉತ್ತರಿ ಚಸ್ಸ ಪಞ್ಞಾಯ ಅತ್ಥಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖು – ‘ಭಿಕ್ಖು ಪಞ್ಞತ್ತಿಬಹುಲೋ, ನೋ ಧಮ್ಮವಿಹಾರೀ’”।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಭಿಕ್ಖು ಯಥಾಸುತಂ ಯಥಾಪರಿಯತ್ತಂ ಧಮ್ಮಂ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಸಜ್ಝಾಯಂ ಕರೋತಿ, ಉತ್ತರಿ ಚಸ್ಸ ಪಞ್ಞಾಯ ಅತ್ಥಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖು – ‘ಭಿಕ್ಖು ಸಜ್ಝಾಯಬಹುಲೋ, ನೋ ಧಮ್ಮವಿಹಾರೀ’”।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಭಿಕ್ಖು ಯಥಾಸುತಂ ಯಥಾಪರಿಯತ್ತಂ ಧಮ್ಮಂ ಚೇತಸಾ ಅನುವಿತಕ್ಕೇತಿ ಅನುವಿಚಾರೇತಿ ಮನಸಾನುಪೇಕ್ಖತಿ, ಉತ್ತರಿ ಚಸ್ಸ ಪಞ್ಞಾಯ ಅತ್ಥಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖು – ‘ಭಿಕ್ಖು ವಿತಕ್ಕಬಹುಲೋ, ನೋ ಧಮ್ಮವಿಹಾರೀ’”।

“ಇಧ, ಭಿಕ್ಖು, ಭಿಕ್ಖು ಧಮ್ಮಂ ಪರಿಯಾಪುಣಾತಿ – ಸುತ್ತಂ, ಗೇಯ್ಯಂ, ವೇಯ್ಯಾಕರಣಂ, ಗಾಥಂ, ಉದಾನಂ, ಇತಿವುತ್ತಕಂ, ಜಾತಕಂ, ಅಬ್ಭುತಧಮ್ಮಂ, ವೇದಲ್ಲಂ; ಉತ್ತರಿ ಚಸ್ಸ ಪಞ್ಞಾಯ ಅತ್ಥಂ ಪಜಾನಾತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಭಿಕ್ಖು ಧಮ್ಮವಿಹಾರೀ ಹೋತಿ।

“ಇತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ದೇಸಿತೋ ಮಯಾ ಪರಿಯತ್ತಿಬಹುಲೋ, ದೇಸಿತೋ ಪಞ್ಞತ್ತಿಬಹುಲೋ, ದೇಸಿತೋ ಸಜ್ಝಾಯಬಹುಲೋ, ದೇಸಿತೋ ವಿತಕ್ಕಬಹುಲೋ, ದೇಸಿತೋ ಧಮ್ಮವಿಹಾರೀ। ಯಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಸತ್ಥಾರಾ ಕರಣೀಯಂ ಸಾವಕಾನಂ ಹಿತೇಸಿನಾ ಅನುಕಮ್ಪಕೇನ ಅನುಕಮ್ಪಂ ಉಪಾದಾಯ, ಕತಂ ವೋ ತಂ ಮಯಾ। ಏತಾನಿ, ಭಿಕ್ಖು, ರುಕ್ಖಮೂಲಾನಿ, ಏತಾನಿ ಸುಞ್ಞಾಗಾರಾನಿ। ಝಾಯಥ ಭಿಕ್ಖು, ಮಾ ಪಮಾದತ್ಥ, ಮಾ ಪಚ್ಛಾ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರಿನೋ ಅಹುವತ್ಥ। ಅಯಂ ವೋ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಅನುಸಾಸನೀ”ತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಪಠಮಯೋಧಾಜೀವಸುತ್ತಂ

೭೫. “ಪಞ್ಚಿಮೇ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯೋಧಾಜೀವಾ ಸನ್ತೋ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನಾ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಯೋಧಾಜೀವೋ ರಜಗ್ಗಞ್ಞೇವ ದಿಸ್ವಾ ಸಂಸೀದತಿ ವಿಸೀದತಿ ನ ಸನ್ಥಮ್ಭತಿ ನ ಸಕ್ಕೋತಿ ಸಙ್ಗಾಮಂ ಓತರಿತುಂ। ಏವರೂಪೋಪಿ [ಏವರೂಪೋ (ಸೀ॰) ಪು॰ ಪ॰ ೧೯೩], ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಧೇಕಚ್ಚೋ [ಏಕಚ್ಚೋ (ಸೀ॰)] ಯೋಧಾಜೀವೋ ಹೋತಿ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಠಮೋ ಯೋಧಾಜೀವೋ ಸನ್ತೋ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನೋ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಯೋಧಾಜೀವೋ ಸಹತಿ ರಜಗ್ಗಂ; ಅಪಿ ಚ ಖೋ ಧಜಗ್ಗಞ್ಞೇವ ದಿಸ್ವಾ ಸಂಸೀದತಿ ವಿಸೀದತಿ, ನ ಸನ್ಥಮ್ಭತಿ, ನ ಸಕ್ಕೋತಿ ಸಙ್ಗಾಮಂ ಓತರಿತುಂ। ಏವರೂಪೋಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಯೋಧಾಜೀವೋ ಹೋತಿ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುತಿಯೋ ಯೋಧಾಜೀವೋ ಸನ್ತೋ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನೋ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಯೋಧಾಜೀವೋ ಸಹತಿ ರಜಗ್ಗಂ ಸಹತಿ ಧಜಗ್ಗಂ; ಅಪಿ ಚ ಖೋ ಉಸ್ಸಾರಣಞ್ಞೇವ [ಉಸ್ಸಾದನಂಯೇವ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಸುತ್ವಾ ಸಂಸೀದತಿ ವಿಸೀದತಿ, ನ ಸನ್ಥಮ್ಭತಿ, ನ ಸಕ್ಕೋತಿ ಸಙ್ಗಾಮಂ ಓತರಿತುಂ। ಏವರೂಪೋಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಯೋಧಾಜೀವೋ ಹೋತಿ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತತಿಯೋ ಯೋಧಾಜೀವೋ ಸನ್ತೋ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನೋ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಯೋಧಾಜೀವೋ ಸಹತಿ ರಜಗ್ಗಂ, ಸಹತಿ ಧಜಗ್ಗಂ, ಸಹತಿ ಉಸ್ಸಾರಣಂ; ಅಪಿ ಚ ಖೋ ಸಮ್ಪಹಾರೇ ಹಞ್ಞತಿ [ಆಹಞ್ಞತಿ (ಸೀ॰)] ಬ್ಯಾಪಜ್ಜತಿ। ಏವರೂಪೋಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಯೋಧಾಜೀವೋ ಹೋತಿ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತುತ್ಥೋ ಯೋಧಾಜೀವೋ ಸನ್ತೋ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನೋ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಯೋಧಾಜೀವೋ ಸಹತಿ ರಜಗ್ಗಂ, ಸಹತಿ ಧಜಗ್ಗಂ, ಸಹತಿ ಉಸ್ಸಾರಣಂ, ಸಹತಿ ಸಮ್ಪಹಾರಂ। ಸೋ ತಂ ಸಙ್ಗಾಮಂ ಅಭಿವಿಜಿನಿತ್ವಾ ವಿಜಿತಸಙ್ಗಾಮೋ ತಮೇವ ಸಙ್ಗಾಮಸೀಸಂ ಅಜ್ಝಾವಸತಿ। ಏವರೂಪೋಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಯೋಧಾಜೀವೋ ಹೋತಿ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಮೋ ಯೋಧಾಜೀವೋ ಸನ್ತೋ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನೋ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ಯೋಧಾಜೀವಾ ಸನ್ತೋ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನಾ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ।

“ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಿಮೇ ಯೋಧಾಜೀವೂಪಮಾ ಪುಗ್ಗಲಾ ಸನ್ತೋ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನಾ ಭಿಕ್ಖೂಸು । ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ರಜಗ್ಗಞ್ಞೇವ ದಿಸ್ವಾ ಸಂಸೀದತಿ ವಿಸೀದತಿ, ನ ಸನ್ಥಮ್ಭತಿ, ನ ಸಕ್ಕೋತಿ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಸನ್ಧಾರೇತುಂ [ಸನ್ತಾನೇತುಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)]। ಸಿಕ್ಖಾದುಬ್ಬಲ್ಯಂ ಆವಿಕತ್ವಾ ಸಿಕ್ಖಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಯ ಹೀನಾಯಾವತ್ತತಿ। ಕಿಮಸ್ಸ ರಜಗ್ಗಸ್ಮಿಂ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ಭಿಕ್ಖು ಸುಣಾತಿ – ‘ಅಮುಕಸ್ಮಿಂ ನಾಮ ಗಾಮೇ ವಾ ನಿಗಮೇ ವಾ ಇತ್ಥೀ ವಾ ಕುಮಾರೀ ವಾ ಅಭಿರೂಪಾ ದಸ್ಸನೀಯಾ ಪಾಸಾದಿಕಾ ಪರಮಾಯ ವಣ್ಣಪೋಕ್ಖರತಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತಾ’ತಿ। ಸೋ ತಂ ಸುತ್ವಾ ಸಂಸೀದತಿ ವಿಸೀದತಿ, ನ ಸನ್ಥಮ್ಭತಿ, ನ ಸಕ್ಕೋತಿ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಸನ್ಧಾರೇತುಂ। ಸಿಕ್ಖಾದುಬ್ಬಲ್ಯಂ ಆವಿಕತ್ವಾ ಸಿಕ್ಖಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಯ ಹೀನಾಯಾವತ್ತತಿ। ಇದಮಸ್ಸ ರಜಗ್ಗಸ್ಮಿಂ।

“ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯೋಧಾಜೀವೋ ರಜಗ್ಗಞ್ಞೇವ ದಿಸ್ವಾ ಸಂಸೀದತಿ ವಿಸೀದತಿ, ನ ಸನ್ಥಮ್ಭತಿ, ನ ಸಕ್ಕೋತಿ ಸಙ್ಗಾಮಂ ಓತರಿತುಂ; ತಥೂಪಮಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ವದಾಮಿ। ಏವರೂಪೋಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಹೋತಿ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಠಮೋ ಯೋಧಾಜೀವೂಪಮೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಸನ್ತೋ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನೋ ಭಿಕ್ಖೂಸು।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಹತಿ ರಜಗ್ಗಂ; ಅಪಿ ಚ ಖೋ ಧಜಗ್ಗಞ್ಞೇವ ದಿಸ್ವಾ ಸಂಸೀದತಿ ವಿಸೀದತಿ, ನ ಸನ್ಥಮ್ಭತಿ, ನ ಸಕ್ಕೋತಿ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಸನ್ಧಾರೇತುಂ। ಸಿಕ್ಖಾದುಬ್ಬಲ್ಯಂ ಆವಿಕತ್ವಾ ಸಿಕ್ಖಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಯ ಹೀನಾಯಾವತ್ತತಿ। ಕಿಮಸ್ಸ ಧಜಗ್ಗಸ್ಮಿಂ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ನ ಹೇವ ಖೋ ಸುಣಾತಿ - ‘ಅಮುಕಸ್ಮಿಂ ನಾಮ ಗಾಮೇ ವಾ ನಿಗಮೇ ವಾ ಇತ್ಥೀ ವಾ ಕುಮಾರೀ ವಾ ಅಭಿರೂಪಾ ದಸ್ಸನೀಯಾ ಪಾಸಾದಿಕಾ ಪರಮಾಯ ವಣ್ಣಪೋಕ್ಖರತಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತಾ’ತಿ; ಅಪಿ ಚ ಖೋ ಸಾಮಂ ಪಸ್ಸತಿ ಇತ್ಥಿಂ ವಾ ಕುಮಾರಿಂ ವಾ ಅಭಿರೂಪಂ ದಸ್ಸನೀಯಂ ಪಾಸಾದಿಕಂ ಪರಮಾಯ ವಣ್ಣಪೋಕ್ಖರತಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತಂ। ಸೋ ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಸಂಸೀದತಿ ವಿಸೀದತಿ, ನ ಸನ್ಥಮ್ಭತಿ, ನ ಸಕ್ಕೋತಿ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಸನ್ಧಾರೇತುಂ। ಸಿಕ್ಖಾದುಬ್ಬಲ್ಯಂ ಆವಿಕತ್ವಾ ಸಿಕ್ಖಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಯ ಹೀನಾಯಾವತ್ತತಿ। ಇದಮಸ್ಸ ಧಜಗ್ಗಸ್ಮಿಂ।

“ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯೋಧಾಜೀವೋ ಸಹತಿ ರಜಗ್ಗಂ; ಅಪಿ ಚ ಖೋ ಧಜಗ್ಗಞ್ಞೇವ ದಿಸ್ವಾ ಸಂಸೀದತಿ ವಿಸೀದತಿ, ನ ಸನ್ಥಮ್ಭತಿ, ನ ಸಕ್ಕೋತಿ ಸಙ್ಗಾಮಂ ಓತರಿತುಂ; ತಥೂಪಮಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ವದಾಮಿ। ಏವರೂಪೋಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಹೋತಿ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುತಿಯೋ ಯೋಧಾಜೀವೂಪಮೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಸನ್ತೋ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನೋ ಭಿಕ್ಖೂಸು।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಹತಿ ರಜಗ್ಗಂ, ಸಹತಿ ಧಜಗ್ಗಂ; ಅಪಿ ಚ ಖೋ ಉಸ್ಸಾರಣಞ್ಞೇವ ಸುತ್ವಾ ಸಂಸೀದತಿ ವಿಸೀದತಿ, ನ ಸನ್ಥಮ್ಭತಿ, ನ ಸಕ್ಕೋತಿ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಸನ್ಧಾರೇತುಂ। ಸಿಕ್ಖಾದುಬ್ಬಲ್ಯಂ ಆವಿಕತ್ವಾ ಸಿಕ್ಖಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಯ ಹೀನಾಯಾವತ್ತತಿ। ಕಿಮಸ್ಸ ಉಸ್ಸಾರಣಾಯ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುಂ ಅರಞ್ಞಗತಂ ವಾ ರುಕ್ಖಮೂಲಗತಂ ವಾ ಸುಞ್ಞಾಗಾರಗತಂ ವಾ ಮಾತುಗಾಮೋ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಊಹಸತಿ [ಉಹಸತಿ (ಕ॰), ಓಹಸತಿ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰) ಪು॰ ಪ॰ ೧೯೭] ಉಲ್ಲಪತಿ ಉಜ್ಜಗ್ಘತಿ ಉಪ್ಪಣ್ಡೇತಿ। ಸೋ ಮಾತುಗಾಮೇನ ಊಹಸಿಯಮಾನೋ ಉಲ್ಲಪಿಯಮಾನೋ ಉಜ್ಜಗ್ಘಿಯಮಾನೋ ಉಪ್ಪಣ್ಡಿಯಮಾನೋ ಸಂಸೀದತಿ ವಿಸೀದತಿ, ನ ಸನ್ಥಮ್ಭತಿ, ನ ಸಕ್ಕೋತಿ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಸನ್ಧಾರೇತುಂ। ಸಿಕ್ಖಾದುಬ್ಬಲ್ಯಂ ಆವಿಕತ್ವಾ ಸಿಕ್ಖಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಯ ಹೀನಾಯಾವತ್ತತಿ। ಇದಮಸ್ಸ ಉಸ್ಸಾರಣಾಯ।

“ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯೋಧಾಜೀವೋ ಸಹತಿ ರಜಗ್ಗಂ, ಸಹತಿ ಧಜಗ್ಗಂ; ಅಪಿ ಚ ಖೋ ಉಸ್ಸಾರಣಞ್ಞೇವ ಸುತ್ವಾ ಸಂಸೀದತಿ ವಿಸೀದತಿ, ನ ಸನ್ಥಮ್ಭತಿ, ನ ಸಕ್ಕೋತಿ ಸಙ್ಗಾಮಂ ಓತರಿತುಂ; ತಥೂಪಮಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ವದಾಮಿ। ಏವರೂಪೋಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಹೋತಿ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತತಿಯೋ ಯೋಧಾಜೀವೂಪಮೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಸನ್ತೋ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನೋ ಭಿಕ್ಖೂಸು।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಹತಿ ರಜಗ್ಗಂ, ಸಹತಿ ಧಜಗ್ಗಂ, ಸಹತಿ ಉಸ್ಸಾರಣಂ; ಅಪಿ ಚ ಖೋ ಸಮ್ಪಹಾರೇ ಹಞ್ಞತಿ ಬ್ಯಾಪಜ್ಜತಿ। ಕಿಮಸ್ಸ ಸಮ್ಪಹಾರಸ್ಮಿಂ ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುಂ ಅರಞ್ಞಗತಂ ವಾ ರುಕ್ಖಮೂಲಗತಂ ವಾ ಸುಞ್ಞಾಗಾರಗತಂ ವಾ ಮಾತುಗಾಮೋ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಅಭಿನಿಸೀದತಿ ಅಭಿನಿಪಜ್ಜತಿ ಅಜ್ಝೋತ್ಥರತಿ। ಸೋ ಮಾತುಗಾಮೇನ ಅಭಿನಿಸೀದಿಯಮಾನೋ ಅಭಿನಿಪಜ್ಜಿಯಮಾನೋ ಅಜ್ಝೋತ್ಥರಿಯಮಾನೋ ಸಿಕ್ಖಂ ಅಪಚ್ಚಕ್ಖಾಯ ದುಬ್ಬಲ್ಯಂ ಅನಾವಿಕತ್ವಾ ಮೇಥುನಂ ಧಮ್ಮಂ ಪಟಿಸೇವತಿ। ಇದಮಸ್ಸ ಸಮ್ಪಹಾರಸ್ಮಿಂ।

“ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯೋಧಾಜೀವೋ ಸಹತಿ ರಜಗ್ಗಂ, ಸಹತಿ ಧಜಗ್ಗಂ, ಸಹತಿ ಉಸ್ಸಾರಣಂ, ಅಪಿ ಚ ಖೋ ಸಮ್ಪಹಾರೇ ಹಞ್ಞತಿ ಬ್ಯಾಪಜ್ಜತಿ; ತಥೂಪಮಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ವದಾಮಿ। ಏವರೂಪೋಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಧೇಕಚ್ಚೋ

ಪುಗ್ಗಲೋ ಹೋತಿ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತುತ್ಥೋ ಯೋಧಾಜೀವೂಪಮೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಸನ್ತೋ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನೋ ಭಿಕ್ಖೂಸು।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಹತಿ ರಜಗ್ಗಂ, ಸಹತಿ ಧಜಗ್ಗಂ, ಸಹತಿ ಉಸ್ಸಾರಣಂ, ಸಹತಿ ಸಮ್ಪಹಾರಂ, ಸೋ ತಂ ಸಙ್ಗಾಮಂ ಅಭಿವಿಜಿನಿತ್ವಾ ವಿಜಿತಸಙ್ಗಾಮೋ ತಮೇವ ಸಙ್ಗಾಮಸೀಸಂ ಅಜ್ಝಾವಸತಿ । ಕಿಮಸ್ಸ ಸಙ್ಗಾಮವಿಜಯಸ್ಮಿಂ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅರಞ್ಞಗತಂ ವಾ ರುಕ್ಖಮೂಲಗತಂ ವಾ ಸುಞ್ಞಾಗಾರಗತಂ ವಾ ಮಾತುಗಾಮೋ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಅಭಿನಿಸೀದತಿ ಅಭಿನಿಪಜ್ಜತಿ ಅಜ್ಝೋತ್ಥರತಿ। ಸೋ ಮಾತುಗಾಮೇನ ಅಭಿನಿಸೀದಿಯಮಾನೋ ಅಭಿನಿಪಜ್ಜಿಯಮಾನೋ ಅಜ್ಝೋತ್ಥರಿಯಮಾನೋ ವಿನಿವೇಠೇತ್ವಾ ವಿನಿಮೋಚೇತ್ವಾ ಯೇನ ಕಾಮಂ ಪಕ್ಕಮತಿ। ಸೋ ವಿವಿತ್ತಂ ಸೇನಾಸನಂ ಭಜತಿ ಅರಞ್ಞಂ ರುಕ್ಖಮೂಲಂ ಪಬ್ಬತಂ ಕನ್ದರಂ ಗಿರಿಗುಹಂ ಸುಸಾನಂ ವನಪತ್ಥಂ ಅಬ್ಭೋಕಾಸಂ ಪಲಾಲಪುಞ್ಜಂ।

“ಸೋ ಅರಞ್ಞಗತೋ ವಾ ರುಕ್ಖಮೂಲಗತೋ ವಾ ಸುಞ್ಞಾಗಾರಗತೋ ವಾ ನಿಸೀದತಿ ಪಲ್ಲಙ್ಕಂ ಆಭುಜಿತ್ವಾ ಉಜುಂ ಕಾಯಂ ಪಣಿಧಾಯ ಪರಿಮುಖಂ ಸತಿಂ ಉಪಟ್ಠಪೇತ್ವಾ । ಸೋ ಅಭಿಜ್ಝಂ ಲೋಕೇ ಪಹಾಯ ವಿಗತಾಭಿಜ್ಝೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರತಿ, ಅಭಿಜ್ಝಾಯ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಸೋಧೇತಿ; ಬ್ಯಾಪಾದಪದೋಸಂ ಪಹಾಯ ಅಬ್ಯಾಪನ್ನಚಿತ್ತೋ ವಿಹರತಿ, ಸಬ್ಬಪಾಣಭೂತಹಿತಾನುಕಮ್ಪೀ ಬ್ಯಾಪಾದಪದೋಸಾ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಸೋಧೇತಿ; ಥಿನಮಿದ್ಧಂ ಪಹಾಯ ವಿಗತಥಿನಮಿದ್ಧೋ ವಿಹರತಿ ಆಲೋಕಸಞ್ಞೀ ಸತೋ ಸಮ್ಪಜಾನೋ, ಥಿನಮಿದ್ಧಾ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಸೋಧೇತಿ; ಉದ್ಧಚ್ಚಕುಕ್ಕುಚ್ಚಂ ಪಹಾಯ ಅನುದ್ಧತೋ ವಿಹರತಿ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ವೂಪಸನ್ತಚಿತ್ತೋ, ಉದ್ಧಚ್ಚಕುಕ್ಕುಚ್ಚಾ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಸೋಧೇತಿ; ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಂ ಪಹಾಯ ತಿಣ್ಣವಿಚಿಕಿಚ್ಛೋ ವಿಹರತಿ ಅಕಥಂಕಥೀ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು, ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾಯ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಸೋಧೇತಿ। ಸೋ ಇಮೇ ಪಞ್ಚ ನೀವರಣೇ ಪಹಾಯ ಚೇತಸೋ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೇ ಪಞ್ಞಾಯ ದುಬ್ಬಲೀಕರಣೇ ವಿವಿಚ್ಚೇವ ಕಾಮೇಹಿ...ಪೇ॰... ಪೀತಿಯಾ ಚ ವಿರಾಗಾ ಉಪೇಕ್ಖಕೋ ಚ ವಿಹರತಿ ಸತೋ ಸಮ್ಪಜಾನೋ, ಸುಖಞ್ಚ ಕಾಯೇನ ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ ಯಂ ತಂ ಅರಿಯಾ ಆಚಿಕ್ಖನ್ತಿ - ‘ಉಪೇಕ್ಖಕೋ ಸತಿಮಾ ಸುಖವಿಹಾರೀ’ತಿ ತತಿಯಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಸುಖಸ್ಸ ಚ ಪಹಾನಾ ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಚ ಪಹಾನಾ, ಪುಬ್ಬೇವ ಸೋಮನಸ್ಸದೋಮನಸ್ಸಾನಂ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ಉಪೇಕ್ಖಾಸತಿಪಾರಿಸುದ್ಧಿಂ ಚತುತ್ಥಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ।

“ಸೋ ಏವಂ ಸಮಾಹಿತೇ ಚಿತ್ತೇ ಪರಿಸುದ್ಧೇ ಪರಿಯೋದಾತೇ ಅನಙ್ಗಣೇ ವಿಗತೂಪಕ್ಕಿಲೇಸೇ ಮುದುಭೂತೇ ಕಮ್ಮನಿಯೇ ಠಿತೇ ಆನೇಞ್ಜಪ್ಪತ್ತೇ ಆಸವಾನಂ ಖಯಞಾಣಾಯ ಚಿತ್ತಂ ಅಭಿನಿನ್ನಾಮೇತಿ। ಸೋ ‘ಇದಂ ದುಕ್ಖ’ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ, ‘ಅಯಂ ದುಕ್ಖಸಮುದಯೋ’ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ, ‘ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧೋ’ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ, ‘ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ’ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ, ‘ಇಮೇ ಆಸವಾ’ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ, ‘ಅಯಂ ಆಸವಸಮುದಯೋ’ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ, ‘ಅಯಂ ಆಸವನಿರೋಧೋ’ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ, ‘ಅಯಂ ಆಸವನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ’ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ। ತಸ್ಸ ಏವಂ ಜಾನತೋ ಏವಂ ಪಸ್ಸತೋ ಕಾಮಾಸವಾಪಿ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುಚ್ಚತಿ, ಭವಾಸವಾಪಿ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುಚ್ಚತಿ, ಅವಿಜ್ಜಾಸವಾಪಿ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುಚ್ಚತಿ, ವಿಮುತ್ತಸ್ಮಿಂ ವಿಮುತ್ತಮಿತಿ ಞಾಣಂ ಹೋತಿ। ‘ಖೀಣಾ ಜಾತಿ, ವುಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಕತಂ ಕರಣೀಯಂ, ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ। ಇದಮಸ್ಸ ಸಙ್ಗಾಮವಿಜಯಸ್ಮಿಂ।

“ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯೋಧಾಜೀವೋ ಸಹತಿ ರಜಗ್ಗಂ, ಸಹತಿ ಧಜಗ್ಗಂ, ಸಹತಿ ಉಸ್ಸಾರಣಂ, ಸಹತಿ ಸಮ್ಪಹಾರಂ, ಸೋ ತಂ ಸಙ್ಗಾಮಂ ಅಭಿವಿಜಿನಿತ್ವಾ ವಿಜಿತಸಙ್ಗಾಮೋ ತಮೇವ ಸಙ್ಗಾಮಸೀಸಂ ಅಜ್ಝಾವಸತಿ; ತಥೂಪಮಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ವದಾಮಿ। ಏವರೂಪೋಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಹೋತಿ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಮೋ ಯೋಧಾಜೀವೂಪಮೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಸನ್ತೋ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನೋ ಭಿಕ್ಖೂಸು। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ಯೋಧಾಜೀವೂಪಮಾ ಪುಗ್ಗಲಾ ಸನ್ತೋ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನಾ ಭಿಕ್ಖೂಸೂ”ತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೯. ದುತಿಯಯೋಧಾಜೀವಸುತ್ತಂ

೭೯. “ಪಞ್ಚಿಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯೋಧಾಜೀವಾ ಸನ್ತೋ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನಾ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಯೋಧಾಜೀವೋ ಅಸಿಚಮ್ಮಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಧನುಕಲಾಪಂ ಸನ್ನಯ್ಹಿತ್ವಾ ವಿಯೂಳ್ಹಂ ಸಙ್ಗಾಮಂ ಓತರತಿ। ಸೋ ತಸ್ಮಿಂ ಸಙ್ಗಾಮೇ ಉಸ್ಸಹತಿ ವಾಯಮತಿ। ತಮೇನಂ ಉಸ್ಸಹನ್ತಂ ವಾಯಮನ್ತಂ ಪರೇ ಹನನ್ತಿ ಪರಿಯಾಪಾದೇನ್ತಿ। ಏವರೂಪೋಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಯೋಧಾಜೀವೋ ಹೋತಿ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಠಮೋ ಯೋಧಾಜೀವೋ ಸನ್ತೋ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನೋ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಯೋಧಾಜೀವೋ ಅಸಿಚಮ್ಮಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಧನುಕಲಾಪಂ ಸನ್ನಯ್ಹಿತ್ವಾ ವಿಯೂಳ್ಹಂ ಸಙ್ಗಾಮಂ ಓತರತಿ। ಸೋ ತಸ್ಮಿಂ ಸಙ್ಗಾಮೇ ಉಸ್ಸಹತಿ ವಾಯಮತಿ। ತಮೇನಂ ಉಸ್ಸಹನ್ತಂ ವಾಯಮನ್ತಂ ಪರೇ ಉಪಲಿಕ್ಖನ್ತಿ [ಉಪಲಿಖನ್ತಿ (ಕ॰)], ತಮೇನಂ ಅಪನೇನ್ತಿ; ಅಪನೇತ್ವಾ ಞಾತಕಾನಂ ನೇನ್ತಿ। ಸೋ ಞಾತಕೇಹಿ ನೀಯಮಾನೋ ಅಪ್ಪತ್ವಾವ ಞಾತಕೇ ಅನ್ತರಾಮಗ್ಗೇ ಕಾಲಂ ಕರೋತಿ। ಏವರೂಪೋಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಯೋಧಾಜೀವೋ ಹೋತಿ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುತಿಯೋ ಯೋಧಾಜೀವೋ ಸನ್ತೋ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನೋ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಯೋಧಾಜೀವೋ ಅಸಿಚಮ್ಮಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಧನುಕಲಾಪಂ ಸನ್ನಯ್ಹಿತ್ವಾ ವಿಯೂಳ್ಹಂ ಸಙ್ಗಾಮಂ ಓತರತಿ। ಸೋ ತಸ್ಮಿಂ ಸಙ್ಗಾಮೇ ಉಸ್ಸಹತಿ ವಾಯಮತಿ। ತಮೇನಂ ಉಸ್ಸಹನ್ತಂ ವಾಯಮನ್ತಂ ಪರೇ ಉಪಲಿಕ್ಖನ್ತಿ, ತಮೇನಂ ಅಪನೇನ್ತಿ; ಅಪನೇತ್ವಾ ಞಾತಕಾನಂ ನೇನ್ತಿ। ತಮೇನಂ ಞಾತಕಾ ಉಪಟ್ಠಹನ್ತಿ ಪರಿಚರನ್ತಿ। ಸೋ ಞಾತಕೇಹಿ ಉಪಟ್ಠಹಿಯಮಾನೋ ಪರಿಚರಿಯಮಾನೋ ತೇನೇವ ಆಬಾಧೇನ ಕಾಲಂ ಕರೋತಿ । ಏವರೂಪೋಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಯೋಧಾಜೀವೋ ಹೋತಿ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತತಿಯೋ ಯೋಧಾಜೀವೋ ಸನ್ತೋ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನೋ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಯೋಧಾಜೀವೋ ಅಸಿಚಮ್ಮಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಧನುಕಲಾಪಂ ಸನ್ನಯ್ಹಿತ್ವಾ ವಿಯೂಳ್ಹಂ ಸಙ್ಗಾಮಂ ಓತರತಿ। ಸೋ ತಸ್ಮಿಂ ಸಙ್ಗಾಮೇ ಉಸ್ಸಹತಿ ವಾಯಮತಿ। ತಮೇನಂ ಉಸ್ಸಹನ್ತಂ ವಾಯಮನ್ತಂ ಪರೇ ಉಪಲಿಕ್ಖನ್ತಿ, ತಮೇನಂ ಅಪನೇನ್ತಿ; ಅಪನೇತ್ವಾ ಞಾತಕಾನಂ ನೇನ್ತಿ। ತಮೇನಂ ಞಾತಕಾ ಉಪಟ್ಠಹನ್ತಿ ಪರಿಚರನ್ತಿ। ಸೋ ಞಾತಕೇಹಿ ಉಪಟ್ಠಹಿಯಮಾನೋ ಪರಿಚರಿಯಮಾನೋ ವುಟ್ಠಾತಿ ತಮ್ಹಾ ಆಬಾಧಾ। ಏವರೂಪೋಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಯೋಧಾಜೀವೋ ಹೋತಿ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತುತ್ಥೋ ಯೋಧಾಜೀವೋ ಸನ್ತೋ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನೋ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಯೋಧಾಜೀವೋ ಅಸಿಚಮ್ಮಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಧನುಕಲಾಪಂ ಸನ್ನಯ್ಹಿತ್ವಾ ವಿಯೂಳ್ಹಂ ಸಙ್ಗಾಮಂ ಓತರತಿ। ಸೋ ತಂ ಸಙ್ಗಾಮಂ ಅಭಿವಿಜಿನಿತ್ವಾ ವಿಜಿತಸಙ್ಗಾಮೋ ತಮೇವ ಸಙ್ಗಾಮಸೀಸಂ ಅಜ್ಝಾವಸತಿ। ಏವರೂಪೋಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಯೋಧಾಜೀವೋ ಹೋತಿ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಮೋ ಯೋಧಾಜೀವೋ ಸನ್ತೋ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನೋ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ಯೋಧಾಜೀವಾ ಸನ್ತೋ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನಾ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ।

“ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಿಮೇ ಯೋಧಾಜೀವೂಪಮಾ ಪುಗ್ಗಲಾ ಸನ್ತೋ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನಾ ಭಿಕ್ಖೂಸು। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅಞ್ಞತರಂ ಗಾಮಂ ವಾ ನಿಗಮಂ ವಾ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಹರತಿ। ಸೋ ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ತಮೇವ ಗಾಮಂ ವಾ ನಿಗಮಂ ವಾ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಪವಿಸತಿ ಅರಕ್ಖಿತೇನೇವ ಕಾಯೇನ ಅರಕ್ಖಿತಾಯ ವಾಚಾಯ ಅರಕ್ಖಿತೇನ ಚಿತ್ತೇನ ಅನುಪಟ್ಠಿತಾಯ ಸತಿಯಾ ಅಸಂವುತೇಹಿ ಇನ್ದ್ರಿಯೇಹಿ। ಸೋ ತತ್ಥ ಪಸ್ಸತಿ ಮಾತುಗಾಮಂ ದುನ್ನಿವತ್ಥಂ ವಾ ದುಪ್ಪಾರುತಂ ವಾ। ತಸ್ಸ ತಂ ಮಾತುಗಾಮಂ ದಿಸ್ವಾ ದುನ್ನಿವತ್ಥಂ ವಾ ದುಪ್ಪಾರುತಂ ವಾ ರಾಗೋ ಚಿತ್ತಂ ಅನುದ್ಧಂಸೇತಿ। ಸೋ ರಾಗಾನುದ್ಧಂಸಿತೇನ ಚಿತ್ತೇನ ಸಿಕ್ಖಂ ಅಪಚ್ಚಕ್ಖಾಯ ದುಬ್ಬಲ್ಯಂ ಅನಾವಿಕತ್ವಾ ಮೇಥುನಂ ಧಮ್ಮಂ ಪಟಿಸೇವತಿ।

“ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯೋಧಾಜೀವೋ ಅಸಿಚಮ್ಮಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಧನುಕಲಾಪಂ ಸನ್ನಯ್ಹಿತ್ವಾ ವಿಯೂಳ್ಹಂ ಸಙ್ಗಾಮಂ ಓತರತಿ, ಸೋ ತಸ್ಮಿಂ ಸಙ್ಗಾಮೇ ಉಸ್ಸಹತಿ ವಾಯಮತಿ, ತಮೇನಂ ಉಸ್ಸಹನ್ತಂ ವಾಯಮನ್ತಂ ಪರೇ ಹನನ್ತಿ ಪರಿಯಾಪಾದೇನ್ತಿ; ತಥೂಪಮಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ವದಾಮಿ। ಏವರೂಪೋಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಹೋತಿ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಠಮೋ ಯೋಧಾಜೀವೂಪಮೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಸನ್ತೋ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನೋ ಭಿಕ್ಖೂಸು।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅಞ್ಞತರಂ ಗಾಮಂ ವಾ ನಿಗಮಂ ವಾ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಹರತಿ। ಸೋ ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ತಮೇವ ಗಾಮಂ ವಾ ನಿಗಮಂ ವಾ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಪವಿಸತಿ ಅರಕ್ಖಿತೇನೇವ ಕಾಯೇನ ಅರಕ್ಖಿತಾಯ ವಾಚಾಯ ಅರಕ್ಖಿತೇನ ಚಿತ್ತೇನ ಅನುಪಟ್ಠಿತಾಯ ಸತಿಯಾ ಅಸಂವುತೇಹಿ ಇನ್ದ್ರಿಯೇಹಿ। ಸೋ ತತ್ಥ ಪಸ್ಸತಿ ಮಾತುಗಾಮಂ ದುನ್ನಿವತ್ಥಂ ವಾ ದುಪ್ಪಾರುತಂ ವಾ। ತಸ್ಸ ತಂ ಮಾತುಗಾಮಂ ದಿಸ್ವಾ ದುನ್ನಿವತ್ಥಂ ವಾ ದುಪ್ಪಾರುತಂ ವಾ ರಾಗೋ ಚಿತ್ತಂ ಅನುದ್ಧಂಸೇತಿ। ಸೋ ರಾಗಾನುದ್ಧಂಸಿತೇನ ಚಿತ್ತೇನ ಪರಿಡಯ್ಹತೇವ ಕಾಯೇನ ಪರಿಡಯ್ಹತಿ ಚೇತಸಾ। ತಸ್ಸ ಏವಂ ಹೋತಿ - ‘ಯಂನೂನಾಹಂ ಆರಾಮಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಆರೋಚೇಯ್ಯಂ - ರಾಗಪರಿಯುಟ್ಠಿತೋಮ್ಹಿ [ರಾಗಾಯಿತೋಮ್ಹಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ)], ಆವುಸೋ, ರಾಗಪರೇತೋ, ನ ಸಕ್ಕೋಮಿ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಸನ್ಧಾರೇತುಂ; ಸಿಕ್ಖಾದುಬ್ಬಲ್ಯಂ ಆವಿಕತ್ವಾ ಸಿಕ್ಖಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಯ ಹೀನಾಯಾವತ್ತಿಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ। ಸೋ ಆರಾಮಂ ಗಚ್ಛನ್ತೋ ಅಪ್ಪತ್ವಾವ ಆರಾಮಂ ಅನ್ತರಾಮಗ್ಗೇ ಸಿಕ್ಖಾದುಬ್ಬಲ್ಯಂ ಆವಿಕತ್ವಾ ಸಿಕ್ಖಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಯ ಹೀನಾಯಾವತ್ತತಿ।

“ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯೋಧಾಜೀವೋ ಅಸಿಚಮ್ಮಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಧನುಕಲಾಪಂ ಸನ್ನಯ್ಹಿತ್ವಾ ವಿಯೂಳ್ಹಂ ಸಙ್ಗಾಮಂ ಓತರತಿ, ಸೋ ತಸ್ಮಿಂ ಸಙ್ಗಾಮೇ ಉಸ್ಸಹತಿ ವಾಯಮತಿ, ತಮೇನಂ ಉಸ್ಸಹನ್ತಂ ವಾಯಮನ್ತಂ ಪರೇ ಉಪಲಿಕ್ಖನ್ತಿ, ತಮೇನಂ ಅಪನೇನ್ತಿ; ಅಪನೇತ್ವಾ ಞಾತಕಾನಂ ನೇನ್ತಿ। ಸೋ ಞಾತಕೇಹಿ ನೀಯಮಾನೋ ಅಪ್ಪತ್ವಾವ ಞಾತಕೇ ಅನ್ತರಾಮಗ್ಗೇ ಕಾಲಂ ಕರೋತಿ; ತಥೂಪಮಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ವದಾಮಿ। ಏವರೂಪೋಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಹೋತಿ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುತಿಯೋ ಯೋಧಾಜೀವೂಪಮೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಸನ್ತೋ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನೋ ಭಿಕ್ಖೂಸು।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅಞ್ಞತರಂ ಗಾಮಂ ವಾ ನಿಗಮಂ ವಾ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಹರತಿ। ಸೋ ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ತಮೇವ ಗಾಮಂ ವಾ ನಿಗಮಂ ವಾ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಪವಿಸತಿ ಅರಕ್ಖಿತೇನೇವ ಕಾಯೇನ ಅರಕ್ಖಿತಾಯ ವಾಚಾಯ ಅರಕ್ಖಿತೇನ ಚಿತ್ತೇನ ಅನುಪಟ್ಠಿತಾಯ ಸತಿಯಾ ಅಸಂವುತೇಹಿ ಇನ್ದ್ರಿಯೇಹಿ। ಸೋ ತತ್ಥ ಪಸ್ಸತಿ ಮಾತುಗಾಮಂ ದುನ್ನಿವತ್ಥಂ ವಾ ದುಪ್ಪಾರುತಂ ವಾ। ತಸ್ಸ ತಂ ಮಾತುಗಾಮಂ ದಿಸ್ವಾ ದುನ್ನಿವತ್ಥಂ ವಾ ದುಪ್ಪಾರುತಂ ವಾ ರಾಗೋ ಚಿತ್ತಂ ಅನುದ್ಧಂಸೇತಿ। ಸೋ ರಾಗಾನುದ್ಧಂಸಿತೇನ ಚಿತ್ತೇನ ಪರಿಡಯ್ಹತೇವ ಕಾಯೇನ ಪರಿಡಯ್ಹತಿ ಚೇತಸಾ। ತಸ್ಸ ಏವಂ ಹೋತಿ - ‘ಯಂನೂನಾಹಂ ಆರಾಮಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಆರೋಚೇಯ್ಯಂ - ರಾಗಪರಿಯುಟ್ಠಿತೋಮ್ಹಿ, ಆವುಸೋ, ರಾಗಪರೇತೋ, ನ ಸಕ್ಕೋಮಿ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಸನ್ಧಾರೇತುಂ; ಸಿಕ್ಖಾದುಬ್ಬಲ್ಯಂ ಆವಿಕತ್ವಾ ಸಿಕ್ಖಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಯ ಹೀನಾಯಾವತ್ತಿಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ। ಸೋ ಆರಾಮಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಆರೋಚೇತಿ - ‘ರಾಗಪರಿಯುಟ್ಠಿತೋಮ್ಹಿ, ಆವುಸೋ, ರಾಗಪರೇತೋ, ನ ಸಕ್ಕೋಮಿ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಸನ್ಧಾರೇತುಂ; ಸಿಕ್ಖಾದುಬ್ಬಲ್ಯಂ ಆವಿಕತ್ವಾ ಸಿಕ್ಖಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಯ ಹೀನಾಯಾವತ್ತಿಸ್ಸಾಮೀ’”ತಿ।

“ತಮೇನಂ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ಓವದನ್ತಿ ಅನುಸಾಸನ್ತಿ - ‘ಅಪ್ಪಸ್ಸಾದಾ , ಆವುಸೋ, ಕಾಮಾ ವುತ್ತಾ ಭಗವತಾ ಬಹುದುಕ್ಖಾ ಬಹುಪಾಯಾಸಾ [ಬಹೂಪಾಯಾಸಾ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰) ಪಾಚಿ॰ ೪೧೭; ಚೂಳವ॰ ೬೫; ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೨೩೪], ಆದೀನವೋ ಏತ್ಥ ಭಿಯ್ಯೋ। ಅಟ್ಠಿಕಙ್ಕಲೂಪಮಾ ಕಾಮಾ ವುತ್ತಾ ಭಗವತಾ ಬಹುದುಕ್ಖಾ ಬಹುಪಾಯಾಸಾ, ಆದೀನವೋ ಏತ್ಥ ಭಿಯ್ಯೋ। ಮಂಸಪೇಸೂಪಮಾ ಕಾಮಾ ವುತ್ತಾ ಭಗವತಾ ಬಹುದುಕ್ಖಾ ಬಹುಪಾಯಾಸಾ, ಆದೀನವೋ ಏತ್ಥ ಭಿಯ್ಯೋ। ತಿಣುಕ್ಕೂಪಮಾ ಕಾಮಾ ವುತ್ತಾ ಭಗವತಾ ಬಹುದುಕ್ಖಾ ಬಹುಪಾಯಾಸಾ, ಆದೀನವೋ ಏತ್ಥ ಭಿಯ್ಯೋ। ಅಙ್ಗಾರಕಾಸೂಪಮಾ ಕಾಮಾ ವುತ್ತಾ ಭಗವತಾ ಬಹುದುಕ್ಖಾ ಬಹುಪಾಯಾಸಾ, ಆದೀನವೋ ಏತ್ಥ ಭಿಯ್ಯೋ। ಸುಪಿನಕೂಪಮಾ ಕಾಮಾ ವುತ್ತಾ ಭಗವತಾ ಬಹುದುಕ್ಖಾ

ಬಹುಪಾಯಾಸಾ, ಆದೀನವೋ ಏತ್ಥ ಭಿಯ್ಯೋ। ಯಾಚಿತಕೂಪಮಾ ಕಾಮಾ ವುತ್ತಾ ಭಗವತಾ ಬಹುದುಕ್ಖಾ ಬಹುಪಾಯಾಸಾ, ಆದೀನವೋ ಏತ್ಥ ಭಿಯ್ಯೋ। ರುಕ್ಖಫಲೂಪಮಾ ಕಾಮಾ ವುತ್ತಾ ಭಗವತಾ ಬಹುದುಕ್ಖಾ ಬಹುಪಾಯಾಸಾ, ಆದೀನವೋ ಏತ್ಥ ಭಿಯ್ಯೋ। ಅಸಿಸೂನೂಪಮಾ ಕಾಮಾ ವುತ್ತಾ ಭಗವತಾ ಬಹುದುಕ್ಖಾ ಬಹುಪಾಯಾಸಾ, ಆದೀನವೋ ಏತ್ಥ ಭಿಯ್ಯೋ। ಸತ್ತಿಸೂಲೂಪಮಾ ಕಾಮಾ ವುತ್ತಾ ಭಗವತಾ ಬಹುದುಕ್ಖಾ ಬಹುಪಾಯಾಸಾ, ಆದೀನವೋ ಏತ್ಥ ಭಿಯ್ಯೋ। ಸಪ್ಪಸಿರೂಪಮಾ ಕಾಮಾ ವುತ್ತಾ ಭಗವತಾ ಬಹುದುಕ್ಖಾ ಬಹುಪಾಯಾಸಾ, ಆದೀನವೋ ಏತ್ಥ ಭಿಯ್ಯೋ। ಅಭಿರಮತಾಯಸ್ಮಾ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯೇ; ಮಾಯಸ್ಮಾ ಸಿಕ್ಖಾದುಬ್ಬಲ್ಯಂ ಆವಿಕತ್ವಾ ಸಿಕ್ಖಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಯ ಹೀನಾಯಾವತ್ತೀ’’ತಿ।

‘‘ಸೋ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀಹಿ ಏವಂ ಓವದಿಯಮಾನೋ ಏವಂ ಅನುಸಾಸಿಯಮಾನೋ ಏವಮಾಹ - ‘ಕಿಞ್ಚಾಪಿ, ಆವುಸೋ, ಅಪ್ಪಸ್ಸಾದಾ ಕಾಮಾ ವುತ್ತಾ ಭಗವತಾ ಬಹುದುಕ್ಖಾ ಬಹುಪಾಯಾಸಾ, ಆದೀನವೋ ಏತ್ಥ ಭಿಯ್ಯೋ; ಅಥ ಖೋ ನೇವಾಹಂ ಸಕ್ಕೋಮಿ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಸನ್ಧಾರೇತುಂ, ಸಿಕ್ಖಾದುಬ್ಬಲ್ಯಂ ಆವಿಕತ್ವಾ ಸಿಕ್ಖಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಯ ಹೀನಾಯಾವತ್ತಿಸ್ಸಾಮೀ’’’ತಿ। ಸೋ ಸಿಕ್ಖಾದುಬ್ಬಲ್ಯಂ ಆವಿಕತ್ವಾ ಸಿಕ್ಖಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಯ ಹೀನಾಯಾವತ್ತತಿ।

‘‘ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯೋಧಾಜೀವೋ ಅಸಿಚಮ್ಮಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಧನುಕಲಾಪಂ ಸನ್ನಯ್ಹಿತ್ವಾ ವಿಯೂಳ್ಹಂ ಸಙ್ಗಾಮಂ ಓತರತಿ, ಸೋ ತಸ್ಮಿಂ ಸಙ್ಗಾಮೇ ಉಸ್ಸಹತಿ ವಾಯಮತಿ, ತಮೇನಂ ಉಸ್ಸಹನ್ತಂ ವಾಯಮನ್ತಂ ಪರೇ ಉಪಲಿಕ್ಖನ್ತಿ, ತಮೇನಂ ಅಪನೇನ್ತಿ; ಅಪನೇತ್ವಾ ಞಾತಕಾನಂ ನೇನ್ತಿ, ತಮೇನಂ ಞಾತಕಾ ಉಪಟ್ಠಹನ್ತಿ ಪರಿಚರನ್ತಿ । ಸೋ ಞಾತಕೇಹಿ ಉಪಟ್ಠಹಿಯಮಾನೋ ಪರಿಚರಿಯಮಾನೋ ತೇನೇವ ಆಬಾಧೇನ ಕಾಲಂ ಕರೋತಿ; ತಥೂಪಮಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ವದಾಮಿ। ಏವರೂಪೋಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಹೋತಿ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತತಿಯೋ ಯೋಧಾಜೀವೂಪಮೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಸನ್ತೋ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನೋ ಭಿಕ್ಖೂಸು।

‘‘ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅಞ್ಞತರಂ ಗಾಮಂ ವಾ ನಿಗಮಂ ವಾ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಹರತಿ। ಸೋ ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ತಮೇವ ಗಾಮಂ ವಾ ನಿಗಮಂ ವಾ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಪವಿಸತಿ ಅರಕ್ಖಿತೇನೇವ ಕಾಯೇನ ಅರಕ್ಖಿತಾಯ ವಾಚಾಯ ಅರಕ್ಖಿತೇನ ಚಿತ್ತೇನ ಅನುಪಟ್ಠಿತಾಯ ಸತಿಯಾ ಅಸಂವುತೇಹಿ ಇನ್ದ್ರಿಯೇಹಿ। ಸೋ ತತ್ಥ ಪಸ್ಸತಿ ಮಾತುಗಾಮಂ ದುನ್ನಿವತ್ಥಂ ವಾ ದುಪ್ಪಾರುತಂ ವಾ। ತಸ್ಸ ತಂ ಮಾತುಗಾಮಂ ದಿಸ್ವಾ ದುನ್ನಿವತ್ಥಂ ವಾ ದುಪ್ಪಾರುತಂ ವಾ ರಾಗೋ ಚಿತ್ತಂ ಅನುದ್ಧಂಸೇತಿ। ಸೋ ರಾಗಾನುದ್ಧಂಸಿತೇನ ಚಿತ್ತೇನ ಪರಿಡಯ್ಹತೇವ ಕಾಯೇನ ಪರಿಡಯ್ಹತಿ ಚೇತಸಾ। ತಸ್ಸ ಏವಂ ಹೋತಿ - ‘ಯಂನೂನಾಹಂ ಆರಾಮಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಆರೋಚೇಯ್ಯಂ - ರಾಗಪರಿಯುಟ್ಠಿತೋಮ್ಹಿ, ಆವುಸೋ, ರಾಗಪರೇತೋ, ನ ಸಕ್ಕೋಮಿ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಸನ್ಧಾರೇತುಂ; ಸಿಕ್ಖಾದುಬ್ಬಲ್ಯಂ ಆವಿಕತ್ವಾ ಸಿಕ್ಖಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಯ ಹೀನಾಯಾವತ್ತಿಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ। ಸೋ ಆರಾಮಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಆರೋಚೇತಿ - ‘ರಾಗಪರಿಯುಟ್ಠಿತೋಮ್ಹಿ, ಆವುಸೋ, ರಾಗಪರೇತೋ, ನ ಸಕ್ಕೋಮಿ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಸನ್ಧಾರೇತುಂ; ಸಿಕ್ಖಾದುಬ್ಬಲ್ಯಂ ಆವಿಕತ್ವಾ ಸಿಕ್ಖಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಯ ಹೀನಾಯಾವತ್ತಿಸ್ಸಾಮೀ’’’ತಿ।

‘‘ತಮೇನಂ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ಓವದನ್ತಿ ಅನುಸಾಸನ್ತಿ - ‘ಅಪ್ಪಸ್ಸಾದಾ, ಆವುಸೋ, ಕಾಮಾ ವುತ್ತಾ ಭಗವತಾ ಬಹುದುಕ್ಖಾ ಬಹುಪಾಯಾಸಾ, ಆದೀನವೋ ಏತ್ಥ ಭಿಯ್ಯೋ। ಅಟ್ಠಿಕಙ್ಕಲೂಪಮಾ ಕಾಮಾ ವುತ್ತಾ ಭಗವತಾ ಬಹುದುಕ್ಖಾ ಬಹುಪಾಯಾಸಾ, ಆದೀನವೋ ಏತ್ಥ ಭಿಯ್ಯೋ। ಮಂಸಪೇಸೂಪಮಾ ಕಾಮಾ ವುತ್ತಾ ಭಗವತಾ...ಪೇ॰... ತಿಣುಕ್ಕೂಪಮಾ ಕಾಮಾ ವುತ್ತಾ ಭಗವತಾ... ಅಙ್ಗಾರಕಾಸೂಪಮಾ ಕಾಮಾ ವುತ್ತಾ ಭಗವತಾ... ಸುಪಿನಕೂಪಮಾ ಕಾಮಾ ವುತ್ತಾ ಭಗವತಾ... ಯಾಚಿತಕೂಪಮಾ ಕಾಮಾ ವುತ್ತಾ ಭಗವತಾ... ರುಕ್ಖಫಲೂಪಮಾ ಕಾಮಾ ವುತ್ತಾ ಭಗವತಾ... ಅಸಿಸೂನೂಪಮಾ ಕಾಮಾ ವುತ್ತಾ ಭಗವತಾ... ಸತ್ತಿಸೂಲೂಪಮಾ ಕಾಮಾ ವುತ್ತಾ ಭಗವತಾ... ಸಪ್ಪಸಿರೂಪಮಾ ಕಾಮಾ ವುತ್ತಾ ಭಗವತಾ ಬಹುದುಕ್ಖಾ ಬಹುಪಾಯಾಸಾ, ಆದೀನವೋ ಏತ್ಥ ಭಿಯ್ಯೋ। ಅಭಿರಮತಾಯಸ್ಮಾ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯೇ; ಮಾಯಸ್ಮಾ ಸಿಕ್ಖಾದುಬ್ಬಲ್ಯಂ ಆವಿಕತ್ವಾ ಸಿಕ್ಖಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಯ ಹೀನಾಯಾವತ್ತೀ’’’ತಿ।

“ಸೋ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀಹಿ ಏವಂ ಓವದಿಯಮಾನೋ ಏವಂ ಅನುಸಾಸಿಯಮಾನೋ ಏವಮಾಹ – ‘ಉಸ್ಸಹಿಸ್ಸಾಮಿ , ಆವುಸೋ, ವಾಯಮಿಸ್ಸಾಮಿ, ಆವುಸೋ, ಅಭಿರಮಿಸ್ಸಾಮಿ, ಆವುಸೋ! ನ ದಾನಾಹಂ, ಆವುಸೋ, ಸಿಕ್ಖಾದುಬ್ಬಲ್ಯಂ ಆವಿಕತ್ವಾ ಸಿಕ್ಖಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಯ ಹೀನಾಯಾವತ್ತಿಸ್ಸಾಮೀ’”ತಿ।

“ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯೋಧಾಜೀವೋ ಅಸಿಚಮ್ಮಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಧನುಕಲಾಪಂ ಸನ್ನಯ್ಹಿತ್ವಾ ವಿಯೂಳ್ಹಂ ಸಙ್ಗಾಮಂ ಓತರತಿ, ಸೋ ತಸ್ಮಿಂ ಸಙ್ಗಾಮೇ ಉಸ್ಸಹತಿ ವಾಯಮತಿ, ತಮೇನಂ ಉಸ್ಸಹನ್ತಂ ವಾಯಮನ್ತಂ ಪರೇ ಉಪಲಿಕ್ಖನ್ತಿ, ತಮೇನಂ ಅಪನೇನ್ತಿ; ಅಪನೇತ್ವಾ ಞಾತಕಾನಂ ನೇನ್ತಿ, ತಮೇನಂ ಞಾತಕಾ ಉಪಟ್ಠಹನ್ತಿ ಪರಿಚರನ್ತಿ। ಸೋ ಞಾತಕೇಹಿ ಉಪಟ್ಠಹಿಯಮಾನೋ ಪರಿಚರಿಯಮಾನೋ ವುಟ್ಠಾತಿ ತಮ್ಹಾ ಆಬಾಧಾ; ತಥೂಪಮಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ವದಾಮಿ। ಏವರೂಪೋಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಹೋತಿ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತುತ್ಥೋ ಯೋಧಾಜೀವೂಪಮೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಸನ್ತೋ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನೋ ಭಿಕ್ಖೂಸು।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅಞ್ಞತರಂ ಗಾಮಂ ವಾ ನಿಗಮಂ ವಾ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಹರತಿ। ಸೋ ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ತಮೇವ ಗಾಮಂ ವಾ ನಿಗಮಂ ವಾ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಪವಿಸತಿ ರಕ್ಖಿತೇನೇವ ಕಾಯೇನ ರಕ್ಖಿತಾಯ ವಾಚಾಯ ರಕ್ಖಿತೇನ ಚಿತ್ತೇನ ಉಪಟ್ಠಿತಾಯ ಸತಿಯಾ ಸಂವುತೇಹಿ ಇನ್ದ್ರಿಯೇಹಿ। ಸೋ ಚಕ್ಖುನಾ ರೂಪಂ ದಿಸ್ವಾ ನ ನಿಮಿತ್ತಗ್ಗಾಹೀ ಹೋತಿ ನಾನುಬ್ಯಞ್ಜನಗ್ಗಾಹೀ। ಯತ್ವಾಧಿಕರಣಮೇನಂ ಚಕ್ಖುನ್ದ್ರಿಯಂ ಅಸಂವುತಂ ವಿಹರನ್ತಂ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಾ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅನ್ವಾಸ್ಸವೇಯ್ಯುಂ, ತಸ್ಸ ಸಂವರಾಯ ಪಟಿಪಜ್ಜತಿ; ರಕ್ಖತಿ ಚಕ್ಖುನ್ದ್ರಿಯಂ; ಚಕ್ಖುನ್ದ್ರಿಯೇ ಸಂವರಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। ಸೋತೇನ ಸದ್ದಂ ಸುತ್ವಾ... ಘಾನೇನ ಗನ್ಧಂ ಘಾಯಿತ್ವಾ ... ಜಿವ್ಹಾಯ ರಸಂ ಸಾಯಿತ್ವಾ... ಕಾಯೇನ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಂ ಫುಸಿತ್ವಾ... ಮನಸಾ ಧಮ್ಮಂ ವಿಞ್ಞಾಯ ನ ನಿಮಿತ್ತಗ್ಗಾಹೀ ಹೋತಿ ನಾನುಬ್ಯಞ್ಜನಗ್ಗಾಹೀ। ಯತ್ವಾಧಿಕರಣಮೇನಂ ಮನಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಅಸಂವುತಂ ವಿಹರನ್ತಂ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಾ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅನ್ವಾಸ್ಸವೇಯ್ಯುಂ, ತಸ್ಸ ಸಂವರಾಯ ಪಟಿಪಜ್ಜತಿ; ರಕ್ಖತಿ ಮನಿನ್ದ್ರಿಯಂ; ಮನಿನ್ದ್ರಿಯೇ ಸಂವರಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। ಸೋ ಪಚ್ಛಾಭತ್ತಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತಪಟಿಕ್ಕನ್ತೋ ವಿವಿತ್ತಂ ಸೇನಾಸನಂ ಭಜತಿ ಅರಞ್ಞಂ ರುಕ್ಖಮೂಲಂ ಪಬ್ಬತಂ ಕನ್ದರಂ ಗಿರಿಗುಹಂ ಸುಸಾನಂ ವನಪತ್ಥಂ ಅಬ್ಭೋಕಾಸಂ ಪಲಾಲಪುಞ್ಜಂ। ಸೋ ಅರಞ್ಞಗತೋ ವಾ ರುಕ್ಖಮೂಲಗತೋ ವಾ ಸುಞ್ಞಾಗಾರಗತೋ ವಾ ನಿಸೀದತಿ ಪಲ್ಲಙ್ಕಂ ಆಭುಜಿತ್ವಾ ಉಜುಂ ಕಾಯಂ ಪಣಿಧಾಯ ಪರಿಮುಖಂ ಸತಿಂ ಉಪಟ್ಠಪೇತ್ವಾ। ಸೋ ಅಭಿಜ್ಝಂ ಲೋಕೇ ಪಹಾಯ...ಪೇ॰... ಸೋ ಇಮೇ ಪಞ್ಚ ನೀವರಣೇ ಪಹಾಯ ಚೇತಸೋ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೇ ಪಞ್ಞಾಯ ದುಬ್ಬಲೀಕರಣೇ ವಿವಿಚ್ಚೇವ ಕಾಮೇಹಿ...ಪೇ॰... ಚತುತ್ಥಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ।

“ಸೋ ಏವಂ ಸಮಾಹಿತೇ ಚಿತ್ತೇ ಪರಿಸುದ್ಧೇ ಪರಿಯೋದಾತೇ ಅನಙ್ಗಣೇ ವಿಗತೂಪಕ್ಕಿಲೇಸೇ ಮುದುಭೂತೇ ಕಮ್ಮನಿಯೇ ಠಿತೇ ಆನೇಞ್ಜಪ್ಪತ್ತೇ ಆಸವಾನಂ ಖಯಞಾಣಾಯ ಚಿತ್ತಂ ಅಭಿನಿನ್ನಾಮೇತಿ। ಸೋ ‘ಇದಂ ದುಕ್ಖ’ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ... ಪೇ॰... ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾತಿ ಪಜಾನಾತಿ”।

“ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯೋಧಾಜೀವೋ ಅಸಿಚಮ್ಮಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಧನುಕಲಾಪಂ ಸನ್ನಯ್ಹಿತ್ವಾ ವಿಯೂಳ್ಹಂ ಸಙ್ಗಾಮಂ ಓತರತಿ, ಸೋ ತಂ ಸಙ್ಗಾಮಂ ಅಭಿವಿಜಿನಿತ್ವಾ ವಿಜಿತಸಙ್ಗಾಮೋ ತಮೇವ ಸಙ್ಗಾಮಸೀಸಂ ಅಜ್ಝಾವಸತಿ; ತಥೂಪಮಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ವದಾಮಿ। ಏವರೂಪೋಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಹೋತಿ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಮೋ ಯೋಧಾಜೀವೂಪಮೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಸನ್ತೋ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನೋ ಭಿಕ್ಖೂಸು। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ಪಞ್ಚ ಯೋಧಾಜೀವೂಪಮಾ ಪುಗ್ಗಲಾ ಸನ್ತೋ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನಾ ಭಿಕ್ಖೂಸೂ”ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ಪಠಮಅನಾಗತಭಯಸುತ್ತಂ

೭೭. “ಪಞ್ಚಿಮಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನಾಗತಭಯಾನಿ ಸಮ್ಪಸ್ಸಮಾನೇನ ಅಲಮೇವ ಆರಞ್ಞಿಕೇನ [ಆರಞ್ಞಕೇನ (ಸಬ್ಬತ್ಥ ಅ॰ ನಿ॰ ೫.೧೮೧; ಪರಿ॰ ೪೪೩)] ಭಿಕ್ಖುನಾ ಅಪ್ಪಮತ್ತೇನ ಆತಾಪಿನಾ ಪಹಿತತ್ತೇನ ವಿಹರಿತುಂ ಅಪ್ಪತ್ತಸ್ಸ ಪತ್ತಿಯಾ ಅನಧಿಗತಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ ಅಸಚ್ಛಿಕತಸ್ಸ ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯ।

“ಕತಮಾನಿ ಪಞ್ಚ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆರಞ್ಞಿಕೋ ಭಿಕ್ಖು ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ - ‘ಅಹಂ ಖೋ ಏತರಹಿ ಏಕಕೋ ಅರಞ್ಞೇ ವಿಹರಾಮಿ। ಏಕಕಂ ಖೋ ಪನ ಮಂ [ಏಕಕಂ ಖೋ ಪನ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ಅರಞ್ಞೇ ವಿಹರನ್ತಂ ಅಹಿ ವಾ ಮಂ ಡಂಸೇಯ್ಯ, ವಿಚ್ಛಿಕೋ [ವಿಚ್ಛಿಕಾ (ಸ್ಯಾ॰)] ವಾ ಮಂ ಡಂಸೇಯ್ಯ, ಸತಪದೀ ವಾ ಮಂ ಡಂಸೇಯ್ಯ, ತೇನ ಮೇ ಅಸ್ಸ ಕಾಲಙ್ಕಿರಿಯಾ, ಸೋ ಮಮಸ್ಸ ಅನ್ತರಾಯೋ; ಹನ್ದಾಹಂ ವೀರಿಯಂ ಆರಭಾಮಿ ಅಪ್ಪತ್ತಸ್ಸ ಪತ್ತಿಯಾ ಅನಧಿಗತಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ ಅಸಚ್ಛಿಕತಸ್ಸ ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯಾ’ತಿ। ಇದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಠಮಂ ಅನಾಗತಭಯಂ ಸಮ್ಪಸ್ಸಮಾನೇನ ಅಲಮೇವ ಆರಞ್ಞಿಕೇನ ಭಿಕ್ಖುನಾ ಅಪ್ಪಮತ್ತೇನ ಆತಾಪಿನಾ ಪಹಿತತ್ತೇನ ವಿಹರಿತುಂ ಅಪ್ಪತ್ತಸ್ಸ ಪತ್ತಿಯಾ ಅನಧಿಗತಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ ಅಸಚ್ಛಿಕತಸ್ಸ ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆರಞ್ಞಿಕೋ ಭಿಕ್ಖು ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ - ‘ಅಹಂ ಖೋ ಏತರಹಿ ಏಕಕೋ ಅರಞ್ಞೇ ವಿಹರಾಮಿ। ಏಕಕೋ ಖೋ ಪನಾಹಂ ಅರಞ್ಞೇ ವಿಹರನ್ತೋ ಉಪಕ್ಖಲಿತ್ವಾ ವಾ ಪಪತೇಯ್ಯಂ, ಭತ್ತಂ ವಾ ಭುತ್ತಂ ಮೇ ಬ್ಯಾಪಜ್ಜೇಯ್ಯ, ಪಿತ್ತಂ ವಾ ಮೇ ಕುಪ್ಪೇಯ್ಯ, ಸೇಮ್ಹಂ ವಾ ಮೇ ಕುಪ್ಪೇಯ್ಯ, ಸತ್ಥಕಾ ವಾ ಮೇ ವಾತಾ ಕುಪ್ಪೇಯ್ಯುಂ, ತೇನ ಮೇ ಅಸ್ಸ ಕಾಲಙ್ಕಿರಿಯಾ, ಸೋ ಮಮಸ್ಸ ಅನ್ತರಾಯೋ; ಹನ್ದಾಹಂ ವೀರಿಯಂ ಆರಭಾಮಿ ಅಪ್ಪತ್ತಸ್ಸ ಪತ್ತಿಯಾ ಅನಧಿಗತಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ ಅಸಚ್ಛಿಕತಸ್ಸ ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯಾ’ತಿ। ಇದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುತಿಯಂ ಅನಾಗತಭಯಂ ಸಮ್ಪಸ್ಸಮಾನೇನ ಅಲಮೇವ ಆರಞ್ಞಿಕೇನ ಭಿಕ್ಖುನಾ ಅಪ್ಪಮತ್ತೇನ ಆತಾಪಿನಾ ಪಹಿತತ್ತೇನ ವಿಹರಿತುಂ ಅಪ್ಪತ್ತಸ್ಸ ಪತ್ತಿಯಾ ಅನಧಿಗತಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ ಅಸಚ್ಛಿಕತಸ್ಸ ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆರಞ್ಞಿಕೋ ಭಿಕ್ಖು ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ - ‘ಅಹಂ ಖೋ ಏತರಹಿ ಏಕಕೋ ಅರಞ್ಞೇ ವಿಹರಾಮಿ। ಏಕಕೋ ಖೋ ಪನಾಹಂ ಅರಞ್ಞೇ ವಿಹರನ್ತೋ ವಾಳೇಹಿ ಸಮಾಗಚ್ಛೇಯ್ಯಂ, ಸೀಹೇನ ವಾ ಬ್ಯಗ್ಘೇನ ವಾ ದೀಪಿನಾ ವಾ ಅಚ್ಛೇನ ವಾ ತರಚ್ಛೇನ ವಾ, ತೇ ಮಂ ಜೀವಿತಾ ವೋರೋಪೇಯ್ಯುಂ, ತೇನ ಮೇ ಅಸ್ಸ ಕಾಲಙ್ಕಿರಿಯಾ , ಸೋ ಮಮಸ್ಸ ಅನ್ತರಾಯೋ; ಹನ್ದಾಹಂ ವೀರಿಯಂ ಆರಭಾಮಿ ಅಪ್ಪತ್ತಸ್ಸ ಪತ್ತಿಯಾ ಅನಧಿಗತಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ ಅಸಚ್ಛಿಕತಸ್ಸ ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯಾ’ತಿ। ಇದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತತಿಯಂ ಅನಾಗತಭಯಂ ಸಮ್ಪಸ್ಸಮಾನೇನ ಅಲಮೇವ ಆರಞ್ಞಿಕೇನ ಭಿಕ್ಖುನಾ ಅಪ್ಪಮತ್ತೇನ ಆತಾಪಿನಾ ಪಹಿತತ್ತೇನ ವಿಹರಿತುಂ ಅಪ್ಪತ್ತಸ್ಸ ಪತ್ತಿಯಾ ಅನಧಿಗತಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ ಅಸಚ್ಛಿಕತಸ್ಸ ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆರಞ್ಞಿಕೋ ಭಿಕ್ಖು ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ - ‘ಅಹಂ ಖೋ ಏತರಹಿ ಏಕಕೋ ಅರಞ್ಞೇ ವಿಹರಾಮಿ। ಏಕಕೋ ಖೋ ಪನಾಹಂ ಅರಞ್ಞೇ ವಿಹರನ್ತೋ ಮಾಣವೇಹಿ ಸಮಾಗಚ್ಛೇಯ್ಯಂ ಕತಕಮ್ಮೇಹಿ ವಾ ಅಕತಕಮ್ಮೇಹಿ ವಾ, ತೇ ಮಂ ಜೀವಿತಾ ವೋರೋಪೇಯ್ಯುಂ, ತೇನ ಮೇ ಅಸ್ಸ ಕಾಲಙ್ಕಿರಿಯಾ , ಸೋ ಮಮಸ್ಸ ಅನ್ತರಾಯೋ; ಹನ್ದಾಹಂ ವೀರಿಯಂ ಆರಭಾಮಿ ಅಪ್ಪತ್ತಸ್ಸ ಪತ್ತಿಯಾ ಅನಧಿಗತಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ ಅಸಚ್ಛಿಕತಸ್ಸ ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯಾ’ತಿ। ಇದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತುತ್ಥಂ ಅನಾಗತಭಯಂ ಸಮ್ಪಸ್ಸಮಾನೇನ ಅಲಮೇವ ಆರಞ್ಞಿಕೇನ ಭಿಕ್ಖುನಾ ಅಪ್ಪಮತ್ತೇನ ಆತಾಪಿನಾ ಪಹಿತತ್ತೇನ ವಿಹರಿತುಂ ಅಪ್ಪತ್ತಸ್ಸ ಪತ್ತಿಯಾ ಅನಧಿಗತಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ ಅಸಚ್ಛಿಕತಸ್ಸ ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆರಞ್ಞಿಕೋ ಭಿಕ್ಖು ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ - ‘ಅಹಂ ಖೋ ಏತರಹಿ ಏಕಕೋ ಅರಞ್ಞೇ ವಿಹರಾಮಿ। ಸನ್ತಿ ಖೋ ಪನಾರಞ್ಞೇ ವಾಳಾ ಅಮನುಸ್ಸಾ, ತೇ ಮಂ ಜೀವಿತಾ ವೋರೋಪೇಯ್ಯುಂ, ತೇನ ಮೇ ಅಸ್ಸ ಕಾಲಙ್ಕಿರಿಯಾ, ಸೋ ಮಮಸ್ಸ ಅನ್ತರಾಯೋ; ಹನ್ದಾಹಂ ವೀರಿಯಂ ಆರಭಾಮಿ ಅಪ್ಪತ್ತಸ್ಸ ಪತ್ತಿಯಾ ಅನಧಿಗತಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ ಅಸಚ್ಛಿಕತಸ್ಸ ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯಾ’ತಿ। ಇದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಮಂ ಅನಾಗತಭಯಂ ಸಮ್ಪಸ್ಸಮಾನೇನ ಅಲಮೇವ ಆರಞ್ಞಿಕೇನ ಭಿಕ್ಖುನಾ ಅಪ್ಪಮತ್ತೇನ ಆತಾಪಿನಾ ಪಹಿತತ್ತೇನ ವಿಹರಿತುಂ ಅಪ್ಪತ್ತಸ್ಸ ಪತ್ತಿಯಾ ಅನಧಿಗತಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ ಅಸಚ್ಛಿಕತಸ್ಸ ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯ।

“ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ಅನಾಗತಭಯಾನಿ ಸಮ್ಪಸ್ಸಮಾನೇನ ಅಲಮೇವ ಆರಞ್ಞಿಕೇನ ಭಿಕ್ಖುನಾ ಅಪ್ಪಮತ್ತೇನ ಆತಾಪಿನಾ ಪಹಿತತ್ತೇನ ವಿಹರಿತುಂ ಅಪ್ಪತ್ತಸ್ಸ ಪತ್ತಿಯಾ ಅನಧಿಗತಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ ಅಸಚ್ಛಿಕತಸ್ಸ ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯಾ”ತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ದುತಿಯಅನಾಗತಭಯಸುತ್ತಂ

೭೮. “ಪಞ್ಚಿಮಾನಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನಾಗತಭಯಾನಿ ಸಮ್ಪಸ್ಸಮಾನೇನ ಅಲಮೇವ ಭಿಕ್ಖುನಾ ಅಪ್ಪಮತ್ತೇನ ಆತಾಪಿನಾ ಪಹಿತತ್ತೇನ ವಿಹರಿತುಂ ಅಪ್ಪತ್ತಸ್ಸ ಪತ್ತಿಯಾ ಅನಧಿಗತಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ ಅಸಚ್ಛಿಕತಸ್ಸ ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯ। ಕತಮಾನಿ ಪಞ್ಚ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ – ‘ಅಹಂ ಖೋ ಏತರಹಿ ದಹರೋ ಯುವಾ ಸುಸುಕಾಳಕೇಸೋ ಭದ್ರೇನ ಯೋಬ್ಬನೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಪಠಮೇನ ವಯಸಾ । ಹೋತಿ ಖೋ ಪನ ಸೋ ಸಮಯೋ ಯಂ ಇಮಂ ಕಾಯಂ ಜರಾ ಫುಸತಿ। ಜಿಣ್ಣೇನ ಖೋ ಪನ ಜರಾಯ ಅಭಿಭೂತೇನ ನ ಸುಕರಂ ಬುದ್ಧಾನಂ ಸಾಸನಂ ಮನಸಿ ಕಾತುಂ, ನ ಸುಕರಾನಿ ಅರಞ್ಞವನಪತ್ಥಾನಿ ಪನ್ತಾನಿ ಸೇನಾಸನಾನಿ ಪಟಿಸೇವಿತುಂ। ಪುರಾ ಮಂ ಸೋ ಧಮ್ಮೋ ಆಗಚ್ಛತಿ ಅನಿಟ್ಠೋ ಅಕನ್ತೋ ಅಮನಾಪೋ; ಹನ್ದಾಹಂ ಪಟಿಕಚ್ಚೇವ [ಪಟಿಗಚ್ಚೇವ (ಸೀ॰)] ವೀರಿಯಂ ಆರಭಾಮಿ ಅಪ್ಪತ್ತಸ್ಸ ಪತ್ತಿಯಾ ಅನಧಿಗತಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ ಅಸಚ್ಛಿಕತಸ್ಸ ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯ, ಯೇನಾಹಂ ಧಮ್ಮೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಜಿಣ್ಣಕೋಪಿ ಫಾಸುಂ [ಫಾಸು (ಪೀ॰ ಕ॰)] ವಿಹರಿಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ। ಇದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಠಮಂ ಅನಾಗತಭಯಂ ಸಮ್ಪಸ್ಸಮಾನೇನ ಅಲಮೇವ ಭಿಕ್ಖುನಾ ಅಪ್ಪಮತ್ತೇನ ಆತಾಪಿನಾ ಪಹಿತತ್ತೇನ ವಿಹರಿತುಂ ಅಪ್ಪತ್ತಸ್ಸ ಪತ್ತಿಯಾ ಅನಧಿಗತಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ ಅಸಚ್ಛಿಕತಸ್ಸ ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ – ‘ಅಹಂ ಖೋ ಏತರಹಿ ಅಪ್ಪಾಬಾಧೋ ಅಪ್ಪಾತಙ್ಕೋ ಸಮವೇಪಾಕಿನಿಯಾ ಗಹಣಿಯಾ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ನಾತಿಸೀತಾಯ ನಾಚ್ಚುಣ್ಹಾಯ ಮಜ್ಝಿಮಾಯ ಪಧಾನಕ್ಖಮಾಯ। ಹೋತಿ ಖೋ ಪನ ಸೋ ಸಮಯೋ ಯಂ ಇಮಂ ಕಾಯಂ ಬ್ಯಾಧಿ ಫುಸತಿ। ಬ್ಯಾಧಿತೇನ ಖೋ ಪನ ಬ್ಯಾಧಿನಾ ಅಭಿಭೂತೇನ [ಬ್ಯಾಧಾಭಿಭೂತೇನ (ಸೀ॰ ಪೀ॰ ಕ॰)] ನ ಸುಕರಂ ಬುದ್ಧಾನಂ ಸಾಸನಂ ಮನಸಿ ಕಾತುಂ, ನ ಸುಕರಾನಿ ಅರಞ್ಞವನಪತ್ಥಾನಿ ಪನ್ತಾನಿ ಸೇನಾಸನಾನಿ ಪಟಿಸೇವಿತುಂ। ಪುರಾ ಮಂ ಸೋ ಧಮ್ಮೋ ಆಗಚ್ಛತಿ ಅನಿಟ್ಠೋ ಅಕನ್ತೋ ಅಮನಾಪೋ; ಹನ್ದಾಹಂ ಪಟಿಕಚ್ಚೇವ ವೀರಿಯಂ ಆರಭಾಮಿ ಅಪ್ಪತ್ತಸ್ಸ ಪತ್ತಿಯಾ ಅನಧಿಗತಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ ಅಸಚ್ಛಿಕತಸ್ಸ ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯ , ಯೇನಾಹಂ ಧಮ್ಮೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಬ್ಯಾಧಿತೋಪಿ ಫಾಸುಂ ವಿಹರಿಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ। ಇದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುತಿಯಂ ಅನಾಗತಭಯಂ ಸಮ್ಪಸ್ಸಮಾನೇನ ಅಲಮೇವ ಭಿಕ್ಖುನಾ ಅಪ್ಪಮತ್ತೇನ ಆತಾಪಿನಾ ಪಹಿತತ್ತೇನ ವಿಹರಿತುಂ ಅಪ್ಪತ್ತಸ್ಸ ಪತ್ತಿಯಾ ಅನಧಿಗತಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ ಅಸಚ್ಛಿಕತಸ್ಸ ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ – ‘ಏತರಹಿ ಖೋ ಸುಭಿಕ್ಖಂ ಸುಸಸ್ಸಂ ಸುಲಭಪಿಣ್ಡಂ , ಸುಕರಂ ಉಞ್ಛೇನ ಪಗ್ಗಹೇನ ಯಾಪೇತುಂ। ಹೋತಿ ಖೋ ಪನ ಸೋ ಸಮಯೋ ಯಂ ದುಬ್ಭಿಕ್ಖಂ ಹೋತಿ ದುಸ್ಸಸ್ಸಂ ದುಲ್ಲಭಪಿಣ್ಡಂ, ನ ಸುಕರಂ ಉಞ್ಛೇನ ಪಗ್ಗಹೇನ ಯಾಪೇತುಂ। ದುಬ್ಭಿಕ್ಖೇ ಖೋ ಪನ ಮನುಸ್ಸಾ ಯೇನ ಸುಭಿಕ್ಖಂ ತೇನ ಸಙ್ಕಮನ್ತಿ [ತೇನುಪಸಙ್ಕಮನ್ತಿ (ಕ॰)]। ತತ್ಥ ಸಙ್ಗಣಿಕವಿಹಾರೋ ಹೋತಿ ಆಕಿಣ್ಣವಿಹಾರೋ। ಸಙ್ಗಣಿಕವಿಹಾರೇ ಖೋ ಪನ ಸತಿ ಆಕಿಣ್ಣವಿಹಾರೇ ನ ಸುಕರಂ ಬುದ್ಧಾನಂ ಸಾಸನಂ ಮನಸಿ ಕಾತುಂ, ನ ಸುಕರಾನಿ ಅರಞ್ಞವನಪತ್ಥಾನಿ ಪನ್ತಾನಿ ಸೇನಾಸನಾನಿ ಪಟಿಸೇವಿತುಂ। ಪುರಾ ಮಂ ಸೋ ಧಮ್ಮೋ ಆಗಚ್ಛತಿ ಅನಿಟ್ಠೋ ಅಕನ್ತೋ ಅಮನಾಪೋ; ಹನ್ದಾಹಂ ಪಟಿಕಚ್ಚೇವ ವೀರಿಯಂ ಆರಭಾಮಿ ಅಪ್ಪತ್ತಸ್ಸ ಪತ್ತಿಯಾ ಅನಧಿಗತಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ ಅಸಚ್ಛಿಕತಸ್ಸ ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯ, ಯೇನಾಹಂ ಧಮ್ಮೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ದುಬ್ಭಿಕ್ಖೇಪಿ ಫಾಸು ವಿಹರಿಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ। ಇದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತತಿಯಂ ಅನಾಗತಭಯಂ ಸಮ್ಪಸ್ಸಮಾನೇನ ಅಲಮೇವ ಭಿಕ್ಖುನಾ ಅಪ್ಪಮತ್ತೇನ ಆತಾಪಿನಾ ಪಹಿತತ್ತೇನ ವಿಹರಿತುಂ ಅಪ್ಪತ್ತಸ್ಸ ಪತ್ತಿಯಾ ಅನಧಿಗತಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ ಅಸಚ್ಛಿಕತಸ್ಸ ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ – ‘ಏತರಹಿ ಖೋ ಮನುಸ್ಸಾ ಸಮಗ್ಗಾ ಸಮ್ಮೋದಮಾನಾ ಅವಿವದಮಾನಾ ಖೀರೋದಕೀಭೂತಾ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಪಿಯಚಕ್ಖೂಹಿ ಸಮ್ಪಸ್ಸನ್ತಾ ವಿಹರನ್ತಿ। ಹೋತಿ ಖೋ ಪನ ಸೋ ಸಮಯೋ

ಯಂ ಭಯಂ ಹೋತಿ ಅಟವಿಸಙ್ಕೋಪೋ, ಚಕ್ಕಸಮಾರೂಳ್ಹಾ ಜಾನಪದಾ ಪರಿಯಾಯನ್ತಿ। ಭಯೇ ಖೋ ಪನ ಸತಿ ಮನುಸ್ಸಾ ಯೇನ ಖೇಮಂ ತೇನ ಸಙ್ಕಮನ್ತಿ। ತತ್ಥ ಸಙ್ಗಣಿಕವಿಹಾರೋ ಹೋತಿ ಆಕಿಣ್ಣವಿಹಾರೋ। ಸಙ್ಗಣಿಕವಿಹಾರೇ ಖೋ ಪನ ಸತಿ ಆಕಿಣ್ಣವಿಹಾರೇ ನ ಸುಕರಂ ಬುದ್ಧಾನಂ ಸಾಸನಂ ಮನಸಿ ಕಾತುಂ, ನ ಸುಕರಾನಿ ಅರಞ್ಞವನಪತ್ಥಾನಿ ಪನ್ತಾನಿ ಸೇನಾಸನಾನಿ ಪಟಿಸೇವಿತುಂ। ಪುರಾ ಮಂ ಸೋ ಧಮ್ಮೋ ಆಗಚ್ಛತಿ ಅನಿಟ್ಠೋ ಅಕನ್ತೋ ಅಮನಾಪೋ; ಹನ್ದಾಹಂ ಪಟಿಕಚ್ಚೇವ ವೀರಿಯಂ ಆರಭಾಮಿ ಅಪ್ಪತ್ತಸ್ಸ ಪತ್ತಿಯಾ ಅನಧಿಗತಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ ಅಸಚ್ಛಿಕತಸ್ಸ ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯ, ಯೇನಾಹಂ ಧಮ್ಮೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಯೇಪಿ ಫಾಸುಂ ವಿಹರಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ। ಇದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತುತ್ಥಂ ಅನಾಗತಭಯಂ ಸಮ್ಪಸ್ಸಮಾನೇನ ಅಲಮೇವ ಭಿಕ್ಖುನಾ ಅಪ್ಪಮತ್ತೇನ ಆತಾಪಿನಾ ಪಹಿತತ್ತೇನ ವಿಹರಿತುಂ ಅಪ್ಪತ್ತಸ್ಸ ಪತ್ತಿಯಾ ಅನಧಿಗತಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ ಅಸಚ್ಛಿಕತಸ್ಸ ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ - 'ಏತರಹಿ ಖೋ ಸಙ್ಘೋ ಸಮಗ್ಗೋ ಸಮ್ಮೋದಮಾನೋ ಅವಿವದಮಾನೋ ಏಕುದ್ದೇಸೋ ಫಾಸು ವಿಹರತಿ। ಹೋತಿ ಖೋ ಪನ ಸೋ ಸಮಯೋ ಯಂ ಸಙ್ಘೋ ಭಿಜ್ಜತಿ। ಸಙ್ಘೇ ಖೋ ಪನ ಭಿನ್ನೇ ನ ಸುಕರಂ ಬುದ್ಧಾನಂ ಸಾಸನಂ ಮನಸಿ ಕಾತುಂ, ನ ಸುಕರಾನಿ ಅರಞ್ಞವನಪತ್ಥಾನಿ ಪನ್ತಾನಿ ಸೇನಾಸನಾನಿ ಪಟಿಸೇವಿತುಂ। ಪುರಾ ಮಂ ಸೋ ಧಮ್ಮೋ ಆಗಚ್ಛತಿ ಅನಿಟ್ಠೋ ಅಕನ್ತೋ ಅಮನಾಪೋ; ಹನ್ದಾಹಂ ಪಟಿಕಚ್ಚೇವ ವೀರಿಯಂ ಆರಭಾಮಿ ಅಪ್ಪತ್ತಸ್ಸ ಪತ್ತಿಯಾ ಅನಧಿಗತಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ ಅಸಚ್ಛಿಕತಸ್ಸ ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯ, ಯೇನಾಹಂ ಧಮ್ಮೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿನ್ನೇಪಿ ಸಙ್ಘೇ ಫಾಸುಂ ವಿಹರಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ। ಇದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಮಂ ಅನಾಗತಭಯಂ ಸಮ್ಪಸ್ಸಮಾನೇನ ಅಲಮೇವ ಭಿಕ್ಖುನಾ ಅಪ್ಪಮತ್ತೇನ ಆತಾಪಿನಾ ಪಹಿತತ್ತೇನ ವಿಹರಿತುಂ ಅಪ್ಪತ್ತಸ್ಸ ಪತ್ತಿಯಾ ಅನಧಿಗತಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ ಅಸಚ್ಛಿಕತಸ್ಸ ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯ।

"ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ಅನಾಗತಭಯಾನಿ ಸಮ್ಪಸ್ಸಮಾನೇನ ಅಲಮೇವ ಭಿಕ್ಖುನಾ ಅಪ್ಪಮತ್ತೇನ ಆತಾಪಿನಾ ಪಹಿತತ್ತೇನ ವಿಹರಿತುಂ ಅಪ್ಪತ್ತಸ್ಸ ಪತ್ತಿಯಾ ಅನಧಿಗತಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ ಅಸಚ್ಛಿಕತಸ್ಸ ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯಾ"ತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ತತಿಯಅನಾಗತಭಯಸುತ್ತಂ

೭೯. "ಪಞ್ಚಿಮಾನಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನಾಗತಭಯಾನಿ ಏತರಹಿ ಅಸಮುಪ್ಪನ್ನಾನಿ ಆಯತಿಂ ಸಮುಪ್ಪಜ್ಜಿಸ್ಸನ್ತಿ। ತಾನಿ ವೋ [ಖೋ (ಕತ್ಥಚಿ)] ಪಟಿಬುಜ್ಝಿತಬ್ಬಾನಿ ; ಪಟಿಬುಜ್ಝಿತ್ವಾ ಚ ತೇಸಂ ಪಹಾನಾಯ ವಾಯಮಿತಬ್ಬಂ।

"ಕತಮಾನಿ ಪಞ್ಚ? ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂ ಅನಾಗತಮದ್ಧಾನಂ ಅಭಾವಿತಕಾಯಾ ಅಭಾವಿತಸೀಲಾ ಅಭಾವಿತಚಿತ್ತಾ ಅಭಾವಿತಪಞ್ಞಾ। ತೇ ಅಭಾವಿತಕಾಯಾ ಸಮಾನಾ ಅಭಾವಿತಸೀಲಾ ಅಭಾವಿತಚಿತ್ತಾ ಅಭಾವಿತಪಞ್ಞಾ ಅಞ್ಞೇ ಉಪಸಮ್ಪಾದೇಸ್ಸನ್ತಿ। ತೇಪಿ [ತೇ (ಸೀ॰)] ನ ಸಕ್ಖಿಸ್ಸನ್ತಿ ವಿನೇತುಂ ಅಧಿಸೀಲೇ ಅಧಿಚಿತ್ತೇ ಅಧಿಪಞ್ಞಾಯ। ತೇಪಿ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ ಅಭಾವಿತಕಾಯಾ ಅಭಾವಿತಸೀಲಾ ಅಭಾವಿತಚಿತ್ತಾ ಅಭಾವಿತಪಞ್ಞಾ। ತೇ ಅಭಾವಿತಕಾಯಾ ಸಮಾನಾ ಅಭಾವಿತಸೀಲಾ ಅಭಾವಿತಚಿತ್ತಾ ಅಭಾವಿತಪಞ್ಞಾ ಅಞ್ಞೇ ಉಪಸಮ್ಪಾದೇಸ್ಸನ್ತಿ। ತೇಪಿ [ತೇ (?)] ನ ಸಕ್ಖಿಸ್ಸನ್ತಿ ವಿನೇತುಂ ಅಧಿಸೀಲೇ ಅಧಿಚಿತ್ತೇ ಅಧಿಪಞ್ಞಾಯ। ತೇಪಿ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ ಅಭಾವಿತಕಾಯಾ ಅಭಾವಿತಸೀಲಾ ಅಭಾವಿತಚಿತ್ತಾ ಅಭಾವಿತಪಞ್ಞಾ। ಇತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಸನ್ದೋಸಾ ವಿನಯಸನ್ದೋಸೋ; ವಿನಯಸನ್ದೋಸಾ ಧಮ್ಮಸನ್ದೋಸೋ। ಇದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಠಮಂ ಅನಾಗತಭಯಂ ಏತರಹಿ ಅಸಮುಪ್ಪನ್ನಂ ಆಯತಿಂ ಸಮುಪ್ಪಜ್ಜಿಸ್ಸತಿ। ತಂ ವೋ ಪಟಿಬುಜ್ಝಿತಬ್ಬಂ; ಪಟಿಬುಜ್ಝಿತ್ವಾ ಚ ತಸ್ಸ ಪಹಾನಾಯ ವಾಯಮಿತಬ್ಬಂ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ ಭಿಕ್ಖೂ ಅನಾಗತಮದ್ಧಾನಂ ಅಭಾವಿತಕಾಯಾ ಅಭಾವಿತಸೀಲಾ ಅಭಾವಿತಚಿತ್ತಾ ಅಭಾವಿತಪಞ್ಞಾ। ತೇ ಅಭಾವಿತಕಾಯಾ ಸಮಾನಾ ಅಭಾವಿತಸೀಲಾ ಅಭಾವಿತಚಿತ್ತಾ ಅಭಾವಿತಪಞ್ಞಾ ಅಞ್ಞೇಸಂ ನಿಸ್ಸಯಂ ದಸ್ಸನ್ತಿ। ತೇಪಿ ನ ಸಕ್ಖಿಸ್ಸನ್ತಿ ವಿನೇತುಂ ಅಧಿಸೀಲೇ ಅಧಿಚಿತ್ತೇ ಅಧಿಪಞ್ಞಾಯ । ತೇಪಿ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ ಅಭಾವಿತಕಾಯಾ ಅಭಾವಿತಸೀಲಾ ಅಭಾವಿತಚಿತ್ತಾ ಅಭಾವಿತಪಞ್ಞಾ। ತೇ ಅಭಾವಿತಕಾಯಾ ಸಮಾನಾ ಅಭಾವಿತಸೀಲಾ ಅಭಾವಿತಚಿತ್ತಾ ಅಭಾವಿತಪಞ್ಞಾ ಅಞ್ಞೇಸಂ

ನಿಸ್ಸಯಂ ದಸ್ಸನ್ತಿ। ತೇಪಿ ನ ಸಕ್ಖಿಸ್ಸನ್ತಿ ವಿನೇತುಂ ಅಧಿಸೀಲೇ ಅಧಿಚಿತ್ತೇ ಅಧಿಪಞ್ಞಾಯ। ತೇಪಿ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ ಅಭಾವಿತಕಾಯಾ ಅಭಾವಿತಸೀಲಾ ಅಭಾವಿತಚಿತ್ತಾ ಅಭಾವಿತಪಞ್ಞಾ। ಇತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಸನ್ದೋಸಾ ವಿನಯಸನ್ದೋಸೋ; ವಿನಯಸನ್ದೋಸಾ ಧಮ್ಮಸನ್ದೋಸೋ। ಇದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುತಿಯಂ ಅನಾಗತಭಯಂ ಏತರಹಿ ಅಸಮುಪ್ಪನ್ನಂ ಆಯತಿಂ ಸಮುಪ್ಪಜ್ಜಿಸ್ಸತಿ। ತಂ ವೋ ಪಟಿಬುಜ್ಝಿತಬ್ಬಂ; ಪಟಿಬುಜ್ಝಿತ್ವಾ ಚ ತಸ್ಸ ಪಹಾನಾಯ ವಾಯಮಿತಬ್ಬಂ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ ಭಿಕ್ಖೂ ಅನಾಗತಮದ್ಧಾನಂ ಅಭಾವಿತಕಾಯಾ ಅಭಾವಿತಸೀಲಾ ಅಭಾವಿತಚಿತ್ತಾ ಅಭಾವಿತಪಞ್ಞಾ। ತೇ ಅಭಾವಿತಕಾಯಾ ಸಮಾನಾ ಅಭಾವಿತಸೀಲಾ ಅಭಾವಿತಚಿತ್ತಾ ಅಭಾವಿತಪಞ್ಞಾ ಅಭಿಧಮ್ಮಕಥಂ ವೇದಲ್ಲಕಥಂ ಕಥೇನ್ತಾ ಕಣ್ಹಧಮ್ಮಂ ಓಕ್ಕಮಮಾನಾ ನ ಬುಜ್ಝಿಸ್ಸನ್ತಿ। ಇತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಸನ್ದೋಸಾ ವಿನಯಸನ್ದೋಸೋ; ವಿನಯಸನ್ದೋಸಾ ಧಮ್ಮಸನ್ದೋಸೋ। ಇದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತತಿಯಂ ಅನಾಗತಭಯಂ ಏತರಹಿ ಅಸಮುಪ್ಪನ್ನಂ ಆಯತಿಂ ಸಮುಪ್ಪಜ್ಜಿಸ್ಸತಿ। ತಂ ವೋ ಪಟಿಬುಜ್ಝಿತಬ್ಬಂ; ಪಟಿಬುಜ್ಝಿತ್ವಾ ಚ ತಸ್ಸ ಪಹಾನಾಯ ವಾಯಮಿತಬ್ಬಂ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ ಭಿಕ್ಖೂ ಅನಾಗತಮದ್ಧಾನಂ ಅಭಾವಿತಕಾಯಾ ಅಭಾವಿತಸೀಲಾ ಅಭಾವಿತಚಿತ್ತಾ ಅಭಾವಿತಪಞ್ಞಾ। ತೇ ಅಭಾವಿತಕಾಯಾ ಸಮಾನಾ ಅಭಾವಿತಸೀಲಾ ಅಭಾವಿತಚಿತ್ತಾ ಅಭಾವಿತಪಞ್ಞಾ ಯೇ ತೇ ಸುತ್ತನ್ತಾ ತಥಾಗತಭಾಸಿತಾ ಗಮ್ಭೀರಾ ಗಮ್ಭೀರತ್ಥಾ ಲೋಕುತ್ತರಾ ಸುಞ್ಞತಾಪ್ಪಟಿಸಂಯುತ್ತಾ, ತೇಸು ಭಞ್ಞಮಾನೇಸು ನ ಸುಸ್ಸೂಸಿಸ್ಸನ್ತಿ, ನ ಸೋತಂ ಓದಹಿಸ್ಸನ್ತಿ, ನ ಅಞ್ಞಾ ಚಿತ್ತಂ ಉಪಟ್ಠಪೇಸ್ಸನ್ತಿ, ನ ಚ ತೇ ಧಮ್ಮೇ ಉಗ್ಗಹೇತಬ್ಬಂ ಪರಿಯಾಪುಣಿತಬ್ಬಂ ಮಞ್ಞಿಸ್ಸನ್ತಿ। ಯೇ ಪನ ತೇ ಸುತ್ತನ್ತಾ ಕವಿತಾ [ಕವಿಕತಾ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰, ಸಂ॰ ನಿ॰ ೨.೨೨೯) ಟೀಕಾ ಓಲೋಕೇತಬ್ಬಾ] ಕಾವೇಯ್ಯಾ ಚಿತ್ತಕ್ಖರಾ ಚಿತ್ತಬ್ಯಞ್ಜನಾ ಬಾಹಿರಕಾ ಸಾವಕಭಾಸಿತಾ, ತೇಸು ಭಞ್ಞಮಾನೇಸು ಸುಸ್ಸೂಸಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಸೋತಂ ಓದಹಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಅಞ್ಞಾ ಚಿತ್ತಂ ಉಪಟ್ಠಪೇಸ್ಸನ್ತಿ, ತೇ ಚ ಧಮ್ಮೇ ಉಗ್ಗಹೇತಬ್ಬಂ ಪರಿಯಾಪುಣಿತಬ್ಬಂ ಮಞ್ಞಿಸ್ಸನ್ತಿ। ಇತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಸನ್ದೋಸಾ ವಿನಯಸನ್ದೋಸೋ; ವಿನಯಸನ್ದೋಸಾ ಧಮ್ಮಸನ್ದೋಸೋ। ಇದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತುತ್ಥಂ ಅನಾಗತಭಯಂ ಏತರಹಿ ಅಸಮುಪ್ಪನ್ನಂ ಆಯತಿಂ ಸಮುಪ್ಪಜ್ಜಿಸ್ಸತಿ। ತಂ ವೋ ಪಟಿಬುಜ್ಝಿತಬ್ಬಂ; ಪಟಿಬುಜ್ಝಿತ್ವಾ ಚ ತಸ್ಸ ಪಹಾನಾಯ ವಾಯಮಿತಬ್ಬಂ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ ಭಿಕ್ಖೂ ಅನಾಗತಮದ್ಧಾನಂ ಅಭಾವಿತಕಾಯಾ ಅಭಾವಿತಸೀಲಾ ಅಭಾವಿತಚಿತ್ತಾ ಅಭಾವಿತಪಞ್ಞಾ । ತೇ ಅಭಾವಿತಕಾಯಾ ಸಮಾನಾ ಅಭಾವಿತಸೀಲಾ ಅಭಾವಿತಚಿತ್ತಾ ಅಭಾವಿತಪಞ್ಞಾ ಥೇರಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಬಾಹುಲಿಕಾ [ಬಾಹುಲ್ಲಿಕಾ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰) ಅ॰ ನಿ॰ ೨.೪೯; ೩.೯೬] ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ ಸಾಥಲಿಕಾ ಓಕ್ಕಮನೇ ಪುಬ್ಬಙ್ಗಮಾ ಪವಿವೇಕೇ ನಿಕ್ಖಿತ್ತಧುರಾ, ನ ವೀರಿಯಂ ಆರಭಿಸ್ಸನ್ತಿ ಅಪ್ಪತ್ತಸ್ಸ ಪತ್ತಿಯಾ ಅನಧಿಗತಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ ಅಸಚ್ಛಿಕತಸ್ಸ ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯ। ತೇಸಂ ಪಚ್ಛಿಮಾ ಜನತಾ ದಿಟ್ಠಾನುಗತಿಂ ಆಪಜ್ಜಿಸ್ಸತಿ। ಸಾಪಿ ಭವಿಸ್ಸತಿ ಬಾಹುಲಿಕಾ ಸಾಥಲಿಕಾ ಓಕ್ಕಮನೇ ಪುಬ್ಬಙ್ಗಮಾ ಪವಿವೇಕೇ ನಿಕ್ಖಿತ್ತಧುರಾ, ನ ವೀರಿಯಂ ಆರಭಿಸ್ಸತಿ ಅಪ್ಪತ್ತಸ್ಸ ಪತ್ತಿಯಾ ಅನಧಿಗತಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ ಅಸಚ್ಛಿಕತಸ್ಸ ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯ। ಇತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಸನ್ದೋಸಾ ವಿನಯಸನ್ದೋಸೋ; ವಿನಯಸನ್ದೋಸಾ ಧಮ್ಮಸನ್ದೋಸೋ। ಇದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಮಂ ಅನಾಗತಭಯಂ ಏತರಹಿ ಅಸಮುಪ್ಪನ್ನಂ ಆಯತಿಂ ಸಮುಪ್ಪಜ್ಜಿಸ್ಸತಿ। ತಂ ವೋ ಪಟಿಬುಜ್ಝಿತಬ್ಬಂ; ಪಟಿಬುಜ್ಝಿತ್ವಾ ಚ ತಸ್ಸ ಪಹಾನಾಯ ವಾಯಮಿತಬ್ಬಂ । “ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ಅನಾಗತಭಯಾನಿ ಏತರಹಿ ಅಸಮುಪ್ಪನ್ನಾನಿ ಆಯತಿಂ ಸಮುಪ್ಪಜ್ಜಿಸ್ಸನ್ತಿ। ತಾನಿ ವೋ ಪಟಿಬುಜ್ಝಿತಬ್ಬಾನಿ; ಪಟಿಬುಜ್ಝಿತ್ವಾ ಚ ತೇಸಂ ಪಹಾನಾಯ ವಾಯಮಿತಬ್ಬ”ನ್ತಿ। ನವಮಂ।

೧೦. ಚತುತ್ಥಅನಾಗತಭಯಸುತ್ತಂ

೮೦. “ಪಞ್ಚಿಮಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನಾಗತಭಯಾನಿ ಏತರಹಿ ಅಸಮುಪ್ಪನ್ನಾನಿ ಆಯತಿಂ ಸಮುಪ್ಪಜ್ಜಿಸ್ಸನ್ತಿ। ತಾನಿ ವೋ ಪಟಿಬುಜ್ಝಿತಬ್ಬಾನಿ; ಪಟಿಬುಜ್ಝಿತ್ವಾ ಚ ತೇಸಂ ಪಹಾನಾಯ ವಾಯಮಿತಬ್ಬಂ।

“ಕತಮಾನಿ ಪಞ್ಚ? ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂ ಅನಾಗತಮದ್ಧಾನಂ ಚೀವರೇ ಕಲ್ಯಾಣಕಾಮಾ। ತೇ ಚೀವರೇ ಕಲ್ಯಾಣಕಾಮಾ ಸಮಾನಾ ರಿಞ್ಚಿಸ್ಸನ್ತಿ ಪಂಸುಕೂಲಿಕತ್ತಂ, ರಿಞ್ಚಿಸ್ಸನ್ತಿ ಅರಞ್ಞವನಪತ್ಥಾನಿ ಪನ್ತಾನಿ ಸೇನಾಸನಾನಿ; ಗಾಮನಿಗಮರಾಜಧಾನೀಸು ಓಸರಿತ್ವಾ ವಾಸಂ ಕಪ್ಪೇಸ್ಸನ್ತಿ, ಚೀವರಹೇತು ಚ ಅನೇಕವಿಹಿತಂ ಅನೇಸನಂ ಅಪ್ಪತಿರೂಪಂ ಆಪಜ್ಜಿಸ್ಸನ್ತಿ। ಇದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಠಮಂ ಅನಾಗತಭಯಂ ಏತರಹಿ ಅಸಮುಪ್ಪನ್ನಂ ಆಯತಿಂ ಸಮುಪ್ಪಜ್ಜಿಸ್ಸತಿ। ತಂ ವೋ ಪಟಿಬುಜ್ಝಿತಬ್ಬಂ; ಪಟಿಬುಜ್ಝಿತ್ವಾ ಚ ತಸ್ಸ ಪಹಾನಾಯ ವಾಯಮಿತಬ್ಬಂ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ ಭಿಕ್ಖೂ ಅನಾಗತಮದ್ಧಾನಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತೇ ಕಲ್ಯಾಣಕಾಮಾ। ತೇ ಪಿಣ್ಡಪಾತೇ ಕಲ್ಯಾಣಕಾಮಾ ಸಮಾನಾ ರಿಞ್ಚಿಸ್ಸನ್ತಿ ಪಿಣ್ಡಪಾತಿಕತ್ತಂ , ರಿಞ್ಚಿಸ್ಸನ್ತಿ ಅರಞ್ಞವನಪತ್ಥಾನಿ ಪನ್ತಾನಿ ಸೇನಾಸನಾನಿ; ಗಾಮನಿಗಮರಾಜಧಾನೀಸು ಓಸರಿತ್ವಾ ವಾಸಂ ಕಪ್ಪೇಸ್ಸನ್ತಿ ಜಿವ್ಹಗ್ಗೇನ ರಸಗ್ಗಾನಿ ಪರಿಯೇಸಮಾನಾ, ಪಿಣ್ಡಪಾತಹೇತು ಚ ಅನೇಕವಿಹಿತಂ ಅನೇಸನಂ ಅಪ್ಪತಿರೂಪಂ ಆಪಜ್ಜಿಸ್ಸನ್ತಿ। ಇದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುತಿಯಂ ಅನಾಗತಭಯಂ ಏತರಹಿ ಅಸಮುಪ್ಪನ್ನಂ ಆಯತಿಂ ಸಮುಪ್ಪಜ್ಜಿಸ್ಸತಿ। ತಂ ವೋ ಪಟಿಬುಜ್ಝಿತಬ್ಬಂ; ಪಟಿಬುಜ್ಝಿತ್ವಾ ಚ ತಸ್ಸ ಪಹಾನಾಯ ವಾಯಮಿತಬ್ಬಂ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ ಭಿಕ್ಖೂ ಅನಾಗತಮದ್ಧಾನಂ ಸೇನಾಸನೇ ಕಲ್ಯಾಣಕಾಮಾ। ತೇ ಸೇನಾಸನೇ ಕಲ್ಯಾಣಕಾಮಾ ಸಮಾನಾ ರಿಞ್ಚಿಸ್ಸನ್ತಿ ರುಕ್ಖಮೂಲಿಕತ್ತಂ [ಆರಞ್ಞಕತ್ತಂ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)], ರಿಞ್ಚಿಸ್ಸನ್ತಿ ಅರಞ್ಞವನಪತ್ಥಾನಿ ಪನ್ತಾನಿ ಸೇನಾಸನಾನಿ; ಗಾಮನಿಗಮರಾಜಧಾನೀಸು ಓಸರಿತ್ವಾ ವಾಸಂ ಕಪ್ಪೇಸ್ಸನ್ತಿ, ಸೇನಾಸನಹೇತು ಚ ಅನೇಕವಿಹಿತಂ ಅನೇಸನಂ ಅಪ್ಪತಿರೂಪಂ ಆಪಜ್ಜಿಸ್ಸನ್ತಿ। ಇದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತತಿಯಂ ಅನಾಗತಭಯಂ ಏತರಹಿ ಅಸಮುಪ್ಪನ್ನಂ ಆಯತಿಂ ಸಮುಪ್ಪಜ್ಜಿಸ್ಸತಿ। ತಂ ವೋ ಪಟಿಬುಜ್ಝಿತಬ್ಬಂ; ಪಟಿಬುಜ್ಝಿತ್ವಾ ಚ ತಸ್ಸ ಪಹಾನಾಯ ವಾಯಮಿತಬ್ಬಂ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ ಭಿಕ್ಖೂ ಅನಾಗತಮದ್ಧಾನಂ ಭಿಕ್ಖುನೀಸಿಕ್ಖಮಾನಾಸಮಣುದ್ದೇಸೇಹಿ ಸಂಸಟ್ಠಾ ವಿಹರಿಸ್ಸನ್ತಿ। ಭಿಕ್ಖುನೀಸಿಕ್ಖಮಾನಾಸಮಣುದ್ದೇಸೇಹಿ ಸಂಸಗ್ಗೇ ಖೋ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತಿ ಏತಂ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಂ - ‘ಅನಭಿರತಾ ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಅಞ್ಞತರಂ ವಾ ಸಂಕಿಲಿಟ್ಠಂ ಆಪತ್ತಿಂ ಆಪಜ್ಜಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಸಿಕ್ಖಂ ವಾ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಯ ಹೀನಾಯಾವತ್ತಿಸ್ಸನ್ತಿ’। ಇದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತುತ್ಥಂ ಅನಾಗತಭಯಂ ಏತರಹಿ ಅಸಮುಪ್ಪನ್ನಂ ಆಯತಿಂ ಸಮುಪ್ಪಜ್ಜಿಸ್ಸತಿ। ತಂ ವೋ ಪಟಿಬುಜ್ಝಿತಬ್ಬಂ; ಪಟಿಬುಜ್ಝಿತ್ವಾ ಚ ತಸ್ಸ ಪಹಾನಾಯ ವಾಯಮಿತಬ್ಬಂ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ ಭಿಕ್ಖೂ ಅನಾಗತಮದ್ಧಾನಂ ಆರಾಮಿಕಸಮಣುದ್ದೇಸೇಹಿ ಸಂಸಟ್ಠಾ ವಿಹರಿಸ್ಸನ್ತಿ। ಆರಾಮಿಕಸಮಣುದ್ದೇಸೇಹಿ ಸಂಸಗ್ಗೇ ಖೋ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತಿ ಏತಂ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಂ - ‘ಅನೇಕವಿಹಿತಂ ಸನ್ನಿಧಿಕಾರಪರಿಭೋಗಂ ಅನುಯುತ್ತಾ ವಿಹರಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಓಳಾರಿಕಮ್ಪಿ ನಿಮಿತ್ತಂ ಕರಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಪಥವಿಯಾಪಿ ಹರಿತಗ್ಗೇಪಿ’। ಇದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಮಂ ಅನಾಗತಭಯಂ ಏತರಹಿ ಅಸಮುಪ್ಪನ್ನಂ ಆಯತಿಂ ಸಮುಪ್ಪಜ್ಜಿಸ್ಸತಿ। ತಂ ವೋ ಪಟಿಬುಜ್ಝಿತಬ್ಬಂ; ಪಟಿಬುಜ್ಝಿತ್ವಾ ಚ ತಸ್ಸ ಪಹಾನಾಯ ವಾಯಮಿತಬ್ಬಂ।

“ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ಅನಾಗತಭಯಾನಿ ಏತರಹಿ ಅಸಮುಪ್ಪನ್ನಾನಿ ಆಯತಿಂ ಸಮುಪ್ಪಜ್ಜಿಸ್ಸನ್ತಿ। ತಾನಿ ವೋ ಪಟಿಬುಜ್ಝಿತಬ್ಬಾನಿ; ಪಟಿಬುಜ್ಝಿತ್ವಾ ಚ ತೇಸಂ ಪಹಾನಾಯ ವಾಯಮಿತಬ್ಬ”ನ್ತಿ। ದಸಮಂ।

ಯೋಧಾಜೀವವಗ್ಗೋ ತತಿಯೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ದ್ವೇ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಫಲಾ, ದ್ವೇ ಚ ಧಮ್ಮವಿಹಾರಿನೋ।

ಯೋಧಾಜೀವಾ ಚ ದ್ವೇ ವುತ್ತಾ, ಚತ್ತಾರೋ ಚ ಅನಾಗತಾತಿ॥

(೯) ೪. ಥೇರವಗ್ಗೋ

೧. ರಜನೀಯಸುತ್ತಂ

೮೧. “ಪಞ್ಚಹಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಥೇರೋ ಭಿಕ್ಖು ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀನಂ ಅಪ್ಪಿಯೋ ಚ ಹೋತಿ ಅಮನಾಪೋ ಚ ಅಗರು ಚ ಅಭಾವನೀಯೋ ಚ। ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ರಜನೀಯೇ ರಜ್ಜತಿ, ದುಸ್ಸನೀಯೇ [ದುಸನೀಯೇ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ದುಸ್ಸತಿ, ಮೋಹನೀಯೇ ಮುಯ್ಹತಿ, ಕುಪ್ಪನೀಯೇ [ಕುಪನೀಯೇ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰), ಕೋಪನೀಯೇ (ಪೀ॰)] ಕುಪ್ಪತಿ, ಮದನೀಯೇ ಮಜ್ಜತಿ - ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಥೇರೋ ಭಿಕ್ಖು ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀನಂ ಅಪ್ಪಿಯೋ ಚ ಹೋತಿ ಅಮನಾಪೋ ಚ ಅಗರು ಚ ಅಭಾವನೀಯೋ ಚ।

“ಪಞ್ಚಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಥೇರೋ ಭಿಕ್ಖು ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀನಂ ಪಿಯೋ ಚ ಹೋತಿ ಮನಾಪೋ ಚ ಗರು ಚ ಭಾವನೀಯೋ ಚ। ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ರಜನೀಯೇ ನ ರಜ್ಜತಿ, ದುಸ್ಸನೀಯೇ ನ ದುಸ್ಸತಿ, ಮೋಹನೀಯೇ ನ ಮುಯ್ಹತಿ, ಕುಪ್ಪನೀಯೇ ನ ಕುಪ್ಪತಿ, ಮದನೀಯೇ ನ ಮಜ್ಜತಿ - ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಥೇರೋ ಭಿಕ್ಖು ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀನಂ ಪಿಯೋ ಚ ಹೋತಿ ಮನಾಪೋ ಚ ಗರು ಚ ಭಾವನೀಯೋ ಚಾ”ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ವೀತರಾಗಸುತ್ತಂ

೮೨. “ಪಞ್ಚಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಥೇರೋ ಭಿಕ್ಖು ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀನಂ ಅಪ್ಪಿಯೋ ಚ ಹೋತಿ ಅಮನಾಪೋ ಚ ಅಗರು ಚ ಅಭಾವನೀಯೋ ಚ। ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ಅವೀತರಾಗೋ ಹೋತಿ, ಅವೀತದೋಸೋ ಹೋತಿ, ಅವೀತಮೋಹೋ ಹೋತಿ, ಮಕ್ಖೀ ಚ, ಪಳಾಸೀ ಚ - ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಥೇರೋ ಭಿಕ್ಖು ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀನಂ ಅಪ್ಪಿಯೋ ಚ ಹೋತಿ ಅಮನಾಪೋ ಚ ಅಗರು ಚ ಅಭಾವನೀಯೋ ಚ।

“ಪಞ್ಚಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಥೇರೋ ಭಿಕ್ಖು ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀನಂ ಪಿಯೋ ಚ ಹೋತಿ ಮನಾಪೋ ಚ ಗರು ಚ ಭಾವನೀಯೋ ಚ। ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ವೀತರಾಗೋ ಹೋತಿ, ವೀತದೋಸೋ ಹೋತಿ, ವೀತಮೋಹೋ ಹೋತಿ, ಅಮಕ್ಖೀ ಚ, ಅಪಳಾಸೀ ಚ - ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಥೇರೋ ಭಿಕ್ಖು ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀನಂ ಪಿಯೋ ಚ ಹೋತಿ ಮನಾಪೋ ಚ ಗರು ಚ ಭಾವನೀಯೋ ಚಾ”ತಿ। ದುತಿಯಂ।

೩. ಕುಹಕಸುತ್ತಂ

೮೩. “ಪಞ್ಚಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಥೇರೋ ಭಿಕ್ಖು ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀನಂ ಅಪ್ಪಿಯೋ ಚ ಹೋತಿ ಅಮನಾಪೋ ಚ ಅಗರು ಚ ಅಭಾವನೀಯೋ ಚ। ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ಕುಹಕೋ ಚ ಹೋತಿ, ಲಪಕೋ ಚ, ನೇಮಿತ್ತಿಕೋ [ನಿಮಿತ್ತಿಕೋ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰), ನಿಮಿತ್ತಕೋ (ಕ॰)] ಚ, ನಿಪ್ಪೇಸಿಕೋ ಚ, ಲಾಭೇನ ಚ ಲಾಭಂ ನಿಜಿಗೀಸಿತಾ [ನಿಜಿಗಿಂಸಿತಾ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] - ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಥೇರೋ ಭಿಕ್ಖು ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀನಂ ಅಪ್ಪಿಯೋ ಚ ಹೋತಿ ಅಮನಾಪೋ ಚ ಅಗರು ಚ ಅಭಾವನೀಯೋ ಚ।

“ಪಞ್ಚಹಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಥೇರೋ ಭಿಕ್ಖು ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀನಂ ಪಿಯೋ ಚ ಹೋತಿ ಮನಾಪೋ ಚ ಗರು ಚ ಭಾವನೀಯೋ ಚ। ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ನ ಚ ಕುಹಕೋ ಹೋತಿ, ನ ಚ ಲಪಕೋ, ನ ಚ ನೇಮಿತ್ತಿಕೋ, ನ ಚ ನಿಪ್ಪೇಸಿಕೋ, ನ ಚ

ಲಾಭೇನ ಲಾಭಂ ನಿಜಿಗೀಸಿತಾ - ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಥೇರೋ ಭಿಕ್ಖು ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀನಂ ಪಿಯೋ ಚ ಹೋತಿ ಮನಾಪೋ ಚ ಗರು ಚ ಭಾವನೀಯೋ ಚಾ"ತಿ। ತತಿಯಂ।

೪. ಅಸ್ಸದ್ಧಸುತ್ತಂ

೮೪. "ಪಞ್ಚಹಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಥೇರೋ ಭಿಕ್ಖು ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀನಂ ಅಪ್ಪಿಯೋ ಚ ಹೋತಿ, ಅಮನಾಪೋ ಚ ಅಗರು ಚ ಅಭಾವನೀಯೋ ಚ। ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ಅಸ್ಸದ್ಧೋ ಹೋತಿ, ಅಹಿರಿಕೋ ಹೋತಿ, ಅನೋತ್ತಪ್ಪೀ ಹೋತಿ , ಕುಸೀತೋ ಹೋತಿ, ದುಪ್ಪಞ್ಞೋ ಹೋತಿ - ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಥೇರೋ ಭಿಕ್ಖು ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀನಂ ಅಪ್ಪಿಯೋ ಚ ಹೋತಿ ಅಮನಾಪೋ ಚ ಅಗರು ಚ ಅಭಾವನೀಯೋ ಚ।

"ಪಞ್ಚಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಥೇರೋ ಭಿಕ್ಖು ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀನಂ ಪಿಯೋ ಚ ಹೋತಿ ಮನಾಪೋ ಚ ಗರು ಚ ಭಾವನೀಯೋ ಚ। ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ಸದ್ಧೋ ಹೋತಿ, ಹಿರೀಮಾ ಹೋತಿ, ಓತ್ತಪ್ಪೀ ಹೋತಿ, ಆರದ್ಧವೀರಿಯೋ ಹೋತಿ, ಪಞ್ಞವಾ ಹೋತಿ - ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಥೇರೋ ಭಿಕ್ಖು ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀನಂ ಪಿಯೋ ಚ ಹೋತಿ ಮನಾಪೋ ಚ ಗರು ಚ ಭಾವನೀಯೋ ಚಾ"ತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಅಕ್ಖಮಸುತ್ತಂ

೮೫. "ಪಞ್ಚಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಥೇರೋ ಭಿಕ್ಖು ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀನಂ ಅಪ್ಪಿಯೋ ಚ ಹೋತಿ ಅಮನಾಪೋ ಚ ಅಗರು ಚ ಅಭಾವನೀಯೋ ಚ। ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ಅಕ್ಖಮೋ ಹೋತಿ ರೂಪಾನಂ, ಅಕ್ಖಮೋ ಸದ್ದಾನಂ, ಅಕ್ಖಮೋ ಗನ್ಧಾನಂ, ಅಕ್ಖಮೋ ರಸಾನಂ, ಅಕ್ಖಮೋ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾನಂ - ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಥೇರೋ ಭಿಕ್ಖು ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀನಂ ಅಪ್ಪಿಯೋ ಚ ಹೋತಿ ಅಮನಾಪೋ ಚ ಅಗರು ಚ ಅಭಾವನೀಯೋ ಚ।

"ಪಞ್ಚಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಥೇರೋ ಭಿಕ್ಖು ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀನಂ ಪಿಯೋ ಚ ಹೋತಿ ಮನಾಪೋ ಚ ಗರು ಚ ಭಾವನೀಯೋ ಚ। ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ಖಮೋ ಹೋತಿ ರೂಪಾನಂ, ಖಮೋ ಸದ್ದಾನಂ, ಖಮೋ ಗನ್ಧಾನಂ, ಖಮೋ ರಸಾನಂ, ಖಮೋ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾನಂ - ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಥೇರೋ ಭಿಕ್ಖು ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀನಂ ಪಿಯೋ ಚ ಹೋತಿ ಮನಾಪೋ ಚ ಗರು ಚ ಭಾವನೀಯೋ ಚಾ"ತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾಪತ್ತಸುತ್ತಂ

೮೬. "ಪಞ್ಚಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಥೇರೋ ಭಿಕ್ಖು ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀನಂ ಪಿಯೋ ಚ ಹೋತಿ ಮನಾಪೋ ಚ ಗರು ಚ ಭಾವನೀಯೋ ಚ। ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ಅತ್ಥಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾಪತ್ತೋ ಹೋತಿ, ಧಮ್ಮಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾಪತ್ತೋ ಹೋತಿ, ನಿರುತ್ತಿಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾಪತ್ತೋ ಹೋತಿ, ಪಟಿಭಾನಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾಪತ್ತೋ ಹೋತಿ , ಯಾನಿ ತಾನಿ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀನಂ ಉಚ್ಚಾವಚಾನಿ ಕಿಂಕರಣೀಯಾನಿ ತತ್ಥ ದಕ್ಖೋ ಹೋತಿ ಅನಲಸೋ ತತ್ರುಪಾಯಾಯ ವೀಮಂಸಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಅಲಂ ಕಾತುಂ ಅಲಂ ಸಂವಿಧಾತುಂ - ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಥೇರೋ ಭಿಕ್ಖು ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀನಂ ಪಿಯೋ ಚ ಹೋತಿ ಮನಾಪೋ ಚ ಗರು ಚ ಭಾವನೀಯೋ ಚಾ"ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ಸೀಲವನ್ತಸುತ್ತಂ

೮೭. “ಪಞ್ಚಹಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಥೇರೋ ಭಿಕ್ಖು ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀನಂ ಪಿಯೋ ಚ ಹೋತಿ ಮನಾಪೋ ಚ ಗರು ಚ ಭಾವನೀಯೋ ಚ। ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ಸೀಲವಾ ಹೋತಿ, ಪಾತಿಮೋಕ್ಖಸಂವರಸಂವುತೋ ವಿಹರತಿ। ಆಚಾರಗೋಚರಸಮ್ಪನ್ನೋ ಅಣುಮತ್ತೇಸು ವಜ್ಜೇಸು ಭಯದಸ್ಸಾವೀ, ಸಮಾದಾಯ ಸಿಕ್ಖತಿ ಸಿಕ್ಖಾಪದೇಸು; ಬಹುಸ್ಸುತೋ ಹೋತಿ ಸುತಧರೋ ಸುತಸನ್ನಿಚಯೋ, ಯೇ ತೇ ಧಮ್ಮಾ ಆದಿಕಲ್ಯಾಣಾ ಮಜ್ಝೇಕಲ್ಯಾಣಾ ಪರಿಯೋಸಾನಕಲ್ಯಾಣಾ ಸಾತ್ಥಂ ಸಬ್ಯಞ್ಜನಂ [ಸಾತ್ಥಾ ಸಬ್ಯಞ್ಜನಾ (ಸೀ॰)] ಕೇವಲಪರಿಪುಣ್ಣಂ ಪರಿಸುದ್ಧಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಅಭಿವದನ್ತಿ, ತಥಾರೂಪಾಸ್ಸ ಧಮ್ಮಾ ಬಹುಸ್ಸುತಾ ಹೋನ್ತಿ ಧಾತಾ [ಧತಾ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ವಚಸಾ ಪರಿಚಿತಾ ಮನಸಾನುಪೇಕ್ಖಿತಾ ದಿಟ್ಠಿಯಾ ಸುಪ್ಪಟಿವಿದ್ಧಾ; ಕಲ್ಯಾಣವಾಚೋ ಹೋತಿ ಕಲ್ಯಾಣವಾಕ್ಕರಣೋ ಪೋರಿಯಾ ವಾಚಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ವಿಸ್ಸಟ್ಠಾಯ ಅನೇಲಗಳಾಯ ಅತ್ಥಸ್ಸ ವಿಞ್ಞಾಪನಿಯಾ; ಚತುನ್ನಂ ಝಾನಾನಂ ಆಭಿಚೇತಸಿಕಾನಂ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಸುಖವಿಹಾರಾನಂ ನಿಕಾಮಲಾಭೀ ಹೋತಿ ಅಕಿಚ್ಛಲಾಭೀ ಅಕಸಿರಲಾಭೀ; ಆಸವಾನಂ ಖಯಾ ಅನಾಸವಂ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಂ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಥೇರೋ ಭಿಕ್ಖು ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀನಂ ಪಿಯೋ ಚ ಹೋತಿ ಮನಾಪೋ ಚ ಗರು ಚ ಭಾವನೀಯೋ ಚಾ”ತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ಥೇರಸುತ್ತಂ

೮೮. “ಪಞ್ಚಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಥೇರೋ ಭಿಕ್ಖು ಬಹುಜನಅಹಿತಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತಿ ಬಹುಜನಅಸುಖಾಯ ಬಹುನೋ ಜನಸ್ಸ ಅನತ್ಥಾಯ ಅಹಿತಾಯ ದುಕ್ಖಾಯ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ।

“ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ಥೇರೋ ಹೋತಿ ರತ್ತಞ್ಞೂ ಚಿರಪಬ್ಬಜಿತೋ; ಞಾತೋ ಹೋತಿ ಯಸಸ್ಸೀ ಸಗಹಟ್ಠಪಬ್ಬಜಿತಾನಂ [ಗಹಟ್ಠಪಬ್ಬಜಿತಾನಂ (ಸೀ॰)] ಬಹುಜನಪರಿವಾರೋ; ಲಾಭೀ ಹೋತಿ ಚೀವರಪಿಣ್ಡಪಾತಸೇನಾಸನಗಿಲಾನಪ್ಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರಾನಂ; ಬಹುಸ್ಸುತೋ ಹೋತಿ ಸುತಧರೋ ಸುತಸನ್ನಿಚಯೋ, ಯೇ ತೇ ಧಮ್ಮಾ ಆದಿಕಲ್ಯಾಣಾ ಮಜ್ಝೇಕಲ್ಯಾಣಾ ಪರಿಯೋಸಾನಕಲ್ಯಾಣಾ ಸಾತ್ಥಂ ಸಬ್ಯಞ್ಜನಂ ಕೇವಲಪರಿಪುಣ್ಣಂ ಪರಿಸುದ್ಧಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಅಭಿವದನ್ತಿ, ತಥಾರೂಪಾಸ್ಸ ಧಮ್ಮಾ ಬಹುಸ್ಸುತಾ ಹೋನ್ತಿ ಧಾತಾ ವಚಸಾ ಪರಿಚಿತಾ ಮನಸಾನುಪೇಕ್ಖಿತಾ ದಿಟ್ಠಿಯಾ ಅಪ್ಪಟಿವಿದ್ಧಾ; ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಕೋ ಹೋತಿ ವಿಪರೀತದಸ್ಸನೋ, ಸೋ ಬಹುಜನಂ ಸದ್ಧಮ್ಮಾ ವುಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾ ಅಸದ್ಧಮ್ಮೇ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇತಿ। ಥೇರೋ ಭಿಕ್ಖು ರತ್ತಞ್ಞೂ ಚಿರಪಬ್ಬಜಿತೋ ಇತಿಪಿಸ್ಸ ದಿಟ್ಠಾನುಗತಿಂ ಆಪಜ್ಜನ್ತಿ , ಞಾತೋ ಥೇರೋ ಭಿಕ್ಖು ಯಸಸ್ಸೀ ಸಗಹಟ್ಠಪಬ್ಬಜಿತಾನಂ ಬಹುಜನಪರಿವಾರೋ ಇತಿಪಿಸ್ಸ ದಿಟ್ಠಾನುಗತಿಂ ಆಪಜ್ಜನ್ತಿ, ಲಾಭೀ ಥೇರೋ ಭಿಕ್ಖು ಚೀವರಪಿಣ್ಡಪಾತಸೇನಾಸನಗಿಲಾನಪ್ಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರಾನಂ ಇತಿಪಿಸ್ಸ ದಿಟ್ಠಾನುಗತಿಂ ಆಪಜ್ಜನ್ತಿ, ಬಹುಸ್ಸುತೋ ಥೇರೋ ಭಿಕ್ಖು ಸುತಧರೋ ಸುತಸನ್ನಿಚಯೋ ಇತಿಪಿಸ್ಸ ದಿಟ್ಠಾನುಗತಿಂ ಆಪಜ್ಜನ್ತಿ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಥೇರೋ ಭಿಕ್ಖು ಬಹುಜನಅಹಿತಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತಿ ಬಹುಜನಅಸುಖಾಯ ಬಹುನೋ ಜನಸ್ಸ ಅನತ್ಥಾಯ ಅಹಿತಾಯ ದುಕ್ಖಾಯ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ।

“ಪಞ್ಚಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಥೇರೋ ಭಿಕ್ಖು ಬಹುಜನಹಿತಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತಿ ಬಹುಜನಸುಖಾಯ ಬಹುನೋ ಜನಸ್ಸ ಅತ್ಥಾಯ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ।

“ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ಥೇರೋ ಹೋತಿ ರತ್ತಞ್ಞೂ ಚಿರಪಬ್ಬಜಿತೋ; ಞಾತೋ ಹೋತಿ ಯಸಸ್ಸೀ ಸಗಹಟ್ಠಪಬ್ಬಜಿತಾನಂ ಬಹುಜನಪರಿವಾರೋ; ಲಾಭೀ ಹೋತಿ ಚೀವರಪಿಣ್ಡಪಾತಸೇನಾಸನಗಿಲಾನಪ್ಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರಾನಂ ; ಬಹುಸ್ಸುತೋ ಹೋತಿ ಸುತಧರೋ ಸುತಸನ್ನಿಚಯೋ, ಯೇ ತೇ ಧಮ್ಮಾ ಆದಿಕಲ್ಯಾಣಾ ಮಜ್ಝೇಕಲ್ಯಾಣಾ ಪರಿಯೋಸಾನಕಲ್ಯಾಣಾ ಸಾತ್ಥಂ ಸಬ್ಯಞ್ಜನಂ ಕೇವಲಪರಿಪುಣ್ಣಂ ಪರಿಸುದ್ಧಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಅಭಿವದನ್ತಿ, ತಥಾರೂಪಾಸ್ಸ ಧಮ್ಮಾ ಬಹುಸ್ಸುತಾ ಹೋನ್ತಿ ಧಾತಾ ವಚಸಾ ಪರಿಚಿತಾ

ಮನಸಾನುಪೇಕ್ಖಿತಾ ದಿಟ್ಠಿಯಾ ಸುಪ್ಪಟಿವಿದ್ಧಾ; ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಕೋ ಹೋತಿ ಅವಿಪರೀತದಸ್ಸನೋ, ಸೋ ಬಹುಜನಂ ಅಸದ್ಧಮ್ಮಾ ವುಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾ ಸದ್ಧಮ್ಮೇ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇತಿ। ಥೇರೋ ಭಿಕ್ಖು ರತ್ತಞ್ಞೂ ಚಿರಪಬ್ಬಜಿತೋ ಇತಿಪಿಸ್ಸ ದಿಟ್ಠಾನುಗತಿಂ ಆಪಜ್ಜನ್ತಿ, ಞಾತೋ ಥೇರೋ ಭಿಕ್ಖು ಯಸಸ್ಸೀ ಸಗಹಟ್ಠಪಬ್ಬಜಿತಾನಂ ಬಹುಜನಪರಿವಾರೋ ಇತಿಪಿಸ್ಸ ದಿಟ್ಠಾನುಗತಿಂ ಆಪಜ್ಜನ್ತಿ, ಲಾಭೀ ಥೇರೋ ಭಿಕ್ಖು ಚೀವರಪಿಣ್ಡಪಾತಸೇನಾಸನಗಿಲಾನಪ್ಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರಾನಂ ಇತಿಪಿಸ್ಸ ದಿಟ್ಠಾನುಗತಿಂ ಆಪಜ್ಜನ್ತಿ, ಬಹುಸ್ಸುತೋ ಥೇರೋ ಭಿಕ್ಖು ಸುತಧರೋ ಸುತಸನ್ನಿಚಯೋ ಇತಿಪಿಸ್ಸ ದಿಟ್ಠಾನುಗತಿಂ ಆಪಜ್ಜನ್ತಿ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಥೇರೋ ಭಿಕ್ಖು ಬಹುಜನಹಿತಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತಿ ಬಹುಜನಸುಖಾಯ ಬಹುನೋ ಜನಸ್ಸ ಅತ್ಥಾಯ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನ"ನ್ತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ಪಠಮಸೇಖಸುತ್ತಂ

೮೯. "ಪಞ್ಚಿಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ ಸೇಖಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಪರಿಹಾನಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ ? ಕಮ್ಮಾರಾಮತಾ, ಭಸ್ಸಾರಾಮತಾ, ನಿದ್ದಾರಾಮತಾ, ಸಙ್ಗಣಿಕಾರಾಮತಾ, ಯಥಾವಿಮುತ್ತಂ ಚಿತ್ತಂ ನ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖತಿ - ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ಧಮ್ಮಾ ಸೇಖಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಪರಿಹಾನಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ।

"ಪಞ್ಚಿಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ ಸೇಖಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅಪರಿಹಾನಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ನ ಕಮ್ಮಾರಾಮತಾ, ನ ಭಸ್ಸಾರಾಮತಾ, ನ ನಿದ್ದಾರಾಮತಾ, ನ ಸಙ್ಗಣಿಕಾರಾಮತಾ, ಯಥಾವಿಮುತ್ತಂ ಚಿತ್ತಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖತಿ - ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ಧಮ್ಮಾ ಸೇಖಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅಪರಿಹಾನಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತೀ"ತಿ। ನವಮಂ।

೧೦. ದುತಿಯಸೇಖಸುತ್ತಂ

೯೦. "ಪಞ್ಚಿಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ ಸೇಖಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಪರಿಹಾನಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸೇಖೋ ಭಿಕ್ಖು ಬಹುಕಿಚ್ಚೋ ಹೋತಿ ಬಹುಕರಣೀಯೋ ವಿಯತ್ತೋ ಕಿಂಕರಣೀಯೇಸು; ರಿಞ್ಚತಿ ಪಟಿಸಲ್ಲಾನಂ, ನಾನುಯುಞ್ಜತಿ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಚೇತೋಸಮಥಂ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಠಮೋ ಧಮ್ಮೋ ಸೇಖಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಪರಿಹಾನಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸೇಖೋ ಭಿಕ್ಖು ಅಪ್ಪಮತ್ತಕೇನ ಕಮ್ಮೇನ ದಿವಸಂ ಅತಿನಾಮೇತಿ; ರಿಞ್ಚತಿ ಪಟಿಸಲ್ಲಾನಂ, ನಾನುಯುಞ್ಜತಿ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಚೇತೋಸಮಥಂ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುತಿಯೋ ಧಮ್ಮೋ ಸೇಖಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಪರಿಹಾನಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸೇಖೋ ಭಿಕ್ಖು ಸಂಸಟ್ಠೋ ವಿಹರತಿ ಗಹಟ್ಠಪಬ್ಬಜಿತೇಹಿ ಅನನುಲೋಮಿಕೇನ ಗಿಹಿಸಂಸಗ್ಗೇನ; ರಿಞ್ಚತಿ ಪಟಿಸಲ್ಲಾನಂ, ನಾನುಯುಞ್ಜತಿ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಚೇತೋಸಮಥಂ । ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತತಿಯೋ ಧಮ್ಮೋ ಸೇಖಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಪರಿಹಾನಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸೇಖೋ ಭಿಕ್ಖು ಅಕಾಲೇನ ಗಾಮಂ ಪವಿಸತಿ, ಅತಿದಿವಾ ಪಟಿಕ್ಕಮತಿ; ರಿಞ್ಚತಿ ಪಟಿಸಲ್ಲಾನಂ, ನಾನುಯುಞ್ಜತಿ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಚೇತೋಸಮಥಂ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತುತ್ಥೋ ಧಮ್ಮೋ ಸೇಖಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಪರಿಹಾನಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸೇಖೋ ಭಿಕ್ಖು ಯಾಯಂ ಕಥಾ ಆಭಿಸಲ್ಲೇಖಿಕಾ ಚೇತೋವಿವರಣಸಪ್ಪಾಯಾ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಅಪ್ಪಿಚ್ಛಕಥಾ ಸನ್ತುಟ್ಠಿಕಥಾ ಪವಿವೇಕಕಥಾ ಅಸಂಸಗ್ಗಕಥಾ ವೀರಿಯಾರಮ್ಭಕಥಾ ಸೀಲಕಥಾ ಸಮಾಧಿಕಥಾ ಪಞ್ಞಾಕಥಾ ವಿಮುತ್ತಿಕಥಾ ವಿಮುತ್ತಿಞಾಣದಸ್ಸನಕಥಾ, ಏವರೂಪಿಯಾ ಕಥಾಯ ನ ನಿಕಾಮಲಾಭೀ ಹೋತಿ ನ ಅಕಿಚ್ಛಲಾಭೀ ನ ಅಕಸಿರಲಾಭೀ [ಕಿಚ್ಛಲಾಭೀ ಕಸಿರಲಾಭೀ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ)]; ರಿಞ್ಚತಿ ಪಟಿಸಲ್ಲಾನಂ, ನಾನುಯುಞ್ಜತಿ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಚೇತೋಸಮಥಂ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ,

ಪಞ್ಚಮೋ ಧಮ್ಮೋ ಸೇಖಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಪರಿಹಾನಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ಧಮ್ಮಾ ಸೇಖಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಪರಿಹಾನಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ।

“ಪಞ್ಚಿಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ ಸೇಖಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅಪರಿಹಾನಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸೇಖೋ ಭಿಕ್ಖು ನ ಬಹುಕಿಚ್ಚೋ ಹೋತಿ ನ ಬಹುಕರಣೀಯೋ ವಿಯತ್ತೋ ಕಿಂಕರಣೀಯೇಸು; ನ ರಿಞ್ಚತಿ ಪಟಿಸಲ್ಲಾನಂ, ಅನುಯುಞ್ಜತಿ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಚೇತೋಸಮಥಂ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಠಮೋ ಧಮ್ಮೋ ಸೇಖಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅಪರಿಹಾನಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸೇಖೋ ಭಿಕ್ಖು ನ ಅಪ್ಪಮತ್ತಕೇನ ಕಮ್ಮೇನ ದಿವಸಂ ಅತಿನಾಮೇತಿ; ನ ರಿಞ್ಚತಿ ಪಟಿಸಲ್ಲಾನಂ, ಅನುಯುಞ್ಜತಿ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಚೇತೋಸಮಥಂ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುತಿಯೋ ಧಮ್ಮೋ ಸೇಖಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅಪರಿಹಾನಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸೇಖೋ ಭಿಕ್ಖು ಅಸಂಸಟ್ಠೋ ವಿಹರತಿ ಗಹಟ್ಠಪಬ್ಬಜಿತೇಹಿ ಅನನುಲೋಮಿಕೇನ ಗಿಹಿಸಂಸಗ್ಗೇನ; ನ ರಿಞ್ಚತಿ ಪಟಿಸಲ್ಲಾನಂ, ಅನುಯುಞ್ಜತಿ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಚೇತೋಸಮಥಂ । ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತತಿಯೋ ಧಮ್ಮೋ ಸೇಖಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅಪರಿಹಾನಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸೇಖೋ ಭಿಕ್ಖು ನ ಅತಿಕಾಲೇನ ಗಾಮಂ ಪವಿಸತಿ, ನಾತಿದಿವಾ ಪಟಿಕ್ಕಮತಿ; ನ ರಿಞ್ಚತಿ ಪಟಿಸಲ್ಲಾನಂ, ಅನುಯುಞ್ಜತಿ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಚೇತೋಸಮಥಂ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತುತ್ಥೋ ಧಮ್ಮೋ ಸೇಖಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅಪರಿಹಾನಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸೇಖೋ ಭಿಕ್ಖು ಯಾಯಂ ಕಥಾ ಆಭಿಸಲ್ಲೇಖಿಕಾ ಚೇತೋವಿವರಣಸಪ್ಪಾಯಾ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಅಪ್ಪಿಚ್ಛಕಥಾ ಸನ್ತುಟ್ಠಿಕಥಾ ಪವಿವೇಕಕಥಾ ಅಸಂಸಗ್ಗಕಥಾ ವೀರಿಯಾರಮ್ಭಕಥಾ ಸೀಲಕಥಾ ಸಮಾಧಿಕಥಾ ಪಞ್ಞಾಕಥಾ ವಿಮುತ್ತಿಕಥಾ ವಿಮುತ್ತಿಞಾಣದಸ್ಸನಕಥಾ, ಏವರೂಪಿಯಾ ಕಥಾಯ ನಿಕಾಮಲಾಭೀ ಹೋತಿ ಅಕಿಚ್ಛಲಾಭೀ ಅಕಸಿರಲಾಭೀ; ನ ರಿಞ್ಚತಿ ಪಟಿಸಲ್ಲಾನಂ, ಅನುಯುಞ್ಜತಿ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಚೇತೋಸಮಥಂ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಮೋ ಧಮ್ಮೋ ಸೇಖಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅಪರಿಹಾನಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ಧಮ್ಮಾ ಸೇಖಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅಪರಿಹಾನಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತೀ”ತಿ। ದಸಮಂ।

ಥೇರವಗ್ಗೋ ಚತುತ್ಥೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ರಜನೀಯೋ ವೀತರಾಗೋ, ಕುಹಕಾಸ್ಸದ್ಧಅಕ್ಖಮಾ।
ಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾ ಚ ಸೀಲೇನ, ಥೇರೋ ಸೇಖಾ ಪರೇ ದುವೇತಿ॥

(೧೦) ೫. ಕಕುಧವಗ್ಗೋ

೧. ಪಠಮಸಮ್ಪದಾಸುತ್ತಂ

೯೧. “ಪಞ್ಚಿಮಾ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಪದಾ। ಕತಮಾ ಪಞ್ಚ? ಸದ್ಧಾಸಮ್ಪದಾ, ಸೀಲಸಮ್ಪದಾ, ಸುತಸಮ್ಪದಾ, ಚಾಗಸಮ್ಪದಾ, ಪಞ್ಞಾಸಮ್ಪದಾ - ಇಮಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ಸಮ್ಪದಾ”ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ದುತಿಯಸಮ್ಪದಾಸುತ್ತಂ

೯೨. “ಪಞ್ಚಿಮಾ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಪದಾ। ಕತಮಾ ಪಞ್ಚ? ಸೀಲಸಮ್ಪದಾ, ಸಮಾಧಿಸಮ್ಪದಾ, ಪಞ್ಞಾಸಮ್ಪದಾ, ವಿಮುತ್ತಿಸಮ್ಪದಾ, ವಿಮುತ್ತಿಞಾಣದಸ್ಸನಸಮ್ಪದಾ - ಇಮಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ಸಮ್ಪದಾ”ತಿ। ದುತಿಯಂ।

೩. ಬ್ಯಾಕರಣಸುತ್ತಂ

೯೩. “ಪಞ್ಚಿಮಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಞ್ಞಾಬ್ಯಾಕರಣಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಪಞ್ಚ? ಮನ್ದತ್ತಾ ಮೋಮೂಹತ್ತಾ ಅಞ್ಞಂ ಬ್ಯಾಕರೋತಿ; ಪಾಪಿಚ್ಛೋ ಇಚ್ಛಾಪಕತೋ ಅಞ್ಞಂ ಬ್ಯಾಕರೋತಿ; ಉಮ್ಮಾದಾ ಚಿತ್ತಕ್ಖೇಪಾ ಅಞ್ಞಂ ಬ್ಯಾಕರೋತಿ; ಅಧಿಮಾನೇನ ಅಞ್ಞಂ ಬ್ಯಾಕರೋತಿ; ಸಮ್ಮದೇವ ಅಞ್ಞಂ ಬ್ಯಾಕರೋತಿ। ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ಅಞ್ಞಾಬ್ಯಾಕರಣಾನೀ”ತಿ। ತತಿಯಂ।

೪. ಫಾಸುವಿಹಾರಸುತ್ತಂ

೯೪. “ಪಞ್ಚಿಮೇ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಫಾಸುವಿಹಾರಾ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ವಿವಿಚ್ಚೇವ ಕಾಮೇಹಿ ವಿವಿಚ್ಚ ಅಕುಸಲೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸವಿತಕ್ಕಂ ಸವಿಚಾರಂ ವಿವೇಕಜಂ ಪೀತಿಸುಖಂ ಪಠಮಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ; ವಿತಕ್ಕವಿಚಾರಾನಂ ವೂಪಸಮಾ...ಪೇ॰... ದುತಿಯಂ ಝಾನಂ... ತತಿಯಂ ಝಾನಂ... ಚತುತ್ಥಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ; ಆಸವಾನಂ ಖಯಾ ಅನಾಸವಂ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಂ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ಫಾಸುವಿಹಾರಾ”ತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಅಕುಪ್ಪಸುತ್ತಂ

೯೫. “ಪಞ್ಚಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ನಚಿರಸ್ಸೇವ ಅಕುಪ್ಪಂ ಪಟಿವಿಜ್ಝತಿ। ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ಇಧ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅತ್ಥಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾಪತ್ತೋ ಹೋತಿ, ಧಮ್ಮಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾಪತ್ತೋ ಹೋತಿ, ನಿರುತ್ತಿಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾಪತ್ತೋ ಹೋತಿ, ಪಟಿಭಾನಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾಪತ್ತೋ ಹೋತಿ, ಯಥಾವಿಮುತ್ತಂ ಚಿತ್ತಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖತಿ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ನಚಿರಸ್ಸೇವ ಅಕುಪ್ಪಂ ಪಟಿವಿಜ್ಝತೀ”ತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ಸುತಧರಸುತ್ತಂ

೯೬. “ಪಞ್ಚಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿಂ ಆಸೇವನ್ತೋ ನಚಿರಸ್ಸೇವ ಅಕುಪ್ಪಂ ಪಟಿವಿಜ್ಝತಿ। ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅಪ್ಪಟ್ಠೋ ಹೋತಿ ಅಪ್ಪಕಿಚ್ಚೋ ಸುಭರೋ ಸುಸನ್ತೋಸೋ ಜೀವಿತಪರಿಕ್ಖಾರೇಸು; ಅಪ್ಪಾಹಾರೋ ಹೋತಿ ಅನೋದರಿಕತ್ತಂ ಅನುಯುತ್ತೋ; ಅಪ್ಪಮಿದ್ಧೋ ಹೋತಿ ಜಾಗರಿಯಂ ಅನುಯುತ್ತೋ; ಬಹುಸ್ಸುತೋ ಹೋತಿ ಸುತಧರೋ ಸುತಸನ್ನಿಚಯೋ, ಯೇ ತೇ ಧಮ್ಮಾ ಆದಿಕಲ್ಯಾಣಾ ಮಜ್ಝೇಕಲ್ಯಾಣಾ ಪರಿಯೋಸಾನಕಲ್ಯಾಣಾ ಸಾತ್ಥಂ ಸಬ್ಯಞ್ಜನಂ

ಕೇವಲಪರಿಪುಣ್ಣಂ ಪರಿಸುದ್ಧಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಅಭಿವದನ್ತಿ, ತಥಾರೂಪಾಸ್ಸ ಧಮ್ಮಾ ಬಹುಸ್ಸುತಾ ಹೋನ್ತಿ ಧಾತಾ ವಚಸಾ ಪರಿಚಿತಾ ಮನಸಾನುಪೇಕ್ಖಿತಾ ದಿಟ್ಠಿಯಾ ಸುಪ್ಪಟಿವಿದ್ಧಾ; ಯಥಾವಿಮುತ್ತಂ ಚಿತ್ತಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖತಿ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿಂ ಆಸೇವನ್ತೋ ನಚಿರಸ್ಸೇವ ಅಕುಪ್ಪಂ ಪಟಿವಿಜ್ಝತೀ"ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ಕಥಾಸುತ್ತಂ

೯೭. "ಪಞ್ಚಹಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿಂ ಭಾವೇನ್ತೋ ನಚಿರಸ್ಸೇವ ಅಕುಪ್ಪಂ ಪಟಿವಿಜ್ಝತಿ। ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅಪ್ಪಟ್ಠೋ ಹೋತಿ ಅಪ್ಪಕಿಚ್ಚೋ ಸುಭರೋ ಸುಸನ್ತೋಸೋ ಜೀವಿತಪರಿಕ್ಖಾರೇಸು; ಅಪ್ಪಾಹಾರೋ ಹೋತಿ ಅನೋದರಿಕತ್ತಂ ಅನುಯುತ್ತೋ; ಅಪ್ಪಮಿದ್ಧೋ ಹೋತಿ ಜಾಗರಿಯಂ ಅನುಯುತ್ತೋ; ಯಾಯಂ ಕಥಾ ಆಭಿಸಲ್ಲೇಖಿಕಾ ಚೇತೋವಿವರಣಸಪ್ಪಾಯಾ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಅಪ್ಪಿಚ್ಛಕಥಾ…ಪೇ॰… ವಿಮುತ್ತಿಞಾಣದಸ್ಸನಕಥಾ, ಏವರೂಪಿಯಾ ಕಥಾಯ ನಿಕಾಮಲಾಭೀ ಹೋತಿ ಅಕಿಚ್ಛಲಾಭೀ ಅಕಸಿರಲಾಭೀ; ಯಥಾವಿಮುತ್ತಂ ಚಿತ್ತಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖತಿ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿಂ ಭಾವೇನ್ತೋ ನಚಿರಸ್ಸೇವ ಅಕುಪ್ಪಂ ಪಟಿವಿಜ್ಝತೀ"ತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ಆರಞ್ಞಕಸುತ್ತಂ

೯೮. "ಪಞ್ಚಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿಂ ಬಹುಲೀಕರೋನ್ತೋ ನಚಿರಸ್ಸೇವ ಅಕುಪ್ಪಂ ಪಟಿವಿಜ್ಝತಿ। ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅಪ್ಪಟ್ಠೋ ಹೋತಿ ಅಪ್ಪಕಿಚ್ಚೋ ಸುಭರೋ ಸುಸನ್ತೋಸೋ ಜೀವಿತಪರಿಕ್ಖಾರೇಸು; ಅಪ್ಪಾಹಾರೋ ಹೋತಿ ಅನೋದರಿಕತ್ತಂ ಅನುಯುತ್ತೋ; ಅಪ್ಪಮಿದ್ಧೋ ಹೋತಿ ಜಾಗರಿಯಂ ಅನುಯುತ್ತೋ; ಆರಞ್ಞಕೋ ಹೋತಿ ಪನ್ತಸೇನಾಸನೋ; ಯಥಾವಿಮುತ್ತಂ ಚಿತ್ತಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖತಿ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿಂ ಬಹುಲೀಕರೋನ್ತೋ ನಚಿರಸ್ಸೇವ ಅಕುಪ್ಪಂ ಪಟಿವಿಜ್ಝತೀ"ತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ಸೀಹಸುತ್ತಂ

೯೯. "ಸೀಹೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಿಗರಾಜಾ ಸಾಯನ್ಹಸಮಯಂ ಆಸಯಾ ನಿಕ್ಖಮತಿ; ಆಸಯಾ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ವಿಜಮ್ಭತಿ; ವಿಜಮ್ಭಿತ್ವಾ ಸಮನ್ತಾ ಚತುದ್ದಿಸಂ [ಚತುದ್ದಿಸಾ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰ ಕ॰) ಅ॰ ನಿ॰ ೪.೩೩; ಸಂ॰ ನಿ॰ ೩.೭೮ ಪಸ್ಸಿತಬ್ಬಂ] ಅನುವಿಲೋಕೇತಿ; ಸಮನ್ತಾ ಚತುದ್ದಿಸಂ [ಚತುದ್ದಿಸಾ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰ ಕ॰) ಅ॰ ನಿ॰ ೪.೩೩; ಸಂ॰ ನಿ॰ ೩.೭೮ ಪಸ್ಸಿತಬ್ಬಂ] ಅನುವಿಲೋಕೇತ್ವಾ ತಿಕ್ಖತ್ತುಂ ಸೀಹನಾದಂ ನದತಿ; ತಿಕ್ಖತ್ತುಂ ಸೀಹನಾದಂ ನದಿತ್ವಾ ಗೋಚರಾಯ ಪಕ್ಕಮತಿ। ಸೋ ಹತ್ಥಿಸ್ಸ ಚೇಪಿ ಪಹಾರಂ ದೇತಿ, ಸಕ್ಕಚ್ಚಞ್ಞೇವ ಪಹಾರಂ ದೇತಿ, ನೋ ಅಸಕ್ಕಚ್ಚಂ; ಮಹಿಂಸಸ್ಸ [ಮಹಿಸಸ್ಸ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಚೇಪಿ ಪಹಾರಂ ದೇತಿ, ಸಕ್ಕಚ್ಚಞ್ಞೇವ ಪಹಾರಂ ದೇತಿ, ನೋ ಅಸಕ್ಕಚ್ಚಂ; ಗವಸ್ಸ ಚೇಪಿ ಪಹಾರಂ ದೇತಿ, ಸಕ್ಕಚ್ಚಞ್ಞೇವ ಪಹಾರಂ ದೇತಿ, ನೋ ಅಸಕ್ಕಚ್ಚಂ; ದೀಪಿಸ್ಸ ಚೇಪಿ ಪಹಾರಂ ದೇತಿ, ಸಕ್ಕಚ್ಚಞ್ಞೇವ ಪಹಾರಂ ದೇತಿ , ನೋ ಅಸಕ್ಕಚ್ಚಂ; ಖುದ್ದಕಾನಞ್ಚೇಪಿ ಪಾಣಾನಂ ಪಹಾರಂ ದೇತಿ ಅನ್ತಮಸೋ ಸಸಬಿಳಾರಾನಮ್ಪಿ [ಸಸಬಿಳಾರಾನಂ (ಕ॰)], ಸಕ್ಕಚ್ಚಞ್ಞೇವ ಪಹಾರಂ ದೇತಿ, ನೋ ಅಸಕ್ಕಚ್ಚಂ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? 'ಮಾ ಮೇ ಯೋಗ್ಗಪಥೋ ನಸ್ಸಾ'ತಿ।

"ಸೀಹೋತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾಗತಸ್ಸೇತಂ ಅಧಿವಚನಂ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ। ಯಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾಗತೋ ಪರಿಸಾಯ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ, ಇದಮಸ್ಸ ಹೋತಿ ಸೀಹನಾದಸ್ಮಿಂ। ಭಿಕ್ಖೂನಞ್ಚೇಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾಗತೋ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ, ಸಕ್ಕಚ್ಚಞ್ಞೇವ ತಥಾಗತೋ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ, ನೋ ಅಸಕ್ಕಚ್ಚಂ; ಭಿಕ್ಖುನೀನಞ್ಚೇಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾಗತೋ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ, ಸಕ್ಕಚ್ಚಞ್ಞೇವ ತಥಾಗತೋ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ, ನೋ ಅಸಕ್ಕಚ್ಚಂ; ಉಪಾಸಕಾನಞ್ಚೇಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾಗತೋ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ, ಸಕ್ಕಚ್ಚಞ್ಞೇವ ತಥಾಗತೋ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ, ನೋ ಅಸಕ್ಕಚ್ಚಂ; ಉಪಾಸಿಕಾನಞ್ಚೇಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾಗತೋ ಧಮ್ಮಂ

ದೇಸೇತಿ, ಸಕ್ಕಚ್ಚಞ್ಞೇವ ತಥಾಗತೋ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ, ನೋ ಅಸಕ್ಕಚ್ಚಂ; ಪುಥುಜ್ಜನಾನಞ್ಚೇಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾಗತೋ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ ಅನ್ತಮಸೋ ಅನ್ನಭಾರನೇಸಾದಾನಮ್ಪಿ [ಅನ್ನಭಾರನೇಸಾದಾನಂ (ಕ॰)], ಸಕ್ಕಚ್ಚಞ್ಞೇವ ತಥಾಗತೋ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ, ನೋ ಅಸಕ್ಕಚ್ಚಂ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಧಮ್ಮಗರು, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾಗತೋ ಧಮ್ಮಗಾರವೋ"ತಿ। ನವಮಂ।

೧೦. ಕಕುಧಥೇರಸುತ್ತಂ

೧೦೦. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ - ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಕೋಸಮ್ಬಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಘೋಸಿತಾರಾಮೇ। [ಚೂಳವ॰ ೩೩೩, ೩೪೧] ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಕಕುಧೋ ನಾಮ ಕೋಲಿಯಪುತ್ತೋ [ಕೋಳಿಯಪುತ್ತೋ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕ॰)] ಆಯಸ್ಮತೋ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಸ್ಸ ಉಪಟ್ಠಾಕೋ ಅಧುನಾಕಾಲಙ್ಕತೋ ಅಞ್ಞತರಂ ಮನೋಮಯಂ ಕಾಯಂ ಉಪಪನ್ನೋ। ತಸ್ಸ ಏವರೂಪೋ ಅತ್ತಭಾವಪಟಿಲಾಭೋ ಹೋತಿ - ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ನಾಮ ದ್ವೇ ವಾ ತೀಣಿ ವಾ ಮಾಗಧಕಾನಿ [ಮಾಗಧಿಕಾನಿ (ಸೀ॰ ಪೀ॰ ಕ॰)] ಗಾಮಕ್ಖೇತ್ತಾನಿ। ಸೋ ತೇನ ಅತ್ತಭಾವಪಟಿಲಾಭೇನ ನೇವ ಅತ್ತಾನಂ [ನೇವತ್ತಾನಂ ಬ್ಯಾಬಾಧೇತಿ (ಸೀ॰)] ನೋ ಪರಂ ಬ್ಯಾಬಾಧೇತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಕಕುಧೋ ದೇವಪುತ್ತೋ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ಠಿತೋ ಖೋ ಕಕುಧೋ ದೇವಪುತ್ತೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಂ ಏತದವೋಚ - "ದೇವದತ್ತಸ್ಸ, ಭನ್ತೇ, ಏವರೂಪಂ ಇಚ್ಛಾಗತಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿ - 'ಅಹಂ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಂ ಪರಿಹರಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ। ಸಹಚಿತ್ತುಪ್ಪಾದಾ ಚ, ಭನ್ತೇ, ದೇವದತ್ತೋ ತಸ್ಸಾ ಇದ್ಧಿಯಾ ಪರಿಹೀನೋ"ತಿ। ಇದಮವೋಚ ಕಕುಧೋ ದೇವಪುತ್ತೋ। ಇದಂ ವತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಪದಕ್ಖಿಣಂ ಕತ್ವಾ ತತ್ಥೇವನ್ತರಧಾಯಿ।

ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ -

"ಕಕುಧೋ ನಾಮ, ಭನ್ತೇ, ಕೋಲಿಯಪುತ್ತೋ ಮಮಂ ಉಪಟ್ಠಾಕೋ ಅಧುನಾಕಾಲಙ್ಕತೋ ಅಞ್ಞತರಂ ಮನೋಮಯಂ ಕಾಯಂ ಉಪಪನ್ನೋ ಹೋತಿ। ತಸ್ಸ ಏವರೂಪೋ ಅತ್ತಭಾವಪಟಿಲಾಭೋ - ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ನಾಮ ದ್ವೇ ವಾ ತೀಣಿ ವಾ ಮಾಗಧಕಾನಿ ಗಾಮಕ್ಖೇತ್ತಾನಿ। ಸೋ ತೇನ ಅತ್ತಭಾವಪಟಿಲಾಭೇನ ನೇವ ಅತ್ತಾನಂ ನೋ ಪರಂ ಬ್ಯಾಬಾಧೇತಿ। ಅಥ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಕಕುಧೋ ದೇವಪುತ್ತೋ ಯೇನಾಹಂ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಮಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ಠಿತೋ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಕಕುಧೋ ದೇವಪುತ್ತೋ ಮಂ ಏತದವೋಚ - 'ದೇವದತ್ತಸ್ಸ, ಭನ್ತೇ, ಏವರೂಪಂ ಇಚ್ಛಾಗತಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿ - ಅಹಂ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಂ ಪರಿಹರಿಸ್ಸಾಮೀತಿ। ಸಹಚಿತ್ತುಪ್ಪಾದಾ ಚ, ಭನ್ತೇ, ದೇವದತ್ತೋ ತಸ್ಸಾ ಇದ್ಧಿಯಾ ಪರಿಹೀನೋ'ತಿ। ಇದಮವೋಚ, ಭನ್ತೇ, ಕಕುಧೋ ದೇವಪುತ್ತೋ। ಇದಂ ವತ್ವಾ ಮಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಪದಕ್ಖಿಣಂ ಕತ್ವಾ ತತ್ಥೇವನ್ತರಧಾಯೀ"ತಿ।

"ಕಿಂ ಪನ ತೇ, ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಕಕುಧೋ ದೇವಪುತ್ತೋ ಚೇತಸಾ ಚೇತೋ ಪರಿಚ್ಚ ವಿದಿತೋ - 'ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಕಕುಧೋ ದೇವಪುತ್ತೋ ಭಾಸತಿ ಸಬ್ಬಂ ತಂ ತಥೇವ ಹೋತಿ, ನೋ ಅಞ್ಞಥಾ'"ತಿ? "ಚೇತಸಾ ಚೇತೋ ಪರಿಚ್ಚ ವಿದಿತೋ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಕಕುಧೋ ದೇವಪುತ್ತೋ - 'ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಕಕುಧೋ ದೇವಪುತ್ತೋ ಭಾಸತಿ ಸಬ್ಬಂ ತಂ ತಥೇವ ಹೋತಿ, ನೋ ಅಞ್ಞಥಾ'"ತಿ। "ರಕ್ಖಸ್ಸೇತಂ, ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ವಾಚಂ! (ರಕ್ಖಸ್ಸೇತಂ, ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ವಾಚಂ) [( ) ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰ ಪೋತ್ಥಕೇಸು ನತ್ಥಿ ಚೂಳವ॰ ೩೩೩ ಪನ ಸಬ್ಬತ್ಥಪಿ ದಿಸ್ಸತಿಯೇವ]! ಇದಾನಿ ಸೋ ಮೋಘಪುರಿಸೋ ಅತ್ತನಾವ ಅತ್ತಾನಂ ಪಾತುಕರಿಸ್ಸತಿ ।

"ಪಞ್ಚಿಮೇ, ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಸತ್ಥಾರೋ ಸನ್ತೋ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನಾ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಇಧ , ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಏಕಚ್ಚೋ ಸತ್ಥಾ ಅಪರಿಸುದ್ಧಸೀಲೋ ಸಮಾನೋ 'ಪರಿಸುದ್ಧಸೀಲೋಮ್ಹೀ'ತಿ ಪಟಿಜಾನಾತಿ 'ಪರಿಸುದ್ಧಂ ಮೇ ಸೀಲಂ ಪರಿಯೋದಾತಂ

ಅಸಂಕಿಲಿಟ್ಠ'ನ್ತಿ। ತಮೇನಂ ಸಾವಕಾ ಏವಂ ಜಾನನ್ತಿ - 'ಅಯಂ ಖೋ ಭವಂ ಸತ್ಥಾ ಅಪರಿಸುದ್ಧಸೀಲೋ ಸಮಾನೋ ಪರಿಸುದ್ಧಸೀಲೋಮ್ಹೀ'ತಿ ಪಟಿಜಾನಾತಿ 'ಪರಿಸುದ್ಧಂ ಮೇ ಸೀಲಂ ಪರಿಯೋದಾತಂ ಅಸಂಕಿಲಿಟ್ಠ'ನ್ತಿ। ಮಯಞ್ಚೇವ ಖೋ ಪನ ಗಿಹೀನಂ ಆರೋಚೇಯ್ಯಾಮ, ನಾಸ್ಸಸ್ಸ ಮನಾಪಂ। ಯಂ ಖೋ ಪನಸ್ಸ ಅಮನಾಪಂ, ಕಥಂ ನಂ [ಕಥಂ ನು ತಂ (ಸೀ॰), ಕಥಂ ನು (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰ ಕ॰), ಕಥಂ ತಂ (ಕತ್ಥಚಿ)] ಮಯಂ ತೇನ ಸಮುದಾಚರೇಯ್ಯಾಮ - 'ಸಮ್ಮನ್ನತಿ ಖೋ ಪನ ಚೀವರಪಿಣ್ಡಪಾತಸೇನಾಸನಗಿಲಾನಪ್ಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರೇನ; ಯಂ ತುಮೋ ಕರಿಸ್ಸತಿ ತುಮೋವ ತೇನ ಪಞ್ಞಾಯಿಸ್ಸತೀ'ತಿ । ಏವರೂಪಂ ಖೋ, ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಸತ್ಥಾರಂ ಸಾವಕಾ ಸೀಲತೋ ರಕ್ಖನ್ತಿ; ಏವರೂಪೋ ಚ ಪನ ಸತ್ಥಾ ಸಾವಕೇಹಿ ಸೀಲತೋ ರಕ್ಖಂ ಪಚ್ಚಾಸೀಸತಿ [ಪಚ್ಚಾಸಿಂಸತಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)]।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಸತ್ಥಾ ಅಪರಿಸುದ್ಧಾಜೀವೋ ಸಮಾನೋ 'ಪರಿಸುದ್ಧಾಜೀವೋಮ್ಹೀ'ತಿ ಪಟಿಜಾನಾತಿ 'ಪರಿಸುದ್ಧೋ ಮೇ ಆಜೀವೋ ಪರಿಯೋದಾತೋ ಅಸಂಕಿಲಿಟ್ಠೋ'ತಿ। ತಮೇನಂ ಸಾವಕಾ ಏವಂ ಜಾನನ್ತಿ - 'ಅಯಂ ಖೋ ಭವಂ ಸತ್ಥಾ ಅಪರಿಸುದ್ಧಾಜೀವೋ ಸಮಾನೋ ಪರಿಸುದ್ಧಾಜೀವೋಮ್ಹೀ'ತಿ ಪಟಿಜಾನಾತಿ 'ಪರಿಸುದ್ಧೋ ಮೇ ಆಜೀವೋ ಪರಿಯೋದಾತೋ ಅಸಂಕಿಲಿಟ್ಠೋ'ತಿ। ಮಯಞ್ಚೇವ ಖೋ ಪನ ಗಿಹೀನಂ ಆರೋಚೇಯ್ಯಾಮ, ನಾಸ್ಸಸ್ಸ ಮನಾಪಂ। ಯಂ ಖೋ ಪನಸ್ಸ ಅಮನಾಪಂ, ಕಥಂ ನಂ ಮಯಂ ತೇನ ಸಮುದಾಚರೇಯ್ಯಾಮ - 'ಸಮ್ಮನ್ನತಿ ಖೋ ಪನ ಚೀವರಪಿಣ್ಡಪಾತಸೇನಾಸನಗಿಲಾನಪ್ಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರೇನ; ಯಂ ತುಮೋ ಕರಿಸ್ಸತಿ ತುಮೋವ ತೇನ ಪಞ್ಞಾಯಿಸ್ಸತೀ'ತಿ। ಏವರೂಪಂ ಖೋ, ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಸತ್ಥಾರಂ ಸಾವಕಾ ಆಜೀವತೋ ರಕ್ಖನ್ತಿ; ಏವರೂಪೋ ಚ ಪನ ಸತ್ಥಾ ಸಾವಕೇಹಿ ಆಜೀವತೋ ರಕ್ಖಂ ಪಚ್ಚಾಸೀಸತಿ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಸತ್ಥಾ ಅಪರಿಸುದ್ಧಧಮ್ಮದೇಸನೋ ಸಮಾನೋ 'ಪರಿಸುದ್ಧಧಮ್ಮದೇಸನೋಮ್ಹೀ'ತಿ ಪಟಿಜಾನಾತಿ 'ಪರಿಸುದ್ಧಾ ಮೇ ಧಮ್ಮದೇಸನಾ ಪರಿಯೋದಾತಾ ಅಸಂಕಿಲಿಟ್ಠಾ'ತಿ। ತಮೇನಂ ಸಾವಕಾ ಏವಂ ಜಾನನ್ತಿ - 'ಅಯಂ ಖೋ ಭವಂ ಸತ್ಥಾ ಅಪರಿಸುದ್ಧಧಮ್ಮದೇಸನೋ ಸಮಾನೋ ಪರಿಸುದ್ಧಧಮ್ಮದೇಸನೋಮ್ಹೀ'ತಿ ಪಟಿಜಾನಾತಿ 'ಪರಿಸುದ್ಧಾ ಮೇ ಧಮ್ಮದೇಸನಾ ಪರಿಯೋದಾತಾ ಅಸಂಕಿಲಿಟ್ಠಾ'ತಿ। ಮಯಞ್ಚೇವ ಖೋ ಪನ ಗಿಹೀನಂ ಆರೋಚೇಯ್ಯಾಮ, ನಾಸ್ಸಸ್ಸ ಮನಾಪಂ। ಯಂ ಖೋ ಪನಸ್ಸ ಅಮನಾಪಂ, ಕಥಂ ನಂ ಮಯಂ ತೇನ ಸಮುದಾಚರೇಯ್ಯಾಮ - 'ಸಮ್ಮನ್ನತಿ ಖೋ ಪನ ಚೀವರಪಿಣ್ಡಪಾತಸೇನಾಸನಗಿಲಾನಪ್ಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರೇನ; ಯಂ ತುಮೋ ಕರಿಸ್ಸತಿ ತುಮೋವ ತೇನ ಪಞ್ಞಾಯಿಸ್ಸತೀ'ತಿ। ಏವರೂಪಂ ಖೋ, ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಸತ್ಥಾರಂ ಸಾವಕಾ ಧಮ್ಮದೇಸನತೋ ರಕ್ಖನ್ತಿ ; ಏವರೂಪೋ ಚ ಪನ ಸತ್ಥಾ ಸಾವಕೇಹಿ ಧಮ್ಮದೇಸನತೋ ರಕ್ಖಂ ಪಚ್ಚಾಸೀಸತಿ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಸತ್ಥಾ ಅಪರಿಸುದ್ಧವೇಯ್ಯಾಕರಣೋ ಸಮಾನೋ 'ಪರಿಸುದ್ಧವೇಯ್ಯಾಕರಣೋಮ್ಹೀ'ತಿ ಪಟಿಜಾನಾತಿ 'ಪರಿಸುದ್ಧಂ ಮೇ ವೇಯ್ಯಾಕರಣಂ ಪರಿಯೋದಾತಂ ಅಸಂಕಿಲಿಟ್ಠ'ನ್ತಿ। ತಮೇನಂ ಸಾವಕಾ ಏವಂ ಜಾನನ್ತಿ - 'ಅಯಂ ಖೋ ಭವಂ ಸತ್ಥಾ ಅಪರಿಸುದ್ಧವೇಯ್ಯಾಕರಣೋ ಸಮಾನೋ ಪರಿಸುದ್ಧವೇಯ್ಯಾಕರಣೋಮ್ಹೀ'ತಿ ಪಟಿಜಾನಾತಿ 'ಪರಿಸುದ್ಧಂ ಮೇ ವೇಯ್ಯಾಕರಣಂ ಪರಿಯೋದಾತಂ ಅಸಂಕಿಲಿಟ್ಠ'ನ್ತಿ। ಮಯಞ್ಚೇವ ಖೋ ಪನ ಗಿಹೀನಂ ಆರೋಚೇಯ್ಯಾಮ, ನಾಸ್ಸಸ್ಸ ಮನಾಪಂ । ಯಂ ಖೋ ಪನಸ್ಸ ಅಮನಾಪಂ, ಕಥಂ ನಂ ಮಯಂ ತೇನ ಸಮುದಾಚರೇಯ್ಯಾಮ - 'ಸಮ್ಮನ್ನತಿ ಖೋ ಪನ ಚೀವರಪಿಣ್ಡಪಾತಸೇನಾಸನಗಿಲಾನಪ್ಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರೇನ; ಯಂ ತುಮೋ ಕರಿಸ್ಸತಿ ತುಮೋವ ತೇನ ಪಞ್ಞಾಯಿಸ್ಸತೀ'ತಿ। ಏವರೂಪಂ ಖೋ, ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಸತ್ಥಾರಂ ಸಾವಕಾ ವೇಯ್ಯಾಕರಣತೋ ರಕ್ಖನ್ತಿ; ಏವರೂಪೋ ಚ ಪನ ಸತ್ಥಾ ಸಾವಕೇಹಿ ವೇಯ್ಯಾಕರಣತೋ ರಕ್ಖಂ ಪಚ್ಚಾಸೀಸತಿ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಸತ್ಥಾ ಅಪರಿಸುದ್ಧಞಾಣದಸ್ಸನೋ ಸಮಾನೋ 'ಪರಿಸುದ್ಧಞಾಣದಸ್ಸನೋಮ್ಹೀ'ತಿ ಪಟಿಜಾನಾತಿ 'ಪರಿಸುದ್ಧಂ ಮೇ ಞಾಣದಸ್ಸನಂ ಪರಿಯೋದಾತಂ ಅಸಂಕಿಲಿಟ್ಠ'ನ್ತಿ। ತಮೇನಂ ಸಾವಕಾ ಏವಂ ಜಾನನ್ತಿ - 'ಅಯಂ

ಖೋ ಭವಂ ಸತ್ಥಾ ಅಪರಿಸುದ್ಧಞಾಣದಸ್ಸನೋ ಸಮಾನೋ ಪರಿಸುದ್ಧಞಾಣದಸ್ಸನೋಮ್ಹೀ'ತಿ ಪಟಿಜಾನಾತಿ 'ಪರಿಸುದ್ಧಂ ಮೇ ಞಾಣದಸ್ಸನಂ ಪರಿಯೋದಾತಂ ಅಸಂಕಿಲಿಟ್ಠ'ನ್ತಿ। ಮಯಞ್ಚೇವ ಖೋ ಪನ ಗಿಹೀನಂ ಆರೋಚೇಯ್ಯಾಮ, ನಾಸ್ಸಸ್ಸ ಮನಾಪಂ। ಯಂ ಖೋ ಪನಸ್ಸ ಅಮನಾಪಂ, ಕಥಂ ನಂ ಮಯಂ ತೇನ ಸಮುದಾಚರೇಯ್ಯಾಮ – 'ಸಮ್ಮನ್ನತಿ ಖೋ ಪನ ಚೀವರಪಿಣ್ಡಪಾತಸೇನಾಸನಗಿಲಾನಪ್ಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರೇನ; ಯಂ ತುಮೋ ಕರಿಸ್ಸತಿ ತುಮೋವ ತೇನ ಪಞ್ಞಾಯಿಸ್ಸತೀ'ತಿ। ಏವರೂಪಂ ಖೋ, ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಸತ್ಥಾರಂ ಸಾವಕಾ ಞಾಣದಸ್ಸನತೋ ರಕ್ಖನ್ತಿ; ಏವರೂಪೋ ಚ ಪನ ಸತ್ಥಾ ಸಾವಕೇಹಿ ಞಾಣದಸ್ಸನತೋ ರಕ್ಖಂ ಪಚ್ಚಾಸೀಸತಿ। ಇಮೇ ಖೋ, ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಪಞ್ಚ ಸತ್ಥಾರೋ ಸನ್ತೋ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನಾ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ।

"ಅಹಂ ಖೋ ಪನ, ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಪರಿಸುದ್ಧಸೀಲೋ ಸಮಾನೋ 'ಪರಿಸುದ್ಧಸೀಲೋಮ್ಹೀ'ತಿ ಪಟಿಜಾನಾಮಿ 'ಪರಿಸುದ್ಧಂ ಮೇ ಸೀಲಂ ಪರಿಯೋದಾತಂ ಅಸಂಕಿಲಿಟ್ಠ'ನ್ತಿ। ನ ಚ ಮಂ ಸಾವಕಾ ಸೀಲತೋ ರಕ್ಖನ್ತಿ, ನ ಚಾಹಂ ಸಾವಕೇಹಿ ಸೀಲತೋ ರಕ್ಖಂ ಪಚ್ಚಾಸೀಸಾಮಿ। ಪರಿಸುದ್ಧಾಜೀವೋ ಸಮಾನೋ 'ಪರಿಸುದ್ಧಾಜೀವೋಮ್ಹೀ'ತಿ ಪಟಿಜಾನಾಮಿ 'ಪರಿಸುದ್ಧೋ ಮೇ ಆಜೀವೋ ಪರಿಯೋದಾತೋ ಅಸಂಕಿಲಿಟ್ಠೋ'ತಿ। ನ ಚ ಮಂ ಸಾವಕಾ ಆಜೀವತೋ ರಕ್ಖನ್ತಿ, ನ ಚಾಹಂ ಸಾವಕೇಹಿ ಆಜೀವತೋ ರಕ್ಖಂ ಪಚ್ಚಾಸೀಸಾಮಿ। ಪರಿಸುದ್ಧಧಮ್ಮದೇಸನೋ ಸಮಾನೋ 'ಪರಿಸುದ್ಧಧಮ್ಮದೇಸನೋಮ್ಹೀ'ತಿ ಪಟಿಜಾನಾಮಿ 'ಪರಿಸುದ್ಧಾ ಮೇ ಧಮ್ಮದೇಸನಾ ಪರಿಯೋದಾತಾ ಅಸಂಕಿಲಿಟ್ಠಾ'ತಿ। ನ ಚ ಮಂ ಸಾವಕಾ ಧಮ್ಮದೇಸನತೋ ರಕ್ಖನ್ತಿ, ನ ಚಾಹಂ ಸಾವಕೇಹಿ ಧಮ್ಮದೇಸನತೋ ರಕ್ಖಂ ಪಚ್ಚಾಸೀಸಾಮಿ। ಪರಿಸುದ್ಧವೇಯ್ಯಾಕರಣೋ ಸಮಾನೋ 'ಪರಿಸುದ್ಧವೇಯ್ಯಾಕರಣೋಮ್ಹೀ'ತಿ ಪಟಿಜಾನಾಮಿ 'ಪರಿಸುದ್ಧಂ ಮೇ ವೇಯ್ಯಾಕರಣಂ ಪರಿಯೋದಾತಂ ಅಸಂಕಿಲಿಟ್ಠ'ನ್ತಿ। ನ ಚ ಮಂ ಸಾವಕಾ ವೇಯ್ಯಾಕರಣತೋ ರಕ್ಖನ್ತಿ, ನ ಚಾಹಂ ಸಾವಕೇಹಿ ವೇಯ್ಯಾಕರಣತೋ ರಕ್ಖಂ ಪಚ್ಚಾಸೀಸಾಮಿ। ಪರಿಸುದ್ಧಞಾಣದಸ್ಸನೋ ಸಮಾನೋ 'ಪರಿಸುದ್ಧಞಾಣದಸ್ಸನೋಮ್ಹೀ'ತಿ ಪಟಿಜಾನಾಮಿ 'ಪರಿಸುದ್ಧಂ ಮೇ ಞಾಣದಸ್ಸನಂ ಪರಿಯೋದಾತಂ ಅಸಂಕಿಲಿಟ್ಠ'ನ್ತಿ। ನ ಚ ಮಂ ಸಾವಕಾ ಞಾಣದಸ್ಸನತೋ ರಕ್ಖನ್ತಿ, ನ ಚಾಹಂ ಸಾವಕೇಹಿ ಞಾಣದಸ್ಸನತೋ ರಕ್ಖಂ ಪಚ್ಚಾಸೀಸಾಮೀ"ತಿ। ದಸಮಂ।

ಕಕುಧವಗ್ಗೋ ಪಞ್ಚಮೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ –

ದ್ವೇ ಸಮ್ಪದಾ ಬ್ಯಾಕರಣಂ, ಫಾಸು ಅಕುಪ್ಪಪಞ್ಚಮಂ।
ಸುತಂ ಕಥಾ ಆರಞ್ಞಕೋ, ಸೀಹೋ ಚ ಕಕುಧೋ ದಸಾತಿ॥

ದುತಿಯಪಣ್ಣಾಸಕಂ ಸಮತ್ತಂ।

೩. ತತಿಯಪಣ್ಣಾಸಕಂ

(೧೧) ೧. ಫಾಸುವಿಹಾರವಗ್ಗೋ

೧. ಸಾರಜ್ಜಸುತ್ತಂ

೧೦೧. "ಪಞ್ಚಿಮೇ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸೇಖವೇಸಾರಜ್ಜಕರಣಾ ಧಮ್ಮಾ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸದ್ಧೋ ಹೋತಿ, ಸೀಲವಾ ಹೋತಿ, ಬಹುಸ್ಸುತೋ ಹೋತಿ, ಆರದ್ಧವೀರಿಯೋ ಹೋತಿ, ಪಞ್ಞವಾ ಹೋತಿ।

"ಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸ್ಸದ್ಧಸ್ಸ ಸಾರಜ್ಜಂ ಹೋತಿ, ಸದ್ಧಸ್ಸ ತಂ ಸಾರಜ್ಜಂ ನ ಹೋತಿ। ತಸ್ಮಾಯಂ ಧಮ್ಮೋ ಸೇಖವೇಸಾರಜ್ಜಕರಣೋ।

"ಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಸ್ಸೀಲಸ್ಸ ಸಾರಜ್ಜಂ ಹೋತಿ, ಸೀಲವತೋ ತಂ ಸಾರಜ್ಜಂ ನ ಹೋತಿ। ತಸ್ಮಾಯಂ ಧಮ್ಮೋ ಸೇಖವೇಸಾರಜ್ಜಕರಣೋ।

"ಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಪ್ಪಸ್ಸುತಸ್ಸ ಸಾರಜ್ಜಂ ಹೋತಿ, ಬಹುಸ್ಸುತಸ್ಸ ತಂ ಸಾರಜ್ಜಂ ನ ಹೋತಿ। ತಸ್ಮಾಯಂ ಧಮ್ಮೋ ಸೇಖವೇಸಾರಜ್ಜಕರಣೋ।

"ಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕುಸೀತಸ್ಸ ಸಾರಜ್ಜಂ ಹೋತಿ, ಆರದ್ಧವೀರಿಯಸ್ಸ ತಂ ಸಾರಜ್ಜಂ ನ ಹೋತಿ। ತಸ್ಮಾಯಂ ಧಮ್ಮೋ ಸೇಖವೇಸಾರಜ್ಜಕರಣೋ।

"ಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಪ್ಪಞ್ಞಸ್ಸ ಸಾರಜ್ಜಂ ಹೋತಿ, ಪಞ್ಞವತೋ ತಂ ಸಾರಜ್ಜಂ ನ ಹೋತಿ। ತಸ್ಮಾಯಂ ಧಮ್ಮೋ ಸೇಖವೇಸಾರಜ್ಜಕರಣೋ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ಸೇಖವೇಸಾರಜ್ಜಕರಣಾ ಧಮ್ಮಾ"ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ಉಸ್ಸಙ್ಕಿತಸುತ್ತಂ

೧೦೨. "ಪಞ್ಚಹಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ಉಸ್ಸಙ್ಕಿತಪರಿಸಙ್ಕಿತೋ ಹೋತಿ ಪಾಪಭಿಕ್ಖೂತಿ ಅಪಿ ಅಕುಪ್ಪಧಮ್ಮೋಪಿ [ಅಪಿ ಅಕುಪ್ಪಧಮ್ಮೋ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)]।

ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ವೇಸಿಯಾಗೋಚರೋ ವಾ ಹೋತಿ, ವಿಧವಾಗೋಚರೋ ವಾ ಹೋತಿ, ಥುಲ್ಲಕುಮಾರಿಕಾಗೋಚರೋ ವಾ ಹೋತಿ, ಪಣ್ಡಕಗೋಚರೋ ವಾ ಹೋತಿ, ಭಿಕ್ಖುನೀಗೋಚರೋ ವಾ ಹೋತಿ।

"ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ಉಸ್ಸಙ್ಕಿತಪರಿಸಙ್ಕಿತೋ ಹೋತಿ ಪಾಪಭಿಕ್ಖೂತಿ ಅಪಿ ಅಕುಪ್ಪಧಮ್ಮೋಪೀ"ತಿ। ದುತಿಯಂ।

೩. ಮಹಾಚೋರಸುತ್ತಂ

೧೦೩. "ಪಞ್ಚಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಙ್ಗೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಮಹಾಚೋರೋ ಸನ್ಧಿಮ್ಪಿ ಛಿನ್ದತಿ, ನಿಲ್ಲೋಪಮ್ಪಿ ಹರತಿ, ಏಕಾಗಾರಿಕಮ್ಪಿ ಕರೋತಿ, ಪರಿಪನ್ಥೇಪಿ ತಿಟ್ಠತಿ। ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಹಾಚೋರೋ ವಿಸಮನಿಸ್ಸಿತೋ ಚ ಹೋತಿ, ಗಹನನಿಸ್ಸಿತೋ ಚ, ಬಲವನಿಸ್ಸಿತೋ ಚ, ಭೋಗಚಾಗೀ ಚ, ಏಕಚಾರೀ ಚ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಹಾಚೋರೋ ವಿಸಮನಿಸ್ಸಿತೋ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಹಾಚೋರೋ ನದೀವಿದುಗ್ಗಂ ವಾ ನಿಸ್ಸಿತೋ ಹೋತಿ ಪಬ್ಬತವಿಸಮಂ ವಾ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಹಾಚೋರೋ ವಿಸಮನಿಸ್ಸಿತೋ ಹೋತಿ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಹಾಚೋರೋ ಗಹನನಿಸ್ಸಿತೋ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಹಾಚೋರೋ ತಿಣಗಹನಂ ವಾ ನಿಸ್ಸಿತೋ ಹೋತಿ ರುಕ್ಖಗಹನಂ ವಾ ರೋಧಂ [ಗೇಧಂ (ಸೀ॰) ಅ॰ ನಿ॰ ೩.೫೧] ವಾ ಮಹಾವನಸಣ್ಡಂ ವಾ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಹಾಚೋರೋ ಗಹನನಿಸ್ಸಿತೋ ಹೋತಿ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಹಾಚೋರೋ ಬಲವನಿಸ್ಸಿತೋ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಹಾಚೋರೋ ರಾಜಾನಂ ವಾ ರಾಜಮಹಾಮತ್ತಾನಂ ವಾ ನಿಸ್ಸಿತೋ ಹೋತಿ। ತಸ್ಸ ಏವಂ ಹೋತಿ – ‘ಸಚೇ ಮಂ ಕೋಚಿ ಕಿಞ್ಚಿ ವಕ್ಖತಿ, ಇಮೇ ಮೇ ರಾಜಾನೋ ವಾ ರಾಜಮಹಾಮತ್ತಾ ವಾ ಪರಿಯೋಧಾಯ ಅತ್ಥಂ ಭಣಿಸ್ಸನ್ತೀ’ತಿ। ಸಚೇ ನಂ ಕೋಚಿ ಕಿಞ್ಚಿ ಆಹ, ತ್ಯಸ್ಸ ರಾಜಾನೋ ವಾ ರಾಜಮಹಾಮತ್ತಾ ವಾ ಪರಿಯೋಧಾಯ ಅತ್ಥಂ ಭಣನ್ತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಹಾಚೋರೋ ಬಲವನಿಸ್ಸಿತೋ ಹೋತಿ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಹಾಚೋರೋ ಭೋಗಚಾಗೀ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಹಾಚೋರೋ ಅಡ್ಢೋ ಹೋತಿ ಮಹದ್ಧನೋ ಮಹಾಭೋಗೋ। ತಸ್ಸ ಏವಂ ಹೋತಿ – ‘ಸಚೇ ಮಂ ಕೋಚಿ ಕಿಞ್ಚಿ ವಕ್ಖತಿ, ಇತೋ ಭೋಗೇನ ಪಟಿಸನ್ಥರಿಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ। ಸಚೇ ನಂ ಕೋಚಿ ಕಿಞ್ಚಿ ಆಹ, ತತೋ ಭೋಗೇನ ಪಟಿಸನ್ಥರತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಹಾಚೋರೋ ಭೋಗಚಾಗೀ ಹೋತಿ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಹಾಚೋರೋ ಏಕಚಾರೀ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಹಾಚೋರೋ ಏಕಕೋವ ಗಹಣಾನಿ [ನಿಗ್ಗಹಣಾನಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಕತ್ತಾ ಹೋತಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ‘ಮಾ ಮೇ ಗುಯ್ಹಮನ್ತಾ ಬಹಿದ್ಧಾ ಸಮ್ಭೇದಂ ಅಗಮಂಸೂ’ತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಹಾಚೋರೋ ಏಕಚಾರೀ ಹೋತಿ।

“ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಹಙ್ಗೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಮಹಾಚೋರೋ ಸನ್ಧಿಮ್ಪಿ ಛಿನ್ದತಿ ನಿಲ್ಲೋಪಮ್ಪಿ ಹರತಿ ಏಕಾಗಾರಿಕಮ್ಪಿ ಕರೋತಿ ಪರಿಪನ್ಥೇಪಿ ತಿಟ್ಠತಿ।

“ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಪಾಪಭಿಕ್ಖು ಖತಂ ಉಪಹತಂ ಅತ್ತಾನಂ ಪರಿಹರತಿ, ಸಾವಜ್ಜೋ ಚ ಹೋತಿ ಸಾನುವಜ್ಜೋ ವಿಞ್ಞೂನಂ, ಬಹುಞ್ಚ ಅಪುಞ್ಞಂ ಪಸವತಿ। ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಾಪಭಿಕ್ಖು ವಿಸಮನಿಸ್ಸಿತೋ ಚ ಹೋತಿ, ಗಹನನಿಸ್ಸಿತೋ ಚ, ಬಲವನಿಸ್ಸಿತೋ ಚ, ಭೋಗಚಾಗೀ ಚ, ಏಕಚಾರೀ ಚ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಾಪಭಿಕ್ಖು ವಿಸಮನಿಸ್ಸಿತೋ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಾಪಭಿಕ್ಖು ವಿಸಮೇನ ಕಾಯಕಮ್ಮೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ, ವಿಸಮೇನ ವಚೀಕಮ್ಮೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ, ವಿಸಮೇನ ಮನೋಕಮ್ಮೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಾಪಭಿಕ್ಖು ವಿಸಮನಿಸ್ಸಿತೋ ಹೋತಿ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಾಪಭಿಕ್ಖು ಗಹನನಿಸ್ಸಿತೋ ಹೋತಿ? ಇಧ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಾಪಭಿಕ್ಖು ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಕೋ ಹೋತಿ ಅನ್ತಗ್ಗಾಹಿಕಾಯ ದಿಟ್ಠಿಯಾ ಸಮನ್ನಾಗತೋ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಾಪಭಿಕ್ಖು ಗಹನನಿಸ್ಸಿತೋ ಹೋತಿ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಾಪಭಿಕ್ಖು ಬಲವನಿಸ್ಸಿತೋ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಾಪಭಿಕ್ಖು ರಾಜಾನಂ ವಾ ರಾಜಮಹಾಮತ್ತಾನಂ ವಾ ನಿಸ್ಸಿತೋ ಹೋತಿ। ತಸ್ಸ ಏವಂ ಹೋತಿ – ‘ಸಚೇ ಮಂ ಕೋಚಿ ಕಿಞ್ಚಿ ವಕ್ಖತಿ, ಇಮೇ ಮೇ ರಾಜಾನೋ ವಾ ರಾಜಮಹಾಮತ್ತಾ ವಾ ಪರಿಯೋಧಾಯ ಅತ್ಥಂ ಭಣಿಸ್ಸನ್ತೀ’ತಿ। ಸಚೇ ನಂ ಕೋಚಿ ಕಿಞ್ಚಿ ಆಹ, ತ್ಯಸ್ಸ ರಾಜಾನೋ ವಾ ರಾಜಮಹಾಮತ್ತಾ ವಾ ಪರಿಯೋಧಾಯ ಅತ್ಥಂ ಭಣನ್ತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಾಪಭಿಕ್ಖು ಬಲವನಿಸ್ಸಿತೋ ಹೋತಿ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಾಪಭಿಕ್ಖು ಭೋಗಚಾಗೀ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಾಪಭಿಕ್ಖು ಲಾಭೀ ಹೋತಿ ಚೀವರಪಿಣ್ಡಪಾತಸೇನಾಸನಗಿಲಾನಪ್ಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರಾನಂ। ತಸ್ಸ ಏವಂ ಹೋತಿ – ‘ಸಚೇ ಮಂ ಕೋಚಿ ಕಿಞ್ಚಿ ವಕ್ಖತಿ, ಇತೋ ಲಾಭೇನ ಪಟಿಸನ್ಥರಿಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ। ಸಚೇ ನಂ ಕೋಚಿ ಕಿಞ್ಚಿ ಆಹ, ತತೋ ಲಾಭೇನ ಪಟಿಸನ್ಥರತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಾಪಭಿಕ್ಖು ಭೋಗಚಾಗೀ ಹೋತಿ।

“ಕಥಞ್ಚ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಾಪಭಿಕ್ಖು ಏಕಚಾರೀ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಾಪಭಿಕ್ಖು ಏಕಕೋವ ಪಚ್ಚನ್ತಿಮೇಸು ಜನಪದೇಸು ನಿವಾಸಂ ಕಪ್ಪೇತಿ। ಸೋ ತತ್ಥ ಕುಲಾನಿ ಉಪಸಙ್ಕಮನ್ತೋ ಲಾಭಂ ಲಭತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಾಪಭಿಕ್ಖು ಏಕಚಾರೀ ಹೋತಿ।

“ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಪಾಪಭಿಕ್ಖು ಖತಂ ಉಪಹತಂ ಅತ್ತಾನಂ ಪರಿಹರತಿ, ಸಾವಜ್ಜೋ ಚ ಹೋತಿ ಸಾನುವಜ್ಜೋ ವಿಞ್ಞೂನಂ, ಬಹುಞ್ಚ ಅಪುಞ್ಞಂ ಪಸವತೀ”ತಿ। ತತಿಯಂ।

೪. ಸಮಣಸುಖುಮಾಲಸುತ್ತಂ

೧೦೪. “ಪಞ್ಚಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ಸಮಣೇಸು ಸಮಣಸುಖುಮಾಲೋ ಹೋತಿ।

“ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಯಾಚಿತೋವ ಬಹುಲಂ ಚೀವರಂ ಪರಿಭುಞ್ಜತಿ, ಅಪ್ಪಂ ಅಯಾಚಿತೋ; ಯಾಚಿತೋವ ಬಹುಲಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತಂ ಪರಿಭುಞ್ಜತಿ, ಅಪ್ಪಂ ಅಯಾಚಿತೋ; ಯಾಚಿತೋವ ಬಹುಲಂ ಸೇನಾಸನಂ ಪರಿಭುಞ್ಜತಿ, ಅಪ್ಪಂ ಅಯಾಚಿತೋ; ಯಾಚಿತೋವ ಬಹುಲಂ ಗಿಲಾನಪ್ಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರಂ ಪರಿಭುಞ್ಜತಿ, ಅಪ್ಪಂ ಅಯಾಚಿತೋ। ಯೇಹಿ ಖೋ ಪನ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ವಿಹರತಿ , ತ್ಯಸ್ಸ [ತ್ಯಾಸ್ಸ (ಕ॰) ಅ॰ ನಿ॰ ೪.೮೭] ಮನಾಪೇನೇವ ಬಹುಲಂ ಕಾಯಕಮ್ಮೇನ ಸಮುದಾಚರನ್ತಿ, ಅಪ್ಪಂ ಅಮನಾಪೇನ; ಮನಾಪೇನೇವ ಬಹುಲಂ ವಚೀಕಮ್ಮೇನ ಸಮುದಾಚರನ್ತಿ, ಅಪ್ಪಂ ಅಮನಾಪೇನ; ಮನಾಪೇನೇವ ಬಹುಲಂ ಮನೋಕಮ್ಮೇನ ಸಮುದಾಚರನ್ತಿ, ಅಪ್ಪಂ ಅಮನಾಪೇನ; ಮನಾಪಂಯೇವ ಉಪಹಾರಂ ಉಪಹರನ್ತಿ, ಅಪ್ಪಂ ಅಮನಾಪಂ। ಯಾನಿ ಖೋ ಪನ ತಾನಿ ವೇದಯಿತಾನಿ ಪಿತ್ತಸಮುಟ್ಠಾನಾನಿ ವಾ ಸೇಮ್ಹಸಮುಟ್ಠಾನಾನಿ ವಾ ವಾತಸಮುಟ್ಠಾನಾನಿ ವಾ ಸನ್ನಿಪಾತಿಕಾನಿ ವಾ ಉತುಪರಿಣಾಮಜಾನಿ ವಾ ವಿಸಮಪರಿಹಾರಜಾನಿ ವಾ ಓಪಕ್ಕಮಿಕಾನಿ ವಾ ಕಮ್ಮವಿಪಾಕಜಾನಿ ವಾ, ತಾನಿಸ್ಸ ನ ಬಹುದೇವ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ। ಅಪ್ಪಾಬಾಧೋ ಹೋತಿ, ಚತುನ್ನಂ ಝಾನಾನಂ ಆಭಿಚೇತಸಿಕಾನಂ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಸುಖವಿಹಾರಾನಂ ನಿಕಾಮಲಾಭೀ ಹೋತಿ ಅಕಿಚ್ಛಲಾಭೀ ಅಕಸಿರಲಾಭೀ, ಆಸವಾನಂ ಖಯಾ ಅನಾಸವಂ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಂ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ಸಮಣೇಸು ಸಮಣಸುಖುಮಾಲೋ ಹೋತಿ।

“ಯಞ್ಹಿ ತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಮಾ ವದಮಾನೋ ವದೇಯ್ಯ – ‘ಸಮಣೇಸು ಸಮಣಸುಖುಮಾಲೋ’ತಿ, ಮಮೇವ ತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಮಾ [ಮಮೇವ ತಂ ಸಮ್ಮಾ (?)] ವದಮಾನೋ ವದೇಯ್ಯ – ‘ಸಮಣೇಸು ಸಮಣಸುಖುಮಾಲೋ’ತಿ । ಅಹಞ್ಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಾಚಿತೋವ ಬಹುಲಂ ಚೀವರಂ ಪರಿಭುಞ್ಜಾಮಿ, ಅಪ್ಪಂ ಅಯಾಚಿತೋ; ಯಾಚಿತೋವ ಬಹುಲಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತಂ ಪರಿಭುಞ್ಜಾಮಿ, ಅಪ್ಪಂ ಅಯಾಚಿತೋ; ಯಾಚಿತೋವ ಬಹುಲಂ ಸೇನಾಸನಂ ಪರಿಭುಞ್ಜಾಮಿ, ಅಪ್ಪಂ ಅಯಾಚಿತೋ; ಯಾಚಿತೋವ ಬಹುಲಂ ಗಿಲಾನಪ್ಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರಂ ಪರಿಭುಞ್ಜಾಮಿ, ಅಪ್ಪಂ ಅಯಾಚಿತೋ। ಯೇಹಿ ಖೋ ಪನ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ವಿಹರಾಮಿ, ತೇ ಮಂ ಮನಾಪೇನೇವ ಬಹುಲಂ ಕಾಯಕಮ್ಮೇನ ಸಮುದಾಚರನ್ತಿ, ಅಪ್ಪಂ ಅಮನಾಪೇನ ; ಮನಾಪೇನೇವ ಬಹುಲಂ ವಚೀಕಮ್ಮೇನ ಸಮುದಾಚರನ್ತಿ, ಅಪ್ಪಂ ಅಮನಾಪೇನ; ಮನಾಪೇನೇವ ಬಹುಲಂ ಮನೋಕಮ್ಮೇನ ಸಮುದಾಚರನ್ತಿ, ಅಪ್ಪಂ ಅಮನಾಪೇನ; ಮನಾಪಂಯೇವ ಉಪಹಾರಂ ಉಪಹರನ್ತಿ, ಅಪ್ಪಂ ಅಮನಾಪಂ। ಯಾನಿ ಖೋ ಪನ ತಾನಿ ವೇದಯಿತಾನಿ – ಪಿತ್ತಸಮುಟ್ಠಾನಾನಿ ವಾ ಸೇಮ್ಹಸಮುಟ್ಠಾನಾನಿ ವಾ ವಾತಸಮುಟ್ಠಾನಾನಿ ವಾ ಸನ್ನಿಪಾತಿಕಾನಿ ವಾ ಉತುಪರಿಣಾಮಜಾನಿ ವಾ ವಿಸಮಪರಿಹಾರಜಾನಿ ವಾ ಓಪಕ್ಕಮಿಕಾನಿ ವಾ ಕಮ್ಮವಿಪಾಕಜಾನಿ ವಾ – ತಾನಿ ಮೇ ನ ಬಹುದೇವ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ। ಅಪ್ಪಾಬಾಧೋಹಮಸ್ಮಿ, ಚತುನ್ನಂ ಖೋ

ಪನಸ್ಸಿ [ಚತುನ್ನಂ ಖೋ ಪನ (ಸೀ॰), ಚತುನ್ನಂ (ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰)] ಝಾನಾನಂ ಆಭಿಚೇತಸಿಕಾನಂ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಸುಖವಿಹಾರಾನಂ ನಿಕಾಮಲಾಭೀ [ನಿಕಾಮಲಾಭೀ ಹೋಮಿ (ಸೀ॰ ಕ॰)] ಅಕಿಚ್ಛಲಾಭೀ ಅಕಸಿರಲಾಭೀ, ಆಸವಾನಂ ಖಯಾ…ಪೇ॰… ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಾಮಿ।

"ಯಞ್ಹಿ ತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಮಾ ವದಮಾನೋ ವದೇಯ್ಯ - 'ಸಮಣೇಸು ಸಮಣಸುಖುಮಾಲೋ'ತಿ, ಮಮೇವ ತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಮಾ ವದಮಾನೋ ವದೇಯ್ಯ - 'ಸಮಣೇಸು ಸಮಣಸುಖುಮಾಲೋ'"ತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಫಾಸುವಿಹಾರಸುತ್ತಂ

೧೦೫. "ಪಞ್ಚಿಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಫಾಸುವಿಹಾರಾ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಮೇತ್ತಂ ಕಾಯಕಮ್ಮಂ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಿತಂ ಹೋತಿ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀಸು ಆವಿ ಚೇವ ರಹೋ ಚ, ಮೇತ್ತಂ ವಚೀಕಮ್ಮಂ…ಪೇ॰… ಮೇತ್ತಂ ಮನೋಕಮ್ಮಂ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಿತಂ ಹೋತಿ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀಸು ಆವಿ ಚೇವ ರಹೋ ಚ। ಯಾನಿ ತಾನಿ ಸೀಲಾನಿ ಅಖಣ್ಡಾನಿ ಅಚ್ಛಿದ್ದಾನಿ ಅಸಬಲಾನಿ ಅಕಮ್ಮಾಸಾನಿ ಭುಜಿಸ್ಸಾನಿ ವಿಞ್ಞುಪ್ಪಸತ್ಥಾನಿ ಅಪರಾಮಟ್ಠಾನಿ ಸಮಾಧಿಸಂವತ್ತನಿಕಾನಿ, ತಥಾರೂಪೇಹಿ ಸೀಲೇಹಿ ಸೀಲಸಾಮಞ್ಞಗತೋ ವಿಹರತಿ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀಹಿ ಆವಿ ಚೇವ ರಹೋ ಚ। ಯಾಯಂ ದಿಟ್ಠಿ ಅರಿಯಾ ನಿಯ್ಯಾನಿಕಾ ನಿಯ್ಯಾತಿ ತಕ್ಕರಸ್ಸ ಸಮ್ಮಾ ದುಕ್ಖಕ್ಖಯಾಯ, ತಥಾರೂಪಾಯ ದಿಟ್ಠಿಯಾ ದಿಟ್ಠಿಸಾಮಞ್ಞಗತೋ ವಿಹರತಿ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀಹಿ ಆವಿ ಚೇವ ರಹೋ ಚ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ಫಾಸುವಿಹಾರಾ"ತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ಆನನ್ದಸುತ್ತಂ

೧೦೬. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಕೋಸಮ್ಬಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಘೋಸಿತಾರಾಮೇ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ -

"ಕಿತ್ತಾವತಾ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಙ್ಘೇ [ಭಿಕ್ಖುಸಂಘೋ (ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰)] ವಿಹರನ್ತೋ ಫಾಸುಂ ವಿಹರೇಯ್ಯಾ"ತಿ? "ಯತೋ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖು ಅತ್ತನಾ [ಅತ್ತನಾ ಚ (ಪೀ॰ ಕ॰)] ಸೀಲಸಮ್ಪನ್ನೋ ಹೋತಿ, ನೋ [ನೋ ಚ (ಕ॰)] ಪರಂ ಅಧಿಸೀಲೇ ಸಮ್ಪವತ್ತಾ [ಸಮ್ಪವತ್ತಾ ಹೋತಿ (ಕ॰)]; ಏತ್ತಾವತಾಪಿ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖು ಸಙ್ಘೇ ವಿಹರನ್ತೋ ಫಾಸುಂ ವಿಹರೇಯ್ಯಾ"ತಿ।

"ಸಿಯಾ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಅಞ್ಞೋಪಿ ಪರಿಯಾಯೋ ಯಥಾ ಭಿಕ್ಖು ಸಙ್ಘೇ ವಿಹರನ್ತೋ ಫಾಸುಂ ವಿಹರೇಯ್ಯಾ"ತಿ? "ಸಿಯಾ, ಆನನ್ದ [ಆನನ್ದಾತಿ ಭಗವಾ ಅವೋಚ (ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰)]! ಯತೋ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖು ಅತ್ತನಾ ಸೀಲಸಮ್ಪನ್ನೋ ಹೋತಿ, ನೋ ಪರಂ ಅಧಿಸೀಲೇ ಸಮ್ಪವತ್ತಾ; ಅತ್ತಾನುಪೇಕ್ಖೀ ಚ ಹೋತಿ, ನೋ ಪರಾನುಪೇಕ್ಖೀ; ಏತ್ತಾವತಾಪಿ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖು ಸಙ್ಘೇ ವಿಹರನ್ತೋ ಫಾಸುಂ ವಿಹರೇಯ್ಯಾ"ತಿ।

"ಸಿಯಾ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಅಞ್ಞೋಪಿ ಪರಿಯಾಯೋ ಯಥಾ ಭಿಕ್ಖು ಸಙ್ಘೇ ವಿಹರನ್ತೋ ಫಾಸುಂ ವಿಹರೇಯ್ಯಾ"ತಿ? "ಸಿಯಾ, ಆನನ್ದ! ಯತೋ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖು ಅತ್ತನಾ ಸೀಲಸಮ್ಪನ್ನೋ ಹೋತಿ, ನೋ ಪರಂ ಅಧಿಸೀಲೇ ಸಮ್ಪವತ್ತಾ; ಅತ್ತಾನುಪೇಕ್ಖೀ ಚ ಹೋತಿ, ನೋ ಪರಾನುಪೇಕ್ಖೀ; ಅಪಞ್ಞಾತೋ ಚ ಹೋತಿ, ತೇನ ಚ ಅಪಞ್ಞಾತಕೇನ ನೋ ಪರಿತಸ್ಸತಿ; ಏತ್ತಾವತಾಪಿ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖು ಸಙ್ಘೇ ವಿಹರನ್ತೋ ಫಾಸುಂ ವಿಹರೇಯ್ಯಾ"ತಿ।

"ಸಿಯಾ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಅಞ್ಞೋಪಿ ಪರಿಯಾಯೋ ಯಥಾ ಭಿಕ್ಖು ಸಙ್ಘೇ ವಿಹರನ್ತೋ ಫಾಸುಂ ವಿಹರೇಯ್ಯಾ"ತಿ? "ಸಿಯಾ, ಆನನ್ದ! ಯತೋ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖು ಅತ್ತನಾ ಸೀಲಸಮ್ಪನ್ನೋ ಹೋತಿ, ನೋ ಪರಂ ಅಧಿಸೀಲೇ ಸಮ್ಪವತ್ತಾ; ಅತ್ತಾನುಪೇಕ್ಖೀ ಚ

ಹೋತಿ, ನೋ ಪರಾನುಪೇಕ್ಖೀ; ಅಪಞ್ಞಾತೋ ಚ ಹೋತಿ, ತೇನ ಚ ಅಪಞ್ಞಾತಕೇನ ನೋ ಪರಿತಸ್ಸತಿ; ಚತುನ್ನಞ್ಚ [ಚತುನ್ನಂ (ಪೀ॰ ಕ॰)] ಝಾನಾನಂ ಆಭಿಚೇತಸಿಕಾನಂ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಸುಖವಿಹಾರಾನಂ ನಿಕಾಮಲಾಭೀ ಹೋತಿ ಅಕಿಚ್ಛಲಾಭೀ ಅಕಸಿರಲಾಭೀ; ಏತ್ತಾವತಾಪಿ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖು ಸಬ್ಬೇ ವಿಹರನ್ತೋ ಫಾಸುಂ ವಿಹರೇಯ್ಯಾ"ತಿ।

"ಸಿಯಾ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಅಞ್ಞೋಪಿ ಪರಿಯಾಯೋ ಯಥಾ ಭಿಕ್ಖು ಸಬ್ಬೇ ವಿಹರನ್ತೋ ಫಾಸುಂ ವಿಹರೇಯ್ಯಾ"ತಿ? "ಸಿಯಾ, ಆನನ್ದ! ಯತೋ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖು ಅತ್ತನಾ ಸೀಲಸಮ್ಪನ್ನೋ ಹೋತಿ, ನೋ ಪರಂ ಅಧಿಸೀಲೇ ಸಮ್ಪವತ್ತಾ; ಅತ್ತಾನುಪೇಕ್ಖೀ ಚ ಹೋತಿ, ನೋ ಪರಾನುಪೇಕ್ಖೀ; ಅಪಞ್ಞಾತೋ ಚ ಹೋತಿ, ತೇನ ಚ ಅಪಞ್ಞಾತಕೇನ ನೋ ಪರಿತಸ್ಸತಿ; ಚತುನ್ನಞ್ಚ ಝಾನಾನಂ ಆಭಿಚೇತಸಿಕಾನಂ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಸುಖವಿಹಾರಾನಂ ನಿಕಾಮಲಾಭೀ ಹೋತಿ ಅಕಿಚ್ಛಲಾಭೀ ಅಕಸಿರಲಾಭೀ; ಆಸವಾನಞ್ಚ [ಆಸವಾನಂ (ಸೀ॰ ಪೀ॰ ಕ॰)] ಖಯಾ ಅನಾಸವಂ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಂ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ; ಏತ್ತಾವತಾಪಿ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖು ಸಬ್ಬೇ ವಿಹರನ್ತೋ ಫಾಸುಂ ವಿಹರೇಯ್ಯ।

"ಇಮಮ್ಹಾ ಚಾಹಂ, ಆನನ್ದ, ಫಾಸುವಿಹಾರಾ ಅಞ್ಞೋ ಫಾಸುವಿಹಾರೋ ಉತ್ತರಿತರೋ ವಾ ಪಣೀತತರೋ ವಾ ನತ್ಥೀತಿ ವದಾಮೀ"ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ಸೀಲಸುತ್ತಂ

೧೦೭. "ಪಞ್ಚಹಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ಆಹುನೇಯ್ಯೋ ಹೋತಿ ಪಾಹುನೇಯ್ಯೋ ದಕ್ಖಿಣೇಯ್ಯೋ ಅಞ್ಜಲಿಕರಣೀಯೋ ಅನುತ್ತರಂ ಪುಞ್ಞಕ್ಖೇತ್ತಂ ಲೋಕಸ್ಸ।

"ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸೀಲಸಮ್ಪನ್ನೋ ಹೋತಿ, ಸಮಾಧಿಸಮ್ಪನ್ನೋ ಹೋತಿ, ಪಞ್ಞಾಸಮ್ಪನ್ನೋ ಹೋತಿ, ವಿಮುತ್ತಿಸಮ್ಪನ್ನೋ ಹೋತಿ, ವಿಮುತ್ತಿಞಾಣದಸ್ಸನಸಮ್ಪನ್ನೋ ಹೋತಿ।

"ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ಆಹುನೇಯ್ಯೋ ಹೋತಿ ಪಾಹುನೇಯ್ಯೋ ದಕ್ಖಿಣೇಯ್ಯೋ ಅಞ್ಜಲಿಕರಣೀಯೋ ಅನುತ್ತರಂ ಪುಞ್ಞಕ್ಖೇತ್ತಂ ಲೋಕಸ್ಸಾ"ತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ಅಸೇಖಸುತ್ತಂ

೧೦೮. "ಪಞ್ಚಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ಆಹುನೇಯ್ಯೋ ಹೋತಿ ಪಾಹುನೇಯ್ಯೋ ದಕ್ಖಿಣೇಯ್ಯೋ…ಪೇ॰… ಅನುತ್ತರಂ ಪುಞ್ಞಕ್ಖೇತ್ತಂ ಲೋಕಸ್ಸ।

"ಕತಮೇಹಿ, ಪಞ್ಚಹಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅಸೇಖೇನ ಸೀಲಕ್ಖನ್ಧೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ, ಅಸೇಖೇನ ಸಮಾಧಿಕ್ಖನ್ಧೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ, ಅಸೇಖೇನ ಪಞ್ಞಾಕ್ಖನ್ಧೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ, ಅಸೇಖೇನ ವಿಮುತ್ತಿಕ್ಖನ್ಧೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ, ಅಸೇಖೇನ ವಿಮುತ್ತಿಞಾಣದಸ್ಸನಕ್ಖನ್ಧೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ಆಹುನೇಯ್ಯೋ ಹೋತಿ…ಪೇ॰… ಅನುತ್ತರಂ ಪುಞ್ಞಕ್ಖೇತ್ತಂ ಲೋಕಸ್ಸಾ"ತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ಚಾತುದ್ದಿಸಸುತ್ತಂ

೧೦೯. "ಪಞ್ಚಹಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ಚಾತುದ್ದಿಸೋ ಹೋತಿ। ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸೀಲವಾ ಹೋತಿ, ಪಾತಿಮೋಕ್ಖಸಂವರಸಂವುತೋ ವಿಹರತಿ ಆಚಾರಗೋಚರಸಮ್ಪನ್ನೋ ಅಣುಮತ್ತೇಸು ವಜ್ಜೇಸು

ಭಯದಸ್ಸಾವೀ, ಸಮಾದಾಯ ಸಿಕ್ಖತಿ ಸಿಕ್ಖಾಪದೇಸು; ಬಹುಸ್ಸುತೋ ಹೋತಿ ಸುತಧರೋ ಸುತಸನ್ನಿಚಯೋ , ಯೇ ತೇ ಧಮ್ಮಾ ಆದಿಕಲ್ಯಾಣಾ ಮಜ್ಝೇಕಲ್ಯಾಣಾ ಪರಿಯೋಸಾನಕಲ್ಯಾಣಾ ಸಾತ್ಥಂ ಸಬ್ಯಞ್ಜನಂ ಕೇವಲಪರಿಪುಣ್ಣಂ ಪರಿಸುದ್ಧಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಅಭಿವದನ್ತಿ, ತಥಾರೂಪಾಸ್ಸ ಧಮ್ಮಾ ಬಹುಸ್ಸುತಾ ಹೋನ್ತಿ ಧಾತಾ ವಚಸಾ ಪರಿಚಿತಾ ಮನಸಾನುಪೇಕ್ಖಿತಾ ದಿಟ್ಠಿಯಾ ಸುಪ್ಪಟಿವಿದ್ಧಾ; ಸನ್ತುಟ್ಠೋ ಹೋತಿ ಇತರೀತರಚೀವರಪಿಣ್ಡಪಾತಸೇನಾಸನಗಿಲಾನಪ್ಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರೇನ; ಚತುನ್ನಂ ಝಾನಾನಂ ಆಭಿಚೇತಸಿಕಾನಂ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಸುಖವಿಹಾರಾನಂ ನಿಕಾಮಲಾಭೀ ಹೋತಿ ಅಕಿಚ್ಛಲಾಭೀ ಅಕಸಿರಲಾಭೀ; ಆಸವಾನಂ ಖಯಾ ಅನಾಸವಂ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಂ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಇಮೇಹಿ, ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ಚಾತುದ್ದಿಸೋ ಹೋತೀ"ತಿ। ನವಮಂ।

೧೦. ಅರಞ್ಞಸುತ್ತಂ

೧೧೦. "ಪಞ್ಚಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ಅಲಂ ಅರಞ್ಞವನಪತ್ಥಾನಿ ಪನ್ತಾನಿ ಸೇನಾಸನಾನಿ ಪಟಿಸೇವಿತುಂ। ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸೀಲವಾ ಹೋತಿ...ಪೇ॰... ಸಮಾದಾಯ ಸಿಕ್ಖತಿ ಸಿಕ್ಖಾಪದೇಸು; ಬಹುಸ್ಸುತೋ ಹೋತಿ...ಪೇ॰... ದಿಟ್ಠಿಯಾ ಸುಪ್ಪಟಿವಿದ್ಧಾ; ಆರದ್ಧವೀರಿಯೋ ವಿಹರತಿ ಥಾಮವಾ ದಳ್ಹಪರಕ್ಕಮೋ ಅನಿಕ್ಖಿತ್ತಧುರೋ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು; ಚತುನ್ನಂ ಝಾನಾನಂ ಆಭಿಚೇತಸಿಕಾನಂ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಸುಖವಿಹಾರಾನಂ ನಿಕಾಮಲಾಭೀ ಹೋತಿ ಅಕಿಚ್ಛಲಾಭೀ ಅಕಸಿರಲಾಭೀ; ಆಸವಾನಂ ಖಯಾ ಅನಾಸವಂ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಂ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ಅಲಂ ಅರಞ್ಞವನಪತ್ಥಾನಿ ಪನ್ತಾನಿ ಸೇನಾಸನಾನಿ ಪಟಿಸೇವಿತು"ನ್ತಿ। ದಸಮಂ।

ಫಾಸುವಿಹಾರವಗ್ಗೋ ಪಠಮೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ಸಾರಜ್ಜಂ ಸಙ್ಕಿತೋ ಚೋರೋ, ಸುಖುಮಾಲಂ ಫಾಸು ಪಞ್ಚಮಂ।
ಆನನ್ದ ಸೀಲಾಸೇಖಾ ಚ, ಚಾತುದ್ದಿಸೋ ಅರಞ್ಞೇನ ಚಾತಿ॥

(౧౨) ೨. ಅನ್ಧಕವಿನ್ದವಗ್ಗೋ

೧. ಕುಲೂಪಕಸುತ್ತಂ

೧೧೧. “ಪಞ್ಚಹಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಕುಲೂಪಕೋ ಭಿಕ್ಖು ಕುಲೇಸು ಅಪ್ಪಿಯೋ ಚ ಹೋತಿ ಅಮನಾಪೋ ಚ ಅಗರು ಚ ಅಭಾವನೀಯೋ ಚ। ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ಅಸನ್ಥವವಿಸ್ಸಾಸೀ [ಅಸನ್ಥುತವಿಸ್ಸಾಸೀ (ಸೀ॰), ಅಸನ್ಧವವಿಸ್ಸಾಸೀ (ಕ॰)] ಚ ಹೋತಿ, ಅನಿಸ್ಸರವಿಕಪ್ಪೀ ಚ, ವಿಸ್ಸಟ್ಠುಪಸೇವೀ [ವಿಯತ್ಥುಪಸೇವೀ (ಸೀ॰), ಬ್ಯತ್ಥುಪಸೇವೀ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰), ವ್ಯತ್ತೂಪಸೇವೀ (ಪೀ॰)] ಚ, ಉಪಕಣ್ಣಕಜಪ್ಪೀ ಚ, ಅತಿಯಾಚನಕೋ ಚ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಕುಲೂಪಕೋ ಭಿಕ್ಖು ಕುಲೇಸು ಅಪ್ಪಿಯೋ ಚ ಹೋತಿ ಅಮನಾಪೋ ಚ ಅಗರು ಚ ಅಭಾವನೀಯೋ ಚ।

“ಪಞ್ಚಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಕುಲೂಪಕೋ ಭಿಕ್ಖು ಕುಲೇಸು ಪಿಯೋ ಚ ಹೋತಿ ಮನಾಪೋ ಚ ಗರು ಚ ಭಾವನೀಯೋ ಚ। ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ನ ಅಸನ್ಥವವಿಸ್ಸಾಸೀ ಚ ಹೋತಿ, ನ ಅನಿಸ್ಸರವಿಕಪ್ಪೀ ಚ, ನ ವಿಸ್ಸಟ್ಠುಪಸೇವೀ ಚ, ನ ಉಪಕಣ್ಣಕಜಪ್ಪೀ ಚ, ನ ಅತಿಯಾಚನಕೋ ಚ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಕುಲೂಪಕೋ ಭಿಕ್ಖು ಕುಲೇಸು ಪಿಯೋ ಚ ಹೋತಿ ಮನಾಪೋ ಚ ಗರು ಚ ಭಾವನೀಯೋ ಚಾ”ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ಪಚ್ಛಾಸಮಣಸುತ್ತಂ

೧೧೨. “ಪಞ್ಚಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಪಚ್ಛಾಸಮಣೋ ನ ಆದಾತಬ್ಬೋ। ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ಅತಿದೂರೇ ವಾ ಗಚ್ಛತಿ ಅಚ್ಚಾಸನ್ನೇ ವಾ , ನ ಪತ್ತಪರಿಯಾಪನ್ನಂ ಗಣ್ಹತಿ, ಆಪತ್ತಿಸಾಮನ್ತಾ ಭಣಮಾನಂ ನ ನಿವಾರೇತಿ, ಭಣಮಾನಸ್ಸ ಅನ್ತರನ್ತರಾ ಕಥಂ ಓಪಾತೇತಿ, ದುಪ್ಪಞ್ಞೋ ಹೋತಿ ಜಳೋ ಏಳಮೂಗೋ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಪಚ್ಛಾಸಮಣೋ ನ ಆದಾತಬ್ಬೋ।

“ಪಞ್ಚಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಪಚ್ಛಾಸಮಣೋ ಆದಾತಬ್ಬೋ। ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ನಾತಿದೂರೇ ಗಚ್ಛತಿ ನ ಅಚ್ಚಾಸನ್ನೇ, ಪತ್ತಪರಿಯಾಪನ್ನಂ ಗಣ್ಹತಿ, ಆಪತ್ತಿಸಾಮನ್ತಾ ಭಣಮಾನಂ ನಿವಾರೇತಿ , ಭಣಮಾನಸ್ಸ ನ ಅನ್ತರನ್ತರಾ ಕಥಂ ಓಪಾತೇತಿ, ಪಞ್ಞವಾ ಹೋತಿ ಅಜಳೋ ಅನೇಳಮೂಗೋ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಪಚ್ಛಾಸಮಣೋ ಆದಾತಬ್ಬೋ”ತಿ। ದುತಿಯಂ।

೩. ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿಸುತ್ತಂ

೧೧೩. “ಪಞ್ಚಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ಅಭಬ್ಬೋ ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಿತುಂ। ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅಕ್ಖಮೋ ಹೋತಿ ರೂಪಾನಂ, ಅಕ್ಖಮೋ ಸದ್ದಾನಂ, ಅಕ್ಖಮೋ ಗನ್ಧಾನಂ, ಅಕ್ಖಮೋ ರಸಾನಂ, ಅಕ್ಖಮೋ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾನಂ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ಅಭಬ್ಬೋ ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಿತುಂ।

“ಪಞ್ಚಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಬ್ಬೋ ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಿತುಂ। ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ಇಧ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಖಮೋ ಹೋತಿ ರೂಪಾನಂ, ಖಮೋ ಸದ್ದಾನಂ, ಖಮೋ ಗನ್ಧಾನಂ, ಖಮೋ ರಸಾನಂ, ಖಮೋ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾನಂ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಬ್ಬೋ ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಿತು”ನ್ತಿ। ತತಿಯಂ।

೪. ಅನ್ಧಕವಿನ್ದಸುತ್ತಂ

೧೧೪. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಮಗಧೇಸು ವಿಹರತಿ ಅನ್ಧಕವಿನ್ದೇ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಂ ಖೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಆನನ್ದಂ ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ –

“ಯೇ ತೇ, ಆನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖೂ ನವಾ ಅಚಿರಪಬ್ಬಜಿತಾ ಅಧುನಾಗತಾ ಇಮಂ ಧಮ್ಮವಿನಯಂ, ತೇ ವೋ, ಆನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖೂ ಪಞ್ಚಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಸಮಾದಪೇತಬ್ಬಾ [ಸಮಾದಾಪೇತಬ್ಬಾ (?)] ನಿವೇಸೇತಬ್ಬಾ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇತಬ್ಬಾ । ಕತಮೇಸು ಪಞ್ಚಸು? ‘ಏಥ ತುಮ್ಹೇ, ಆವುಸೋ, ಸೀಲವಾ ಹೋಥ, ಪಾತಿಮೋಕ್ಖಸಂವರಸಂವುತಾ ವಿಹರಥ ಆಚಾರಗೋಚರಸಮ್ಪನ್ನಾ ಅಣುಮತ್ತೇಸು ವಜ್ಜೇಸು ಭಯದಸ್ಸಾವಿನೋ, ಸಮಾದಾಯ ಸಿಕ್ಖಥ ಸಿಕ್ಖಾಪದೇಸೂ’ತಿ – ಇತಿ ಪಾತಿಮೋಕ್ಖಸಂವರೇ ಸಮಾದಪೇತಬ್ಬಾ ನಿವೇಸೇತಬ್ಬಾ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇತಬ್ಬಾ।

“‘ಏಥ ತುಮ್ಹೇ, ಆವುಸೋ, ಇನ್ದ್ರಿಯೇಸು ಗುತ್ತದ್ವಾರಾ ವಿಹರಥ ಆರಕ್ಖಸತಿನೋ ನಿಪಕ್ಕಸತಿನೋ [ನಿಪಕಸತಿನೋ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰), ನೇಪಕ್ಕಸತಿನೋ (?)], ಸಾರಕ್ಖಿತಮಾನಸಾ ಸತಾರಕ್ಖೇನ ಚೇತಸಾ ಸಮನ್ನಾಗತಾ’ತಿ – ಇತಿ ಇನ್ದ್ರಿಯಸಂವರೇ ಸಮಾದಪೇತಬ್ಬಾ ನಿವೇಸೇತಬ್ಬಾ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇತಬ್ಬಾ।

“‘ಏಥ ತುಮ್ಹೇ, ಆವುಸೋ, ಅಪ್ಪಭಸ್ಸಾ ಹೋಥ, ಭಸ್ಸೇ ಪರಿಯನ್ತಕಾರಿನೋ’ತಿ – ಇತಿ ಭಸ್ಸಪರಿಯನ್ತೇ ಸಮಾದಪೇತಬ್ಬಾ ನಿವೇಸೇತಬ್ಬಾ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇತಬ್ಬಾ।

“‘ಏಥ ತುಮ್ಹೇ, ಆವುಸೋ, ಆರಞ್ಞಿಕಾ ಹೋಥ, ಅರಞ್ಞವನಪತ್ಥಾನಿ ಪನ್ತಾನಿ ಸೇನಾಸನಾನಿ ಪಟಿಸೇವಥಾ’ತಿ – ಇತಿ ಕಾಯವೂಪಕಾಸೇ ಸಮಾದಪೇತಬ್ಬಾ ನಿವೇಸೇತಬ್ಬಾ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇತಬ್ಬಾ।

“‘ಏಥ ತುಮ್ಹೇ, ಆವುಸೋ, ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಕಾ ಹೋಥ ಸಮ್ಮಾದಸ್ಸನೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ’ತಿ – ಇತಿ ಸಮ್ಮಾದಸ್ಸನೇ ಸಮಾದಪೇತಬ್ಬಾ ನಿವೇಸೇತಬ್ಬಾ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇತಬ್ಬಾ। ಯೇ ತೇ, ಆನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖೂ ನವಾ ಅಚಿರಪಬ್ಬಜಿತಾ ಅಧುನಾಗತಾ ಇಮಂ ಧಮ್ಮವಿನಯಂ, ತೇ ವೋ, ಆನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖೂ ಇಮೇಸು ಪಞ್ಚಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಸಮಾದಪೇತಬ್ಬಾ ನಿವೇಸೇತಬ್ಬಾ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇತಬ್ಬಾ”ತಿ । ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಮಚ್ಛರಿನೀಸುತ್ತಂ

೧೧೫. “ಪಞ್ಚಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ಭಿಕ್ಖುನೀ ಯಥಾಭತಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತಾ ಏವಂ ನಿರಯೇ। ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ಆವಾಸಮಚ್ಛರಿನೀ ಹೋತಿ, ಕುಲಮಚ್ಛರಿನೀ ಹೋತಿ, ಲಾಭಮಚ್ಛರಿನೀ ಹೋತಿ, ವಣ್ಣಮಚ್ಛರಿನೀ ಹೋತಿ, ಧಮ್ಮಮಚ್ಛರಿನೀ ಹೋತಿ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ಭಿಕ್ಖುನೀ ಯಥಾಭತಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತಾ ಏವಂ ನಿರಯೇ।

“ಪಞ್ಚಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ಭಿಕ್ಖುನೀ ಯಥಾಭತಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತಾ ಏವಂ ಸಗ್ಗೇ। ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ನ ಆವಾಸಮಚ್ಛರಿನೀ ಹೋತಿ, ನ ಕುಲಮಚ್ಛರಿನೀ ಹೋತಿ, ನ ಲಾಭಮಚ್ಛರಿನೀ ಹೋತಿ, ನ ವಣ್ಣಮಚ್ಛರಿನೀ ಹೋತಿ, ನ ಧಮ್ಮಮಚ್ಛರಿನೀ ಹೋತಿ । ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ಭಿಕ್ಖುನೀ ಯಥಾಭತಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತಾ ಏವಂ ಸಗ್ಗೇ”ತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ವಣ್ಣನಾಸುತ್ತಂ

೧೧೬. “ಪಞ್ಚಹಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ಭಿಕ್ಖುನೀ ಯಥಾಭತಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತಾ ಏವಂ ನಿರಯೇ। ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ಅನನುವಿಚ್ಚ ಅಪರಿಯೋಗಾಹೇತ್ವಾ ಅವಣ್ಣಾರಹಸ್ಸ ವಣ್ಣಂ ಭಾಸತಿ, ಅನನುವಿಚ್ಚ ಅಪರಿಯೋಗಾಹೇತ್ವಾ ವಣ್ಣಾರಹಸ್ಸ ಅವಣ್ಣಂ ಭಾಸತಿ, ಅನನುವಿಚ್ಚ ಅಪರಿಯೋಗಾಹೇತ್ವಾ ಅಪ್ಪಸಾದನೀಯೇ ಠಾನೇ ಪಸಾದಂ ಉಪದಂಸೇತಿ, ಅನನುವಿಚ್ಚ ಅಪರಿಯೋಗಾಹೇತ್ವಾ ಪಸಾದನೀಯೇ ಠಾನೇ ಅಪ್ಪಸಾದಂ ಉಪದಂಸೇತಿ, ಸದ್ಧಾದೇಯ್ಯಂ ವಿನಿಪಾತೇತಿ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ಭಿಕ್ಖುನೀ ಯಥಾಭತಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತಾ ಏವಂ ನಿರಯೇ।

“ಪಞ್ಚಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ಭಿಕ್ಖುನೀ ಯಥಾಭತಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತಾ ಏವಂ ಸಗ್ಗೇ। ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ಅನುವಿಚ್ಚ ಪರಿಯೋಗಾಹೇತ್ವಾ ಅವಣ್ಣಾರಹಸ್ಸ ಅವಣ್ಣಂ ಭಾಸತಿ, ಅನುವಿಚ್ಚ ಪರಿಯೋಗಾಹೇತ್ವಾ ವಣ್ಣಾರಹಸ್ಸ ವಣ್ಣಂ ಭಾಸತಿ, ಅನುವಿಚ್ಚ ಪರಿಯೋಗಾಹೇತ್ವಾ ಅಪ್ಪಸಾದನೀಯೇ ಠಾನೇ ಅಪ್ಪಸಾದಂ ಉಪದಂಸೇತಿ, ಅನುವಿಚ್ಚ ಪರಿಯೋಗಾಹೇತ್ವಾ ಪಸಾದನೀಯೇ ಠಾನೇ ಪಸಾದಂ ಉಪದಂಸೇತಿ, ಸದ್ಧಾದೇಯ್ಯಂ ನ ವಿನಿಪಾತೇತಿ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ಭಿಕ್ಖುನೀ ಯಥಾಭತಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತಾ ಏವಂ ಸಗ್ಗೇ”ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ಇಸ್ಸುಕಿನೀಸುತ್ತಂ

೧೧೭. “ಪಞ್ಚಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ಭಿಕ್ಖುನೀ ಯಥಾಭತಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತಾ ಏವಂ ನಿರಯೇ। ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ಅನನುವಿಚ್ಚ ಅಪರಿಯೋಗಾಹೇತ್ವಾ ಅವಣ್ಣಾರಹಸ್ಸ ವಣ್ಣಂ ಭಾಸತಿ, ಅನನುವಿಚ್ಚ ಅಪರಿಯೋಗಾಹೇತ್ವಾ ವಣ್ಣಾರಹಸ್ಸ ಅವಣ್ಣಂ ಭಾಸತಿ, ಇಸ್ಸುಕಿನೀ ಚ ಹೋತಿ, ಮಚ್ಛರಿನೀ ಚ, ಸದ್ಧಾದೇಯ್ಯಂ [ಸದ್ಧಾದೇಯ್ಯಞ್ಚ (ಸ್ಯಾ॰)] ವಿನಿಪಾತೇತಿ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ಭಿಕ್ಖುನೀ ಯಥಾಭತಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತಾ ಏವಂ ನಿರಯೇ।

“ಪಞ್ಚಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ಭಿಕ್ಖುನೀ ಯಥಾಭತಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತಾ ಏವಂ ಸಗ್ಗೇ। ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ಅನುವಿಚ್ಚ ಪರಿಯೋಗಾಹೇತ್ವಾ ಅವಣ್ಣಾರಹಸ್ಸ ಅವಣ್ಣಂ ಭಾಸತಿ, ಅನುವಿಚ್ಚ ಪರಿಯೋಗಾಹೇತ್ವಾ ವಣ್ಣಾರಹಸ್ಸ ವಣ್ಣಂ ಭಾಸತಿ , ಅನಿಸ್ಸುಕಿನೀ ಚ ಹೋತಿ, ಅಮಚ್ಛರಿನೀ ಚ, ಸದ್ಧಾದೇಯ್ಯಂ ನ ವಿನಿಪಾತೇತಿ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ಭಿಕ್ಖುನೀ ಯಥಾಭತಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತಾ ಏವಂ ಸಗ್ಗೇ”ತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಕಸುತ್ತಂ

೧೧೮. “ಪಞ್ಚಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ಭಿಕ್ಖುನೀ ಯಥಾಭತಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತಾ ಏವಂ ನಿರಯೇ। ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ಅನನುವಿಚ್ಚ ಅಪರಿಯೋಗಾಹೇತ್ವಾ ಅವಣ್ಣಾರಹಸ್ಸ ವಣ್ಣಂ ಭಾಸತಿ, ಅನನುವಿಚ್ಚ ಅಪರಿಯೋಗಾಹೇತ್ವಾ ವಣ್ಣಾರಹಸ್ಸ ಅವಣ್ಣಂ ಭಾಸತಿ, ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಕಾ ಚ ಹೋತಿ, ಮಿಚ್ಛಾಸಙ್ಕಪ್ಪಾ ಚ, ಸದ್ಧಾದೇಯ್ಯಂ ವಿನಿಪಾತೇತಿ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ಭಿಕ್ಖುನೀ ಯಥಾಭತಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತಾ ಏವಂ ನಿರಯೇ।

“ಪಞ್ಚಹಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ಭಿಕ್ಖುನೀ ಯಥಾಭತಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತಾ ಏವಂ ಸಗ್ಗೇ । ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ಅನುವಿಚ್ಚ ಪರಿಯೋಗಾಹೇತ್ವಾ ಅವಣ್ಣಾರಹಸ್ಸ ಅವಣ್ಣಂ ಭಾಸತಿ, ಅನುವಿಚ್ಚ ಪರಿಯೋಗಾಹೇತ್ವಾ ವಣ್ಣಾರಹಸ್ಸ ವಣ್ಣಂ ಭಾಸತಿ, ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಕಾ ಚ, ಹೋತಿ, ಸಮ್ಮಾಸಙ್ಕಪ್ಪಾ ಚ, ಸದ್ಧಾದೇಯ್ಯಂ ನ ವಿನಿಪಾತೇತಿ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ಭಿಕ್ಖುನೀ ಯಥಾಭತಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತಾ ಏವಂ ಸಗ್ಗೇ”ತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ಮಿಚ್ಛಾವಾಚಾಸುತ್ತಂ

೧೧೯. “ಪಞ್ಚಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ಭಿಕ್ಖುನೀ ಯಥಾಭತಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತಾ ಏವಂ ನಿರಯೇ। ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ಅನನುವಿಚ್ಚ ಅಪರಿಯೋಗಾಹೇತ್ವಾ ಅವಣ್ಣಾರಹಸ್ಸ ವಣ್ಣಂ ಭಾಸತಿ, ಅನನುವಿಚ್ಚ ಅಪರಿಯೋಗಾಹೇತ್ವಾ ವಣ್ಣಾರಹಸ್ಸ ಅವಣ್ಣಂ ಭಾಸತಿ, ಮಿಚ್ಛಾವಾಚಾ ಚ ಹೋತಿ, ಮಿಚ್ಛಾಕಮ್ಮನ್ತಾ ಚ, ಸದ್ಧಾದೇಯ್ಯಂ ವಿನಿಪಾತೇತಿ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ಭಿಕ್ಖುನೀ ಯಥಾಭತಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತಾ ಏವಂ ನಿರಯೇ।

“ಪಞ್ಚಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ಭಿಕ್ಖುನೀ ಯಥಾಭತಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತಾ ಏವಂ ಸಗ್ಗೇ। ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ಅನುವಿಚ್ಚ ಪರಿಯೋಗಾಹೇತ್ವಾ ಅವಣ್ಣಾರಹಸ್ಸ ಅವಣ್ಣಂ ಭಾಸತಿ, ಅನುವಿಚ್ಚ ಪರಿಯೋಗಾಹೇತ್ವಾ ವಣ್ಣಾರಹಸ್ಸ ವಣ್ಣಂ ಭಾಸತಿ, ಸಮ್ಮಾವಾಚಾ ಚ ಹೋತಿ, ಸಮ್ಮಾಕಮ್ಮನ್ತಾ ಚ, ಸದ್ಧಾದೇಯ್ಯಂ ನ ವಿನಿಪಾತೇತಿ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ಭಿಕ್ಖುನೀ ಯಥಾಭತಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತಾ ಏವಂ ಸಗ್ಗೇ”ತಿ। ನವಮಂ।

೧೦. ಮಿಚ್ಛಾವಾಯಾಮಸುತ್ತಂ

೧೨೦. “ಪಞ್ಚಹಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ಭಿಕ್ಖುನೀ ಯಥಾಭತಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತಾ ಏವಂ ನಿರಯೇ। ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ಅನನುವಿಚ್ಚ ಅಪರಿಯೋಗಾಹೇತ್ವಾ ಅವಣ್ಣಾರಹಸ್ಸ ವಣ್ಣಂ ಭಾಸತಿ, ಅನನುವಿಚ್ಚ ಅಪರಿಯೋಗಾಹೇತ್ವಾ ವಣ್ಣಾರಹಸ್ಸ ಅವಣ್ಣಂ ಭಾಸತಿ, ಮಿಚ್ಛಾವಾಯಾಮಾ ಚ ಹೋತಿ, ಮಿಚ್ಛಾಸತಿನೀ ಚ [ಮಿಚ್ಛಾಸತಿ ಚ (ಸ್ಯಾ॰)], ಸದ್ಧಾದೇಯ್ಯಂ ವಿನಿಪಾತೇತಿ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ಭಿಕ್ಖುನೀ ಯಥಾಭತಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತಾ ಏವಂ ನಿರಯೇ।

“ಪಞ್ಚಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ಭಿಕ್ಖುನೀ ಯಥಾಭತಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತಾ ಏವಂ ಸಗ್ಗೇ। ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ಅನುವಿಚ್ಚ ಪರಿಯೋಗಾಹೇತ್ವಾ ಅವಣ್ಣಾರಹಸ್ಸ ಅವಣ್ಣಂ ಭಾಸತಿ, ಅನುವಿಚ್ಚ ಪರಿಯೋಗಾಹೇತ್ವಾ ವಣ್ಣಾರಹಸ್ಸ ವಣ್ಣಂ ಭಾಸತಿ, ಸಮ್ಮಾವಾಯಾಮಾ ಚ ಹೋತಿ, ಸಮ್ಮಾಸತಿನೀ ಚ, ಸದ್ಧಾದೇಯ್ಯಂ ನ ವಿನಿಪಾತೇತಿ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ಭಿಕ್ಖುನೀ ಯಥಾಭತಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತಾ ಏವಂ ಸಗ್ಗೇ”ತಿ। ದಸಮಂ।

ಅನ್ಧಕವಿನ್ದವಗ್ಗೋ ದುತಿಯೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ –

ಕುಲೂಪಕೋ ಪಚ್ಛಾಸಮಣೋ, ಸಮಾಧಿಅನ್ಧಕವಿನ್ದಂ।
ಮಚ್ಛರೀ ವಣ್ಣನಾ ಇಸ್ಸಾ, ದಿಟ್ಠಿವಾಚಾಯ ವಾಯಮಾತಿ॥

(೧೩) ೩. ಗಿಲಾನವಗ್ಗೋ

೧. ಗಿಲಾನಸುತ್ತಂ

೧೨೧. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ವೇಸಾಲಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಮಹಾವನೇ ಕೂಟಾಗಾರಸಾಲಾಯಂ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಸಾಯನ್ಹಸಮಯಂ ಪಟಿಸಲ್ಲಾನಾ ವುಟ್ಠಿತೋ ಯೇನ ಗಿಲಾನಸಾಲಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ। ಅದ್ದಸಾ ಖೋ ಭಗವಾ ಅಞ್ಞತರಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ದುಬ್ಬಲಂ ಗಿಲಾನಕಂ; ದಿಸ್ವಾ ಪಞ್ಞತ್ತೇ ಆಸನೇ ನಿಸೀದಿ। ನಿಸಜ್ಜ ಖೋ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ –

"ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ [ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)], ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುಂ ದುಬ್ಬಲಂ [ಭಿಕ್ಖವೇ ದುಬ್ಬಲಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಗಿಲಾನಕಂ ಪಞ್ಚ ಧಮ್ಮಾ ನ ವಿಜಹನ್ತಿ, ತಸ್ಸೇತಂ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಂ – 'ನಚಿರಸ್ಸೇವ ಆಸವಾನಂ ಖಯಾ ಅನಾಸವಂ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಂ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಿಸ್ಸತೀ'"ತಿ।

"ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅಸುಭಾನುಪಸ್ಸೀ ಕಾಯೇ ವಿಹರತಿ, ಆಹಾರೇ ಪಟಿಕೂಲಸಞ್ಞೀ, ಸಬ್ಬಲೋಕೇ ಅನಭಿರತಸಞ್ಞೀ [ಸಬ್ಬತ್ಥಪಿ ಏವಮೇವ ದಿಸ್ಸತಿ], ಸಬ್ಬಸಙ್ಖಾರೇಸು ಅನಿಚ್ಚಾನುಪಸ್ಸೀ, ಮರಣಸಞ್ಞಾ ಖೋ ಪನಸ್ಸ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸೂಪಟ್ಠಿತಾ ಹೋತಿ। ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುಂ ದುಬ್ಬಲಂ ಗಿಲಾನಕಂ ಇಮೇ ಪಞ್ಚ ಧಮ್ಮಾ ನ ವಿಜಹನ್ತಿ, ತಸ್ಸೇತಂ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಂ – 'ನಚಿರಸ್ಸೇವ ಆಸವಾನಂ ಖಯಾ…ಪೇ॰… ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಿಸ್ಸತೀ'"ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ಸತಿಸೂಪಟ್ಠಿತಸುತ್ತಂ

೧೨೨. "ಯೋ ಹಿ ಕೋಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ವಾ ಭಿಕ್ಖುನೀ ವಾ ಪಞ್ಚ ಧಮ್ಮೇ ಭಾವೇತಿ ಪಞ್ಚ ಧಮ್ಮೇ ಬಹುಲೀಕರೋತಿ, ತಸ್ಸ ದ್ವಿನ್ನಂ ಫಲಾನಂ ಅಞ್ಞತರಂ ಫಲಂ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಂ – ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಅಞ್ಞಾ, ಸತಿ ವಾ ಉಪಾದಿಸೇಸೇ ಅನಾಗಾಮಿತಾ।

"ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅಜ್ಝತ್ತಞ್ಞೇವ ಸತಿ ಸೂಪಟ್ಠಿತಾ ಹೋತಿ ಧಮ್ಮಾನಂ ಉದಯತ್ಥಗಾಮಿನಿಯಾ ಪಞ್ಞಾಯ, ಅಸುಭಾನುಪಸ್ಸೀ ಕಾಯೇ ವಿಹರತಿ, ಆಹಾರೇ ಪಟಿಕೂಲಸಞ್ಞೀ, ಸಬ್ಬಲೋಕೇ ಅನಭಿರತಸಞ್ಞೀ, ಸಬ್ಬಸಙ್ಖಾರೇಸು ಅನಿಚ್ಚಾನುಪಸ್ಸೀ। ಯೋ ಹಿ ಕೋಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ವಾ ಭಿಕ್ಖುನೀ ವಾ ಇಮೇ ಪಞ್ಚ ಧಮ್ಮೇ ಭಾವೇತಿ ಇಮೇ ಪಞ್ಚ ಧಮ್ಮೇ ಬಹುಲೀಕರೋತಿ, ತಸ್ಸ ದ್ವಿನ್ನಂ ಫಲಾನಂ ಅಞ್ಞತರಂ ಫಲಂ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಂ – ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಅಞ್ಞಾ, ಸತಿ ವಾ ಉಪಾದಿಸೇಸೇ ಅನಾಗಾಮಿತಾ"ತಿ। ದುತಿಯಂ।

೩. ಪಠಮಉಪಟ್ಠಾಕಸುತ್ತಂ

೧೨೩. "ಪಞ್ಚಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಗಿಲಾನೋ ದೂಪಟ್ಠಾಕೋ [ದುಪಟ್ಠಾಕೋ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰ ಕ॰) ಮಹಾವ॰ ೩೬೬] ಹೋತಿ। ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ಅಸಪ್ಪಾಯಕಾರೀ ಹೋತಿ, ಸಪ್ಪಾಯೇ ಮತ್ತಂ ನ ಜಾನಾತಿ, ಭೇಸಜ್ಜಂ ನಪ್ಪಟಿಸೇವಿತಾ ಹೋತಿ, ಅತ್ಥಕಾಮಸ್ಸ ಗಿಲಾನುಪಟ್ಠಾಕಸ್ಸ ನ ಯಥಾಭೂತಂ ಆಬಾಧಂ ಆವಿಕತ್ತಾ ಹೋತಿ ಅಭಿಕ್ಕಮನ್ತಂ ವಾ ಅಭಿಕ್ಕಮತೀತಿ ಪಟಿಕ್ಕಮನ್ತಂ ವಾ ಪಟಿಕ್ಕಮತೀತಿ ಠಿತಂ ವಾ ಠಿತೋತಿ, ಉಪ್ಪನ್ನಾನಂ ಸಾರೀರಿಕಾನಂ ವೇದನಾನಂ ದುಕ್ಖಾನಂ ತಿಬ್ಬಾನಂ [ತಿಪ್ಪಾನಂ (ಸೀ॰) ಮಹಾವ॰ ೩೬೬] ಖರಾನಂ ಕಟುಕಾನಂ ಅಸಾತಾನಂ ಅಮನಾಪಾನಂ ಪಾಣಹರಾನಂ ಅನಧಿವಾಸಕಜಾತಿಕೋ ಹೋತಿ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಗಿಲಾನೋ ದೂಪಟ್ಠಾಕೋ ಹೋತಿ।

“ಪಞ್ಚಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಗಿಲಾನೋ ಸೂಪಟ್ಠಾಕೋ ಹೋತಿ। ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ಸಪ್ಪಾಯಕಾರೀ ಹೋತಿ, ಸಪ್ಪಾಯೇ ಮತ್ತಂ ಜಾನಾತಿ, ಭೇಸಜ್ಜಂ ಪಟಿಸೇವಿತಾ ಹೋತಿ, ಅತ್ಥಕಾಮಸ್ಸ ಗಿಲಾನುಪಟ್ಠಾಕಸ್ಸ ಯಥಾಭೂತಂ ಆಬಾಧಂ ಆವಿಕತ್ತಾ ಹೋತಿ ಅಭಿಕ್ಕಮನ್ತಂ ವಾ ಅಭಿಕ್ಕಮತೀತಿ ಪಟಿಕ್ಕಮನ್ತಂ ವಾ ಪಟಿಕ್ಕಮತೀತಿ ಠಿತಂ ವಾ ಠಿತೋತಿ, ಉಪ್ಪನ್ನಾನಂ ಸಾರೀರಿಕಾನಂ ವೇದನಾನಂ ದುಕ್ಖಾನಂ ತಿಬ್ಬಾನಂ ಖರಾನಂ ಕಟುಕಾನಂ ಅಸಾತಾನಂ ಅಮನಾಪಾನಂ ಪಾಣಹರಾನಂ ಅಧಿವಾಸಕಜಾತಿಕೋ ಹೋತಿ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಗಿಲಾನೋ ಸೂಪಟ್ಠಾಕೋ ಹೋತೀ”ತಿ। ತತಿಯಂ।

೪. ದುತಿಯಉಪಟ್ಠಾಕಸುತ್ತಂ

೧೨೪. “ಪಞ್ಚಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಗಿಲಾನುಪಟ್ಠಾಕೋ ನಾಲಂ ಗಿಲಾನಂ ಉಪಟ್ಠಾತುಂ। ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ನಪ್ಪಟಿಬಲೋ ಹೋತಿ ಭೇಸಜ್ಜಂ ಸಂವಿಧಾತುಂ; ಸಪ್ಪಾಯಾಸಪ್ಪಾಯಂ ನ ಜಾನಾತಿ, ಅಸಪ್ಪಾಯಂ ಉಪನಾಮೇತಿ, ಸಪ್ಪಾಯಂ ಅಪನಾಮೇತಿ; ಆಮಿಸನ್ತರೋ ಗಿಲಾನಂ ಉಪಟ್ಠಾತಿ, ನೋ ಮೇತ್ತಚಿತ್ತೋ ; ಜೇಗುಚ್ಛೀ ಹೋತಿ ಉಚ್ಚಾರಂ ವಾ ಪಸ್ಸಾವಂ ವಾ ವನ್ತಂ ವಾ ಖೇಳಂ ವಾ ನೀಹರಿತುಂ; ನಪ್ಪಟಿಬಲೋ ಹೋತಿ ಗಿಲಾನಂ ಕಾಲೇನ ಕಾಲಂ ಧಮ್ಮಿಯಾ ಕಥಾಯ ಸನ್ದಸ್ಸೇತುಂ ಸಮಾದಪೇತುಂ [ಸಮಾದಾಪೇತುಂ (?) ಮಹಾವ॰ ೩೬೬] ಸಮುತ್ತೇಜೇತುಂ ಸಮ್ಪಹಂಸೇತುಂ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಗಿಲಾನುಪಟ್ಠಾಕೋ ನಾಲಂ ಗಿಲಾನಂ ಉಪಟ್ಠಾತುಂ।

“ಪಞ್ಚಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಗಿಲಾನುಪಟ್ಠಾಕೋ ಅಲಂ ಗಿಲಾನಂ ಉಪಟ್ಠಾತುಂ। ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ಪಟಿಬಲೋ ಹೋತಿ ಭೇಸಜ್ಜಂ ಸಂವಿಧಾತುಂ; ಸಪ್ಪಾಯಾಸಪ್ಪಾಯಂ ಜಾನಾತಿ, ಅಸಪ್ಪಾಯಂ ಅಪನಾಮೇತಿ, ಸಪ್ಪಾಯಂ ಉಪನಾಮೇತಿ; ಮೇತ್ತಚಿತ್ತೋ ಗಿಲಾನಂ ಉಪಟ್ಠಾತಿ, ನೋ ಆಮಿಸನ್ತರೋ; ಅಜೇಗುಚ್ಛೀ ಹೋತಿ ಉಚ್ಚಾರಂ ವಾ ಪಸ್ಸಾವಂ ವಾ ವನ್ತಂ ವಾ ಖೇಳಂ ವಾ ನೀಹರಿತುಂ; ಪಟಿಬಲೋ ಹೋತಿ ಗಿಲಾನಂ ಕಾಲೇನ ಕಾಲಂ ಧಮ್ಮಿಯಾ ಕಥಾಯ ಸನ್ದಸ್ಸೇತುಂ ಸಮಾದಪೇತುಂ ಸಮುತ್ತೇಜೇತುಂ ಸಮ್ಪಹಂಸೇತುಂ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಗಿಲಾನುಪಟ್ಠಾಕೋ ಅಲಂ ಗಿಲಾನಂ ಉಪಟ್ಠಾತು”ನ್ತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಪಠಮಅನಾಯುಸ್ಸಾಸುತ್ತಂ

೧೨೫. “ಪಞ್ಚಿಮೇ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ ಅನಾಯುಸ್ಸಾ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಅಸಪ್ಪಾಯಕಾರೀ ಹೋತಿ, ಸಪ್ಪಾಯೇ ಮತ್ತಂ ನ ಜಾನಾತಿ, ಅಪರಿಣತಭೋಜೀ ಚ ಹೋತಿ, ಅಕಾಲಚಾರೀ ಚ ಹೋತಿ, ಅಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ಚ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ಧಮ್ಮಾ ಅನಾಯುಸ್ಸಾ।

“ಪಞ್ಚಿಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ ಆಯುಸ್ಸಾ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಸಪ್ಪಾಯಕಾರೀ ಹೋತಿ, ಸಪ್ಪಾಯೇ ಮತ್ತಂ ಜಾನಾತಿ, ಪರಿಣತಭೋಜೀ ಚ ಹೋತಿ, ಕಾಲಚಾರೀ ಚ ಹೋತಿ, ಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ಚ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ಧಮ್ಮಾ ಆಯುಸ್ಸಾ”ತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ದುತಿಯಅನಾಯುಸ್ಸಾಸುತ್ತಂ

೧೨೬. “ಪಞ್ಚಿಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ ಅನಾಯುಸ್ಸಾ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಅಸಪ್ಪಾಯಕಾರೀ ಹೋತಿ, ಸಪ್ಪಾಯೇ ಮತ್ತಂ ನ ಜಾನಾತಿ, ಅಪರಿಣತಭೋಜೀ ಚ ಹೋತಿ, ದುಸ್ಸೀಲೋ ಚ, ಪಾಪಮಿತ್ತೋ ಚ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ಧಮ್ಮಾ ಅನಾಯುಸ್ಸಾ।

“ಪಞ್ಚಿಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ ಆಯುಸ್ಸಾ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ ? ಸಪ್ಪಾಯಕಾರೀ ಹೋತಿ, ಸಪ್ಪಾಯೇ ಮತ್ತಂ ಜಾನಾತಿ, ಪರಿಣತಭೋಜೀ ಚ ಹೋತಿ, ಸೀಲವಾ ಚ, ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತೋ ಚ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ಧಮ್ಮಾ ಆಯುಸ್ಸಾ”ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ವಪಕಾಸಸುತ್ತಂ

೧೨೭. “ಪಞ್ಚಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ನಾಲಂ ಸಙ್ಘಮ್ಹಾ ವಪಕಾಸಿತುಂ [ವಿ + ಅಪ + ಕಾಸಿತುಂ = ವಪಕಾಸಿತುಂ]। ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅಸನ್ತುಟ್ಠೋ ಹೋತಿ ಇತರೀತರೇನ ಚೀವರೇನ, ಅಸನ್ತುಟ್ಠೋ ಹೋತಿ ಇತರೀತರೇನ ಪಿಣ್ಡಪಾತೇನ, ಅಸನ್ತುಟ್ಠೋ ಹೋತಿ ಇತರೀತರೇನ ಸೇನಾಸನೇನ, ಅಸನ್ತುಟ್ಠೋ ಹೋತಿ ಇತರೀತರೇನ ಗಿಲಾನಪ್ಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರೇನ, ಕಾಮಸಙ್ಕಪ್ಪಬಹುಲೋ ಚ ವಿಹರತಿ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ನಾಲಂ ಸಙ್ಘಮ್ಹಾ ವಪಕಾಸಿತುಂ।

“ಪಞ್ಚಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ಅಲಂ ಸಙ್ಘಮ್ಹಾ ವಪಕಾಸಿತುಂ। ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ಇಧ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸನ್ತುಟ್ಠೋ ಹೋತಿ ಇತರೀತರೇನ ಚೀವರೇನ, ಸನ್ತುಟ್ಠೋ ಹೋತಿ ಇತರೀತರೇನ ಪಿಣ್ಡಪಾತೇನ, ಸನ್ತುಟ್ಠೋ ಹೋತಿ ಇತರೀತರೇನ ಸೇನಾಸನೇನ, ಸನ್ತುಟ್ಠೋ ಹೋತಿ ಇತರೀತರೇನ ಗಿಲಾನಪ್ಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರೇನ , ನೇಕ್ಖಮ್ಮಸಙ್ಕಪ್ಪಬಹುಲೋ [ನ ಕಾಮಸಙ್ಕಪ್ಪಬಹುಲೋ (ಕ॰)] ಚ ವಿಹರತಿ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ಅಲಂ ಸಙ್ಘಮ್ಹಾ ವಪಕಾಸಿತು”ನ್ತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ಸಮಣಸುಖಸುತ್ತಂ

೧೨೮. “ಪಞ್ಚಿಮಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಣದುಕ್ಖಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಪಞ್ಚ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅಸನ್ತುಟ್ಠೋ ಹೋತಿ ಇತರೀತರೇನ ಚೀವರೇನ, ಅಸನ್ತುಟ್ಠೋ ಹೋತಿ ಇತರೀತರೇನ ಪಿಣ್ಡಪಾತೇನ, ಅಸನ್ತುಟ್ಠೋ ಹೋತಿ ಇತರೀತರೇನ ಸೇನಾಸನೇನ, ಅಸನ್ತುಟ್ಠೋ ಹೋತಿ ಇತರೀತರೇನ ಗಿಲಾನಪ್ಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರೇನ, ಅನಭಿರತೋ ಚ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರತಿ। ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ಸಮಣದುಕ್ಖಾನಿ।

“ಪಞ್ಚಿಮಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಣಸುಖಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಪಞ್ಚ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸನ್ತುಟ್ಠೋ ಹೋತಿ ಇತರೀತರೇನ ಚೀವರೇನ, ಸನ್ತುಟ್ಠೋ ಹೋತಿ ಇತರೀತರೇನ ಪಿಣ್ಡಪಾತೇನ, ಸನ್ತುಟ್ಠೋ ಹೋತಿ ಇತರೀತರೇನ ಸೇನಾಸನೇನ, ಸನ್ತುಟ್ಠೋ ಹೋತಿ ಇತರೀತರೇನ ಗಿಲಾನಪ್ಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರೇನ, ಅಭಿರತೋ ಚ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರತಿ। ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ಸಮಣಸುಖಾನೀ”ತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ಪರಿಕುಪ್ಪಸುತ್ತಂ

೧೨೯. “ಪಞ್ಚಿಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆಪಾಯಿಕಾ ನೇರಯಿಕಾ ಪರಿಕುಪ್ಪಾ ಅತೇಕಿಚ್ಛಾ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಮಾತಾ [ಮಾತರಂ (ಕ॰)] ಜೀವಿತಾ ವೋರೋಪಿತಾ ಹೋತಿ, ಪಿತಾ [ಪಿತರಂ (ಕ॰)] ಜೀವಿತಾ ವೋರೋಪಿತೋ [ವೋರೋಪಿತಾ (ಕ॰)] ಹೋತಿ, ಅರಹಂ [ಅರಹನ್ತಂ (ಕ॰), ಅರಹಾ (ಸ್ಯಾ॰)] ಜೀವಿತಾ ವೋರೋಪಿತೋ ಹೋತಿ, ತಥಾಗತಸ್ಸ ದುಟ್ಠೇನ ಚಿತ್ತೇನ ಲೋಹಿತಂ ಉಪ್ಪಾದಿತಂ ಹೋತಿ, ಸಙ್ಘೋ ಭಿನ್ನೋ ಹೋತಿ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ಆಪಾಯಿಕಾ ನೇರಯಿಕಾ ಪರಿಕುಪ್ಪಾ ಅತೇಕಿಚ್ಛಾ”ತಿ। ನವಮಂ।

೧೦. ಬ್ಯಸನಸುತ್ತಂ

೧೩೦. “ಪಞ್ಚಿಮಾನಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬ್ಯಸನಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಪಞ್ಚ? ಞಾತಿಬ್ಯಸನಂ, ಭೋಗಬ್ಯಸನಂ, ರೋಗಬ್ಯಸನಂ, ಸೀಲಬ್ಯಸನಂ, ದಿಟ್ಠಿಬ್ಯಸನಂ। ನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತಾ ಞಾತಿಬ್ಯಸನಹೇತು ವಾ ಭೋಗಬ್ಯಸನಹೇತು ವಾ ರೋಗಬ್ಯಸನಹೇತು ವಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜನ್ತಿ। ಸೀಲಬ್ಯಸನಹೇತು ವಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತಾ ದಿಟ್ಠಿಬ್ಯಸನಹೇತು ವಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜನ್ತಿ। ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ಬ್ಯಸನಾನಿ।

“ಪಞ್ಚಿಮಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಪದಾ। ಕತಮಾ ಪಞ್ಚ? ಞಾತಿಸಮ್ಪದಾ, ಭೋಗಸಮ್ಪದಾ, ಆರೋಗ್ಯಸಮ್ಪದಾ, ಸೀಲಸಮ್ಪದಾ, ದಿಟ್ಠಿಸಮ್ಪದಾ। ನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತಾ ಞಾತಿಸಮ್ಪದಾಹೇತು ವಾ ಭೋಗಸಮ್ಪದಾಹೇತು ವಾ ಆರೋಗ್ಯಸಮ್ಪದಾಹೇತು ವಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜನ್ತಿ। ಸೀಲಸಮ್ಪದಾಹೇತು ವಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತಾ ದಿಟ್ಠಿಸಮ್ಪದಾಹೇತು ವಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜನ್ತಿ। ಇಮಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ಸಮ್ಪದಾ”ತಿ। ದಸಮಂ।

ಗಿಲಾನವಗ್ಗೋ ತತಿಯೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ಗಿಲಾನೋ ಸತಿಸೂಪಟ್ಠಿ, ದ್ವೇ ಉಪಟ್ಠಾಕಾ ದುವಾಯುಸಾ।
ವಪಕಾಸಸಮಣಸುಖಾ, ಪರಿಕುಪ್ಪಂ ಬ್ಯಸನೇನ ಚಾತಿ॥

(೧೪) ೪. ರಾಜವಗ್ಗೋ

೧. ಪಠಮಚಕ್ಕಾನುವತ್ತನಸುತ್ತಂ

೧೩೧. ‘‘ಪಞ್ಚಹಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಙ್ಗೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ರಾಜಾ ಚಕ್ಕವತ್ತೀ ಧಮ್ಮೇನೇವ ಚಕ್ಕಂ ವತ್ತೇತಿ [ಪವತ್ತೇತಿ (ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰ ಕ॰)]; ತಂ ಹೋತಿ ಚಕ್ಕಂ ಅಪ್ಪಟಿವತ್ತಿಯಂ [ಅಪ್ಪತಿವತ್ತಿಯಂ (ಸೀ॰)] ಕೇನಚಿ ಮನುಸ್ಸಭೂತೇನ ಪಚ್ಚತ್ಥಿಕೇನ ಪಾಣಿನಾ।

‘‘ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಾಜಾ ಚಕ್ಕವತ್ತೀ ಅತ್ಥಞ್ಞೂ ಚ ಹೋತಿ, ಧಮ್ಮಞ್ಞೂ ಚ, ಮತ್ತಞ್ಞೂ ಚ, ಕಾಲಞ್ಞೂ ಚ, ಪರಿಸಞ್ಞೂ ಚ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಹಿ ಅಙ್ಗೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ರಾಜಾ ಚಕ್ಕವತ್ತೀ ಧಮ್ಮೇನೇವ ಚಕ್ಕಂ ಪವತ್ತೇತಿ; ತಂ ಹೋತಿ ಚಕ್ಕಂ ಅಪ್ಪಟಿವತ್ತಿಯಂ ಕೇನಚಿ ಮನುಸ್ಸಭೂತೇನ ಪಚ್ಚತ್ಥಿಕೇನ ಪಾಣಿನಾ।

‘‘ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ತಥಾಗತೋ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಧಮ್ಮೇನೇವ ಅನುತ್ತರಂ ಧಮ್ಮಚಕ್ಕಂ ಪವತ್ತೇತಿ; ತಂ ಹೋತಿ ಚಕ್ಕಂ ಅಪ್ಪಟಿವತ್ತಿಯಂ ಸಮಣೇನ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇನ ವಾ ದೇವೇನ ವಾ ಮಾರೇನ ವಾ ಬ್ರಹ್ಮುನಾ ವಾ ಕೇನಚಿ ವಾ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ।

‘‘ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾಗತೋ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಅತ್ಥಞ್ಞೂ, ಧಮ್ಮಞ್ಞೂ, ಮತ್ತಞ್ಞೂ, ಕಾಲಞ್ಞೂ, ಪರಿಸಞ್ಞೂ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ತಥಾಗತೋ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಧಮ್ಮೇನೇವ ಅನುತ್ತರಂ ಧಮ್ಮಚಕ್ಕಂ ಪವತ್ತೇತಿ; ತಂ ಹೋತಿ ಧಮ್ಮಚಕ್ಕಂ ಅಪ್ಪಟಿವತ್ತಿಯಂ ಸಮಣೇನ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇನ ವಾ ದೇವೇನ ವಾ ಮಾರೇನ ವಾ ಬ್ರಹ್ಮುನಾ ವಾ ಕೇನಚಿ ವಾ ಲೋಕಸ್ಮಿ’’ನ್ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ದುತಿಯಚಕ್ಕಾನುವತ್ತನಸುತ್ತಂ

೧೩೨. ‘‘ಪಞ್ಚಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಙ್ಗೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ರಞ್ಞೋ ಚಕ್ಕವತ್ತಿಸ್ಸ ಜೇಟ್ಠೋ ಪುತ್ತೋ ಪಿತರಾ ಪವತ್ತಿತಂ ಚಕ್ಕಂ ಧಮ್ಮೇನೇವ ಅನುಪ್ಪವತ್ತೇತಿ; ತಂ ಹೋತಿ ಚಕ್ಕಂ ಅಪ್ಪಟಿವತ್ತಿಯಂ ಕೇನಚಿ ಮನುಸ್ಸಭೂತೇನ ಪಚ್ಚತ್ಥಿಕೇನ ಪಾಣಿನಾ।

‘‘ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಞ್ಞೋ ಚಕ್ಕವತ್ತಿಸ್ಸ ಜೇಟ್ಠೋ ಪುತ್ತೋ ಅತ್ಥಞ್ಞೂ ಚ ಹೋತಿ, ಧಮ್ಮಞ್ಞೂ ಚ, ಮತ್ತಞ್ಞೂ ಚ, ಕಾಲಞ್ಞೂ ಚ, ಪರಿಸಞ್ಞೂ ಚ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಹಿ ಅಙ್ಗೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ರಞ್ಞೋ ಚಕ್ಕವತ್ತಿಸ್ಸ ಜೇಟ್ಠೋ ಪುತ್ತೋ ಪಿತರಾ ಪವತ್ತಿತಂ ಚಕ್ಕಂ ಧಮ್ಮೇನೇವ ಅನುಪ್ಪವತ್ತೇತಿ; ತಂ ಹೋತಿ ಚಕ್ಕಂ ಅಪ್ಪಟಿವತ್ತಿಯಂ ಕೇನಚಿ ಮನುಸ್ಸಭೂತೇನ ಪಚ್ಚತ್ಥಿಕೇನ ಪಾಣಿನಾ।

‘‘ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ತಥಾಗತೇನ ಅನುತ್ತರಂ ಧಮ್ಮಚಕ್ಕಂ ಪವತ್ತಿತಂ ಸಮ್ಮದೇವ ಅನುಪ್ಪವತ್ತೇತಿ; ತಂ ಹೋತಿ ಚಕ್ಕಂ ಅಪ್ಪಟಿವತ್ತಿಯಂ ಸಮಣೇನ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇನ ವಾ ದೇವೇನ ವಾ ಮಾರೇನ ವಾ ಬ್ರಹ್ಮುನಾ ವಾ ಕೇನಚಿ ವಾ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ।

‘‘ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಅತ್ಥಞ್ಞೂ, ಧಮ್ಮಞ್ಞೂ, ಮತ್ತಞ್ಞೂ , ಕಾಲಞ್ಞೂ, ಪರಿಸಞ್ಞೂ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ತಥಾಗತೇನ ಅನುತ್ತರಂ ಧಮ್ಮಚಕ್ಕಂ ಪವತ್ತಿತಂ ಸಮ್ಮದೇವ ಅನುಪ್ಪವತ್ತೇತಿ; ತಂ ಹೋತಿ ಚಕ್ಕಂ ಅಪ್ಪಟಿವತ್ತಿಯಂ ಸಮಣೇನ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇನ ವಾ ದೇವೇನ ವಾ ಮಾರೇನ ವಾ ಬ್ರಹ್ಮುನಾ ವಾ ಕೇನಚಿ ವಾ ಲೋಕಸ್ಮಿ’’ನ್ತಿ। ದುತಿಯಂ।

೩. ಧಮ್ಮರಾಜಾಸುತ್ತಂ

೧೩೩. ‘‘ಯೋಪಿ ಸೋ [ಯೋಪಿ ಖೋ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰)], ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಾಜಾ ಚಕ್ಕವತ್ತೀ ಧಮ್ಮಿಕೋ ಧಮ್ಮರಾಜಾ, ಸೋಪಿ ನ ಅರಾಜಕಂ ಚಕ್ಕಂ ವತ್ತೇತೀ’’ತಿ। ಏವಂ ವುತ್ತೇ ಅಞ್ಞತರೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – ‘‘ಕೋ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ರಞ್ಞೋ ಚಕ್ಕವತ್ತಿಸ್ಸ ಧಮ್ಮಿಕಸ್ಸ ಧಮ್ಮರಞ್ಞೋ ರಾಜಾ’’ತಿ? ‘‘ಧಮ್ಮೋ, ಭಿಕ್ಖೂ’’ತಿ ಭಗವಾ ಅವೋಚ।

‘‘ಇಧ, ಭಿಕ್ಖು, ರಾಜಾ ಚಕ್ಕವತ್ತೀ ಧಮ್ಮಿಕೋ ಧಮ್ಮರಾಜಾ ಧಮ್ಮಞ್ಞೇವ ನಿಸ್ಸಾಯ ಧಮ್ಮಂ ಸಕ್ಕರೋನ್ತೋ ಧಮ್ಮಂ ಗರುಂ ಕರೋನ್ತೋ ಧಮ್ಮಂ ಅಪಚಾಯಮಾನೋ ಧಮ್ಮದ್ಧಜೋ ಧಮ್ಮಕೇತು ಧಮ್ಮಾಧಿಪತೇಯ್ಯೋ ಧಮ್ಮಿಕಂ ರಕ್ಖಾವರಣಗುತ್ತಿಂ ಸಂವಿದಹತಿ ಅನ್ತೋಜನಸ್ಮಿಂ।

‘‘ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖು, ರಾಜಾ ಚಕ್ಕವತ್ತೀ ಧಮ್ಮಿಕೋ ಧಮ್ಮರಾಜಾ ಧಮ್ಮಞ್ಞೇವ ನಿಸ್ಸಾಯ ಧಮ್ಮಂ ಸಕ್ಕರೋನ್ತೋ ಧಮ್ಮಂ ಗರುಂ ಕರೋನ್ತೋ ಧಮ್ಮಂ ಅಪಚಾಯಮಾನೋ ಧಮ್ಮದ್ಧಜೋ ಧಮ್ಮಕೇತು ಧಮ್ಮಾಧಿಪತೇಯ್ಯೋ ಧಮ್ಮಿಕಂ ರಕ್ಖಾವರಣಗುತ್ತಿಂ ಸಂವಿದಹತಿ ಖತ್ತಿಯೇಸು ಅನುಯನ್ತೇಸು [ಅನುಯುತ್ತೇಸು (ಸೀ॰) ಅ॰ ನಿ॰ ೩.೧೪] ...ಪೇ॰... ಬಲಕಾಯಸ್ಮಿಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಹಪತಿಕೇಸು ನೇಗಮಜಾನಪದೇಸು ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಸು ಮಿಗಪಕ್ಖೀಸು। ಸ ಖೋ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖು, ರಾಜಾ ಚಕ್ಕವತ್ತೀ ಧಮ್ಮಿಕೋ ಧಮ್ಮರಾಜಾ ಧಮ್ಮಞ್ಞೇವ ನಿಸ್ಸಾಯ ಧಮ್ಮಂ ಸಕ್ಕರೋನ್ತೋ ಧಮ್ಮಂ ಗರುಂ ಕರೋನ್ತೋ ಧಮ್ಮಂ ಅಪಚಾಯಮಾನೋ ಧಮ್ಮದ್ಧಜೋ ಧಮ್ಮಕೇತು ಧಮ್ಮಾಧಿಪತೇಯ್ಯೋ ಧಮ್ಮಿಕಂ ರಕ್ಖಾವರಣಗುತ್ತಿಂ ಸಂವಿದಹಿತ್ವಾ ಅನ್ತೋಜನಸ್ಮಿಂ ಧಮ್ಮಿಕಂ ರಕ್ಖಾವರಣಗುತ್ತಿಂ ಸಂವಿದಹಿತ್ವಾ ಖತ್ತಿಯೇಸು ಅನುಯನ್ತೇಸು ಬಲಕಾಯಸ್ಮಿಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಹಪತಿಕೇಸು ನೇಗಮಜಾನಪದೇಸು ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಸು ಮಿಗಪಕ್ಖೀಸು ಧಮ್ಮೇನೇವ ಚಕ್ಕಂ ಪವತ್ತೇತಿ; ತಂ ಹೋತಿ ಚಕ್ಕಂ ಅಪ್ಪಟಿವತ್ತಿಯಂ ಕೇನಚಿ ಮನುಸ್ಸಭೂತೇನ ಪಚ್ಚತ್ಥಿಕೇನ ಪಾಣಿನಾ।

‘‘ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ತಥಾಗತೋ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಧಮ್ಮಿಕೋ ಧಮ್ಮರಾಜಾ ಧಮ್ಮಞ್ಞೇವ ನಿಸ್ಸಾಯ ಧಮ್ಮಂ ಸಕ್ಕರೋನ್ತೋ ಧಮ್ಮಂ ಗರುಂ ಕರೋನ್ತೋ ಧಮ್ಮಂ ಅಪಚಾಯಮಾನೋ ಧಮ್ಮದ್ಧಜೋ ಧಮ್ಮಕೇತು ಧಮ್ಮಾಧಿಪತೇಯ್ಯೋ ಧಮ್ಮಿಕಂ ರಕ್ಖಾವರಣಗುತ್ತಿಂ ಸಂವಿದಹತಿ ಭಿಕ್ಖೂಸು – ‘ಏವರೂಪಂ ಕಾಯಕಮ್ಮಂ ಸೇವಿತಬ್ಬಂ, ಏವರೂಪಂ ಕಾಯಕಮ್ಮಂ ನ ಸೇವಿತಬ್ಬಂ; ಏವರೂಪಂ ವಚೀಕಮ್ಮಂ ಸೇವಿತಬ್ಬಂ, ಏವರೂಪಂ ವಚೀಕಮ್ಮಂ ನ ಸೇವಿತಬ್ಬಂ; ಏವರೂಪಂ ಮನೋಕಮ್ಮಂ ಸೇವಿತಬ್ಬಂ, ಏವರೂಪಂ ಮನೋಕಮ್ಮಂ ನ ಸೇವಿತಬ್ಬಂ; ಏವರೂಪೋ ಆಜೀವೋ ಸೇವಿತಬ್ಬೋ, ಏವರೂಪೋ ಆಜೀವೋ ನ ಸೇವಿತಬ್ಬೋ; ಏವರೂಪೋ ಗಾಮನಿಗಮೋ ಸೇವಿತಬ್ಬೋ, ಏವರೂಪೋ ಗಾಮನಿಗಮೋ ನ ಸೇವಿತಬ್ಬೋ’ತಿ।

‘‘ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖು, ತಥಾಗತೋ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಧಮ್ಮಿಕೋ ಧಮ್ಮರಾಜಾ ಧಮ್ಮಞ್ಞೇವ ನಿಸ್ಸಾಯ ಧಮ್ಮಂ ಸಕ್ಕರೋನ್ತೋ ಧಮ್ಮಂ ಗರುಂ ಕರೋನ್ತೋ ಧಮ್ಮಂ ಅಪಚಾಯಮಾನೋ ಧಮ್ಮದ್ಧಜೋ ಧಮ್ಮಕೇತು ಧಮ್ಮಾಧಿಪತೇಯ್ಯೋ ಧಮ್ಮಿಕಂ ರಕ್ಖಾವರಣಗುತ್ತಿಂ ಸಂವಿದಹತಿ ಭಿಕ್ಖುನೀಸು [ಭಿಕ್ಖೂಸು ಭಿಕ್ಖುನೀಸು (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ...ಪೇ॰... ಉಪಾಸಕೇಸು...ಪೇ॰... ಉಪಾಸಿಕಾಸು – ‘ಏವರೂಪಂ ಕಾಯಕಮ್ಮಂ ಸೇವಿತಬ್ಬಂ, ಏವರೂಪಂ ಕಾಯಕಮ್ಮಂ ನ ಸೇವಿತಬ್ಬಂ; ಏವರೂಪಂ ವಚೀಕಮ್ಮಂ ಸೇವಿತಬ್ಬಂ, ಏವರೂಪಂ ವಚೀಕಮ್ಮಂ ನ ಸೇವಿತಬ್ಬಂ; ಏವರೂಪಂ ಮನೋಕಮ್ಮಂ ಸೇವಿತಬ್ಬಂ, ಏವರೂಪಂ ಮನೋಕಮ್ಮಂ ನ ಸೇವಿತಬ್ಬಂ; ಏವರೂಪೋ ಆಜೀವೋ ಸೇವಿತಬ್ಬೋ, ಏವರೂಪೋ ಆಜೀವೋ ನ ಸೇವಿತಬ್ಬೋ; ಏವರೂಪೋ ಗಾಮನಿಗಮೋ ಸೇವಿತಬ್ಬೋ, ಏವರೂಪೋ ಗಾಮನಿಗಮೋ ನ ಸೇವಿತಬ್ಬೋ’’’ತಿ।

‘‘ಸ ಖೋ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖು, ತಥಾಗತೋ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಧಮ್ಮಿಕೋ ಧಮ್ಮರಾಜಾ ಧಮ್ಮಞ್ಞೇವ ನಿಸ್ಸಾಯ ಧಮ್ಮಂ ಸಕ್ಕರೋನ್ತೋ ಧಮ್ಮಂ ಗರುಂ ಕರೋನ್ತೋ ಧಮ್ಮಂ ಅಪಚಾಯಮಾನೋ ಧಮ್ಮದ್ಧಜೋ ಧಮ್ಮಕೇತು ಧಮ್ಮಾಧಿಪತೇಯ್ಯೋ ಧಮ್ಮಿಕಂ ರಕ್ಖಾವರಣಗುತ್ತಿಂ ಸಂವಿದಹಿತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖೂಸು, ಧಮ್ಮಿಕಂ ರಕ್ಖಾವರಣಗುತ್ತಿಂ ಸಂವಿದಹಿತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖುನೀಸು, ಧಮ್ಮಿಕಂ

ರಕ್ಖಾವರಣಗುತ್ತಿಂ ಸಂವಿದಹಿತ್ವಾ ಉಪಾಸಕೇಸು, ಧಮ್ಮಿಕಂ ರಕ್ಖಾವರಣಗುತ್ತಿಂ ಸಂವಿದಹಿತ್ವಾ ಉಪಾಸಿಕಾಸು ಧಮ್ಮೇನೇವ ಅನುತ್ತರಂ ಧಮ್ಮಚಕ್ಕಂ ಪವತ್ತೇತಿ; ತಂ ಹೋತಿ ಚಕ್ಕಂ ಅಪ್ಪಟಿವತ್ತಿಯಂ ಸಮಣೇನ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇನ ವಾ ದೇವೇನ ವಾ ಮಾರೇನ ವಾ ಬ್ರಹ್ಮುನಾ ವಾ ಕೇನಚಿ ವಾ ಲೋಕಸ್ಮಿ"ನ್ತಿ। ತತಿಯಂ।

೪. ಯಸ್ಸಂದಿಸಂಸುತ್ತಂ

೧೩೪. "ಪಞ್ಚಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಙ್ಗೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ರಾಜಾ ಖತ್ತಿಯೋ ಮುದ್ಧಾವಸಿತ್ತೋ ಯಸ್ಸಂ ಯಸ್ಸಂ ದಿಸಾಯಂ ವಿಹರತಿ, ಸಕಸ್ಮಿಂಯೇವ ವಿಜಿತೇ ವಿಹರತಿ।

"ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಾಜಾ ಖತ್ತಿಯೋ ಮುದ್ಧಾವಸಿತ್ತೋ ಉಭತೋ ಸುಜಾತೋ ಹೋತಿ ಮಾತಿತೋ ಚ ಪಿತಿತೋ ಚ, ಸಂಸುದ್ಧಗಹಣಿಕೋ, ಯಾವ ಸತ್ತಮಾ ಪಿತಾಮಹಯುಗಾ ಅಕ್ಖಿತ್ತೋ ಅನುಪಕ್ಕುಟ್ಠೋ ಜಾತಿವಾದೇನ; ಅಡ್ಢೋ ಹೋತಿ ಮಹದ್ಧನೋ ಮಹಾಭೋಗೋ ಪರಿಪುಣ್ಣಕೋಸಕೋಟ್ಠಾಗಾರೋ; ಬಲವಾ ಖೋ ಪನ ಹೋತಿ ಚತುರಙ್ಗಿನಿಯಾ ಸೇನಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಅಸ್ಸವಾಯ ಓವಾದಪಟಿಕರಾಯ; ಪರಿಣಾಯಕೋ ಖೋ ಪನಸ್ಸ ಹೋತಿ ಪಣ್ಡಿತೋ ವಿಯತ್ತೋ ಮೇಧಾವೀ ಪಟಿಬಲೋ ಅತೀತಾನಾಗತಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನೇ ಅತ್ಥೇ ಚಿನ್ತೇತುಂ; ತಸ್ಸಿಮೇ ಚತ್ತಾರೋ ಧಮ್ಮಾ ಯಸಂ ಪರಿಪಾಚೇನ್ತಿ। ಸೋ ಇಮಿನಾ ಯಸಪಞ್ಚಮೇನ [ಯಸೇನ ಪಞ್ಚಮೇನ (ಕ॰), ಪಞ್ಚಮೇನ (ಸೀ॰)] ಧಮ್ಮೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಯಸ್ಸಂ ಯಸ್ಸಂ ದಿಸಾಯಂ ವಿಹರತಿ, ಸಕಸ್ಮಿಂಯೇವ ವಿಜಿತೇ ವಿಹರತಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಏವಞ್ಹೇತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಹೋತಿ ವಿಜಿತಾವೀನಂ।

"ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ಯಸ್ಸಂ ಯಸ್ಸಂ ದಿಸಾಯಂ ವಿಹರತಿ, ವಿಮುತ್ತಚಿತ್ತೋವ [ವಿಮುತ್ತಚಿತ್ತೋ (ಸೀ॰ ಪೀ॰), ವಿಮುತ್ತಚಿತ್ತೋ ಚ (ಕ॰)] ವಿಹರತಿ। ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸೀಲವಾ ಹೋತಿ, ಪಾತಿಮೋಕ್ಖಸಂವರಸಂವುತೋ ವಿಹರತಿ ಆಚಾರಗೋಚರಸಮ್ಪನ್ನೋ ಅಣುಮತ್ತೇಸು ವಜ್ಜೇಸು ಭಯದಸ್ಸಾವೀ, ಸಮಾದಾಯ ಸಿಕ್ಖತಿ ಸಿಕ್ಖಾಪದೇಸು - ರಾಜಾವ ಖತ್ತಿಯೋ ಮುದ್ಧಾವಸಿತ್ತೋ ಜಾತಿಸಮ್ಪನ್ನೋ; ಬಹುಸ್ಸುತೋ ಹೋತಿ ಸುತಧರೋ ಸುತಸನ್ನಿಚಯೋ, ಯೇ ತೇ ಧಮ್ಮಾ ಆದಿಕಲ್ಯಾಣಾ ಮಜ್ಝೇಕಲ್ಯಾಣಾ ಪರಿಯೋಸಾನಕಲ್ಯಾಣಾ ಸಾತ್ಥಂ ಸಬ್ಯಞ್ಜನಂ ಕೇವಲಪರಿಪುಣ್ಣಂ ಪರಿಸುದ್ಧಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಅಭಿವದನ್ತಿ, ತಥಾರೂಪಾಸ್ಸ ಧಮ್ಮಾ ಬಹುಸ್ಸುತಾ ಹೋನ್ತಿ ಧಾತಾ ವಚಸಾ ಪರಿಚಿತಾ ಮನಸಾನುಪೇಕ್ಖಿತಾ ದಿಟ್ಠಿಯಾ ಸುಪ್ಪಟಿವಿದ್ಧಾ - ರಾಜಾವ ಖತ್ತಿಯೋ ಮುದ್ಧಾವಸಿತ್ತೋ ಅಡ್ಢೋ ಮಹದ್ಧನೋ ಮಹಾಭೋಗೋ ಪರಿಪುಣ್ಣಕೋಸಕೋಟ್ಠಾಗಾರೋ; ಆರದ್ಧವೀರಿಯೋ ವಿಹರತಿ ಅಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಪಹಾನಾಯ ಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪದಾಯ ಥಾಮವಾ ದಳ್ಹಪರಕ್ಕಮೋ ಅನಿಕ್ಖಿತ್ತಧುರೋ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು - ರಾಜಾವ ಖತ್ತಿಯೋ ಮುದ್ಧಾವಸಿತ್ತೋ ಬಲಸಮ್ಪನ್ನೋ; ಪಞ್ಞವಾ ಹೋತಿ ಉದಯತ್ಥಗಾಮಿನಿಯಾ ಪಞ್ಞಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಅರಿಯಾಯ ನಿಬ್ಬೇಧಿಕಾಯ ಸಮ್ಮಾ ದುಕ್ಖಕ್ಖಯಗಾಮಿನಿಯಾ - ರಾಜಾವ ಖತ್ತಿಯೋ ಮುದ್ಧಾವಸಿತ್ತೋ ಪರಿಣಾಯಕಸಮ್ಪನ್ನೋ; ತಸ್ಸಿಮೇ ಚತ್ತಾರೋ ಧಮ್ಮಾ ವಿಮುತ್ತಿಂ ಪರಿಪಾಚೇನ್ತಿ । ಸೋ ಇಮಿನಾ ವಿಮುತ್ತಿಪಞ್ಚಮೇನ ಧಮ್ಮೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಯಸ್ಸಂ ಯಸ್ಸಂ ದಿಸಾಯಂ ವಿಹರತಿ ವಿಮುತ್ತಚಿತ್ತೋವ ವಿಹರತಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಏವಞ್ಹೇತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಹೋತಿ ವಿಮುತ್ತಚಿತ್ತಾನ"ನ್ತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಪಠಮಪತ್ಥನಾಸುತ್ತಂ

೧೩೫. "ಪಞ್ಚಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಙ್ಗೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ರಞ್ಞೋ ಖತ್ತಿಯಸ್ಸ ಮುದ್ಧಾವಸಿತ್ತಸ್ಸ ಜೇಟ್ಠೋ ಪುತ್ತೋ ರಜ್ಜಂ ಪತ್ಥೇತಿ। ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಞ್ಞೋ ಖತ್ತಿಯಸ್ಸ ಮುದ್ಧಾವಸಿತ್ತಸ್ಸ ಜೇಟ್ಠೋ ಪುತ್ತೋ ಉಭತೋ ಸುಜಾತೋ ಹೋತಿ ಮಾತಿತೋ ಚ ಪಿತಿತೋ ಚ, ಸಂಸುದ್ಧಗಹಣಿಕೋ, ಯಾವ ಸತ್ತಮಾ ಪಿತಾಮಹಯುಗಾ ಅಕ್ಖಿತ್ತೋ ಅನುಪಕ್ಕುಟ್ಠೋ ಜಾತಿವಾದೇನ; ಅಭಿರೂಪೋ ಹೋತಿ ದಸ್ಸನೀಯೋ ಪಾಸಾದಿಕೋ ಪರಮಾಯ ವಣ್ಣಪೋಕ್ಖರತಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತೋ; ಮಾತಾಪಿತೂನಂ ಪಿಯೋ

ಹೋತಿ ಮನಾಪೋ; ನೇಗಮಜಾನಪದಸ್ಸ ಪಿಯೋ ಹೋತಿ ಮನಾಪೋ; ಯಾನಿ ತಾನಿ ರಞ್ಞಂ ಖತ್ತಿಯಾನಂ ಮುದ್ಧಾವಸಿತ್ತಾನಂ ಸಿಪ್ಪಟ್ಠಾನಾನಿ ಹತ್ಥಿಸ್ಮಿಂ ವಾ ಅಸ್ಸಸ್ಮಿಂ ವಾ ರಥಸ್ಮಿಂ ವಾ ಧನುಸ್ಮಿಂ ವಾ ಥರುಸ್ಮಿಂ ವಾ ತತ್ಥ ಸಿಕ್ಖಿತೋ ಹೋತಿ ಅನವಯೋ।

"ತಸ್ಸ ಏವಂ ಹೋತಿ - 'ಅಹಂ ಖೋಮ್ಹಿ ಉಭತೋ ಸುಜಾತೋ ಮಾತಿತೋ ಚ ಪಿತಿತೋ ಚ, ಸಂಸುದ್ಧಗಹಣಿಕೋ, ಯಾವ ಸತ್ತಮಾ ಪಿತಾಮಹಯುಗಾ ಅಕ್ಖಿತ್ತೋ ಅನುಪಕ್ಕುಟ್ಠೋ ಜಾತಿವಾದೇನ। ಕಸ್ಮಾಹಂ ರಜ್ಜಂ ನ ಪತ್ಥೇಯ್ಯಂ! ಅಹಂ ಖೋಮ್ಹಿ ಅಭಿರೂಪೋ ದಸ್ಸನೀಯೋ ಪಾಸಾದಿಕೋ ಪರಮಾಯ ವಣ್ಣಪೋಕ್ಖರತಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತೋ। ಕಸ್ಮಾಹಂ ರಜ್ಜಂ ನ ಪತ್ಥೇಯ್ಯಂ! ಅಹಂ ಖೋಮ್ಹಿ ಮಾತಾಪಿತೂನಂ ಪಿಯೋ ಮನಾಪೋ। ಕಸ್ಮಾಹಂ ರಜ್ಜಂ ನ ಪತ್ಥೇಯ್ಯಂ! ಅಹಂ ಖೋಮ್ಹಿ ನೇಗಮಜಾನಪದಸ್ಸ ಪಿಯೋ ಮನಾಪೋ। ಕಸ್ಮಾಹಂ ರಜ್ಜಂ ನ ಪತ್ಥೇಯ್ಯಂ! ಅಹಂ ಖೋಮ್ಹಿ ಯಾನಿ ತಾನಿ ರಞ್ಞಂ ಖತ್ತಿಯಾನಂ ಮುದ್ಧಾವಸಿತ್ತಾನಂ ಸಿಪ್ಪಟ್ಠಾನಾನಿ ಹತ್ಥಿಸ್ಮಿಂ ವಾ ಅಸ್ಸಸ್ಮಿಂ ವಾ ರಥಸ್ಮಿಂ ವಾ ಧನುಸ್ಮಿಂ ವಾ ಥರುಸ್ಮಿಂ ವಾ, ತತ್ಥ [ತತ್ಥಮ್ಹಿ (ಸೀ॰), ತತ್ಥಪಿ (ಕ॰)] ಸಿಕ್ಖಿತೋ ಅನವಯೋ। ಕಸ್ಮಾಹಂ ರಜ್ಜಂ ನ ಪತ್ಥೇಯ್ಯ'ನ್ತಿ! ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಹಿ ಅಙ್ಗೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ರಞ್ಞೋ ಖತ್ತಿಯಸ್ಸ ಮುದ್ಧಾವಸಿತ್ತಸ್ಸ ಜೇಟ್ಠೋ ಪುತ್ತೋ ರಜ್ಜಂ ಪತ್ಥೇತಿ।

"ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ಆಸವಾನಂ ಖಯಂ ಪತ್ಥೇತಿ। ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸದ್ಧೋ ಹೋತಿ, ಸದ್ದಹತಿ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಬೋಧಿಂ - 'ಇತಿಪಿ ಸೋ ಭಗವಾ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ವಿಜ್ಜಾಚರಣಸಮ್ಪನ್ನೋ ಸುಗತೋ ಲೋಕವಿದೂ ಅನುತ್ತರೋ ಪುರಿಸದಮ್ಮಸಾರಥಿ ಸತ್ಥಾ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾ'ತಿ। ಅಪ್ಪಾಬಾಧೋ ಹೋತಿ ಅಪ್ಪಾತಙ್ಕೋ, ಸಮವೇಪಾಕಿನಿಯಾ ಗಹಣಿಯಾ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ನಾತಿಸೀತಾಯ ನಾಚ್ಚುಣ್ಹಾಯ ಮಜ್ಝಿಮಾಯ ಪಧಾನಕ್ಖಮಾಯ; ಅಸಠೋ ಹೋತಿ ಅಮಾಯಾವೀ, ಯಥಾಭೂತಂ ಅತ್ತಾನಂ ಆವಿಕತ್ತಾ ಸತ್ಥರಿ ವಾ ವಿಞ್ಞೂಸು ವಾ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀಸು; ಆರದ್ಧವೀರಿಯೋ ವಿಹರತಿ ಅಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಪಹಾನಾಯ, ಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪದಾಯ, ಥಾಮವಾ ದಳ್ಹಪರಕ್ಕಮೋ ಅನಿಕ್ಖಿತ್ತಧುರೋ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು; ಪಞ್ಞವಾ ಹೋತಿ ಉದಯತ್ಥಗಾಮಿನಿಯಾ ಪಞ್ಞಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಅರಿಯಾಯ ನಿಬ್ಬೇಧಿಕಾಯ ಸಮ್ಮಾ ದುಕ್ಖಕ್ಖಯಗಾಮಿನಿಯಾ।

"ತಸ್ಸ ಏವಂ ಹೋತಿ - 'ಅಹಂ ಖೋಮ್ಹಿ ಸದ್ಧೋ, ಸದ್ದಹಾಮಿ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಬೋಧಿಂ - ಇತಿಪಿ ಸೋ ಭಗವಾ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ…ಪೇ॰… ಸತ್ಥಾ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾ'ತಿ। 'ಕಸ್ಮಾಹಂ ಆಸವಾನಂ ಖಯಂ ನ ಪತ್ಥೇಯ್ಯಂ! ಅಹಂ ಖೋಮ್ಹಿ ಅಪ್ಪಾಬಾಧೋ ಅಪ್ಪಾತಙ್ಕೋ ಸಮವೇಪಾಕಿನಿಯಾ ಗಹಣಿಯಾ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ನಾತಿಸೀತಾಯ ನಾಚ್ಚುಣ್ಹಾಯ ಮಜ್ಝಿಮಾಯ ಪಧಾನಕ್ಖಮಾಯ। ಕಸ್ಮಾಹಂ ಆಸವಾನಂ ಖಯಂ ನ ಪತ್ಥೇಯ್ಯಂ! ಅಹಂ ಖೋಮ್ಹಿ ಅಸಠೋ ಅಮಾಯಾವೀ ಯಥಾಭೂತಂ ಅತ್ತಾನಂ ಆವಿಕತ್ತಾ ಸತ್ಥರಿ ವಾ ವಿಞ್ಞೂಸು ವಾ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀಸು। ಕಸ್ಮಾಹಂ ಆಸವಾನಂ ಖಯಂ ನ ಪತ್ಥೇಯ್ಯಂ! ಅಹಂ ಖೋಮ್ಹಿ ಆರದ್ಧವೀರಿಯೋ ವಿಹರಾಮಿ ಅಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಪಹಾನಾಯ, ಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪದಾಯ, ಥಾಮವಾ ದಳ್ಹಪರಕ್ಕಮೋ ಅನಿಕ್ಖಿತ್ತಧುರೋ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು। ಕಸ್ಮಾಹಂ ಆಸವಾನಂ ಖಯಂ ನ ಪತ್ಥೇಯ್ಯಂ! ಅಹಂ ಖೋಮ್ಹಿ ಪಞ್ಞವಾ ಉದಯತ್ಥಗಾಮಿನಿಯಾ ಪಞ್ಞಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಅರಿಯಾಯ ನಿಬ್ಬೇಧಿಕಾಯ ಸಮ್ಮಾ ದುಕ್ಖಕ್ಖಯಗಾಮಿನಿಯಾ। ಕಸ್ಮಾಹಂ ಆಸವಾನಂ ಖಯಂ ನ ಪತ್ಥೇಯ್ಯ'ನ್ತಿ! ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ಆಸವಾನಂ ಖಯಂ ಪತ್ಥೇತೀ"ತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ದುತಿಯಪತ್ಥನಾಸುತ್ತಂ

೧೩೬. "ಪಞ್ಚಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಙ್ಗೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ರಞ್ಞೋ ಖತ್ತಿಯಸ್ಸ ಮುದ್ಧಾವಸಿತ್ತಸ್ಸ ಜೇಟ್ಠೋ ಪುತ್ತೋ ಓಪರಜ್ಜಂ [ಉಪರಜ್ಜಂ (ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰ ಕ॰)] ಪತ್ಥೇತಿ। ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಞ್ಞೋ ಖತ್ತಿಯಸ್ಸ ಮುದ್ಧಾವಸಿತ್ತಸ್ಸ ಜೇಟ್ಠೋ ಪುತ್ತೋ ಉಭತೋ ಸುಜಾತೋ ಹೋತಿ ಮಾತಿತೋ ಚ ಪಿತಿತೋ ಚ, ಸಂಸುದ್ಧಗಹಣಿಕೋ, ಯಾವ ಸತ್ತಮಾ ಪಿತಾಮಹಯುಗಾ ಅಕ್ಖಿತ್ತೋ

ಅನುಪಕ್ಕುಟ್ಠೋ ಜಾತಿವಾದೇನ; ಅಭಿರೂಪೋ ಹೋತಿ ದಸ್ಸನೀಯೋ ಪಾಸಾದಿಕೋ ಪರಮಾಯ ವಣ್ಣಪೋಕ್ಖರತಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತೋ; ಮಾತಾಪಿತೂನಂ ಪಿಯೋ ಹೋತಿ ಮನಾಪೋ, ಬಲಕಾಯಸ್ಸ ಪಿಯೋ ಹೋತಿ ಮನಾಪೋ; ಪಣ್ಡಿತೋ ಹೋತಿ ವಿಯತ್ತೋ ಮೇಧಾವೀ ಪಟಿಬಲೋ ಅತೀತಾನಾಗತಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನೇ ಅತ್ಥೇ ಚಿನ್ತೇತುಂ।

"ತಸ್ಸ ಏವಂ ಹೋತಿ - 'ಅಹಂ ಖೋಮ್ಹಿ ಉಭತೋ ಸುಜಾತೋ ಮಾತಿತೋ ಚ ಪಿತಿತೋ ಚ, ಸಂಸುದ್ಧಗಹಣಿಕೋ, ಯಾವ ಸತ್ತಮಾ ಪಿತಾಮಹಯುಗಾ ಅಕ್ಖಿತ್ತೋ ಅನುಪಕ್ಕುಟ್ಠೋ ಜಾತಿವಾದೇನ। ಕಸ್ಮಾಹಂ ಓಪರಜ್ಜಂ ನ ಪತ್ಥೇಯ್ಯಂ! ಅಹಂ ಖೋಮ್ಹಿ ಅಭಿರೂಪೋ ದಸ್ಸನೀಯೋ ಪಾಸಾದಿಕೋ ಪರಮಾಯ ವಣ್ಣಪೋಕ್ಖರತಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತೋ। ಕಸ್ಮಾಹಂ ಓಪರಜ್ಜಂ ನ ಪತ್ಥೇಯ್ಯಂ! ಅಹಂ ಖೋಮ್ಹಿ ಮಾತಾಪಿತೂನಂ ಪಿಯೋ ಮನಾಪೋ। ಕಸ್ಮಾಹಂ ಓಪರಜ್ಜಂ ನ ಪತ್ಥೇಯ್ಯಂ! ಅಹಂ ಖೋಮ್ಹಿ ಬಲಕಾಯಸ್ಸ ಪಿಯೋ ಮನಾಪೋ। ಕಸ್ಮಾಹಂ ಓಪರಜ್ಜಂ ನ ಪತ್ಥೇಯ್ಯಂ! ಅಹಂ ಖೋಮ್ಹಿ ಪಣ್ಡಿತೋ ವಿಯತ್ತೋ ಮೇಧಾವೀ ಪಟಿಬಲೋ ಅತೀತಾನಾಗತಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನೇ ಅತ್ಥೇ ಚಿನ್ತೇತುಂ। ಕಸ್ಮಾಹಂ ಓಪರಜ್ಜಂ ನ ಪತ್ಥೇಯ್ಯ'ನ್ತಿ! ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಹಿ ಅಙ್ಗೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ರಞ್ಞೋ ಖತ್ತಿಯಸ್ಸ ಮುದ್ಧಾವಸಿತ್ತಸ್ಸ ಜೇಟ್ಠೋ ಪುತ್ತೋ ಓಪರಜ್ಜಂ ಪತ್ಥೇತಿ।

"ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ಆಸವಾನಂ ಖಯಂ ಪತ್ಥೇತಿ। ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸೀಲವಾ ಹೋತಿ…ಪೇ॰… ಸಮಾದಾಯ ಸಿಕ್ಖತಿ ಸಿಕ್ಖಾಪದೇಸು; ಬಹುಸ್ಸುತೋ ಹೋತಿ…ಪೇ॰… ದಿಟ್ಠಿಯಾ ಸುಪ್ಪಟಿವಿದ್ಧಾ; ಚತೂಸು ಸತಿಪಟ್ಠಾನೇಸು ಸುಪ್ಪತಿಟ್ಠಿತಚಿತ್ತೋ [ಸುಪಟ್ಠಿತಚಿತ್ತೋ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰), ಸೂಪಟ್ಠಿತಚಿತ್ತೋ (ಕ॰)] ಹೋತಿ; ಆರದ್ಧವೀರಿಯೋ ವಿಹರತಿ ಅಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಪಹಾನಾಯ, ಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪದಾಯ, ಥಾಮವಾ ದಳ್ಹಪರಕ್ಕಮೋ ಅನಿಕ್ಖಿತ್ತಧುರೋ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು; ಪಞ್ಞವಾ ಹೋತಿ, ಉದಯತ್ಥಗಾಮಿನಿಯಾ ಪಞ್ಞಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಅರಿಯಾಯ ನಿಬ್ಬೇಧಿಕಾಯ ಸಮ್ಮಾ ದುಕ್ಖಕ್ಖಯಗಾಮಿನಿಯಾ।

"ತಸ್ಸ ಏವಂ ಹೋತಿ - 'ಅಹಂ ಖೋಮ್ಹಿ ಸೀಲವಾ, ಪಾತಿಮೋಕ್ಖಸಂವರಸಂವುತೋ ವಿಹರಾಮಿ ಆಚಾರಗೋಚರಸಮ್ಪನ್ನೋ ಅಣುಮತ್ತೇಸು ವಜ್ಜೇಸು ಭಯದಸ್ಸಾವೀ, ಸಮಾದಾಯ ಸಿಕ್ಖಾಮಿ ಸಿಕ್ಖಾಪದೇಸು। ಕಸ್ಮಾಹಂ ಆಸವಾನಂ ಖಯಂ ನ ಪತ್ಥೇಯ್ಯಂ! ಅಹಂ ಖೋಮ್ಹಿ ಬಹುಸ್ಸುತೋ ಸುತಧರೋ ಸುತಸನ್ನಿಚಯೋ, ಯೇ ತೇ ಧಮ್ಮಾ ಆದಿಕಲ್ಯಾಣಾ ಮಜ್ಝೇಕಲ್ಯಾಣಾ ಪರಿಯೋಸಾನಕಲ್ಯಾಣಾ ಸಾತ್ಥಂ ಸಬ್ಯಞ್ಜನಂ [ಸತ್ಥಾ ಬ್ಯಞ್ಜನಾ (ಸೀ॰)] ಕೇವಲಪರಿಪುಣ್ಣಂ ಪರಿಸುದ್ಧಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಅಭಿವದನ್ತಿ, ತಥಾರೂಪಾ ಮೇ ಧಮ್ಮಾ ಬಹುಸ್ಸುತಾ ಹೋನ್ತಿ ಧಾತಾ ವಚಸಾ ಪರಿಚಿತಾ ಮನಸಾನುಪೇಕ್ಖಿತಾ ದಿಟ್ಠಿಯಾ ಸುಪ್ಪಟಿವಿದ್ಧಾ। ಕಸ್ಮಾಹಂ ಆಸವಾನಂ ಖಯಂ ನ ಪತ್ಥೇಯ್ಯಂ! ಅಹಂ ಖೋಮ್ಹಿ ಚತೂಸು ಸತಿಪಟ್ಠಾನೇಸು ಸುಪ್ಪತಿಟ್ಠಿತಚಿತ್ತೋ। ಕಸ್ಮಾಹಂ ಆಸವಾನಂ ಖಯಂ ನ ಪತ್ಥೇಯ್ಯಂ! ಅಹಂ ಖೋಮ್ಹಿ ಆರದ್ಧವೀರಿಯೋ ವಿಹರಾಮಿ ಅಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಪಹಾನಾಯ, ಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪದಾಯ, ಥಾಮವಾ ದಳ್ಹಪರಕ್ಕಮೋ ಅನಿಕ್ಖಿತ್ತಧುರೋ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು। ಕಸ್ಮಾಹಂ ಆಸವಾನಂ ಖಯಂ ನ ಪತ್ಥೇಯ್ಯಂ! ಅಹಂ ಖೋಮ್ಹಿ ಪಞ್ಞವಾ ಉದಯತ್ಥಗಾಮಿನಿಯಾ ಪಞ್ಞಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಅರಿಯಾಯ ನಿಬ್ಬೇಧಿಕಾಯ ಸಮ್ಮಾ ದುಕ್ಖಕ್ಖಯಗಾಮಿನಿಯಾ। ಕಸ್ಮಾಹಂ ಆಸವಾನಂ ಖಯಂ ನ ಪತ್ಥೇಯ್ಯ'ನ್ತಿ! ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ಆಸವಾನಂ ಖಯಂ ಪತ್ಥೇತೀ"ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ಅಪ್ಪಂಸುಪತಿಸುತ್ತಂ

೧೩೭. "ಪಞ್ಚಿಮೇ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಪ್ಪಂ ರತ್ತಿಯಾ ಸುಪನ್ತಿ, ಬಹುಂ ಜಗ್ಗನ್ತಿ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಇತ್ಥೀ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುರಿಸಾಧಿಪ್ಪಾಯಾ ಅಪ್ಪಂ ರತ್ತಿಯಾ ಸುಪತಿ, ಬಹುಂ ಜಗ್ಗತಿ। ಪುರಿಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇತ್ಥಾಧಿಪ್ಪಾಯೋ ಅಪ್ಪಂ ರತ್ತಿಯಾ ಸುಪತಿ, ಬಹುಂ ಜಗ್ಗತಿ। ಚೋರೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆದಾನಾಧಿಪ್ಪಾಯೋ ಅಪ್ಪಂ ರತ್ತಿಯಾ ಸುಪತಿ, ಬಹುಂ ಜಗ್ಗತಿ। ರಾಜಾ [ರಾಜಯುತ್ತೋ (ಪೀ॰ ಕ॰)], ಭಿಕ್ಖವೇ,

ರಾಜಕರಣೀಯೇಸು ಯುತ್ತೋ ಅಪ್ಪಂ ರತ್ತಿಯಾ ಸುಪತಿ, ಬಹುಂ ಜಗ್ಗತಿ। ಭಿಕ್ಖು, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಸಂಯೋಗಾಧಿಪ್ಪಾಯೋ ಅಪ್ಪಂ ರತ್ತಿಯಾ ಸುಪತಿ, ಬಹುಂ ಜಗ್ಗತಿ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ಅಪ್ಪಂ ರತ್ತಿಯಾ ಸುಪನ್ತಿ, ಬಹುಂ ಜಗ್ಗನ್ತೀ"ತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ಭತ್ತಾದಕಸುತ್ತಂ

೧೩೮. "ಪಞ್ಚಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಙ್ಗೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ರಞ್ಞೋ ನಾಗೋ ಭತ್ತಾದಕೋ ಚ ಹೋತಿ ಓಕಾಸಫರಣೋ ಚ ಲಣ್ಡಸಾರಣೋ ಚ ಸಲಾಕಗ್ಗಾಹೀ ಚ ರಞ್ಞೋ ನಾಗೋತ್ವೇವ ಸಙ್ಖಂ ಗಚ್ಛತಿ। ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಞ್ಞೋ ನಾಗೋ ಅಕ್ಖಮೋ ಹೋತಿ ರೂಪಾನಂ, ಅಕ್ಖಮೋ ಸದ್ದಾನಂ, ಅಕ್ಖಮೋ ಗನ್ಧಾನಂ, ಅಕ್ಖಮೋ ರಸಾನಂ, ಅಕ್ಖಮೋ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾನಂ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಹಿ ಅಙ್ಗೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ರಞ್ಞೋ ನಾಗೋ ಭತ್ತಾದಕೋ ಚ ಓಕಾಸಫರಣೋ ಚ ಲಣ್ಡಸಾರಣೋ ಚ ಸಲಾಕಗ್ಗಾಹೀ ಚ, ರಞ್ಞೋ ನಾಗೋತ್ವೇವ ಸಙ್ಖಂ ಗಚ್ಛತಿ।

"ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ಭತ್ತಾದಕೋ ಚ ಹೋತಿ, ಓಕಾಸಫರಣೋ ಚ ಮಞ್ಚಪೀಠಮದ್ದನೋ [ಪೀಠಮದ್ದನೋ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಚ ಸಲಾಕಗ್ಗಾಹೀ ಚ, ಭಿಕ್ಖುತ್ವೇವ ಸಙ್ಖಂ ಗಚ್ಛತಿ। ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ಇಧ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅಕ್ಖಮೋ ಹೋತಿ ರೂಪಾನಂ, ಅಕ್ಖಮೋ ಸದ್ದಾನಂ, ಅಕ್ಖಮೋ ಗನ್ಧಾನಂ, ಅಕ್ಖಮೋ ರಸಾನಂ, ಅಕ್ಖಮೋ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾನಂ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ಭತ್ತಾದಕೋ ಚ ಹೋತಿ ಓಕಾಸಫರಣೋ ಚ ಮಞ್ಚಪೀಠಮದ್ದನೋ ಚ ಸಲಾಕಗ್ಗಾಹೀ ಚ, ಭಿಕ್ಖುತ್ವೇವ ಸಙ್ಖಂ ಗಚ್ಛತೀ"ತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ಅಕ್ಖಮಸುತ್ತಂ

೧೩೯. "ಪಞ್ಚಹಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಙ್ಗೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ರಞ್ಞೋ ನಾಗೋ ನ ರಾಜಾರಹೋ ಹೋತಿ ನ ರಾಜಭೋಗ್ಗೋ, ನ ರಞ್ಞೋ ಅಙ್ಗಂತ್ವೇವ ಸಙ್ಖಂ ಗಚ್ಛತಿ । ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಞ್ಞೋ ನಾಗೋ ಅಕ್ಖಮೋ ಹೋತಿ ರೂಪಾನಂ, ಅಕ್ಖಮೋ ಸದ್ದಾನಂ, ಅಕ್ಖಮೋ ಗನ್ಧಾನಂ, ಅಕ್ಖಮೋ ರಸಾನಂ, ಅಕ್ಖಮೋ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾನಂ।

"ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಞ್ಞೋ ನಾಗೋ ಅಕ್ಖಮೋ ಹೋತಿ ರೂಪಾನಂ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಞ್ಞೋ ನಾಗೋ ಸಙ್ಗಾಮಗತೋ ಹತ್ಥಿಕಾಯಂ ವಾ ದಿಸ್ವಾ ಅಸ್ಸಕಾಯಂ ವಾ ದಿಸ್ವಾ ರಥಕಾಯಂ ವಾ ದಿಸ್ವಾ ಪತ್ತಿಕಾಯಂ ವಾ ದಿಸ್ವಾ ಸಂಸೀದತಿ ವಿಸೀದತಿ, ನ ಸನ್ಥಮ್ಭತಿ ನ ಸಕ್ಕೋತಿ ಸಙ್ಗಾಮಂ ಓತರಿತುಂ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಞ್ಞೋ ನಾಗೋ ಅಕ್ಖಮೋ ಹೋತಿ ರೂಪಾನಂ।

"ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಞ್ಞೋ ನಾಗೋ ಅಕ್ಖಮೋ ಹೋತಿ ಸದ್ದಾನಂ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಞ್ಞೋ ನಾಗೋ ಸಙ್ಗಾಮಗತೋ ಹತ್ಥಿಸದ್ದಂ ವಾ ಸುತ್ವಾ ಅಸ್ಸಸದ್ದಂ ವಾ ಸುತ್ವಾ ರಥಸದ್ದಂ ವಾ ಸುತ್ವಾ ಪತ್ತಿಸದ್ದಂ ವಾ ಸುತ್ವಾ ಭೇರಿಪಣವಸಙ್ಖತಿಣವನಿನ್ನಾದಸದ್ದಂ ವಾ ಸುತ್ವಾ ಸಂಸೀದತಿ ವಿಸೀದತಿ, ನ ಸನ್ಥಮ್ಭತಿ ನ ಸಕ್ಕೋತಿ ಸಙ್ಗಾಮಂ ಓತರಿತುಂ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಞ್ಞೋ ನಾಗೋ ಅಕ್ಖಮೋ ಹೋತಿ ಸದ್ದಾನಂ।

"ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಞ್ಞೋ ನಾಗೋ ಅಕ್ಖಮೋ ಹೋತಿ ಗನ್ಧಾನಂ? ಇಧ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಞ್ಞೋ ನಾಗೋ ಸಙ್ಗಾಮಗತೋ ಯೇ ತೇ ರಞ್ಞೋ ನಾಗಾ ಅಭಿಜಾತಾ ಸಙ್ಗಾಮಾವಚರಾ ತೇಸಂ ಮುತ್ತಕರೀಸಸ್ಸ ಗನ್ಧಂ ಘಾಯಿತ್ವಾ ಸಂಸೀದತಿ ವಿಸೀದತಿ, ನ ಸನ್ಥಮ್ಭತಿ ನ ಸಕ್ಕೋತಿ ಸಙ್ಗಾಮಂ ಓತರಿತುಂ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಞ್ಞೋ ನಾಗೋ ಅಕ್ಖಮೋ ಹೋತಿ ಗನ್ಧಾನಂ।

"ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಞ್ಞೋ ನಾಗೋ ಅಕ್ಖಮೋ ಹೋತಿ ರಸಾನಂ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಞ್ಞೋ ನಾಗೋ ಸಙ್ಗಾಮಗತೋ ಏಕಿಸ್ಸಾ ವಾ ತಿಣೋದಕದತ್ತಿಯಾ ವಿಮಾನಿತೋ [ವಿಹನೀತೋ (ಸ್ಯಾ॰), ವಿಹಾನಿತೋ (ಕತ್ಥಚಿ)] ದ್ವೀಹಿ ವಾ ತೀಹಿ ವಾ ಚತೂಹಿ ವಾ

ಪಞ್ಚಹಿ ವಾ ತಿಷೋದಕದತ್ತಿಹಿ ವಿಮಾನಿತೋ ಸಂಸೀದತಿ ವಿಸೀದತಿ, ನ ಸನ್ಥಮ್ಭತಿ ನ ಸಕ್ಕೋತಿ ಸಙ್ಗಾಮಂ ಓತರಿತುಂ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಞ್ಞೋ ನಾಗೋ ಅಕ್ಖಮೋ ಹೋತಿ ರಸಾನಂ।

"ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಞ್ಞೋ ನಾಗೋ ಅಕ್ಖಮೋ ಹೋತಿ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾನಂ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಞ್ಞೋ ನಾಗೋ ಸಙ್ಗಾಮಗತೋ ಏಕೇನ ವಾ ಸರವೇಗೇನ ವಿದ್ಧೋ, ದ್ವೀಹಿ ವಾ ತೀಹಿ ವಾ ಚತೂಹಿ ವಾ ಪಞ್ಚಹಿ ವಾ ಸರವೇಗೇಹಿ ವಿದ್ಧೋ ಸಂಸೀದತಿ ವಿಸೀದತಿ, ನ ಸನ್ಥಮ್ಭತಿ ನ ಸಕ್ಕೋತಿ ಸಙ್ಗಾಮಂ ಓತರಿತುಂ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಞ್ಞೋ ನಾಗೋ ಅಕ್ಖಮೋ ಹೋತಿ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾನಂ।

"ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಹಿ ಅಙ್ಗೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ರಞ್ಞೋ ನಾಗೋ ನ ರಾಜಾರಹೋ ಹೋತಿ ನ ರಾಜಭೋಗ್ಗೋ ನ ರಞ್ಞೋ ಅಙ್ಗನ್ತ್ವೇವ ಸಙ್ಖಂ ಗಚ್ಛತಿ।

"ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಹಿ ಅಙ್ಗೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ನ ಆಹುನೇಯ್ಯೋ ಹೋತಿ ನ ಪಾಹುನೇಯ್ಯೋ ನ ದಕ್ಖಿಣೇಯ್ಯೋ ನ ಅಞ್ಜಲಿಕರಣೀಯೋ ನ ಅನುತ್ತರಂ ಪುಞ್ಞಕ್ಖೇತ್ತಂ ಲೋಕಸ್ಸ। ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅಕ್ಖಮೋ ಹೋತಿ ರೂಪಾನಂ, ಅಕ್ಖಮೋ ಸದ್ದಾನಂ, ಅಕ್ಖಮೋ ಗನ್ಧಾನಂ, ಅಕ್ಖಮೋ ರಸಾನಂ, ಅಕ್ಖಮೋ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾನಂ।

"ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅಕ್ಖಮೋ ಹೋತಿ ರೂಪಾನಂ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಚಕ್ಖುನಾ ರೂಪಂ ದಿಸ್ವಾ ರಜನೀಯೇ ರೂಪೇ ಸಾರಜ್ಜತಿ, ನ ಸಕ್ಕೋತಿ ಚಿತ್ತಂ ಸಮಾದಹಿತುಂ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅಕ್ಖಮೋ ಹೋತಿ ರೂಪಾನಂ।

"ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅಕ್ಖಮೋ ಹೋತಿ ಸದ್ದಾನಂ? ಇಧ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸೋತೇನ ಸದ್ದಂ ಸುತ್ವಾ ರಜನೀಯೇ ಸದ್ದೇ ಸಾರಜ್ಜತಿ, ನ ಸಕ್ಕೋತಿ ಚಿತ್ತಂ ಸಮಾದಹಿತುಂ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅಕ್ಖಮೋ ಹೋತಿ ಸದ್ದಾನಂ।

"ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅಕ್ಖಮೋ ಹೋತಿ ಗನ್ಧಾನಂ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಘಾನೇನ ಗನ್ಧಂ ಘಾಯಿತ್ವಾ ರಜನೀಯೇ ಗನ್ಧೇ ಸಾರಜ್ಜತಿ, ನ ಸಕ್ಕೋತಿ ಚಿತ್ತಂ ಸಮಾದಹಿತುಂ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅಕ್ಖಮೋ ಹೋತಿ ಗನ್ಧಾನಂ।

"ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅಕ್ಖಮೋ ಹೋತಿ ರಸಾನಂ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಜಿವ್ಹಾಯ ರಸಂ ಸಾಯಿತ್ವಾ ರಜನೀಯೇ ರಸೇ ಸಾರಜ್ಜತಿ, ನ ಸಕ್ಕೋತಿ ಚಿತ್ತಂ ಸಮಾದಹಿತುಂ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅಕ್ಖಮೋ ಹೋತಿ ರಸಾನಂ।

"ಕಥಞ್ಚ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅಕ್ಖಮೋ ಹೋತಿ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾನಂ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಕಾಯೇನ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಂ ಫುಸಿತ್ವಾ ರಜನೀಯೇ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬೇ ಸಾರಜ್ಜತಿ, ನ ಸಕ್ಕೋತಿ ಚಿತ್ತಂ ಸಮಾದಹಿತುಂ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅಕ್ಖಮೋ ಹೋತಿ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾನಂ।

"ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ನ ಆಹುನೇಯ್ಯೋ ಹೋತಿ ನ ಪಾಹುನೇಯ್ಯೋ ನ ದಕ್ಖಿಣೇಯ್ಯೋ ನ ಅಞ್ಜಲಿಕರಣೀಯೋ ನ ಅನುತ್ತರಂ ಪುಞ್ಞಕ್ಖೇತ್ತಂ ಲೋಕಸ್ಸ।

"ಪಞ್ಚಹಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಙ್ಗೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ರಞ್ಞೋ ನಾಗೋ ರಾಜಾರಹೋ ಹೋತಿ ರಾಜಭೋಗ್ಗೋ, ರಞ್ಞೋ ಅಙ್ಗನ್ತ್ವೇವ ಸಙ್ಖಂ ಗಚ್ಛತಿ। ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಞ್ಞೋ ನಾಗೋ ಖಮೋ ಹೋತಿ ರೂಪಾನಂ, ಖಮೋ ಸದ್ದಾನಂ, ಖಮೋ ಗನ್ಧಾನಂ, ಖಮೋ ರಸಾನಂ, ಖಮೋ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾನಂ।

"ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಞ್ಞೋ ನಾಗೋ ಖಮೋ ಹೋತಿ ರೂಪಾನಂ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಞ್ಞೋ ನಾಗೋ ಸಙ್ಗಾಮಗತೋ ಹತ್ಥಿಕಾಯಂ ವಾ ದಿಸ್ವಾ ಅಸ್ಸಕಾಯಂ ವಾ ದಿಸ್ವಾ ರಥಕಾಯಂ ವಾ ದಿಸ್ವಾ ಪತ್ತಿಕಾಯಂ ವಾ ದಿಸ್ವಾ ನ ಸಂಸೀದತಿ ನ ವಿಸೀದತಿ,

ಸನ್ಥಮ್ಭತಿ ಸಕ್ಕೋತಿ ಸಙ್ಗಾಮಂ ಓತರಿತುಂ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಞ್ಞೋ ನಾಗೋ ಖಮೋ ಹೋತಿ ರೂಪಾನಂ।

"ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಞ್ಞೋ ನಾಗೋ ಖಮೋ ಹೋತಿ ಸದ್ದಾನಂ? ಇಧ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಞ್ಞೋ ನಾಗೋ ಸಙ್ಗಾಮಗತೋ ಹತ್ಥಿಸದ್ದಂ ವಾ ಸುತ್ವಾ ಅಸ್ಸಸದ್ದಂ ವಾ ಸುತ್ವಾ ರಥಸದ್ದಂ ವಾ ಸುತ್ವಾ ಪತ್ತಿಸದ್ದಂ ವಾ ಸುತ್ವಾ ಭೇರಿಪಣವಸಙ್ಖತಿಣವನಿನ್ನಾದಸದ್ದಂ ವಾ ಸುತ್ವಾ ನ ಸಂಸೀದತಿ ನ ವಿಸೀದತಿ, ಸನ್ಥಮ್ಭತಿ ಸಕ್ಕೋತಿ ಸಙ್ಗಾಮಂ ಓತರಿತುಂ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಞ್ಞೋ ನಾಗೋ ಖಮೋ ಹೋತಿ ಸದ್ದಾನಂ।

"ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಞ್ಞೋ ನಾಗೋ ಖಮೋ ಹೋತಿ ಗನ್ಧಾನಂ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಞ್ಞೋ ನಾಗೋ ಸಙ್ಗಾಮಗತೋ ಯೇ ತೇ ರಞ್ಞೋ ನಾಗಾ ಅಭಿಜಾತಾ ಸಙ್ಗಾಮಾವಚರಾ ತೇಸಂ ಮುತ್ತಕರೀಸಸ್ಸ ಗನ್ಧಂ ಘಾಯಿತ್ವಾ ನ ಸಂಸೀದತಿ ನ ವಿಸೀದತಿ, ಸನ್ಥಮ್ಭತಿ ಸಕ್ಕೋತಿ ಸಙ್ಗಾಮಂ ಓತರಿತುಂ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಞ್ಞೋ ನಾಗೋ ಖಮೋ ಹೋತಿ ಗನ್ಧಾನಂ।

"ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಞ್ಞೋ ನಾಗೋ ಖಮೋ ಹೋತಿ ರಸಾನಂ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಞ್ಞೋ ನಾಗೋ ಸಙ್ಗಾಮಗತೋ ಏಕಿಸ್ಸಾ ವಾ ತಿಣೋದಕದತ್ತಿಯಾ ವಿಮಾನಿತೋ ದ್ವೀಹಿ ವಾ ತೀಹಿ ವಾ ಚತೂಹಿ ವಾ ಪಞ್ಚಹಿ ವಾ ತಿಣೋದಕದತ್ತೀಹಿ ವಿಮಾನಿತೋ ನ ಸಂಸೀದತಿ ನ ವಿಸೀದತಿ, ಸನ್ಥಮ್ಭತಿ ಸಕ್ಕೋತಿ ಸಙ್ಗಾಮಂ ಓತರಿತುಂ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಞ್ಞೋ ನಾಗೋ ಖಮೋ ಹೋತಿ ರಸಾನಂ।

"ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಞ್ಞೋ ನಾಗೋ ಖಮೋ ಹೋತಿ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾನಂ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಞ್ಞೋ ನಾಗೋ ಸಙ್ಗಾಮಗತೋ ಏಕೇನ ವಾ ಸರವೇಗೇನ ವಿದ್ಧೋ, ದ್ವೀಹಿ ವಾ ತೀಹಿ ವಾ ಚತೂಹಿ ವಾ ಪಞ್ಚಹಿ ವಾ ಸರವೇಗೇಹಿ ವಿದ್ಧೋ ನ ಸಂಸೀದತಿ ನ ವಿಸೀದತಿ, ಸನ್ಥಮ್ಭತಿ ಸಕ್ಕೋತಿ ಸಙ್ಗಾಮಂ ಓತರಿತುಂ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಞ್ಞೋ ನಾಗೋ ಖಮೋ ಹೋತಿ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾನಂ।

"ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಹಿ ಅಙ್ಗೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ರಞ್ಞೋ ನಾಗೋ ರಾಜಾರಹೋ ಹೋತಿ ರಾಜಭೋಗ್ಗೋ, ರಞ್ಞೋ ಅಙ್ಗನ್ತ್ವೇವ ಸಙ್ಖಂ ಗಚ್ಛತಿ।

"ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ಆಹುನೇಯ್ಯೋ ಹೋತಿ ಪಾಹುನೇಯ್ಯೋ ದಕ್ಖಿಣೇಯ್ಯೋ ಅಞ್ಜಲಿಕರಣೀಯೋ ಅನುತ್ತರಂ ಪುಞ್ಞಕ್ಖೇತ್ತಂ ಲೋಕಸ್ಸ। ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಖಮೋ ಹೋತಿ ರೂಪಾನಂ, ಖಮೋ ಸದ್ದಾನಂ, ಖಮೋ ಗನ್ಧಾನಂ, ಖಮೋ ರಸಾನಂ, ಖಮೋ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾನಂ ।

"ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಖಮೋ ಹೋತಿ ರೂಪಾನಂ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಚಕ್ಖುನಾ ರೂಪಂ ದಿಸ್ವಾ ರಜನೀಯೇ ರೂಪೇ ನ ಸಾರಜ್ಜತಿ, ಸಕ್ಕೋತಿ ಚಿತ್ತಂ ಸಮಾದಹಿತುಂ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಖಮೋ ಹೋತಿ ರೂಪಾನಂ।

"ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಖಮೋ ಹೋತಿ ಸದ್ದಾನಂ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸೋತೇನ ಸದ್ದಂ ಸುತ್ವಾ ರಜನೀಯೇ ಸದ್ದೇ ನ ಸಾರಜ್ಜತಿ, ಸಕ್ಕೋತಿ ಚಿತ್ತಂ ಸಮಾದಹಿತುಂ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಖಮೋ ಹೋತಿ ಸದ್ದಾನಂ।

"ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಖಮೋ ಹೋತಿ ಗನ್ಧಾನಂ। ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಘಾನೇನ ಗನ್ಧಂ ಘಾಯಿತ್ವಾ ರಜನೀಯೇ ಗನ್ಧೇ ನ ಸಾರಜ್ಜತಿ, ಸಕ್ಕೋತಿ ಚಿತ್ತಂ ಸಮಾದಹಿತುಂ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಖಮೋ ಹೋತಿ ಗನ್ಧಾನಂ।

"ಕಥಞ್ಚ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಖಮೋ ಹೋತಿ ರಸಾನಂ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಜಿವ್ಹಾಯ ರಸಂ ಸಾಯಿತ್ವಾ ರಜನೀಯೇ ರಸೇ ನ ಸಾರಜ್ಜತಿ, ಸಕ್ಕೋತಿ ಚಿತ್ತಂ ಸಮಾದಹಿತುಂ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಖಮೋ ಹೋತಿ ರಸಾನಂ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಖಮೋ ಹೋತಿ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾನಂ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಕಾಯೇನ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಂ ಫುಸಿತ್ವಾ ರಜನೀಯೇ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬೇ ನ ಸಾರಜ್ಜತಿ, ಸಕ್ಕೋತಿ ಚಿತ್ತಂ ಸಮಾದಹಿತುಂ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಖಮೋ ಹೋತಿ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾನಂ।

“ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ಆಹುನೇಯ್ಯೋ ಹೋತಿ ಪಾಹುನೇಯ್ಯೋ ದಕ್ಖಿಣೇಯ್ಯೋ ಅಞ್ಜಲಿಕರಣೀಯೋ ಅನುತ್ತರಂ ಪುಞ್ಞಕ್ಖೇತ್ತಂ ಲೋಕಸ್ಸಾ”ತಿ। ನವಮಂ।

೧೦. ಸೋತಸುತ್ತಂ

೧೪೦. “ಪಞ್ಚಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಙ್ಗೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ರಞ್ಞೋ ನಾಗೋ ರಾಜಾರಹೋ ಹೋತಿ ರಾಜಭೋಗ್ಗೋ, ರಞ್ಞೋ ಅಙ್ಗಂತ್ವೇವ ಸಙ್ಖಂ ಗಚ್ಛತಿ। ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಞ್ಞೋ ನಾಗೋ ಸೋತಾ ಚ ಹೋತಿ, ಹನ್ತಾ ಚ, ರಕ್ಖಿತಾ ಚ, ಖನ್ತಾ ಚ, ಗನ್ತಾ ಚ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಞ್ಞೋ ನಾಗೋ ಸೋತಾ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಞ್ಞೋ ನಾಗೋ ಯಮೇನಂ ಹತ್ಥಿದಮ್ಮಸಾರಥಿ [ಹತ್ಥಿದಮ್ಮಸಾರಥೀ (ಸೀ॰)] ಕಾರಣಂ ಕಾರೇತಿ - ಯದಿ ವಾ ಕತಪುಬ್ಬಂ ಯದಿ ವಾ ಅಕತಪುಬ್ಬಂ - ತಂ ಅಟ್ಠಿಂ ಕತ್ವಾ [ಅಟ್ಠಿಕತ್ವಾ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰) ಅ॰ ನಿ॰ ४.೧೧४] ಮನಸಿ ಕತ್ವಾ ಸಬ್ಬಂ ಚೇತಸಾ [ಸಬ್ಬಚೇತಸಾ (?)] ಸಮನ್ನಾಹರಿತ್ವಾ ಓಹಿತಸೋತೋ ಸುಣಾತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಞ್ಞೋ ನಾಗೋ ಸೋತಾ ಹೋತಿ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಞ್ಞೋ ನಾಗೋ ಹನ್ತಾ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಞ್ಞೋ ನಾಗೋ ಸಙ್ಗಾಮಗತೋ ಹತ್ಥಿಮ್ಪಿ ಹನತಿ [ಹನ್ತಿ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)], ಹತ್ಥಾರುಹಮ್ಪಿ ಹನತಿ, ಅಸ್ಸಮ್ಪಿ ಹನತಿ, ಅಸ್ಸಾರುಹಮ್ಪಿ ಹನತಿ, ರಥಮ್ಪಿ ಹನತಿ, ರಥಿಕಮ್ಪಿ [ರಥಾರುಹಮ್ಪಿ (ಪೀ॰)] ಹನತಿ, ಪತ್ತಿಕಮ್ಪಿ ಹನತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಞ್ಞೋ ನಾಗೋ ಹನ್ತಾ ಹೋತಿ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಞ್ಞೋ ನಾಗೋ ರಕ್ಖಿತಾ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಞ್ಞೋ ನಾಗೋ ಸಙ್ಗಾಮಗತೋ ರಕ್ಖತಿ ಪುರಿಮಂ ಕಾಯಂ, ರಕ್ಖತಿ ಪಚ್ಛಿಮಂ ಕಾಯಂ, ರಕ್ಖತಿ ಪುರಿಮೇ ಪಾದೇ, ರಕ್ಖತಿ ಪಚ್ಛಿಮೇ ಪಾದೇ, ರಕ್ಖತಿ ಸೀಸಂ, ರಕ್ಖತಿ ಕಣ್ಣೇ, ರಕ್ಖತಿ ದನ್ತೇ, ರಕ್ಖತಿ ಸೋಣ್ಡಂ, ರಕ್ಖತಿ ವಾಲಧಿಂ, ರಕ್ಖತಿ ಹತ್ಥಾರುಹಂ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಞ್ಞೋ ನಾಗೋ ರಕ್ಖಿತಾ ಹೋತಿ।

“ಕಥಞ್ಚ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಞ್ಞೋ ನಾಗೋ ಖನ್ತಾ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಞ್ಞೋ ನಾಗೋ ಸಙ್ಗಾಮಗತೋ ಖಮೋ ಹೋತಿ ಸತ್ತಿಪ್ಪಹಾರಾನಂ ಅಸಿಪ್ಪಹಾರಾನಂ ಉಸುಪ್ಪಹಾರಾನಂ ಫರಸುಪ್ಪಹಾರಾನಂ ಭೇರಿಪಣವಸಙ್ಖತಿಣವನಿನ್ನಾದಸದ್ದಾನಂ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಞ್ಞೋ ನಾಗೋ ಖನ್ತಾ ಹೋತಿ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಞ್ಞೋ ನಾಗೋ ಗನ್ತಾ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಞ್ಞೋ ನಾಗೋ ಯಮೇನಂ ಹತ್ಥಿದಮ್ಮಸಾರಥಿ ದಿಸಂ ಪೇಸೇತಿ - ಯದಿ ವಾ ಗತಪುಬ್ಬಂ ಯದಿ ವಾ ಅಗತಪುಬ್ಬಂ - ತಂ ಖಿಪ್ಪಮೇವ ಗನ್ತಾ ಹೋತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಞ್ಞೋ ನಾಗೋ ಗನ್ತಾ ಹೋತಿ।

“ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಹಿ ಅಙ್ಗೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ರಞ್ಞೋ ನಾಗೋ ರಾಜಾರಹೋ ಹೋತಿ ರಾಜಭೋಗ್ಗೋ, ರಞ್ಞೋ ಅಙ್ಗಂತ್ವೇವ ಸಙ್ಖಂ ಗಚ್ಛತಿ।

“ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ಆಹುನೇಯ್ಯೋ ಹೋತಿ ಪಾಹುನೇಯ್ಯೋ ದಕ್ಖಿಣೇಯ್ಯೋ ಅಞ್ಜಲಿಕರಣೀಯೋ ಅನುತ್ತರಂ ಪುಞ್ಞಕ್ಖೇತ್ತಂ ಲೋಕಸ್ಸ। ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸೋತಾ ಚ ಹೋತಿ, ಹನ್ತಾ ಚ, ರಕ್ಖಿತಾ ಚ, ಖನ್ತಾ ಚ, ಗನ್ತಾ ಚ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸೋತಾ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ತಥಾಗತಪ್ಪವೇದಿತೇ ಧಮ್ಮವಿನಯೇ ದೇಸಿಯಮಾನೇ ಅಟ್ಠಿಂಕತ್ವಾ ಮನಸಿ ಕತ್ವಾ ಸಬ್ಬಂ ಚೇತಸಾ ಸಮನ್ನಾಹರಿತ್ವಾ ಓಹಿತಸೋತೋ ಧಮ್ಮಂ ಸುಣಾತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸೋತಾ ಹೋತಿ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಹನ್ತಾ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಕಾಮವಿತಕ್ಕಂ ನಾಧಿವಾಸೇತಿ, ಪಜಹತಿ ವಿನೋದೇತಿ (ಹನತಿ) [( ) ನತ್ಥಿ ಸೀ॰ ಪೀ॰ ಪೋತ್ಥಕೇಸು ಅ॰ ನಿ॰ ೪.೧೧೪] ಬ್ಯನ್ತೀಕರೋತಿ ಅನಭಾವಂ ಗಮೇತಿ; ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಬ್ಯಾಪಾದವಿತಕ್ಕಂ…ಪೇ॰… ಉಪ್ಪನ್ನಂ ವಿಹಿಂಸಾವಿತಕ್ಕಂ…ಪೇ॰… ಉಪ್ಪನ್ನುಪ್ಪನ್ನೇ ಪಾಪಕೇ ಅಕುಸಲೇ ಧಮ್ಮೇ ನಾಧಿವಾಸೇತಿ , ಪಜಹತಿ ವಿನೋದೇತಿ (ಹನತಿ) [( ) ನತ್ಥಿ ಸೀ॰ ಪೀ॰ ಪೋತ್ಥಕೇಸು ಅ॰ ನಿ॰ ೪.೧೧೪] ಬ್ಯನ್ತೀಕರೋತಿ ಅನಭಾವಂ ಗಮೇತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಹನ್ತಾ ಹೋತಿ।

“ಕಥಞ್ಚ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ರಕ್ಖಿತಾ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಚಕ್ಖುನಾ ರೂಪಂ ದಿಸ್ವಾ ನ ನಿಮಿತ್ತಗ್ಗಾಹೀ ಹೋತಿ ನಾನುಬ್ಯಞ್ಜನಗ್ಗಾಹೀ। ಯತ್ವಾಧಿಕರಣಮೇನಂ ಚಕ್ಖುನ್ದ್ರಿಯಂ ಅಸಂವುತಂ ವಿಹರನ್ತಂ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಾ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅನ್ವಾಸ್ಸವೇಯ್ಯುಂ, ತಸ್ಸ ಸಂವರಾಯ ಪಟಿಪಜ್ಜತಿ; ರಕ್ಖತಿ ಚಕ್ಖುನ್ದ್ರಿಯಂ; ಚಕ್ಖುನ್ದ್ರಿಯೇ ಸಂವರಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। ಸೋತೇನ ಸದ್ದಂ ಸುತ್ವಾ… ಘಾನೇನ ಗನ್ಧಂ ಘಾಯಿತ್ವಾ… ಜಿವ್ಹಾಯ ರಸಂ ಸಾಯಿತ್ವಾ… ಕಾಯೇನ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಂ ಫುಸಿತ್ವಾ… ಮನಸಾ ಧಮ್ಮಂ ವಿಞ್ಞಾಯ ನ ನಿಮಿತ್ತಗ್ಗಾಹೀ ಹೋತಿ ನಾನುಬ್ಯಞ್ಜನಗ್ಗಾಹೀ। ಯತ್ವಾಧಿಕರಣಮೇನಂ ಮನಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಅಸಂವುತಂ ವಿಹರನ್ತಂ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಾ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅನ್ವಾಸ್ಸವೇಯ್ಯುಂ, ತಸ್ಸ ಸಂವರಾಯ ಪಟಿಪಜ್ಜತಿ; ರಕ್ಖತಿ ಮನಿನ್ದ್ರಿಯಂ; ಮನಿನ್ದ್ರಿಯೇ ಸಂವರಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ರಕ್ಖಿತಾ ಹೋತಿ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಖನ್ತಾ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಖಮೋ ಹೋತಿ ಸೀತಸ್ಸ ಉಣ್ಹಸ್ಸ ಜಿಘಚ್ಛಾಯ ಪಿಪಾಸಾಯ ಡಂಸಮಕಸವಾತಾತಪಸರೀಸ [… ಸಿರಿಂಸಪ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಪಸಮ್ಫಸ್ಸಾನಂ; ದುರುತ್ತಾನಂ ದುರಾಗತಾನಂ ವಚನಪಥಾನಂ ಉಪ್ಪನ್ನಾನಂ ಸಾರೀರಿಕಾನಂ ವೇದನಾನಂ ದುಕ್ಖಾನಂ ತಿಬ್ಬಾನಂ ಖರಾನಂ ಕಟುಕಾನಂ ಅಸಾತಾನಂ ಅಮನಾಪಾನಂ ಪಾಣಹರಾನಂ ಅಧಿವಾಸಕಜಾತಿಕೋ ಹೋತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಖನ್ತಾ ಹೋತಿ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಗನ್ತಾ ಹೋತಿ? ಇಧ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಯಾ ಸಾ ದಿಸಾ ಅಗತಪುಬ್ಬಾ ಇಮಿನಾ ದೀಘೇನ ಅದ್ಧುನಾ, ಯದಿದಂ ಸಬ್ಬಸಙ್ಖಾರಸಮಥೋ ಸಬ್ಬೂಪಧಿಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗೋ ತಣ್ಹಾಕ್ಖಯೋ ವಿರಾಗೋ ನಿರೋಧೋ ನಿಬ್ಬಾನಂ, ತಂ ಖಿಪ್ಪಞ್ಞೇವ ಗನ್ತಾ ಹೋತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಗನ್ತಾ ಹೋತಿ।

“ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ಆಹುನೇಯ್ಯೋ ಹೋತಿ…ಪೇ॰… ಅನುತ್ತರಂ ಪುಞ್ಞಕ್ಖೇತ್ತಂ ಲೋಕಸ್ಸಾ”ತಿ। ದಸಮಂ।

ರಾಜವಗ್ಗೋ ಚತುತ್ಥೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ –

ಚಕ್ಕಾನುವತ್ತನಾ ರಾಜಾ, ಯಸ್ಸಂದಿಸಂ ದ್ವೇ ಚೇವ ಪತ್ಥನಾ।
ಅಪ್ಪಂಸುಪತಿ ಭತ್ತಾದೋ, ಅಕ್ಖಮೋ ಚ ಸೋತೇನ ಚಾತಿ॥

(೧೫) ೫. ತಿಕಣ್ಡಕೀವಗ್ಗೋ

೧. ಅವಜಾನಾತಿಸುತ್ತಂ

೧೪೧. "ಪಞ್ಚಿಮೇ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲಾ ಸನ್ತೋ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನಾ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ದತ್ವಾ ಅವಜಾನಾತಿ, ಸಂವಾಸೇನ ಅವಜಾನಾತಿ, ಆಧೇಯ್ಯಮುಖೋ [ಆದಿಯ್ಯಮುಖೋ (ಸೀ॰), ಆದೇಯ್ಯಮುಖೋ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰), ಆದಿಯಮುಖೋ (ಪೀ॰) ಅಟ್ಠಕಥಾಯ ಪಠಮಸಂವಣ್ಣನಾನುರೂಪಂ। ಪು॰ ಪ॰ ೧೯೩ ಪಸ್ಸಿತಬ್ಬಂ] ಹೋತಿ, ಲೋಲೋ ಹೋತಿ, ಮನ್ದೋ ಮೋಮೂಹೋ ಹೋತಿ [ಮನ್ದೋ ಹೋತಿ ಮೋಮೂಹೋ (ಸೀ॰)]।

"ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ದತ್ವಾ ಅವಜಾನಾತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ದೇತಿ ಚೀವರಪಿಣ್ಡಪಾತಸೇನಾಸನಗಿಲಾನಪ್ಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರಂ। ತಸ್ಸ ಏವಂ ಹೋತಿ – 'ಅಹಂ ದೇಮಿ; ಅಯಂ ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹಾತೀ'ತಿ। ತಮೇನಂ ದತ್ವಾ ಅವಜಾನಾತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ದತ್ವಾ ಅವಜಾನಾತಿ।

"ಕಥಞ್ಚ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಸಂವಾಸೇನ ಅವಜಾನಾತಿ? ಇಧ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಪುಗ್ಗಲೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂವಸತಿ ದ್ವೇ ವಾ ತೀಣಿ ವಾ ವಸ್ಸಾನಿ। ತಮೇನಂ ಸಂವಾಸೇನ ಅವಜಾನಾತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಸಂವಾಸೇನ ಅವಜಾನಾತಿ।

"ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಆಧೇಯ್ಯಮುಖೋ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಪರಸ್ಸ ವಣ್ಣೇ ವಾ ಅವಣ್ಣೇ ವಾ ಭಾಸಿಯಮಾನೇ ತಂ ಖಿಪ್ಪಞ್ಞೇವ ಅಧಿಮುಚ್ಚಿತಾ [ಅಧಿಮುಚ್ಚಿತೋ (ಸ್ಯಾ॰)] ಹೋತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಆಧೇಯ್ಯಮುಖೋ ಹೋತಿ।

"ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಲೋಲೋ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಇತ್ತರಸದ್ಧೋ ಹೋತಿ ಇತ್ತರಭತ್ತೀ ಇತ್ತರಪೇಮೋ ಇತ್ತರಪ್ಪಸಾದೋ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಲೋಲೋ ಹೋತಿ।

"ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಮನ್ದೋ ಮೋಮೂಹೋ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಕುಸಲಾಕುಸಲೇ ಧಮ್ಮೇ ನ ಜಾನಾತಿ, ಸಾವಜ್ಜಾನವಜ್ಜೇ ಧಮ್ಮೇ ನ ಜಾನಾತಿ, ಹೀನಪ್ಪಣೀತೇ ಧಮ್ಮೇ ನ ಜಾನಾತಿ , ಕಣ್ಹಸುಕ್ಕಸಪ್ಪಟಿಭಾಗೇ ಧಮ್ಮೇ ನ ಜಾನಾತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಮನ್ದೋ ಮೋಮೂಹೋ ಹೋತಿ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ಪುಗ್ಗಲಾ ಸನ್ತೋ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನಾ ಲೋಕಸ್ಮಿ"ನ್ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ಆರಭತಿಸುತ್ತಂ

೧೪೨. "ಪಞ್ಚಿಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲಾ ಸನ್ತೋ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನಾ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಆರಭತಿ ಚ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರೀ ಚ ಹೋತಿ; ತಞ್ಚ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಂ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿಂ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ ಯತ್ಥಸ್ಸ ತೇ ಉಪ್ಪನ್ನಾ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಪರಿಸೇಸಾ ನಿರುಜ್ಝನ್ತಿ।

[ಪು॰ ಪ॰ ೧೯೧] "ಇಧ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಆರಭತಿ, ನ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರೀ ಹೋತಿ; ತಞ್ಚ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಂ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿಂ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ ಯತ್ಥಸ್ಸ ತೇ ಉಪ್ಪನ್ನಾ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಪರಿಸೇಸಾ ನಿರುಜ್ಝನ್ತಿ।

"ಇಧ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ನ ಆರಭತಿ, ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರೀ ಹೋತಿ; ತಞ್ಚ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಂ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿಂ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ ಯತ್ಥಸ್ಸ ತೇ ಉಪ್ಪನ್ನಾ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಪರಿಸೇಸಾ ನಿರುಜ್ಝನ್ತಿ।

“ಇಧ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ನ ಆರಭತಿ ನ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರೀ ಹೋತಿ; ತಞ್ಚ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಂ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿಂ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ ಯತ್ಥಸ್ಸ ತೇ ಉಪ್ಪನ್ನಾ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಪರಿಸೇಸಾ ನಿರುಜ್ಝನ್ತಿ।

“ಇಧ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ನ ಆರಭತಿ ನ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರೀ ಹೋತಿ; ತಞ್ಚ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಂ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ ಯತ್ಥಸ್ಸ ತೇ ಉಪ್ಪನ್ನಾ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಪರಿಸೇಸಾ ನಿರುಜ್ಝನ್ತಿ।

“ತತ್ರ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯ್ವಾಯಂ ಪುಗ್ಗಲೋ ಆರಭತಿ ಚ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರೀ ಚ ಹೋತಿ, ತಞ್ಚ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಂ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿಂ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ ಯತ್ಥಸ್ಸ ತೇ ಉಪ್ಪನ್ನಾ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಪರಿಸೇಸಾ ನಿರುಜ್ಝನ್ತಿ, ಸೋ ಏವಮಸ್ಸ ವಚನೀಯೋ - ‘ಆಯಸ್ಮತೋ ಖೋ ಆರಮ್ಭಜಾ [ಆರಬ್ಭಜಾ (ಪೀ॰ ಕ॰), ಆರಭಜಾ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ಆಸವಾ ಸಂವಿಜ್ಜನ್ತಿ, ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರಜಾ ಆಸವಾ ಪವಡ್ಢನ್ತಿ [ಸಂವಡ್ಢನ್ತಿ (ಕ॰)], ಸಾಧು ವತಾಯಸ್ಮಾ ಆರಮ್ಭಜೇ ಆಸವೇ ಪಹಾಯ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರಜೇ ಆಸವೇ ಪಟಿವಿನೋದೇತ್ವಾ ಚಿತ್ತಂ ಪಞ್ಞಞ್ಚ ಭಾವೇತು [ಭಾವೇತುಂ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)]; ಏವಮಾಯಸ್ಮಾ ಅಮುನಾ ಪಞ್ಚಮೇನ ಪುಗ್ಗಲೇನ ಸಮಸಮೋ ಭವಿಸ್ಸತೀ’’’ತಿ।

“ತತ್ರ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯ್ವಾಯಂ ಪುಗ್ಗಲೋ ಆರಭತಿ ನ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರೀ ಹೋತಿ, ತಞ್ಚ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಂ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿಂ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ ಯತ್ಥಸ್ಸ ತೇ ಉಪ್ಪನ್ನಾ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಪರಿಸೇಸಾ ನಿರುಜ್ಝನ್ತಿ, ಸೋ ಏವಮಸ್ಸ ವಚನೀಯೋ - ‘ಆಯಸ್ಮತೋ ಖೋ ಆರಮ್ಭಜಾ ಆಸವಾ ಸಂವಿಜ್ಜನ್ತಿ, ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರಜಾ ಆಸವಾ ನ ಪವಡ್ಢನ್ತಿ, ಸಾಧು ವತಾಯಸ್ಮಾ ಆರಮ್ಭಜೇ ಆಸವೇ ಪಹಾಯ ಚಿತ್ತಂ ಪಞ್ಞಞ್ಚ ಭಾವೇತು; ಏವಮಾಯಸ್ಮಾ ಅಮುನಾ ಪಞ್ಚಮೇನ ಪುಗ್ಗಲೇನ ಸಮಸಮೋ ಭವಿಸ್ಸತೀ’’’ತಿ।

“ತತ್ರ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯ್ವಾಯಂ ಪುಗ್ಗಲೋ ನ ಆರಭತಿ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರೀ ಹೋತಿ, ತಞ್ಚ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಂ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿಂ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ ಯತ್ಥಸ್ಸ ತೇ ಉಪ್ಪನ್ನಾ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಪರಿಸೇಸಾ ನಿರುಜ್ಝನ್ತಿ, ಸೋ ಏವಮಸ್ಸ ವಚನೀಯೋ - ‘ಆಯಸ್ಮತೋ ಖೋ ಆರಮ್ಭಜಾ ಆಸವಾ ನ ಸಂವಿಜ್ಜನ್ತಿ, ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರಜಾ ಆಸವಾ ಪವಡ್ಢನ್ತಿ, ಸಾಧು ವತಾಯಸ್ಮಾ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರಜೇ ಆಸವೇ ಪಟಿವಿನೋದೇತ್ವಾ ಚಿತ್ತಂ ಪಞ್ಞಞ್ಚ ಭಾವೇತು; ಏವಮಾಯಸ್ಮಾ ಅಮುನಾ ಪಞ್ಚಮೇನ ಪುಗ್ಗಲೇನ ಸಮಸಮೋ ಭವಿಸ್ಸತೀ’’’ ತಿ।

“ತತ್ರ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯ್ವಾಯಂ ಪುಗ್ಗಲೋ ನ ಆರಭತಿ ನ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರೀ ಹೋತಿ, ತಞ್ಚ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಂ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿಂ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ ಯತ್ಥಸ್ಸ ತೇ ಉಪ್ಪನ್ನಾ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಪರಿಸೇಸಾ ನಿರುಜ್ಝನ್ತಿ, ಸೋ ಏವಮಸ್ಸ ವಚನೀಯೋ - ‘ಆಯಸ್ಮತೋ ಖೋ ಆರಮ್ಭಜಾ ಆಸವಾ ನ ಸಂವಿಜ್ಜನ್ತಿ, ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರಜಾ ಆಸವಾ ನ ಪವಡ್ಢನ್ತಿ, ಸಾಧು ವತಾಯಸ್ಮಾ ಚಿತ್ತಂ ಪಞ್ಞಞ್ಚ ಭಾವೇತು; ಏವಮಾಯಸ್ಮಾ ಅಮುನಾ ಪಞ್ಚಮೇನ ಪುಗ್ಗಲೇನ ಸಮಸಮೋ ಭವಿಸ್ಸತೀ’’’ತಿ।

“ಇತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮೇ ಚತ್ತಾರೋ ಪುಗ್ಗಲಾ ಅಮುನಾ ಪಞ್ಚಮೇನ ಪುಗ್ಗಲೇನ ಏವಂ ಓವದಿಯಮಾನಾ ಏವಂ ಅನುಸಾಸಿಯಮಾನಾ ಅನುಪುಬ್ಬೇನ ಆಸವಾನಂ ಖಯಂ ಪಾಪುಣನ್ತೀ’’ತಿ [ಪು॰ ಪ॰ ೧೯೧]। ದುತಿಯಂ।

೩. ಸಾರನ್ದದಸುತ್ತಂ

೧೪೩. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ವೇಸಾಲಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಮಹಾವನೇ ಕೂಟಾಗಾರಸಾಲಾಯಂ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ವೇಸಾಲಿಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಪಾವಿಸಿ। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಪಞ್ಚಮತ್ತಾನಂ ಲಿಚ್ಛವಿಸತಾನಂ ಸಾರನ್ದದೇ ಚೇತಿಯೇ ಸನ್ನಿಸಿನ್ನಾನಂ ಸನ್ನಿಪತಿತಾನಂ ಅಯಮನ್ತರಾಕಥಾ ಉದಪಾದಿ -

“ಪಞ್ಚನ್ನಂ ರತನಾನಂ ಪಾತುಭಾವೋ ದುಲ್ಲಭೋ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ। ಕತಮೇಸಂ ಪಞ್ಚನ್ನಂ? ಹತ್ಥಿರತನಸ್ಸ ಪಾತುಭಾವೋ ದುಲ್ಲಭೋ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ, ಅಸ್ಸರತನಸ್ಸ ಪಾತುಭಾವೋ ದುಲ್ಲಭೋ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ, ಮಣಿರತನಸ್ಸ ಪಾತುಭಾವೋ ದುಲ್ಲಭೋ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ, ಇತ್ಥಿರತನಸ್ಸ ಪಾತುಭಾವೋ ದುಲ್ಲಭೋ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ, ಗಹಪತಿರತನಸ್ಸ ಪಾತುಭಾವೋ ದುಲ್ಲಭೋ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ। ಇಮೇಸಂ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ರತನಾನಂ ಪಾತುಭಾವೋ ದುಲ್ಲಭೋ ಲೋಕಸ್ಮಿ”ನ್ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ತೇ ಲಿಚ್ಛವೀ ಮಗ್ಗೇ ಪುರಿಸಂ ಠಪೇಸುಂ [ಪೇಸೇಸುಂ (ಸ್ಯಾ॰ ಕ॰)] – “ಯದಾ ತ್ವಂ [ಯಥಾ ತ್ವಂ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)], ಅಮ್ಭೋ ಪುರಿಸ, ಪಸ್ಸೇಯ್ಯಾಸಿ ಭಗವನ್ತಂ, ಅಥ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಆರೋಚೇಯ್ಯಾಸೀ”ತಿ। ಅದ್ದಸಾ ಖೋ ಸೋ ಪುರಿಸೋ ಭಗವನ್ತಂ ದೂರತೋವ ಆಗಚ್ಛನ್ತಂ; ದಿಸ್ವಾನ ಯೇನ ತೇ ಲಿಚ್ಛವೀ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ತೇ ಲಿಚ್ಛವೀ ಏತದವೋಚ – “ಅಯಂ ಸೋ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಗಚ್ಛತಿ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ; ಯಸ್ಸದಾನಿ ಕಾಲಂ ಮಞ್ಞಥಾ”ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ತೇ ಲಿಚ್ಛವೀ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ಅಟ್ಠಂಸು। ಏಕಮನ್ತಂ ಠಿತಾ ಖೋ ತೇ ಲಿಚ್ಛವೀ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚುಂ –

“ಸಾಧು, ಭನ್ತೇ, ಯೇನ ಸಾರನ್ದದಂ ಚೇತಿಯಂ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮತು ಅನುಕಮ್ಪಂ ಉಪಾದಾಯಾ”ತಿ। ಅಧಿವಾಸೇಸಿ ಭಗವಾ ತುಣ್ಹೀಭಾವೇನ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಯೇನ ಸಾರನ್ದದಂ ಚೇತಿಯಂ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪಞ್ಞತ್ತೇ ಆಸನೇ ನಿಸೀದಿ। ನಿಸಜ್ಜ ಖೋ ಭಗವಾ ತೇ ಲಿಚ್ಛವೀ ಏತದವೋಚ – “ಕಾಯ ನುತ್ಥ, ಲಿಚ್ಛವೀ, ಏತರಹಿ ಕಥಾಯ ಸನ್ನಿಸಿನ್ನಾ, ಕಾ ಚ ಪನ ವೋ ಅನ್ತರಾಕಥಾ ವಿಪ್ಪಕತಾ”ತಿ? “ಇಧ, ಭನ್ತೇ, ಅಮ್ಹಾಕಂ ಸನ್ನಿಸಿನ್ನಾನಂ ಸನ್ನಿಪತಿತಾನಂ ಅಯಮನ್ತರಾಕಥಾ ಉದಪಾದಿ – ‘ಪಞ್ಚನ್ನಂ ರತನಾನಂ ಪಾತುಭಾವೋ ದುಲ್ಲಭೋ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ। ಕತಮೇಸಂ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ? ಹತ್ಥಿರತನಸ್ಸ ಪಾತುಭಾವೋ ದುಲ್ಲಭೋ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ, ಅಸ್ಸರತನಸ್ಸ ಪಾತುಭಾವೋ ದುಲ್ಲಭೋ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ, ಮಣಿರತನಸ್ಸ ಪಾತುಭಾವೋ ದುಲ್ಲಭೋ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ, ಇತ್ಥಿರತನಸ್ಸ ಪಾತುಭಾವೋ ದುಲ್ಲಭೋ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ, ಗಹಪತಿರತನಸ್ಸ ಪಾತುಭಾವೋ ದುಲ್ಲಭೋ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ। ಇಮೇಸಂ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ರತನಾನಂ ಪಾತುಭಾವೋ ದುಲ್ಲಭೋ ಲೋಕಸ್ಮಿ’”ನ್ತಿ।

“ಕಾಮಾಧಿಮುತ್ತಾನಂ ವತ, ಭೋ, ಲಿಚ್ಛವೀನಂ [ಕಾಮಾಧಿಮುತ್ತಾನಂ ವತ ವೋ ಲಿಚ್ಛವೀನಂ (ಸೀ॰), ಕಾಮಾಧಿಮುತ್ತಾನಂ ವತ ವೋ ಲಿಚ್ಛವೀ (ಸ್ಯಾ॰), ಕಾಮಾಧಿಮುತ್ತಾನಂವ ವೋ ಲಿಚ್ಛವೀ (?)] ಕಾಮಂಯೇವ ಆರಬ್ಭ ಅನ್ತರಾಕಥಾ ಉದಪಾದಿ। ಪಞ್ಚನ್ನಂ, ಲಿಚ್ಛವೀ, ರತನಾನಂ ಪಾತುಭಾವೋ ದುಲ್ಲಭೋ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ। ಕತಮೇಸಂ ಪಞ್ಚನ್ನಂ? ತಥಾಗತಸ್ಸ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಪಾತುಭಾವೋ ದುಲ್ಲಭೋ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ, ತಥಾಗತಪ್ಪವೇದಿತಸ್ಸ ಧಮ್ಮವಿನಯಸ್ಸ ದೇಸೇತಾ ಪುಗ್ಗಲೋ ದುಲ್ಲಭೋ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ, ತಥಾಗತಪ್ಪವೇದಿತಸ್ಸ ಧಮ್ಮವಿನಯಸ್ಸ ದೇಸಿತಸ್ಸ ವಿಞ್ಞಾತಾ ಪುಗ್ಗಲೋ ದುಲ್ಲಭೋ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ, ತಥಾಗತಪ್ಪವೇದಿತಸ್ಸ ಧಮ್ಮವಿನಯಸ್ಸ ದೇಸಿತಸ್ಸ ವಿಞ್ಞಾತಾ [ವಿಞ್ಞಾತಸ್ಸ (ಸೀ॰ ಪೀ॰) ಅ॰ ನಿ॰ ೫.೧೯೫] ಧಮ್ಮಾನುಧಮ್ಮಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ದುಲ್ಲಭೋ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ, ಕತಞ್ಞೂ ಕತವೇದೀ ಪುಗ್ಗಲೋ ದುಲ್ಲಭೋ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ। ಇಮೇಸಂ ಖೋ, ಲಿಚ್ಛವೀ, ಪಞ್ಚನ್ನಂ ರತನಾನಂ ಪಾತುಭಾವೋ ದುಲ್ಲಭೋ ಲೋಕಸ್ಮಿ”ನ್ತಿ। ತತಿಯಂ।

೪. ತಿಕಣ್ಡಕೀಸುತ್ತಂ

೧೪೪. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಾಕೇತೇ ವಿಹರತಿ ತಿಕಣ್ಡಕೀವನೇ [ಕಣ್ಡಕೀವನೇ (ಸಂ॰ ನಿ॰ ೫.೯೦೨)]। ತತ್ರ ಖೋ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – “ಭಿಕ್ಖವೋ”ತಿ। “ಭದನ್ತೇ”ತಿ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ –

“ಸಾಧು, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಕಾಲೇನ ಕಾಲಂ ಅಪ್ಪಟಿಕೂಲೇ ಪಟಿಕೂಲಸಞ್ಞೀ [ಅಪ್ಪಟಿಕ್ಕೂಲೇ ಪಟಿಕ್ಕೂಲಸಞ್ಞೀ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ವಿಹರೇಯ್ಯ। ಸಾಧು, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಕಾಲೇನ ಕಾಲಂ ಪಟಿಕೂಲೇ ಅಪ್ಪಟಿಕೂಲಸಞ್ಞೀ ವಿಹರೇಯ್ಯ। ಸಾಧು, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು

ಕಾಲೇನ ಕಾಲಂ ಅಪ್ಪಟಿಕೂಲೇ ಚ ಪಟಿಕೂಲೇ ಚ ಪಟಿಕೂಲಸಞ್ಞೀ ವಿಹರೇಯ್ಯ। ಸಾಧು, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಕಾಲೇನ ಕಾಲಂ ಪಟಿಕೂಲೇ ಚ ಅಪ್ಪಟಿಕೂಲೇ ಚ ಅಪ್ಪಟಿಕೂಲಸಞ್ಞೀ ವಿಹರೇಯ್ಯ। ಸಾಧು, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಕಾಲೇನ ಕಾಲಂ ಪಟಿಕೂಲಞ್ಚ ಅಪ್ಪಟಿಕೂಲಞ್ಚ ತದುಭಯಂ ಅಭಿನಿವಜ್ಜೇತ್ವಾ ಉಪೇಕ್ಖಕೋ ವಿಹರೇಯ್ಯ ಸತೋ ಸಮ್ಪಜಾನೋ।

"ಕಿಞ್ಚ [ಕಥಞ್ಚ (ಸೀ॰ ಪೀ॰ ಕ॰)], ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅತ್ಥವಸಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಅಪ್ಪಟಿಕೂಲೇ ಪಟಿಕೂಲಸಞ್ಞೀ ವಿಹರೇಯ್ಯ? 'ಮಾ ಮೇ ರಜನೀಯೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ರಾಗೋ ಉದಪಾದೀ'ತಿ - ಇದಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅತ್ಥವಸಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಅಪ್ಪಟಿಕೂಲೇ ಪಟಿಕೂಲಸಞ್ಞೀ ವಿಹರೇಯ್ಯ।

"ಕಿಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅತ್ಥವಸಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಪಟಿಕೂಲೇ ಅಪ್ಪಟಿಕೂಲಸಞ್ಞೀ ವಿಹರೇಯ್ಯ? 'ಮಾ ಮೇ ದೋಸನೀಯೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ದೋಸೋ ಉದಪಾದೀ'ತಿ - ಇದಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅತ್ಥವಸಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಪಟಿಕೂಲೇ ಅಪ್ಪಟಿಕೂಲಸಞ್ಞೀ ವಿಹರೇಯ್ಯ।

"ಕಿಞ್ಚ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅತ್ಥವಸಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಅಪ್ಪಟಿಕೂಲೇ ಚ ಪಟಿಕೂಲೇ ಚ ಪಟಿಕೂಲಸಞ್ಞೀ ವಿಹರೇಯ್ಯ? 'ಮಾ ಮೇ ರಜನೀಯೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ರಾಗೋ ಉದಪಾದಿ, ಮಾ ಮೇ ದೋಸನೀಯೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ದೋಸೋ ಉದಪಾದೀ'ತಿ - ಇದಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅತ್ಥವಸಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಅಪ್ಪಟಿಕೂಲೇ ಚ ಪಟಿಕೂಲೇ ಚ ಪಟಿಕೂಲಸಞ್ಞೀ ವಿಹರೇಯ್ಯ।

"ಕಿಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅತ್ಥವಸಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಪಟಿಕೂಲೇ ಚ ಅಪ್ಪಟಿಕೂಲೇ ಚ ಅಪ್ಪಟಿಕೂಲಸಞ್ಞೀ ವಿಹರೇಯ್ಯ? 'ಮಾ ಮೇ ದೋಸನೀಯೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ದೋಸೋ ಉದಪಾದಿ, ಮಾ ಮೇ ರಜನೀಯೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ರಾಗೋ ಉದಪಾದೀ'ತಿ - ಇದಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅತ್ಥವಸಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಪಟಿಕೂಲೇ ಚ ಅಪ್ಪಟಿಕೂಲೇ ಚ ಅಪ್ಪಟಿಕೂಲಸಞ್ಞೀ ವಿಹರೇಯ್ಯ।

"ಕಿಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅತ್ಥವಸಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಪಟಿಕೂಲಞ್ಚ ಅಪ್ಪಟಿಕೂಲಞ್ಚ ತದುಭಯಂ ಅಭಿನಿವಜ್ಜೇತ್ವಾ ಉಪೇಕ್ಖಕೋ ವಿಹರೇಯ್ಯ? 'ಸತೋ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಮಾ ಮೇ ಕ್ವಚನಿ [ಕ್ವಚಿನಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰)] ಕತ್ಥಚಿ ಕಿಞ್ಚನಂ [ಕಿಞ್ಚನ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ರಜನೀಯೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ರಾಗೋ ಉದಪಾದಿ, ಮಾ ಮೇ ಕ್ವಚನಿ ಕತ್ಥಚಿ ಕಿಞ್ಚನಂ ದೋಸನೀಯೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ದೋಸೋ ಉದಪಾದಿ, ಮಾ ಮೇ ಕ್ವಚನಿ ಕತ್ಥಚಿ ಕಿಞ್ಚನಂ ಮೋಹನೀಯೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಮೋಹೋ ಉದಪಾದೀ'ತಿ - ಇದಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅತ್ಥವಸಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಪಟಿಕೂಲಞ್ಚ ಅಪ್ಪಟಿಕೂಲಞ್ಚ ತದುಭಯಂ ಅಭಿನಿವಜ್ಜೇತ್ವಾ ಉಪೇಕ್ಖಕೋ ವಿಹರೇಯ್ಯ ಸತೋ ಸಮ್ಪಜಾನೋ"ತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ನಿರಯಸುತ್ತಂ

೧೪೫. "ಪಞ್ಚಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಯಥಾಭತಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ಏವಂ ನಿರಯೇ। ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ಪಾಣಾತಿಪಾತೀ ಹೋತಿ, ಅದಿನ್ನಾದಾಯೀ ಹೋತಿ, ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರೀ ಹೋತಿ, ಮುಸಾವಾದೀ ಹೋತಿ, ಸುರಾಮೇರಯಮಜ್ಜಪಮಾದಟ್ಠಾಯೀ ಹೋತಿ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಯಥಾಭತಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ಏವಂ ನಿರಯೇ।

"ಪಞ್ಚಹಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಯಥಾಭತಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ಏವಂ ಸಗ್ಗೇ। ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಅದಿನ್ನಾದಾನಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಮುಸಾವಾದಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಸುರಾಮೇರಯಮಜ್ಜಪಮಾದಟ್ಠಾನಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಯಥಾಭತಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ಏವಂ ಸಗ್ಗೇ"ತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ಮಿತ್ತಸುತ್ತಂ

೧೪೬. “ಪಞ್ಚಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ಮಿತ್ತೋ ನ ಸೇವಿತಬ್ಬೋ। ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ಕಮ್ಮನ್ತಂ ಕಾರೇತಿ, ಅಧಿಕರಣಂ ಆದಿಯತಿ, ಪಾಮೋಕ್ಖೇಸು ಭಿಕ್ಖೂಸು ಪಟಿವಿರುದ್ಧೋ ಹೋತಿ, ದೀಘಚಾರಿಕಂ ಅನವತ್ಥಚಾರಿಕಂ [ಅವತ್ಥಾನಚಾರಿಕಂ (ಸ್ಯಾ॰)] ಅನುಯುತ್ತೋ ವಿಹರತಿ, ನಪ್ಪಟಿಬಲೋ ಹೋತಿ ಕಾಲೇನ ಕಾಲಂ ಧಮ್ಮಿಯಾ ಕಥಾಯ ಸನ್ದಸ್ಸೇತುಂ ಸಮಾದಪೇತುಂ ಸಮುತ್ತೇಜೇತುಂ ಸಮ್ಪಹಂಸೇತುಂ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ಮಿತ್ತೋ ನ ಸೇವಿತಬ್ಬೋ।

“ಪಞ್ಚಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ಮಿತ್ತೋ ಸೇವಿತಬ್ಬೋ। ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ನ ಕಮ್ಮನ್ತಂ ಕಾರೇತಿ, ನ ಅಧಿಕರಣಂ ಆದಿಯತಿ, ನ ಪಾಮೋಕ್ಖೇಸು ಭಿಕ್ಖೂಸು ಪಟಿವಿರುದ್ಧೋ ಹೋತಿ, ನ ದೀಘಚಾರಿಕಂ ಅನವತ್ಥಚಾರಿಕಂ ಅನುಯುತ್ತೋ ವಿಹರತಿ, ಪಟಿಬಲೋ ಹೋತಿ ಕಾಲೇನ ಕಾಲಂ ಧಮ್ಮಿಯಾ ಕಥಾಯ ಸನ್ದಸ್ಸೇತುಂ ಸಮಾದಪೇತುಂ ಸಮುತ್ತೇಜೇತುಂ ಸಮ್ಪಹಂಸೇತುಂ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ಮಿತ್ತೋ ಸೇವಿತಬ್ಬೋ”ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ಅಸಪ್ಪುರಿಸದಾನಸುತ್ತಂ

೧೪೭. “ಪಞ್ಚಿಮಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಪ್ಪುರಿಸದಾನಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಪಞ್ಚ? ಅಸಕ್ಕಚ್ಚಂ ದೇತಿ, ಅಚಿತ್ತೀಕತ್ವಾ [ಅಚಿತ್ತಿಕತ್ವಾ (ಪೀ॰), ಅಚಿತಿಂ ಕತ್ವಾ (ಸ್ಯಾ॰), ಅಚಿತ್ತಿಂ ಕತ್ವಾ (ಕ॰)] ದೇತಿ, ಅಸಹತ್ಥಾ ದೇತಿ, ಅಪವಿದ್ಧಂ [ಅಪವಿಟ್ಟಂ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ದೇತಿ, ಅನಾಗಮನದಿಟ್ಠಿಕೋ ದೇತಿ। ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ಅಸಪ್ಪುರಿಸದಾನಾನಿ।

“ಪಞ್ಚಿಮಾನಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಪ್ಪುರಿಸದಾನಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಪಞ್ಚ? ಸಕ್ಕಚ್ಚಂ ದೇತಿ, ಚಿತ್ತೀಕತ್ವಾ ದೇತಿ, ಸಹತ್ಥಾ ದೇತಿ, ಅನಪವಿದ್ಧಂ ದೇತಿ, ಆಗಮನದಿಟ್ಠಿಕೋ ದೇತಿ। ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ಸಪ್ಪುರಿಸದಾನಾನೀ”ತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ಸಪ್ಪುರಿಸದಾನಸುತ್ತಂ

೧೪೮. “ಪಞ್ಚಿಮಾನಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಪ್ಪುರಿಸದಾನಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಪಞ್ಚ? ಸದ್ಧಾಯ ದಾನಂ ದೇತಿ, ಸಕ್ಕಚ್ಚಂ ದಾನಂ ದೇತಿ, ಕಾಲೇನ ದಾನಂ ದೇತಿ, ಅನುಗ್ಗಹಿತಚಿತ್ತೋ [ಅನಗ್ಗಹಿತಚಿತ್ತೋ (ಸೀ॰)] ದಾನಂ ದೇತಿ, ಅತ್ತಾನಞ್ಚ ಪರಞ್ಚ ಅನುಪಹಚ್ಚ ದಾನಂ ದೇತಿ।

“ಸದ್ಧಾಯ ಖೋ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದಾನಂ ದತ್ವಾ ಯತ್ಥ ಯತ್ಥ ತಸ್ಸ ದಾನಸ್ಸ ವಿಪಾಕೋ ನಿಬ್ಬತ್ತತಿ, ಅಡ್ಢೋ ಚ ಹೋತಿ ಮಹದ್ಧನೋ ಮಹಾಭೋಗೋ, ಅಭಿರೂಪೋ ಚ ಹೋತಿ ದಸ್ಸನೀಯೋ ಪಾಸಾದಿಕೋ ಪರಮಾಯ ವಣ್ಣಪೋಕ್ಖರತಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತೋ।

“ಸಕ್ಕಚ್ಚಂ ಖೋ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದಾನಂ ದತ್ವಾ ಯತ್ಥ ಯತ್ಥ ತಸ್ಸ ದಾನಸ್ಸ ವಿಪಾಕೋ ನಿಬ್ಬತ್ತತಿ, ಅಡ್ಢೋ ಚ ಹೋತಿ ಮಹದ್ಧನೋ ಮಹಾಭೋಗೋ। ಯೇಪಿಸ್ಸ ತೇ ಹೋನ್ತಿ ಪುತ್ತಾತಿ ವಾ ದಾರಾತಿ ವಾ ದಾಸಾತಿ ವಾ ಪೇಸ್ಸಾತಿ ವಾ ಕಮ್ಮಕರಾತಿ [ಕಮ್ಮಕಾರಾತಿ (ಕ॰)] ವಾ, ತೇಪಿ ಸುಸ್ಸೂಸನ್ತಿ ಸೋತಂ ಓದಹನ್ತಿ ಅಞ್ಞಾ ಚಿತ್ತಂ ಉಪಟ್ಠಪೇನ್ತಿ।

“ಕಾಲೇನ ಖೋ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದಾನಂ ದತ್ವಾ ಯತ್ಥ ಯತ್ಥ ತಸ್ಸ ದಾನಸ್ಸ ವಿಪಾಕೋ ನಿಬ್ಬತ್ತತಿ, ಅಡ್ಢೋ ಚ ಹೋತಿ ಮಹದ್ಧನೋ ಮಹಾಭೋಗೋ; ಕಾಲಾಗತಾ ಚಸ್ಸ ಅತ್ಥಾ ಪಚುರಾ ಹೋನ್ತಿ।

“ಅನುಗ್ಗಹಿತಚಿತ್ತೋ ಖೋ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದಾನಂ ದತ್ವಾ ಯತ್ಥ ಯತ್ಥ ತಸ್ಸ ದಾನಸ್ಸ ವಿಪಾಕೋ ನಿಬ್ಬತ್ತತಿ, ಅಡ್ಢೋ ಚ ಹೋತಿ ಮಹದ್ಧನೋ ಮಹಾಭೋಗೋ; ಉಳಾರೇಸು ಚ ಪಞ್ಚಸು ಕಾಮಗುಣೇಸು ಭೋಗಾಯ ಚಿತ್ತಂ ನಮತಿ।

“ಅತ್ತಾನಞ್ಚ ಪರಞ್ಚ ಅನುಪಹಚ್ಚ ಖೋ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದಾನಂ ದತ್ವಾ ಯತ್ಥ ಯತ್ಥ ತಸ್ಸ ದಾನಸ್ಸ ವಿಪಾಕೋ ನಿಬ್ಬತ್ತತಿ, ಅಡ್ಢೋ ಚ ಹೋತಿ ಮಹದ್ಧನೋ ಮಹಾಭೋಗೋ; ನ ಚಸ್ಸ ಕುತೋಚಿ ಭೋಗಾನಂ ಉಪಘಾತೋ ಆಗಚ್ಛತಿ ಅಗ್ಗಿತೋ ವಾ ಉದಕತೋ ವಾ ರಾಜತೋ ವಾ ಚೋರತೋ ವಾ ಅಪ್ಪಿಯತೋ ವಾ ದಾಯಾದತೋ ವಾ [ಅಪ್ಪಿಯತೋ ವಾ ದಾಯಾದತೋ ವಾ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰), ಅಪ್ಪಿಯದಾಯಾದತೋ ವಾ (ಕ॰)]। ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ಸಪ್ಪುರಿಸದಾನಾನೀ”ತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ಪಠಮಸಮಯವಿಮುತ್ತಸುತ್ತಂ

೧೪೯. “ಪಞ್ಚಿಮೇ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ ಸಮಯವಿಮುತ್ತಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಪರಿಹಾನಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಕಮ್ಮಾರಾಮತಾ, ಭಸ್ಸಾರಾಮತಾ, ನಿದ್ದಾರಾಮತಾ , ಸಙ್ಗಣಿಕಾರಾಮತಾ, ಯಥಾವಿಮುತ್ತಂ ಚಿತ್ತಂ ನ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖತಿ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ಧಮ್ಮಾ ಸಮಯವಿಮುತ್ತಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಪರಿಹಾನಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ।

“ಪಞ್ಚಿಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ ಸಮಯವಿಮುತ್ತಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅಪರಿಹಾನಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ನ ಕಮ್ಮಾರಾಮತಾ, ನ ಭಸ್ಸಾರಾಮತಾ, ನ ನಿದ್ದಾರಾಮತಾ, ನ ಸಙ್ಗಣಿಕಾರಾಮತಾ, ಯಥಾವಿಮುತ್ತಂ ಚಿತ್ತಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖತಿ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ಧಮ್ಮಾ ಸಮಯವಿಮುತ್ತಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅಪರಿಹಾನಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತೀ”ತಿ। ನವಮಂ।

೧೦. ದುತಿಯಸಮಯವಿಮುತ್ತಸುತ್ತಂ

೧೫೦. [ಕಥಾ॰ ೨೬೭] “ಪಞ್ಚಿಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ ಸಮಯವಿಮುತ್ತಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಪರಿಹಾನಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಕಮ್ಮಾರಾಮತಾ, ಭಸ್ಸಾರಾಮತಾ, ನಿದ್ದಾರಾಮತಾ, ಇನ್ದ್ರಿಯೇಸು ಅಗುತ್ತದ್ವಾರತಾ, ಭೋಜನೇ ಅಮತ್ತಞ್ಞುತಾ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ಧಮ್ಮಾ ಸಮಯವಿಮುತ್ತಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಪರಿಹಾನಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ।

“ಪಞ್ಚಿಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ ಸಮಯವಿಮುತ್ತಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅಪರಿಹಾನಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ನ ಕಮ್ಮಾರಾಮತಾ, ನ ಭಸ್ಸಾರಾಮತಾ, ನ ನಿದ್ದಾರಾಮತಾ, ಇನ್ದ್ರಿಯೇಸು ಗುತ್ತದ್ವಾರತಾ, ಭೋಜನೇ ಮತ್ತಞ್ಞುತಾ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ಧಮ್ಮಾ ಸಮಯವಿಮುತ್ತಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅಪರಿಹಾನಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತೀ”ತಿ। ದಸಮಂ।

ತಿಕಣ್ಡಕೀವಗ್ಗೋ ಪಞ್ಚಮೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ –

ದತ್ವಾ ಅವಜಾನಾತಿ ಆರಭತಿ ಚ, ಸಾರನ್ದದ ತಿಕಣ್ಡ ನಿರಯೇನ ಚ।
ಮಿತ್ತೋ ಅಸಪ್ಪುರಿಸಸಪ್ಪುರಿಸೇನ, ಸಮಯವಿಮುತ್ತಂ ಅಪರೇ ದ್ವೇತಿ॥

ತತಿಯಪಣ್ಣಾಸಕಂ ಸಮತ್ತಂ।

೪. ಚತುತ್ಥಪಣ್ಣಾಸಕಂ

(೧೬) ೧. ಸದ್ಧಮ್ಮವಗ್ಗೋ

೧. ಪಠಮಸಮ್ಮತ್ತನಿಯಾಮಸುತ್ತಂ

೧೫೧. “ಪಞ್ಚಹಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಸುಣನ್ತೋಪಿ ಸದ್ಧಮ್ಮಂ ಅಭಬ್ಬೋ ನಿಯಾಮಂ ಓಕ್ಕಮಿತುಂ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಸಮ್ಮತ್ತಂ। ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ಕಥಂ ಪರಿಭೋತಿ, ಕಥಿಕಂ [ಕಥಿತಂ (ಕ॰)] ಪರಿಭೋತಿ, ಅತ್ತಾನಂ ಪರಿಭೋತಿ, ವಿಕ್ಖಿತ್ತಚಿತ್ತೋ ಧಮ್ಮಂ ಸುಣಾತಿ, ಅನೇಕಗ್ಗಚಿತ್ತೋ ಅಯೋನಿಸೋ ಚ [ಅಯೋನಿಸೋ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ಮನಸಿ ಕರೋತಿ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಸುಣನ್ತೋಪಿ ಸದ್ಧಮ್ಮಂ ಅಭಬ್ಬೋ ನಿಯಾಮಂ ಓಕ್ಕಮಿತುಂ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಸಮ್ಮತ್ತಂ।

“ಪಞ್ಚಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಸುಣನ್ತೋ ಸದ್ಧಮ್ಮಂ ಭಬ್ಬೋ ನಿಯಾಮಂ ಓಕ್ಕಮಿತುಂ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಸಮ್ಮತ್ತಂ। ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ನ ಕಥಂ ಪರಿಭೋತಿ, ನ ಕಥಿಕಂ ಪರಿಭೋತಿ, ನ ಅತ್ತಾನಂ ಪರಿಭೋತಿ, ಅವಿಕ್ಖಿತ್ತಚಿತ್ತೋ ಧಮ್ಮಂ ಸುಣಾತಿ, ಏಕಗ್ಗಚಿತ್ತೋ ಯೋನಿಸೋ ಚ ಮನಸಿ ಕರೋತಿ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಸುಣನ್ತೋ ಸದ್ಧಮ್ಮಂ ಭಬ್ಬೋ ನಿಯಾಮಂ ಓಕ್ಕಮಿತುಂ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಸಮ್ಮತ್ತ”ನ್ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ದುತಿಯಸಮ್ಮತ್ತನಿಯಾಮಸುತ್ತಂ

೧೫೨. “ಪಞ್ಚಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಸುಣನ್ತೋಪಿ ಸದ್ಧಮ್ಮಂ ಅಭಬ್ಬೋ ನಿಯಾಮಂ ಓಕ್ಕಮಿತುಂ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಸಮ್ಮತ್ತಂ। ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ಕಥಂ ಪರಿಭೋತಿ, ಕಥಿಕಂ ಪರಿಭೋತಿ, ಅತ್ತಾನಂ ಪರಿಭೋತಿ, ದುಪ್ಪಞ್ಞೋ ಹೋತಿ ಜಳೋ ಏಳಮೂಗೋ, ಅನಞ್ಞಾತೇ ಅಞ್ಞಾತಮಾನೀ ಹೋತಿ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಸುಣನ್ತೋಪಿ ಸದ್ಧಮ್ಮಂ ಅಭಬ್ಬೋ ನಿಯಾಮಂ ಓಕ್ಕಮಿತುಂ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಸಮ್ಮತ್ತಂ।

“ಪಞ್ಚಹಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಸುಣನ್ತೋ ಸದ್ಧಮ್ಮಂ ಭಬ್ಬೋ ನಿಯಾಮಂ ಓಕ್ಕಮಿತುಂ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಸಮ್ಮತ್ತಂ। ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ನ ಕಥಂ ಪರಿಭೋತಿ, ನ ಕಥಿಕಂ ಪರಿಭೋತಿ, ನ ಅತ್ತಾನಂ ಪರಿಭೋತಿ, ಪಞ್ಞವಾ ಹೋತಿ ಅಜಳೋ ಅನೇಳಮೂಗೋ, ನ ಅನಞ್ಞಾತೇ ಅಞ್ಞಾತಮಾನೀ ಹೋತಿ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಸುಣನ್ತೋ ಸದ್ಧಮ್ಮಂ ಭಬ್ಬೋ ನಿಯಾಮಂ ಓಕ್ಕಮಿತುಂ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಸಮ್ಮತ್ತ”ನ್ತಿ। ದುತಿಯಂ।

೩. ತತಿಯಸಮ್ಮತ್ತನಿಯಾಮಸುತ್ತಂ

೧೫೩. “ಪಞ್ಚಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಸುಣನ್ತೋಪಿ ಸದ್ಧಮ್ಮಂ ಅಭಬ್ಬೋ ನಿಯಾಮಂ ಓಕ್ಕಮಿತುಂ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಸಮ್ಮತ್ತಂ। ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ಮಕ್ಖೀ ಧಮ್ಮಂ ಸುಣಾತಿ ಮಕ್ಖಪರಿಯುಟ್ಠಿತೋ, ಉಪಾರಮ್ಭಚಿತ್ತೋ [ಸಉಪಾರಮ್ಭಚಿತ್ತೋ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ಧಮ್ಮಂ ಸುಣಾತಿ ರನ್ಧಗವೇಸೀ, ಧಮ್ಮದೇಸಕೇ ಆಹತಚಿತ್ತೋ ಹೋತಿ ಖೀಲಜಾತೋ [ಖಿಲಜಾತೋ (ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰)], ದುಪ್ಪಞ್ಞೋ ಹೋತಿ ಜಳೋ ಏಳಮೂಗೋ, ಅನಞ್ಞಾತೇ ಅಞ್ಞಾತಮಾನೀ ಹೋತಿ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಸುಣನ್ತೋಪಿ ಸದ್ಧಮ್ಮಂ ಅಭಬ್ಬೋ ನಿಯಾಮಂ ಓಕ್ಕಮಿತುಂ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಸಮ್ಮತ್ತಂ।

“ಪಞ್ಚಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಸುಣನ್ತೋ ಸದ್ಧಮ್ಮಂ ಭಬ್ಬೋ ನಿಯಾಮಂ ಓಕ್ಕಮಿತುಂ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಸಮ್ಮತ್ತಂ। ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ಅಮಕ್ಖೀ ಧಮ್ಮಂ ಸುಣಾತಿ ನ ಮಕ್ಖಪರಿಯುಟ್ಠಿತೋ, ಅನುಪಾರಮ್ಭಚಿತ್ತೋ ಧಮ್ಮಂ ಸುಣಾತಿ ನ

ರನ್ಧಗವೇಸೀ, ಧಮ್ಮದೇಸಕೇ ಅನಾಹತಚಿತ್ತೋ ಹೋತಿ ಅಖೀಲಜಾತೋ, ಪಞ್ಞವಾ ಹೋತಿ ಅಜಳೋ ಅನೇಳಮೂಗೋ, ನ ಅನಞ್ಞಾತೇ ಅಞ್ಞಾತಮಾನೀ ಹೋತಿ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಸುಣನ್ತೋ ಸದ್ಧಮ್ಮಂ ಭಬ್ಬೋ ನಿಯಾಮಂ ಓಕ್ಕಮಿತುಂ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಸಮ್ಮತ್ತ"ನ್ತಿ। ತತಿಯಂ।

೪. ಪಠಮಸದ್ಧಮ್ಮಸಮ್ಮೋಸಸುತ್ತಂ

೧೫೪. "ಪಞ್ಚಿಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ ಸದ್ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಸಮ್ಮೋಸಾಯ ಅನ್ತರಧಾನಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂ ನ ಸಕ್ಕಚ್ಚಂ ಧಮ್ಮಂ ಸುಣನ್ತಿ, ನ ಸಕ್ಕಚ್ಚಂ ಧಮ್ಮಂ ಪರಿಯಾಪುಣನ್ತಿ, ನ ಸಕ್ಕಚ್ಚಂ ಧಮ್ಮಂ ಧಾರೇನ್ತಿ, ನ ಸಕ್ಕಚ್ಚಂ ಧಾತಾನಂ [ಧತಾನಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಧಮ್ಮಾನಂ ಅತ್ಥಂ ಉಪಪರಿಕ್ಖನ್ತಿ, ನ ಸಕ್ಕಚ್ಚಂ ಅತ್ಥಮಞ್ಞಾಯ ಧಮ್ಮಮಞ್ಞಾಯ ಧಮ್ಮಾನುಧಮ್ಮಂ ಪಟಿಪಜ್ಜನ್ತಿ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ಧಮ್ಮಾ ಸದ್ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಸಮ್ಮೋಸಾಯ ಅನ್ತರಧಾನಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ।

"ಪಞ್ಚಿಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ ಸದ್ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಠಿತಿಯಾ ಅಸಮ್ಮೋಸಾಯ ಅನನ್ತರಧಾನಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂ ಸಕ್ಕಚ್ಚಂ ಧಮ್ಮಂ ಸುಣನ್ತಿ, ಸಕ್ಕಚ್ಚಂ ಧಮ್ಮಂ ಪರಿಯಾಪುಣನ್ತಿ, ಸಕ್ಕಚ್ಚಂ ಧಮ್ಮಂ ಧಾರೇನ್ತಿ, ಸಕ್ಕಚ್ಚಂ ಧಾತಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಅತ್ಥಂ ಉಪಪರಿಕ್ಖನ್ತಿ, ಸಕ್ಕಚ್ಚಂ ಅತ್ಥಮಞ್ಞಾಯ ಧಮ್ಮಮಞ್ಞಾಯ ಧಮ್ಮಾನುಧಮ್ಮಂ ಪಟಿಪಜ್ಜನ್ತಿ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ಧಮ್ಮಾ ಸದ್ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಠಿತಿಯಾ ಅಸಮ್ಮೋಸಾಯ ಅನನ್ತರಧಾನಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತೀ"ತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ದುತಿಯಸದ್ಧಮ್ಮಸಮ್ಮೋಸಸುತ್ತಂ

೧೫೫. "ಪಞ್ಚಿಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ ಸದ್ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಸಮ್ಮೋಸಾಯ ಅನ್ತರಧಾನಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂ ಧಮ್ಮಂ ನ ಪರಿಯಾಪುಣನ್ತಿ - ಸುತ್ತಂ, ಗೇಯ್ಯಂ, ವೇಯ್ಯಾಕರಣಂ, ಗಾಥಂ, ಉದಾನಂ, ಇತಿವುತ್ತಕಂ, ಜಾತಕಂ, ಅಬ್ಭುತಧಮ್ಮಂ, ವೇದಲ್ಲಂ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಠಮೋ ಧಮ್ಮೋ ಸದ್ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಸಮ್ಮೋಸಾಯ ಅನ್ತರಧಾನಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂ ಯಥಾಸುತಂ ಯಥಾಪರಿಯತ್ತಂ ಧಮ್ಮಂ ನ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಪರೇಸಂ ದೇಸೇನ್ತಿ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುತಿಯೋ ಧಮ್ಮೋ ಸದ್ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಸಮ್ಮೋಸಾಯ ಅನ್ತರಧಾನಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂ ಯಥಾಸುತಂ ಯಥಾಪರಿಯತ್ತಂ ಧಮ್ಮಂ ನ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಪರಂ [ಪರೇಸಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰), ಪರೇ (?)] ವಾಚೇನ್ತಿ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತತಿಯೋ ಧಮ್ಮೋ ಸದ್ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಸಮ್ಮೋಸಾಯ ಅನ್ತರಧಾನಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂ ಯಥಾಸುತಂ ಯಥಾಪರಿಯತ್ತಂ ಧಮ್ಮಂ ನ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಸಜ್ಝಾಯಂ ಕರೋನ್ತಿ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತುತ್ಥೋ ಧಮ್ಮೋ ಸದ್ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಸಮ್ಮೋಸಾಯ ಅನ್ತರಧಾನಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂ ಯಥಾಸುತಂ ಯಥಾಪರಿಯತ್ತಂ ಧಮ್ಮಂ ನ ಚೇತಸಾ ಅನುವಿತಕ್ಕೇನ್ತಿ ಅನುವಿಚಾರೇನ್ತಿ ಮನಸಾನುಪೇಕ್ಖನ್ತಿ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಮೋ ಧಮ್ಮೋ ಸದ್ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಸಮ್ಮೋಸಾಯ ಅನ್ತರಧಾನಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ಧಮ್ಮಾ ಸದ್ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಸಮ್ಮೋಸಾಯ ಅನ್ತರಧಾನಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ।

"ಪಞ್ಚಿಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ ಸದ್ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಠಿತಿಯಾ ಅಸಮ್ಮೋಸಾಯ ಅನನ್ತರಧಾನಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂ ಧಮ್ಮಂ ಪರಿಯಾಪುಣನ್ತಿ - ಸುತ್ತಂ, ಗೇಯ್ಯಂ, ವೇಯ್ಯಾಕರಣಂ, ಗಾಥಂ, ಉದಾನಂ, ಇತಿವುತ್ತಕಂ, ಜಾತಕಂ, ಅಬ್ಭುತಧಮ್ಮಂ, ವೇದಲ್ಲಂ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಠಮೋ ಧಮ್ಮೋ ಸದ್ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಠಿತಿಯಾ ಅಸಮ್ಮೋಸಾಯ ಅನನ್ತರಧಾನಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂ ಯಥಾಸುತಂ ಯಥಾಪರಿಯತ್ತಂ ಧಮ್ಮಂ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಪರೇಸಂ ದೇಸೇನ್ತಿ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುತಿಯೋ ಧಮ್ಮೋ ಸದ್ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಠಿತಿಯಾ ಅಸಮ್ಮೋಸಾಯ ಅನನ್ತರಧಾನಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂ ಯಥಾಸುತಂ ಯಥಾಪರಿಯತ್ತಂ ಧಮ್ಮಂ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಪರಂ ವಾಚೇನ್ತಿ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತತಿಯೋ ಧಮ್ಮೋ ಸದ್ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಠಿತಿಯಾ ಅಸಮ್ಮೋಸಾಯ ಅನನ್ತರಧಾನಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ಭಿಕ್ಖೂ ಯಥಾಸುತಂ ಯಥಾಪರಿಯತ್ತಂ ಧಮ್ಮಂ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಸಜ್ಝಾಯಂ ಕರೋನ್ತಿ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತುತ್ಥೋ ಧಮ್ಮೋ ಸದ್ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಠಿತಿಯಾ ಅಸಮ್ಮೋಸಾಯ ಅನನ್ತರಧಾನಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂ ಯಥಾಸುತಂ ಯಥಾಪರಿಯತ್ತಂ ಧಮ್ಮಂ ಚೇತಸಾ ಅನುವಿತಕ್ಕೇನ್ತಿ ಅನುವಿಚಾರೇನ್ತಿ ಮನಸಾನುಪೇಕ್ಖನ್ತಿ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಮೋ ಧಮ್ಮೋ ಸದ್ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಠಿತಿಯಾ ಅಸಮ್ಮೋಸಾಯ ಅನನ್ತರಧಾನಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ಧಮ್ಮಾ ಸದ್ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಠಿತಿಯಾ ಅಸಮ್ಮೋಸಾಯ ಅನನ್ತರಧಾನಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತೀ”ತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ತತಿಯಸದ್ಧಮ್ಮಸಮ್ಮೋಸಸುತ್ತಂ

೧೫೬. [ಅ॰ ನಿ॰ ೪.೧೬೦] “ಪಞ್ಚಿಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ ಸದ್ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಸಮ್ಮೋಸಾಯ ಅನ್ತರಧಾನಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂ ದುಗ್ಗಹಿತಂ ಸುತ್ತನ್ತಂ ಪರಿಯಾಪುಣನ್ತಿ ದುನ್ನಿಕ್ಖಿತ್ತೇಹಿ ಪದಬ್ಯಞ್ಜನೇಹಿ । ದುನ್ನಿಕ್ಖಿತ್ತಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪದಬ್ಯಞ್ಜನಸ್ಸ ಅತ್ಥೋಪಿ ದುನ್ನಯೋ ಹೋತಿ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಠಮೋ ಧಮ್ಮೋ ಸದ್ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಸಮ್ಮೋಸಾಯ ಅನ್ತರಧಾನಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂ ದುಬ್ಬಚಾ ಹೋನ್ತಿ, ದೋವಚಸ್ಸಕರಣೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತಾ, ಅಕ್ಖಮಾ ಅಪ್ಪದಕ್ಖಿಣಗ್ಗಾಹಿನೋ ಅನುಸಾಸನಿಂ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುತಿಯೋ ಧಮ್ಮೋ ಸದ್ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಸಮ್ಮೋಸಾಯ ಅನ್ತರಧಾನಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯೇ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಬಹುಸ್ಸುತಾ ಆಗತಾಗಮಾ ಧಮ್ಮಧರಾ ವಿನಯಧರಾ ಮಾತಿಕಾಧರಾ, ತೇ ನ ಸಕ್ಕಚ್ಚಂ ಸುತ್ತನ್ತಂ ಪರಂ ವಾಚೇನ್ತಿ; ತೇಸಂ ಅಚ್ಚಯೇನ ಛಿನ್ನಮೂಲಕೋ ಸುತ್ತನ್ತೋ ಹೋತಿ ಅಪ್ಪಟಿಸರಣೋ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತತಿಯೋ ಧಮ್ಮೋ ಸದ್ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಸಮ್ಮೋಸಾಯ ಅನ್ತರಧಾನಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಥೇರಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಬಾಹುಲಿಕಾ ಹೋನ್ತಿ ಸಾಥಲಿಕಾ ಓಕ್ಕಮನೇ ಪುಬ್ಬಙ್ಗಮಾ ಪವಿವೇಕೇ ನಿಕ್ಖಿತ್ತಧುರಾ , ನ ವೀರಿಯಂ ಆರಭನ್ತಿ ಅಪ್ಪತ್ತಸ್ಸ ಪತ್ತಿಯಾ ಅನಧಿಗತಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ ಅಸಚ್ಛಿಕತಸ್ಸ ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯ। ತೇಸಂ ಪಚ್ಛಿಮಾ ಜನತಾ ದಿಟ್ಠಾನುಗತಿಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। ಸಾಪಿ ಹೋತಿ ಬಾಹುಲಿಕಾ ಸಾಥಲಿಕಾ ಓಕ್ಕಮನೇ ಪುಬ್ಬಙ್ಗಮಾ ಪವಿವೇಕೇ ನಿಕ್ಖಿತ್ತಧುರಾ, ನ ವೀರಿಯಂ ಆರಭತಿ ಅಪ್ಪತ್ತಸ್ಸ ಪತ್ತಿಯಾ ಅನಧಿಗತಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ ಅಸಚ್ಛಿಕತಸ್ಸ ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತುತ್ಥೋ ಧಮ್ಮೋ ಸದ್ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಸಮ್ಮೋಸಾಯ ಅನ್ತರಧಾನಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಙ್ಘೋ ಭಿನ್ನೋ ಹೋತಿ। ಸಙ್ಘೇ ಖೋ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿನ್ನೇ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಅಕ್ಕೋಸಾ ಚ ಹೋನ್ತಿ, ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಪರಿಭಾಸಾ ಚ ಹೋನ್ತಿ, ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಪರಿಕ್ಖೇಪಾ ಚ ಹೋನ್ತಿ, ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಪರಿಚ್ಚಜನಾ [ಪರಿಚ್ಚಜಾ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ಚ ಹೋನ್ತಿ। ತತ್ಥ ಅಪ್ಪಸನ್ನಾ ಚೇವ ನಪ್ಪಸೀದನ್ತಿ, ಪಸನ್ನಾನಞ್ಚ ಏಕಚ್ಚಾನಂ ಅಞ್ಞಥತ್ತಂ ಹೋತಿ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಮೋ ಧಮ್ಮೋ ಸದ್ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಸಮ್ಮೋಸಾಯ ಅನ್ತರಧಾನಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ಧಮ್ಮಾ ಸದ್ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಸಮ್ಮೋಸಾಯ ಅನ್ತರಧಾನಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ।

“ಪಞ್ಚಿಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ ಸದ್ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಠಿತಿಯಾ ಅಸಮ್ಮೋಸಾಯ ಅನನ್ತರಧಾನಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂ ಸುಗ್ಗಹಿತಂ ಸುತ್ತನ್ತಂ ಪರಿಯಾಪುಣನ್ತಿ ಸುನಿಕ್ಖಿತ್ತೇಹಿ ಪದಬ್ಯಞ್ಜನೇಹಿ। ಸುನಿಕ್ಖಿತ್ತಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪದಬ್ಯಞ್ಜನಸ್ಸ ಅತ್ಥೋಪಿ ಸುನಯೋ ಹೋತಿ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಠಮೋ ಧಮ್ಮೋ ಸದ್ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಠಿತಿಯಾ ಅಸಮ್ಮೋಸಾಯ ಅನನ್ತರಧಾನಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂ ಸುವಚಾ ಹೋನ್ತಿ ಸೋವಚಸ್ಸಕರಣೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತಾ, ಖಮಾ ಪದಕ್ಖಿಣಗ್ಗಾಹಿನೋ ಅನುಸಾಸನಿಂ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುತಿಯೋ ಧಮ್ಮೋ ಸದ್ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಠಿತಿಯಾ ಅಸಮ್ಮೋಸಾಯ ಅನನ್ತರಧಾನಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯೇ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಬಹುಸ್ಸುತಾ ಆಗತಾಗಮಾ ಧಮ್ಮಧರಾ ವಿನಯಧರಾ ಮಾತಿಕಾಧರಾ, ತೇ ಸಕ್ಕಚ್ಚಂ ಸುತ್ತನ್ತಂ ಪರಂ ವಾಚೇನ್ತಿ; ತೇಸಂ ಅಚ್ಚಯೇನ ನ ಛಿನ್ನಮೂಲಕೋ [ಅಚ್ಛಿನ್ನಮೂಲಕೋ (ಕ॰) ಅ॰ ನಿ॰ ೪.೧೬೦] ಸುತ್ತನ್ತೋ ಹೋತಿ ಸಪ್ಪಟಿಸರಣೋ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತತಿಯೋ ಧಮ್ಮೋ ಸದ್ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಠಿತಿಯಾ ಅಸಮ್ಮೋಸಾಯ ಅನನ್ತರಧಾನಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಥೇರಾ ಭಿಕ್ಖೂ ನ ಬಾಹುಲಿಕಾ ಹೋನ್ತಿ ನ ಸಾಥಲಿಕಾ, ಓಕ್ಕಮನೇ ನಿಕ್ಖಿತ್ತಧುರಾ ಪವಿವೇಕೇ ಪುಬ್ಬಙ್ಗಮಾ; ವೀರಿಯಂ ಆರಭನ್ತಿ ಅಪ್ಪತ್ತಸ್ಸ ಪತ್ತಿಯಾ ಅನಧಿಗತಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ ಅಸಚ್ಛಿಕತಸ್ಸ ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯ। ತೇಸಂ ಪಚ್ಛಿಮಾ ಜನತಾ ದಿಟ್ಠಾನುಗತಿಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। ಸಾಪಿ ಹೋತಿ ನ ಬಾಹುಲಿಕಾ ನ ಸಾಥಲಿಕಾ, ಓಕ್ಕಮನೇ ನಿಕ್ಖಿತ್ತಧುರಾ ಪವಿವೇಕೇ ಪುಬ್ಬಙ್ಗಮಾ, ವೀರಿಯಂ ಆರಭತಿ ಅಪ್ಪತ್ತಸ್ಸ ಪತ್ತಿಯಾ ಅನಧಿಗತಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ ಅಸಚ್ಛಿಕತಸ್ಸ ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತುತ್ಥೋ ಧಮ್ಮೋ ಸದ್ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಠಿತಿಯಾ ಅಸಮ್ಮೋಸಾಯ ಅನನ್ತರಧಾನಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಙ್ಘೋ ಸಮಗ್ಗೋ ಸಮ್ಮೋದಮಾನೋ ಅವಿವದಮಾನೋ ಏಕುದ್ದೇಸೋ ಫಾಸುಂ ವಿಹರತಿ। ಸಙ್ಘೇ ಖೋ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಗ್ಗೇ ನ ಚೇವ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಅಕ್ಕೋಸಾ ಹೋನ್ತಿ, ನ ಚ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಪರಿಭಾಸಾ ಹೋನ್ತಿ, ನ ಚ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಪರಿಕ್ಖೇಪಾ ಹೋನ್ತಿ, ನ ಚ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಪರಿಚ್ಚಜನಾ ಹೋನ್ತಿ। ತತ್ಥ ಅಪ್ಪಸನ್ನಾ ಚೇವ ಪಸೀದನ್ತಿ, ಪಸನ್ನಾನಞ್ಚ ಭಿಯ್ಯೋಭಾವೋ ಹೋತಿ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಮೋ ಧಮ್ಮೋ ಸದ್ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಠಿತಿಯಾ ಅಸಮ್ಮೋಸಾಯ ಅನನ್ತರಧಾನಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ಧಮ್ಮಾ ಸದ್ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಠಿತಿಯಾ ಅಸಮ್ಮೋಸಾಯ ಅನನ್ತರಧಾನಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತೀ”ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ದುಕ್ಕಥಾಸುತ್ತಂ

೧೫೭. “ಪಞ್ಚನ್ನಂ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲಾನಂ ಕಥಾ ದುಕ್ಕಥಾ ಪುಗ್ಗಲೇ ಪುಗ್ಗಲಂ [ಪುಗ್ಗಲಂ ಪುಗ್ಗಲಂ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಉಪನಿಧಾಯ। ಕತಮೇಸಂ ಪಞ್ಚನ್ನಂ? ಅಸ್ಸದ್ಧಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸದ್ಧಾಕಥಾ ದುಕ್ಕಥಾ; ದುಸ್ಸೀಲಸ್ಸ ಸೀಲಕಥಾ ದುಕ್ಕಥಾ; ಅಪ್ಪಸ್ಸುತಸ್ಸ ಬಾಹುಸಚ್ಚಕಥಾ ದುಕ್ಕಥಾ; ಮಚ್ಛರಿಸ್ಸ [ಮಚ್ಛರಿಯಸ್ಸ (ಸೀ॰ ಪೀ॰ ಕ॰)] ಚಾಗಕಥಾ ದುಕ್ಕಥಾ; ದುಪ್ಪಞ್ಞಸ್ಸ ಪಞ್ಞಾಕಥಾ ದುಕ್ಕಥಾ।

“ಕಸ್ಮಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸ್ಸದ್ಧಸ್ಸ ಸದ್ಧಾಕಥಾ ದುಕ್ಕಥಾ? ಅಸ್ಸದ್ಧೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸದ್ಧಾಕಥಾಯ ಕಚ್ಛಮಾನಾಯ ಅಭಿಸಜ್ಜತಿ ಕುಪ್ಪತಿ ಬ್ಯಾಪಜ್ಜತಿ ಪತಿತ್ಥೀಯತಿ ಕೋಪಞ್ಚ ದೋಸಞ್ಚ ಅಪ್ಪಚ್ಚಯಞ್ಚ ಪಾತುಕರೋತಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ತಞ್ಹಿ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸದ್ಧಾಸಮ್ಪದಂ ಅತ್ತನಿ ನ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ [ನ ಸಮ್ಪಸ್ಸತಿ (ಸೀ॰)], ನ ಚ ಲಭತಿ ತತೋನಿದಾನಂ ಪೀತಿಪಾಮೋಜ್ಜಂ। ತಸ್ಮಾ ಅಸ್ಸದ್ಧಸ್ಸ ಸದ್ಧಾಕಥಾ ದುಕ್ಕಥಾ।

“ಕಸ್ಮಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಸ್ಸೀಲಸ್ಸ ಸೀಲಕಥಾ ದುಕ್ಕಥಾ? ದುಸ್ಸೀಲೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸೀಲಕಥಾಯ ಕಚ್ಛಮಾನಾಯ ಅಭಿಸಜ್ಜತಿ ಕುಪ್ಪತಿ ಬ್ಯಾಪಜ್ಜತಿ ಪತಿತ್ಥೀಯತಿ ಕೋಪಞ್ಚ ದೋಸಞ್ಚ ಅಪ್ಪಚ್ಚಯಞ್ಚ ಪಾತುಕರೋತಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ತಞ್ಹಿ ಸೋ , ಭಿಕ್ಖವೇ,

ಸೀಲಸಮ್ಪದಂ ಅತ್ತನಿ ನ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ ನ ಚ ಲಭತಿ ತತೋನಿದಾನಂ ಪೀತಿಪಾಮೋಜ್ಜಂ। ತಸ್ಮಾ ದುಸ್ಸೀಲಸ್ಸ ಸೀಲಕಥಾ ದುಕ್ಕಥಾ।

“ಕಸ್ಮಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಪ್ಪಸ್ಸುತಸ್ಸ ಬಾಹುಸಚ್ಚಕಥಾ ದುಕ್ಕಥಾ? ಅಪ್ಪಸ್ಸುತೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬಾಹುಸಚ್ಚಕಥಾಯ ಕಚ್ಛಮಾನಾಯ ಅಭಿಸಜ್ಜತಿ ಕುಪ್ಪತಿ ಬ್ಯಾಪಜ್ಜತಿ ಪತಿತ್ಥೀಯತಿ ಕೋಪಞ್ಚ ದೋಸಞ್ಚ ಅಪ್ಪಚ್ಚಯಞ್ಚ ಪಾತುಕರೋತಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ತಞ್ಹಿ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುತಸಮ್ಪದಂ ಅತ್ತನಿ ನ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ, ನ ಚ ಲಭತಿ ತತೋನಿದಾನಂ ಪೀತಿಪಾಮೋಜ್ಜಂ। ತಸ್ಮಾ ಅಪ್ಪಸ್ಸುತಸ್ಸ ಬಾಹುಸಚ್ಚಕಥಾ ದುಕ್ಕಥಾ।

“ಕಸ್ಮಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಚ್ಛರಿಸ್ಸ ಚಾಗಕಥಾ ದುಕ್ಕಥಾ? ಮಚ್ಛರೀ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚಾಗಕಥಾಯ ಕಚ್ಛಮಾನಾಯ ಅಭಿಸಜ್ಜತಿ ಕುಪ್ಪತಿ ಬ್ಯಾಪಜ್ಜತಿ ಪತಿತ್ಥೀಯತಿ ಕೋಪಞ್ಚ ದೋಸಞ್ಚ ಅಪ್ಪಚ್ಚಯಞ್ಚ ಪಾತುಕರೋತಿ । ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ತಞ್ಹಿ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚಾಗಸಮ್ಪದಂ ಅತ್ತನಿ ನ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ ನ ಚ ಲಭತಿ ತತೋನಿದಾನಂ ಪೀತಿಪಾಮೋಜ್ಜಂ। ತಸ್ಮಾ ಮಚ್ಛರಿಸ್ಸ ಚಾಗಕಥಾ ದುಕ್ಕಥಾ।

“ಕಸ್ಮಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಪ್ಪಞ್ಞಸ್ಸ ಪಞ್ಞಾಕಥಾ ದುಕ್ಕಥಾ? ದುಪ್ಪಞ್ಞೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಞಾಕಥಾಯ ಕಚ್ಛಮಾನಾಯ ಅಭಿಸಜ್ಜತಿ ಕುಪ್ಪತಿ ಬ್ಯಾಪಜ್ಜತಿ ಪತಿತ್ಥೀಯತಿ ಕೋಪಞ್ಚ ದೋಸಞ್ಚ ಅಪ್ಪಚ್ಚಯಞ್ಚ ಪಾತುಕರೋತಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ತಞ್ಹಿ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಞಾಸಮ್ಪದಂ ಅತ್ತನಿ ನ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ, ನ ಚ ಲಭತಿ ತತೋನಿದಾನಂ ಪೀತಿಪಾಮೋಜ್ಜಂ। ತಸ್ಮಾ ದುಪ್ಪಞ್ಞಸ್ಸ ಪಞ್ಞಾಕಥಾ ದುಕ್ಕಥಾ। ಇಮೇಸಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಪುಗ್ಗಲಾನಂ ಕಥಾ ದುಕ್ಕಥಾ ಪುಗ್ಗಲೇ ಪುಗ್ಗಲಂ ಉಪನಿಧಾಯ।

“ಪಞ್ಚನ್ನಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲಾನಂ ಕಥಾ ಸುಕಥಾ ಪುಗ್ಗಲೇ ಪುಗ್ಗಲಂ ಉಪನಿಧಾಯ। ಕತಮೇಸಂ ಪಞ್ಚನ್ನಂ? ಸದ್ಧಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸದ್ಧಾಕಥಾ ಸುಕಥಾ; ಸೀಲವತೋ ಸೀಲಕಥಾ ಸುಕಥಾ; ಬಹುಸ್ಸುತಸ್ಸ ಬಾಹುಸಚ್ಚಕಥಾ ಸುಕಥಾ; ಚಾಗವತೋ ಚಾಗಕಥಾ ಸುಕಥಾ; ಪಞ್ಞವತೋ ಪಞ್ಞಾಕಥಾ ಸುಕಥಾ।

“ಕಸ್ಮಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸದ್ಧಸ್ಸ ಸದ್ಧಾಕಥಾ ಸುಕಥಾ? ಸದ್ಧೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸದ್ಧಾಕಥಾಯ ಕಚ್ಛಮಾನಾಯ ನಾಭಿಸಜ್ಜತಿ ನ ಕುಪ್ಪತಿ ನ ಬ್ಯಾಪಜ್ಜತಿ ನ ಪತಿತ್ಥೀಯತಿ ನ ಕೋಪಞ್ಚ ದೋಸಞ್ಚ ಅಪ್ಪಚ್ಚಯಞ್ಚ ಪಾತುಕರೋತಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ತಞ್ಹಿ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸದ್ಧಾಸಮ್ಪದಂ ಅತ್ತನಿ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ ಲಭತಿ ಚ ತತೋನಿದಾನಂ ಪೀತಿಪಾಮೋಜ್ಜಂ । ತಸ್ಮಾ ಸದ್ಧಸ್ಸ ಸದ್ಧಾಕಥಾ ಸುಕಥಾ।

“ಕಸ್ಮಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸೀಲವತೋ ಸೀಲಕಥಾ ಸುಕಥಾ? ಸೀಲವಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸೀಲಕಥಾಯ ಕಚ್ಛಮಾನಾಯ ನಾಭಿಸಜ್ಜತಿ ನ ಕುಪ್ಪತಿ ನ ಬ್ಯಾಪಜ್ಜತಿ ನ ಪತಿತ್ಥೀಯತಿ ನ ಕೋಪಞ್ಚ ದೋಸಞ್ಚ ಅಪ್ಪಚ್ಚಯಞ್ಚ ಪಾತುಕರೋತಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ತಞ್ಹಿ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸೀಲಸಮ್ಪದಂ ಅತ್ತನಿ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ, ಲಭತಿ ಚ ತತೋನಿದಾನಂ ಪೀತಿಪಾಮೋಜ್ಜಂ। ತಸ್ಮಾ ಸೀಲವತೋ ಸೀಲಕಥಾ ಸುಕಥಾ।

“ಕಸ್ಮಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬಹುಸ್ಸುತಸ್ಸ ಬಾಹುಸಚ್ಚಕಥಾ ಸುಕಥಾ? ಬಹುಸ್ಸುತೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬಾಹುಸಚ್ಚಕಥಾಯ ಕಚ್ಛಮಾನಾಯ ನಾಭಿಸಜ್ಜತಿ ನ ಕುಪ್ಪತಿ ನ ಬ್ಯಾಪಜ್ಜತಿ ನ ಪತಿತ್ಥೀಯತಿ ನ ಕೋಪಞ್ಚ ದೋಸಞ್ಚ ಅಪ್ಪಚ್ಚಯಞ್ಚ ಪಾತುಕರೋತಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ತಞ್ಹಿ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುತಸಮ್ಪದಂ ಅತ್ತನಿ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ, ಲಭತಿ ಚ ತತೋನಿದಾನಂ ಪೀತಿಪಾಮೋಜ್ಜಂ। ತಸ್ಮಾ ಬಹುಸ್ಸುತಸ್ಸ ಬಾಹುಸಚ್ಚಕಥಾ ಸುಕಥಾ।

“ಕಸ್ಮಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚಾಗವತೋ ಚಾಗಕಥಾ ಸುಕಥಾ? ಚಾಗವಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚಾಗಕಥಾಯ ಕಚ್ಛಮಾನಾಯ ನಾಭಿಸಜ್ಜತಿ ನ ಕುಪ್ಪತಿ ನ ಬ್ಯಾಪಜ್ಜತಿ ನ ಪತಿತ್ಥೀಯತಿ ನ ಕೋಪಞ್ಚ ದೋಸಞ್ಚ ಅಪ್ಪಚ್ಚಯಞ್ಚ ಪಾತುಕರೋತಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ತಞ್ಹಿ ಸೋ,

ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚಾಗಸಮ್ಪದಂ ಅತ್ತನಿ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ, ಲಭತಿ ಚ ತತೋನಿದಾನಂ ಪೀತಿಪಾಮೋಜ್ಜಂ। ತಸ್ಮಾ ಚಾಗವತೋ ಚಾಗಕಥಾ ಸುಕಥಾ।

"ಕಸ್ಮಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಞವತೋ ಪಞ್ಞಾಕಥಾ ಸುಕಥಾ? ಪಞ್ಞವಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಞಾಕಥಾಯ ಕಚ್ಛಮಾನಾಯ ನಾಭಿಸಜ್ಜತಿ ನ ಕುಪ್ಪತಿ ನ ಬ್ಯಾಪಜ್ಜತಿ ನ ಪತಿತ್ಥೀಯತಿ ನ ಕೋಪಞ್ಚ ದೋಸಞ್ಚ ಅಪ್ಪಚ್ಚಯಞ್ಚ ಪಾತುಕರೋತಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ತಞ್ಹಿ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಞಾಸಮ್ಪದಂ ಅತ್ತನಿ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ ಲಭತಿ ಚ ತತೋನಿದಾನಂ ಪೀತಿಪಾಮೋಜ್ಜಂ। ತಸ್ಮಾ ಪಞ್ಞವತೋ ಪಞ್ಞಾಕಥಾ ಸುಕಥಾ। ಇಮೇಸಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಪುಗ್ಗಲಾನಂ ಕಥಾ ಸುಕಥಾ ಪುಗ್ಗಲೇ ಪುಗ್ಗಲಂ ಉಪನಿಧಾಯಾ"ತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ಸಾರಜ್ಜಸುತ್ತಂ

೧೫೮. "ಪಞ್ಚಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ಸಾರಜ್ಜಂ ಓಕ್ಕನ್ತೋ [ಓಕ್ಕಮನ್ತೋ (ಕ॰)] ಹೋತಿ। ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅಸ್ಸದ್ಧೋ ಹೋತಿ, ದುಸ್ಸೀಲೋ ಹೋತಿ, ಅಪ್ಪಸ್ಸುತೋ ಹೋತಿ, ಕುಸೀತೋ ಹೋತಿ, ದುಪ್ಪಞ್ಞೋ ಹೋತಿ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಹಿ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ಸಾರಜ್ಜಂ ಓಕ್ಕನ್ತೋ ಹೋತಿ।

"ಪಞ್ಚಹಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ವಿಸಾರದೋ ಹೋತಿ। ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸದ್ಧೋ ಹೋತಿ, ಸೀಲವಾ ಹೋತಿ, ಬಹುಸ್ಸುತೋ ಹೋತಿ, ಆರದ್ಧವೀರಿಯೋ ಹೋತಿ, ಪಞ್ಞವಾ ಹೋತಿ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ವಿಸಾರದೋ ಹೋತೀ"ತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ಉದಾಯೀಸುತ್ತಂ

೧೫೯. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ – ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಕೋಸಮ್ಬಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಘೋಸಿತಾರಾಮೇ। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಆಯಸ್ಮಾ ಉದಾಯೀ ಮಹತಿಯಾ ಗಿಹಿಪರಿಸಾಯ ಪರಿವುತೋ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇನ್ತೋ ನಿಸಿನ್ನೋ ಹೋತಿ। ಅದ್ದಸಾ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಉದಾಯಿಂ ಮಹತಿಯಾ ಗಿಹಿಪರಿಸಾಯ ಪರಿವುತಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಂ। ದಿಸ್ವಾ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – "ಆಯಸ್ಮಾ, ಭನ್ತೇ, ಉದಾಯೀ ಮಹತಿಯಾ ಗಿಹಿಪರಿಸಾಯ ಪರಿವುತೋ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತೀ"ತಿ [ದೇಸೇನ್ತೋ ನಿಸಿನ್ನೋ"ತಿ (ಸ್ಯಾ॰)]।

"ನ ಖೋ, ಆನನ್ದ , ಸುಕರಂ ಪರೇಸಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತುಂ। ಪರೇಸಂ, ಆನನ್ದ, ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇನ್ತೇನ ಪಞ್ಚ ಧಮ್ಮೇ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಉಪಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾ ಪರೇಸಂ ಧಮ್ಮೋ ದೇಸೇತಬ್ಬೋ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? 'ಅನುಪುಬ್ಬಿಂ ಕಥಂ [ಆನುಪುಬ್ಬಿಕಥಂ (ಸೀ॰), ಅನುಪುಬ್ಬಿಕಥಂ (ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰ ಕ॰)] ಕಥೇಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಪರೇಸಂ ಧಮ್ಮೋ ದೇಸೇತಬ್ಬೋ; 'ಪರಿಯಾಯದಸ್ಸಾವೀ ಕಥಂ ಕಥೇಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಪರೇಸಂ ಧಮ್ಮೋ ದೇಸೇತಬ್ಬೋ; 'ಅನುದ್ದಯತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಕಥಂ ಕಥೇಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಪರೇಸಂ ಧಮ್ಮೋ ದೇಸೇತಬ್ಬೋ; 'ನ ಆಮಿಸನ್ತರೋ ಕಥಂ ಕಥೇಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಪರೇಸಂ ಧಮ್ಮೋ ದೇಸೇತಬ್ಬೋ; 'ಅತ್ತಾನಞ್ಚ ಪರಞ್ಚ ಅನುಪಹಚ್ಚ ಕಥಂ ಕಥೇಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಪರೇಸಂ ಧಮ್ಮೋ ದೇಸೇತಬ್ಬೋ। ನ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಸುಕರಂ ಪರೇಸಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತುಂ। ಪರೇಸಂ, ಆನನ್ದ, ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇನ್ತೇನ ಇಮೇ ಪಞ್ಚ ಧಮ್ಮೇ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಉಪಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾ ಪರೇಸಂ ಧಮ್ಮೋ ದೇಸೇತಬ್ಬೋ"ತಿ। ನವಮಂ।

೧೦. ದುಪ್ಪಟಿವಿನೋದಯಸುತ್ತಂ

೧೬೦. "ಪಞ್ಚಿಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉಪ್ಪನ್ನಾ ದುಪ್ಪಟಿವಿನೋದಯಾ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಉಪ್ಪನ್ನೋ ರಾಗೋ ದುಪ್ಪಟಿವಿನೋದಯೋ, ಉಪ್ಪನ್ನೋ ದೋಸೋ ದುಪ್ಪಟಿವಿನೋದಯೋ, ಉಪ್ಪನ್ನೋ ಮೋಹೋ ದುಪ್ಪಟಿವಿನೋದಯೋ, ಉಪ್ಪನ್ನಂ

ಪಟಿಭಾನಂ ದುಪ್ಪಟಿವಿನೋದಯಂ, ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಗಮಿಕಚಿತ್ತಂ ದುಪ್ಪಟಿವಿನೋದಯಂ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ಉಪ್ಪನ್ನಾ ದುಪ್ಪಟಿವಿನೋದಯಾ"ತಿ। ದಸಮಂ।

ಸದ್ಧಮ್ಮವಗ್ಗೋ ಪಠಮೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ತಯೋ ಸಮ್ಮತ್ತನಿಯಾಮಾ, ತಯೋ ಸದ್ಧಮ್ಮಸಮ್ಮೋಸಾ।
ದುಕ್ಕಥಾ ಚೇವ ಸಾರಜ್ಜಂ, ಉದಾಯಿದುಬ್ಬಿನೋದಯಾತಿ॥

(೧೭) ೨. ಆಘಾತವಗ್ಗೋ

೧. ಪಠಮಆಘಾತಪಟಿವಿನಯಸುತ್ತಂ

೧೬೧. "ಪಞ್ಚಿಮೇ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆಘಾತಪಟಿವಿನಯಾ ಯತ್ಥ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಉಪ್ಪನ್ನೋ ಆಘಾತೋ ಸಬ್ಬಸೋ ಪಟಿವಿನೇತಬ್ಬೋ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಯಸ್ಮಿಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೇ ಆಘಾತೋ ಜಾಯೇಥ, ಮೇತ್ತಾ ತಸ್ಮಿಂ ಪುಗ್ಗಲೇ ಭಾವೇತಬ್ಬಾ; ಏವಂ ತಸ್ಮಿಂ ಪುಗ್ಗಲೇ ಆಘಾತೋ ಪಟಿವಿನೇತಬ್ಬೋ। ಯಸ್ಮಿಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೇ ಆಘಾತೋ ಜಾಯೇಥ, ಕರುಣಾ ತಸ್ಮಿಂ ಪುಗ್ಗಲೇ ಭಾವೇತಬ್ಬಾ; ಏವಂ ತಸ್ಮಿಂ ಪುಗ್ಗಲೇ ಆಘಾತೋ ಪಟಿವಿನೇತಬ್ಬೋ। ಯಸ್ಮಿಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೇ ಆಘಾತೋ ಜಾಯೇಥ, ಉಪೇಕ್ಖಾ ತಸ್ಮಿಂ ಪುಗ್ಗಲೇ ಭಾವೇತಬ್ಬಾ; ಏವಂ ತಸ್ಮಿಂ ಪುಗ್ಗಲೇ ಆಘಾತೋ ಪಟಿವಿನೇತಬ್ಬೋ। ಯಸ್ಮಿಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೇ ಆಘಾತೋ ಜಾಯೇಥ, ಅಸತಿಅಮನಸಿಕಾರೋ ತಸ್ಮಿಂ ಪುಗ್ಗಲೇ ಆಪಜ್ಜಿತಬ್ಬೋ; ಏವಂ ತಸ್ಮಿಂ ಪುಗ್ಗಲೇ ಆಘಾತೋ ಪಟಿವಿನೇತಬ್ಬೋ। ಯಸ್ಮಿಂ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೇ ಆಘಾತೋ ಜಾಯೇಥ, ಕಮ್ಮಸ್ಸಕತಾ ತಸ್ಮಿಂ ಪುಗ್ಗಲೇ ಅಧಿಟ್ಠಾತಬ್ಬಾ - 'ಕಮ್ಮಸ್ಸಕೋ ಅಯಮಾಯಸ್ಮಾ ಕಮ್ಮದಾಯಾದೋ ಕಮ್ಮಯೋನಿ ಕಮ್ಮಬನ್ಧು ಕಮ್ಮಪ್ಪಟಿಸರಣೋ, ಯಂ ಕಮ್ಮಂ ಕರಿಸ್ಸತಿ ಕಲ್ಯಾಣಂ ವಾ ಪಾಪಕಂ ವಾ ತಸ್ಸ ದಾಯಾದೋ ಭವಿಸ್ಸತೀ'ತಿ; ಏವಂ ತಸ್ಮಿಂ ಪುಗ್ಗಲೇ ಆಘಾತೋ ಪಟಿವಿನೇತಬ್ಬೋ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ಆಘಾತಪಟಿವಿನಯಾ, ಯತ್ಥ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಉಪ್ಪನ್ನೋ ಆಘಾತೋ ಸಬ್ಬಸೋ ಪಟಿವಿನೇತಬ್ಬೋ"ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ದುತಿಯಆಘಾತಪಟಿವಿನಯಸುತ್ತಂ

೧೬೨. ತತ್ರ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - "ಆವುಸೋ ಭಿಕ್ಖವೇ"ತಿ। "ಆವುಸೋ"ತಿ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಯಸ್ಮತೋ ಸಾರಿಪುತ್ತಸ್ಸ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಏತದವೋಚ -

"ಪಞ್ಚಿಮೇ, ಆವುಸೋ, ಆಘಾತಪಟಿವಿನಯಾ ಯತ್ಥ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಉಪ್ಪನ್ನೋ ಆಘಾತೋ ಸಬ್ಬಸೋ ಪಟಿವಿನೇತಬ್ಬೋ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಇಧಾವುಸೋ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಅಪರಿಸುದ್ಧಕಾಯಸಮಾಚಾರೋ ಹೋತಿ ಪರಿಸುದ್ಧವಚೀಸಮಾಚಾರೋ; ಏವರೂಪೇಪಿ, ಆವುಸೋ, ಪುಗ್ಗಲೇ ಆಘಾತೋ ಪಟಿವಿನೇತಬ್ಬೋ। ಇಧ ಪನಾವುಸೋ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಅಪರಿಸುದ್ಧವಚೀಸಮಾಚಾರೋ ಹೋತಿ ಪರಿಸುದ್ಧಕಾಯಸಮಾಚಾರೋ; ಏವರೂಪೇಪಿ, ಆವುಸೋ, ಪುಗ್ಗಲೇ ಆಘಾತೋ ಪಟಿವಿನೇತಬ್ಬೋ। ಇಧ ಪನಾವುಸೋ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಅಪರಿಸುದ್ಧಕಾಯಸಮಾಚಾರೋ ಹೋತಿ ಅಪರಿಸುದ್ಧವಚೀಸಮಾಚಾರೋ, ಲಭತಿ ಚ ಕಾಲೇನ ಕಾಲಂ ಚೇತಸೋ ವಿವರಂ ಚೇತಸೋ ಪಸಾದಂ; ಏವರೂಪೇಪಿ, ಆವುಸೋ, ಪುಗ್ಗಲೇ ಆಘಾತೋ ಪಟಿವಿನೇತಬ್ಬೋ। ಇಧ ಪನಾವುಸೋ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಅಪರಿಸುದ್ಧಕಾಯಸಮಾಚಾರೋ ಹೋತಿ ಅಪರಿಸುದ್ಧವಚೀಸಮಾಚಾರೋ, ನ ಚ ಲಭತಿ ಕಾಲೇನ ಕಾಲಂ ಚೇತಸೋ ವಿವರಂ ಚೇತಸೋ ಪಸಾದಂ; ಏವರೂಪೇಪಿ, ಆವುಸೋ, ಪುಗ್ಗಲೇ ಆಘಾತೋ ಪಟಿವಿನೇತಬ್ಬೋ। ಇಧ ಪನಾವುಸೋ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಪರಿಸುದ್ಧಕಾಯಸಮಾಚಾರೋ ಪರಿಸುದ್ಧವಚೀಸಮಾಚಾರೋ, ಲಭತಿ ಚ ಕಾಲೇನ ವಾ ಕಾಲಂ ಚೇತಸೋ ವಿವರಂ ಚೇತಸೋ ಪಸಾದಂ; ಏವರೂಪೇಪಿ, ಆವುಸೋ, ಪುಗ್ಗಲೇ ಆಘಾತೋ ಪಟಿವಿನೇತಬ್ಬೋ।

"ತತ್ರಾವುಸೋ, ಯ್ವಾಯಂ ಪುಗ್ಗಲೋ ಅಪರಿಸುದ್ಧಕಾಯಸಮಾಚಾರೋ ಪರಿಸುದ್ಧವಚೀಸಮಾಚಾರೋ, ಕಥಂ ತಸ್ಮಿಂ ಪುಗ್ಗಲೇ ಆಘಾತೋ ಪಟಿವಿನೇತಬ್ಬೋ? ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ಪಂಸುಕೂಲಿಕೋ ರಥಿಯಾಯ ನನ್ತಕಂ ದಿಸ್ವಾ ವಾಮೇನ ಪಾದೇನ ನಿಗ್ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ದಕ್ಖಿಣೇನ ಪಾದೇನ ಪತ್ಥರಿತ್ವಾ [ವಿತ್ಥಾರೇತ್ವಾ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)], ಯೋ ತತ್ಥ ಸಾರೋ ತಂ ಪರಿಪಾತೇತ್ವಾ ಆದಾಯ ಪಕ್ಕಮೇಯ್ಯ; ಏವಮೇವಂ ಖ್ವಾವುಸೋ, ಯ್ವಾಯಂ ಪುಗ್ಗಲೋ ಅಪರಿಸುದ್ಧಕಾಯಸಮಾಚಾರೋ ಪರಿಸುದ್ಧವಚೀಸಮಾಚಾರೋ,

ಯಾಸ್ಸ ಅಪರಿಸುದ್ಧಕಾಯಸಮಾಚಾರತಾ ನ ಸಾಸ್ಸ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಮನಸಿ ಕಾತಬ್ಬಾ, ಯಾ ಚ ಖ್ವಾಸ್ಸ ಪರಿಸುದ್ಧವಚೀಸಮಾಚಾರತಾ ಸಾಸ್ಸ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಮನಸಿ ಕಾತಬ್ಬಾ। ಏವಂ ತಸ್ಮಿಂ ಪುಗ್ಗಲೇ ಆಘಾತೋ ಪಟಿವಿನೇತಬ್ಬೋ।

"ತತ್ರಾವುಸೋ, ಯ್ವಾಯಂ ಪುಗ್ಗಲೋ ಅಪರಿಸುದ್ಧವಚೀಸಮಾಚಾರೋ ಪರಿಸುದ್ಧಕಾಯಸಮಾಚಾರೋ, ಕಥಂ ತಸ್ಮಿಂ ಪುಗ್ಗಲೇ ಆಘಾತೋ ಪಟಿವಿನೇತಬ್ಬೋ? ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಆವುಸೋ, ಪೋಕ್ಖರಣೀ ಸೇವಾಲಪಣಕಪರಿಯೋನದ್ಧಾ। ಅಥ ಪುರಿಸೋ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ಘಮ್ಮಾಭಿತತ್ತೋ ಘಮ್ಮಪರೇತೋ ಕಿಲನ್ತೋ ತಸಿತೋ ಪಿಪಾಸಿತೋ। ಸೋ ತಂ ಪೋಕ್ಖರಣಿಂ ಓಗಾಹೇತ್ವಾ ಉಭೋಹಿ ಹತ್ಥೇಹಿ ಇತಿಚಿತಿ ಚ ಸೇವಾಲಪಣಕಂ ಅಪವಿಯೂಹಿತ್ವಾ ಅಞ್ಜಲಿನಾ ಪಿವಿತ್ವಾ ಪಕ್ಕಮೇಯ್ಯ। ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ , ಯ್ವಾಯಂ ಪುಗ್ಗಲೋ ಅಪರಿಸುದ್ಧವಚೀಸಮಾಚಾರೋ ಪರಿಸುದ್ಧಕಾಯಸಮಾಚಾರೋ, ಯಾಸ್ಸ ಅಪರಿಸುದ್ಧವಚೀಸಮಾಚಾರತಾ ನ ಸಾಸ್ಸ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಮನಸಿ ಕಾತಬ್ಬಾ, ಯಾ ಚ ಖ್ವಾಸ್ಸ ಪರಿಸುದ್ಧಕಾಯಸಮಾಚಾರತಾ ಸಾಸ್ಸ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಮನಸಿ ಕಾತಬ್ಬಾ। ಏವಂ ತಸ್ಮಿಂ ಪುಗ್ಗಲೇ ಆಘಾತೋ ಪಟಿವಿನೇತಬ್ಬೋ।

"ತತ್ರಾವುಸೋ, ಯ್ವಾಯಂ ಪುಗ್ಗಲೋ ಅಪರಿಸುದ್ಧಕಾಯಸಮಾಚಾರೋ ಅಪರಿಸುದ್ಧವಚೀಸಮಾಚಾರೋ ಲಭತಿ ಚ ಕಾಲೇನ ಕಾಲಂ ಚೇತಸೋ ವಿವರಂ ಚೇತಸೋ ಪಸಾದಂ, ಕಥಂ ತಸ್ಮಿಂ ಪುಗ್ಗಲೇ ಆಘಾತೋ ಪಟಿವಿನೇತಬ್ಬೋ? ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಆವುಸೋ, ಪರಿತ್ತಂ ಗೋಪದೇ [ಗೋಪದಕೇ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰)] ಉದಕಂ। ಅಥ ಪುರಿಸೋ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ಘಮ್ಮಾಭಿತತ್ತೋ ಘಮ್ಮಪರೇತೋ ಕಿಲನ್ತೋ ತಸಿತೋ ಪಿಪಾಸಿತೋ। ತಸ್ಸ ಏವಮಸ್ಸ - 'ಇದಂ ಖೋ ಪರಿತ್ತಂ ಗೋಪದೇ ಉದಕಂ। ಸಚಾಹಂ ಅಞ್ಜಲಿನಾ ವಾ ಪಿವಿಸ್ಸಾಮಿ ಭಾಜನೇನ ವಾ ಖೋಭೇಸ್ಸಾಮಿಪಿ ತಂ ಲೋಳೇಸ್ಸಾಮಿಪಿ ತಂ ಅಪೇಯ್ಯಮ್ಪಿ ತಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮಿ। ಯಂನೂನಾಹಂ ಚತುಕ್ಕುಣ್ಡಿಕೋ [ಚತುಗುಣ್ಡಿಕೋ (ಸೀ॰), ಚತುಕುಣ್ಡಿಕೋ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰), ಚತುಕೋಣ್ಡಿಕೋ (ದೀ॰ ನಿ॰ ೩.೭)] ನಿಪತಿತ್ವಾ ಗೋಪೀತಕಂ ಪಿವಿತ್ವಾ ಪಕ್ಕಮೇಯ್ಯ'ನ್ತಿ। ಸೋ ಚತುಕ್ಕುಣ್ಡಿಕೋ ನಿಪತಿತ್ವಾ ಗೋಪೀತಕಂ ಪಿವಿತ್ವಾ ಪಕ್ಕಮೇಯ್ಯ। ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಯ್ವಾಯಂ ಪುಗ್ಗಲೋ ಅಪರಿಸುದ್ಧಕಾಯಸಮಾಚಾರೋ ಅಪರಿಸುದ್ಧವಚೀಸಮಾಚಾರೋ ಲಭತಿ ಚ ಕಾಲೇನ ಕಾಲಂ ಚೇತಸೋ ವಿವರಂ ಚೇತಸೋ ಪಸಾದಂ, ಯಾಸ್ಸ ಅಪರಿಸುದ್ಧಕಾಯಸಮಾಚಾರತಾ ನ ಸಾಸ್ಸ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಮನಸಿ ಕಾತಬ್ಬಾ; ಯಾಪಿಸ್ಸ ಅಪರಿಸುದ್ಧವಚೀಸಮಾಚಾರತಾ ನ ಸಾಪಿಸ್ಸ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಮನಸಿ ಕಾತಬ್ಬಾ। ಯಞ್ಚ ಖೋ ಸೋ ಲಭತಿ ಕಾಲೇನ ಕಾಲಂ ಚೇತಸೋ ವಿವರಂ ಚೇತಸೋ ಪಸಾದಂ, ತಮೇವಸ್ಸ [ತದೇವಸ್ಸ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰)] ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಮನಸಿ ಕಾತಬ್ಬಂ। ಏವಂ ತಸ್ಮಿಂ ಪುಗ್ಗಲೇ ಆಘಾತೋ ಪಟಿವಿನೇತಬ್ಬೋ।

"ತತ್ರಾವುಸೋ , ಯ್ವಾಯಂ ಪುಗ್ಗಲೋ ಅಪರಿಸುದ್ಧಕಾಯಸಮಾಚಾರೋ ಅಪರಿಸುದ್ಧವಚೀಸಮಾಚಾರೋ ನ ಚ ಲಭತಿ ಕಾಲೇನ ಕಾಲಂ ಚೇತಸೋ ವಿವರಂ ಚೇತಸೋ ಪಸಾದಂ, ಕಥಂ ತಸ್ಮಿಂ ಪುಗ್ಗಲೇ ಆಘಾತೋ ಪಟಿವಿನೇತಬ್ಬೋ? ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಆವುಸೋ, ಪುರಿಸೋ ಆಬಾಧಿಕೋ ದುಕ್ಖಿತೋ ಬಾಳ್ಹಗಿಲಾನೋ ಅದ್ಧಾನಮಗ್ಗಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ। ತಸ್ಸ ಪುರತೋಪಿಸ್ಸ ದೂರೇ ಗಾಮೋ ಪಚ್ಛತೋಪಿಸ್ಸ ದೂರೇ ಗಾಮೋ। ಸೋ ನ ಲಭೇಯ್ಯ ಸಪ್ಪಾಯಾನಿ ಭೋಜನಾನಿ, ನ ಲಭೇಯ್ಯ ಸಪ್ಪಾಯಾನಿ ಭೇಸಜ್ಜಾನಿ, ನ ಲಭೇಯ್ಯ ಪತಿರೂಪಂ ಉಪಟ್ಠಾಕಂ, ನ ಲಭೇಯ್ಯ ಗಾಮನ್ತನಾಯಕಂ। ತಮೇನಂ ಅಞ್ಞತರೋ ಪುರಿಸೋ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ ಅದ್ಧಾನಮಗ್ಗಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ। ಸೋ ತಸ್ಮಿಂ ಪುರಿಸೇ ಕಾರುಞ್ಞಂಯೇವ ಉಪಟ್ಠಾಪೇಯ್ಯ, ಅನುದ್ದಯಂಯೇವ ಉಪಟ್ಠಾಪೇಯ್ಯ, ಅನುಕಮ್ಪಂಯೇವ ಉಪಟ್ಠಾಪೇಯ್ಯ - 'ಅಹೋ ವತಾಯಂ ಪುರಿಸೋ ಲಭೇಯ್ಯ ಸಪ್ಪಾಯಾನಿ ಭೋಜನಾನಿ, ಲಭೇಯ್ಯ ಸಪ್ಪಾಯಾನಿ ಭೇಸಜ್ಜಾನಿ, ಲಭೇಯ್ಯ ಪತಿರೂಪಂ ಉಪಟ್ಠಾಕಂ, ಲಭೇಯ್ಯ ಗಾಮನ್ತನಾಯಕಂ! ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಮಾಯಂ [ಅಯಂ (ಕ॰)] ಪುರಿಸೋ ಇಧೇವ ಅನಯಬ್ಯಸನಂ ಆಪಜ್ಜೀ'ತಿ [ಆಪಜ್ಜೇಯ್ಯ (ಕ॰)]! ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಯ್ವಾಯಂ ಪುಗ್ಗಲೋ ಅಪರಿಸುದ್ಧಕಾಯಸಮಾಚಾರೋ ಅಪರಿಸುದ್ಧವಚೀಸಮಾಚಾರೋ ನ ಚ ಲಭತಿ ಕಾಲೇನ ಕಾಲಂ ಚೇತಸೋ ವಿವರಂ ಚೇತಸೋ ಪಸಾದಂ, ಏವರೂಪೇಪಿ [ಏವರೂಪೇ (ಪೀ॰)], ಆವುಸೋ, ಪುಗ್ಗಲೇ ಕಾರುಞ್ಞಂಯೇವ ಉಪಟ್ಠಾಪೇತಬ್ಬಂ ಅನುದ್ದಯಾಯೇವ ಉಪಟ್ಠಾಪೇತಬ್ಬಾ ಅನುಕಮ್ಪಾಯೇವ ಉಪಟ್ಠಾಪೇತಬ್ಬಾ - 'ಅಹೋ ವತ ಅಯಮಾಯಸ್ಮಾ ಕಾಯದುಚ್ಚರಿತಂ ಪಹಾಯ ಕಾಯಸುಚರಿತಂ ಭಾವೇಯ್ಯ, ವಚೀದುಚ್ಚರಿತಂ ಪಹಾಯ ವಚೀಸುಚರಿತಂ ಭಾವೇಯ್ಯ, ಮನೋದುಚ್ಚರಿತಂ ಪಹಾಯ

ಮನೋಸುಚರಿತಂ ಭಾವೇಯ್ಯ ! ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಮಾಯಂ ಆಯಸ್ಮಾ [ಅಯಮಾಯಸ್ಮಾ (ಕ॰)] ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜೀ'ತಿ [ಉಪಪಜ್ಜತೀತಿ (ಕ॰)]! ಏವಂ ತಸ್ಮಿಂ ಪುಗ್ಗಲೇ ಆಘಾತೋ ಪಟಿವಿನೇತಬ್ಬೋ।

"ತತ್ರಾವುಸೋ , ಯ್ವಾಯಂ ಪುಗ್ಗಲೋ ಪರಿಸುದ್ಧಕಾಯಸಮಾಚಾರೋ ಪರಿಸುದ್ಧವಚೀಸಮಾಚಾರೋ ಲಭತಿ ಚ ಕಾಲೇನ ಕಾಲಂ ಚೇತಸೋ ವಿವರಂ ಚೇತಸೋ ಪಸಾದಂ, ಕಥಂ ತಸ್ಮಿಂ ಪುಗ್ಗಲೇ ಆಘಾತೋ ಪಟಿವಿನೇತಬ್ಬೋ? ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಆವುಸೋ, ಪೋಕ್ಖರಣೀ ಅಚ್ಛೋದಕಾ ಸಾತೋದಕಾ ಸೀತೋದಕಾ [ಅಚ್ಛೋದಿಕಾ ಸಾತೋದಿಕಾ ಸೀತೋದಿಕಾ (ಸೀ॰)] ಸೇತಕಾ [ಸೇತೋದಕಾ (ಕ॰)] ಸುಪತಿತ್ಥಾ ರಮಣೀಯಾ ನಾನಾರುಕ್ಖೇಹಿ ಸಞ್ಛನ್ನಾ। ಅಥ ಪುರಿಸೋ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ಘಮ್ಮಾಭಿತತ್ತೋ ಘಮ್ಮಪರೇತೋ ಕಿಲನ್ತೋ ತಸಿತೋ ಪಿಪಾಸಿತೋ । ಸೋ ತಂ ಪೋಕ್ಖರಣಿಂ ಓಗಾಹೇತ್ವಾ ನ್ಹಾತ್ವಾ ಚ ಪಿವಿತ್ವಾ ಚ ಪಚ್ಚುತ್ತರಿತ್ವಾ ತತ್ಥೇವ ರುಕ್ಖಚ್ಛಾಯಾಯ ನಿಸೀದೇಯ್ಯ ವಾ ನಿಪಜ್ಜೇಯ್ಯ ವಾ।

ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಯ್ವಾಯಂ ಪುಗ್ಗಲೋ ಪರಿಸುದ್ಧಕಾಯಸಮಾಚಾರೋ ಪರಿಸುದ್ಧವಚೀಸಮಾಚಾರೋ ಲಭತಿ ಚ ಕಾಲೇನ ಕಾಲಂ ಚೇತಸೋ ವಿವರಂ ಚೇತಸೋ ಪಸಾದಂ, ಯಾಪಿಸ್ಸ ಪರಿಸುದ್ಧಕಾಯಸಮಾಚಾರತಾ ಸಾಪಿಸ್ಸ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಮನಸಿ ಕಾತಬ್ಬಾ; ಯಾಪಿಸ್ಸ ಪರಿಸುದ್ಧವಚೀಸಮಾಚಾರತಾ ಸಾಪಿಸ್ಸ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಮನಸಿ ಕಾತಬ್ಬಾ; ಯಮ್ಪಿ ಲಭತಿ ಕಾಲೇನ ಕಾಲಂ ಚೇತಸೋ ವಿವರಂ ಚೇತಸೋ ಪಸಾದಂ, ತಮ್ಪಿಸ್ಸ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಮನಸಿ ಕಾತಬ್ಬಂ। ಏವಂ ತಸ್ಮಿಂ ಪುಗ್ಗಲೇ ಆಘಾತೋ ಪಟಿವಿನೇತಬ್ಬೋ। ಸಮನ್ತಪಾಸಾದಿಕಂ, ಆವುಸೋ, ಪುಗ್ಗಲಂ ಆಗಮ್ಮ ಚಿತ್ತಂ ಪಸೀದತಿ।

"ಇಮೇ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಪಞ್ಚ ಆಘಾತಪಟಿವಿನಯಾ, ಯತ್ಥ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಉಪ್ಪನ್ನೋ ಆಘಾತೋ ಸಬ್ಬಸೋ ಪಟಿವಿನೇತಬ್ಬೋ"ತಿ। ದುತಿಯಂ।

೩. ಸಾಕಚ್ಛಸುತ್ತಂ

೧೬೩. ತತ್ರ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - "ಆವುಸೋ ಭಿಕ್ಖವೇ"ತಿ। "ಆವುಸೋ"ತಿ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಯಸ್ಮತೋ ಸಾರಿಪುತ್ತಸ್ಸ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಏತದವೋಚ -

[ಅ॰ ನಿ॰ ೫.೬೫-೬೬] "ಪಞ್ಚಹಾವುಸೋ , ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ಅಲಂ ಸಾಕಚ್ಛೋ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀನಂ। ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ಇಧಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ಅತ್ತನಾ ಚ ಸೀಲಸಮ್ಪನ್ನೋ ಹೋತಿ, ಸೀಲಸಮ್ಪದಾಕಥಾಯ ಚ ಆಗತಂ ಪಞ್ಹಂ ಬ್ಯಾಕತ್ತಾ ಹೋತಿ; ಅತ್ತನಾ ಚ ಸಮಾಧಿಸಮ್ಪನ್ನೋ ಹೋತಿ, ಸಮಾಧಿಸಮ್ಪದಾಕಥಾಯ ಚ ಆಗತಂ ಪಞ್ಹಂ ಬ್ಯಾಕತ್ತಾ ಹೋತಿ; ಅತ್ತನಾ ಚ ಪಞ್ಞಾಸಮ್ಪನ್ನೋ ಹೋತಿ, ಪಞ್ಞಾಸಮ್ಪದಾಕಥಾಯ ಚ ಆಗತಂ ಪಞ್ಹಂ ಬ್ಯಾಕತ್ತಾ ಹೋತಿ; ಅತ್ತನಾ ಚ ವಿಮುತ್ತಿಸಮ್ಪನ್ನೋ ಹೋತಿ, ವಿಮುತ್ತಿಸಮ್ಪದಾಕಥಾಯ ಚ ಆಗತಂ ಪಞ್ಹಂ ಬ್ಯಾಕತ್ತಾ ಹೋತಿ; ಅತ್ತನಾ ಚ ವಿಮುತ್ತಿಞಾಣದಸ್ಸನಸಮ್ಪನ್ನೋ ಹೋತಿ, ವಿಮುತ್ತಿಞಾಣದಸ್ಸನಸಮ್ಪದಾಕಥಾಯ ಚ ಆಗತಂ ಪಞ್ಹಂ ಬ್ಯಾಕತ್ತಾ ಹೋತಿ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಪಞ್ಚಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ಅಲಂ ಸಾಕಚ್ಛೋ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀನ"ನ್ತಿ। ತತಿಯಂ।

೪. ಸಾಜೀವಸುತ್ತಂ

೧೬೪. [ಅ॰ ನಿ॰ ೫.೬೫] ತತ್ರ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ…ಪೇ॰… "ಪಞ್ಚಹಿ, ಆವುಸೋ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ಅಲಂಸಾಜೀವೋ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀನಂ। ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ಇಧಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ಅತ್ತನಾ ಚ ಸೀಲಸಮ್ಪನ್ನೋ ಹೋತಿ , ಸೀಲಸಮ್ಪದಾಕಥಾಯ ಚ ಆಗತಂ ಪಞ್ಹಂ ಬ್ಯಾಕತ್ತಾ ಹೋತಿ; ಅತ್ತನಾ ಚ ಸಮಾಧಿಸಮ್ಪನ್ನೋ ಹೋತಿ,

ಸಮಾಧಿಸಮ್ಪದಾಕಥಾಯ ಚ ಆಗತಂ ಪಞ್ಹಂ ಬ್ಯಾಕತ್ತಾ ಹೋತಿ; ಅತ್ತನಾ ಚ ಪಞ್ಞಾಸಮ್ಪನ್ನೋ ಹೋತಿ, ಪಞ್ಞಾಸಮ್ಪದಾಕಥಾಯ ಚ ಆಗತಂ ಪಞ್ಹಂ ಬ್ಯಾಕತ್ತಾ ಹೋತಿ; ಅತ್ತನಾ ಚ ವಿಮುತ್ತಿಸಮ್ಪನ್ನೋ ಹೋತಿ, ವಿಮುತ್ತಿಸಮ್ಪದಾಕಥಾಯ ಚ ಆಗತಂ ಪಞ್ಹಂ ಬ್ಯಾಕತ್ತಾ ಹೋತಿ; ಅತ್ತನಾ ಚ ವಿಮುತ್ತಿಞಾಣದಸ್ಸನಸಮ್ಪನ್ನೋ ಹೋತಿ, ವಿಮುತ್ತಿಞಾಣದಸ್ಸನಸಮ್ಪದಾಕಥಾಯ ಚ ಆಗತಂ ಪಞ್ಹಂ ಬ್ಯಾಕತ್ತಾ ಹೋತಿ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಪಞ್ಚಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ಅಲಂಸಾಜೀವೋ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀನ"ನ್ತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಪಞ್ಹಪುಚ್ಛಾಸುತ್ತಂ

೧೬೫. ತತ್ರ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ…ಪೇ॰… "ಯೋ ಹಿ ಕೋಚಿ, ಆವುಸೋ, ಪರಂ ಪಞ್ಹಂ ಪುಚ್ಛತಿ, ಸಬ್ಬೋ ಸೋ ಪಞ್ಚಹಿ ಠಾನೇಹಿ, ಏತೇಸಂ ವಾ ಅಞ್ಞತರೇನ। ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ಮನ್ದತ್ತಾ ಮೋಮೂಹತ್ತಾ [ಮೋಮುಹತ್ತಾ (ಸೀ॰)] ಪರಂ ಪಞ್ಹಂ ಪುಚ್ಛತಿ, ಪಾಪಿಚ್ಛೋ ಇಚ್ಛಾಪಕತೋ ಪರಂ ಪಞ್ಹಂ ಪುಚ್ಛತಿ, ಪರಿಭವಂ ಪರಂ ಪಞ್ಹಂ ಪುಚ್ಛತಿ, ಅಞ್ಞಾತುಕಾಮೋ ಪರಂ ಪಞ್ಹಂ ಪುಚ್ಛತಿ, ಅಥ ವಾ ಪನೇವಂಚಿತ್ತೋ [ಅಥ ವಾ ಪಕುಪ್ಪನ್ತೋ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಪರಂ ಪಞ್ಹಂ ಪುಚ್ಛತಿ - 'ಸಚೇ ಮೇ ಪಞ್ಹಂ ಪುಟ್ಠೋ ಸಮ್ಮದೇವ ಬ್ಯಾಕರಿಸ್ಸತಿ ಇಚ್ಚೇತಂ ಕುಸಲಂ, ನೋ ಚೇ [ನೋ ಚ (ಸ್ಯಾ॰)] ಮೇ ಪಞ್ಹಂ ಪುಟ್ಠೋ ಸಮ್ಮದೇವ ಬ್ಯಾಕರಿಸ್ಸತಿ ಅಹಮಸ್ಸ ಸಮ್ಮದೇವ ಬ್ಯಾಕರಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ। ಯೋ ಹಿ ಕೋಚಿ, ಆವುಸೋ, ಪರಂ ಪಞ್ಹಂ ಪುಚ್ಛತಿ, ಸಬ್ಬೋ ಸೋ ಇಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ ಠಾನೇಹಿ, ಏತೇಸಂ ವಾ ಅಞ್ಞತರೇನ। ಅಹಂ ಖೋ ಪನಾವುಸೋ, ಏವಂಚಿತ್ತೋ ಪರಂ ಪಞ್ಹಂ ಪುಚ್ಛಾಮಿ - 'ಸಚೇ ಮೇ ಪಞ್ಹಂ ಪುಟ್ಠೋ ಸಮ್ಮದೇವ ಬ್ಯಾಕರಿಸ್ಸತಿ ಇಚ್ಚೇತಂ ಕುಸಲಂ, ನೋ ಚೇ ಮೇ ಪಞ್ಹಂ ಪುಟ್ಠೋ ಸಮ್ಮದೇವ ಬ್ಯಾಕರಿಸ್ಸತಿ, ಅಹಮಸ್ಸ ಸಮ್ಮದೇವ ಬ್ಯಾಕರಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ನಿರೋಧಸುತ್ತಂ

೧೬೬. ತತ್ರ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ…ಪೇ॰… "ಇಧಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ಸೀಲಸಮ್ಪನ್ನೋ ಸಮಾಧಿಸಮ್ಪನ್ನೋ ಪಞ್ಞಾಸಮ್ಪನ್ನೋ ಸಞ್ಞಾವೇದಯಿತನಿರೋಧಂ ಸಮಾಪಜ್ಜೇಯ್ಯಾಪಿ ವುಟ್ಠಹೇಯ್ಯಾಪಿ [ಸಮಾಪಜ್ಜೇಯ್ಯಪಿ ವುಟ್ಠಹೇಯ್ಯಪಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] - ಅತ್ಥೇತಂ ಠಾನಂ। ನೋ ಚೇ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಅಞ್ಞಂ ಆರಾಧೇಯ್ಯ, ಅತಿಕ್ಕಮ್ಮೇವ ಕಬಳೀಕಾರಾಹಾರಭಕ್ಖಾನಂ [ಕಬಳಿಂಕಾರಾಹಾರಭಕ್ಖಾನಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ದೇವಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಅಞ್ಞತರಂ ಮನೋಮಯಂ ಕಾಯಂ ಉಪಪನ್ನೋ ಸಞ್ಞಾವೇದಯಿತನಿರೋಧಂ ಸಮಾಪಜ್ಜೇಯ್ಯಾಪಿ ವುಟ್ಠಹೇಯ್ಯಾಪಿ - ಅತ್ಥೇತಂ ಠಾನ"ನ್ತಿ।

ಏವಂ ವುತ್ತೇ ಆಯಸ್ಮಾ ಉದಾಯೀ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಸಾರಿಪುತ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "ಅಟ್ಠಾನಂ ಖೋ ಏತಂ, ಆವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಅನವಕಾಸೋ ಯಂ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಅತಿಕ್ಕಮ್ಮೇವ ಕಬಳೀಕಾರಾಹಾರಭಕ್ಖಾನಂ ದೇವಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಅಞ್ಞತರಂ ಮನೋಮಯಂ ಕಾಯಂ ಉಪಪನ್ನೋ ಸಞ್ಞಾವೇದಯಿತನಿರೋಧಂ ಸಮಾಪಜ್ಜೇಯ್ಯಾಪಿ ವುಟ್ಠಹೇಯ್ಯಾಪಿ - ನತ್ಥೇತಂ ಠಾನ"ನ್ತಿ।

ದುತಿಯಮ್ಪಿ ಖೋ…ಪೇ॰… ತತಿಯಮ್ಪಿ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - "ಇಧಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ಸೀಲಸಮ್ಪನ್ನೋ ಸಮಾಧಿಸಮ್ಪನ್ನೋ ಪಞ್ಞಾಸಮ್ಪನ್ನೋ ಸಞ್ಞಾವೇದಯಿತನಿರೋಧಂ ಸಮಾಪಜ್ಜೇಯ್ಯಾಪಿ ವುಟ್ಠಹೇಯ್ಯಾಪಿ - ಅತ್ಥೇತಂ ಠಾನಂ। ನೋ ಚೇ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಅಞ್ಞಂ ಆರಾಧೇಯ್ಯ, ಅತಿಕ್ಕಮ್ಮೇವ ಕಬಳೀಕಾರಾಹಾರಭಕ್ಖಾನಂ ದೇವಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಅಞ್ಞತರಂ ಮನೋಮಯಂ ಕಾಯಂ ಉಪಪನ್ನೋ ಸಞ್ಞಾವೇದಯಿತನಿರೋಧಂ ಸಮಾಪಜ್ಜೇಯ್ಯಾಪಿ ವುಟ್ಠಹೇಯ್ಯಾಪಿ - ಅತ್ಥೇತಂ ಠಾನ"ನ್ತಿ।

ತತಿಯಮ್ಪಿ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಉದಾಯೀ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಸಾರಿಪುತ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "ಅಟ್ಠಾನಂ ಖೋ ಏತಂ, ಆವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ , ಅನವಕಾಸೋ ಯಂ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಅತಿಕ್ಕಮ್ಮೇವ ಕಬಳೀಕಾರಾಹಾರಭಕ್ಖಾನಂ ದೇವಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಅಞ್ಞತರಂ

ಮನೋಮಯಂ ಕಾಯಂ ಉಪಪನ್ನೋ ಸಞ್ಞಾವೇದಯಿತನಿರೋಧಂ ಸಮಾಪಜ್ಜೇಯ್ಯಾಪಿ ವುಟ್ಠಹೇಯ್ಯಾಪಿ - ನತ್ಥೇತಂ ಠಾನ"ನ್ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮತೋ ಸಾರಿಪುತ್ತಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ - "ಯಾವತತಿಯಕಮ್ಪಿ [ಯಾವತತಿಯಮ್ಪಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰)] ಖೋ ಮೇ ಆಯಸ್ಮಾ ಉದಾಯೀ ಪಟಿಕ್ಕೋಸತಿ, ನ ಚ ಮೇ ಕೋಚಿ ಭಿಕ್ಖು ಅನುಮೋದತಿ। ಯಂನೂನಾಹಂ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - "ಇಧಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ಸೀಲಸಮ್ಪನ್ನೋ ಸಮಾಧಿಸಮ್ಪನ್ನೋ ಪಞ್ಞಾಸಮ್ಪನ್ನೋ ಸಞ್ಞಾವೇದಯಿತನಿರೋಧಂ ಸಮಾಪಜ್ಜೇಯ್ಯಾಪಿ ವುಟ್ಠಹೇಯ್ಯಾಪಿ - ಅತ್ಥೇತಂ ಠಾನಂ। ನೋ ಚೇ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಅಞ್ಞಂ ಆರಾಧೇಯ್ಯ, ಅತಿಕ್ಕಮ್ಮೇವ ಕಬಳೀಕಾರಾಹಾರಭಕ್ಖಾನಂ ದೇವಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಅಞ್ಞತರಂ ಮನೋಮಯಂ ಕಾಯಂ ಉಪಪನ್ನೋ ಸಞ್ಞಾವೇದಯಿತನಿರೋಧಂ ಸಮಾಪಜ್ಜೇಯ್ಯಾಪಿ ವುಟ್ಠಹೇಯ್ಯಾಪಿ - ಅತ್ಥೇತಂ ಠಾನ"ನ್ತಿ।

ಏವಂ ವುತ್ತೇ ಆಯಸ್ಮಾ ಉದಾಯೀ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಸಾರಿಪುತ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "ಅಟ್ಠಾನಂ ಖೋ ಏತಂ, ಆವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಅನವಕಾಸೋ ಯಂ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಅತಿಕ್ಕಮ್ಮೇವ ಕಬಳೀಕಾರಾಹಾರಭಕ್ಖಾನಂ ದೇವಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಅಞ್ಞತರಂ ಮನೋಮಯಂ ಕಾಯಂ ಉಪಪನ್ನೋ ಸಞ್ಞಾವೇದಯಿತನಿರೋಧಂ ಸಮಾಪಜ್ಜೇಯ್ಯಾಪಿ ವುಟ್ಠಹೇಯ್ಯಾಪಿ - ನತ್ಥೇತಂ ಠಾನ"ನ್ತಿ।

ದುತಿಯಮ್ಪಿ ಖೋ...ಪೇ॰... ತತಿಯಮ್ಪಿ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - "ಇಧಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ಸೀಲಸಮ್ಪನ್ನೋ ಸಮಾಧಿಸಮ್ಪನ್ನೋ ಪಞ್ಞಾಸಮ್ಪನ್ನೋ ಸಞ್ಞಾವೇದಯಿತನಿರೋಧಂ ಸಮಾಪಜ್ಜೇಯ್ಯಾಪಿ ವುಟ್ಠಹೇಯ್ಯಾಪಿ - ಅತ್ಥೇತಂ ಠಾನಂ । ನೋ ಚೇ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಅಞ್ಞಂ ಆರಾಧೇಯ್ಯ, ಅತಿಕ್ಕಮ್ಮೇವ ಕಬಳೀಕಾರಾಹಾರಭಕ್ಖಾನಂ ದೇವಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಅಞ್ಞತರಂ ಮನೋಮಯಂ ಕಾಯಂ ಉಪಪನ್ನೋ ಸಞ್ಞಾವೇದಯಿತನಿರೋಧಂ ಸಮಾಪಜ್ಜೇಯ್ಯಾಪಿ ವುಟ್ಠಹೇಯ್ಯಾಪಿ - ಅತ್ಥೇತಂ ಠಾನ"ನ್ತಿ।

ತತಿಯಮ್ಪಿ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಉದಾಯೀ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಸಾರಿಪುತ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "ಅಟ್ಠಾನಂ ಖೋ ಏತಂ, ಆವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಅನವಕಾಸೋ ಯಂ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಅತಿಕ್ಕಮ್ಮೇವ ಕಬಳೀಕಾರಾಹಾರಭಕ್ಖಾನಂ ದೇವಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಅಞ್ಞತರಂ ಮನೋಮಯಂ ಕಾಯಂ ಉಪಪನ್ನೋ ಸಞ್ಞಾವೇದಯಿತನಿರೋಧಂ ಸಮಾಪಜ್ಜೇಯ್ಯಾಪಿ ವುಟ್ಠಹೇಯ್ಯಾಪಿ - ನತ್ಥೇತಂ ಠಾನ"ನ್ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮತೋ ಸಾರಿಪುತ್ತಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ - "ಭಗವತೋಪಿ ಖೋ ಮೇ ಸಮ್ಮುಖಾ ಆಯಸ್ಮಾ ಉದಾಯೀ ಯಾವತತಿಯಕಂ ಪಟಿಕ್ಕೋಸತಿ, ನ ಚ ಮೇ ಕೋಚಿ ಭಿಕ್ಖು ಅನುಮೋದತಿ। ಯಂನೂನಾಹಂ ತುಣ್ಹೀ ಅಸ್ಸ"ನ್ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ತುಣ್ಹೀ ಅಹೋಸಿ।

ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಉದಾಯಿಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - "ಕಂ ಪನ ತ್ವಂ, ಉದಾಯಿ, ಮನೋಮಯಂ ಕಾಯಂ ಪಚ್ಚೇಸೀ"ತಿ? "ಯೇ ತೇ, ಭನ್ತೇ, ದೇವಾ ಅರೂಪಿನೋ ಸಞ್ಞಾಮಯಾ"ತಿ। "ಕಿಂ ನು ಖೋ ತುಯ್ಹಂ, ಉದಾಯಿ, ಬಾಲಸ್ಸ ಅಬ್ಯತ್ತಸ್ಸ ಭಣಿತೇನ! ತ್ವಮ್ಪಿ ನಾಮ ಭಣಿತಬ್ಬಂ ಮಞ್ಞಸೀ"ತಿ! ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಆನನ್ದಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - "ಅತ್ಥಿ ನಾಮ, ಆನನ್ದ, ಥೇರಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ವಿಹೇಸಿಯಮಾನಂ ಅಜ್ಝುಪೇಕ್ಖಿಸ್ಸಥ । ನ ಹಿ ನಾಮ, ಆನನ್ದ, ಕಾರುಞ್ಞಮ್ಪಿ ಭವಿಸ್ಸತಿ ಥೇರಮ್ಹಿ [ಬ್ಯತ್ತಮ್ಹಿ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰)] ಭಿಕ್ಖುಮ್ಹಿ ವಿಹೇಸಿಯಮಾನಮ್ಹೀ"ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - "ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸೀಲಸಮ್ಪನ್ನೋ ಸಮಾಧಿಸಮ್ಪನ್ನೋ ಪಞ್ಞಾಸಮ್ಪನ್ನೋ ಸಞ್ಞಾವೇದಯಿತನಿರೋಧಂ ಸಮಾಪಜ್ಜೇಯ್ಯಾಪಿ ವುಟ್ಠಹೇಯ್ಯಾಪಿ - ಅತ್ಥೇತಂ ಠಾನಂ। ನೋ ಚೇ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಅಞ್ಞಂ ಆರಾಧೇಯ್ಯ , ಅತಿಕ್ಕಮ್ಮೇವ ಕಬಳೀಕಾರಾಹಾರಭಕ್ಖಾನಂ ದೇವಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಅಞ್ಞತರಂ ಮನೋಮಯಂ ಕಾಯಂ

ಉಪಪನ್ನೋ ಸಞ್ಞಾವೇದಯಿತನಿರೋಧಂ ಸಮಾಪಜ್ಜೇಯ್ಯಾಪಿ ವುಟ್ಠಹೇಯ್ಯಾಪಿ - ಅತ್ಥೇತಂ ಠಾನ"ನ್ತಿ। ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ। ಇದಂ ವತ್ವಾನ ಸುಗತೋ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ವಿಹಾರಂ ಪಾವಿಸಿ।

ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಅಚಿರಪಕ್ಕನ್ತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಉಪವಾಣೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಉಪವಾಣಂ ಏತದವೋಚ - "ಇಧಾವುಸೋ ಉಪವಾಣ, ಅಞ್ಞೇ ಥೇರೇ ಭಿಕ್ಖೂ ವಿಹೇಸೇನ್ತಿ। ಮಯಂ ತೇನ ನ ಮುಚ್ಚಾಮ। ಅನಚ್ಛರಿಯಂ ಖೋ, ಪನೇತಂ ಆವುಸೋ ಉಪವಾಣ, ಯಂ ಭಗವಾ ಸಾಯನ್ಹಸಮಯಂ ಪಟಿಸಲ್ಲಾನಾ ವುಟ್ಠಿತೋ ಏತದೇವ ಆರಬ್ಭ ಉದಾಹರೇಯ್ಯ ಯಥಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂಯೇವೇತ್ಥ ಉಪವಾಣಂ ಪಟಿಭಾಸೇಯ್ಯ। ಇದಾನೇವ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಸಾರಜ್ಜಂ ಓಕ್ಕನ್ತ"ನ್ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಸಾಯನ್ಹಸಮಯಂ ಪಟಿಸಲ್ಲಾನಾ ವುಟ್ಠಿತೋ ಯೇನ ಉಪಟ್ಠಾನಸಾಲಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪಞ್ಞತ್ತೇ ಆಸನೇ ನಿಸೀದಿ। ನಿಸಜ್ಜ ಖೋ ಭಗವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಉಪವಾಣಂ ಏತದವೋಚ -

"ಕತೀಹಿ ನು ಖೋ, ಉಪವಾಣ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಥೇರೋ ಭಿಕ್ಖು ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀನಂ ಪಿಯೋ ಚ ಹೋತಿ ಮನಾಪೋ ಚ ಗರು ಚ ಭಾವನೀಯೋ ಚಾ"ತಿ? "ಪಞ್ಚಹಿ, ಭನ್ತೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಥೇರೋ ಭಿಕ್ಖು ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀನಂ ಪಿಯೋ ಚ ಹೋತಿ ಮನಾಪೋ ಚ ಗರು ಚ ಭಾವನೀಯೋ ಚ। ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ಇಧ, ಭನ್ತೇ, ಥೇರೋ ಭಿಕ್ಖು ಸೀಲವಾ ಹೋತಿ...ಪೇ॰... ಸಮಾದಾಯ ಸಿಕ್ಖತಿ ಸಿಕ್ಖಾಪದೇಸು; ಬಹುಸ್ಸುತೋ ಹೋತಿ...ಪೇ॰... ದಿಟ್ಠಿಯಾ ಸುಪ್ಪಟಿವಿದ್ಧಾ; ಕಲ್ಯಾಣವಾಚೋ ಹೋತಿ ಕಲ್ಯಾಣವಾಕ್ಕರಣೋ ಪೋರಿಯಾ ವಾಚಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ವಿಸ್ಸಟ್ಠಾಯ ಅನೇಲಗಲಾಯ [ಅನೇಲಗಳಾಯ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ಅತ್ಥಸ್ಸ ವಿಞ್ಞಾಪನಿಯಾ; ಚತುನ್ನಂ ಝಾನಾನಂ ಆಭಿಚೇತಸಿಕಾನಂ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಸುಖವಿಹಾರಾನಂ ನಿಕಾಮಲಾಭೀ ಹೋತಿ ಅಕಿಚ್ಛಲಾಭೀ ಅಕಸಿರಲಾಭೀ; ಆಸವಾನಂ ಖಯಾ...ಪೇ॰... ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಪಞ್ಚಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಥೇರೋ ಭಿಕ್ಖು ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀನಂ ಪಿಯೋ ಚ ಹೋತಿ ಮನಾಪೋ ಚ ಗರು ಚ ಭಾವನೀಯೋ ಚಾ"ತಿ।

"ಸಾಧು ಸಾಧು, ಉಪವಾಣ! ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಉಪವಾಣ, ಪಞ್ಚಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಥೇರೋ ಭಿಕ್ಖು ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀನಂ ಪಿಯೋ ಚ ಹೋತಿ ಮನಾಪೋ ಚ ಗರು ಚ ಭಾವನೀಯೋ ಚ। ಇಮೇ ಚೇ, ಉಪವಾಣ, ಪಞ್ಚ ಧಮ್ಮಾ ಥೇರಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ನ ಸಂವಿಜ್ಜೇಯ್ಯುಂ, ತಂ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ನ ಸಕ್ಕರೇಯ್ಯುಂ ನ ಗರುಂ ಕರೇಯ್ಯುಂ ನ ಮಾನೇಯ್ಯುಂ ನ ಪೂಜೇಯ್ಯುಂ ಖಣ್ಡಿಚ್ಚೇನ ಪಾಲಿಚ್ಚೇನ ವಲಿತ್ತಚತಾಯ। ಯಸ್ಮಾ ಚ ಖೋ, ಉಪವಾಣ, ಇಮೇ ಪಞ್ಚ ಧಮ್ಮಾ ಥೇರಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಸಂವಿಜ್ಜನ್ತಿ, ತಸ್ಮಾ ತಂ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ಸಕ್ಕರೋನ್ತಿ ಗರುಂ ಕರೋನ್ತಿ ಮಾನೇನ್ತಿ ಪೂಜೇನ್ತೀ"ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ಚೋದನಾಸುತ್ತಂ

೧೬೭. ತತ್ರ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - "ಚೋದಕೇನ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ಪರಂ ಚೋದೇತುಕಾಮೇನ ಪಞ್ಚ ಧಮ್ಮೇ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಉಪಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾ ಪರೋ ಚೋದೇತಬ್ಬೋ"।

"ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಕಾಲೇನ ವಕ್ಖಾಮಿ, ನೋ ಅಕಾಲೇನ; ಭೂತೇನ ವಕ್ಖಾಮಿ, ನೋ ಅಭೂತೇನ; ಸಣ್ಹೇನ ವಕ್ಖಾಮಿ, ನೋ ಫರುಸೇನ; ಅತ್ಥಸಂಹಿತೇನ ವಕ್ಖಾಮಿ, ನೋ ಅನತ್ಥಸಂಹಿತೇನ; ಮೇತ್ತಚಿತ್ತೋ [ಮೇತ್ತಚಿತ್ತೇನ (ಸೀ॰ ಪೀ॰ ಕ॰) ಚೂಳವ॰ ೪೦೦ ಪಸ್ಸಿತಬ್ಬಂ] ವಕ್ಖಾಮಿ, ನೋ ದೋಸನ್ತರೋ [ದೋಸನ್ತರೇನ (ಸೀ॰ ಪೀ॰ ಕ॰)]। ಚೋದಕೇನ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ಪರಂ ಚೋದೇತುಕಾಮೇನ ಇಮೇ ಪಞ್ಚ ಧಮ್ಮೇ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಉಪಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾ ಪರೋ ಚೋದೇತಬ್ಬೋ।

"ಇಧಾಹಂ , ಆವುಸೋ, ಏಕಚ್ಚಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ಪಸ್ಸಾಮಿ ಅಕಾಲೇನ ಚೋದಿಯಮಾನಂ ನೋ ಕಾಲೇನ ಕುಪಿತಂ, ಅಭೂತೇನ ಚೋದಿಯಮಾನಂ ನೋ ಭೂತೇನ ಕುಪಿತಂ, ಫರುಸೇನ ಚೋದಿಯಮಾನಂ ನೋ ಸಣ್ಹೇನ ಕುಪಿತಂ, ಅನತ್ಥಸಂಹಿತೇನ ಚೋದಿಯಮಾನಂ ನೋ ಅತ್ಥಸಂಹಿತೇನ ಕುಪಿತಂ, ದೋಸನ್ತರೇನ ಚೋದಿಯಮಾನಂ ನೋ ಮೇತ್ತಚಿತ್ತೇನ ಕುಪಿತಂ।

“ಅಧಮ್ಮಚುದಿತಸ್ಸ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಪಞ್ಚಹಾಕಾರೇಹಿ ಅವಿಪ್ಪಟಿಸಾರೋ ಉಪದಹಾತಬ್ಬೋ [ಉಪದಹಿತಬ್ಬೋ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰)] – ‘ಅಕಾಲೇನಾಯಸ್ಮಾ ಚುದಿತೋ ನೋ ಕಾಲೇನ , ಅಲಂ ತೇ ಅವಿಪ್ಪಟಿಸಾರಾಯ; ಅಭೂತೇನಾಯಸ್ಮಾ ಚುದಿತೋ ನೋ ಭೂತೇನ , ಅಲಂ ತೇ ಅವಿಪ್ಪಟಿಸಾರಾಯ; ಫರುಸೇನಾಯಸ್ಮಾ ಚುದಿತೋ ನೋ ಸಣ್ಹೇನ, ಅಲಂ ತೇ ಅವಿಪ್ಪಟಿಸಾರಾಯ ; ಅನತ್ಥಸಂಹಿತೇನಾಯಸ್ಮಾ ಚುದಿತೋ ನೋ ಅತ್ಥಸಂಹಿತೇನ, ಅಲಂ ತೇ ಅವಿಪ್ಪಟಿಸಾರಾಯ; ದೋಸನ್ತರೇನಾಯಸ್ಮಾ ಚುದಿತೋ ನೋ ಮೇತ್ತಚಿತ್ತೇನ, ಅಲಂ ತೇ ಅವಿಪ್ಪಟಿಸಾರಾಯಾ’ತಿ। ಅಧಮ್ಮಚುದಿತಸ್ಸ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಇಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಾಕಾರೇಹಿ ಅವಿಪ್ಪಟಿಸಾರೋ ಉಪದಹಾತಬ್ಬೋ।

“ಅಧಮ್ಮಚೋದಕಸ್ಸ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಪಞ್ಚಹಾಕಾರೇಹಿ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರೋ ಉಪದಹಾತಬ್ಬೋ – ‘ಅಕಾಲೇನ ತೇ, ಆವುಸೋ, ಚೋದಿತೋ [ಚುದಿತೋ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰)] ನೋ ಕಾಲೇನ, ಅಲಂ ತೇ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರಾಯ; ಅಭೂತೇನ ತೇ, ಆವುಸೋ, ಚೋದಿತೋ ನೋ ಭೂತೇನ, ಅಲಂ ತೇ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರಾಯ; ಫರುಸೇನ ತೇ, ಆವುಸೋ, ಚೋದಿತೋ ನೋ ಸಣ್ಹೇನ, ಅಲಂ ತೇ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರಾಯ; ಅನತ್ಥಸಂಹಿತೇನ ತೇ, ಆವುಸೋ, ಚೋದಿತೋ ನೋ ಅತ್ಥಸಂಹಿತೇನ, ಅಲಂ ತೇ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರಾಯ; ದೋಸನ್ತರೇನ ತೇ, ಆವುಸೋ, ಚೋದಿತೋ ನೋ ಮೇತ್ತಚಿತ್ತೇನ, ಅಲಂ ತೇ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರಾಯಾ’ತಿ। ಅಧಮ್ಮಚೋದಕಸ್ಸ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಇಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಾಕಾರೇಹಿ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರೋ ಉಪದಹಾತಬ್ಬೋ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಯಥಾ ನ ಅಞ್ಞೋಪಿ ಭಿಕ್ಖು ಅಭೂತೇನ ಚೋದೇತಬ್ಬಂ ಮಞ್ಞೇಯ್ಯಾತಿ।

“ಇಧ ಪನಾಹಂ, ಆವುಸೋ, ಏಕಚ್ಚಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ಪಸ್ಸಾಮಿ ಕಾಲೇನ ಚೋದಿಯಮಾನಂ ನೋ ಅಕಾಲೇನ ಕುಪಿತಂ, ಭೂತೇನ ಚೋದಿಯಮಾನಂ ನೋ ಅಭೂತೇನ ಕುಪಿತಂ, ಸಣ್ಹೇನ ಚೋದಿಯಮಾನಂ ನೋ ಫರುಸೇನ ಕುಪಿತಂ, ಅತ್ಥಸಂಹಿತೇನ ಚೋದಿಯಮಾನಂ ನೋ ಅನತ್ಥಸಂಹಿತೇನ ಕುಪಿತಂ, ಮೇತ್ತಚಿತ್ತೇನ ಚೋದಿಯಮಾನಂ ನೋ ದೋಸನ್ತರೇನ ಕುಪಿತಂ।

“ಧಮ್ಮಚುದಿತಸ್ಸ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಪಞ್ಚಹಾಕಾರೇಹಿ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರೋ ಉಪದಹಾತಬ್ಬೋ – ‘ಕಾಲೇನಾಯಸ್ಮಾ ಚುದಿತೋ ನೋ ಅಕಾಲೇನ, ಅಲಂ ತೇ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರಾಯ; ಭೂತೇನಾಯಸ್ಮಾ ಚುದಿತೋ ನೋ ಅಭೂತೇನ, ಅಲಂ ತೇ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರಾಯ; ಸಣ್ಹೇನಾಯಸ್ಮಾ ಚುದಿತೋ ನೋ ಫರುಸೇನ, ಅಲಂ ತೇ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರಾಯ; ಅತ್ಥಸಂಹಿತೇನಾಯಸ್ಮಾ ಚುದಿತೋ ನೋ ಅನತ್ಥಸಂಹಿತೇನ, ಅಲಂ ತೇ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರಾಯ; ಮೇತ್ತಚಿತ್ತೇನಾಯಸ್ಮಾ ಚುದಿತೋ ನೋ ದೋಸನ್ತರೇನ, ಅಲಂ ತೇ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರಾಯಾ’ತಿ। ಧಮ್ಮಚುದಿತಸ್ಸ , ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಇಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಾಕಾರೇಹಿ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರೋ ಉಪದಹಾತಬ್ಬೋ।

“ಧಮ್ಮಚೋದಕಸ್ಸ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಪಞ್ಚಹಾಕಾರೇಹಿ ಅವಿಪ್ಪಟಿಸಾರೋ ಉಪದಹಾತಬ್ಬೋ – ‘ಕಾಲೇನ ತೇ, ಆವುಸೋ, ಚೋದಿತೋ ನೋ ಅಕಾಲೇನ, ಅಲಂ ತೇ ಅವಿಪ್ಪಟಿಸಾರಾಯ; ಭೂತೇನ ತೇ, ಆವುಸೋ, ಚೋದಿತೋ ನೋ ಅಭೂತೇನ, ಅಲಂ ತೇ ಅವಿಪ್ಪಟಿಸಾರಾಯ; ಸಣ್ಹೇನ ತೇ, ಆವುಸೋ, ಚೋದಿತೋ ನೋ ಫರುಸೇನ, ಅಲಂ ತೇ ಅವಿಪ್ಪಟಿಸಾರಾಯ; ಅತ್ಥಸಂಹಿತೇನ ತೇ, ಆವುಸೋ, ಚೋದಿತೋ ನೋ ಅನತ್ಥಸಂಹಿತೇನ, ಅಲಂ ತೇ ಅವಿಪ್ಪಟಿಸಾರಾಯ; ಮೇತ್ತಚಿತ್ತೇನ ತೇ, ಆವುಸೋ, ಚೋದಿತೋ ನೋ ದೋಸನ್ತರೇನ, ಅಲಂ ತೇ ಅವಿಪ್ಪಟಿಸಾರಾಯಾ’ತಿ। ಧಮ್ಮಚೋದಕಸ್ಸ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಇಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಾಕಾರೇಹಿ ಅವಿಪ್ಪಟಿಸಾರೋ ಉಪದಹಾತಬ್ಬೋ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಯಥಾ ಅಞ್ಞೋಪಿ ಭಿಕ್ಖು ಭೂತೇನ ಚೋದಿತಬ್ಬಂ ಮಞ್ಞೇಯ್ಯಾತಿ।

“ಚುದಿತೇನ, ಆವುಸೋ, ಪುಗ್ಗಲೇನ ದ್ವೀಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಪತಿಟ್ಠಾತಬ್ಬಂ – ಸಚ್ಚೇ ಚ, ಅಕುಪ್ಪೇ ಚ। ಮಂ ಚೇಪಿ [ಪಞ್ಚಹಿ (ಸ್ಯಾ॰ ಕ॰)], ಆವುಸೋ, ಪರೇ ಚೋದೇಯ್ಯುಂ ಕಾಲೇನ ವಾ ಅಕಾಲೇನ ವಾ ಭೂತೇನ ವಾ ಅಭೂತೇನ ವಾ ಸಣ್ಹೇನ ವಾ ಫರುಸೇನ ವಾ ಅತ್ಥಸಂಹಿತೇನ ವಾ ಅನತ್ಥಸಂಹಿತೇನ ವಾ ಮೇತ್ತಚಿತ್ತಾ [ಮೇತ್ತಚಿತ್ತೇನ (ಸೀ॰ ಪೀ॰ ಕ॰) ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೨೨೭ ಪಸ್ಸಿತಬ್ಬಂ] ವಾ ದೋಸನ್ತರಾ [ದೋಸನ್ತರೇನ (ಸೀ॰ ಪೀ॰ ಕ॰)] ವಾ, ಅಹಮ್ಪಿ ದ್ವೀಸುಯೇವ ಧಮ್ಮೇಸು ಪತಿಟ್ಠಹೇಯ್ಯಂ – ಸಚ್ಚೇ ಚ, ಅಕುಪ್ಪೇ ಚ।

ಸಚೇ ಜಾನೇಯ್ಯಂ - ‘ಅತ್ಥೇಸೋ ಮಯಿ ಧಮ್ಮೋ’ತಿ, ‘ಅತ್ಥೀ’ತಿ ನಂ ವದೇಯ್ಯಂ - ‘ಸಂವಿಜ್ಜತೇಸೋ ಮಯಿ ಧಮ್ಮೋ’ತಿ। ಸಚೇ ಜಾನೇಯ್ಯಂ - ‘ನತ್ಥೇಸೋ ಮಯಿ ಧಮ್ಮೋ’ತಿ, ‘ನತ್ಥೀ’ತಿ ನಂ ವದೇಯ್ಯಂ - ‘ನೇಸೋ ಧಮ್ಮೋ ಮಯಿ ಸಂವಿಜ್ಜತೀ’ತಿ।

“ಏವಮ್ಪಿ ಖೋ ತೇ [ಏವಮ್ಪಿ ಖೋ (ಕ॰)], ಸಾರಿಪುತ್ತ, ವುಚ್ಚಮಾನಾ ಅಥ ಚ ಪನಿಧೇಕಚ್ಚೇ ಮೋಘಪುರಿಸಾ ನ ಪದಕ್ಖಿಣಂ ಗಣ್ಹನ್ತೀ”ತಿ।

“ಯೇ ತೇ, ಭನ್ತೇ, ಪುಗ್ಗಲಾ ಅಸ್ಸದ್ಧಾ ಜೀವಿಕತ್ಥಾ ನ ಸದ್ಧಾ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತಾ ಸಠಾ ಮಾಯಾವಿನೋ ಕೇತಬಿನೋ [ಕೇಟುಭಿನೋ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಉದ್ಧತಾ ಉನ್ನಳಾ ಚಪಲಾ ಮುಖರಾ ವಿಕಿಣ್ಣವಾಚಾ ಇನ್ದ್ರಿಯೇಸು ಅಗುತ್ತದ್ವಾರಾ ಭೋಜನೇ ಅಮತ್ತಞ್ಞುನೋ ಜಾಗರಿಯಂ ಅನನುಯುತ್ತಾ ಸಾಮಞ್ಞೇ ಅನಪೇಕ್ಖವನ್ತೋ ಸಿಕ್ಖಾಯ ನ ತಿಬ್ಬಗಾರವಾ ಬಾಹುಲಿಕಾ ಸಾಥಲಿಕಾ ಓಕ್ಕಮನೇ ಪುಬ್ಬಙ್ಗಮಾ ಪವಿವೇಕೇ ನಿಕ್ಖಿತ್ತಧುರಾ ಕುಸೀತಾ ಹೀನವೀರಿಯಾ ಮುಟ್ಠಸ್ಸತಿನೋ ಅಸಮ್ಪಜಾನಾ ಅಸಮಾಹಿತಾ ವಿಬ್ಭನ್ತಚಿತ್ತಾ ದುಪ್ಪಞ್ಞಾ ಏಳಮೂಗಾ, ತೇ ಮಯಾ ಏವಂ ವುಚ್ಚಮಾನಾ ನ ಪದಕ್ಖಿಣಂ ಗಣ್ಹನ್ತಿ।

“ಯೇ ಪನ ತೇ, ಭನ್ತೇ, ಕುಲಪುತ್ತಾ ಸದ್ಧಾ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತಾ ಅಸಠಾ ಅಮಾಯಾವಿನೋ ಅಕೇತಬಿನೋ ಅನುದ್ಧತಾ ಅನುನ್ನಳಾ ಅಚಪಲಾ ಅಮುಖರಾ ಅವಿಕಿಣ್ಣವಾಚಾ ಇನ್ದ್ರಿಯೇಸು ಗುತ್ತದ್ವಾರಾ ಭೋಜನೇ ಮತ್ತಞ್ಞುನೋ ಜಾಗರಿಯಂ ಅನುಯುತ್ತಾ ಸಾಮಞ್ಞೇ ಅಪೇಕ್ಖವನ್ತೋ ಸಿಕ್ಖಾಯ ತಿಬ್ಬಗಾರವಾ ನ ಬಾಹುಲಿಕಾ ನ ಸಾಥಲಿಕಾ ಓಕ್ಕಮನೇ ನಿಕ್ಖಿತ್ತಧುರಾ ಪವಿವೇಕೇ ಪುಬ್ಬಙ್ಗಮಾ ಆರದ್ಧವೀರಿಯಾ ಪಹಿತತ್ತಾ ಉಪಟ್ಠಿತಸ್ಸತಿನೋ ಸಮ್ಪಜಾನಾ ಸಮಾಹಿತಾ ಏಕಗ್ಗಚಿತ್ತಾ ಪಞ್ಞವನ್ತೋ ಅನೇಳಮೂಗಾ, ತೇ ಮಯಾ ಏವಂ ವುಚ್ಚಮಾನಾ ಪದಕ್ಖಿಣಂ ಗಣ್ಹನ್ತೀತಿ।

“ಯೇ ತೇ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಪುಗ್ಗಲಾ ಅಸ್ಸದ್ಧಾ ಜೀವಿಕತ್ಥಾ ನ ಸದ್ಧಾ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತಾ ಸಠಾ ಮಾಯಾವಿನೋ ಕೇತಬಿನೋ ಉದ್ಧತಾ ಉನ್ನಳಾ ಚಪಲಾ ಮುಖರಾ ವಿಕಿಣ್ಣವಾಚಾ ಇನ್ದ್ರಿಯೇಸು ಅಗುತ್ತದ್ವಾರಾ ಭೋಜನೇ ಅಮತ್ತಞ್ಞುನೋ ಜಾಗರಿಯಂ ಅನನುಯುತ್ತಾ ಸಾಮಞ್ಞೇ ಅನಪೇಕ್ಖವನ್ತೋ ಸಿಕ್ಖಾಯ ನ ತಿಬ್ಬಗಾರವಾ ಬಾಹುಲಿಕಾ ಸಾಥಲಿಕಾ ಓಕ್ಕಮನೇ ಪುಬ್ಬಙ್ಗಮಾ ಪವಿವೇಕೇ ನಿಕ್ಖಿತ್ತಧುರಾ ಕುಸೀತಾ ಹೀನವೀರಿಯಾ ಮುಟ್ಠಸ್ಸತಿನೋ ಅಸಮ್ಪಜಾನಾ ಅಸಮಾಹಿತಾ ವಿಬ್ಭನ್ತಚಿತ್ತಾ ದುಪ್ಪಞ್ಞಾ ಏಳಮೂಗಾ, ತಿಟ್ಠನ್ತು ತೇ।

“ಯೇ ಪನ, ತೇ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಕುಲಪುತ್ತಾ ಸದ್ಧಾ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತಾ ಅಸಠಾ ಅಮಾಯಾವಿನೋ ಅಕೇತಬಿನೋ ಅನುದ್ಧತಾ ಅನುನ್ನಳಾ ಅಚಪಲಾ ಅಮುಖರಾ ಅವಿಕಿಣ್ಣವಾಚಾ ಇನ್ದ್ರಿಯೇಸು ಗುತ್ತದ್ವಾರಾ ಭೋಜನೇ ಮತ್ತಞ್ಞುನೋ ಜಾಗರಿಯಂ ಅನುಯುತ್ತಾ ಸಾಮಞ್ಞೇ ಅಪೇಕ್ಖವನ್ತೋ ಸಿಕ್ಖಾಯ ತಿಬ್ಬಗಾರವಾ ನ ಬಾಹುಲಿಕಾ ನ ಸಾಥಲಿಕಾ ಓಕ್ಕಮನೇ ನಿಕ್ಖಿತ್ತಧುರಾ ಪವಿವೇಕೇ ಪುಬ್ಬಙ್ಗಮಾ ಆರದ್ಧವೀರಿಯಾ ಪಹಿತತ್ತಾ ಉಪಟ್ಠಿತಸ್ಸತಿನೋ ಸಮ್ಪಜಾನಾ ಸಮಾಹಿತಾ ಏಕಗ್ಗಚಿತ್ತಾ ಪಞ್ಞವನ್ತೋ ಅನೇಳಮೂಗಾ, ತೇ ತ್ವಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ವದೇಯ್ಯಾಸಿ । ಓವದ, ಸಾರಿಪುತ್ತ , ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ; ಅನುಸಾಸ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ - ‘ಅಸದ್ಧಮ್ಮಾ ವುಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾ ಸದ್ಧಮ್ಮೇ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇಸ್ಸಾಮಿ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ’ತಿ। ಏವಞ್ಹಿ ತೇ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬ”ನ್ತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ಸೀಲಸುತ್ತಂ

೧೬೮. ತತ್ರ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - “ದುಸ್ಸೀಲಸ್ಸ, ಆವುಸೋ, ಸೀಲವಿಪನ್ನಸ್ಸ ಹತೂಪನಿಸೋ ಹೋತಿ ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ; ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿಮ್ಹಿ ಅಸತಿ ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿವಿಪನ್ನಸ್ಸ ಹತೂಪನಿಸಂ ಹೋತಿ ಯಥಾಭೂತಞಾಣದಸ್ಸನಂ; ಯಥಾಭೂತಞಾಣದಸ್ಸನೇ ಅಸತಿ ಯಥಾಭೂತಞಾಣದಸ್ಸನವಿಪನ್ನಸ್ಸ ಹತೂಪನಿಸೋ ಹೋತಿ ನಿಬ್ಬಿದಾವಿರಾಗೋ; ನಿಬ್ಬಿದಾವಿರಾಗೇ ಅಸತಿ ನಿಬ್ಬಿದಾವಿರಾಗವಿಪನ್ನಸ್ಸ ಹತೂಪನಿಸಂ ಹೋತಿ ವಿಮುತ್ತಿಞಾಣದಸ್ಸನಂ।

ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಆವುಸೋ, ರುಕ್ಖೋ ಸಾಖಾಪಲಾಸವಿಪನ್ನೋ। ತಸ್ಸ ಪಪಟಿಕಾಪಿ ನ ಪಾರಿಪೂರಿಂ ಗಚ್ಛತಿ, ತಚೋಪಿ …ಪೇ॰… ಫೇಗ್ಗುಪಿ… ಸಾರೋಪಿ ನ ಪಾರಿಪೂರಿಂ ಗಚ್ಛತಿ। ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ದುಸ್ಸೀಲಸ್ಸ ಸೀಲವಿಪನ್ನಸ್ಸ ಹತೂಪನಿಸೋ ಹೋತಿ ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ; ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿಮ್ಹಿ ಅಸತಿ ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿವಿಪನ್ನಸ್ಸ ಹತೂಪನಿಸಂ ಹೋತಿ ಯಥಾಭೂತಞಾಣದಸ್ಸನಂ; ಯಥಾಭೂತಞಾಣದಸ್ಸನೇ ಅಸತಿ ಯಥಾಭೂತಞಾಣದಸ್ಸನವಿಪನ್ನಸ್ಸ ಹತೂಪನಿಸೋ ಹೋತಿ ನಿಬ್ಬಿದಾವಿರಾಗೋ; ನಿಬ್ಬಿದಾವಿರಾಗೇ ಅಸತಿ ನಿಬ್ಬಿದಾವಿರಾಗವಿಪನ್ನಸ್ಸ ಹತೂಪನಿಸಂ ಹೋತಿ ವಿಮುತ್ತಿಞಾಣದಸ್ಸನಂ।

"ಸೀಲವತೋ, ಆವುಸೋ, ಸೀಲಸಮ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಉಪನಿಸಸಮ್ಪನ್ನೋ ಹೋತಿ ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ; ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿಮ್ಹಿ ಸತಿ ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿಸಮ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಉಪನಿಸಸಮ್ಪನ್ನಂ ಹೋತಿ ಯಥಾಭೂತಞಾಣದಸ್ಸನಂ; ಯಥಾಭೂತಞಾಣದಸ್ಸನೇ ಸತಿ ಯಥಾಭೂತಞಾಣದಸ್ಸನಸಮ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಉಪನಿಸಸಮ್ಪನ್ನೋ ಹೋತಿ ನಿಬ್ಬಿದಾವಿರಾಗೋ; ನಿಬ್ಬಿದಾವಿರಾಗೇ ಸತಿ ನಿಬ್ಬಿದಾವಿರಾಗಸಮ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಉಪನಿಸಸಮ್ಪನ್ನಂ ಹೋತಿ ವಿಮುತ್ತಿಞಾಣದಸ್ಸನಂ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಆವುಸೋ, ರುಕ್ಖೋ, ಸಾಖಾಪಲಾಸಸಮ್ಪನ್ನೋ। ತಸ್ಸ ಪಪಟಿಕಾಪಿ ಪಾರಿಪೂರಿಂ ಗಚ್ಛತಿ, ತಚೋಪಿ…ಪೇ॰… ಫೇಗ್ಗುಪಿ… ಸಾರೋಪಿ ಪಾರಿಪೂರಿಂ ಗಚ್ಛತಿ। ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಸೀಲವತೋ ಸೀಲಸಮ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಉಪನಿಸಸಮ್ಪನ್ನೋ ಹೋತಿ ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ; ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿಮ್ಹಿ ಸತಿ ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿಸಮ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಉಪನಿಸಸಮ್ಪನ್ನಂ ಹೋತಿ ಯಥಾಭೂತಞಾಣದಸ್ಸನಂ; ಯಥಾಭೂತಞಾಣದಸ್ಸನೇ ಸತಿ ಯಥಾಭೂತಞಾಣದಸ್ಸನಸಮ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಉಪನಿಸಸಮ್ಪನ್ನೋ ಹೋತಿ ನಿಬ್ಬಿದಾವಿರಾಗೋ; ನಿಬ್ಬಿದಾವಿರಾಗೇ ಸತಿ ನಿಬ್ಬಿದಾವಿರಾಗಸಮ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಉಪನಿಸಸಮ್ಪನ್ನಂ ಹೋತಿ ವಿಮುತ್ತಿಞಾಣದಸ್ಸನ"ನ್ತಿ [ಅ॰ ನಿ॰ ೫.೧೬೮; ೬.೫೦; ೭.೬೫]। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ಖಿಪ್ಪನಿಸನ್ತಿಸುತ್ತಂ

೧೬೯. ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮತಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿ। ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ [ಸಾರಾಣೀಯಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಸಾರಿಪುತ್ತಂ ಏತದವೋಚ -

"ಕಿತ್ತಾವತಾ ನು ಖೋ, ಆವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಭಿಕ್ಖು ಖಿಪ್ಪನಿಸನ್ತಿ ಚ ಹೋತಿ, ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಸುಗ್ಗಹಿತಗ್ಗಾಹೀ ಚ, ಬಹುಞ್ಚ ಗಣ್ಹಾತಿ, ಗಹಿತಞ್ಚಸ್ಸ ನಪ್ಪಮುಸ್ಸತೀ"ತಿ? "ಆಯಸ್ಮಾ ಖೋ ಆನನ್ದೋ ಬಹುಸ್ಸುತೋ। ಪಟಿಭಾತು ಆಯಸ್ಮನ್ತಂಯೇವ ಆನನ್ದ"ನ್ತಿ। "ತೇನಹಾವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಸುಣಾಹಿ, ಸಾಧುಕಂ ಮನಸಿ ಕರೋಹಿ; ಭಾಸಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। "ಏವಮಾವುಸೋ"ತಿ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಆಯಸ್ಮತೋ ಆನನ್ದಸ್ಸ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸಿ। ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಏತದವೋಚ -

"ಇಧಾವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಭಿಕ್ಖು ಅತ್ಥಕುಸಲೋ ಚ ಹೋತಿ, ಧಮ್ಮಕುಸಲೋ ಚ, ಬ್ಯಞ್ಜನಕುಸಲೋ ಚ , ನಿರುತ್ತಿಕುಸಲೋ ಚ, ಪುಬ್ಬಾಪರಕುಸಲೋ ಚ। ಏತ್ತಾವತಾ ಖೋ , ಆವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಭಿಕ್ಖು ಖಿಪ್ಪನಿಸನ್ತಿ ಚ ಹೋತಿ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು, ಸುಗ್ಗಹಿತಗ್ಗಾಹೀ ಚ, ಬಹುಞ್ಚ ಗಣ್ಹಾತಿ, ಗಹಿತಞ್ಚಸ್ಸ ನಪ್ಪಮುಸ್ಸತೀ"ತಿ। "ಅಚ್ಛರಿಯಂ, ಆವುಸೋ! ಅಬ್ಭುತಂ, ಆವುಸೋ!! ಯಾವ ಸುಭಾಸಿತಂ ಚಿದಂ ಆಯಸ್ಮತಾ ಆನನ್ದೇನ। ಇಮೇಹಿ ಚ ಮಯಂ ಪಞ್ಚಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತಂ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಆನನ್ದಂ ಧಾರೇಮ - 'ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಅತ್ಥಕುಸಲೋ ಧಮ್ಮಕುಸಲೋ ಬ್ಯಞ್ಜನಕುಸಲೋ ನಿರುತ್ತಿಕುಸಲೋ ಪುಬ್ಬಾಪರಕುಸಲೋ'"ತಿ। ನವಮಂ।

೧೦. ಭದ್ದಜಿಸುತ್ತಂ

೧೭೦. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಕೋಸಮ್ಬಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಘೋಸಿತಾರಾಮೇ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಭದ್ದಜಿ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮತಾ ಆನನ್ದೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿ। ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಂ ಖೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಭದ್ದಜಿಂ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ

ಏತದವೋಚ – “ಕಿಂ ನು ಖೋ, ಆವುಸೋ ಭದ್ದಜಿ, ದಸ್ಸನಾನಂ ಅಗ್ಗಂ, ಕಿಂ ಸವನಾನಂ ಅಗ್ಗಂ, ಕಿಂ ಸುಖಾನಂ ಅಗ್ಗಂ, ಕಿಂ ಸಞ್ಞಾನಂ ಅಗ್ಗಂ, ಕಿಂ ಭವಾನಂ ಅಗ್ಗ”ನ್ತಿ?

“ಅತ್ಥಾವುಸೋ, ಬ್ರಹ್ಮಾ ಅಭಿಭೂ ಅನಭಿಭೂತೋ ಅಞ್ಞದತ್ಥುದಸೋ ವಸವತ್ತೀ, ಯೋ ತಂ ಬ್ರಹ್ಮಾನಂ ಪಸ್ಸತಿ, ಇದಂ ದಸ್ಸನಾನಂ ಅಗ್ಗಂ। ಅತ್ಥಾವುಸೋ, ಆಭಸ್ಸರಾ ನಾಮ ದೇವಾ ಸುಖೇನ ಅಭಿಸನ್ನಾ ಪರಿಸನ್ನಾ। ತೇ ಕದಾಚಿ ಕರಹಚಿ ಉದಾನಂ ಉದಾನೇನ್ತಿ – ‘ಅಹೋ ಸುಖಂ, ಅಹೋ ಸುಖ’ನ್ತಿ! ಯೋ ತಂ ಸದ್ದಂ ಸುಣಾತಿ, ಇದಂ ಸವನಾನಂ ಅಗ್ಗಂ। ಅತ್ಥಾವುಸೋ, ಸುಭಕಿಣ್ಹಾ ನಾಮ ದೇವಾ। ತೇ ಸನ್ತಂಯೇವ ತುಸಿತಾ ಸುಖಂ ಪಟಿವೇದೇನ್ತಿ, ಇದಂ ಸುಖಾನಂ ಅಗ್ಗಂ। ಅತ್ಥಾವುಸೋ, ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನೂಪಗಾ ದೇವಾ, ಇದಂ ಸಞ್ಞಾನಂ ಅಗ್ಗಂ। ಅತ್ಥಾವುಸೋ, ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಯತನೂಪಗಾ ದೇವಾ, ಇದಂ ಭವಾನಂ ಅಗ್ಗ”ನ್ತಿ। “ಸಮೇತಿ ಖೋ ಇದಂ ಆಯಸ್ಮತೋ ಭದ್ದಜಿಸ್ಸ, ಯದಿದಂ ಬಹುನಾ ಜನೇನಾ”ತಿ?

“ಆಯಸ್ಮಾ ಖೋ, ಆನನ್ದೋ, ಬಹುಸ್ಸುತೋ। ಪಟಿಭಾತು ಆಯಸ್ಮನ್ತಂಯೇವ ಆನನ್ದ”ನ್ತಿ। “ತೇನಹಾವುಸೋ ಭದ್ದಜಿ, ಸುಣಾಹಿ, ಸಾಧುಕಂ ಮನಸಿ ಕರೋಹಿ; ಭಾಸಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ। “ಏವಮಾವುಸೋ”ತಿ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಭದ್ದಜಿ ಆಯಸ್ಮತೋ ಆನನ್ದಸ್ಸ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸಿ। ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಏತದವೋಚ –

“ಯಥಾ ಪಸ್ಸತೋ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಅನನ್ತರಾ ಆಸವಾನಂ ಖಯೋ ಹೋತಿ, ಇದಂ ದಸ್ಸನಾನಂ ಅಗ್ಗಂ। ಯಥಾ ಸುಣತೋ ಅನನ್ತರಾ ಆಸವಾನಂ ಖಯೋ ಹೋತಿ, ಇದಂ ಸವನಾನಂ ಅಗ್ಗಂ। ಯಥಾ ಸುಖಿತಸ್ಸ ಅನನ್ತರಾ ಆಸವಾನಂ ಖಯೋ ಹೋತಿ, ಇದಂ ಸುಖಾನಂ ಅಗ್ಗಂ। ಯಥಾ ಸಞ್ಞಿಸ್ಸ ಅನನ್ತರಾ ಆಸವಾನಂ ಖಯೋ ಹೋತಿ, ಇದಂ ಸಞ್ಞಾನಂ ಅಗ್ಗಂ। ಯಥಾ ಭೂತಸ್ಸ ಅನನ್ತರಾ ಆಸವಾನಂ ಖಯೋ ಹೋತಿ, ಇದಂ ಭವಾನಂ ಅಗ್ಗ”ನ್ತಿ। ದಸಮಂ।

ಆಘಾತವಗ್ಗೋ ದುತಿಯೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ –

ದ್ವೇ ಆಘಾತವಿನಯಾ, ಸಾಕಚ್ಛಾ ಸಾಜೀವತೋ ಪಞ್ಹಂ।
ಪುಚ್ಛಾ ನಿರೋಧೋ ಚೋದನಾ, ಸೀಲಂ ನಿಸನ್ತಿ ಭದ್ದಜೀತಿ॥

(೧೮) ೩. ಉಪಾಸಕವಗ್ಗೋ

೧. ಸಾರಜ್ಜಸುತ್ತಂ

೧೭೧. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ - ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಜೇತವನೇ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಆರಾಮೇ। ತತ್ರ ಖೋ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - "ಭಿಕ್ಖವೋ"ತಿ । "ಭದನ್ತೇ"ತಿ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ -

"ಪಞ್ಚಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಉಪಾಸಕೋ ಸಾರಜ್ಜಂ ಓಕ್ಕನ್ತೋ ಹೋತಿ। ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ಪಾಣಾತಿಪಾತೀ ಹೋತಿ, ಅದಿನ್ನಾದಾಯೀ ಹೋತಿ, ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರೀ ಹೋತಿ, ಮುಸಾವಾದೀ ಹೋತಿ, ಸುರಾಮೇರಯಮಜ್ಜಪಮಾದಟ್ಠಾಯೀ ಹೋತಿ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಉಪಾಸಕೋ ಸಾರಜ್ಜಂ ಓಕ್ಕನ್ತೋ ಹೋತಿ।

"ಪಞ್ಚಹಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಉಪಾಸಕೋ ವಿಸಾರದೋ ಹೋತಿ। ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಅದಿನ್ನಾದಾನಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಮುಸಾವಾದಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಸುರಾಮೇರಯಮಜ್ಜಪಮಾದಟ್ಠಾನಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಉಪಾಸಕೋ ವಿಸಾರದೋ ಹೋತೀ"ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ವಿಸಾರದಸುತ್ತಂ

೧೭೨. "ಪಞ್ಚಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಉಪಾಸಕೋ ಅವಿಸಾರದೋ ಅಗಾರಂ ಅಜ್ಝಾವಸತಿ। ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ಪಾಣಾತಿಪಾತೀ ಹೋತಿ…ಪೇ॰… ಸುರಾಮೇರಯಮಜ್ಜಪಮಾದಟ್ಠಾಯೀ ಹೋತಿ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಉಪಾಸಕೋ ಅವಿಸಾರದೋ ಅಗಾರಂ ಅಜ್ಝಾವಸತಿ।

"ಪಞ್ಚಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಉಪಾಸಕೋ ವಿಸಾರದೋ ಅಗಾರಂ ಅಜ್ಝಾವಸತಿ। ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ…ಪೇ॰… ಸುರಾಮೇರಯಮಜ್ಜಪಮಾದಟ್ಠಾನಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಉಪಾಸಕೋ ವಿಸಾರದೋ ಅಗಾರಂ ಅಜ್ಝಾವಸತೀ"ತಿ। ದುತಿಯಂ।

೩. ನಿರಯಸುತ್ತಂ

೧೭೩. "ಪಞ್ಚಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಉಪಾಸಕೋ ಯಥಾಭತಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ಏವಂ ನಿರಯೇ। ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ಪಾಣಾತಿಪಾತೀ ಹೋತಿ…ಪೇ॰… ಸುರಾಮೇರಯಮಜ್ಜಪಮಾದಟ್ಠಾಯೀ ಹೋತಿ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಉಪಾಸಕೋ ಯಥಾಭತಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ಏವಂ ನಿರಯೇ।

"ಪಞ್ಚಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಉಪಾಸಕೋ ಯಥಾಭತಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ಏವಂ ಸಗ್ಗೇ। ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ…ಪೇ॰… ಸುರಾಮೇರಯಮಜ್ಜಪಮಾದಟ್ಠಾನಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಉಪಾಸಕೋ ಯಥಾಭತಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ಏವಂ ಸಗ್ಗೇ"ತಿ। ತತಿಯಂ।

೪. ವೇರಸುತ್ತಂ

೧೭೪. ಅಥ ಖೋ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕೋ ಗಹಪತಿ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಂ ಖೋ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಂ ಗಹಪತಿಂ ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ –

"ಪಞ್ಚ, ಗಹಪತಿ, ಭಯಾನಿ ವೇರಾನಿ ಅಪ್ಪಹಾಯ 'ದುಸ್ಸೀಲೋ' ಇತಿ ವುಚ್ಚತಿ, ನಿರಯಞ್ಚ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ಕತಮಾನಿ ಪಞ್ಚ? ಪಾಣಾತಿಪಾತಂ, ಅದಿನ್ನಾದಾನಂ, ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರಂ, ಮುಸಾವಾದಂ, ಸುರಾಮೇರಯಮಜ್ಜಪಮಾದಟ್ಠಾನಂ – ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ಪಞ್ಚ ಭಯಾನಿ ವೇರಾನಿ ಅಪ್ಪಹಾಯ 'ದುಸ್ಸೀಲೋ' ಇತಿ ವುಚ್ಚತಿ, ನಿರಯಞ್ಚ ಉಪಪಜ್ಜತಿ।

"ಪಞ್ಚ, ಗಹಪತಿ, ಭಯಾನಿ ವೇರಾನಿ ಪಹಾಯ 'ಸೀಲವಾ' ಇತಿ ವುಚ್ಚತಿ, ಸುಗತಿಞ್ಚ ಉಪಪಜ್ಜತಿ । ಕತಮಾನಿ ಪಞ್ಚ? ಪಾಣಾತಿಪಾತಂ, ಅದಿನ್ನಾದಾನಂ, ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರಂ, ಮುಸಾವಾದಂ, ಸುರಾಮೇರಯಮಜ್ಜಪಮಾದಟ್ಠಾನಂ – ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ಪಞ್ಚ ಭಯಾನಿ ವೇರಾನಿ ಪಹಾಯ 'ಸೀಲವಾ' ಇತಿ ವುಚ್ಚತಿ, ಸುಗತಿಞ್ಚ ಉಪಪಜ್ಜತಿ।

"ಯಂ, ಗಹಪತಿ, ಪಾಣಾತಿಪಾತೀ ಪಾಣಾತಿಪಾತಪಚ್ಚಯಾ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಿಕಮ್ಪಿ ಭಯಂ ವೇರಂ ಪಸವತಿ, ಸಮ್ಪರಾಯಿಕಮ್ಪಿ ಭಯಂ ವೇರಂ ಪಸವತಿ, ಚೇತಸಿಕಮ್ಪಿ ದುಕ್ಖಂ ದೋಮನಸ್ಸಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ, ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ಪಟಿವಿರತೋ ನೇವ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಿಕಂ ಭಯಂ ವೇರಂ ಪಸವತಿ, ನ ಸಮ್ಪರಾಯಿಕಂ ಭಯಂ ವೇರಂ ಪಸವತಿ, ನ ಚೇತಸಿಕಂ ದುಕ್ಖಂ ದೋಮನಸ್ಸಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ। ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ಪಟಿವಿರತಸ್ಸ ಏವಂ ತಂ ಭಯಂ ವೇರಂ ವೂಪಸನ್ತಂ ಹೋತಿ।

"ಯಂ, ಗಹಪತಿ, ಅದಿನ್ನಾದಾಯೀ…ಪೇ॰…।

"ಯಂ, ಗಹಪತಿ, ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರೀ…ಪೇ॰…।

"ಯಂ, ಗಹಪತಿ, ಮುಸಾವಾದೀ…ಪೇ॰…।

"ಯಂ, ಗಹಪತಿ, ಸುರಾಮೇರಯಮಜ್ಜಪಮಾದಟ್ಠಾಯೀ ಸುರಾಮೇರಯಮಜ್ಜಪಮಾದಟ್ಠಾನಪಚ್ಚಯಾ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಿಕಮ್ಪಿ ಭಯಂ ವೇರಂ ಪಸವತಿ, ಸಮ್ಪರಾಯಿಕಮ್ಪಿ ಭಯಂ ವೇರಂ ಪಸವತಿ, ಚೇತಸಿಕಮ್ಪಿ ದುಕ್ಖಂ ದೋಮನಸ್ಸಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ, ಸುರಾಮೇರಯಮಜ್ಜಪಮಾದಟ್ಠಾನಾ ಪಟಿವಿರತೋ ನೇವ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಿಕಂ ಭಯಂ ವೇರಂ ಪಸವತಿ, ನ ಸಮ್ಪರಾಯಿಕಂ ಭಯಂ ವೇರಂ ಪಸವತಿ, ನ ಚೇತಸಿಕಂ ದುಕ್ಖಂ ದೋಮನಸ್ಸಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ। ಸುರಾಮೇರಯಮಜ್ಜಪಮಾದಟ್ಠಾನಾ ಪಟಿವಿರತಸ್ಸ ಏವಂ ತಂ ಭಯಂ ವೇರಂ ವೂಪಸನ್ತಂ ಹೋತೀ"ತಿ।

"ಯೋ ಪಾಣಮತಿಪಾತೇತಿ, ಮುಸಾವಾದಞ್ಚ ಭಾಸತಿ।
ಲೋಕೇ ಅದಿನ್ನಂ ಆದಿಯತಿ, ಪರದಾರಞ್ಚ ಗಚ್ಛತಿ।
ಸುರಾಮೇರಯಪಾನಞ್ಚ, ಯೋ ನರೋ ಅನುಯುಞ್ಜತಿ॥

"ಅಪ್ಪಹಾಯ ಪಞ್ಚ ವೇರಾನಿ, ದುಸ್ಸೀಲೋ ಇತಿ ವುಚ್ಚತಿ।
ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ದುಪ್ಪಞ್ಞೋ, ನಿರಯಂ ಸೋಪಪಜ್ಜತಿ॥

"ಯೋ ಪಾಣಂ ನಾತಿಪಾತೇತಿ, ಮುಸಾವಾದಂ ನ ಭಾಸತಿ।
ಲೋಕೇ ಅದಿನ್ನಂ ನಾದಿಯತಿ, ಪರದಾರಂ ನ ಗಚ್ಛತಿ।
ಸುರಾಮೇರಯಪಾನಞ್ಚ , ಯೋ ನರೋ ನಾನುಯುಞ್ಜತಿ॥

“ಪಹಾಯ ಪಞ್ಚ ವೇರಾನಿ, ಸೀಲವಾ ಇತಿ ವುಚ್ಚತಿ।

ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಸಪ್ಪಞ್ಞೋ, ಸುಗತಿಂ ಸೋಪಪಜ್ಜತೀ”ತಿ॥ ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಚಣ್ಡಾಲಸುತ್ತಂ

೧೭೫. “ಪಞ್ಚಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಉಪಾಸಕೋ ಉಪಾಸಕಚಣ್ಡಾಲೋ ಚ ಹೋತಿ ಉಪಾಸಕಮಲಞ್ಚ ಉಪಾಸಕಪತಿಕುಟ್ಠೋ ಚ [ಉಪಾಸಕಪತಿಕಿಟ್ಠೋ ಚ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)]। ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ಅಸ್ಸದ್ಧೋ ಹೋತಿ; ದುಸ್ಸೀಲೋ ಹೋತಿ; ಕೋತೂಹಲಮಙ್ಗಲಿಕೋ ಹೋತಿ, ಮಙ್ಗಲಂ ಪಚ್ಚೇತಿ ನೋ ಕಮ್ಮಂ; ಇತೋ ಚ ಬಹಿದ್ಧಾ ದಕ್ಖಿಣೇಯ್ಯಂ ಗವೇಸತಿ; ತತ್ಥ ಚ ಪುಬ್ಬಕಾರಂ ಕರೋತಿ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಉಪಾಸಕೋ ಉಪಾಸಕಚಣ್ಡಾಲೋ ಚ ಹೋತಿ ಉಪಾಸಕಮಲಞ್ಚ ಉಪಾಸಕಪತಿಕುಟ್ಠೋ ಚ।

“ಪಞ್ಚಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಉಪಾಸಕೋ ಉಪಾಸಕರತನಞ್ಚ ಹೋತಿ ಉಪಾಸಕಪದುಮಞ್ಚ ಉಪಾಸಕಪುಣ್ಡರೀಕಞ್ಚ [ಉಪಾಸಕಪುಣ್ಡರೀಕೋ ಚ (ಪೀ॰ ಕ॰)]। ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ಸದ್ಧೋ ಹೋತಿ; ಸೀಲವಾ ಹೋತಿ; ಅಕೋತೂಹಲಮಙ್ಗಲಿಕೋ ಹೋತಿ, ಕಮ್ಮಂ ಪಚ್ಚೇತಿ ನೋ ಮಙ್ಗಲಂ; ನ ಇತೋ ಬಹಿದ್ಧಾ ದಕ್ಖಿಣೇಯ್ಯಂ ಗವೇಸತಿ; ಇಧ ಚ ಪುಬ್ಬಕಾರಂ ಕರೋತಿ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಉಪಾಸಕೋ ಉಪಾಸಕರತನಞ್ಚ ಹೋತಿ ಉಪಾಸಕಪದುಮಞ್ಚ ಉಪಾಸಕಪುಣ್ಡರೀಕಞ್ಚಾ”ತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ಪೀತಿಸುತ್ತಂ

೧೭೬. ಅಥ ಖೋ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕೋ ಗಹಪತಿ ಪಞ್ಚಮತ್ತೇಹಿ ಉಪಾಸಕಸತೇಹಿ ಪರಿವುತೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಂ ಖೋ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಂ ಗಹಪತಿಂ ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ –

“ತುಮ್ಹೇ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಂ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಿತಾ ಚೀವರಪಿಣ್ಡಪಾತಸೇನಾಸನಗಿಲಾನಪ್ಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರೇನ । ನ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ತಾವತಕೇನೇವ ತುಟ್ಠಿ ಕರಣೀಯಾ – ‘ಮಯಂ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಂ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಿತಾ ಚೀವರಪಿಣ್ಡಪಾತಸೇನಾಸನಗಿಲಾನಪ್ಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರೇನಾ’ತಿ । ತಸ್ಮಾತಿಹ, ಗಹಪತಿ, ಏವಂ ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ – ‘ಕಿನ್ತಿ ಮಯಂ ಕಾಲೇನ ಕಾಲಂ ಪವಿವೇಕಂ ಪೀತಿಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರೇಯ್ಯಾಮಾ’ತಿ! ಏವಞ್ಹಿ ವೋ, ಗಹಪತಿ, ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬ”ನ್ತಿ।

ಏವಂ ವುತ್ತೇ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – “ಅಚ್ಛರಿಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಅಬ್ಭುತಂ, ಭನ್ತೇ! ಯಾವ ಸುಭಾಸಿತಂ ಚಿದಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತಾ – ‘ತುಮ್ಹೇ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಂ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಿತಾ ಚೀವರಪಿಣ್ಡಪಾತಸೇನಾಸನಗಿಲಾನಪ್ಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರೇನ। ನ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ತಾವತಕೇನೇವ ತುಟ್ಠಿ ಕರಣೀಯಾ – ಮಯಂ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಂ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಿತಾ ಚೀವರಪಿಣ್ಡಪಾತಸೇನಾಸನಗಿಲಾನಪ್ಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರೇನಾತಿ। ತಸ್ಮಾತಿಹ, ಗಹಪತಿ, ಏವಂ ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ – ಕಿನ್ತಿ ಮಯಂ ಕಾಲೇನ ಕಾಲಂ ಪವಿವೇಕಂ ಪೀತಿಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರೇಯ್ಯಾಮಾತಿ! ಏವಞ್ಹಿ ವೋ, ಗಹಪತಿ, ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬ’ನ್ತಿ। ಯಸ್ಮಿಂ, ಭನ್ತೇ, ಸಮಯೇ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಪವಿವೇಕಂ ಪೀತಿಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ, ಪಞ್ಚಸ್ಸ ಠಾನಾನಿ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ನ ಹೋನ್ತಿ। ಯಮ್ಪಿಸ್ಸ ಕಾಮೂಪಸಂಹಿತಂ ದುಕ್ಖಂ ದೋಮನಸ್ಸಂ, ತಮ್ಪಿಸ್ಸ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ನ ಹೋತಿ। ಯಮ್ಪಿಸ್ಸ ಕಾಮೂಪಸಂಹಿತಂ ಸುಖಂ ಸೋಮನಸ್ಸಂ, ತಮ್ಪಿಸ್ಸ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ನ ಹೋತಿ। ಯಮ್ಪಿಸ್ಸ ಅಕುಸಲೂಪಸಂಹಿತಂ ದುಕ್ಖಂ ದೋಮನಸ್ಸಂ, ತಮ್ಪಿಸ್ಸ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ನ ಹೋತಿ। ಯಮ್ಪಿಸ್ಸ ಅಕುಸಲೂಪಸಂಹಿತಂ ಸುಖಂ ಸೋಮನಸ್ಸಂ, ತಮ್ಪಿಸ್ಸ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ನ ಹೋತಿ। ಯಮ್ಪಿಸ್ಸ ಕುಸಲೂಪಸಂಹಿತಂ ದುಕ್ಖಂ ದೋಮನಸ್ಸಂ, ತಮ್ಪಿಸ್ಸ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ನ ಹೋತಿ। ಯಸ್ಮಿಂ,

ಭನ್ತೇ, ಸಮಯೇ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಪವಿವೇಕಂ ಪೀತಿಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ, ಇಮಾನಿಸ್ಸ ಪಞ್ಚ [ಇಮಾನಿ ಪಞ್ಚಸ್ಸ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ಠಾನಾನಿ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ನ ಹೋನ್ತೀ"ತಿ।

"ಸಾಧು ಸಾಧು, ಸಾರಿಪುತ್ತ! ಯಸ್ಮಿಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಸಮಯೇ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಪವಿವೇಕಂ ಪೀತಿಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ, ಪಞ್ಚಸ್ಸ ಠಾನಾನಿ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ನ ಹೋನ್ತಿ। ಯಮ್ಪಿಸ್ಸ ಕಾಮೂಪಸಂಹಿತಂ ದುಕ್ಖಂ ದೋಮನಸ್ಸಂ, ತಮ್ಪಿಸ್ಸ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ನ ಹೋತಿ। ಯಮ್ಪಿಸ್ಸ ಕಾಮೂಪಸಂಹಿತಂ ಸುಖಂ ಸೋಮನಸ್ಸಂ, ತಮ್ಪಿಸ್ಸ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ನ ಹೋತಿ। ಯಮ್ಪಿಸ್ಸ ಅಕುಸಲೂಪಸಂಹಿತಂ ದುಕ್ಖಂ ದೋಮನಸ್ಸಂ, ತಮ್ಪಿಸ್ಸ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ನ ಹೋತಿ। ಯಮ್ಪಿಸ್ಸ ಅಕುಸಲೂಪಸಂಹಿತಂ ಸುಖಂ ಸೋಮನಸ್ಸಂ, ತಮ್ಪಿಸ್ಸ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ನ ಹೋತಿ। ಯಮ್ಪಿಸ್ಸ ಕುಸಲೂಪಸಂಹಿತಂ ದುಕ್ಖಂ ದೋಮನಸ್ಸಂ, ತಮ್ಪಿಸ್ಸ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ನ ಹೋತಿ। ಯಸ್ಮಿಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಸಮಯೇ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಪವಿವೇಕಂ ಪೀತಿಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ, ಇಮಾನಿಸ್ಸ [ಇಮಾನೇತ್ಥ (ಸೀ॰)] ಪಞ್ಚ ಠಾನಾನಿ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ನ ಹೋನ್ತೀ"ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ವಣಿಜ್ಜಾಸುತ್ತಂ

೧೭೭. "ಪಞ್ಚಿಮಾ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಣಿಜ್ಜಾ ಉಪಾಸಕೇನ ಅಕರಣೀಯಾ। ಕತಮಾ ಪಞ್ಚ? ಸತ್ಥವಣಿಜ್ಜಾ, ಸತ್ತವಣಿಜ್ಜಾ, ಮಂಸವಣಿಜ್ಜಾ, ಮಜ್ಜವಣಿಜ್ಜಾ, ವಿಸವಣಿಜ್ಜಾ - ಇಮಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ವಣಿಜ್ಜಾ ಉಪಾಸಕೇನ ಅಕರಣೀಯಾ"ತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ರಾಜಾಸುತ್ತಂ

೧೭೮. "ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಪಿ ನು ತುಮ್ಹೇಹಿ ದಿಟ್ಠಂ ವಾ ಸುತಂ ವಾ - 'ಅಯಂ ಪುರಿಸೋ ಪಾಣಾತಿಪಾತಂ ಪಹಾಯ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ಪಟಿವಿರತೋತಿ [ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತೀತಿ (ಸೀ॰), ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)]। ತಮೇನಂ ರಾಜಾನೋ ಗಹೇತ್ವಾ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ವೇರಮಣಿಹೇತು ಹನನ್ತಿ ವಾ ಬನ್ಧನ್ತಿ ವಾ ಪಬ್ಬಾಜೇನ್ತಿ ವಾ ಯಥಾಪಚ್ಚಯಂ ವಾ ಕರೋನ್ತೀ'"ತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"। "ಸಾಧು, ಭಿಕ್ಖವೇ! ಮಯಾಪಿ ಖೋ ಏತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನೇವ ದಿಟ್ಠಂ ನ ಸುತಂ - 'ಅಯಂ ಪುರಿಸೋ ಪಾಣಾತಿಪಾತಂ ಪಹಾಯ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ಪಟಿವಿರತೋತಿ। ತಮೇನಂ ರಾಜಾನೋ ಗಹೇತ್ವಾ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ವೇರಮಣಿಹೇತು ಹನನ್ತಿ ವಾ ಬನ್ಧನ್ತಿ ವಾ ಪಬ್ಬಾಜೇನ್ತಿ ವಾ ಯಥಾಪಚ್ಚಯಂ ವಾ ಕರೋನ್ತೀ'ತಿ। ಅಪಿ ಚ, ಖ್ವಸ್ಸ ತಥೇವ ಪಾಪಕಮ್ಮಂ ಪವೇದೇನ್ತಿ [ತಥೇವ ಪಾಪಕಂ ಕಮ್ಮಂ ಪವೇದಯನ್ತಿ (ಸೀ॰), ತದೇವ ಪಾಪಕಮ್ಮಂ ಪವೇದೇತಿ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] - 'ಅಯಂ ಪುರಿಸೋ ಇತ್ಥಿಂ ವಾ ಪುರಿಸಂ ವಾ ಜೀವಿತಾ ವೋರೋಪೇಸೀತಿ [ವೋರೋಪೇತೀತಿ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)]। ತಮೇನಂ ರಾಜಾನೋ ಗಹೇತ್ವಾ ಪಾಣಾತಿಪಾತಹೇತು ಹನನ್ತಿ ವಾ ಬನ್ಧನ್ತಿ ವಾ ಪಬ್ಬಾಜೇನ್ತಿ ವಾ ಯಥಾಪಚ್ಚಯಂ ವಾ ಕರೋನ್ತಿ। ಅಪಿ ನು ತುಮ್ಹೇಹಿ ಏವರೂಪಂ ದಿಟ್ಠಂ ವಾ ಸುತಂ ವಾ"'ತಿ? "ದಿಟ್ಠಞ್ಚ ನೋ, ಭನ್ತೇ, ಸುತಞ್ಚ ಸುಯ್ಯಿಸ್ಸತಿ [ಸೂಯಿಸ್ಸತಿ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಚಾ"ತಿ।

"ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಪಿ ನು ತುಮ್ಹೇಹಿ ದಿಟ್ಠಂ ವಾ ಸುತಂ ವಾ - 'ಅಯಂ ಪುರಿಸೋ ಅದಿನ್ನಾದಾನಂ ಪಹಾಯ ಅದಿನ್ನಾದಾನಾ ಪಟಿವಿರತೋತಿ। ತಮೇನಂ ರಾಜಾನೋ ಗಹೇತ್ವಾ ಅದಿನ್ನಾದಾನಾ ವೇರಮಣಿಹೇತು ಹನನ್ತಿ ವಾ ಬನ್ಧನ್ತಿ ವಾ ಪಬ್ಬಾಜೇನ್ತಿ ವಾ ಯಥಾಪಚ್ಚಯಂ ವಾ ಕರೋನ್ತೀ'"ತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ ಭನ್ತೇ"। "ಸಾಧು, ಭಿಕ್ಖವೇ! ಮಯಾಪಿ ಖೋ ಏತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನೇವ ದಿಟ್ಠಂ ನ ಸುತಂ - 'ಅಯಂ ಪುರಿಸೋ ಅದಿನ್ನಾದಾನಂ ಪಹಾಯ ಅದಿನ್ನಾದಾನಾ ಪಟಿವಿರತೋತಿ। ತಮೇನಂ ರಾಜಾನೋ ಗಹೇತ್ವಾ ಅದಿನ್ನಾದಾನಾ ವೇರಮಣಿಹೇತು ಹನನ್ತಿ ವಾ ಬನ್ಧನ್ತಿ ವಾ ಪಬ್ಬಾಜೇನ್ತಿ ವಾ ಯಥಾಪಚ್ಚಯಂ ವಾ ಕರೋನ್ತೀ'ತಿ। ಅಪಿ ಚ ಖ್ವಸ್ಸ ತಥೇವ ಪಾಪಕಮ್ಮಂ ಪವೇದೇನ್ತಿ - 'ಅಯಂ ಪುರಿಸೋ ಗಾಮಾ ವಾ ಅರಞ್ಞಾ ವಾ ಅದಿನ್ನಂ ಥೇಯ್ಯಸಙ್ಖಾತಂ ಆದಿಯೀತಿ [ಆದಿಯತಿ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)]। ತಮೇನಂ ರಾಜಾನೋ ಗಹೇತ್ವಾ ಅದಿನ್ನಾದಾನಹೇತು ಹನನ್ತಿ ವಾ ಬನ್ಧನ್ತಿ ವಾ ಪಬ್ಬಾಜೇನ್ತಿ ವಾ ಯಥಾಪಚ್ಚಯಂ ವಾ ಕರೋನ್ತಿ। ಅಪಿ ನು ತುಮ್ಹೇಹಿ ಏವರೂಪಂ ದಿಟ್ಠಂ ವಾ ಸುತಂ ವಾ"'ತಿ? "ದಿಟ್ಠಞ್ಚ ನೋ, ಭನ್ತೇ, ಸುತಞ್ಚ ಸುಯ್ಯಿಸ್ಸತಿ ಚಾ"ತಿ।

“ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಪಿ ನು ತುಮ್ಹೇಹಿ ದಿಟ್ಠಂ ವಾ ಸುತಂ ವಾ - ‘ಅಯಂ ಪುರಿಸೋ ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರಂ ಪಹಾಯ ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರಾ ಪಟಿವಿರತೋತಿ। ತಮೇನಂ ರಾಜಾನೋ ಗಹೇತ್ವಾ ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರಾ ವೇರಮಣಿಹೇತು ಹನನ್ತಿ ವಾ ಬನ್ಧನ್ತಿ ವಾ ಪಬ್ಬಾಜೇನ್ತಿ ವಾ ಯಥಾಪಚ್ಚಯಂ ವಾ ಕರೋನ್ತೀ’”ತಿ? “ನೋ ಹೇತಂ , ಭನ್ತೇ”। “ಸಾಧು, ಭಿಕ್ಖವೇ! ಮಯಾಪಿ ಖೋ ಏತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನೇವ ದಿಟ್ಠಂ ನ ಸುತಂ - ‘ಅಯಂ ಪುರಿಸೋ ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರಂ ಪಹಾಯ ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರಾ ಪಟಿವಿರತೋತಿ। ತಮೇನಂ ರಾಜಾನೋ ಗಹೇತ್ವಾ ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರಾ ವೇರಮಣಿಹೇತು ಹನನ್ತಿ ವಾ ಬನ್ಧನ್ತಿ ವಾ ಪಬ್ಬಾಜೇನ್ತಿ ವಾ ಯಥಾಪಚ್ಚಯಂ ವಾ ಕರೋನ್ತೀ’ತಿ। ಅಪಿ ಚ ಖ್ವಸ್ಸ ತಥೇವ ಪಾಪಕಮ್ಮಂ ಪವೇದೇನ್ತಿ - ‘ಅಯಂ ಪುರಿಸೋ ಪರಿತ್ಥೀಸು ಪರಕುಮಾರೀಸು ಚಾರಿತ್ತಂ ಆಪಜ್ಜೀತಿ [ಆಪಜ್ಜತಿ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)]। ತಮೇನಂ ರಾಜಾನೋ ಗಹೇತ್ವಾ ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರಹೇತು ಹನನ್ತಿ ವಾ ಬನ್ಧನ್ತಿ ವಾ ಪಬ್ಬಾಜೇನ್ತಿ ವಾ ಯಥಾಪಚ್ಚಯಂ ವಾ ಕರೋನ್ತಿ। ಅಪಿ ನು ತುಮ್ಹೇಹಿ ಏವರೂಪಂ ದಿಟ್ಠಂ ವಾ ಸುತಂ ವಾ’”ತಿ? “ದಿಟ್ಠಞ್ಚ ನೋ, ಭನ್ತೇ, ಸುತಞ್ಚ ಸುಯ್ಯಿಸ್ಸತಿ ಚಾ”ತಿ।

“ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಪಿ ನು ತುಮ್ಹೇಹಿ ದಿಟ್ಠಂ ವಾ ಸುತಂ ವಾ - ‘ಅಯಂ ಪುರಿಸೋ ಮುಸಾವಾದಂ ಪಹಾಯ ಮುಸಾವಾದಾ ಪಟಿವಿರತೋತಿ। ತಮೇನಂ ರಾಜಾನೋ ಗಹೇತ್ವಾ ಮುಸಾವಾದಾ ವೇರಮಣಿಹೇತು ಹನನ್ತಿ ವಾ ಬನ್ಧನ್ತಿ ವಾ ಪಬ್ಬಾಜೇನ್ತಿ ವಾ ಯಥಾಪಚ್ಚಯಂ ವಾ ಕರೋನ್ತೀ’”ತಿ? “ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ”। “ಸಾಧು, ಭಿಕ್ಖವೇ! ಮಯಾಪಿ ಖೋ ಏತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನೇವ ದಿಟ್ಠಂ ನ ಸುತಂ - ‘ಅಯಂ ಪುರಿಸೋ ಮುಸಾವಾದಂ ಪಹಾಯ ಮುಸಾವಾದಾ ಪಟಿವಿರತೋತಿ। ತಮೇನಂ ರಾಜಾನೋ ಗಹೇತ್ವಾ ಮುಸಾವಾದಾ ವೇರಮಣಿಹೇತು ಹನನ್ತಿ ವಾ ಬನ್ಧನ್ತಿ ವಾ ಪಬ್ಬಾಜೇನ್ತಿ ವಾ ಯಥಾಪಚ್ಚಯಂ ವಾ ಕರೋನ್ತೀ’ತಿ। ಅಪಿ ಚ ಖ್ವಸ್ಸ ತಥೇವ ಪಾಪಕಮ್ಮಂ ಪವೇದೇನ್ತಿ - ‘ಅಯಂ ಪುರಿಸೋ ಗಹಪತಿಸ್ಸ ವಾ ಗಹಪತಿಪುತ್ತಸ್ಸ ವಾ ಮುಸಾವಾದೇನ ಅತ್ಥಂ ಪಭಞ್ಜೀತಿ [ಭಞ್ಜತೀತಿ (ಸೀ॰), ಭಞ್ಜತಿ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰), ಭಞ್ಜೇತಿ (ಪೀ॰)]। ತಮೇನಂ ರಾಜಾನೋ ಗಹೇತ್ವಾ ಮುಸಾವಾದಹೇತು ಹನನ್ತಿ ವಾ ಬನ್ಧನ್ತಿ ವಾ ಪಬ್ಬಾಜೇನ್ತಿ ವಾ ಯಥಾಪಚ್ಚಯಂ ವಾ ಕರೋನ್ತಿ। ಅಪಿ ನು ತುಮ್ಹೇಹಿ ಏವರೂಪಂ ದಿಟ್ಠಂ ವಾ ಸುತಂ ವಾ’”ತಿ? “ದಿಟ್ಠಞ್ಚ ನೋ, ಭನ್ತೇ, ಸುತಞ್ಚ ಸುಯ್ಯಿಸ್ಸತಿ ಚಾ”ತಿ ।

“ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಪಿ ನು ತುಮ್ಹೇಹಿ ದಿಟ್ಠಂ ವಾ ಸುತಂ ವಾ - ‘ಅಯಂ ಪುರಿಸೋ ಸುರಾಮೇರಯಮಜ್ಜಪಮಾದಟ್ಠಾನಂ ಪಹಾಯ ಸುರಾಮೇರಯಮಜ್ಜಪಮಾದಟ್ಠಾನಾ ಪಟಿವಿರತೋತಿ। ತಮೇನಂ ರಾಜಾನೋ ಗಹೇತ್ವಾ ಸುರಾಮೇರಯಮಜ್ಜಪಮಾದಟ್ಠಾನಾ ವೇರಮಣಿಹೇತು ಹನನ್ತಿ ವಾ ಬನ್ಧನ್ತಿ ವಾ ಪಬ್ಬಾಜೇನ್ತಿ ವಾ ಯಥಾಪಚ್ಚಯಂ ವಾ ಕರೋನ್ತೀ’ತಿ? “ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ”। “ಸಾಧು, ಭಿಕ್ಖವೇ! ಮಯಾಪಿ ಖೋ ಏತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನೇವ ದಿಟ್ಠಂ ನ ಸುತಂ - ‘ಅಯಂ ಪುರಿಸೋ ಸುರಾಮೇರಯಮಜ್ಜಪಮಾದಟ್ಠಾನಂ ಪಹಾಯ ಸುರಾಮೇರಯಮಜ್ಜಪಮಾದಟ್ಠಾನಾ ಪಟಿವಿರತೋತಿ। ತಮೇನಂ ರಾಜಾನೋ ಗಹೇತ್ವಾ ಸುರಾಮೇರಯಮಜ್ಜಪಮಾದಟ್ಠಾನಾ ವೇರಮಣಿಹೇತು ಹನನ್ತಿ ವಾ ಬನ್ಧನ್ತಿ ವಾ ಪಬ್ಬಾಜೇನ್ತಿ ವಾ ಯಥಾಪಚ್ಚಯಂ ವಾ ಕರೋನ್ತೀ’ತಿ। ಅಪಿ ಚ ಖ್ವಸ್ಸ ತಥೇವ ಪಾಪಕಮ್ಮಂ ಪವೇದೇನ್ತಿ - ‘ಅಯಂ ಪುರಿಸೋ ಸುರಾಮೇರಯಮಜ್ಜಪಮಾದಟ್ಠಾನಂ ಅನುಯುತ್ತೋ ಇತ್ಥಿಂ ವಾ ಪುರಿಸಂ ವಾ ಜೀವಿತಾ ವೋರೋಪೇಸಿ [ವೋರೋಪೇತಿ (ಸ್ಯಾ॰)]; ಅಯಂ ಪುರಿಸೋ ಸುರಾಮೇರಯಮಜ್ಜಪಮಾದಟ್ಠಾನಂ ಅನುಯುತ್ತೋ ಗಾಮಾ ವಾ ಅರಞ್ಞಾ ವಾ ಅದಿನ್ನಂ ಥೇಯ್ಯಸಙ್ಖಾತಂ ಆದಿಯಿ [ಆದಿಯತಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰)]; ಅಯಂ ಪುರಿಸೋ ಸುರಾಮೇರಯಮಜ್ಜಪಮಾದಟ್ಠಾನಂ ಅನುಯುತ್ತೋ ಪರಿತ್ಥೀಸು ಪರಕುಮಾರೀಸು ಚಾರಿತ್ತಂ ಆಪಜ್ಜಿ [ಆಪಜ್ಜತಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰)]; ಅಯಂ ಪುರಿಸೋ ಸುರಾಮೇರಯಮಜ್ಜಪಮಾದಟ್ಠಾನಂ ಅನುಯುತ್ತೋ ಗಹಪತಿಸ್ಸ ವಾ ಗಹಪತಿಪುತ್ತಸ್ಸ ವಾ ಮುಸಾವಾದೇನ ಅತ್ಥಂ ಪಭಞ್ಜೀತಿ। ತಮೇನಂ ರಾಜಾನೋ ಗಹೇತ್ವಾ ಸುರಾಮೇರಯಮಜ್ಜಪಮಾದಟ್ಠಾನಹೇತು ಹನನ್ತಿ ವಾ ಬನ್ಧನ್ತಿ ವಾ ಪಬ್ಬಾಜೇನ್ತಿ ವಾ ಯಥಾಪಚ್ಚಯಂ ವಾ ಕರೋನ್ತಿ। ಅಪಿ ನು ತುಮ್ಹೇಹಿ ಏವರೂಪಂ ದಿಟ್ಠಂ ವಾ ಸುತಂ ವಾ’”ತಿ? “ದಿಟ್ಠಞ್ಚ ನೋ, ಭನ್ತೇ, ಸುತಞ್ಚ ಸುಯ್ಯಿಸ್ಸತಿ ಚಾ”ತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ಗಿಹಿಸುತ್ತಂ

೧೭೯. ಅಥ ಖೋ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕೋ ಗಹಪತಿ ಪಞ್ಚಮತ್ತೇಹಿ ಉಪಾಸಕಸತೇಹಿ ಪರಿವುತೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಸಾರಿಪುತ್ತಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – ''ಯಂ ಕಞ್ಚಿ [ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)], ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಜಾನೇಯ್ಯಾಥ ಗಿಹಿಂ ಓದಾತವಸನಂ ಪಞ್ಚಸು ಸಿಕ್ಖಾಪದೇಸು ಸಂವುತಕಮ್ಮನ್ತಂ ಚತುನ್ನಂ ಆಭಿಚೇತಸಿಕಾನಂ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಸುಖವಿಹಾರಾನಂ ನಿಕಾಮಲಾಭಿಂ ಅಕಿಚ್ಛಲಾಭಿಂ ಅಕಸಿರಲಾಭಿಂ, ಸೋ ಆಕಙ್ಖಮಾನೋ ಅತ್ತನಾವ ಅತ್ತಾನಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯ – 'ಖೀಣನಿರಯೋಮ್ಹಿ ಖೀಣತಿರಚ್ಛಾನಯೋನಿ ಖೀಣಪೇತ್ತಿವಿಸಯೋ ಖೀಣಾಪಾಯದುಗ್ಗತಿವಿನಿಪಾತೋ, ಸೋತಾಪನ್ನೋಹಮಸ್ಮಿ ಅವಿನಿಪಾತಧಮ್ಮೋ ನಿಯತೋ ಸಮ್ಬೋಧಿಪರಾಯಣೋ'''ತಿ।

''ಕತಮೇಸು ಪಞ್ಚಸು ಸಿಕ್ಖಾಪದೇಸು ಸಂವುತಕಮ್ಮನ್ತೋ ಹೋತಿ? ಇಧ , ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಅದಿನ್ನಾದಾನಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಮುಸಾವಾದಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಸುರಾಮೇರಯಮಜ್ಜಪಮಾದಟ್ಠಾನಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ। ಇಮೇಸು ಪಞ್ಚಸು ಸಿಕ್ಖಾಪದೇಸು ಸಂವುತಕಮ್ಮನ್ತೋ ಹೋತಿ।

''ಕತಮೇಸಂ ಚತುನ್ನಂ ಆಭಿಚೇತಸಿಕಾನಂ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಸುಖವಿಹಾರಾನಂ ನಿಕಾಮಲಾಭೀ ಹೋತಿ ಅಕಿಚ್ಛಲಾಭೀ ಅಕಸಿರಲಾಭೀ? ಇಧ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಬುದ್ಧೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ – 'ಇತಿಪಿ ಸೋ ಭಗವಾ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ವಿಜ್ಜಾಚರಣಸಮ್ಪನ್ನೋ ಸುಗತೋ ಲೋಕವಿದೂ ಅನುತ್ತರೋ ಪುರಿಸದಮ್ಮಸಾರಥಿ, ಸತ್ಥಾ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾ'ತಿ। ಅಯಮಸ್ಸ ಪಠಮೋ ಆಭಿಚೇತಸಿಕೋ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಸುಖವಿಹಾರೋ ಅಧಿಗತೋ ಹೋತಿ ಅವಿಸುದ್ಧಸ್ಸ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ವಿಸುದ್ಧಿಯಾ ಅಪರಿಯೋದಾತಸ್ಸ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಪರಿಯೋದಪನಾಯ।

''ಪುನ ಚಪರಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಧಮ್ಮೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ – 'ಸ್ವಾಕ್ಖಾತೋ ಭಗವತಾ ಧಮ್ಮೋ ಸನ್ದಿಟ್ಠಿಕೋ ಅಕಾಲಿಕೋ ಏಹಿಪಸ್ಸಿಕೋ ಓಪನೇಯ್ಯಿಕೋ ಪಚ್ಚತ್ತಂ ವೇದಿತಬ್ಬೋ ವಿಞ್ಞೂಹೀ'ತಿ। ಅಯಮಸ್ಸ ದುತಿಯೋ ಆಭಿಚೇತಸಿಕೋ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಸುಖವಿಹಾರೋ ಅಧಿಗತೋ ಹೋತಿ ಅವಿಸುದ್ಧಸ್ಸ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ವಿಸುದ್ಧಿಯಾ ಅಪರಿಯೋದಾತಸ್ಸ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಪರಿಯೋದಪನಾಯ।

''ಪುನ ಚಪರಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಸಙ್ಘೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ – 'ಸುಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ಭಗವತೋ ಸಾವಕಸಙ್ಘೋ ಉಜುಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ಭಗವತೋ ಸಾವಕಸಙ್ಘೋ ಞಾಯಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ಭಗವತೋ ಸಾವಕಸಙ್ಘೋ ಸಾಮೀಚಿಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ಭಗವತೋ ಸಾವಕಸಙ್ಘೋ, ಯದಿದಂ ಚತ್ತಾರಿ ಪುರಿಸಯುಗಾನಿ ಅಟ್ಠ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲಾ ಏಸ ಭಗವತೋ ಸಾವಕಸಙ್ಘೋ ಆಹುನೇಯ್ಯೋ ಪಾಹುನೇಯ್ಯೋ ದಕ್ಖಿಣೇಯ್ಯೋ ಅಞ್ಜಲಿಕರಣೀಯೋ ಅನುತ್ತರಂ ಪುಞ್ಞಕ್ಖೇತ್ತಂ ಲೋಕಸ್ಸಾ'ತಿ। ಅಯಮಸ್ಸ ತತಿಯೋ ಆಭಿಚೇತಸಿಕೋ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಸುಖವಿಹಾರೋ ಅಧಿಗತೋ ಹೋತಿ ಅವಿಸುದ್ಧಸ್ಸ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ವಿಸುದ್ಧಿಯಾ ಅಪರಿಯೋದಾತಸ್ಸ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಪರಿಯೋದಪನಾಯ।

''ಪುನ ಚಪರಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಅರಿಯಕನ್ತೇಹಿ ಸೀಲೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ ಅಖಣ್ಡೇಹಿ ಅಚ್ಛಿದ್ದೇಹಿ ಅಸಬಲೇಹಿ ಅಕಮ್ಮಾಸೇಹಿ ಭುಜಿಸ್ಸೇಹಿ ವಿಞ್ಞುಪ್ಪಸತ್ಥೇಹಿ ಅಪರಾಮಟ್ಠೇಹಿ ಸಮಾಧಿಸಂವತ್ತನಿಕೇಹಿ। ಅಯಮಸ್ಸ ಚತುತ್ಥೋ ಆಭಿಚೇತಸಿಕೋ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಸುಖವಿಹಾರೋ ಅಧಿಗತೋ ಹೋತಿ ಅವಿಸುದ್ಧಸ್ಸ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ವಿಸುದ್ಧಿಯಾ ಅಪರಿಯೋದಾತಸ್ಸ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಪರಿಯೋದಪನಾಯ। ಇಮೇಸಂ ಚತುನ್ನಂ ಆಭಿಚೇತಸಿಕಾನಂ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಸುಖವಿಹಾರಾನಂ ನಿಕಾಮಲಾಭೀ ಹೋತಿ ಅಕಿಚ್ಛಲಾಭೀ ಅಕಸಿರಲಾಭೀ।

''ಯಂ ಕಞ್ಚಿ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಜಾನೇಯ್ಯಾಥ ಗಿಹಿಂ ಓದಾತವಸನಂ – ಇಮೇಸು ಪಞ್ಚಸು ಸಿಕ್ಖಾಪದೇಸು ಸಂವುತಕಮ್ಮನ್ತಂ, ಇಮೇಸಞ್ಚ ಚತುನ್ನಂ ಆಭಿಚೇತಸಿಕಾನಂ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಸುಖವಿಹಾರಾನಂ ನಿಕಾಮಲಾಭಿಂ ಅಕಿಚ್ಛಲಾಭಿಂ ಅಕಸಿರಲಾಭಿಂ, ಸೋ

ಆಕಙ್ಖಮಾನೋ ಅತ್ತನಾವ ಅತ್ತಾನಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯ – ‘ಖೀಣನಿರಯೋಮ್ಹಿ ಖೀಣತಿರಚ್ಛಾನಯೋನಿ ಖೀಣಪೇತ್ತಿವಿಸಯೋ ಖೀಣಾಪಾಯದುಗ್ಗತಿವಿನಿಪಾತೋ, ಸೋತಾಪನ್ನೋಹಮಸ್ಮಿ ಅವಿನಿಪಾತಧಮ್ಮೋ ನಿಯತೋ ಸಮ್ಬೋಧಿಪರಾಯಣೋ’’’ತಿ।

“ನಿರಯೇಸು ಭಯಂ ದಿಸ್ವಾ, ಪಾಪಾನಿ ಪರಿವಜ್ಜಯೇ।
ಅರಿಯಧಮ್ಮಂ ಸಮಾದಾಯ, ಪಣ್ಡಿತೋ ಪರಿವಜ್ಜಯೇ॥

“ನ ಹಿಂಸೇ ಪಾಣಭೂತಾನಿ, ವಿಜ್ಜಮಾನೇ ಪರಕ್ಕಮೇ।
ಮುಸಾ ಚ ನ ಭಣೇ ಜಾನಂ, ಅದಿನ್ನಂ ನ ಪರಾಮಸೇ॥

“ಸೇಹಿ ದಾರೇಹಿ ಸನ್ತುಟ್ಠೋ, ಪರದಾರಞ್ಚ ಆರಮೇ [ನಾರಮೇ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰)]।
ಮೇರಯಂ ವಾರುಣಿಂ ಜನ್ತು, ನ ಪಿವೇ ಚಿತ್ತಮೋಹನಿಂ॥

“ಅನುಸ್ಸರೇಯ್ಯ ಸಮ್ಬುದ್ಧಂ, ಧಮ್ಮಞ್ಚಾನುವಿತಕ್ಕಯೇ।
ಅಬ್ಯಾಪಜ್ಜಂ [ಅಬ್ಯಾಪಜ್ಝಂ (?) ಅಬ್ಯಾಪಜ್ಝಂ (ಕ॰)] ಹಿತಂ ಚಿತ್ತಂ, ದೇವಲೋಕಾಯ ಭಾವಯೇ॥

“ಉಪಟ್ಠಿತೇ ದೇಯ್ಯಧಮ್ಮೇ, ಪುಞ್ಞತ್ಥಸ್ಸ ಜಿಗೀಸತೋ [ಜಿಗಿಂಸತೋ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)]।
ಸನ್ತೇಸು ಪಠಮಂ ದಿನ್ನಾ, ವಿಪುಲಾ ಹೋತಿ ದಕ್ಖಿಣಾ॥

“ಸನ್ತೋ ಹವೇ ಪವಕ್ಖಾಮಿ, ಸಾರಿಪುತ್ತ ಸುಣೋಹಿ ಮೇ।
ಇತಿ ಕಣ್ಹಾಸು ಸೇತಾಸು, ರೋಹಿಣೀಸು ಹರೀಸು ವಾ॥

“ಕಮ್ಮಾಸಾಸು ಸರೂಪಾಸು, ಗೋಸು ಪಾರೇವತಾಸು ವಾ।
ಯಾಸು ಕಾಸುಚಿ ಏತಾಸು, ದನ್ತೋ ಜಾಯತಿ ಪುಙ್ಗವೋ॥

“ಧೋರಯ್ಹೋ ಬಲಸಮ್ಪನ್ನೋ, ಕಲ್ಯಾಣಜವನಿಕ್ಕಮೋ।
ತಮೇವ ಭಾರೇ ಯುಞ್ಜನ್ತಿ, ನಾಸ್ಸ ವಣ್ಣಂ ಪರಿಕ್ಖರೇ॥

“ಏವಮೇವಂ ಮನುಸ್ಸೇಸು, ಯಸ್ಮಿಂ ಕಿಸ್ಮಿಞ್ಚಿ ಜಾತಿಯೇ।
ಖತ್ತಿಯೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇ ವೇಸ್ಸೇ, ಸುದ್ದೇ ಚಣ್ಡಾಲಪುಕ್ಕುಸೇ॥

“ಯಾಸು ಕಾಸುಚಿ ಏತಾಸು, ದನ್ತೋ ಜಾಯತಿ ಸುಬ್ಬತೋ।
ಧಮ್ಮಟ್ಠೋ ಸೀಲಸಮ್ಪನ್ನೋ, ಸಚ್ಚವಾದೀ ಹಿರೀಮನೋ॥

“ಪಹೀನಜಾತಿಮರಣೋ, ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಸ್ಸ ಕೇವಲೀ।
ಪನ್ನಭಾರೋ ವಿಸಂಯುತ್ತೋ, ಕತಕಿಚ್ಚೋ ಅನಾಸವೋ॥

“ಪಾರಗೂ ಸಬ್ಬಧಮ್ಮಾನಂ, ಅನುಪಾದಾಯ ನಿಬ್ಬುತೋ।
ತಸ್ಮಿಞ್ಚ ವಿರಜೇ ಖೇತ್ತೇ, ವಿಪುಲಾ ಹೋತಿ ದಕ್ಖಿಣಾ॥

“ಬಾಲಾ ಚ ಅವಿಜಾನನ್ತಾ, ದುಮ್ಮೇಧಾ ಅಸ್ಸುತಾವಿನೋ।

बहिद्धा ದದನ್ತಿ ದಾನಾನಿ, ನ ಹಿ ಸನ್ತೇ ಉಪಾಸರೇ॥

“ಯೇ ಚ ಸನ್ತೇ ಉಪಾಸನ್ತಿ, ಸಪ್ಪಞ್ಞೇ ಧೀರಸಮ್ಮತೇ।
ಸದ್ಧಾ ಚ ನೇಸಂ ಸುಗತೇ, ಮೂಲಜಾತಾ ಪತಿಟ್ಠಿತಾ॥

“ದೇವಲೋಕಞ್ಚ ತೇ ಯನ್ತಿ, ಕುಲೇ ವಾ ಇಧ ಜಾಯರೇ।
ಅನುಪುಬ್ಬೇನ ನಿಬ್ಬಾನಂ, ಅಧಿಗಚ್ಛನ್ತಿ ಪಣ್ಡಿತಾ”ತಿ॥ ನವಮಂ।

೧೦. ಗವೇಸೀಸುತ್ತಂ

೧೮೦. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಕೋಸಲೇಸು ಚಾರಿಕಂ ಚರತಿ ಮಹತಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇನ ಸದ್ಧಿಂ। ಅದ್ದಸಾ ಖೋ ಭಗವಾ ಅದ್ಧಾನಮಗ್ಗಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ಅಞ್ಞತರಸ್ಮಿಂ ಪದೇಸೇ ಮಹನ್ತಂ ಸಾಲವನಂ; ದಿಸ್ವಾನ [ದಿಸ್ವಾ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಮಗ್ಗಾ ಓಕ್ಕಮ್ಮ [ಉಕ್ಕಮ್ಮ (ಕತ್ಥಚಿ)] ಯೇನ ತಂ ಸಾಲವನಂ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ತಂ ಸಾಲವನಂ ಅಜ್ಝೋಗಾಹೇತ್ವಾ ಅಞ್ಞತರಸ್ಮಿಂ ಪದೇಸೇ ಸಿತಂ ಪಾತ್ವಾಕಾಸಿ।

ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮತೋ ಆನನ್ದಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ – “ಕೋ ನು ಖೋ ಹೇತು ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ ಭಗವತೋ ಸಿತಸ್ಸ ಪಾತುಕಮ್ಮಾಯ? ನ ಅಕಾರಣೇನ ತಥಾಗತಾ ಸಿತಂ ಪಾತುಕರೋನ್ತೀ”ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – “ಕೋ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಹೇತು ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ ಭಗವತೋ ಸಿತಸ್ಸ ಪಾತುಕಮ್ಮಾಯ? ನ ಅಕಾರಣೇನ ತಥಾಗತಾ ಸಿತಂ ಪಾತುಕರೋನ್ತೀ”ತಿ।

“ಭೂತಪುಬ್ಬಂ, ಆನನ್ದ, ಇಮಸ್ಮಿಂ ಪದೇಸೇ ನಗರಂ ಅಹೋಸಿ ಇದ್ಧಞ್ಚೇವ ಫೀತಞ್ಚ ಬಹುಜನಂ ಆಕಿಣ್ಣಮನುಸ್ಸಂ। ತಂ ಖೋ ಪನಾನನ್ದ, ನಗರಂ ಕಸ್ಸಪೋ ಭಗವಾ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಹಾಸಿ। ಕಸ್ಸಪಸ್ಸ ಖೋ ಪನಾನನ್ದ, ಭಗವತೋ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಗವೇಸೀ ನಾಮ ಉಪಾಸಕೋ ಅಹೋಸಿ ಸೀಲೇಸು ಅಪರಿಪೂರಕಾರೀ। ಗವೇಸಿನಾ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಉಪಾಸಕೇನ ಪಞ್ಚಮತ್ತಾನಿ ಉಪಾಸಕಸತಾನಿ ಪಟಿದೇಸಿತಾನಿ ಸಮಾದಪಿತಾನಿ [ಸಮಾದಾಪಿತಾನಿ (?)] ಅಹೇಸುಂ ಸೀಲೇಸು ಅಪರಿಪೂರಕಾರಿನೋ। ಅಥ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಗವೇಸಿಸ್ಸ ಉಪಾಸಕಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ – ‘ಅಹಂ ಖೋ ಇಮೇಸಂ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಉಪಾಸಕಸತಾನಂ ಬಹೂಪಕಾರೋ [ಬಹುಕಾರೋ (ಕತ್ಥಚಿ)] ಪುಬ್ಬಙ್ಗಮೋ ಸಮಾದಪೇತಾ [ಸಮಾದಾಪೇತಾ (?)], ಅಹಞ್ಚಮ್ಹಿ ಸೀಲೇಸು ಅಪರಿಪೂರಕಾರೀ, ಇಮಾನಿ ಚ ಪಞ್ಚ ಉಪಾಸಕಸತಾನಿ ಸೀಲೇಸು ಅಪರಿಪೂರಕಾರಿನೋ। ಇಚ್ಚೇತಂ ಸಮಸಮಂ, ನತ್ಥಿ ಕಿಞ್ಚಿ ಅತಿರೇಕಂ; ಹನ್ದಾಹಂ ಅತಿರೇಕಾಯಾ’”ತಿ।

“ಅಥ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಗವೇಸೀ ಉಪಾಸಕೋ ಯೇನ ತಾನಿ ಪಞ್ಚ ಉಪಾಸಕಸತಾನಿ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ತಾನಿ ಪಞ್ಚ ಉಪಾಸಕಸತಾನಿ ಏತದವೋಚ – ‘ಅಜ್ಜತಗ್ಗೇ ಮಂ ಆಯಸ್ಮನ್ತೋ ಸೀಲೇಸು ಪರಿಪೂರಕಾರಿಂ ಧಾರೇಥಾ’ತಿ! ಅಥ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ತೇಸಂ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಉಪಾಸಕಸತಾನಂ ಏತದಹೋಸಿ – ‘ಅಯ್ಯೋ ಖೋ ಗವೇಸೀ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಬಹೂಪಕಾರೋ ಪುಬ್ಬಙ್ಗಮೋ ಸಮಾದಪೇತಾ । ಅಯ್ಯೋ ಹಿ ನಾಮ ಗವೇಸೀ ಸೀಲೇಸು ಪರಿಪೂರಕಾರೀ ಭವಿಸ್ಸತಿ। ಕಿಮಙ್ಗಂ [ಕಿಮಙ್ಗ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಪನ ಮಯ’ನ್ತಿ [ಪನ ನ ಮಯನ್ತಿ (ಸೀ॰) ಅ॰ ನಿ॰ ೪.೧೫೯; ಚೂಳವ॰ ೩೩೦; ಸಂ॰ ನಿ॰ ೫.೧೦೨೦ ಪಾಳಿಯಾ ಸಂಸನ್ದೇತಬ್ಬಂ]! ಅಥ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ತಾನಿ ಪಞ್ಚ ಉಪಾಸಕಸತಾನಿ ಯೇನ ಗವೇಸೀ ಉಪಾಸಕೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಗವೇಸಿಂ ಉಪಾಸಕಂ ಏತದವೋಚುಂ – ‘ಅಜ್ಜತಗ್ಗೇ ಅಯ್ಯೋ ಗವೇಸೀ ಇಮಾನಿಪಿ ಪಞ್ಚ ಉಪಾಸಕಸತಾನಿ ಸೀಲೇಸು ಪರಿಪೂರಕಾರಿನೋ ಧಾರೇತೂ’ತಿ। ಅಥ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಗವೇಸಿಸ್ಸ ಉಪಾಸಕಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ – ‘ಅಹಂ ಖೋ ಇಮೇಸಂ ಪಞ್ಚನ್ನಂ

ಉಪಾಸಕಸತಾನಂ ಬಹೂಪಕಾರೋ ಪುಬ್ಬಙ್ಗಮೋ ಸಮಾದಪೇತಾ, ಅಹಞ್ಚಮ್ಹಿ ಸೀಲೇಸು ಪರಿಪೂರಕಾರೀ, ಇಮಾನಿಪಿ ಪಞ್ಚ ಉಪಾಸಕಸತಾನಿ ಸೀಲೇಸು ಪರಿಪೂರಕಾರಿನೋ । ಇಚ್ಚೇತಂ ಸಮಸಮಂ, ನತ್ಥಿ ಕಿಞ್ಚಿ ಅತಿರೇಕಂ; ಹನ್ದಾಹಂ ಅತಿರೇಕಾಯಾ'''ತಿ!

"ಅಥ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಗವೇಸೀ ಉಪಾಸಕೋ ಯೇನ ತಾನಿ ಪಞ್ಚ ಉಪಾಸಕಸತಾನಿ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ತಾನಿ ಪಞ್ಚ ಉಪಾಸಕಸತಾನಿ ಏತದವೋಚ - 'ಅಜ್ಜತಗ್ಗೇ ಮಂ ಆಯಸ್ಮನ್ತೋ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಂ ಧಾರೇಥ ಆರಾಚಾರಿ [ಅನಾಚಾರಿಂ (ಪೀ॰)] ವಿರತಂ ಮೇಥುನಾ ಗಾಮಧಮ್ಮಾ'ತಿ। ಅಥ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ತೇಸಂ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಉಪಾಸಕಸತಾನಂ ಏತದಹೋಸಿ - 'ಅಯ್ಯೋ ಖೋ ಗವೇಸೀ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಬಹೂಪಕಾರೋ ಪುಬ್ಬಙ್ಗಮೋ ಸಮಾದಪೇತಾ। ಅಯ್ಯೋ ಹಿ ನಾಮ ಗವೇಸೀ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ಭವಿಸ್ಸತಿ ಆರಾಚಾರೀ ವಿರತೋ ಮೇಥುನಾ ಗಾಮಧಮ್ಮಾ। ಕಿಮಙ್ಗಂ ಪನ ಮಯ'ನ್ತಿ! ಅಥ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ತಾನಿ ಪಞ್ಚ ಉಪಾಸಕಸತಾನಿ ಯೇನ ಗವೇಸೀ ಉಪಾಸಕೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಗವೇಸಿಂ ಉಪಾಸಕಂ ಏತದವೋಚುಂ - 'ಅಜ್ಜತಗ್ಗೇ ಅಯ್ಯೋ ಗವೇಸೀ ಇಮಾನಿಪಿ ಪಞ್ಚ ಉಪಾಸಕಸತಾನಿ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿನೋ ಧಾರೇತು ಆರಾಚಾರಿನೋ ವಿರತಾ ಮೇಥುನಾ ಗಾಮಧಮ್ಮಾ'ತಿ। ಅಥ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಗವೇಸಿಸ್ಸ ಉಪಾಸಕಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ - 'ಅಹಂ ಖೋ ಇಮೇಸಂ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಉಪಾಸಕಸತಾನಂ ಬಹೂಪಕಾರೋ ಪುಬ್ಬಙ್ಗಮೋ ಸಮಾದಪೇತಾ। ಅಹಞ್ಚಮ್ಹಿ ಸೀಲೇಸು ಪರಿಪೂರಕಾರೀ। ಇಮಾನಿಪಿ ಪಞ್ಚ ಉಪಾಸಕಸತಾನಿ ಸೀಲೇಸು ಪರಿಪೂರಕಾರಿನೋ। ಅಹಞ್ಚಮ್ಹಿ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ಆರಾಚಾರೀ ವಿರತೋ ಮೇಥುನಾ ಗಾಮಧಮ್ಮಾ। ಇಮಾನಿಪಿ ಪಞ್ಚ ಉಪಾಸಕಸತಾನಿ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿನೋ ಆರಾಚಾರಿನೋ ವಿರತಾ ಮೇಥುನಾ ಗಾಮಧಮ್ಮಾ। ಇಚ್ಚೇತಂ ಸಮಸಮಂ, ನತ್ಥಿ ಕಿಞ್ಚಿ ಅತಿರೇಕಂ; ಹನ್ದಾಹಂ ಅತಿರೇಕಾಯಾ'''ತಿ।

"ಅಥ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಗವೇಸೀ ಉಪಾಸಕೋ ಯೇನ ತಾನಿ ಪಞ್ಚ ಉಪಾಸಕಸತಾನಿ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ತಾನಿ ಪಞ್ಚ ಉಪಾಸಕಸತಾನಿ ಏತದವೋಚ - 'ಅಜ್ಜತಗ್ಗೇ ಮಂ ಆಯಸ್ಮನ್ತೋ ಏಕಭತ್ತಿಕಂ ಧಾರೇಥ ರತ್ತೂಪರತಂ ವಿರತಂ ವಿಕಾಲಭೋಜನಾ'ತಿ। ಅಥ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ತೇಸಂ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಉಪಾಸಕಸತಾನಂ ಏತದಹೋಸಿ - 'ಅಯ್ಯೋ ಖೋ ಗವೇಸೀ ಬಹೂಪಕಾರೋ ಪುಬ್ಬಙ್ಗಮೋ ಸಮಾದಪೇತಾ। ಅಯ್ಯೋ ಹಿ ನಾಮ ಗವೇಸೀ ಏಕಭತ್ತಿಕೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ ರತ್ತೂಪರತೋ ವಿರತೋ ವಿಕಾಲಭೋಜನಾ। ಕಿಮಙ್ಗಂ ಪನ ಮಯ'ನ್ತಿ! ಅಥ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ತಾನಿ ಪಞ್ಚ ಉಪಾಸಕಸತಾನಿ ಯೇನ ಗವೇಸೀ ಉಪಾಸಕೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಗವೇಸಿಂ ಉಪಾಸಕಂ ಏತದವೋಚುಂ - 'ಅಜ್ಜತಗ್ಗೇ ಅಯ್ಯೋ ಗವೇಸೀ ಇಮಾನಿಪಿ ಪಞ್ಚ ಉಪಾಸಕಸತಾನಿ ಏಕಭತ್ತಿಕೇ ಧಾರೇತು ರತ್ತೂಪರತೇ ವಿರತೇ ವಿಕಾಲಭೋಜನಾ'ತಿ। ಅಥ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಗವೇಸಿಸ್ಸ ಉಪಾಸಕಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ - 'ಅಹಂ ಖೋ ಇಮೇಸಂ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಉಪಾಸಕಸತಾನಂ ಬಹೂಪಕಾರೋ ಪುಬ್ಬಙ್ಗಮೋ ಸಮಾದಪೇತಾ। ಅಹಞ್ಚಮ್ಹಿ ಸೀಲೇಸು ಪರಿಪೂರಕಾರೀ। ಇಮಾನಿಪಿ ಪಞ್ಚ ಉಪಾಸಕಸತಾನಿ ಸೀಲೇಸು ಪರಿಪೂರಕಾರಿನೋ। ಅಹಞ್ಚಮ್ಹಿ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ಆರಾಚಾರೀ ವಿರತೋ ಮೇಥುನಾ ಗಾಮಧಮ್ಮಾ। ಇಮಾನಿಪಿ ಪಞ್ಚ ಉಪಾಸಕಸತಾನಿ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿನೋ ಆರಾಚಾರಿನೋ ವಿರತಾ ಮೇಥುನಾ ಗಾಮಧಮ್ಮಾ। ಅಹಞ್ಚಮ್ಹಿ ಏಕಭತ್ತಿಕೋ ರತ್ತೂಪರತೋ ವಿರತೋ ವಿಕಾಲಭೋಜನಾ। ಇಮಾನಿಪಿ ಪಞ್ಚ ಉಪಾಸಕಸತಾನಿ ಏಕಭತ್ತಿಕಾ ರತ್ತೂಪರತಾ ವಿರತಾ ವಿಕಾಲಭೋಜನಾ। ಇಚ್ಚೇತಂ ಸಮಸಮಂ, ನತ್ಥಿ ಕಿಞ್ಚಿ ಅತಿರೇಕಂ; ಹನ್ದಾಹಂ ಅತಿರೇಕಾಯಾ'''ತಿ।

"ಅಥ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಗವೇಸೀ ಉಪಾಸಕೋ ಯೇನ ಕಸ್ಸಪೋ ಭಗವಾ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಕಸ್ಸಪಂ ಭಗವನ್ತಂ ಅರಹನ್ತಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಂ ಏತದವೋಚ - 'ಲಭೇಯ್ಯಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತೋ ಸನ್ತಿಕೇ ಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಲಭೇಯ್ಯಂ ಉಪಸಮ್ಪದ'ನ್ತಿ। ಅಲತ್ಥ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಗವೇಸೀ ಉಪಾಸಕೋ ಕಸ್ಸಪಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ಪಬ್ಬಜ್ಜಂ, ಅಲತ್ಥ ಉಪಸಮ್ಪದಂ। ಅಚಿರೂಪಸಮ್ಪನ್ನೋ ಖೋ ಪನಾನನ್ದ, ಗವೇಸೀ ಭಿಕ್ಖು ಏಕೋ ವೂಪಕಟ್ಠೋ ಅಪ್ಪಮತ್ತೋ ಆತಾಪೀ ಪಹಿತತ್ತೋ ವಿಹರನ್ತೋ ನಚಿರಸ್ಸೇವ - ಯಸ್ಸತ್ಥಾಯ ಕುಲಪುತ್ತಾ ಸಮ್ಮದೇವ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜನ್ತಿ, ತದನುತ್ತರಂ - ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಪರಿಯೋಸಾನಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ

ವಿಹಾಸಿ। ‘ಖೀಣಾ ಜಾತಿ, ವುಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಕತಂ ಕರಣೀಯಂ, ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾ’ತಿ ಅಬ್ಭಞ್ಞಾಸಿ। ಅಞ್ಞತರೋ ಚ ಪನಾನನ್ದ, ಗವೇಸೀ ಭಿಕ್ಖು ಅರಹತಂ ಅಹೋಸಿ।

“ಅಥ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ತೇಸ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಉಪಾಸಕಸತಾನಂ ಏತದಹೋಸಿ – ‘ಅಯ್ಯೋ ಖೋ ಗವೇಸೀ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಬಹೂಪಕಾರೋ ಪುಬ್ಬಙ್ಗಮೋ ಸಮಾದಪೇತಾ। ಅಯ್ಯೋ ಹಿ ನಾಮ ಗವೇಸೀ ಕೇಸಮಸ್ಸುಂ ಓಹಾರೇತ್ವಾ ಕಾಸಾಯಾನಿ ವತ್ಥಾನಿ ಅಚ್ಛಾದೇತ್ವಾ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿಸ್ಸತಿ। ಕಿಮಙ್ಗಂ ಪನ ಮಯ’ನ್ತಿ! ಅಥ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ತಾನಿ ಪಞ್ಚ ಉಪಾಸಕಸತಾನಿ ಯೇನ ಕಸ್ಸಪೋ ಭಗವಾ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಕಸ್ಸಪಂ ಭಗವನ್ತಂ ಅರಹನ್ತಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಂ ಏತದವೋಚುಂ – ‘ಲಭೇಯ್ಯಾಮ ಮಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತೋ ಸನ್ತಿಕೇ ಪಬ್ಬಜ್ಜಂ, ಲಭೇಯ್ಯಾಮ ಉಪಸಮ್ಪದ’ನ್ತಿ। ಅಲಭಿಂಸು ಖೋ, ಆನನ್ದ, ತಾನಿ ಪಞ್ಚ ಉಪಾಸಕಸತಾನಿ ಕಸ್ಸಪಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ಪಬ್ಬಜ್ಜಂ, ಅಲಭಿಂಸು ಉಪಸಮ್ಪದಂ।

“ಅಥ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಗವೇಸಿಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಏತದಹೋಸಿ – ‘ಅಹಂ ಖೋ ಇಮಸ್ಸ ಅನುತ್ತರಸ್ಸ ವಿಮುತ್ತಿಸುಖಸ್ಸ ನಿಕಾಮಲಾಭೀ ಹೋಮಿ ಅಕಿಚ್ಛಲಾಭೀ ಅಕಸಿರಲಾಭೀ। ಅಹೋ ವತಿಮಾನಿಪಿ ಪಞ್ಚ ಭಿಕ್ಖುಸತಾನಿ ಇಮಸ್ಸ ಅನುತ್ತರಸ್ಸ ವಿಮುತ್ತಿಸುಖಸ್ಸ ನಿಕಾಮಲಾಭಿನೋ ಅಸ್ಸು ಅಕಿಚ್ಛಲಾಭಿನೋ ಅಕಸಿರಲಾಭಿನೋ’ತಿ। ಅಥ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ತಾನಿ ಪಞ್ಚ ಭಿಕ್ಖುಸತಾನಿ ವೂಪಕಟ್ಠಾ [ಭಿಕ್ಖುಸತಾನಿ ಏಕೇಕಾ ವೂಪಕಟ್ಠಾ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ಅಪ್ಪಮತ್ತಾ ಆತಾಪಿನೋ ಪಹಿತತ್ತಾ ವಿಹರನ್ತಾ ನಚಿರಸ್ಸೇವ – ಯಸ್ಸತ್ಥಾಯ ಕುಲಪುತ್ತಾ ಸಮ್ಮದೇವ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜನ್ತಿ, ತದನುತ್ತರಂ – ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಪರಿಯೋಸಾನಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಿಂಸು। ‘ಖೀಣಾ ಜಾತಿ, ವುಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಕತಂ ಕರಣೀಯಂ, ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾ’ತಿ ಅಬ್ಭಞ್ಞಂಸು”।

“ಇತಿ ಖೋ , ಆನನ್ದ, ತಾನಿ ಪಞ್ಚ ಭಿಕ್ಖುಸತಾನಿ ಗವೇಸೀಪಮುಖಾನಿ ಉತ್ತರುತ್ತರಿ [ಉತ್ತರುತ್ತರಿಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಪಣೀತಪಣೀತಂ ವಾಯಮಮಾನಾ ಅನುತ್ತರಂ ವಿಮುತ್ತಿಂ ಸಚ್ಛಾಕಂಸು। ತಸ್ಮಾತಿಹ, ಆನನ್ದ, ಏವಂ ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ – ‘ಉತ್ತರುತ್ತರಿ ಪಣೀತಪಣೀತಂ ವಾಯಮಮಾನಾ ಅನುತ್ತರಂ ವಿಮುತ್ತಿಂ ಸಚ್ಛಿಕರಿಸ್ಸಾಮಾ’ತಿ। ಏವಞ್ಹಿ ವೋ, ಆನನ್ದ, ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬ”ನ್ತಿ। ದಸಮಂ।

ಉಪಾಸಕವಗ್ಗೋ ತತಿಯೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ –

ಸಾರಜ್ಜಂ ವಿಸಾರದೋ ನಿರಯಂ, ವೇರಂ ಚಣ್ಡಾಲಪಞ್ಚಮಂ।
ಪೀತಿ ವಣಿಜ್ಜಾ ರಾಜಾನೋ, ಗಿಹೀ ಚೇವ ಗವೇಸಿನಾತಿ॥

(೧೯) ೪. ಅರಞ್ಞವಗ್ಗೋ

೧. ಆರಞ್ಞಿಕಸುತ್ತಂ

೧೮೧. "ಪಞ್ಚಿಮೇ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆರಞ್ಞಿಕಾ [ಆರಞ್ಞತಾ (ಸಬ್ಬತ್ಥ) ಪರಿ॰ ೪೪೩ ಪಸ್ಸಿತಬ್ಬಂ]। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಮನ್ದತ್ತಾ ಮೋಮೂಹತ್ತಾ ಆರಞ್ಞಿಕೋ ಹೋತಿ, ಪಾಪಿಚ್ಛೋ ಇಚ್ಛಾಪಕತೋ ಆರಞ್ಞಿಕೋ ಹೋತಿ, ಉಮ್ಮಾದಾ ಚಿತ್ತಕ್ಖೇಪಾ ಆರಞ್ಞಿಕೋ ಹೋತಿ, ವಣ್ಣಿತಂ ಬುದ್ಧೇಹಿ ಬುದ್ಧಸಾವಕೇಹೀತಿ ಆರಞ್ಞಿಕೋ ಹೋತಿ, ಅಪ್ಪಿಚ್ಛತಂಯೇವ ನಿಸ್ಸಾಯ ಸನ್ತುಟ್ಠಿಂಯೇವ ನಿಸ್ಸಾಯ ಸಲ್ಲೇಖಂಯೇವ ನಿಸ್ಸಾಯ ಪವಿವೇಕಂಯೇವ ನಿಸ್ಸಾಯ ಇದಮತ್ಥಿತಂಯೇವ [ಇದಮಟ್ಠಿತಂಯೇವ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ನಿಸ್ಸಾಯ ಆರಞ್ಞಿಕೋ ಹೋತಿ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ಆರಞ್ಞಿಕಾ। ಇಮೇಸಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಆರಞ್ಞಿಕಾನಂ ಯ್ವಾಯಂ ಆರಞ್ಞಿಕೋ ಅಪ್ಪಿಚ್ಛತಂಯೇವ ನಿಸ್ಸಾಯ ಸನ್ತುಟ್ಠಿಂಯೇವ ನಿಸ್ಸಾಯ ಸಲ್ಲೇಖಂಯೇವ ನಿಸ್ಸಾಯ ಪವಿವೇಕಂಯೇವ ನಿಸ್ಸಾಯ ಇದಮತ್ಥಿತಂಯೇವ ನಿಸ್ಸಾಯ ಆರಞ್ಞಿಕೋ ಹೋತಿ, ಅಯಂ ಇಮೇಸಂ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಆರಞ್ಞಿಕಾನಂ ಅಗ್ಗೋ ಚ ಸೇಟ್ಠೋ ಚ ಮೋಕ್ಖೋ [ಪಾಮೋಕ್ಖೋ (ಅ॰ ನಿ॰ ೪.೯೫; ೧೦.೯೧)] ಚ ಉತ್ತಮೋ ಚ ಪವರೋ ಚ।

"ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಗವಾ ಖೀರಂ, ಖೀರಮ್ಹಾ ದಧಿ, ದಧಿಮ್ಹಾ ನವನೀತಂ, ನವನೀತಮ್ಹಾ ಸಪ್ಪಿ, ಸಪ್ಪಿಮ್ಹಾ ಸಪ್ಪಿಮಣ್ಡೋ, ಸಪ್ಪಿಮಣ್ಡೋ [ಸಪ್ಪಿಮ್ಹಾ ಸಪ್ಪಿಮಣ್ಡೋ (ಕ॰) ಸಂ॰ ನಿ॰ ೩.೬೬೨] ತತ್ಥ ಅಗ್ಗಮಕ್ಖಾಯತಿ; ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮೇಸಂ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಆರಞ್ಞಿಕಾನಂ ಯ್ವಾಯಂ ಆರಞ್ಞಿಕೋ ಅಪ್ಪಿಚ್ಛತಂಯೇವ ನಿಸ್ಸಾಯ ಸನ್ತುಟ್ಠಿಂಯೇವ ನಿಸ್ಸಾಯ ಸಲ್ಲೇಖಂಯೇವ ನಿಸ್ಸಾಯ ಪವಿವೇಕಂಯೇವ ನಿಸ್ಸಾಯ ಇದಮತ್ಥಿತಂಯೇವ ನಿಸ್ಸಾಯ ಆರಞ್ಞಿಕೋ ಹೋತಿ, ಅಯಂ ಇಮೇಸಂ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಆರಞ್ಞಿಕಾನಂ ಅಗ್ಗೋ ಚ ಸೇಟ್ಠೋ ಚ ಮೋಕ್ಖೋ ಚ ಉತ್ತಮೋ ಚ ಪವರೋ ಚಾ"ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ಚೀವರಸುತ್ತಂ

೧೮೨. "ಪಞ್ಚಿಮೇ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಂಸುಕೂಲಿಕಾ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಮನ್ದತ್ತಾ ಮೋಮೂಹತ್ತಾ ಪಂಸುಕೂಲಿಕೋ ಹೋತಿ…ಪೇ॰… ಇದಮತ್ಥಿತಂಯೇವ ನಿಸ್ಸಾಯ ಪಂಸುಕೂಲಿಕೋ ಹೋತಿ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ಪಂಸುಕೂಲಿಕಾ"ತಿ। ದುತಿಯಂ।

೩. ರುಕ್ಖಮೂಲಿಕಸುತ್ತಂ

೧೮೩. "ಪಞ್ಚಿಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರುಕ್ಖಮೂಲಿಕಾ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಮನ್ದತ್ತಾ ಮೋಮೂಹತ್ತಾ ರುಕ್ಖಮೂಲಿಕೋ ಹೋತಿ…ಪೇ॰… ಇದಮತ್ಥಿತಂಯೇವ ನಿಸ್ಸಾಯ ರುಕ್ಖಮೂಲಿಕೋ ಹೋತಿ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ರುಕ್ಖಮೂಲಿಕಾ"ತಿ। ತತಿಯಂ।

೪. ಸೋಸಾನಿಕಸುತ್ತಂ

೧೮೪. "ಪಞ್ಚಿಮೇ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸೋಸಾನಿಕಾ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಮನ್ದತ್ತಾ ಮೋಮೂಹತ್ತಾ ಸೋಸಾನಿಕೋ ಹೋತಿ…ಪೇ॰… ಇದಮತ್ಥಿತಂಯೇವ ನಿಸ್ಸಾಯ ಸೋಸಾನಿಕೋ ಹೋತಿ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ಸೋಸಾನಿಕಾ"ತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಅಬ್ಭೋಕಾಸಿಕಸುತ್ತಂ

೧೮೫. "ಪಞ್ಚಿಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಬ್ಭೋಕಾಸಿಕಾ…ಪೇ॰…। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ನೇಸಜ್ಜಿಕಸುತ್ತಂ

೧೮೬. “ಪಞ್ಚಿಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನೇಸಜ್ಜಿಕಾ…ಪೇ॰…। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ಯಥಾಸನ್ಥತಿಕಸುತ್ತಂ

೧೮೭. “ಪಞ್ಚಿಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಥಾಸನ್ಥತಿಕಾ…ಪೇ॰…। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ಏಕಾಸನಿಕಸುತ್ತಂ

೧೮೮. “ಪಞ್ಚಿಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಾಸನಿಕಾ…ಪೇ॰…। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ಖಲುಪಚ್ಛಾಭತ್ತಿಕಸುತ್ತಂ

೧೮೯. “ಪಞ್ಚಿಮೇ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಖಲುಪಚ್ಛಾಭತ್ತಿಕಾ…ಪೇ॰…। ನವಮಂ।

೧೦. ಪತ್ತಪಿಣ್ಡಿಕಸುತ್ತಂ

೧೯೦. “ಪಞ್ಚಿಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪತ್ತಪಿಣ್ಡಿಕಾ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಮನ್ದತ್ತಾ ಮೋಮೂಹತ್ತಾ ಪತ್ತಪಿಣ್ಡಿಕೋ ಹೋತಿ, ಪಾಪಿಚ್ಛೋ ಇಚ್ಛಾಪಕತೋ ಪತ್ತಪಿಣ್ಡಿಕೋ ಹೋತಿ, ಉಮ್ಮಾದಾ ಚಿತ್ತಕ್ಖೇಪಾ ಪತ್ತಪಿಣ್ಡಿಕೋ ಹೋತಿ, ‘ವಣ್ಣಿತಂ ಬುದ್ಧೇಹಿ ಬುದ್ಧಸಾವಕೇಹೀ’ತಿ ಪತ್ತಪಿಣ್ಡಿಕೋ ಹೋತಿ, ಅಪ್ಪಿಚ್ಛತಂಯೇವ ನಿಸ್ಸಾಯ ಸನ್ತುಟ್ಠಿಂಯೇವ ನಿಸ್ಸಾಯ ಸಲ್ಲೇಖಂಯೇವ ನಿಸ್ಸಾಯ ಪವಿವೇಕಂಯೇವ ನಿಸ್ಸಾಯ ಇದಮತ್ಥಿತಂಯೇವ ನಿಸ್ಸಾಯ ಪತ್ತಪಿಣ್ಡಿಕೋ ಹೋತಿ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ಪತ್ತಪಿಣ್ಡಿಕಾ। ಇಮೇಸಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಪತ್ತಪಿಣ್ಡಿಕಾನಂ ಯ್ವಾಯಂ ಪತ್ತಪಿಣ್ಡಿಕೋ ಅಪ್ಪಿಚ್ಛತಂಯೇವ ನಿಸ್ಸಾಯ ಸನ್ತುಟ್ಠಿಂಯೇವ ನಿಸ್ಸಾಯ ಸಲ್ಲೇಖಂಯೇವ ನಿಸ್ಸಾಯ ಪವಿವೇಕಂಯೇವ ನಿಸ್ಸಾಯ ಇದಮತ್ಥಿತಂಯೇವ ನಿಸ್ಸಾಯ ಪತ್ತಪಿಣ್ಡಿಕೋ ಹೋತಿ, ಅಯಂ ಇಮೇಸಂ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಪತ್ತಪಿಣ್ಡಿಕಾನಂ ಅಗ್ಗೋ ಚ ಸೇಟ್ಠೋ ಚ ಮೋಕ್ಖೋ ಚ ಉತ್ತಮೋ ಚ ಪವರೋ ಚ।

“ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಗವಾ ಖೀರಂ, ಖೀರಮ್ಹಾ ದಧಿ, ದಧಿಮ್ಹಾ ನವನೀತಂ, ನವನೀತಮ್ಹಾ ಸಪ್ಪಿ, ಸಪ್ಪಿಮ್ಹಾ ಸಪ್ಪಿಮಣ್ಡೋ, ಸಪ್ಪಿಮಣ್ಡೋ ತತ್ಥ ಅಗ್ಗಮಕ್ಖಾಯತಿ; ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮೇಸಂ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಪತ್ತಪಿಣ್ಡಿಕಾನಂ ಯ್ವಾಯಂ ಪತ್ತಪಿಣ್ಡಿಕೋ ಅಪ್ಪಿಚ್ಛತಂಯೇವ ನಿಸ್ಸಾಯ ಸನ್ತುಟ್ಠಿಂಯೇವ ನಿಸ್ಸಾಯ ಸಲ್ಲೇಖಂಯೇವ ನಿಸ್ಸಾಯ ಪವಿವೇಕಂಯೇವ ನಿಸ್ಸಾಯ ಇದಮತ್ಥಿತಂಯೇವ ನಿಸ್ಸಾಯ ಪತ್ತಪಿಣ್ಡಿಕೋ ಹೋತಿ, ಅಯಂ ಇಮೇಸಂ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಪತ್ತಪಿಣ್ಡಿಕಾನಂ ಅಗ್ಗೋ ಚ ಸೇಟ್ಠೋ ಚ ಮೋಕ್ಖೋ ಚ ಉತ್ತಮೋ ಚ ಪವರೋ ಚಾ”ತಿ। ದಸಮಂ।

ಅರಞ್ಞವಗ್ಗೋ ಚತುತ್ಥೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ –

ಅರಞ್ಞಂ ಚೀವರಂ ರುಕ್ಖ, ಸುಸಾನಂ ಅಬ್ಭೋಕಾಸಿಕಂ।
ನೇಸಜ್ಜಂ ಸನ್ಥತಂ ಏಕಾಸನಿಕಂ, ಖಲುಪಚ್ಛಾಪಿಣ್ಡಿಕೇನ ಚಾತಿ॥

(೨೦) ೫. ಬ್ರಾಹ್ಮಣವಗ್ಗೋ

೧. ಸೋಣಸುತ್ತಂ

೧೯೧. "ಪಞ್ಚಿಮೇ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪೋರಾಣಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಧಮ್ಮಾ ಏತರಹಿ ಸುನಖೇಸು ಸನ್ದಿಸ್ಸನ್ತಿ, ನೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಸು। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಪುಬ್ಬೇ ಸುದಂ [ಪುಬ್ಬಸ್ಸುದಂ (ಕ॰)], ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಂಯೇವ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ನೋ ಅಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಂ। ಏತರಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಮ್ಪಿ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಅಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಮ್ಪಿ ಗಚ್ಛನ್ತಿ। ಏತರಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುನಖಾ ಸುನಖಿಂಯೇವ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ನೋ ಅಸುನಖಿಂ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಠಮೋ ಪೋರಾಣೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಧಮ್ಮೋ ಏತರಹಿ ಸುನಖೇಸು ಸನ್ದಿಸ್ಸತಿ, ನೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಸು।

"ಪುಬ್ಬೇ ಸುದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಂ ಉತುನಿಂಯೇವ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ನೋ ಅನುತುನಿಂ। ಏತರಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಂ ಉತುನಿಮ್ಪಿ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಅನುತುನಿಮ್ಪಿ ಗಚ್ಛನ್ತಿ । ಏತರಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುನಖಾ ಸುನಖಿಂ ಉತುನಿಂಯೇವ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ನೋ ಅನುತುನಿಂ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುತಿಯೋ ಪೋರಾಣೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಧಮ್ಮೋ ಏತರಹಿ ಸುನಖೇಸು ಸನ್ದಿಸ್ಸತಿ, ನೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಸು।

"ಪುಬ್ಬೇ ಸುದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಂ ನೇವ ಕಿಣನ್ತಿ ನೋ ವಿಕ್ಕಿಣನ್ತಿ, ಸಮ್ಪಿಯೇನೇವ ಸಂವಾಸಂ ಸಂಬನ್ಧಾಯ [ಸಂಸಗ್ಗತ್ಥಾಯ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಸಂಪವತ್ತೇನ್ತಿ। ಏತರಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಂ ಕಿಣನ್ತಿಪಿ ವಿಕ್ಕಿಣನ್ತಿಪಿ, ಸಮ್ಪಿಯೇನಪಿ ಸಂವಾಸಂ ಸಂಬನ್ಧಾಯ ಸಂಪವತ್ತೇನ್ತಿ। ಏತರಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುನಖಾ ಸುನಖಿಂ ನೇವ ಕಿಣನ್ತಿ ನೋ ವಿಕ್ಕಿಣನ್ತಿ, ಸಮ್ಪಿಯೇನೇವ ಸಂವಾಸಂ ಸಂಬನ್ಧಾಯ ಸಂಪವತ್ತೇನ್ತಿ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತತಿಯೋ ಪೋರಾಣೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಧಮ್ಮೋ ಏತರಹಿ ಸುನಖೇಸು ಸನ್ದಿಸ್ಸತಿ, ನೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಸು।

"ಪುಬ್ಬೇ ಸುದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ನ ಸನ್ನಿಧಿಂ ಕರೋನ್ತಿ ಧನಸ್ಸಪಿ ಧಞ್ಞಸ್ಸಪಿ ರಜತಸ್ಸಪಿ ಜಾತರೂಪಸ್ಸಪಿ। ಏತರಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಸನ್ನಿಧಿಂ ಕರೋನ್ತಿ ಧನಸ್ಸಪಿ ಧಞ್ಞಸ್ಸಪಿ ರಜತಸ್ಸಪಿ ಜಾತರೂಪಸ್ಸಪಿ। ಏತರಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುನಖಾ ನ ಸನ್ನಿಧಿಂ ಕರೋನ್ತಿ ಧನಸ್ಸಪಿ ಧಞ್ಞಸ್ಸಪಿ ರಜತಸ್ಸಪಿ ಜಾತರೂಪಸ್ಸಪಿ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತುತ್ಥೋ ಪೋರಾಣೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಧಮ್ಮೋ ಏತರಹಿ ಸುನಖೇಸು ಸನ್ದಿಸ್ಸತಿ, ನೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಸು।

"ಪುಬ್ಬೇ ಸುದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಸಾಯಂ ಸಾಯಮಾಸಾಯ ಪಾತೋ ಪಾತರಾಸಾಯ ಭಿಕ್ಖಂ ಪರಿಯೇಸನ್ತಿ। ಏತರಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಯಾವದತ್ಥಂ ಉದರಾವದೇಹಕಂ ಭುಞ್ಜಿತ್ವಾ ಅವಸೇಸಂ ಆದಾಯ ಪಕ್ಕಮನ್ತಿ। ಏತರಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುನಖಾ ಸಾಯಂ ಸಾಯಮಾಸಾಯ ಪಾತೋ ಪಾತರಾಸಾಯ ಭಿಕ್ಖಂ ಪರಿಯೇಸನ್ತಿ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಮೋ ಪೋರಾಣೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಧಮ್ಮೋ ಏತರಹಿ ಸುನಖೇಸು ಸನ್ದಿಸ್ಸತಿ, ನೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಸು। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ಪೋರಾಣಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಧಮ್ಮಾ ಏತರಹಿ ಸುನಖೇಸು ಸನ್ದಿಸ್ಸನ್ತಿ, ನೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಸೂ"ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ದೋಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಸುತ್ತಂ

೧೯೨. ಅಥ ಖೋ ದೋಣೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವತಾ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿ। ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ದೋಣೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ -

"ಸುತಂ ಮೇತಂ, ಭೋ ಗೋತಮ - 'ನ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇ ಜಿಣ್ಣೇ ವುಡ್ಢೇ ಮಹಲ್ಲಕೇ ಅದ್ಧಗತೇ ವಯೋಅನುಪ್ಪತ್ತೇ ಅಭಿವಾದೇತಿ ವಾ ಪಚ್ಚುಟ್ಠೇತಿ ವಾ ಆಸನೇನ ವಾ ನಿಮನ್ತೇತೀ'ತಿ। ತಯಿದಂ, ಭೋ ಗೋತಮ, ತಥೇವ। ನ ಹಿ

ಭವಂ ಗೋತಮೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇ ಜಿಣ್ಣೇ ವುಡ್ಢೇ ಮಹಲ್ಲಕೇ ಅದ್ಧಗತೇ ವಯೋಅನುಪ್ಪತ್ತೇ ಅಭಿವಾದೇತಿ ವಾ ಪಚ್ಚುಟ್ಠೇತಿ ವಾ ಆಸನೇನ ವಾ ನಿಮನ್ತೇತಿ। ತಯಿದಂ, ಭೋ ಗೋತಮ, ನ ಸಮ್ಪನ್ನಮೇವಾ"ತಿ। "ತ್ವಮ್ಪಿ ನೋ, ದೋಣ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಪಟಿಜಾನಾಸೀ"ತಿ? "ಯಞ್ಹಿ ತಂ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಸಮ್ಮಾ ವದಮಾನೋ ವದೇಯ್ಯ – 'ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಉಭತೋ ಸುಜಾತೋ – ಮಾತಿತೋ ಚ ಪಿತಿತೋ ಚ, ಸಂಸುದ್ಧಗಹಣಿಕೋ, ಯಾವ ಸತ್ತಮಾ ಪಿತಾಮಹಯುಗಾ ಅಕ್ಖಿತ್ತೋ ಅನುಪಕ್ಕುಟ್ಠೋ ಜಾತಿವಾದೇನ, ಅಜ್ಝಾಯಕೋ ಮನ್ತಧರೋ, ತಿಣ್ಣಂ ವೇದಾನಂ ಪಾರಗೂ ಸನಿಘಣ್ಡುಕೇಟುಭಾನಂ ಸಾಕ್ಖರಪ್ಪಭೇದಾನಂ ಇತಿಹಾಸಪಞ್ಚಮಾನಂ, ಪದಕೋ ವೇಯ್ಯಾಕರಣೋ ಲೋಕಾಯತಮಹಾಪುರಿಸಲಕ್ಖಣೇಸು ಅನವಯೋ'ತಿ, ಮಮೇವ ತಂ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಸಮ್ಮಾ ವದಮಾನೋ ವದೇಯ್ಯ। ಅಹಞ್ಹಿ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಉಭತೋ ಸುಜಾತೋ – ಮಾತಿತೋ ಚ ಪಿತಿತೋ ಚ, ಸಂಸುದ್ಧಗಹಣಿಕೋ, ಯಾವ ಸತ್ತಮಾ ಪಿತಾಮಹಯುಗಾ ಅಕ್ಖಿತ್ತೋ ಅನುಪಕ್ಕುಟ್ಠೋ ಜಾತಿವಾದೇನ, ಅಜ್ಝಾಯಕೋ ಮನ್ತಧರೋ, ತಿಣ್ಣಂ ವೇದಾನಂ ಪಾರಗೂ ಸನಿಘಣ್ಡುಕೇಟುಭಾನಂ ಸಾಕ್ಖರಪ್ಪಭೇದಾನಂ ಇತಿಹಾಸಪಞ್ಚಮಾನಂ, ಪದಕೋ ವೇಯ್ಯಾಕರಣೋ ಲೋಕಾಯತಮಹಾಪುರಿಸಲಕ್ಖಣೇಸು ಅನವಯೋ"ತಿ।

"ಯೇ ಖೋ, ತೇ ದೋಣ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ಪುಬ್ಬಕಾ ಇಸಯೋ ಮನ್ತಾನಂ ಕತ್ತಾರೋ ಮನ್ತಾನಂ ಪವತ್ತಾರೋ, ಯೇಸಮಿದಂ ಏತರಹಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಪೋರಾಣಂ ಮನ್ತಪದಂ ಗೀತಂ ಪವುತ್ತಂ ಸಮಿಹಿತಂ ತದನುಗಾಯನ್ತಿ ತದನುಭಾಸನ್ತಿ ಭಾಸಿತಮನುಭಾಸನ್ತಿ ಸಜ್ಝಾಯಿತಮನುಸಜ್ಝಾಯನ್ತಿ ವಾಚಿತಮನುವಾಚೇನ್ತಿ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ – ಅಟ್ಠಕೋ, ವಾಮಕೋ, ವಾಮದೇವೋ, ವೇಸ್ಸಾಮಿತ್ತೋ, ಯಮದಗ್ಗಿ [ಯಮತಗ್ಗಿ (ಸೀ॰) ದೀ॰ ನಿ॰ ೧.೨೮೫, ೫೨೬, ೫೩೬; ಮ॰ ನಿ॰ ೨.೪೨೭; ಮಹಾವ॰ ೩೦೦; ಅ॰ ನಿ॰ ೫.೧೯೨ ಪಸ್ಸಿತಬ್ಬಂ], ಅಙ್ಗೀರಸೋ, ಭಾರದ್ವಾಜೋ, ವಾಸೇಟ್ಠೋ, ಕಸ್ಸಪೋ, ಭಗು; ತ್ಯಾಸ್ಸು'ಮೇ ಪಞ್ಚ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇ ಪಞ್ಞಾಪೇನ್ತಿ – ಬ್ರಹ್ಮಸಮಂ, ದೇವಸಮಂ, ಮರಿಯಾದಂ, ಸಮ್ಭಿನ್ನಮರಿಯಾದಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಚಣ್ಡಾಲಂಯೇವ ಪಞ್ಚಮಂ। ತೇಸಂ ತ್ವಂ ದೋಣ, ಕತಮೋ"ತಿ?

"ನ ಖೋ ಮಯಂ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಪಞ್ಚ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇ ಜಾನಾಮ, ಅಥ ಖೋ ಮಯಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾತ್ವೇವ ಜಾನಾಮ। ಸಾಧು ಮೇ ಭವಂ ಗೋತಮೋ ತಥಾ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತು ಯಥಾ ಅಹಂ ಇಮೇ ಪಞ್ಚ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇ ಜಾನೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ। "ತೇನ ಹಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಸುಣೋಹಿ, ಸಾಧುಕಂ ಮನಸಿ ಕರೋಹಿ; ಭಾಸಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। "ಏವಂ ಭೋ"ತಿ ಖೋ ದೋಣೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸಿ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ –

"ಕಥಞ್ಚ, ದೋಣ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಬ್ರಹ್ಮಸಮೋ ಹೋತಿ? ಇಧ, ದೋಣ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಉಭತೋ ಸುಜಾತೋ ಹೋತಿ – ಮಾತಿತೋ ಚ ಪಿತಿತೋ ಚ, ಸಂಸುದ್ಧಗಹಣಿಕೋ, ಯಾವ ಸತ್ತಮಾ ಪಿತಾಮಹಯುಗಾ ಅಕ್ಖಿತ್ತೋ ಅನುಪಕ್ಕುಟ್ಠೋ ಜಾತಿವಾದೇನ। ಸೋ ಅಟ್ಠಚತ್ತಾಲೀಸವಸ್ಸಾನಿ ಕೋಮಾರಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ [ಕೋಧಾರಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ಚರತಿ ಮನ್ತೇ ಅಧೀಯಮಾನೋ। ಅಟ್ಠಚತ್ತಾಲೀಸವಸ್ಸಾನಿ ಕೋಮಾರಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರಿತ್ವಾ ಮನ್ತೇ ಅಧೀಯಿತ್ವಾ ಆಚರಿಯಸ್ಸ ಆಚರಿಯಧನಂ ಪರಿಯೇಸತಿ ಧಮ್ಮೇನೇವ, ನೋ ಅಧಮ್ಮೇನ।

"ತತ್ಥ ಚ, ದೋಣ, ಕೋ ಧಮ್ಮೋ? ನೇವ ಕಸಿಯಾ ನ ವಣಿಜ್ಜಾಯ ನ ಗೋರಕ್ಖೇನ ನ ಇಸ್ಸತ್ಥೇನ [ನ ಇಸ್ಸತ್ತೇನ (ಕಂ॰)] ನ ರಾಜಪೋರಿಸೇನ ನ ಸಿಪ್ಪಞ್ಞತರೇನ, ಕೇವಲಂ ಭಿಕ್ಖಾಚರಿಯಾಯ ಕಪಾಲಂ ಅನತಿಮಞ್ಞಮಾನೋ। ಸೋ ಆಚರಿಯಸ್ಸ ಆಚರಿಯಧನಂ ನಿಯ್ಯಾದೇತ್ವಾ [ನೀಯ್ಯಾದೇತ್ವಾ (ಸೀ॰), ನೀಯಾದೇತ್ವಾ (ಪೀ॰), ನಿಯ್ಯಾತೇತ್ವಾ (ಕತ್ಥಚಿ)] ಕೇಸಮಸ್ಸುಂ ಓಹಾರೇತ್ವಾ ಕಾಸಾಯಾನಿ ವತ್ಥಾನಿ ಅಚ್ಛಾದೇತ್ವಾ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜತಿ। ಸೋ ಏವಂ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಸಮಾನೋ ಮೇತ್ತಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ ಏಕಂ ದಿಸಂ ಫರಿತ್ವಾ ವಿಹರತಿ, ತಥಾ ದುತಿಯಂ ತಥಾ ತತಿಯಂ ತಥಾ ಚತುತ್ಥಂ [ಚತುತ್ಥಿಂ (ಸೀ॰)], ಇತಿ ಉದ್ಧಮಧೋ ತಿರಿಯಂ ಸಬ್ಬಧಿ ಸಬ್ಬತ್ತತಾಯ ಸಬ್ಬಾವನ್ತಂ ಲೋಕಂ ಮೇತ್ತಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಪುಲೇನ ಮಹಗ್ಗತೇನ ಅಪ್ಪಮಾಣೇನ ಅವೇರೇನ ಅಬ್ಯಾಪಜ್ಜೇನ [ಅಬ್ಯಾಪಜ್ಝೇನ (ಕಂ॰) ಅಬ್ಯಾಬಜ್ಝೇನ (?)] ಫರಿತ್ವಾ ವಿಹರತಿ। ಕರುಣಾ...ಪೇ॰... ಮುದಿತಾ...

ಉಪೇಕ್ಖಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ ಏಕಂ ದಿಸಂ ಫರಿತ್ವಾ ವಿಹರತಿ, ತಥಾ ದುತಿಯಂ ತಥಾ ತತಿಯಂ ತಥಾ ಚತುತ್ಥಂ , ಇತಿ ಉದ್ಧಮಧೋ ತಿರಿಯಂ ಸಬ್ಬಧಿ ಸಬ್ಬತ್ತತಾಯ ಸಬ್ಬಾವನ್ತಂ ಲೋಕಂ ಉಪೇಕ್ಖಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಪುಲೇನ ಮಹಗ್ಗತೇನ ಅಪ್ಪಮಾಣೇನ ಅವೇರೇನ ಅಬ್ಯಾಪಜ್ಜೇನ ಫರಿತ್ವಾ ವಿಹರತಿ। ಸೋ ಇಮೇ ಚತ್ತಾರೋ ಬ್ರಹ್ಮವಿಹಾರೇ ಭಾವೇತ್ವಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ದೋಣ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಬ್ರಹ್ಮಸಮೋ ಹೋತಿ।

"ಕಥಞ್ಚ, ದೋಣ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ದೇವಸಮೋ ಹೋತಿ? ಇಧ, ದೋಣ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಉಭತೋ ಸುಜಾತೋ ಹೋತಿ - ಮಾತಿತೋ ಚ ಪಿತಿತೋ ಚ, ಸಂಸುದ್ಧಗಹಣಿಕೋ, ಯಾವ ಸತ್ತಮಾ ಪಿತಾಮಹಯುಗಾ ಅಕ್ಖಿತ್ತೋ ಅನುಪಕ್ಕುಟ್ಠೋ ಜಾತಿವಾದೇನ । ಸೋ ಅಟ್ಠಚತ್ತಾಲೀಸವಸ್ಸಾನಿ ಕೋಮಾರಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರತಿ ಮನ್ತೇ ಅಧೀಯಮಾನೋ। ಅಟ್ಠಚತ್ತಾಲೀಸವಸ್ಸಾನಿ ಕೋಮಾರಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರಿತ್ವಾ ಮನ್ತೇ ಅಧೀಯಿತ್ವಾ ಆಚರಿಯಸ್ಸ ಆಚರಿಯಧನಂ ಪರಿಯೇಸತಿ ಧಮ್ಮೇನೇವ, ನೋ ಅಧಮ್ಮೇನ। ತತ್ಥ ಚ, ದೋಣ, ಕೋ ಧಮ್ಮೋ? ನೇವ ಕಸಿಯಾ ನ ವಣಿಜ್ಜಾಯ ನ ಗೋರಕ್ಖೇನ ನ ಇಸ್ಸತ್ಥೇನ ನ ರಾಜಪೋರಿಸೇನ ನ ಸಿಪ್ಪಞ್ಞತರೇನ, ಕೇವಲಂ ಭಿಕ್ಖಾಚರಿಯಾಯ ಕಪಾಲಂ ಅನತಿಮಞ್ಞಮಾನೋ। ಸೋ ಆಚರಿಯಸ್ಸ ಆಚರಿಯಧನಂ ನಿಯ್ಯಾದೇತ್ವಾ ದಾರಂ ಪರಿಯೇಸತಿ ಧಮ್ಮೇನೇವ, ನೋ ಅಧಮ್ಮೇನ।

"ತತ್ಥ ಚ, ದೋಣ, ಕೋ ಧಮ್ಮೋ? ನೇವ ಕಯೇನ ನ ವಿಕ್ಕಯೇನ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಂಯೇವ ಉದಕೂಪಸ್ಸಟ್ಠಂ। ಸೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಂಯೇವ ಗಚ್ಛತಿ, ನ ಖತ್ತಿಯಿಂ ನ ವೇಸ್ಸಿಂ ನ ಸುದ್ದಿಂ ನ ಚಣ್ಡಾಲಿಂ ನ ನೇಸಾದಿಂ ನ ವೇನಿಂ [ನ ವೇಣಿಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ನ ರಥಕಾರಿಂ ನ ಪುಕ್ಕುಸಿಂ ಗಚ್ಛತಿ, ನ ಗಬ್ಭಿನಿಂ ಗಚ್ಛತಿ, ನ ಪಾಯಮಾನಂ ಗಚ್ಛತಿ, ನ ಅನುತುನಿಂ ಗಚ್ಛತಿ। ಕಸ್ಮಾ ಚ, ದೋಣ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ನ ಗಬ್ಭಿನಿಂ ಗಚ್ಛತಿ? ಸಚೇ, ದೋಣ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಗಬ್ಭಿನಿಂ ಗಚ್ಛತಿ, ಅತಿಮೀಳ್ಹಜೋ ನಾಮ ಸೋ ಹೋತಿ ಮಾಣವಕೋ ವಾ ಮಾಣವಿಕಾ [ಮಾಣವಕೀ (ಕ॰)] ವಾ । ತಸ್ಮಾ, ದೋಣ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ನ ಗಬ್ಭಿನಿಂ ಗಚ್ಛತಿ। ಕಸ್ಮಾ ಚ, ದೋಣ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ನ ಪಾಯಮಾನಂ ಗಚ್ಛತಿ? ಸಚೇ, ದೋಣ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಪಾಯಮಾನಂ ಗಚ್ಛತಿ, ಅಸುಚಿಪಟಿಪೀಳಿತೋ ನಾಮ ಸೋ ಹೋತಿ ಮಾಣವಕೋ ವಾ ಮಾಣವಿಕಾ ವಾ। ತಸ್ಮಾ, ದೋಣ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ನ ಪಾಯಮಾನಂ ಗಚ್ಛತಿ। ತಸ್ಸ ಸಾ ಹೋತಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೀ ನೇವ ಕಾಮತ್ಥಾ ನ ದವತ್ಥಾ ನ ರತತ್ಥಾ, ಪಜತ್ಥಾವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೀ ಹೋತಿ। ಸೋ ಮೇಥುನಂ ಉಪ್ಪಾದೇತ್ವಾ ಕೇಸಮಸ್ಸುಂ ಓಹಾರೇತ್ವಾ ಕಾಸಾಯಾನಿ ವತ್ಥಾನಿ ಅಚ್ಛಾದೇತ್ವಾ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜತಿ। ಸೋ ಏವಂ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಸಮಾನೋ ವಿವಿಚ್ಚೇವ ಕಾಮೇಹಿ...ಪೇ॰... ಚತುತ್ಥಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಸೋ ಇಮೇ ಚತ್ತಾರೋ ಝಾನೇ ಭಾವೇತ್ವಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ದೋಣ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ದೇವಸಮೋ ಹೋತಿ।

"ಕಥಞ್ಚ, ದೋಣ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಮರಿಯಾದೋ ಹೋತಿ? ಇಧ, ದೋಣ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಉಭತೋ ಸುಜಾತೋ ಹೋತಿ - ಮಾತಿತೋ ಚ ಪಿತಿತೋ ಚ, ಸಂಸುದ್ಧಗಹಣಿಕೋ, ಯಾವ ಸತ್ತಮಾ ಪಿತಾಮಹಯುಗಾ ಅಕ್ಖಿತ್ತೋ ಅನುಪಕ್ಕುಟ್ಠೋ ಜಾತಿವಾದೇನ। ಸೋ ಅಟ್ಠಚತ್ತಾಲೀಸವಸ್ಸಾನಿ ಕೋಮಾರಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರತಿ ಮನ್ತೇ ಅಧೀಯಮಾನೋ। ಅಟ್ಠಚತ್ತಾಲೀಸವಸ್ಸಾನಿ ಕೋಮಾರಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರಿತ್ವಾ ಮನ್ತೇ ಅಧೀಯಿತ್ವಾ ಆಚರಿಯಸ್ಸ ಆಚರಿಯಧನಂ ಪರಿಯೇಸತಿ ಧಮ್ಮೇನೇವ, ನೋ ಅಧಮ್ಮೇನ । ತತ್ಥ ಚ, ದೋಣ, ಕೋ ಧಮ್ಮೋ? ನೇವ ಕಸಿಯಾ ನ ವಣಿಜ್ಜಾಯ ನ ಗೋರಕ್ಖೇನ ನ ಇಸ್ಸತ್ಥೇನ ನ ರಾಜಪೋರಿಸೇನ ನ ಸಿಪ್ಪಞ್ಞತರೇನ, ಕೇವಲಂ ಭಿಕ್ಖಾಚರಿಯಾಯ ಕಪಾಲಂ ಅನತಿಮಞ್ಞಮಾನೋ। ಸೋ ಆಚರಿಯಸ್ಸ ಆಚರಿಯಧನಂ ನಿಯ್ಯಾದೇತ್ವಾ ದಾರಂ ಪರಿಯೇಸತಿ ಧಮ್ಮೇನೇವ, ನೋ ಅಧಮ್ಮೇನ।

"ತತ್ಥ ಚ, ದೋಣ , ಕೋ ಧಮ್ಮೋ? ನೇವ ಕಯೇನ ನ ವಿಕ್ಕಯೇನ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಂಯೇವ ಉದಕೂಪಸ್ಸಟ್ಠಂ। ಸೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಂಯೇವ ಗಚ್ಛತಿ, ನ ಖತ್ತಿಯಿಂ ನ ವೇಸ್ಸಿಂ ನ ಸುದ್ದಿಂ ನ ಚಣ್ಡಾಲಿಂ ನ ನೇಸಾದಿಂ ನ ವೇನಿಂ ನ ರಥಕಾರಿಂ ನ ಪುಕ್ಕುಸಿಂ ಗಚ್ಛತಿ, ನ ಗಬ್ಭಿನಿಂ ಗಚ್ಛತಿ, ನ ಪಾಯಮಾನಂ ಗಚ್ಛತಿ, ನ ಅನುತುನಿಂ ಗಚ್ಛತಿ। ಕಸ್ಮಾ ಚ, ದೋಣ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ನ ಗಬ್ಭಿನಿಂ ಗಚ್ಛತಿ? ಸಚೇ, ದೋಣ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಗಬ್ಭಿನಿಂ ಗಚ್ಛತಿ, ಅತಿಮೀಳ್ಹಜೋ ನಾಮ ಸೋ ಹೋತಿ ಮಾಣವಕೋ ವಾ ಮಾಣವಿಕಾ ವಾ। ತಸ್ಮಾ,

ದೋಣ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ನ ಗಬ್ಭಿನಿಂ ಗಚ್ಛತಿ। ಕಸ್ಮಾ ಚ, ದೋಣ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ನ ಪಾಯಮಾನಂ ಗಚ್ಛತಿ? ಸಚೇ, ದೋಣ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಪಾಯಮಾನಂ ಗಚ್ಛತಿ, ಅಸುಚಿಪಟಿಪೀಳಿತೋ ನಾಮ ಸೋ ಹೋತಿ ಮಾಣವಕೋ ವಾ ಮಾಣವಿಕಾ ವಾ। ತಸ್ಮಾ, ದೋಣ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ನ ಪಾಯಮಾನಂ ಗಚ್ಛತಿ। ತಸ್ಸ ಸಾ ಹೋತಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೀ ನೇವ ಕಾಮತ್ಥಾ ನ ದವತ್ಥಾ ನ ರತತ್ಥಾ, ಪಜತ್ಥಾವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೀ ಹೋತಿ। ಸೋ ಮೇಥುನಂ ಉಪ್ಪಾದೇತ್ವಾ ತಮೇವ ಪುತ್ತಸ್ಸಾದಂ ನಿಕಾಮಯಮಾನೋ ಕುಟುಮ್ಬಂ ಅಜ್ಝಾವಸತಿ, ನ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜತಿ। ಯಾವ ಪೋರಾಣಾನಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ಮರಿಯಾದೋ ತತ್ಥ ತಿಟ್ಠತಿ, ತಂ ನ ವೀತಿಕ್ಕಮತಿ। 'ಯಾವ ಪೋರಾಣಾನಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ಮರಿಯಾದೋ ತತ್ಥ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಠಿತೋ ತಂ ನ ವೀತಿಕ್ಕಮತೀ'ತಿ, ಖೋ, ದೋಣ, ತಸ್ಮಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಮರಿಯಾದೋತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ದೋಣ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಮರಿಯಾದೋ ಹೋತಿ।

"ಕಥಞ್ಚ, ದೋಣ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಸಮ್ಭಿನ್ನಮರಿಯಾದೋ ಹೋತಿ? ಇಧ , ದೋಣ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಉಭತೋ ಸುಜಾತೋ ಹೋತಿ - ಮಾತಿತೋ ಚ ಪಿತಿತೋ ಚ, ಸಂಸುದ್ಧಗಹಣಿಕೋ, ಯಾವ ಸತ್ತಮಾ ಪಿತಾಮಹಯುಗಾ ಅಕ್ಖಿತ್ತೋ ಅನುಪಕ್ಕುಟ್ಠೋ ಜಾತಿವಾದೇನ । ಸೋ ಅಟ್ಠಚತ್ತಾಲೀಸವಸ್ಸಾನಿ ಕೋಮಾರಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರತಿ ಮನ್ತೇ ಅಧೀಯಮಾನೋ। ಅಟ್ಠಚತ್ತಾಲೀಸವಸ್ಸಾನಿ ಕೋಮಾರಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರಿತ್ವಾ ಮನ್ತೇ ಅಧೀಯಿತ್ವಾ ಆಚರಿಯಸ್ಸ ಆಚರಿಯಧನಂ ಪರಿಯೇಸತಿ ಧಮ್ಮೇನೇವ, ನೋ ಅಧಮ್ಮೇನ।

"ತತ್ಥ ಚ, ದೋಣ, ಕೋ ಧಮ್ಮೋ? ನೇವ ಕಸಿಯಾ ನ ವಣಿಜ್ಜಾಯ ನ ಗೋರಕ್ಖೇನ ನ ಇಸ್ಸತ್ಥೇನ ನ ರಾಜಪೋರಿಸೇನ ನ ಸಿಪ್ಪಞ್ಞತರೇನ, ಕೇವಲಂ ಭಿಕ್ಖಾಚರಿಯಾಯ ಕಪಾಲಂ ಅನತಿಮಞ್ಞಮಾನೋ। ಸೋ ಆಚರಿಯಸ್ಸ ಆಚರಿಯಧನಂ ನಿಯ್ಯಾದೇತ್ವಾ ದಾರಂ ಪರಿಯೇಸತಿ ಧಮ್ಮೇನಪಿ ಅಧಮ್ಮೇನಪಿ ಕಯೇನಪಿ ವಿಕ್ಕಯೇನಪಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಮ್ಪಿ ಉದಕೂಪಸ್ಸಟ್ಠಂ। ಸೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಮ್ಪಿ ಗಚ್ಛತಿ ಖತ್ತಿಯಿಮ್ಪಿ ಗಚ್ಛತಿ ವೇಸ್ಸಿಮ್ಪಿ ಗಚ್ಛತಿ ಸುದ್ದಿಮ್ಪಿ ಗಚ್ಛತಿ ಚಣ್ಡಾಲಿಮ್ಪಿ ಗಚ್ಛತಿ ನೇಸಾದಿಮ್ಪಿ ಗಚ್ಛತಿ ವೇನಿಮ್ಪಿ ಗಚ್ಛತಿ ರಥಕಾರಿಮ್ಪಿ ಗಚ್ಛತಿ ಪುಕ್ಕುಸಿಮ್ಪಿ ಗಚ್ಛತಿ ಗಬ್ಭಿನಿಮ್ಪಿ ಗಚ್ಛತಿ ಪಾಯಮಾನಮ್ಪಿ ಗಚ್ಛತಿ ಉತುನಿಮ್ಪಿ ಗಚ್ಛತಿ ಅನುತುನಿಮ್ಪಿ ಗಚ್ಛತಿ। ತಸ್ಸ ಸಾ ಹೋತಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೀ ಕಾಮತ್ಥಾಪಿ ದವತ್ಥಾಪಿ ರತತ್ಥಾಪಿ ಪಜತ್ಥಾಪಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೀ ಹೋತಿ। ಯಾವ ಪೋರಾಣಾನಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ಮರಿಯಾದೋ ತತ್ಥ ನ ತಿಟ್ಠತಿ, ತಂ ವೀತಿಕ್ಕಮತಿ। 'ಯಾವ ಪೋರಾಣಾನಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ಮರಿಯಾದೋ ತತ್ಥ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ನ ಠಿತೋ ತಂ ವೀತಿಕ್ಕಮತೀ'ತಿ ಖೋ, ದೋಣ, ತಸ್ಮಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಸಮ್ಭಿನ್ನಮರಿಯಾದೋತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ದೋಣ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಸಮ್ಭಿನ್ನಮರಿಯಾದೋ ಹೋತಿ।

"ಕಥಞ್ಚ, ದೋಣ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಚಣ್ಡಾಲೋ ಹೋತಿ? ಇಧ, ದೋಣ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಉಭತೋ ಸುಜಾತೋ ಹೋತಿ - ಮಾತಿತೋ ಚ ಪಿತಿತೋ ಚ, ಸಂಸುದ್ಧಗಹಣಿಕೋ, ಯಾವ ಸತ್ತಮಾ ಪಿತಾಮಹಯುಗಾ ಅಕ್ಖಿತ್ತೋ ಅನುಪಕ್ಕುಟ್ಠೋ ಜಾತಿವಾದೇನ। ಸೋ ಅಟ್ಠಚತ್ತಾಲೀಸವಸ್ಸಾನಿ ಕೋಮಾರಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರತಿ ಮನ್ತೇ ಅಧೀಯಮಾನೋ। ಅಟ್ಠಚತ್ತಾಲೀಸವಸ್ಸಾನಿ ಕೋಮಾರಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರಿತ್ವಾ ಮನ್ತೇ ಅಧೀಯಿತ್ವಾ ಆಚರಿಯಸ್ಸ ಆಚರಿಯಧನಂ ಪರಿಯೇಸತಿ ಧಮ್ಮೇನಪಿ ಅಧಮ್ಮೇನಪಿ ಕಸಿಯಾಪಿ ವಣಿಜ್ಜಾಯಪಿ ಗೋರಕ್ಖೇನಪಿ ಇಸ್ಸತ್ಥೇನಪಿ ರಾಜಪೋರಿಸೇನಪಿ ಸಿಪ್ಪಞ್ಞತರೇನಪಿ, ಕೇವಲಮ್ಪಿ ಭಿಕ್ಖಾಚರಿಯಾಯ, ಕಪಾಲಂ ಅನತಿಮಞ್ಞಮಾನೋ।

"ಸೋ ಆಚರಿಯಸ್ಸ ಆಚರಿಯಧನಂ ನಿಯ್ಯಾದೇತ್ವಾ ದಾರಂ ಪರಿಯೇಸತಿ ಧಮ್ಮೇನಪಿ ಅಧಮ್ಮೇನಪಿ ಕಯೇನಪಿ ವಿಕ್ಕಯೇನಪಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಮ್ಪಿ ಉದಕೂಪಸ್ಸಟ್ಠಂ। ಸೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಮ್ಪಿ ಗಚ್ಛತಿ ಖತ್ತಿಯಿಮ್ಪಿ ಗಚ್ಛತಿ ವೇಸ್ಸಿಮ್ಪಿ ಗಚ್ಛತಿ ಸುದ್ದಿಮ್ಪಿ ಗಚ್ಛತಿ ಚಣ್ಡಾಲಿಮ್ಪಿ ಗಚ್ಛತಿ ನೇಸಾದಿಮ್ಪಿ ಗಚ್ಛತಿ ವೇನಿಮ್ಪಿ ಗಚ್ಛತಿ ರಥಕಾರಿಮ್ಪಿ ಗಚ್ಛತಿ ಪುಕ್ಕುಸಿಮ್ಪಿ ಗಚ್ಛತಿ ಗಬ್ಭಿನಿಮ್ಪಿ ಗಚ್ಛತಿ ಪಾಯಮಾನಮ್ಪಿ ಗಚ್ಛತಿ ಉತುನಿಮ್ಪಿ ಗಚ್ಛತಿ ಅನುತುನಿಮ್ಪಿ ಗಚ್ಛತಿ। ತಸ್ಸ ಸಾ ಹೋತಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೀ ಕಾಮತ್ಥಾಪಿ ದವತ್ಥಾಪಿ ರತತ್ಥಾಪಿ ಪಜತ್ಥಾಪಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೀ ಹೋತಿ। ಸೋ ಸಬ್ಬಕಮ್ಮೇಹಿ ಜೀವಿಕಂ [ಜೀವಿತಂ (ಕ॰)] ಕಪ್ಪೇತಿ। ತಮೇನಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಏವಮಾಹಂಸು - 'ಕಸ್ಮಾ ಭವಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಪಟಿಜಾನಮಾನೋ ಸಬ್ಬಕಮ್ಮೇಹಿ ಜೀವಿಕಂ ಕಪ್ಪೇತೀ'ತಿ? ಸೋ ಏವಮಾಹ - 'ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭೋ, ಅಗ್ಗಿ ಸುಚಿಮ್ಪಿ

ಡಹತಿ ಅಸುಚಿಮ್ಪಿ ಡಹತಿ, ನ ಚ ತೇನ ಅಗ್ಗಿ ಉಪಲಿಪ್ಪತಿ [ಉಪಲಿಮ್ಪತಿ (ಕ॰)]; ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಭೋ, ಸಬ್ಬಕಮ್ಮೇಹಿ ಚೇಪಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಜೀವಿಕಂ ಕಪ್ಪೇತಿ, ನ ಚ ತೇನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಉಪಲಿಪ್ಪತಿ'। 'ಸಬ್ಬಕಮ್ಮೇಹಿ ಜೀವಿಕಂ ಕಪ್ಪೇತೀ'ತಿ ಖೋ, ದೋಣ , ತಸ್ಮಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಚಣ್ಡಾಲೋತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ದೋಣ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಚಣ್ಡಾಲೋ ಹೋತಿ।

"ಯೇ ಖೋ ತೇ, ದೋಣ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ಪುಬ್ಬಕಾ ಇಸಯೋ ಮನ್ತಾನಂ ಕತ್ತಾರೋ ಮನ್ತಾನಂ ಪವತ್ತಾರೋ ಯೇಸಮಿದಂ ಏತರಹಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಪೋರಾಣಂ ಮನ್ತಪದಂ ಗೀತಂ ಪವುತ್ತಂ ಸಮೀಹಿತಂ ತದನುಗಾಯನ್ತಿ ತದನುಭಾಸನ್ತಿ ಭಾಸಿತಮನುಭಾಸನ್ತಿ ಸಜ್ಝಾಯಿತಮನುಸಜ್ಝಾಯನ್ತಿ ವಾಚಿಮನುವಾಚೇನ್ತಿ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಅಟ್ಠಕೋ, ವಾಮಕೋ, ವಾಮದೇವೋ, ವೇಸ್ಸಾಮಿತ್ತೋ, ಯಮದಗ್ಗಿ, ಅಙ್ಗೀರಸೋ, ಭಾರದ್ವಾಜೋ, ವಾಸೇಟ್ಠೋ , ಕಸ್ಸಪೋ, ಭಗು; ತ್ಯಾಸ್ಸುಮೇ ಪಞ್ಚ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇ ಪಞ್ಞಾಪೇನ್ತಿ - ಬ್ರಹ್ಮಸಮಂ, ದೇವಸಮಂ, ಮರಿಯಾದಂ, ಸಮ್ಭಿನ್ನಮರಿಯಾದಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಚಣ್ಡಾಲಂಯೇವ ಪಞ್ಚಮಂ। ತೇಸಂ ತ್ವಂ, ದೋಣ, ಕತಮೋ"ತಿ?

"ಏವಂ ಸನ್ತೇ ಮಯಂ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಚಣ್ಡಾಲಮ್ಪಿ ನ ಪೂರೇಮ। ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ, ಭೋ ಗೋತಮ...ಪೇ॰... ಉಪಾಸಕಂ ಮಂ ಭವಂ ಗೋತಮೋ ಧಾರೇತು ಅಜ್ಜತಗ್ಗೇ ಪಾಣುಪೇತಂ ಸರಣಂ ಗತ"ನ್ತಿ। ದುತಿಯಂ।

೩. ಸಙ್ಗಾರವಸುತ್ತಂ

೧೯೩. ಅಥ ಖೋ ಸಙ್ಗಾರವೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವತಾ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿ। ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಸಙ್ಗಾರವೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "ಕೋ ನು ಖೋ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಹೇತು ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ, ಯೇನ ಕದಾಚಿ ದೀಘರತ್ತಂ ಸಜ್ಝಾಯಕತಾಪಿ ಮನ್ತಾ ನಪ್ಪಟಿಭನ್ತಿ, ಪಗೇವ ಅಸಜ್ಝಾಯಕತಾ? ಕೋ ಪನ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಹೇತು ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ, ಯೇನ ಕದಾಚಿ ದೀಘರತ್ತಂ ಅಸಜ್ಝಾಯಕತಾಪಿ ಮನ್ತಾ ಪಟಿಭನ್ತಿ, ಪಗೇವ ಸಜ್ಝಾಯಕತಾ"ತಿ?

"ಯಸ್ಮಿಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಸಮಯೇ ಕಾಮರಾಗಪರಿಯುಟ್ಠಿತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರತಿ ಕಾಮರಾಗಪರೇತೇನ, ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಚ ಕಾಮರಾಗಸ್ಸ ನಿಸ್ಸರಣಂ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ , ಅತ್ತತ್ಥಮ್ಪಿ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ ನ ಪಸ್ಸತಿ, ಪರತ್ಥಮ್ಪಿ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ ನ ಪಸ್ಸತಿ, ಉಭಯತ್ಥಮ್ಪಿ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ ನ ಪಸ್ಸತಿ, ದೀಘರತ್ತಂ ಸಜ್ಝಾಯಕತಾಪಿ ಮನ್ತಾ ನಪ್ಪಟಿಭನ್ತಿ, ಪಗೇವ ಅಸಜ್ಝಾಯಕತಾ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಉದಪತ್ತೋ ಸಂಸಟ್ಠೋ ಲಾಖಾಯ ವಾ ಹಲಿದ್ದಿಯಾ ವಾ ನೀಲಿಯಾ ವಾ ಮಞ್ಜಿಟ್ಠಾಯ ವಾ। ತತ್ಥ ಚಕ್ಖುಮಾ ಪುರಿಸೋ ಸಕಂ ಮುಖನಿಮಿತ್ತಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಮಾನೋ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನೇಯ್ಯ ನ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ। ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಕಾಮರಾಗಪರಿಯುಟ್ಠಿತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರತಿ ಕಾಮರಾಗಪರೇತೇನ, ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಚ ಕಾಮರಾಗಸ್ಸ ನಿಸ್ಸರಣಂ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ, ಅತ್ತತ್ಥಮ್ಪಿ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ ನ ಪಸ್ಸತಿ, ಪರತ್ಥಮ್ಪಿ...ಪೇ॰... ಉಭಯತ್ಥಮ್ಪಿ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ ನ ಪಸ್ಸತಿ, ದೀಘರತ್ತಂ ಸಜ್ಝಾಯಕತಾಪಿ ಮನ್ತಾ ನಪ್ಪಟಿಭನ್ತಿ, ಪಗೇವ ಅಸಜ್ಝಾಯಕತಾ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಬ್ಯಾಪಾದಪರಿಯುಟ್ಠಿತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರತಿ ಬ್ಯಾಪಾದಪರೇತೇನ, ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಚ ಬ್ಯಾಪಾದಸ್ಸ ನಿಸ್ಸರಣಂ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ, ಅತ್ತತ್ಥಮ್ಪಿ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ ನ ಪಸ್ಸತಿ, ಪರತ್ಥಮ್ಪಿ...ಪೇ॰... ಉಭಯತ್ಥಮ್ಪಿ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ ನ ಪಸ್ಸತಿ, ದೀಘರತ್ತಂ ಸಜ್ಝಾಯಕತಾಪಿ ಮನ್ತಾ ನಪ್ಪಟಿಭನ್ತಿ, ಪಗೇವ ಅಸಜ್ಝಾಯಕತಾ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಉದಪತ್ತೋ ಅಗ್ಗಿನಾ ಸನ್ತತ್ತೋ ಉಕ್ಕುಧಿತೋ [ಉಕ್ಕಟ್ಠಿತೋ (ಸೀ॰ ಪೀ॰), ಉಕ್ಕುಟ್ಠಿತೋ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ಉಸ್ಸದಕಜಾತೋ [ಉಸುಮಕಜಾತೋ (ಕತ್ಥಚಿ), ಉಸ್ಸುರಕಜಾತೋ (ಕ॰), ಉಸ್ಮುದಕಜಾತೋ

(ಮ॰ ನಿ॰ ೩ ಮಜ್ಝಿಮನಿಕಾಯೇ)]। ತತ್ಥ ಚಕ್ಖುಮಾ ಪುರಿಸೋ ಸಕಂ ಮುಖನಿಮಿತ್ತಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಮಾನೋ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನೇಯ್ಯ ನ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ। ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಬ್ಯಾಪಾದಪರಿಯುಟ್ಠಿತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರತಿ ಬ್ಯಾಪಾದಪರೇತೇನ, ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಚ ಬ್ಯಾಪಾದಸ್ಸ ನಿಸ್ಸರಣಂ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ, ಅತ್ತತ್ಥಮ್ಪಿ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ ನ ಪಸ್ಸತಿ, ಪರತ್ಥಮ್ಪಿ…ಪೇ॰… ಉಭಯತ್ಥಮ್ಪಿ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ ನ ಪಸ್ಸತಿ, ದೀಘರತ್ತಂ ಸಜ್ಝಾಯಕತಾಪಿ ಮನ್ತಾ ನಪ್ಪಟಿಭನ್ತಿ , ಪಗೇವ ಅಸಜ್ಝಾಯಕತಾ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಥಿನಮಿದ್ಧಪರಿಯುಟ್ಠಿತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರತಿ ಥಿನಮಿದ್ಧಪರೇತೇನ, ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಚ ಥಿನಮಿದ್ಧಸ್ಸ ನಿಸ್ಸರಣಂ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ, ಅತ್ತತ್ಥಮ್ಪಿ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ ನ ಪಸ್ಸತಿ, ಪರತ್ಥಮ್ಪಿ…ಪೇ॰… ಉಭಯತ್ಥಮ್ಪಿ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ ನ ಪಸ್ಸತಿ, ದೀಘರತ್ತಂ ಸಜ್ಝಾಯಕತಾಪಿ ಮನ್ತಾ ನಪ್ಪಟಿಭನ್ತಿ, ಪಗೇವ ಅಸಜ್ಝಾಯಕತಾ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಉದಪತ್ತೋ ಸೇವಾಲಪಣಕಪರಿಯೋನದ್ಧೋ। ತತ್ಥ ಚಕ್ಖುಮಾ ಪುರಿಸೋ ಸಕಂ ಮುಖನಿಮಿತ್ತಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಮಾನೋ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನೇಯ್ಯ ನ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ। ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಥಿನಮಿದ್ಧಪರಿಯುಟ್ಠಿತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರತಿ ಥಿನಮಿದ್ಧಪರೇತೇನ, ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಚ ಥಿನಮಿದ್ಧಸ್ಸ ನಿಸ್ಸರಣಂ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ, ಅತ್ತತ್ಥಮ್ಪಿ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ ನ ಪಸ್ಸತಿ, ಪರತ್ಥಮ್ಪಿ…ಪೇ॰… ಉಭಯತ್ಥಮ್ಪಿ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ ನ ಪಸ್ಸತಿ, ದೀಘರತ್ತಂ ಸಜ್ಝಾಯಕತಾಪಿ ಮನ್ತಾ ನಪ್ಪಟಿಭನ್ತಿ, ಪಗೇವ ಅಸಜ್ಝಾಯಕತಾ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಉದ್ಧಚ್ಚಕುಕ್ಕುಚ್ಚಪರಿಯುಟ್ಠಿತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರತಿ ಉದ್ಧಚ್ಚಕುಕ್ಕುಚ್ಚಪರೇತೇನ, ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಚ ಉದ್ಧಚ್ಚಕುಕ್ಕುಚ್ಚಸ್ಸ ನಿಸ್ಸರಣಂ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ, ಅತ್ತತ್ಥಮ್ಪಿ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ ನ ಪಸ್ಸತಿ, ಪರತ್ಥಮ್ಪಿ…ಪೇ॰… ಉಭಯತ್ಥಮ್ಪಿ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ ನ ಪಸ್ಸತಿ, ದೀಘರತ್ತಂ ಸಜ್ಝಾಯಕತಾಪಿ ಮನ್ತಾ ನಪ್ಪಟಿಭನ್ತಿ, ಪಗೇವ ಅಸಜ್ಝಾಯಕತಾ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಉದಪತ್ತೋ ವಾತೇರಿತೋ ಚಲಿತೋ ಭನ್ತೋ ಊಮಿಜಾತೋ [ಉಮ್ಮಿಜಾತೋ (ಪೀ॰)]। ತತ್ಥ ಚಕ್ಖುಮಾ ಪುರಿಸೋ ಸಕಂ ಮುಖನಿಮಿತ್ತಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಮಾನೋ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನೇಯ್ಯ ನ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ। ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಉದ್ಧಚ್ಚಕುಕ್ಕುಚ್ಚಪರಿಯುಟ್ಠಿತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರತಿ ಉದ್ಧಚ್ಚಕುಕ್ಕುಚ್ಚಪರೇತೇನ, ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಚ ಉದ್ಧಚ್ಚಕುಕ್ಕುಚ್ಚಸ್ಸ ನಿಸ್ಸರಣಂ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ, ಅತ್ತತ್ಥಮ್ಪಿ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ ನ ಪಸ್ಸತಿ, ಪರತ್ಥಮ್ಪಿ…ಪೇ॰… ಉಭಯತ್ಥಮ್ಪಿ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ ನ ಪಸ್ಸತಿ, ದೀಘರತ್ತಂ ಸಜ್ಝಾಯಕತಾಪಿ ಮನ್ತಾ ನಪ್ಪಟಿಭನ್ತಿ, ಪಗೇವ ಅಸಜ್ಝಾಯಕತಾ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾಪರಿಯುಟ್ಠಿತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರತಿ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾಪರೇತೇನ , ಉಪ್ಪನ್ನಾಯ ಚ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾಯ ನಿಸ್ಸರಣಂ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ, ಅತ್ತತ್ಥಮ್ಪಿ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ ನ ಪಸ್ಸತಿ, ಪರತ್ಥಮ್ಪಿ…ಪೇ॰… ಉಭಯತ್ಥಮ್ಪಿ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ ನ ಪಸ್ಸತಿ, ದೀಘರತ್ತಂ ಸಜ್ಝಾಯಕತಾಪಿ ಮನ್ತಾ ನಪ್ಪಟಿಭನ್ತಿ, ಪಗೇವ ಅಸಜ್ಝಾಯಕತಾ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಉದಪತ್ತೋ ಆವಿಲೋ ಲುಳಿತೋ ಕಲಲೀಭೂತೋ ಅನ್ಧಕಾರೇ ನಿಕ್ಖಿತ್ತೋ। ತತ್ಥ ಚಕ್ಖುಮಾ ಪುರಿಸೋ ಸಕಂ ಮುಖನಿಮಿತ್ತಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಮಾನೋ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನೇಯ್ಯ ನ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ। ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾಪರಿಯುಟ್ಠಿತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರತಿ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾಪರೇತೇನ, ಉಪ್ಪನ್ನಾಯ ಚ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾಯ ನಿಸ್ಸರಣಂ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ, ಅತ್ತತ್ಥಮ್ಪಿ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ ನ ಪಸ್ಸತಿ, ಪರತ್ಥಮ್ಪಿ…ಪೇ॰… ಉಭಯತ್ಥಮ್ಪಿ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ ನ ಪಸ್ಸತಿ, ದೀಘರತ್ತಂ ಸಜ್ಝಾಯಕತಾಪಿ ಮನ್ತಾ ನಪ್ಪಟಿಭನ್ತಿ, ಪಗೇವ ಅಸಜ್ಝಾಯಕತಾ।

“ಯಸ್ಮಿಞ್ಚ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಸಮಯೇ ನ ಕಾಮರಾಗಪರಿಯುಟ್ಠಿತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರತಿ ನ ಕಾಮರಾಗಪರೇತೇನ, ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಚ ಕಾಮರಾಗಸ್ಸ ನಿಸ್ಸರಣಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಅತ್ತತ್ಥಮ್ಪಿ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ ಪಸ್ಸತಿ, ಪರತ್ಥಮ್ಪಿ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ ಪಸ್ಸತಿ, ಉಭಯತ್ಥಮ್ಪಿ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ ಪಸ್ಸತಿ, ದೀಘರತ್ತಂ ಅಸಜ್ಝಾಯಕತಾಪಿ ಮನ್ತಾ ಪಟಿಭನ್ತಿ, ಪಗೇವ ಸಜ್ಝಾಯಕತಾ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಉದಪತ್ತೋ ಅಸಂಸಟ್ಠೋ ಲಾಖಾಯ ವಾ ಹಲಿದ್ದಿಯಾ ವಾ ನೀಲಿಯಾ ವಾ ಮಞ್ಜಿಟ್ಠಾಯ ವಾ। ತತ್ಥ ಚಕ್ಖುಮಾ ಪುರಿಸೋ ಸಕಂ ಮುಖನಿಮಿತ್ತಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಮಾನೋ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನೇಯ್ಯ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ। ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ನ ಕಾಮರಾಗಪರಿಯುಟ್ಠಿತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರತಿ…ಪೇ॰… ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ನ ಬ್ಯಾಪಾದಪರಿಯುಟ್ಠಿತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರತಿ…ಪೇ॰… ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಉದಪತ್ತೋ ಅಗ್ಗಿನಾ ಅಸನ್ತತ್ತೋ ಅನುಕ್ಕುಧಿತೋ ಅನುಸ್ಸದಕಜಾತೋ। ತತ್ಥ ಚಕ್ಖುಮಾ ಪುರಿಸೋ ಸಕಂ ಮುಖನಿಮಿತ್ತಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಮಾನೋ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನೇಯ್ಯ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ। ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ನ ಬ್ಯಾಪಾದಪರಿಯುಟ್ಠಿತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರತಿ…ಪೇ॰…।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ನ ಥಿನಮಿದ್ಧಪರಿಯುಟ್ಠಿತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರತಿ…ಪೇ॰… ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಉದಪತ್ತೋ ನ ಸೇವಾಲಪಣಕಪರಿಯೋನದ್ಧೋ। ತತ್ಥ ಚಕ್ಖುಮಾ ಪುರಿಸೋ ಸಕಂ ಮುಖನಿಮಿತ್ತಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಮಾನೋ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನೇಯ್ಯ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ। ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ನ ಥಿನಮಿದ್ಧಪರಿಯುಟ್ಠಿತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರತಿ…ಪೇ॰…।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ , ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ನ ಉದ್ಧಚ್ಚಕುಕ್ಕುಚ್ಚಪರಿಯುಟ್ಠಿತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರತಿ…ಪೇ॰… ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಉದಪತ್ತೋ ನ ವಾತೇರಿತೋ ನ ಚಲಿತೋ ನ ಭನ್ತೋ ನ ಊಮಿಜಾತೋ। ತತ್ಥ ಚಕ್ಖುಮಾ ಪುರಿಸೋ ಸಕಂ ಮುಖನಿಮಿತ್ತಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಮಾನೋ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನೇಯ್ಯ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ। ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ನ ಉದ್ಧಚ್ಚಕುಕ್ಕುಚ್ಚಪರಿಯುಟ್ಠಿತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರತಿ …ಪೇ॰…।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ನ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾಪರಿಯುಟ್ಠಿತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರತಿ ನ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾಪರೇತೇನ, ಉಪ್ಪನ್ನಾಯ ಚ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾಯ ನಿಸ್ಸರಣಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ , ಅತ್ತತ್ಥಮ್ಪಿ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ ಪಸ್ಸತಿ, ಪರತ್ಥಮ್ಪಿ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ ಪಸ್ಸತಿ, ಉಭಯತ್ಥಮ್ಪಿ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ ಪಸ್ಸತಿ, ದೀಘರತ್ತಂ ಅಸಜ್ಝಾಯಕತಾಪಿ ಮನ್ತಾ ಪಟಿಭನ್ತಿ, ಪಗೇವ ಸಜ್ಝಾಯಕತಾ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಉದಪತ್ತೋ ಅಚ್ಛೋ ವಿಪ್ಪಸನ್ನೋ ಅನಾವಿಲೋ ಆಲೋಕೇ ನಿಕ್ಖಿತ್ತೋ। ತತ್ಥ ಚಕ್ಖುಮಾ ಪುರಿಸೋ ಸಕಂ ಮುಖನಿಮಿತ್ತಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಮಾನೋ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನೇಯ್ಯ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ। ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ನ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾಪರಿಯುಟ್ಠಿತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರತಿ ನ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾಪರೇತೇನ, ಉಪ್ಪನ್ನಾಯ ಚ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾಯ ನಿಸ್ಸರಣಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಅತ್ತತ್ಥಮ್ಪಿ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ ಪಸ್ಸತಿ, ಪರತ್ಥಮ್ಪಿ…ಪೇ॰… ಉಭಯತ್ಥಮ್ಪಿ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ ಪಸ್ಸತಿ, ದೀಘರತ್ತಂ ಅಸಜ್ಝಾಯಕತಾಪಿ ಮನ್ತಾ ಪಟಿಭನ್ತಿ, ಪಗೇವ ಸಜ್ಝಾಯಕತಾ।

“ಅಯಂ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಹೇತು ಅಯಂ ಪಚ್ಚಯೋ, ಯೇನ ಕದಾಚಿ ದೀಘರತ್ತಂ ಸಜ್ಝಾಯಕತಾಪಿ ಮನ್ತಾ ನಪ್ಪಟಿಭನ್ತಿ, ಪಗೇವ ಅಸಜ್ಝಾಯಕತಾ । ಅಯಂ ಪನ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಹೇತು ಅಯಂ ಪಚ್ಚಯೋ, ಯೇನ ಕದಾಚಿ ದೀಘರತ್ತಂ ಅಸಜ್ಝಾಯಕತಾಪಿ ಮನ್ತಾ ಪಟಿಭನ್ತಿ, ಪಗೇವ ಸಜ್ಝಾಯಕತಾ”ತಿ।

“ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ, ಭೋ ಗೋತಮ…ಪೇ॰… ಉಪಾಸಕಂ ಮಂ ಭವಂ ಗೋತಮೋ ಧಾರೇತು ಅಜ್ಜತಗ್ಗೇ ಪಾಣುಪೇತಂ ಸರಣಂ ಗತ”ನ್ತಿ। ತತಿಯಂ।

೪. ಕಾರಣಪಾಲೀಸುತ್ತಂ

೧೯೪. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ವೇಸಾಲಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಮಹಾವನೇ ಕೂಟಾಗಾರಸಾಲಾಯಂ। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಕಾರಣಪಾಲೀ [ಕರಣಪಾಲೀ (ಕ॰)] ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಲಿಚ್ಛವೀನಂ ಕಮ್ಮನ್ತಂ ಕಾರೇತಿ। ಅದ್ದಸಾ ಖೋ ಕಾರಣಪಾಲೀ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಪಿಙ್ಗಿಯಾನಿಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ದೂರತೋವ ಆಗಚ್ಛನ್ತಂ; ದಿಸ್ವಾ ಪಿಙ್ಗಿಯಾನಿಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಏತದವೋಚ -

“ಹನ್ದ, ಕುತೋ ನು ಭವಂ ಪಿಙ್ಗಿಯಾನೀ ಆಗಚ್ಛತಿ ದಿವಾ ದಿವಸ್ಸಾ”ತಿ? “ಇತೋಹಂ [ಇಧಾಹಂ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰), ಇತೋ ಹಿ ಖೋ ಅಹಂ (ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೨೮೮)], ಭೋ, ಆಗಚ್ಛಾಮಿ ಸಮಣಸ್ಸ ಗೋತಮಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಾ”ತಿ। “ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞತಿ ಭವಂ, ಪಿಙ್ಗಿಯಾನೀ, ಸಮಣಸ್ಸ ಗೋತಮಸ್ಸ ಪಞ್ಞಾವೇಯ್ಯತ್ತಿಯಂ? ಪಣ್ಡಿತೋ ಮಞ್ಞೇ”ತಿ? “ಕೋ ಚಾಹಂ, ಭೋ, ಕೋ ಚ ಸಮಣಸ್ಸ ಗೋತಮಸ್ಸ ಪಞ್ಞಾವೇಯ್ಯತ್ತಿಯಂ ಜಾನಿಸ್ಸಾಮಿ! ಸೋಪಿ ನೂನಸ್ಸ ತಾದಿಸೋವ ಯೋ ಸಮಣಸ್ಸ ಗೋತಮಸ್ಸ ಪಞ್ಞಾವೇಯ್ಯತ್ತಿಯಂ ಜಾನೇಯ್ಯಾ”ತಿ! “ಉಳಾರಾಯ ಖಲು ಭವಂ, ಪಿಙ್ಗಿಯಾನೀ, ಸಮಣಂ ಗೋತಮಂ ಪಸಂಸಾಯ ಪಸಂಸತೀ”ತಿ। “ಕೋ ಚಾಹಂ, ಭೋ, ಕೋ ಚ ಸಮಣಂ ಗೋತಮಂ ಪಸಂಸಿಸ್ಸಾಮಿ! ಪಸತ್ಥಪ್ಪಸತ್ಥೋವ [ಪಸಟ್ಠಪಸಟ್ಠೋ ಚ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰)] ಸೋ ಭವಂ ಗೋತಮೋ ಸೇಟ್ಠೋ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನ”ನ್ತಿ। “ಕಿಂ ಪನ ಭವಂ, ಪಿಙ್ಗಿಯಾನೀ, ಅತ್ಥವಸಂ ಸಮ್ಪಸ್ಸಮಾನೋ ಸಮಣೇ ಗೋತಮೇ ಏವಂ ಅಭಿಪ್ಪಸನ್ನೋ”ತಿ?

“ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭೋ, ಪುರಿಸೋ ಅಗ್ಗರಸಪರಿತಿತ್ತೋ ನ ಅಞ್ಞೇಸಂ ಹೀನಾನಂ ರಸಾನಂ ಪಿಹೇತಿ; ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಭೋ, ಯತೋ ಯತೋ ತಸ್ಸ ಭೋತೋ ಗೋತಮಸ್ಸ ಧಮ್ಮಂ ಸುಣಾತಿ - ಯದಿ ಸುತ್ತಸೋ, ಯದಿ ಗೇಯ್ಯಸೋ, ಯದಿ ವೇಯ್ಯಾಕರಣಸೋ, ಯದಿ ಅಬ್ಭುತಧಮ್ಮಸೋ - ತತೋ ತತೋ ನ ಅಞ್ಞೇಸಂ ಪುಥುಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಪ್ಪವಾದಾನಂ ಪಿಹೇತಿ।

“ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭೋ, ಪುರಿಸೋ ಜಿಘಚ್ಛಾದುಬ್ಬಲ್ಯಪರೇತೋ ಮಧುಪಿಣ್ಡಿಕಂ ಅಧಿಗಚ್ಛೇಯ್ಯ। ಸೋ ಯತೋ ಯತೋ ಸಾಯೇಥ, ಲಭತೇವ [ಸಾಯೇಯ್ಯ, ಲಭೇಥೇವ (ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೨೦೫)] ಸಾದುರಸಂ ಅಸೇಚನಕಂ; ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಭೋ, ಯತೋ ಯತೋ ತಸ್ಸ ಭೋತೋ ಗೋತಮಸ್ಸ ಧಮ್ಮಂ ಸುಣಾತಿ - ಯದಿ ಸುತ್ತಸೋ, ಯದಿ ಗೇಯ್ಯಸೋ, ಯದಿ ವೇಯ್ಯಾಕರಣಸೋ, ಯದಿ ಅಬ್ಭುತಧಮ್ಮಸೋ - ತತೋ ತತೋ ಲಭತೇವ ಅತ್ತಮನತಂ, ಲಭತಿ ಚೇತಸೋ ಪಸಾದಂ।

“ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭೋ, ಪುರಿಸೋ ಚನ್ದನಘಟಿಕಂ ಅಧಿಗಚ್ಛೇಯ್ಯ - ಹರಿಚನ್ದನಸ್ಸ ವಾ ಲೋಹಿತಚನ್ದನಸ್ಸ ವಾ। ಸೋ ಯತೋ ಯತೋ ಘಾಯೇಥ - ಯದಿ ಮೂಲತೋ, ಯದಿ ಮಜ್ಝತೋ, ಯದಿ ಅಗ್ಗತೋ - ಅಧಿಗಚ್ಛತೇವ [ಅಧಿಗಚ್ಛೇಥೇವ (?)] ಸುರಭಿಗನ್ಧಂ ಅಸೇಚನಕಂ; ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಭೋ, ಯತೋ ಯತೋ ತಸ್ಸ ಭೋತೋ ಗೋತಮಸ್ಸ ಧಮ್ಮಂ ಸುಣಾತಿ - ಯದಿ ಸುತ್ತಸೋ, ಯದಿ ಗೇಯ್ಯಸೋ, ಯದಿ ವೇಯ್ಯಾಕರಣಸೋ, ಯದಿ ಅಬ್ಭುತಧಮ್ಮಸೋ - ತತೋ ತತೋ ಅಧಿಗಚ್ಛತಿ ಪಾಮೋಜ್ಜಂ ಅಧಿಗಚ್ಛತಿ ಸೋಮನಸ್ಸಂ।

“ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭೋ, ಪುರಿಸೋ ಆಬಾಧಿಕೋ ದುಕ್ಖಿತೋ ಬಾಳ್ಹಗಿಲಾನೋ। ತಸ್ಸ ಕುಸಲೋ ಭಿಸಕ್ಕೋ ಠಾನಸೋ ಆಬಾಧಂ ನೀಹರೇಯ್ಯ; ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಭೋ, ಯತೋ ಯತೋ ತಸ್ಸ ಭೋತೋ ಗೋತಮಸ್ಸ ಧಮ್ಮಂ ಸುಣಾತಿ - ಯದಿ ಸುತ್ತಸೋ, ಯದಿ ಗೇಯ್ಯಸೋ, ಯದಿ ವೇಯ್ಯಾಕರಣಸೋ, ಯದಿ ಅಬ್ಭುತಧಮ್ಮಸೋ - ತತೋ ತತೋ ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಾ ಅಬ್ಭತ್ಥಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ।

“ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ , ಭೋ, ಪೋಕ್ಖರಣೀ ಅಚ್ಛೋದಕಾ ಸಾತೋದಕಾ ಸೀತೋದಕಾ ಸೇತಕಾ ಸುಪತಿತ್ಥಾ ರಮಣೀಯಾ। ಅಥ ಪುರಿಸೋ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ಘಮ್ಮಾಭಿತತ್ತೋ ಘಮ್ಮಪರೇತೋ ಕಿಲನ್ತೋ ತಸಿತೋ ಪಿಪಾಸಿತೋ । ಸೋ ತಂ ಪೋಕ್ಖರಣಿಂ ಓಗಾಹೇತ್ವಾ ನ್ಹಾತ್ವಾ ಚ ಪಿವಿತ್ವಾ ಚ ಸಬ್ಬದರಥಕಿಲಮಥಪರಿಳಾಹಂ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸಮ್ಭೇಯ್ಯ। ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಭೋ, ಯತೋ ಯತೋ ತಸ್ಸ ಭೋತೋ ಗೋತಮಸ್ಸ ಧಮ್ಮಂ ಸುಣಾತಿ - ಯದಿ ಸುತ್ತಸೋ, ಯದಿ ಗೇಯ್ಯಸೋ, ಯದಿ ವೇಯ್ಯಾಕರಣಸೋ, ಯದಿ ಅಬ್ಭುತಧಮ್ಮಸೋ - ತತೋ ತತೋ ಸಬ್ಬದರಥಕಿಲಮಥಪರಿಳಾಹಾ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸಮ್ಭನ್ತೀ”ತಿ।

ಏವಂ ವುತ್ತೇ ಕಾರಣಪಾಲೀ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಏಕಂಸಂ ಉತ್ತರಾಸಙ್ಗಂ ಕರಿತ್ವಾ ದಕ್ಖಿಣಂ ಜಾಣುಮಣ್ಡಲಂ ಪಥವಿಯಂ ನಿಹನ್ತ್ವಾ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನಞ್ಜಲಿಂ ಪಣಾಮೇತ್ವಾ ತಿಕ್ಖತ್ತುಂ ಉದಾನಂ ಉದಾನೇಸಿ -

“ನಮೋ ತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ।
ನಮೋ ತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ।
ನಮೋ ತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸಾ”ತಿ॥

“ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ, ಭೋ ಪಿಙ್ಗಿಯಾನಿ, ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ, ಭೋ ಪಿಙ್ಗಿಯಾನಿ! ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭೋ ಪಿಙ್ಗಿಯಾನಿ, ನಿಕ್ಕುಜ್ಜಿತಂ [ನಿಕುಜ್ಜಿತಂ (ಕ॰)] ವಾ ಉಕ್ಕುಜ್ಜೇಯ್ಯ ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಂ ವಾ ವಿವರೇಯ್ಯ, ಮೂಳ್ಹಸ್ಸ ವಾ ಮಗ್ಗಂ ಆಚಿಕ್ಖೇಯ್ಯ ಅನ್ಧಕಾರೇ ವಾ ತೇಲಪಜ್ಜೋತಂ ಧಾರೇಯ್ಯ - ಚಕ್ಖುಮನ್ತೋ ರೂಪಾನಿ ದಕ್ಖನ್ತೀತಿ; ಏವಮೇವಂ ಭೋತಾ ಪಿಙ್ಗಿಯಾನಿನಾ ಅನೇಕಪರಿಯಾಯೇನ ಧಮ್ಮೋ ಪಕಾಸಿತೋ। ಏಸಾಹಂ, ಭೋ ಪಿಙ್ಗಿಯಾನಿ, ತಂ ಭವನ್ತಂ ಗೋತಮಂ ಸರಣಂ ಗಚ್ಛಾಮಿ ಧಮ್ಮಞ್ಚ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಞ್ಚ। ಉಪಾಸಕಂ ಮಂ ಭವಂ ಪಿಙ್ಗಿಯಾನೀ ಧಾರೇತು, ಅಜ್ಜತಗ್ಗೇ ಪಾಣುಪೇತಂ ಸರಣಂ ಗತ”ನ್ತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಪಿಙ್ಗಿಯಾನೀಸುತ್ತಂ

೧೯೫. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ವೇಸಾಲಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಮಹಾವನೇ ಕೂಟಾಗಾರಸಾಲಾಯಂ। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಪಞ್ಚಮತ್ತಾನಿ ಲಿಚ್ಛವಿಸತಾನಿ ಭಗವನ್ತಂ ಪಯಿರುಪಾಸನ್ತಿ। ಅಪ್ಪೇಕಚ್ಚೇ ಲಿಚ್ಛವೀ ನೀಲಾ ಹೋನ್ತಿ ನೀಲವಣ್ಣಾ ನೀಲವತ್ಥಾ ನೀಲಾಲಙ್ಕಾರಾ, ಅಪ್ಪೇಕಚ್ಚೇ ಲಿಚ್ಛವೀ ಪೀತಾ ಹೋನ್ತಿ ಪೀತವಣ್ಣಾ ಪೀತವತ್ಥಾ ಪೀತಾಲಙ್ಕಾರಾ , ಅಪ್ಪೇಕಚ್ಚೇ ಲಿಚ್ಛವೀ ಲೋಹಿತಕಾ ಹೋನ್ತಿ ಲೋಹಿತಕವಣ್ಣಾ ಲೋಹಿತಕವತ್ಥಾ ಲೋಹಿತಕಾಲಙ್ಕಾರಾ, ಅಪ್ಪೇಕಚ್ಚೇ ಲಿಚ್ಛವೀ ಓದಾತಾ ಹೋನ್ತಿ ಓದಾತವಣ್ಣಾ ಓದಾತವತ್ಥಾ ಓದಾತಾಲಙ್ಕಾರಾ। ತ್ಯಸ್ಸುದಂ ಭಗವಾ ಅತಿರೋಚತಿ ವಣ್ಣೇನ ಚೇವ ಯಸಸಾ ಚ।

ಅಥ ಖೋ ಪಿಙ್ಗಿಯಾನೀ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಏಕಂಸಂ ಉತ್ತರಾಸಙ್ಗಂ ಕರಿತ್ವಾ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನಞ್ಜಲಿಂ ಪಣಾಮೇತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - “ಪಟಿಭಾತಿ ಮಂ, ಭಗವಾ, ಪಟಿಭಾತಿ ಮಂ, ಸುಗತಾ”ತಿ। “ಪಟಿಭಾತು ತಂ ಪಿಙ್ಗಿಯಾನೀ”ತಿ ಭಗವಾ ಅವೋಚ। ಅಥ ಖೋ ಪಿಙ್ಗಿಯಾನೀ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಭಗವತೋ ಸಮ್ಮುಖಾ ಸಾರುಪ್ಪಾಯ ಗಾಥಾಯ ಅಭಿತ್ಥವಿ -

“ಪದ್ಮಂ [ಪದುಮಂ (ಕ॰) ಸಂ॰ ನಿ॰ ೧.೧೩೨] ಯಥಾ ಕೋಕನದಂ [ಕೋಕನುದಂ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ಸುಗನ್ಧಂ,
ಪಾತೋ ಸಿಯಾ ಫುಲ್ಲಮವೀತಗನ್ಧಂ।
ಅಙ್ಗೀರಸಂ ಪಸ್ಸ ವಿರೋಚಮಾನಂ,
ತಪನ್ತಮಾದಿಚ್ಚಮಿವನ್ತಲಿಕ್ಖೇ”ತಿ॥

ಅಥ ಖೋ ತೇ ಲಿಚ್ಛವೀ ಪಞ್ಚಹಿ ಉತ್ತರಾಸಙ್ಗಸತೇಹಿ ಪಿಙ್ಗಿಯಾನಿಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಅಚ್ಛಾದೇಸುಂ। ಅಥ ಖೋ ಪಿಙ್ಗಿಯಾನೀ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ತೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ ಉತ್ತರಾಸಙ್ಗಸತೇಹಿ ಭಗವನ್ತಂ ಅಚ್ಛಾದೇಸಿ ।

ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ತೇ ಲಿಚ್ಛವೀ ಏತದವೋಚ – "ಪಞ್ಚನ್ನಂ, ಲಿಚ್ಛವೀ, ರತನಾನಂ ಪಾತುಭಾವೋ ದುಲ್ಲಭೋ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ। ಕತಮೇಸಂ ಪಞ್ಚನ್ನಂ? ತಥಾಗತಸ್ಸ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಪಾತುಭಾವೋ ದುಲ್ಲಭೋ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ। ತಥಾಗತಪ್ಪವೇದಿತಸ್ಸ ಧಮ್ಮವಿನಯಸ್ಸ ದೇಸೇತಾ ಪುಗ್ಗಲೋ ದುಲ್ಲಭೋ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ। ತಥಾಗತಪ್ಪವೇದಿತಸ್ಸ ಧಮ್ಮವಿನಯಸ್ಸ ದೇಸಿತಸ್ಸ ವಿಞ್ಞಾತಾ ಪುಗ್ಗಲೋ ದುಲ್ಲಭೋ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ। ತಥಾಗತಪ್ಪವೇದಿತಸ್ಸ ಧಮ್ಮವಿನಯಸ್ಸ ದೇಸಿತಸ್ಸ ವಿಞ್ಞಾತಾ ಧಮ್ಮಾನುಧಮ್ಮಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ದುಲ್ಲಭೋ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ। ಕತಞ್ಞೂ ಕತವೇದೀ ಪುಗ್ಗಲೋ ದುಲ್ಲಭೋ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ। ಇಮೇಸಂ ಖೋ, ಲಿಚ್ಛವೀ, ಪಞ್ಚನ್ನಂ ರತನಾನಂ ಪಾತುಭಾವೋ ದುಲ್ಲಭೋ ಲೋಕಸ್ಮಿ"ನ್ತಿ [ಅ॰ ನಿ॰ ೫.೧೪೩]। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ಮಹಾಸುಪಿನಸುತ್ತಂ

೧೯೬. "ತಥಾಗತಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಪುಬ್ಬೇವ ಸಮ್ಬೋಧಾ ಅನಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸೇವ ಸತೋ ಪಞ್ಚ ಮಹಾಸುಪಿನಾ ಪಾತುರಹೇಸುಂ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ತಥಾಗತಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಪುಬ್ಬೇವ ಸಮ್ಬೋಧಾ ಅನಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸೇವ ಸತೋ ಅಯಂ ಮಹಾಪಥವೀ ಮಹಾಸಯನಂ ಅಹೋಸಿ, ಹಿಮವಾ ಪಬ್ಬತರಾಜಾ ಬಿಬ್ಬೋಹನಂ [ಬಿಬ್ಬೋಹನಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰), ಬಿಮ್ಬ + ಓಹನಂ = ಇತಿ ಪದವಿಭಾಗೋ] ಅಹೋಸಿ, ಪುರತ್ಥಿಮೇ ಸಮುದ್ದೇ ವಾಮೋ ಹತ್ಥೋ ಓಹಿತೋ ಅಹೋಸಿ, ಪಚ್ಛಿಮೇ ಸಮುದ್ದೇ ದಕ್ಖಿಣೋ ಹತ್ಥೋ ಓಹಿತೋ ಅಹೋಸಿ, ದಕ್ಖಿಣೇ ಸಮುದ್ದೇ ಉಭೋ ಪಾದಾ ಓಹಿತಾ ಅಹೇಸುಂ। ತಥಾಗತಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಪುಬ್ಬೇವ ಸಮ್ಬೋಧಾ ಅನಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸೇವ ಸತೋ ಅಯಂ ಪಠಮೋ ಮಹಾಸುಪಿನೋ ಪಾತುರಹೋಸಿ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾಗತಸ್ಸ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಪುಬ್ಬೇವ ಸಮ್ಬೋಧಾ ಅನಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸೇವ ಸತೋ ತಿರಿಯಾ ನಾಮ ತಿಣಜಾತಿ ನಾಭಿಯಾ ಉಗ್ಗನ್ತ್ವಾ ನಭಂ ಆಹಚ್ಚ ಠಿತಾ ಅಹೋಸಿ। ತಥಾಗತಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಪುಬ್ಬೇವ ಸಮ್ಬೋಧಾ ಅನಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸೇವ ಸತೋ ಅಯಂ ದುತಿಯೋ ಮಹಾಸುಪಿನೋ ಪಾತುರಹೋಸಿ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾಗತಸ್ಸ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಪುಬ್ಬೇವ ಸಮ್ಬೋಧಾ ಅನಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸೇವ ಸತೋ ಸೇತಾ ಕಿಮೀ ಕಣ್ಹಸೀಸಾ ಪಾದೇಹಿ ಉಸ್ಸಕ್ಕಿತ್ವಾ ( ) [(ಅಗ್ಗನಖತೋ) ಕತ್ಥಚಿ ದಿಸ್ಸತಿ] ಯಾವ ಜಾಣುಮಣ್ಡಲಾ ಪಟಿಚ್ಛಾದೇಸುಂ। ತಥಾಗತಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಪುಬ್ಬೇವ ಸಮ್ಬೋಧಾ ಅನಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸೇವ ಸತೋ ಅಯಂ ತತಿಯೋ ಮಹಾಸುಪಿನೋ ಪಾತುರಹೋಸಿ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾಗತಸ್ಸ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಪುಬ್ಬೇವ ಸಮ್ಬೋಧಾ ಅನಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸೇವ ಸತೋ ಚತ್ತಾರೋ ಸಕುಣಾ ನಾನಾವಣ್ಣಾ ಚತೂಹಿ ದಿಸಾಹಿ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಪಾದಮೂಲೇ ನಿಪತಿತ್ವಾ ಸಬ್ಬಸೇತಾ ಸಮ್ಪಜ್ಜಿಂಸು। ತಥಾಗತಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಪುಬ್ಬೇವ ಸಮ್ಬೋಧಾ ಅನಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸೇವ ಸತೋ ಅಯಂ ಚತುತ್ಥೋ ಮಹಾಸುಪಿನೋ ಪಾತುರಹೋಸಿ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾಗತೋ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಪುಬ್ಬೇವ ಸಮ್ಬೋಧಾ ಅನಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಬೋಧಿಸತ್ತೋವ ಸಮಾನೋ ಮಹತೋ ಮೀಳ್ಹಪಬ್ಬತಸ್ಸ ಉಪರೂಪರಿ ಚಙ್ಕಮತಿ ಅಲಿಪ್ಪಮಾನೋ ಮೀಳ್ಹೇನ। ತಥಾಗತಸ್ಸ,

ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಪುಬ್ಬೇವ ಸಮ್ಬೋಧಾ ಅನಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸೇವ ಸತೋ ಅಯಂ ಪಞ್ಚಮೋ ಮಹಾಸುಪಿನೋ ಪಾತುರಹೋಸಿ।

“ಯಮ್ಪಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾಗತಸ್ಸ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಪುಬ್ಬೇವ ಸಮ್ಬೋಧಾ ಅನಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸೇವ ಸತೋ ಅಯಂ ಮಹಾಪಥವೀ ಮಹಾಸಯನಂ ಅಹೋಸಿ, ಹಿಮವಾ ಪಬ್ಬತರಾಜಾ ಬಿಬ್ಬೋಹನಂ ಅಹೋಸಿ, ಪುರತ್ಥಿಮೇ ಸಮುದ್ದೇ ವಾಮೋ ಹತ್ಥೋ ಓಹಿತೋ ಅಹೋಸಿ, ಪಚ್ಛಿಮೇ ಸಮುದ್ದೇ ದಕ್ಖಿಣೋ ಹತ್ಥೋ ಓಹಿತೋ ಅಹೋಸಿ, ದಕ್ಖಿಣೇ ಸಮುದ್ದೇ ಉಭೋ ಪಾದಾ ಓಹಿತಾ ಅಹೇಸುಂ; ತಥಾಗತೇನ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಹತಾ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೇನ ಅನುತ್ತರಾ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬೋಧಿ ಅಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧಾ। ತಸ್ಸಾ ಅಭಿಸಮ್ಬೋಧಾಯ ಅಯಂ ಪಠಮೋ ಮಹಾಸುಪಿನೋ ಪಾತುರಹೋಸಿ।

“ಯಮ್ಪಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾಗತಸ್ಸ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಪುಬ್ಬೇವ ಸಮ್ಬೋಧಾ ಅನಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸೇವ ಸತೋ ತಿರಿಯಾ ನಾಮ ತಿಣಜಾತಿ ನಾಭಿಯಾ ಉಗ್ಗನ್ತ್ವಾ ನಭಂ ಆಹಚ್ಚ ಠಿತಾ ಅಹೋಸಿ; ತಥಾಗತೇನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಹತಾ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೇನ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ ಅಭಿಸಮ್ಬುಜ್ಝಿತ್ವಾ ಯಾವ ದೇವಮನುಸ್ಸೇಹಿ ಸುಪ್ಪಕಾಸಿತೋ। ತಸ್ಸ ಅಭಿಸಮ್ಬೋಧಾಯ ಅಯಂ ದುತಿಯೋ ಮಹಾಸುಪಿನೋ ಪಾತುರಹೋಸಿ।

“ಯಮ್ಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾಗತಸ್ಸ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಪುಬ್ಬೇವ ಸಮ್ಬೋಧಾ ಅನಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸೇವ ಸತೋ ಸೇತಾ ಕಿಮೀ ಕಣ್ಹಸೀಸಾ ಪಾದೇಹಿ ಉಸ್ಸಕ್ಕಿತ್ವಾ ಯಾವ ಜಾಣುಮಣ್ಡಲಾ ಪಟಿಚ್ಛಾದೇಸುಂ; ಬಹೂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಗಿಹೀ ಓದಾತವಸನಾ ತಥಾಗತಂ ಪಾಣುಪೇತಾ [ಪಾಣುಪೇತಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಸರಣಂ ಗತಾ। ತಸ್ಸ ಅಭಿಸಮ್ಬೋಧಾಯ ಅಯಂ ತತಿಯೋ ಮಹಾಸುಪಿನೋ ಪಾತುರಹೋಸಿ।

“ಯಮ್ಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾಗತಸ್ಸ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಪುಬ್ಬೇವ ಸಮ್ಬೋಧಾ ಅನಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸೇವ ಸತೋ ಚತ್ತಾರೋ ಸಕುಣಾ ನಾನಾವಣ್ಣಾ ಚತೂಹಿ ದಿಸಾಹಿ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಪಾದಮೂಲೇ ನಿಪತಿತ್ವಾ ಸಬ್ಬಸೇತಾ ಸಮ್ಪಜ್ಜಿಂಸು; ಚತ್ತಾರೋಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಣ್ಣಾ ಖತ್ತಿಯಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವೇಸ್ಸಾ ಸುದ್ದಾ ತೇ ತಥಾಗತಪ್ಪವೇದಿತೇ ಧಮ್ಮವಿನಯೇ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಅನುತ್ತರಂ ವಿಮುತ್ತಿಂ ಸಚ್ಛಿಕರೋನ್ತಿ। ತಸ್ಸ ಅಭಿಸಮ್ಬೋಧಾಯ ಅಯಂ ಚತುತ್ಥೋ ಮಹಾಸುಪಿನೋ ಪಾತುರಹೋಸಿ।

“ಯಮ್ಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾಗತೋ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಪುಬ್ಬೇವ ಸಮ್ಬೋಧಾ ಅನಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಬೋಧಿಸತ್ತೋವ ಸಮಾನೋ ಮಹತೋ ಮೀಳ್ಹಪಬ್ಬತಸ್ಸ ಉಪರೂಪರಿ ಚಙ್ಕಮತಿ ಅಲಿಪ್ಪಮಾನೋ ಮೀಳ್ಹೇನ; ಲಾಭೀ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾಗತೋ ಚೀವರಪಿಣ್ಡಪಾತಸೇನಾಸನಗಿಲಾನಪ್ಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರಾನಂ, ತಂ [ತತ್ಥ ಚ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ತಥಾಗತೋ ಅಗಧಿತೋ [ಅಗಥಿತೋ (ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰ ಕ॰)] ಅಮುಚ್ಛಿತೋ ಅನಜ್ಝೋಸನ್ನೋ [ಅನಜ್ಝಾಪನ್ನೋ (ಕ॰) ಅನಜ್ಝೋಪನ್ನೋ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰)] ಆದೀನವದಸ್ಸಾವೀ ನಿಸ್ಸರಣಪಞ್ಞೋ ಪರಿಭುಞ್ಜತಿ। ತಸ್ಸ ಅಭಿಸಮ್ಬೋಧಾಯ ಅಯಂ ಪಞ್ಚಮೋ ಮಹಾಸುಪಿನೋ ಪಾತುರಹೋಸಿ।

“ತಥಾಗತಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಪುಬ್ಬೇವ ಸಮ್ಬೋಧಾ ಅನಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸೇವ ಸತೋ ಇಮೇ ಪಞ್ಚ ಮಹಾಸುಪಿನಾ ಪಾತುರಹೇಸು”ನ್ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ವಸ್ಸಸುತ್ತಂ

೧೯೭. “ಪಞ್ಚಿಮೇ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಸ್ಸಸ್ಸ ಅನ್ತರಾಯಾ, ಯಂ ನೇಮಿತ್ತಾ [ನೇಮಿತ್ತಕಾ (ಕತ್ಥಚಿ)] ನ ಜಾನನ್ತಿ, ಯತ್ಥ ನೇಮಿತ್ತಾನಂ ಚಕ್ಖು ನ ಕಮತಿ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಉಪರಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆಕಾಸೇ ತೇಜೋಧಾತು ಪಕುಪ್ಪತಿ। ತೇನ ಉಪ್ಪನ್ನಾ ಮೇಘಾ ಪಟಿವಿಗಚ್ಛನ್ತಿ।

ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಠಮೋ ವಸ್ಸಸ್ಸ ಅನ್ತರಾಯೋ, ಯಂ ನೇಮಿತ್ತಾ ನ ಜಾನನ್ತಿ, ಯತ್ಥ ನೇಮಿತ್ತಾನಂ ಚಕ್ಖು ನ ಕಮತಿ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉಪರಿ ಆಕಾಸೇ ವಾಯೋಧಾತು ಪಕುಪ್ಪತಿ। ತೇನ ಉಪ್ಪನ್ನಾ ಮೇಘಾ ಪಟಿವಿಗಚ್ಛನ್ತಿ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುತಿಯೋ ವಸ್ಸಸ್ಸ ಅನ್ತರಾಯೋ, ಯಂ ನೇಮಿತ್ತಾ ನ ಜಾನನ್ತಿ, ಯತ್ಥ ನೇಮಿತ್ತಾನಂ ಚಕ್ಖು ನ ಕಮತಿ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಾಹು ಅಸುರಿನ್ದೋ ಪಾಣಿನಾ ಉದಕಂ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತ್ವಾ ಮಹಾಸಮುದ್ದೇ ಛಡ್ಡೇತಿ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತತಿಯೋ ವಸ್ಸಸ್ಸ ಅನ್ತರಾಯೋ, ಯಂ ನೇಮಿತ್ತಾ ನ ಜಾನನ್ತಿ, ಯತ್ಥ ನೇಮಿತ್ತಾನಂ ಚಕ್ಖು ನ ಕಮತಿ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಸ್ಸವಲಾಹಕಾ ದೇವಾ ಪಮತ್ತಾ ಹೋನ್ತಿ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತುತ್ಥೋ ವಸ್ಸಸ್ಸ ಅನ್ತರಾಯೋ, ಯಂ ನೇಮಿತ್ತಾ ನ ಜಾನನ್ತಿ, ಯತ್ಥ ನೇಮಿತ್ತಾನಂ ಚಕ್ಖು ನ ಕಮತಿ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮನುಸ್ಸಾ ಅಧಮ್ಮಿಕಾ ಹೋನ್ತಿ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಮೋ ವಸ್ಸಸ್ಸ ಅನ್ತರಾಯೋ, ಯಂ ನೇಮಿತ್ತಾ ನ ಜಾನನ್ತಿ, ಯತ್ಥ ನೇಮಿತ್ತಾನಂ ಚಕ್ಖು ನ ಕಮತಿ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ವಸ್ಸಸ್ಸ ಅನ್ತರಾಯಾ, ಯಂ ನೇಮಿತ್ತಾ ನ ಜಾನನ್ತಿ, ಯತ್ಥ ನೇಮಿತ್ತಾನಂ ಚಕ್ಖು ನ ಕಮತೀ”ತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ವಾಚಾಸುತ್ತಂ

೧೯೮. “ಪಞ್ಚಹಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಙ್ಗೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ವಾಚಾ ಸುಭಾಸಿತಾ ಹೋತಿ, ನೋ ದುಬ್ಭಾಸಿತಾ, ಅನವಜ್ಜಾ ಚ ಅನನುವಜ್ಜಾ ಚ ವಿಞ್ಞೂನಂ [ಅನನುವಜ್ಜಾ ವಿಞ್ಞೂನಂ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)]। ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ಕಾಲೇನ ಚ ಭಾಸಿತಾ ಹೋತಿ, ಸಚ್ಚಾ ಚ ಭಾಸಿತಾ ಹೋತಿ, ಸಣ್ಹಾ ಚ ಭಾಸಿತಾ ಹೋತಿ, ಅತ್ಥಸಂಹಿತಾ ಚ ಭಾಸಿತಾ ಹೋತಿ, ಮೇತ್ತಚಿತ್ತೇನ ಚ ಭಾಸಿತಾ ಹೋತಿ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಹಿ ಅಙ್ಗೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ವಾಚಾ ಸುಭಾಸಿತಾ ಹೋತಿ, ನೋ ದುಬ್ಭಾಸಿತಾ, ಅನವಜ್ಜಾ ಚ ಅನನುವಜ್ಜಾ ಚ ವಿಞ್ಞೂನ”ನ್ತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ಕುಲಸುತ್ತಂ

೧೯೯. “ಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸೀಲವನ್ತೋ ಪಬ್ಬಜಿತಾ ಕುಲಂ ಉಪಸಙ್ಕಮನ್ತಿ, ತತ್ಥ ಮನುಸ್ಸಾ ಪಞ್ಚಹಿ ಠಾನೇಹಿ ಬಹುಂ ಪುಞ್ಞಂ ಪಸವನ್ತಿ। ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ಯಸ್ಮಿಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಯೇ ಸೀಲವನ್ತೇ ಪಬ್ಬಜಿತೇ ಕುಲಂ ಉಪಸಙ್ಕಮನ್ತೇ ಮನುಸ್ಸಾ ದಿಸ್ವಾ ಚಿತ್ತಾನಿ ಪಸಾದೇನ್ತಿ [ಪಸೀದನ್ತಿ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰)], ಸಗ್ಗಸಂವತ್ತನಿಕಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಂ ಕುಲಂ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಪಟಿಪದಂ ಪಟಿಪನ್ನಂ ಹೋತಿ।

“ಯಸ್ಮಿಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಯೇ ಸೀಲವನ್ತೇ ಪಬ್ಬಜಿತೇ ಕುಲಂ ಉಪಸಙ್ಕಮನ್ತೇ ಮನುಸ್ಸಾ ಪಚ್ಚುಟ್ಠೇನ್ತಿ ಅಭಿವಾದೇನ್ತಿ ಆಸನಂ ದೇನ್ತಿ, ಉಚ್ಚಾಕುಲೀನಸಂವತ್ತನಿಕಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಂ ಕುಲಂ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಪಟಿಪದಂ ಪಟಿಪನ್ನಂ ಹೋತಿ।

“ಯಸ್ಮಿಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಯೇ ಸೀಲವನ್ತೇ ಪಬ್ಬಜಿತೇ ಕುಲಂ ಉಪಸಙ್ಕಮನ್ತೇ ಮನುಸ್ಸಾ ಮಚ್ಛೇರಮಲಂ ಪಟಿವಿನೇನ್ತಿ [ಪಟಿವಿನೋದೇನ್ತಿ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)], ಮಹೇಸಕ್ಖಸಂವತ್ತನಿಕಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಂ ಕುಲಂ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಪಟಿಪದಂ ಪಟಿಪನ್ನಂ ಹೋತಿ।

“ಯಸ್ಮಿಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಯೇ ಸೀಲವನ್ತೇ ಪಬ್ಬಜಿತೇ ಕುಲಂ ಉಪಸಙ್ಕಮನ್ತೇ ಮನುಸ್ಸಾ ಯಥಾಸತ್ತಿ ಯಥಾಬಲಂ ಸಂವಿಭಜನ್ತಿ, ಮಹಾಭೋಗಸಂವತ್ತನಿಕಂ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಂ ಕುಲಂ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಪಟಿಪದಂ ಪಟಿಪನ್ನಂ ಹೋತಿ।

“ಯಸ್ಮಿಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಯೇ ಸೀಲವನ್ತೇ ಪಬ್ಬಜಿತೇ ಕುಲಂ ಉಪಸಙ್ಕಮನ್ತೇ ಮನುಸ್ಸಾ ಪರಿಪುಚ್ಛನ್ತಿ ಪರಿಪಞ್ಹನ್ತಿ ಧಮ್ಮಂ ಸುಣನ್ತಿ, ಮಹಾಪಞ್ಞಾಸಂವತ್ತನಿಕಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಂ ಕುಲಂ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಪಟಿಪದಂ ಪಟಿಪನ್ನಂ ಹೋತಿ। ಯಂ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸೀಲವನ್ತೋ ಪಬ್ಬಜಿತಾ ಕುಲಂ ಉಪಸಙ್ಕಮನ್ತಿ, ತತ್ಥ ಮನುಸ್ಸಾ ಇಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ ಠಾನೇಹಿ ಬಹುಂ ಪುಞ್ಞಂ ಪಸವನ್ತೀ”ತಿ। ನವಮಂ।

೧೦. ನಿಸ್ಸಾರಣೀಯಸುತ್ತಂ

೨೦೦. “ಪಞ್ಚಿಮಾ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ನಿಸ್ಸಾರಣೀಯಾ [ನಿಸ್ಸರಣೀಯಾ (ಪೀ॰), ನಿಸ್ಸರಣಿಯಾ (ದೀ॰ ನಿ॰ ೩.೩೨೧)] ಧಾತುಯೋ। ಕತಮಾ ಪಞ್ಚ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಕಾಮಂ [ಕಾಮೇ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰) ದೀ॰ ನಿ॰ ೩.೩೨೧] ಮನಸಿಕರೋತೋ ಕಾಮೇಸು ಚಿತ್ತಂ ನ ಪಕ್ಖನ್ದತಿ ನಪ್ಪಸೀದತಿ ನ ಸನ್ತಿಟ್ಠತಿ ನ ವಿಮುಚ್ಚತಿ। ನೇಕ್ಖಮ್ಮಂ ಖೋ ಪನಸ್ಸ ಮನಸಿಕರೋತೋ ನೇಕ್ಖಮ್ಮೇ ಚಿತ್ತಂ ಪಕ್ಖನ್ದತಿ ಪಸೀದತಿ ಸನ್ತಿಟ್ಠತಿ ವಿಮುಚ್ಚತಿ। ತಸ್ಸ ತಂ ಚಿತ್ತಂ ಸುಗತಂ [ಸುಕತಂ (ಪೀ॰ ಕ॰)] ಸುಭಾವಿತಂ ಸುವುಟ್ಠಿತಂ ಸುವಿಮುತ್ತಂ ಸುವಿಸಂಯುತ್ತಂ [ವಿಸಂಯುತ್ತಂ (ಕತ್ಥಚಿ, ದೀ॰ ನಿ॰ ೩.೩೨೧)] ಕಾಮೇಹಿ; ಯೇ ಚ ಕಾಮಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ ಆಸವಾ ವಿಘಾತಪರಿಳಾಹಾ, ಮುತ್ತೋ ಸೋ ತೇಹಿ, ನ ಸೋ ತಂ ವೇದನಂ ವೇದಿಯತಿ। ಇದಮಕ್ಖಾತಂ ಕಾಮಾನಂ ನಿಸ್ಸರಣಂ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಬ್ಯಾಪಾದಂ ಮನಸಿಕರೋತೋ ಬ್ಯಾಪಾದೇ ಚಿತ್ತಂ ನ ಪಕ್ಖನ್ದತಿ ನಪ್ಪಸೀದತಿ ನ ಸನ್ತಿಟ್ಠತಿ ನ ವಿಮುಚ್ಚತಿ। ಅಬ್ಯಾಪಾದಂ ಖೋ ಪನಸ್ಸ ಮನಸಿಕರೋತೋ ಅಬ್ಯಾಪಾದೇ ಚಿತ್ತಂ ಪಕ್ಖನ್ದತಿ ಪಸೀದತಿ ಸನ್ತಿಟ್ಠತಿ ವಿಮುಚ್ಚತಿ। ತಸ್ಸ ತಂ ಚಿತ್ತಂ ಸುಗತಂ ಸುಭಾವಿತಂ ಸುವುಟ್ಠಿತಂ ಸುವಿಮುತ್ತಂ ಸುವಿಸಂಯುತ್ತಂ ಬ್ಯಾಪಾದೇನ; ಯೇ ಚ ಬ್ಯಾಪಾದಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ ಆಸವಾ ವಿಘಾತಪರಿಳಾಹಾ, ಮುತ್ತೋ ಸೋ ತೇಹಿ, ನ ಸೋ ತಂ ವೇದನಂ ವೇದಿಯತಿ। ಇದಮಕ್ಖಾತಂ ಬ್ಯಾಪಾದಸ್ಸ ನಿಸ್ಸರಣಂ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ವಿಹೇಸಂ ಮನಸಿಕರೋತೋ ವಿಹೇಸಾಯ ಚಿತ್ತಂ ನ ಪಕ್ಖನ್ದತಿ ನಪ್ಪಸೀದತಿ ನ ಸನ್ತಿಟ್ಠತಿ ನ ವಿಮುಚ್ಚತಿ। ಅವಿಹೇಸಂ ಖೋ ಪನಸ್ಸ ಮನಸಿಕರೋತೋ ಅವಿಹೇಸಾಯ ಚಿತ್ತಂ ಪಕ್ಖನ್ದತಿ ಪಸೀದತಿ ಸನ್ತಿಟ್ಠತಿ ವಿಮುಚ್ಚತಿ। ತಸ್ಸ ತಂ ಚಿತ್ತಂ ಸುಗತಂ ಸುಭಾವಿತಂ ಸುವುಟ್ಠಿತಂ ಸುವಿಮುತ್ತಂ ಸುವಿಸಂಯುತ್ತಂ ವಿಹೇಸಾಯ; ಯೇ ಚ ವಿಹೇಸಾಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ ಆಸವಾ ವಿಘಾತಪರಿಳಾಹಾ, ಮುತ್ತೋ ಸೋ ತೇಹಿ, ನ ಸೋ ತಂ ವೇದನಂ ವೇದಿಯತಿ। ಇದಮಕ್ಖಾತಂ ವಿಹೇಸಾಯ ನಿಸ್ಸರಣಂ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ರೂಪಂ ಮನಸಿಕರೋತೋ ರೂಪೇ ಚಿತ್ತಂ ನ ಪಕ್ಖನ್ದತಿ ನಪ್ಪಸೀದತಿ ನ ಸನ್ತಿಟ್ಠತಿ ನ ವಿಮುಚ್ಚತಿ। ಅರೂಪಂ ಖೋ ಪನಸ್ಸ ಮನಸಿಕರೋತೋ ಅರೂಪೇ ಚಿತ್ತಂ ಪಕ್ಖನ್ದತಿ ಪಸೀದತಿ ಸನ್ತಿಟ್ಠತಿ ವಿಮುಚ್ಚತಿ। ತಸ್ಸ ತಂ ಚಿತ್ತಂ ಸುಗತಂ ಸುಭಾವಿತಂ ಸುವುಟ್ಠಿತಂ ಸುವಿಮುತ್ತಂ ಸುವಿಸಂಯುತ್ತಂ ರೂಪೇಹಿ; ಯೇ ಚ ರೂಪಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ ಆಸವಾ ವಿಘಾತಪರಿಳಾಹಾ, ಮುತ್ತೋ ಸೋ ತೇಹಿ, ನ ಸೋ ತಂ ವೇದನಂ ವೇದಿಯತಿ। ಇದಮಕ್ಖಾತಂ ರೂಪಾನಂ ನಿಸ್ಸರಣಂ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಸಕ್ಕಾಯಂ ಮನಸಿಕರೋತೋ ಸಕ್ಕಾಯೇ ಚಿತ್ತಂ ನ ಪಕ್ಖನ್ದತಿ ನಪ್ಪಸೀದತಿ ನ ಸನ್ತಿಟ್ಠತಿ ನ ವಿಮುಚ್ಚತಿ। ಸಕ್ಕಾಯನಿರೋಧಂ ಖೋ ಪನಸ್ಸ ಮನಸಿಕರೋತೋ ಸಕ್ಕಾಯನಿರೋಧೇ ಚಿತ್ತಂ ಪಕ್ಖನ್ದತಿ ಪಸೀದತಿ ಸನ್ತಿಟ್ಠತಿ ವಿಮುಚ್ಚತಿ। ತಸ್ಸ ತಂ ಚಿತ್ತಂ ಸುಗತಂ ಸುಭಾವಿತಂ ಸುವುಟ್ಠಿತಂ ಸುವಿಮುತ್ತಂ ಸುವಿಸಂಯುತ್ತಂ ಸಕ್ಕಾಯೇನ; ಯೇ ಚ ಸಕ್ಕಾಯಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ ಆಸವಾ ವಿಘಾತಪರಿಳಾಹಾ, ಮುತ್ತೋ ಸೋ ತೇಹಿ, ನ ಸೋ ತಂ ವೇದನಂ ವೇದಿಯತಿ। ಇದಮಕ್ಖಾತಂ ಸಕ್ಕಾಯಸ್ಸ ನಿಸ್ಸರಣಂ।

“ತಸ್ಸ ಕಾಮನನ್ದೀಪಿ ನಾನುಸೇತಿ, ಬ್ಯಾಪಾದನನ್ದೀಪಿ ನಾನುಸೇತಿ, ವಿಹೇಸಾನನ್ದೀಪಿ ನಾನುಸೇತಿ , ರೂಪನನ್ದೀಪಿ ನಾನುಸೇತಿ, ಸಕ್ಕಾಯನನ್ದೀಪಿ ನಾನುಸೇತಿ (ಸೋ) [( ) ಕತ್ಥಚಿ ನತ್ಥಿ] ಕಾಮನನ್ದಿಯಾಪಿ ಅನನುಸಯಾ, ಬ್ಯಾಪಾದನನ್ದಿಯಾಪಿ ಅನನುಸಯಾ, ವಿಹೇಸಾನನ್ದಿಯಾಪಿ ಅನನುಸಯಾ, ರೂಪನನ್ದಿಯಾಪಿ ಅನನುಸಯಾ, ಸಕ್ಕಾಯನನ್ದಿಯಾಪಿ ಅನನುಸಯಾ। ಅಯಂ

ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ನಿರನುಸಯೋ, ಅಚ್ಛೇಚ್ಛಿ [ಅಚ್ಛೇಜ್ಜಿ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰)] ತಣ್ಹಂ, ವಿವತ್ತಯಿ [ವಾವತ್ತಯಿ (ಸೀ॰)] ಸಂಯೋಜನಂ, ಸಮ್ಮಾ ಮಾನಾಭಿಸಮಯಾ ಅನ್ತಮಕಾಸಿ ದುಕ್ಖಸ್ಸ। ಇಮಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ನಿಸ್ಸಾರಣೀಯಾ ಧಾತುಯೋ"ತಿ। ದಸಮಂ।

ಬ್ರಾಹ್ಮಣವಗ್ಗೋ ಪಞ್ಚಮೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ –

ಸೋಣೋ ದೋಣೋ ಸಙ್ಗಾರವೋ, ಕಾರಣಪಾಲೀ ಚ ಪಿಙ್ಗಿಯಾನೀ।
ಸುಪಿನಾ ಚ ವಸ್ಸಾ ವಾಚಾ, ಕುಲಂ ನಿಸ್ಸಾರಣೀಯೇನ ಚಾತಿ॥

ಚತುತ್ಥಪಣ್ಣಾಸಕಂ ಸಮತ್ತಂ।

೫. ಪಞ್ಚಮಪಣ್ಣಾಸಕಂ

(೨೧) ೧. ಕಿಮಿಲವಗ್ಗೋ

೧. ಕಿಮಿಲಸುತ್ತಂ

೨೦೧. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಕಿಮಿಲಾಯಂ [ಕಿಮ್ಬಿಲಾಯಂ (ಸೀ॰ ಪೀ॰) ಅ॰ ನಿ॰ ೬.೪೦; ೭.೫೯] ವಿಹರತಿ ವೇಳುವನೇ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಕಿಮಿಲೋ [ಕಿಮ್ಬಿಲೋ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಕಿಮಿಲೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – "ಕೋ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಹೇತು ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ, ಯೇನ ತಥಾಗತೇ ಪರಿನಿಬ್ಬುತೇ ಸದ್ಧಮ್ಮೋ ನ ಚಿರಟ್ಠಿತಿಕೋ ಹೋತೀ"ತಿ? "ಇಧ, ಕಿಮಿಲ, ತಥಾಗತೇ ಪರಿನಿಬ್ಬುತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ ಉಪಾಸಕಾ ಉಪಾಸಿಕಾಯೋ ಸತ್ಥರಿ ಅಗಾರವಾ ವಿಹರನ್ತಿ ಅಪ್ಪತಿಸ್ಸಾ, ಧಮ್ಮೇ ಅಗಾರವಾ ವಿಹರನ್ತಿ ಅಪ್ಪತಿಸ್ಸಾ, ಸಙ್ಘೇ ಅಗಾರವಾ ವಿಹರನ್ತಿ ಅಪ್ಪತಿಸ್ಸಾ, ಸಿಕ್ಖಾಯ ಅಗಾರವಾ ವಿಹರನ್ತಿ ಅಪ್ಪತಿಸ್ಸಾ, ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಅಗಾರವಾ ವಿಹರನ್ತಿ ಅಪ್ಪತಿಸ್ಸಾ। ಅಯಂ ಖೋ, ಕಿಮಿಲ, ಹೇತು ಅಯಂ ಪಚ್ಚಯೋ, ಯೇನ ತಥಾಗತೇ ಪರಿನಿಬ್ಬುತೇ ಸದ್ಧಮ್ಮೋ ನ ಚಿರಟ್ಠಿತಿಕೋ ಹೋತೀ"ತಿ।

"ಕೋ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಹೇತು ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ, ಯೇನ ತಥಾಗತೇ ಪರಿನಿಬ್ಬುತೇ ಸದ್ಧಮ್ಮೋ ಚಿರಟ್ಠಿತಿಕೋ ಹೋತೀ"ತಿ? "ಇಧ, ಕಿಮಿಲ, ತಥಾಗತೇ ಪರಿನಿಬ್ಬುತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ ಉಪಾಸಕಾ ಉಪಾಸಿಕಾಯೋ ಸತ್ಥರಿ ಸಗಾರವಾ ವಿಹರನ್ತಿ ಸಪ್ಪತಿಸ್ಸಾ, ಧಮ್ಮೇ ಸಗಾರವಾ ವಿಹರನ್ತಿ ಸಪ್ಪತಿಸ್ಸಾ, ಸಙ್ಘೇ ಸಗಾರವಾ ವಿಹರನ್ತಿ ಸಪ್ಪತಿಸ್ಸಾ, ಸಿಕ್ಖಾಯ ಸಗಾರವಾ ವಿಹರನ್ತಿ ಸಪ್ಪತಿಸ್ಸಾ, ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಸಗಾರವಾ ವಿಹರನ್ತಿ ಸಪ್ಪತಿಸ್ಸಾ। ಅಯಂ ಖೋ, ಕಿಮಿಲ, ಹೇತು ಅಯಂ ಪಚ್ಚಯೋ, ಯೇನ ತಥಾಗತೇ ಪರಿನಿಬ್ಬುತೇ ಸದ್ಧಮ್ಮೋ ಚಿರಟ್ಠಿತಿಕೋ ಹೋತೀ"ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ಧಮ್ಮಸ್ಸವನಸುತ್ತಂ

೨೦೨. "ಪಞ್ಚಿಮೇ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆನಿಸಂಸಾ ಧಮ್ಮಸ್ಸವನೇ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಅಸ್ಸುತಂ ಸುಣಾತಿ , ಸುತಂ ಪರಿಯೋದಾಪೇತಿ, ಕಙ್ಖಂ ವಿತರತಿ [ವಿಹನತಿ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰ ಕ॰)], ದಿಟ್ಠಿಂ ಉಜುಂ ಕರೋತಿ, ಚಿತ್ತಮಸ್ಸ ಪಸೀದತಿ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ಆನಿಸಂಸಾ ಧಮ್ಮಸ್ಸವನೇ"ತಿ। ದುತಿಯಂ।

೩. ಅಸ್ಸಾಜಾನೀಯಸುತ್ತಂ

೨೦೩. "ಪಞ್ಚಹಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಙ್ಗೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ರಞ್ಞೋ ಭದ್ರೋ [ಭದ್ದೋ (ಪೀ॰)] ಅಸ್ಸಾಜಾನೀಯೋ ರಾಜಾರಹೋ ಹೋತಿ ರಾಜಭೋಗ್ಗೋ, ರಞ್ಞೋ ಅಙ್ಗನ್ತ್ವೇವ ಸಙ್ಖಂ ಗಚ್ಛತಿ।

"ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ಅಜ್ಜವೇನ, ಜವೇನ, ಮದ್ದವೇನ, ಖನ್ತಿಯಾ, ಸೋರಚ್ಚೇನ – ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಹಿ ಅಙ್ಗೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ರಞ್ಞೋ ಭದ್ರೋ ಅಸ್ಸಾಜಾನೀಯೋ ರಾಜಾರಹೋ ಹೋತಿ ರಾಜಭೋಗ್ಗೋ, ರಞ್ಞೋ ಅಙ್ಗನ್ತ್ವೇವ ಸಙ್ಖಂ ಗಚ್ಛತಿ। "ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ಆಹುನೇಯ್ಯೋ ಹೋತಿ ಪಾಹುನೇಯ್ಯೋ ದಕ್ಖಿಣೇಯ್ಯೋ ಅಞ್ಜಲಿಕರಣೀಯೋ ಅನುತ್ತರಂ ಪುಞ್ಞಕ್ಖೇತ್ತಂ ಲೋಕಸ್ಸ।

"ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ಅಜ್ಜವೇನ, ಜವೇನ, ಮದ್ದವೇನ, ಖನ್ತಿಯಾ, ಸೋರಚ್ಚೇನ – ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ಆಹುನೇಯ್ಯೋ ಹೋತಿ ಪಾಹುನೇಯ್ಯೋ ದಕ್ಖಿಣೇಯ್ಯೋ ಅಞ್ಜಲಿಕರಣೀಯೋ ಅನುತ್ತರಂ ಪುಞ್ಞಕ್ಖೇತ್ತಂ ಲೋಕಸ್ಸಾ"ತಿ। ತತಿಯಂ।

೪. ಬಲಸುತ್ತಂ

೨೦೪. "ಪಞ್ಚಿಮಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬಲಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಪಞ್ಚ? ಸದ್ಧಾಬಲಂ, ಹಿರಿಬಲಂ, ಓತ್ತಪ್ಪಬಲಂ, ವೀರಿಯಬಲಂ, ಪಞ್ಞಾಬಲಂ - ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ಬಲಾನೀ"ತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಚೇತೋಖಿಲಸುತ್ತಂ

೨೦೫. [ಅ॰ ನಿ॰ ೯.೭೧; ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೧೮೫; ದೀ॰ ನಿ॰ ೩.೩೧೯] "ಪಞ್ಚಿಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚೇತೋಖಿಲಾ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ಭಿಕ್ಖು ಸತ್ಥರಿ ಕಙ್ಖತಿ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛತಿ ನಾಧಿಮುಚ್ಚತಿ ನ ಸಮ್ಪಸೀದತಿ। ಯೋ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸತ್ಥರಿ ಕಙ್ಖತಿ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛತಿ ನಾಧಿಮುಚ್ಚತಿ ನ ಸಮ್ಪಸೀದತಿ, ತಸ್ಸ ಚಿತ್ತಂ ನ ನಮತಿ ಆತಪ್ಪಾಯ ಅನುಯೋಗಾಯ ಸಾತಚ್ಚಾಯ ಪಧಾನಾಯ। ಯಸ್ಸ ಚಿತ್ತಂ ನ ನಮತಿ ಆತಪ್ಪಾಯ ಅನುಯೋಗಾಯ ಸಾತಚ್ಚಾಯ ಪಧಾನಾಯ, ಅಯಂ ಪಠಮೋ ಚೇತೋಖಿಲೋ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಧಮ್ಮೇ ಕಙ್ಖತಿ...ಪೇ॰... ಸಙ್ಘೇ ಕಙ್ಖತಿ...ಪೇ॰... ಸಿಕ್ಖಾಯ ಕಙ್ಖತಿ...ಪೇ॰... ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀಸು ಕುಪಿತೋ ಹೋತಿ ಅನತ್ತಮನೋ ಆಹತಚಿತ್ತೋ ಖಿಲಜಾತೋ। ಯೋ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀಸು ಕುಪಿತೋ ಹೋತಿ ಅನತ್ತಮನೋ ಆಹತಚಿತ್ತೋ ಖಿಲಜಾತೋ, ತಸ್ಸ ಚಿತ್ತಂ ನ ನಮತಿ ಆತಪ್ಪಾಯ ಅನುಯೋಗಾಯ ಸಾತಚ್ಚಾಯ ಪಧಾನಾಯ। ಯಸ್ಸ ಚಿತ್ತಂ ನ ನಮತಿ ಆತಪ್ಪಾಯ ಅನುಯೋಗಾಯ ಸಾತಚ್ಚಾಯ ಪಧಾನಾಯ, ಅಯಂ ಪಞ್ಚಮೋ ಚೇತೋಖಿಲೋ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ಚೇತೋಖಿಲಾ"ತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ವಿನಿಬನ್ಧಸುತ್ತಂ

೨೦೬. [ಅ॰ ನಿ॰ ೯.೭೨; ದೀ॰ ನಿ॰ ೩.೩೨೦] "ಪಞ್ಚಿಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚೇತಸೋವಿನಿಬನ್ಧಾ [ಚೇತೋವಿನಿಬದ್ಧಾ (ಸಾರತ್ಥದೀಪನೀಟೀಕಾಯಂ)]। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಕಾಮೇಸು ಅವೀತರಾಗೋ [ಅವಿಗತರಾಗೋ (ಕ॰)] ಹೋತಿ ಅವಿಗತಚ್ಛನ್ದೋ ಅವಿಗತಪೇಮೋ ಅವಿಗತಪಿಪಾಸೋ ಅವಿಗತಪರಿಳಾಹೋ ಅವಿಗತತಣ್ಹೋ। ಯೋ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಕಾಮೇಸು ಅವೀತರಾಗೋ ಹೋತಿ ಅವಿಗತಚ್ಛನ್ದೋ ಅವಿಗತಪೇಮೋ ಅವಿಗತಪಿಪಾಸೋ ಅವಿಗತಪರಿಳಾಹೋ ಅವಿಗತತಣ್ಹೋ, ತಸ್ಸ ಚಿತ್ತಂ ನ ನಮತಿ ಆತಪ್ಪಾಯ ಅನುಯೋಗಾಯ ಸಾತಚ್ಚಾಯ ಪಧಾನಾಯ। ಯಸ್ಸ ಚಿತ್ತಂ ನ ನಮತಿ ಆತಪ್ಪಾಯ ಅನುಯೋಗಾಯ ಸಾತಚ್ಚಾಯ ಪಧಾನಾಯ, ಅಯಂ ಪಠಮೋ ಚೇತಸೋವಿನಿಬನ್ಧೋ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಕಾಯೇ ಅವೀತರಾಗೋ ಹೋತಿ...ಪೇ॰... ರೂಪೇ ಅವೀತರಾಗೋ ಹೋತಿ...ಪೇ॰... ಯಾವದತ್ಥಂ ಉದರಾವದೇಹಕಂ ಭುಞ್ಜಿತ್ವಾ ಸೇಯ್ಯಸುಖಂ ಪಸ್ಸಸುಖಂ ಮಿದ್ಧಸುಖಂ ಅನುಯುತ್ತೋ ವಿಹರತಿ...ಪೇ॰... ಅಞ್ಞತರಂ ದೇವನಿಕಾಯಂ ಪಣಿಧಾಯ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರತಿ - 'ಇಮಿನಾಹಂ ಸೀಲೇನ ವಾ ವತೇನ ವಾ ತಪೇನ ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯೇನ ವಾ ದೇವೋ ವಾ ಭವಿಸ್ಸಾಮಿ ದೇವಞ್ಞತರೋ ವಾ'ತಿ। ಯೋ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅಞ್ಞತರಂ ದೇವನಿಕಾಯಂ ಪಣಿಧಾಯ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರತಿ - 'ಇಮಿನಾಹಂ ಸೀಲೇನ ವಾ ವತೇನ ವಾ ತಪೇನ ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯೇನ ವಾ ದೇವೋ ವಾ ಭವಿಸ್ಸಾಮಿ ದೇವಞ್ಞತರೋ ವಾ'ತಿ, ತಸ್ಸ ಚಿತ್ತಂ ನ ನಮತಿ ಆತಪ್ಪಾಯ ಅನುಯೋಗಾಯ ಸಾತಚ್ಚಾಯ ಪಧಾನಾಯ। ಯಸ್ಸ ಚಿತ್ತಂ ನ ನಮತಿ ಆತಪ್ಪಾಯ ಅನುಯೋಗಾಯ ಸಾತಚ್ಚಾಯ ಪಧಾನಾಯ, ಅಯಂ ಪಞ್ಚಮೋ ಚೇತಸೋವಿನಿಬನ್ಧೋ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ಚೇತಸೋವಿನಿಬನ್ಧಾ"ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ಯಾಗುಸುತ್ತಂ

೧೦೭. “ಪಞ್ಚಿಮೇ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆನಿಸಂಸಾ ಯಾಗುಯಾ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಖುದ್ದಂ [ಖುದಂ (ಸೀ॰ ಪೀ॰) ಖುಧಾತಿ ಸಕ್ಕತಾನುಲೋಮಂ। ಮಹಾವ॰ ೨೮೨] ಪಟಿಹನತಿ, ಪಿಪಾಸಂ ಪಟಿವಿನೇತಿ, ವಾತಂ ಅನುಲೋಮೇತಿ, ವತ್ಥಿಂ ಸೋಧೇತಿ, ಆಮಾವಸೇಸಂ ಪಾಚೇತಿ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ಆನಿಸಂಸಾ ಯಾಗುಯಾ”ತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ದನ್ತಕಟ್ಠಸುತ್ತಂ

೧೦೮. “ಪಞ್ಚಿಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆದೀನವಾ ದನ್ತಕಟ್ಠಸ್ಸ ಅಖಾದನೇ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಅಚಕ್ಖುಸ್ಸಂ, ಮುಖಂ ದುಗ್ಗನ್ಧಂ ಹೋತಿ, ರಸಹರಣಿಯೋ ನ ವಿಸುಜ್ಝನ್ತಿ, ಪಿತ್ತಂ ಸೇಮ್ಹಂ ಭತ್ತಂ ಪರಿಯೋನನ್ಧತಿ [ಪರಿಯೋನದ್ಧನ್ತಿ (ಸೀ॰ ಪೀ॰), ಪರಿಯೋನದ್ಧತಿ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰) ಚೂಳವ॰ ೨೮೨ ಪಸ್ಸಿತಬ್ಬಂ], ಭತ್ತಮಸ್ಸ ನಚ್ಛಾದೇತಿ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ಆದೀನವಾ ದನ್ತಕಟ್ಠಸ್ಸ ಅಖಾದನೇ।

“ಪಞ್ಚಿಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆನಿಸಂಸಾ ದನ್ತಕಟ್ಠಸ್ಸ ಖಾದನೇ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಚಕ್ಖುಸ್ಸಂ, ಮುಖಂ ನ ದುಗ್ಗನ್ಧಂ ಹೋತಿ, ರಸಹರಣಿಯೋ ವಿಸುಜ್ಝನ್ತಿ, ಪಿತ್ತಂ ಸೇಮ್ಹಂ ಭತ್ತಂ ನ ಪರಿಯೋನನ್ಧತಿ, ಭತ್ತಮಸ್ಸ ಛಾದೇತಿ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ಆನಿಸಂಸಾ ದನ್ತಕಟ್ಠಸ್ಸ ಖಾದನೇ”ತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ಗೀತಸ್ಸರಸುತ್ತಂ

೧೦೯. [ಚೂಳವ॰ ೨೪೯] “ಪಞ್ಚಿಮೇ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆದೀನವಾ ಆಯತಕೇನ ಗೀತಸ್ಸರೇನ ಧಮ್ಮಂ ಭಣನ್ತಸ್ಸ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಅತ್ತನಾಪಿ ತಸ್ಮಿಂ ಸರೇ ಸಾರಜ್ಜತಿ, ಪರೇಪಿ ತಸ್ಮಿಂ ಸರೇ ಸಾರಜ್ಜನ್ತಿ, ಗಹಪತಿಕಾಪಿ ಉಜ್ಝಾಯನ್ತಿ - ‘ಯಥೇವ ಮಯಂ ಗಾಯಾಮ, ಏವಮೇವಂ ಖೋ ಸಮಣಾ ಸಕ್ಯಪುತ್ತಿಯಾ ಗಾಯನ್ತೀ’ತಿ, ಸರಕುತ್ತಿಮ್ಪಿ ನಿಕಾಮಯಮಾನಸ್ಸ ಸಮಾಧಿಸ್ಸ ಭಙ್ಗೋ ಹೋತಿ, ಪಚ್ಛಿಮಾ ಜನತಾ ದಿಟ್ಠಾನುಗತಿಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ಆದೀನವಾ ಆಯತಕೇನ ಗೀತಸ್ಸರೇನ ಧಮ್ಮಂ ಭಣನ್ತಸ್ಸಾ”ತಿ। ನವಮಂ।

೧೦. ಮುಟ್ಠಸ್ಸತಿಸುತ್ತಂ

೧೧೦. [ಮಹಾವ॰ ೩೫೩] “ಪಞ್ಚಿಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆದೀನವಾ ಮುಟ್ಠಸ್ಸತಿಸ್ಸ ಅಸಮ್ಪಜಾನಸ್ಸ ನಿದ್ದಂ ಓಕ್ಕಮಯತೋ । ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ದುಕ್ಖಂ ಸುಪತಿ, ದುಕ್ಖಂ ಪಟಿಬುಜ್ಝತಿ, ಪಾಪಕಂ ಸುಪಿನಂ ಪಸ್ಸತಿ, ದೇವತಾ ನ ರಕ್ಖನ್ತಿ, ಅಸುಚಿ ಮುಚ್ಚತಿ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ಆದೀನವಾ ಮುಟ್ಠಸ್ಸತಿಸ್ಸ ಅಸಮ್ಪಜಾನಸ್ಸ ನಿದ್ದಂ ಓಕ್ಕಮಯತೋ।

“ಪಞ್ಚಿಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆನಿಸಂಸಾ ಉಪಟ್ಠಿತಸ್ಸತಿಸ್ಸ ಸಮ್ಪಜಾನಸ್ಸ ನಿದ್ದಂ ಓಕ್ಕಮಯತೋ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಸುಖಂ ಸುಪತಿ, ಸುಖಂ ಪಟಿಬುಜ್ಝತಿ, ನ ಪಾಪಕಂ ಸುಪಿನಂ ಪಸ್ಸತಿ , ದೇವತಾ ರಕ್ಖನ್ತಿ, ಅಸುಚಿ ನ ಮುಚ್ಚತಿ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ಆನಿಸಂಸಾ ಉಪಟ್ಠಿತಸ್ಸತಿಸ್ಸ ಸಮ್ಪಜಾನಸ್ಸ ನಿದ್ದಂ ಓಕ್ಕಮಯತೋ”ತಿ। ದಸಮಂ।

ಕಿಮಿಲವಗ್ಗೋ ಪಠಮೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ಕಿಮಿಲೋ ಧಮ್ಮಸ್ಸವನಂ, ಆಜಾನೀಯೋ ಬಲಂ ಖಿಲಂ।
ವಿನಿಬನ್ಧಂ ಯಾಗು ಕಟ್ಠಂ, ಗೀತಂ ಮುಟ್ಠಸ್ಸತಿನಾ ಚಾತಿ॥

(೨೨) ೨. ಅಕ್ಕೋಸಕವಗ್ಗೋ

೧. ಅಕ್ಕೋಸಕಸುತ್ತಂ

೨೧೧. “ಯೋ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅಕ್ಕೋಸಕಪರಿಭಾಸಕೋ ಅರಿಯೂಪವಾದೀ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀನಂ, ತಸ್ಸ ಪಞ್ಚ ಆದೀನವಾ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಾ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಪಾರಾಜಿಕೋ ವಾ ಹೋತಿ ಛಿನ್ನಪರಿಪನ್ಥೋ [ಛಿನ್ನಪರಿಬನ್ಧೋ (ಕ॰)], ಅಞ್ಞತರಂ ವಾ ಸಂಕಿಲಿಟ್ಠಂ ಆಪತ್ತಿಂ ಆಪಜ್ಜತಿ, ಬಾಳ್ಹಂ ವಾ ರೋಗಾತಙ್ಕಂ ಫುಸತಿ, ಸಮ್ಮೂಳ್ಹೋ ಕಾಲಂ ಕರೋತಿ, ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ಯೋ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅಕ್ಕೋಸಕಪರಿಭಾಸಕೋ ಅರಿಯೂಪವಾದೀ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀನಂ, ತಸ್ಸ ಇಮೇ ಪಞ್ಚ ಆದೀನವಾ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಾ”ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ಭಣ್ಡನಕಾರಕಸುತ್ತಂ

೨೧೨. “ಯೋ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಭಣ್ಡನಕಾರಕೋ ಕಲಹಕಾರಕೋ ವಿವಾದಕಾರಕೋ ಭಸ್ಸಕಾರಕೋ ಸಙ್ಘೇ ಅಧಿಕರಣಕಾರಕೋ, ತಸ್ಸ ಪಞ್ಚ ಆದೀನವಾ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಾ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಅನಧಿಗತಂ ನಾಧಿಗಚ್ಛತಿ, ಅಧಿಗತಾ [ಅಧಿಗತಂ (ಸಬ್ಬತ್ಥ)] ಪರಿಹಾಯತಿ, ಪಾಪಕೋ ಕಿತ್ತಿಸದ್ದೋ ಅಬ್ಭುಗ್ಗಚ್ಛತಿ, ಸಮ್ಮೂಳ್ಹೋ ಕಾಲಂ ಕರೋತಿ, ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ಯೋ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಭಣ್ಡನಕಾರಕೋ ಕಲಹಕಾರಕೋ ವಿವಾದಕಾರಕೋ ಭಸ್ಸಕಾರಕೋ ಸಙ್ಘೇ ಅಧಿಕರಣಕಾರಕೋ, ತಸ್ಸ ಇಮೇ ಪಞ್ಚ ಆದೀನವಾ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಾ”ತಿ। ದುತಿಯಂ।

೩. ಸೀಲಸುತ್ತಂ

೨೧೩. [ಮಹಾವ॰ ೨೮೫; ದೀ॰ ನಿ॰ ೩.೩೧೬] “ಪಞ್ಚಿಮೇ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆದೀನವಾ ದುಸ್ಸೀಲಸ್ಸ ಸೀಲವಿಪತ್ತಿಯಾ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಸ್ಸೀಲೋ ಸೀಲವಿಪನ್ನೋ ಪಮಾದಾಧಿಕರಣಂ ಮಹತಿಂ ಭೋಗಜಾನಿಂ ನಿಗಚ್ಛತಿ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಠಮೋ ಆದೀನವೋ ದುಸ್ಸೀಲಸ್ಸ ಸೀಲವಿಪತ್ತಿಯಾ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಸ್ಸೀಲಸ್ಸ ಸೀಲವಿಪನ್ನಸ್ಸ ಪಾಪಕೋ ಕಿತ್ತಿಸದ್ದೋ ಅಬ್ಭುಗ್ಗಚ್ಛತಿ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುತಿಯೋ ಆದೀನವೋ ದುಸ್ಸೀಲಸ್ಸ ಸೀಲವಿಪತ್ತಿಯಾ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಸ್ಸೀಲೋ ಸೀಲವಿಪನ್ನೋ ಯಞ್ಞದೇವ ಪರಿಸಂ ಉಪಸಙ್ಕಮತಿ - ಯದಿ ಖತ್ತಿಯಪರಿಸಂ, ಯದಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಪರಿಸಂ, ಯದಿ ಗಹಪತಿಪರಿಸಂ, ಯದಿ ಸಮಣಪರಿಸಂ - ಅವಿಸಾರದೋ ಉಪಸಙ್ಕಮತಿ ಮಙ್ಕುಭೂತೋ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತತಿಯೋ ಆದೀನವೋ ದುಸ್ಸೀಲಸ್ಸ ಸೀಲವಿಪತ್ತಿಯಾ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಸ್ಸೀಲೋ ಸೀಲವಿಪನ್ನೋ ಸಮ್ಮೂಳ್ಹೋ ಕಾಲಂ ಕರೋತಿ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತುತ್ಥೋ ಆದೀನವೋ ದುಸ್ಸೀಲಸ್ಸ ಸೀಲವಿಪತ್ತಿಯಾ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಸ್ಸೀಲೋ ಸೀಲವಿಪನ್ನೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಮೋ ಆದೀನವೋ ದುಸ್ಸೀಲಸ್ಸ ಸೀಲವಿಪತ್ತಿಯಾ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ಆದೀನವಾ ದುಸ್ಸೀಲಸ್ಸ ಸೀಲವಿಪತ್ತಿಯಾ।

“ಪಞ್ಚಿಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆನಿಸಂಸಾ ಸೀಲವತೋ ಸೀಲಸಮ್ಪದಾಯ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸೀಲವಾ ಸೀಲಸಮ್ಪನ್ನೋ ಅಪ್ಪಮಾದಾಧಿಕರಣಂ ಮಹನ್ತಂ ಭೋಗಕ್ಖನ್ಧಂ ಅಧಿಗಚ್ಛತಿ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಠಮೋ ಆನಿಸಂಸೋ ಸೀಲವತೋ ಸೀಲಸಮ್ಪದಾಯ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸೀಲವತೋ ಸೀಲಸಮ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಕಲ್ಯಾಣೋ ಕಿತ್ತಿಸದ್ದೋ ಅಬ್ಭುಗ್ಗಚ್ಛತಿ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುತಿಯೋ ಆನಿಸಂಸೋ ಸೀಲವತೋ ಸೀಲಸಮ್ಪದಾಯ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸೀಲವಾ ಸೀಲಸಮ್ಪನ್ನೋ ಯಞ್ಞದೇವ ಪರಿಸಂ ಉಪಸಙ್ಕಮತಿ - ಯದಿ ಖತ್ತಿಯಪರಿಸಂ, ಯದಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಪರಿಸಂ , ಯದಿ ಗಹಪತಿಪರಿಸಂ, ಯದಿ ಸಮಣಪರಿಸಂ - ವಿಸಾರದೋ ಉಪಸಙ್ಕಮತಿ ಅಮಙ್ಕುಭೂತೋ। ಅಯಂ ಭಿಕ್ಖವೇ, ತತಿಯೋ ಆನಿಸಂಸೋ ಸೀಲವತೋ ಸೀಲಸಮ್ಪದಾಯ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸೀಲವಾ ಸೀಲಸಮ್ಪನ್ನೋ ಅಸಮ್ಮೂಳ್ಹೋ ಕಾಲಂ ಕರೋತಿ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತುತ್ಥೋ ಆನಿಸಂಸೋ ಸೀಲವತೋ ಸೀಲಸಮ್ಪದಾಯ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸೀಲವಾ ಸೀಲಸಮ್ಪನ್ನೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಮೋ ಆನಿಸಂಸೋ ಸೀಲವತೋ ಸೀಲಸಮ್ಪದಾಯ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ಆನಿಸಂಸಾ ಸೀಲವತೋ ಸೀಲಸಮ್ಪದಾಯಾ”ತಿ। ತತಿಯಂ।

೪. ಬಹುಭಾಣಿಸುತ್ತಂ

೨೧೪. “ಪಞ್ಚಿಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆದೀನವಾ ಬಹುಭಾಣಿಸ್ಮಿಂ ಪುಗ್ಗಲೇ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಮುಸಾ ಭಣತಿ, ಪಿಸುಣಂ ಭಣತಿ, ಫರುಸಂ ಭಣತಿ, ಸಮ್ಫಪ್ಪಲಾಪಂ ಭಣತಿ, ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ಆದೀನವಾ ಬಹುಭಾಣಿಸ್ಮಿಂ ಪುಗ್ಗಲೇ।

“ಪಞ್ಚಿಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆನಿಸಂಸಾ ಮನ್ತಭಾಣಿಸ್ಮಿಂ ಪುಗ್ಗಲೇ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ನ ಮುಸಾ ಭಣತಿ, ನ ಪಿಸುಣಂ ಭಣತಿ, ನ ಫರುಸಂ ಭಣತಿ, ನ ಸಮ್ಫಪ್ಪಲಾಪಂ ಭಣತಿ, ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ಆನಿಸಂಸಾ ಮನ್ತಭಾಣಿಸ್ಮಿಂ ಪುಗ್ಗಲೇ”ತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಪಠಮಅಕ್ಖನ್ತಿಸುತ್ತಂ

೨೧೫. “ಪಞ್ಚಿಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆದೀನವಾ ಅಕ್ಖನ್ತಿಯಾ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಬಹುನೋ ಜನಸ್ಸ ಅಪ್ಪಿಯೋ ಹೋತಿ ಅಮನಾಪೋ, ವೇರಬಹುಲೋ ಚ ಹೋತಿ, ವಜ್ಜಬಹುಲೋ ಚ, ಸಮ್ಮೂಳ್ಹೋ ಕಾಲಂ ಕರೋತಿ, ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ಆದೀನವಾ ಅಕ್ಖನ್ತಿಯಾ।

“ಪಞ್ಚಿಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆನಿಸಂಸಾ ಖನ್ತಿಯಾ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಬಹುನೋ ಜನಸ್ಸ ಪಿಯೋ ಹೋತಿ ಮನಾಪೋ, ನ ವೇರಬಹುಲೋ ಹೋತಿ, ನ ವಜ್ಜಬಹುಲೋ, ಅಸಮ್ಮೂಳ್ಹೋ ಕಾಲಂ ಕರೋತಿ, ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ಆನಿಸಂಸಾ ಖನ್ತಿಯಾ”ತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ದುತಿಯಅಕ್ಖನ್ತಿಸುತ್ತಂ

೨೧೬. “ಪಞ್ಚಿಮೇ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆದೀನವಾ ಅಕ್ಖನ್ತಿಯಾ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಬಹುನೋ ಜನಸ್ಸ ಅಪ್ಪಿಯೋ ಹೋತಿ ಅಮನಾಪೋ, ಉದ್ಧೋ ಚ ಹೋತಿ, ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರೀ ಚ, ಸಮ್ಮೂಳ್ಹೋ ಕಾಲಂ ಕರೋತಿ, ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ಆದೀನವಾ ಅಕ್ಖನ್ತಿಯಾ।

“ಪಞ್ಚಿಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆನಿಸಂಸಾ ಖನ್ತಿಯಾ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಬಹುನೋ ಜನಸ್ಸ ಪಿಯೋ ಹೋತಿ ಮನಾಪೋ, ಅಲುದ್ದೋ ಚ ಹೋತಿ, ಅವಿಪ್ಪಟಿಸಾರೀ ಚ, ಅಸಮ್ಮೂಳ್ಹೋ ಕಾಲಂ ಕರೋತಿ, ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ಆನಿಸಂಸಾ ಖನ್ತಿಯಾ”ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ಪಠಮಅಪಾಸಾದಿಕಸುತ್ತಂ

೨೧೭. “ಪಞ್ಚಿಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆದೀನವಾ ಅಪಾಸಾದಿಕೇ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಅತ್ತಾಪಿ ಅತ್ತಾನಂ ಉಪವದತಿ, ಅನುವಿಚ್ಚ ವಿಞ್ಞೂ ಗರಹನ್ತಿ, ಪಾಪಕೋ ಕಿತ್ತಿಸದ್ದೋ ಅಬ್ಭುಗ್ಗಚ್ಛತಿ, ಸಮ್ಮೂಳ್ಹೋ ಕಾಲಂ ಕರೋತಿ, ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ಆದೀನವಾ ಅಪಾಸಾದಿಕೇ।

“ಪಞ್ಚಿಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆನಿಸಂಸಾ ಪಾಸಾದಿಕೇ । ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಅತ್ತಾಪಿ ಅತ್ತಾನಂ ನ ಉಪವದತಿ, ಅನುವಿಚ್ಚ ವಿಞ್ಞೂ ಪಸಂಸನ್ತಿ, ಕಲ್ಯಾಣೋ ಕಿತ್ತಿಸದ್ದೋ ಅಬ್ಭುಗ್ಗಚ್ಛತಿ, ಅಸಮ್ಮೂಳ್ಹೋ ಕಾಲಂ ಕರೋತಿ, ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ಆನಿಸಂಸಾ ಪಾಸಾದಿಕೇ”ತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ದುತಿಯಅಪಾಸಾದಿಕಸುತ್ತಂ

೨೧೮. “ಪಞ್ಚಿಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆದೀನವಾ ಅಪಾಸಾದಿಕೇ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಅಪ್ಪಸನ್ನಾ ನಪ್ಪಸೀದನ್ತಿ, ಪಸನ್ನಾನಞ್ಚ ಏಕಚ್ಚಾನಂ ಅಞ್ಞಥತ್ತಂ ಹೋತಿ, ಸತ್ಥುಸಾಸನಂ ಅಕತಂ [ನ ಕತಂ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰)] ಹೋತಿ, ಪಚ್ಛಿಮಾ ಜನತಾ ದಿಟ್ಠಾನುಗತಿಂ ಆಪಜ್ಜತಿ, ಚಿತ್ತಮಸ್ಸ ನಪ್ಪಸೀದತಿ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ಆದೀನವಾ ಅಪಾಸಾದಿಕೇ।

“ಪಞ್ಚಿಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆನಿಸಂಸಾ ಪಾಸಾದಿಕೇ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಅಪ್ಪಸನ್ನಾ ಪಸೀದನ್ತಿ, ಪಸನ್ನಾನಞ್ಚ ಭಿಯ್ಯೋಭಾವೋ ಹೋತಿ, ಸತ್ಥುಸಾಸನಂ ಕತಂ ಹೋತಿ, ಪಚ್ಛಿಮಾ ಜನತಾ ದಿಟ್ಠಾನುಗತಿಂ ಆಪಜ್ಜತಿ, ಚಿತ್ತಮಸ್ಸ ಪಸೀದತಿ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ಆನಿಸಂಸಾ ಪಾಸಾದಿಕೇ”ತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ಅಗ್ಗಿಸುತ್ತಂ

೨೧೯. “ಪಞ್ಚಿಮೇ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆದೀನವಾ ಅಗ್ಗಿಸ್ಮಿಂ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಅಚಕ್ಖುಸ್ಸೋ, ದುಬ್ಬಣ್ಣಕರಣೋ, ದುಬ್ಬಲಕರಣೋ, ಸಙ್ಗಣಿಕಾಪವಡ್ಢನೋ [ಸಙ್ಗಣಿಕಾಪವದ್ಧನೋ (ಸೀ॰), ಸಙ್ಗಣಿಕಾರಾಮಬದ್ಧನೋ (ಕ॰)], ತಿರಚ್ಛಾನಕಥಾಪವತ್ತನಿಕೋ ಹೋತಿ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ಆದೀನವಾ ಅಗ್ಗಿಸ್ಮಿ”ನ್ತಿ। ನವಮಂ।

೧೦. ಮಧುರಾಸುತ್ತಂ

೨೨೦. “ಪಞ್ಚಿಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆದೀನವಾ ಮಧುರಾಯಂ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ವಿಸಮಾ, ಬಹುರಜಾ, ಚಣ್ಡಸುನಖಾ, ವಾಳಯಕ್ಖಾ, ದುಲ್ಲಭಪಿಣ್ಡಾ – ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ಆದೀನವಾ ಮಧುರಾಯ”ನ್ತಿ। ದಸಮಂ।

ಅಕ್ಕೋಸಕವಗ್ಗೋ ದುತಿಯೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ಅಕ್ಕೋಸಭಣ್ಡನಸೀಲಂ , ಬಹುಭಾಣೀ ದ್ವೇ ಅಖನ್ತಿಯೋ।
ಅಪಾಸಾದಿಕಾ ದ್ವೇ ವುತ್ತಾ, ಅಗ್ಗಿಸ್ಮಿಂ ಮಧುರೇನ ಚಾತಿ॥

(೨೩) ३. ದೀಘಚಾರಿಕವಗ್ಗೋ

೧. ಪಠಮದೀಘಚಾರಿಕಸುತ್ತಂ

೨೨೧. "ಪಞ್ಚಿಮೇ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆದೀನವಾ ದೀಘಚಾರಿಕಂ ಅನವತ್ಥಚಾರಿಕಂ ಅನುಯುತ್ತಸ್ಸ ವಿಹರತೋ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಅಸ್ಸುತಂ ನ ಸುಣಾತಿ, ಸುತಂ ನ ಪರಿಯೋದಾಪೇತಿ, ಸುತೇನೇಕಚ್ಚೇನ ಅವಿಸಾರದೋ ಹೋತಿ, ಗಾಳ್ಹಂ [ಬಾಳ್ಹಂ (ಸ್ಯಾ॰)] ರೋಗಾತಙ್ಕಂ ಫುಸತಿ, ನ ಚ ಮಿತ್ತವಾ ಹೋತಿ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ಆದೀನವಾ ದೀಘಚಾರಿಕಂ ಅನವತ್ಥಚಾರಿಕಂ ಅನುಯುತ್ತಸ್ಸ ವಿಹರತೋ।

"ಪಞ್ಚಿಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆನಿಸಂಸಾ ಸಮವತ್ಥಚಾರೇ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಅಸ್ಸುತಂ ಸುಣಾತಿ, ಸುತಂ ಪರಿಯೋದಾಪೇತಿ, ಸುತೇನೇಕಚ್ಚೇನ ವಿಸಾರದೋ ಹೋತಿ, ನ ಗಾಳ್ಹಂ ರೋಗಾತಙ್ಕಂ ಫುಸತಿ, ಮಿತ್ತವಾ ಚ ಹೋತಿ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ಆನಿಸಂಸಾ ಸಮವತ್ಥಚಾರೇ"ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ದುತಿಯದೀಘಚಾರಿಕಸುತ್ತಂ

೨೨೨. "ಪಞ್ಚಿಮೇ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆದೀನವಾ ದೀಘಚಾರಿಕಂ ಅನವತ್ಥಚಾರಿಕಂ ಅನುಯುತ್ತಸ್ಸ ವಿಹರತೋ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಅನಧಿಗತಂ ನಾಧಿಗಚ್ಛತಿ, ಅಧಿಗತಾ ಪರಿಹಾಯತಿ, ಅಧಿಗತೇನೇಕಚ್ಚೇನ ಅವಿಸಾರದೋ ಹೋತಿ, ಗಾಳ್ಹಂ ರೋಗಾತಙ್ಕಂ ಫುಸತಿ, ನ ಚ ಮಿತ್ತವಾ ಹೋತಿ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ಆದೀನವಾ ದೀಘಚಾರಿಕಂ ಅನವತ್ಥಚಾರಿಕಂ ಅನುಯುತ್ತಸ್ಸ ವಿಹರತೋ।

"ಪಞ್ಚಿಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆನಿಸಂಸಾ ಸಮವತ್ಥಚಾರೇ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಅನಧಿಗತಂ ಅಧಿಗಚ್ಛತಿ, ಅಧಿಗತಾ ನ ಪರಿಹಾಯತಿ, ಅಧಿಗತೇನೇಕಚ್ಚೇನ ವಿಸಾರದೋ ಹೋತಿ, ನ ಗಾಳ್ಹಂ ರೋಗಾತಙ್ಕಂ ಫುಸತಿ, ಮಿತ್ತವಾ ಚ ಹೋತಿ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ಆನಿಸಂಸಾ ಸಮವತ್ಥಚಾರೇ"ತಿ। ದುತಿಯಂ।

३. ಅತಿನಿವಾಸಸುತ್ತಂ

೨೨३. "ಪಞ್ಚಿಮೇ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆದೀನವಾ ಅತಿನಿವಾಸೇ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಬಹುಭಣ್ಡೋ ಹೋತಿ ಬಹುಭಣ್ಡಸನ್ನಿಚಯೋ, ಬಹುಭೇಸಜ್ಜೋ ಹೋತಿ ಬಹುಭೇಸಜ್ಜಸನ್ನಿಚಯೋ, ಬಹುಕಿಚ್ಚೋ ಹೋತಿ ಬಹುಕರಣೀಯೋ ಬ್ಯತ್ತೋ ಕಿಂಕರಣೀಯೇಸು, ಸಂಸಟ್ಠೋ ವಿಹರತಿ ಗಹಟ್ಠಪಬ್ಬಜಿತೇಹಿ ಅನನುಲೋಮಿಕೇನ ಗಿಹಿಸಂಸಗ್ಗೇನ, ತಮ್ಹಾ ಚ ಆವಾಸಾ ಪಕ್ಕಮನ್ತೋ ಸಾಪೇಕ್ಖೋ ಪಕ್ಕಮತಿ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ಆದೀನವಾ ಅತಿನಿವಾಸೇ।

"ಪಞ್ಚಿಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆನಿಸಂಸಾ ಸಮವತ್ಥವಾಸೇ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ನ ಬಹುಭಣ್ಡೋ ಹೋತಿ ನ ಬಹುಭಣ್ಡಸನ್ನಿಚಯೋ, ನ ಬಹುಭೇಸಜ್ಜೋ ಹೋತಿ ನ ಬಹುಭೇಸಜ್ಜಸನ್ನಿಚಯೋ, ನ ಬಹುಕಿಚ್ಚೋ ಹೋತಿ ನ ಬಹುಕರಣೀಯೋ ನ ಬ್ಯತ್ತೋ ಕಿಂಕರಣೀಯೇಸು, ಅಸಂಸಟ್ಠೋ ವಿಹರತಿ ಗಹಟ್ಠಪಬ್ಬಜಿತೇಹಿ ಅನನುಲೋಮಿಕೇನ ಗಿಹಿಸಂಸಗ್ಗೇನ, ತಮ್ಹಾ ಚ ಆವಾಸಾ ಪಕ್ಕಮನ್ತೋ ಅನಪೇಕ್ಖೋ ಪಕ್ಕಮತಿ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ಆನಿಸಂಸಾ ಸಮವತ್ಥವಾಸೇ"ತಿ। ತತಿಯಂ।

೪. ಮಚ್ಛರೀಸುತ್ತಂ

೨೨೪. "ಪಞ್ಚಿಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆದೀನವಾ ಅತಿನಿವಾಸೇ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಆವಾಸಮಚ್ಛರೀ ಹೋತಿ, ಕುಲಮಚ್ಛರೀ ಹೋತಿ, ಲಾಭಮಚ್ಛರೀ ಹೋತಿ, ವಣ್ಣಮಚ್ಛರೀ ಹೋತಿ, ಧಮ್ಮಮಚ್ಛರೀ ಹೋತಿ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ಆದೀನವಾ ಅತಿನಿವಾಸೇ।

“ಪಞ್ಚಿಮೇ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆನಿಸಂಸಾ ಸಮವತ್ಥವಾಸೇ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ನ ಆವಾಸಮಚ್ಛರೀ ಹೋತಿ, ನ ಕುಲಮಚ್ಛರೀ ಹೋತಿ, ನ ಲಾಭಮಚ್ಛರೀ ಹೋತಿ, ನ ವಣ್ಣಮಚ್ಛರೀ ಹೋತಿ, ನ ಧಮ್ಮಮಚ್ಛರೀ ಹೋತಿ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ಆನಿಸಂಸಾ ಸಮವತ್ಥವಾಸೇ”ತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಪಠಮಕುಲೂಪಕಸುತ್ತಂ

೧೧೫. “ಪಞ್ಚಿಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆದೀನವಾ ಕುಲೂಪಕೇ [ಕುಲುಪಕೇ (ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰), ಕುಲೂಪಗೇ (ಸೀ॰)]। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಅನಾಮನ್ತಚಾರೇ ಆಪಜ್ಜತಿ, ರಹೋ ನಿಸಜ್ಜಾಯ ಆಪಜ್ಜತಿ, ಪಟಿಚ್ಛನ್ನೇ ಆಸನೇ ಆಪಜ್ಜತಿ, ಮಾತುಗಾಮಸ್ಸ ಉತ್ತರಿ ಛಪ್ಪಞ್ಚವಾಚಾಹಿ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇನ್ತೋ ಆಪಜ್ಜತಿ, ಕಾಮಸಙ್ಕಪ್ಪಬಹುಲೋ ವಿಹರತಿ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ಆದೀನವಾ ಕುಲೂಪಕೇ”ತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ದುತಿಯಕುಲೂಪಕಸುತ್ತಂ

೧೧೬. “ಪಞ್ಚಿಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆದೀನವಾ ಕುಲೂಪಕಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅತಿವೇಲಂ ಕುಲೇಸು ಸಂಸಟ್ಠಸ್ಸ ವಿಹರತೋ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಮಾತುಗಾಮಸ್ಸ ಅಭಿಣ್ಹದಸ್ಸನಂ, ದಸ್ಸನೇ ಸತಿ ಸಂಸಗ್ಗೋ, ಸಂಸಗ್ಗೇ ಸತಿ ವಿಸ್ಸಾಸೋ, ವಿಸ್ಸಾಸೇ ಸತಿ ಓತಾರೋ, ಓತಿಣ್ಣಚಿತ್ತಸ್ಸೇತಂ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಂ - ‘ಅನಭಿರತೋ ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರಿಸ್ಸತಿ ಅಞ್ಞತರಂ ವಾ ಸಂಕಿಲಿಟ್ಠಂ ಆಪತ್ತಿಂ ಆಪಜ್ಜಿಸ್ಸತಿ ಸಿಕ್ಖಂ ವಾ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಯ ಹೀನಾಯಾವತ್ತಿಸ್ಸತಿ’। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ಆದೀನವಾ ಕುಲೂಪಕಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅತಿವೇಲಂ ಕುಲೇಸು ಸಂಸಟ್ಠಸ್ಸ ವಿಹರತೋ”ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ಭೋಗಸುತ್ತಂ

೧೧೭. “ಪಞ್ಚಿಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆದೀನವಾ ಭೋಗೇಸು। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಅಗ್ಗಿಸಾಧಾರಣಾ ಭೋಗಾ, ಉದಕಸಾಧಾರಣಾ ಭೋಗಾ, ರಾಜಸಾಧಾರಣಾ ಭೋಗಾ, ಚೋರಸಾಧಾರಣಾ ಭೋಗಾ, ಅಪ್ಪಿಯೇಹಿ ದಾಯಾದೇಹಿ ಸಾಧಾರಣಾ ಭೋಗಾ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ಆದೀನವಾ ಭೋಗೇಸು।

“ಪಞ್ಚಿಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆನಿಸಂಸಾ ಭೋಗೇಸು। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಭೋಗೇ ನಿಸ್ಸಾಯ ಅತ್ತಾನಂ ಸುಖೇತಿ ಪೀಣೇತಿ ಸಮ್ಮಾ ಸುಖಂ ಪರಿಹರತಿ, ಮಾತಾಪಿತರೋ ಸುಖೇತಿ ಪೀಣೇತಿ ಸಮ್ಮಾ ಸುಖಂ ಪರಿಹರತಿ, ಪುತ್ತದಾರದಾಸಕಮ್ಮಕರಪೋರಿಸೇ ಸುಖೇತಿ ಪೀಣೇತಿ ಸಮ್ಮಾ ಸುಖಂ ಪರಿಹರತಿ, ಮಿತ್ತಾಮಚ್ಚೇ ಸುಖೇತಿ ಪೀಣೇತಿ ಸಮ್ಮಾ ಸುಖಂ ಪರಿಹರತಿ, ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಸು ಉದ್ಧಗ್ಗಿಕಂ ದಕ್ಖಿಣಂ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇತಿ ಸೋವಗ್ಗಿಕಂ ಸುಖವಿಪಾಕಂ ಸಗ್ಗಸಂವತ್ತನಿಕಂ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ಆನಿಸಂಸಾ ಭೋಗೇಸೂ”ತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ಉಸ್ಸೂರಭತ್ತಸುತ್ತಂ

೧೧೮. “ಪಞ್ಚಿಮೇ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆದೀನವಾ ಉಸ್ಸೂರಭತ್ತೇ ಕುಲೇ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಯೇ ತೇ ಅತಿಥೀ ಪಾಹುನಾ, ತೇ ನ ಕಾಲೇನ ಪಟಿಪೂಜೇನ್ತಿ; ಯಾ ತಾ ಬಲಿಪಟಿಗ್ಗಾಹಿಕಾ ದೇವತಾ, ತಾ ನ ಕಾಲೇನ ಪಟಿಪೂಜೇನ್ತಿ; ಯೇ ತೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಏಕಭತ್ತಿಕಾ ರತ್ತೂಪರತಾ ವಿರತಾ ವಿಕಾಲಭೋಜನಾ, ತೇ ನ ಕಾಲೇನ ಪಟಿಪೂಜೇನ್ತಿ; ದಾಸಕಮ್ಮಕರಪೋರಿಸಾ ವಿಮುಖಾ ಕಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತಿ; ತಾವತಕಂಯೇವ ಅಸಮಯೇನ ಭುತ್ತಂ ಅನೋಜವನ್ತಂ ಹೋತಿ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ಆದೀನವಾ ಉಸ್ಸೂರಭತ್ತೇ ಕುಲೇ।

"ಪಞ್ಚಿಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆನಿಸಂಸಾ ಸಮಯಭತ್ತೇ ಕುಲೇ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಯೇ ತೇ ಅತಿಥೀ ಪಾಹುನಾ, ತೇ ಕಾಲೇನ ಪಟಿಪೂಜೇನ್ತಿ; ಯಾ ತಾ ಬಲಿಪಟಿಗ್ಗಾಹಿಕಾ ದೇವತಾ, ತಾ ಕಾಲೇನ ಪಟಿಪೂಜೇನ್ತಿ; ಯೇ ತೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಏಕಭತ್ತಿಕಾ ರತ್ತೂಪರತಾ ವಿರತಾ ವಿಕಾಲಭೋಜನಾ, ತೇ ಕಾಲೇನ ಪಟಿಪೂಜೇನ್ತಿ; ದಾಸಕಮ್ಮಕರಪೋರಿಸಾ ಅವಿಮುಖಾ ಕಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತಿ; ತಾವತಕಂಯೇವ ಸಮಯೇನ ಭುತ್ತಂ ಓಜವನ್ತಂ ಹೋತಿ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ಆನಿಸಂಸಾ ಸಮಯಭತ್ತೇ ಕುಲೇ"ತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ಪಠಮಕಣ್ಹಸಪ್ಪಸುತ್ತಂ

೨೨೯. "ಪಞ್ಚಿಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆದೀನವಾ ಕಣ್ಹಸಪ್ಪೇ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಅಸುಚಿ, ದುಗ್ಗನ್ಧೋ, ಸಭೀರು, ಸಪ್ಪಟಿಭಯೋ, ಮಿತ್ತದುಬ್ಭೀ - ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ಪಞ್ಚ ಆದೀನವಾ ಕಣ್ಹಸಪ್ಪೇ। ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಿಮೇ ಆದೀನವಾ ಮಾತುಗಾಮೇ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಅಸುಚಿ, ದುಗ್ಗನ್ಧೋ, ಸಭೀರು, ಸಪ್ಪಟಿಭಯೋ, ಮಿತ್ತದುಬ್ಭೀ - ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ಆದೀನವಾ ಮಾತುಗಾಮೇ"ತಿ। ನವಮಂ।

೧೦. ದುತಿಯಕಣ್ಹಸಪ್ಪಸುತ್ತಂ

೨೩೦. "ಪಞ್ಚಿಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆದೀನವಾ ಕಣ್ಹಸಪ್ಪೇ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಕೋಧನೋ, ಉಪನಾಹೀ, ಘೋರವಿಸೋ, ದುಜ್ಜಿವ್ಹೋ, ಮಿತ್ತದುಬ್ಭೀ - ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ಆದೀನವಾ ಕಣ್ಹಸಪ್ಪೇ।

"ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಿಮೇ ಆದೀನವಾ ಮಾತುಗಾಮೇ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಕೋಧನೋ, ಉಪನಾಹೀ, ಘೋರವಿಸೋ, ದುಜ್ಜಿವ್ಹೋ, ಮಿತ್ತದುಬ್ಭೀ। ತತ್ರಿದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಾತುಗಾಮಸ್ಸ ಘೋರವಿಸತಾ - ಯೇಭುಯ್ಯೇನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಾತುಗಾಮೋ ತಿಬ್ಬರಾಗೋ। ತತ್ರಿದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಾತುಗಾಮಸ್ಸ ದುಜ್ಜಿವ್ಹತಾ - ಯೇಭುಯ್ಯೇನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಾತುಗಾಮೋ ಪಿಸುಣವಾಚೋ। ತತ್ರಿದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಾತುಗಾಮಸ್ಸ ಮಿತ್ತದುಬ್ಭಿತಾ - ಯೇಭುಯ್ಯೇನ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಾತುಗಾಮೋ ಅತಿಚಾರಿನೀ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ಆದೀನವಾ ಮಾತುಗಾಮೇ"ತಿ। ದಸಮಂ।

ದೀಘಚಾರಿಕವಗ್ಗೋ ತತಿಯೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ದ್ವೇ ದೀಘಚಾರಿಕಾ ವುತ್ತಾ, ಅತಿನಿವಾಸಮಚ್ಛರೀ।
ದ್ವೇ ಚ ಕುಲೂಪಕಾ ಭೋಗಾ, ಭತ್ತಂ ಸಪ್ಪಾಪರೇ ದುವೇತಿ॥

(೨೪) ೪. ಆವಾಸಿಕವಗ್ಗೋ

೧. ಆವಾಸಿಕಸುತ್ತಂ

೨೩೧. "ಪಞ್ಚಹಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಆವಾಸಿಕೋ ಭಿಕ್ಖು ಅಭಾವನೀಯೋ ಹೋತಿ। ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ನ ಆಕಪ್ಪಸಮ್ಪನ್ನೋ ಹೋತಿ ನ ವತ್ತಸಮ್ಪನ್ನೋ; ನ ಬಹುಸ್ಸುತೋ ಹೋತಿ ನ ಸುತಧರೋ; ನ ಪಟಿಸಲ್ಲೇಖಿತಾ [ಸಲ್ಲೇಖಿತಾ (ಕ॰ ಸೀ॰)] ಹೋತಿ ನ ಪಟಿಸಲ್ಲಾನಾರಾಮೋ; ನ ಕಲ್ಯಾಣವಾಚೋ ಹೋತಿ ನ ಕಲ್ಯಾಣವಾಕ್ಕರಣೋ; ದುಪ್ಪಞ್ಞೋ ಹೋತಿ ಜಳೋ ಏಳಮೂಗೋ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಆವಾಸಿಕೋ ಭಿಕ್ಖು ಅಭಾವನೀಯೋ ಹೋತಿ।

"ಪಞ್ಚಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಆವಾಸಿಕೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಾವನೀಯೋ ಹೋತಿ। ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ಆಕಪ್ಪಸಮ್ಪನ್ನೋ ಹೋತಿ ವತ್ತಸಮ್ಪನ್ನೋ; ಬಹುಸ್ಸುತೋ ಹೋತಿ ಸುತಧರೋ; ಪಟಿಸಲ್ಲೇಖಿತಾ ಹೋತಿ ಪಟಿಸಲ್ಲಾನಾರಾಮೋ; ಕಲ್ಯಾಣವಾಚೋ ಹೋತಿ ಕಲ್ಯಾಣವಾಕ್ಕರಣೋ; ಪಞ್ಞವಾ ಹೋತಿ ಅಜಳೋ ಅನೇಳಮೂಗೋ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಆವಾಸಿಕೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಾವನೀಯೋ ಹೋತೀ"ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ಪಿಯಸುತ್ತಂ

೨೩೨. "ಪಞ್ಚಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಆವಾಸಿಕೋ ಭಿಕ್ಖು ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀನಂ ಪಿಯೋ ಚ ಹೋತಿ ಮನಾಪೋ ಚ ಗರು ಚ ಭಾವನೀಯೋ ಚ।

"ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ಸೀಲವಾ ಹೋತಿ, ಪಾತಿಮೋಕ್ಖಸಂವರಸಂವುತೋ ವಿಹರತಿ ಆಚಾರಗೋಚರಸಮ್ಪನ್ನೋ ಅಣುಮತ್ತೇಸು ವಜ್ಜೇಸು ಭಯದಸ್ಸಾವೀ, ಸಮಾದಾಯ ಸಿಕ್ಖತಿ ಸಿಕ್ಖಾಪದೇಸು; ಬಹುಸ್ಸುತೋ ಹೋತಿ ಸುತಧರೋ ಸುತಸನ್ನಿಚಯೋ, ಯೇ ತೇ ಧಮ್ಮಾ ಆದಿಕಲ್ಯಾಣಾ ಮಜ್ಝೇಕಲ್ಯಾಣಾ ಪರಿಯೋಸಾನಕಲ್ಯಾಣಾ ಸಾತ್ಥಂ ಸಬ್ಯಞ್ಜನಂ ಕೇವಲಪರಿಪುಣ್ಣಂ ಪರಿಸುದ್ಧಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಅಭಿವದನ್ತಿ, ತಥಾರೂಪಾಸ್ಸ ಧಮ್ಮಾ ಬಹುಸ್ಸುತಾ ಹೋನ್ತಿ ಧಾತಾ ವಚಸಾ ಪರಿಚಿತಾ ಮನಸಾನುಪೇಕ್ಖಿತಾ ದಿಟ್ಠಿಯಾ ಸುಪ್ಪಟಿವಿದ್ಧಾ ; ಕಲ್ಯಾಣವಾಚೋ ಹೋತಿ ಕಲ್ಯಾಣವಾಕ್ಕರಣೋ ಪೋರಿಯಾ ವಾಚಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ವಿಸ್ಸಟ್ಠಾಯ ಅನೇಲಗಲಾಯ ಅತ್ಥಸ್ಸ ವಿಞ್ಞಾಪನಿಯಾ; ಚತುನ್ನಂ ಝಾನಾನಂ ಆಭಿಚೇತಸಿಕಾನಂ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಸುಖವಿಹಾರಾನಂ ನಿಕಾಮಲಾಭೀ ಹೋತಿ ಅಕಿಚ್ಛಲಾಭೀ ಅಕಸಿರಲಾಭೀ; ಆಸವಾನಂ ಖಯಾ ಅನಾಸವಂ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಂ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಆವಾಸಿಕೋ ಭಿಕ್ಖು ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀನಂ ಪಿಯೋ ಚ ಹೋತಿ ಮನಾಪೋ ಚ ಗರು ಚ ಭಾವನೀಯೋ ಚಾ"ತಿ। ದುತಿಯಂ।

೩. ಸೋಭನಸುತ್ತಂ

೨೩೩. "ಪಞ್ಚಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಆವಾಸಿಕೋ ಭಿಕ್ಖು ಆವಾಸಂ ಸೋಭೇತಿ। ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ಸೀಲವಾ ಹೋತಿ…ಪೇ॰… ಸಮಾದಾಯ ಸಿಕ್ಖತಿ ಸಿಕ್ಖಾಪದೇಸು; ಬಹುಸ್ಸುತೋ ಹೋತಿ…ಪೇ॰… ದಿಟ್ಠಿಯಾ ಸುಪ್ಪಟಿವಿದ್ಧಾ; ಕಲ್ಯಾಣವಾಚೋ ಹೋತಿ ಕಲ್ಯಾಣವಾಕ್ಕರಣೋ ಪೋರಿಯಾ ವಾಚಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ವಿಸ್ಸಟ್ಠಾಯ ಅನೇಲಗಲಾಯ ಅತ್ಥಸ್ಸ ವಿಞ್ಞಾಪನಿಯಾ; ಪಟಿಬಲೋ ಹೋತಿ ಉಪಸಙ್ಕಮನ್ತೇ ಧಮ್ಮಿಯಾ ಕಥಾಯ ಸನ್ದಸ್ಸೇತುಂ ಸಮಾದಪೇತುಂ ಸಮುತ್ತೇಜೇತುಂ ಸಮ್ಪಹಂಸೇತುಂ; ಚತುನ್ನಂ ಝಾನಾನಂ ಆಭಿಚೇತಸಿಕಾನಂ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಸುಖವಿಹಾರಾನಂ ನಿಕಾಮಲಾಭೀ ಹೋತಿ ಅಕಿಚ್ಛಲಾಭೀ

ಅಕಸಿರಲಾಭೀ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಆವಾಸಿಕೋ ಭಿಕ್ಖು ಆವಾಸಂ ಸೋಭೇತೀ"ತಿ। ತತಿಯಂ।

೪. ಬಹೂಪಕಾರಸುತ್ತಂ

೨೩೪. "ಪಞ್ಚಹಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಆವಾಸಿಕೋ ಭಿಕ್ಖು ಆವಾಸಸ್ಸ ಬಹೂಪಕಾರೋ ಹೋತಿ। ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ಸೀಲವಾ ಹೋತಿ…ಪೇ॰… ಸಮಾದಾಯ ಸಿಕ್ಖತಿ ಸಿಕ್ಖಾಪದೇಸು; ಬಹುಸ್ಸುತೋ ಹೋತಿ…ಪೇ॰… ದಿಟ್ಠಿಯಾ ಸುಪ್ಪಟಿವಿದ್ಧಾ; ಖಣ್ಡಫುಲ್ಲಂ ಪಟಿಸಙ್ಖರೋತಿ; ಮಹಾ ಖೋ ಪನ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೋ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತೋ ನಾನಾವೇರಜ್ಜಕಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಗಿಹೀನಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆರೋಚೇತಿ - 'ಮಹಾ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೋ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತೋ ನಾನಾವೇರಜ್ಜಕಾ ಭಿಕ್ಖೂ, ಕರೋಥ ಪುಞ್ಞಾನಿ, ಸಮಯೋ ಪುಞ್ಞಾನಿ ಕಾತು'ನ್ತಿ; ಚತುನ್ನಂ ಝಾನಾನಂ ಆಭಿಚೇತಸಿಕಾನಂ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಸುಖವಿಹಾರಾನಂ ನಿಕಾಮಲಾಭೀ ಹೋತಿ ಅಕಿಚ್ಛಲಾಭೀ ಅಕಸಿರಲಾಭೀ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಆವಾಸಿಕೋ ಭಿಕ್ಖು ಆವಾಸಸ್ಸ ಬಹೂಪಕಾರೋ ಹೋತೀ"ತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಅನುಕಮ್ಪಸುತ್ತಂ

೨೩೫. "ಪಞ್ಚಹಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಆವಾಸಿಕೋ ಭಿಕ್ಖು ಗಿಹೀನಂ [ಗಿಹಿಂ (ಸ್ಯಾ॰), ಗಿಹೀ (ಕತ್ಥಚಿ)] ಅನುಕಮ್ಪತಿ। ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ಅಧಿಸೀಲೇ [ಅಧಿಸೀಲೇಸು (ಸ್ಯಾ॰)] ಸಮಾದಪೇತಿ; ಧಮ್ಮದಸ್ಸನೇ ನಿವೇಸೇತಿ; ಗಿಲಾನಕೇ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಸತಿಂ ಉಪ್ಪಾದೇತಿ - 'ಅರಹಗ್ಗತಂ ಆಯಸ್ಮನ್ತೋ ಸತಿಂ ಉಪಟ್ಠಾಪೇಥಾ'ತಿ; ಮಹಾ ಖೋ ಪನ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೋ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತೋ ನಾನಾವೇರಜ್ಜಕಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಗಿಹೀನಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆರೋಚೇತಿ - 'ಮಹಾ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೋ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತೋ ನಾನಾವೇರಜ್ಜಕಾ ಭಿಕ್ಖೂ, ಕರೋಥ ಪುಞ್ಞಾನಿ, ಸಮಯೋ ಪುಞ್ಞಾನಿ ಕಾತು'ನ್ತಿ; ಯಂ ಖೋ ಪನಸ್ಸ ಭೋಜನಂ ದೇನ್ತಿ ಲೂಖಂ ವಾ ಪಣೀತಂ ವಾ ತಂ ಅತ್ತನಾ ಪರಿಭುಞ್ಜತಿ, ಸದ್ಧಾದೇಯ್ಯಂ ನ ವಿನಿಪಾತೇತಿ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಆವಾಸಿಕೋ ಭಿಕ್ಖು ಗಿಹೀನಂ ಅನುಕಮ್ಪತೀ"ತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ಪಠಮಅವಣ್ಣಾರಹಸುತ್ತಂ

೨೩೬. "ಪಞ್ಚಹಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಆವಾಸಿಕೋ ಭಿಕ್ಖು ಯಥಾಭತಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ಏವಂ ನಿರಯೇ। ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ಅನನುವಿಚ್ಚ ಅಪರಿಯೋಗಾಹೇತ್ವಾ ಅವಣ್ಣಾರಹಸ್ಸ ವಣ್ಣಂ ಭಾಸತಿ; ಅನನುವಿಚ್ಚ ಅಪರಿಯೋಗಾಹೇತ್ವಾ ವಣ್ಣಾರಹಸ್ಸ ಅವಣ್ಣಂ ಭಾಸತಿ; ಅನನುವಿಚ್ಚ ಅಪರಿಯೋಗಾಹೇತ್ವಾ ಅಪ್ಪಸಾದನೀಯೇ ಠಾನೇ ಪಸಾದಂ ಉಪದಂಸೇತಿ; ಅನನುವಿಚ್ಚ ಅಪರಿಯೋಗಾಹೇತ್ವಾ ಪಸಾದನೀಯೇ ಠಾನೇ ಅಪ್ಪಸಾದಂ ಉಪದಂಸೇತಿ; ಸದ್ಧಾದೇಯ್ಯಂ ವಿನಿಪಾತೇತಿ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಆವಾಸಿಕೋ ಭಿಕ್ಖು ಯಥಾಭತಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ಏವಂ ನಿರಯೇ।

"ಪಞ್ಚಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಆವಾಸಿಕೋ ಭಿಕ್ಖು ಯಥಾಭತಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ಏವಂ ಸಗ್ಗೇ। ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ಅನುವಿಚ್ಚ ಪರಿಯೋಗಾಹೇತ್ವಾ ಅವಣ್ಣಾರಹಸ್ಸ ಅವಣ್ಣಂ ಭಾಸತಿ; ಅನುವಿಚ್ಚ ಪರಿಯೋಗಾಹೇತ್ವಾ ವಣ್ಣಾರಹಸ್ಸ ವಣ್ಣಂ ಭಾಸತಿ; ಅನುವಿಚ್ಚ ಪರಿಯೋಗಾಹೇತ್ವಾ ಅಪ್ಪಸಾದನೀಯೇ ಠಾನೇ ಅಪ್ಪಸಾದಂ ಉಪದಂಸೇತಿ; ಅನುವಿಚ್ಚ ಪರಿಯೋಗಾಹೇತ್ವಾ ಪಸಾದನೀಯೇ ಠಾನೇ ಪಸಾದಂ ಉಪದಂಸೇತಿ; ಸದ್ಧಾದೇಯ್ಯಂ ನ ವಿನಿಪಾತೇತಿ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಆವಾಸಿಕೋ ಭಿಕ್ಖು ಯಥಾಭತಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ಏವಂ ಸಗ್ಗೇ"ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ದುತಿಯಅವಣ್ಣಾರಹಸುತ್ತಂ

೧೩೭. “ಪಞ್ಚಹಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಆವಾಸಿಕೋ ಭಿಕ್ಖು ಯಥಾಭತಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ಏವಂ ನಿರಯೇ। ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ಅನನುವಿಚ್ಚ ಅಪರಿಯೋಗಾಹೇತ್ವಾ ಅವಣ್ಣಾರಹಸ್ಸ ವಣ್ಣಂ ಭಾಸತಿ; ಅನನುವಿಚ್ಚ ಅಪರಿಯೋಗಾಹೇತ್ವಾ ವಣ್ಣಾರಹಸ್ಸ ಅವಣ್ಣಂ ಭಾಸತಿ; ಆವಾಸಮಚ್ಛರೀ ಹೋತಿ ಆವಾಸಪಲಿಗೇಧೀ; ಕುಲಮಚ್ಛರೀ ಹೋತಿ ಕುಲಪಲಿಗೇಧೀ; ಸದ್ಧಾದೇಯ್ಯಂ ವಿನಿಪಾತೇತಿ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಆವಾಸಿಕೋ ಭಿಕ್ಖು ಯಥಾಭತಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ಏವಂ ನಿರಯೇ।

“ಪಞ್ಚಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಆವಾಸಿಕೋ ಭಿಕ್ಖು ಯಥಾಭತಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ಏವಂ ಸಗ್ಗೇ। ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ಅನುವಿಚ್ಚ ಪರಿಯೋಗಾಹೇತ್ವಾ ಅವಣ್ಣಾರಹಸ್ಸ ಅವಣ್ಣಂ ಭಾಸತಿ; ಅನುವಿಚ್ಚ ಪರಿಯೋಗಾಹೇತ್ವಾ ವಣ್ಣಾರಹಸ್ಸ ವಣ್ಣಂ ಭಾಸತಿ; ನ ಆವಾಸಮಚ್ಛರೀ ಹೋತಿ ನ ಆವಾಸಪಲಿಗೇಧೀ; ನ ಕುಲಮಚ್ಛರೀ ಹೋತಿ ನ ಕುಲಪಲಿಗೇಧೀ; ಸದ್ಧಾದೇಯ್ಯಂ ನ ವಿನಿಪಾತೇತಿ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಆವಾಸಿಕೋ ಭಿಕ್ಖು ಯಥಾಭತಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ಏವಂ ಸಗ್ಗೇ”ತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ತತಿಯಅವಣ್ಣಾರಹಸುತ್ತಂ

೧೩೮. “ಪಞ್ಚಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಆವಾಸಿಕೋ ಭಿಕ್ಖು ಯಥಾಭತಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ಏವಂ ನಿರಯೇ। ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ಅನನುವಿಚ್ಚ ಅಪರಿಯೋಗಾಹೇತ್ವಾ ಅವಣ್ಣಾರಹಸ್ಸ ವಣ್ಣಂ ಭಾಸತಿ; ಅನನುವಿಚ್ಚ ಅಪರಿಯೋಗಾಹೇತ್ವಾ ವಣ್ಣಾರಹಸ್ಸ ಅವಣ್ಣಂ ಭಾಸತಿ; ಆವಾಸಮಚ್ಛರೀ ಹೋತಿ; ಕುಲಮಚ್ಛರೀ ಹೋತಿ; ಲಾಭಮಚ್ಛರೀ ಹೋತಿ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಆವಾಸಿಕೋ ಭಿಕ್ಖು ಯಥಾಭತಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ಏವಂ ನಿರಯೇ।

“ಪಞ್ಚಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಆವಾಸಿಕೋ ಭಿಕ್ಖು ಯಥಾಭತಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ಏವಂ ಸಗ್ಗೇ। ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ಅನುವಿಚ್ಚ ಪರಿಯೋಗಾಹೇತ್ವಾ ಅವಣ್ಣಾರಹಸ್ಸ ಅವಣ್ಣಂ ಭಾಸತಿ; ಅನುವಿಚ್ಚ ಪರಿಯೋಗಾಹೇತ್ವಾ ವಣ್ಣಾರಹಸ್ಸ ವಣ್ಣಂ ಭಾಸತಿ ; ನ ಆವಾಸಮಚ್ಛರೀ ಹೋತಿ; ನ ಕುಲಮಚ್ಛರೀ ಹೋತಿ ; ನ ಲಾಭಮಚ್ಛರೀ ಹೋತಿ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಆವಾಸಿಕೋ ಭಿಕ್ಖು ಯಥಾಭತಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ಏವಂ ಸಗ್ಗೇ”ತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ಪಠಮಮಚ್ಛರಿಯಸುತ್ತಂ

೧೩೯. “ಪಞ್ಚಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಆವಾಸಿಕೋ ಭಿಕ್ಖು ಯಥಾಭತಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ಏವಂ ನಿರಯೇ। ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ಆವಾಸಮಚ್ಛರೀ ಹೋತಿ; ಕುಲಮಚ್ಛರೀ ಹೋತಿ; ಲಾಭಮಚ್ಛರೀ ಹೋತಿ; ವಣ್ಣಮಚ್ಛರೀ [ಧಮ್ಮಮಚ್ಛರೀ (ಕ॰)] ಹೋತಿ; ಸದ್ಧಾದೇಯ್ಯಂ ವಿನಿಪಾತೇತಿ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಆವಾಸಿಕೋ ಭಿಕ್ಖು ಯಥಾಭತಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ಏವಂ ನಿರಯೇ।

“ಪಞ್ಚಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಆವಾಸಿಕೋ ಭಿಕ್ಖು ಯಥಾಭತಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ಏವಂ ಸಗ್ಗೇ। ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ನ ಆವಾಸಮಚ್ಛರೀ ಹೋತಿ; ನ ಕುಲಮಚ್ಛರೀ ಹೋತಿ; ನ ಲಾಭಮಚ್ಛರೀ ಹೋತಿ; ನ ವಣ್ಣಮಚ್ಛರೀ ಹೋತಿ; ಸದ್ಧಾದೇಯ್ಯಂ ನ ವಿನಿಪಾತೇತಿ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಆವಾಸಿಕೋ ಭಿಕ್ಖು ಯಥಾಭತಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ಏವಂ ಸಗ್ಗೇ”ತಿ। ನವಮಂ।

೧೦. ದುತಿಯಮಚ್ಛರಿಯಸುತ್ತಂ

೧೪೦. “ಪಞ್ಚಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಆವಾಸಿಕೋ ಭಿಕ್ಖು ಯಥಾಭತಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ಏವಂ ನಿರಯೇ। ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ಆವಾಸಮಚ್ಛರೀ ಹೋತಿ; ಕುಲಮಚ್ಛರೀ ಹೋತಿ; ಲಾಭಮಚ್ಛರೀ ಹೋತಿ; ವಣ್ಣಮಚ್ಛರೀ ಹೋತಿ; ಧಮ್ಮಮಚ್ಛರೀ ಹೋತಿ।

ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಆವಾಸಿಕೋ ಭಿಕ್ಖು ಯಥಾಭತಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ಏವಂ ನಿರಯೇ।

"ಪಞ್ಚಹಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಆವಾಸಿಕೋ ಭಿಕ್ಖು ಯಥಾಭತಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ಏವಂ ಸಗ್ಗೇ। ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ನ ಆವಾಸಮಚ್ಛರೀ ಹೋತಿ; ನ ಕುಲಮಚ್ಛರೀ ಹೋತಿ; ನ ಲಾಭಮಚ್ಛರೀ ಹೋತಿ; ನ ವಣ್ಣಮಚ್ಛರೀ ಹೋತಿ; ನ ಧಮ್ಮಮಚ್ಛರೀ ಹೋತಿ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಆವಾಸಿಕೋ ಭಿಕ್ಖು ಯಥಾಭತಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ಏವಂ ಸಗ್ಗೇ"ತಿ। ದಸಮಂ।

ಆವಾಸಿಕವಗ್ಗೋ ಚತುತ್ಥೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ಆವಾಸಿಕೋ ಪಿಯೋ ಚ ಸೋಭನೋ,
ಬಹೂಪಕಾರೋ ಅನುಕಮ್ಪಕೋ ಚ।
ತಯೋ ಅವಣ್ಣಾರಹಾ ಚೇವ,
ಮಚ್ಛರಿಯಾ ದುವೇಪಿ ಚಾತಿ [ಯಥಾಭತಂ ಚಾಪಿ ಅವಣ್ಣಗೇಧಾ, ಚತುಕ್ಕಮಚ್ಛೇರ ಪಞ್ಚಮೇನ ಚಾತಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰) ಯಥಾಭತಂ ಅವಣ್ಣಞ್ಚ, ಚತುಕೋ ಮಚ್ಛರಿಯೇನ ಚಾತಿ (ಕ॰)]॥

(೨೫) ೫. ದುಚ್ಚರಿತವಗ್ಗೋ

೧. ಪಠಮದುಚ್ಚರಿತಸುತ್ತಂ

೨೪೧. “ಪಞ್ಚಿಮೇ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆದೀನವಾ ದುಚ್ಚರಿತೇ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಅತ್ತಾಪಿ ಅತ್ತಾನಂ ಉಪವದತಿ; ಅನುವಿಚ್ಚ ವಿಞ್ಞೂ ಗರಹನ್ತಿ; ಪಾಪಕೋ ಕಿತ್ತಿಸದ್ದೋ ಅಬ್ಭುಗ್ಗಚ್ಛತಿ; ಸಮ್ಮೂಳ್ಹೋ ಕಾಲಂ ಕರೋತಿ; ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ಆದೀನವಾ ದುಚ್ಚರಿತೇ।

“ಪಞ್ಚಿಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆನಿಸಂಸಾ ಸುಚರಿತೇ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಅತ್ತಾಪಿ ಅತ್ತಾನಂ ನ ಉಪವದತಿ; ಅನುವಿಚ್ಚ ವಿಞ್ಞೂ ಪಸಂಸನ್ತಿ; ಕಲ್ಯಾಣೋ ಕಿತ್ತಿಸದ್ದೋ ಅಬ್ಭುಗ್ಗಚ್ಛತಿ; ಅಸಮ್ಮೂಳ್ಹೋ ಕಾಲಂ ಕರೋತಿ; ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ಆನಿಸಂಸಾ ಸುಚರಿತೇ”ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ಪಠಮಕಾಯದುಚ್ಚರಿತಸುತ್ತಂ

೨೪೨. “ಪಞ್ಚಿಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆದೀನವಾ ಕಾಯದುಚ್ಚರಿತೇ…ಪೇ॰… ಆನಿಸಂಸಾ ಕಾಯಸುಚರಿತೇ…ಪೇ॰…। ದುತಿಯಂ।

೩. ಪಠಮವಚೀದುಚ್ಚರಿತಸುತ್ತಂ

೨೪೩. “ಪಞ್ಚಿಮೇ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆದೀನವಾ ವಚೀದುಚ್ಚರಿತೇ…ಪೇ॰… ಆನಿಸಂಸಾ ವಚೀಸುಚರಿತೇ…ಪೇ॰…। ತತಿಯಂ।

೪. ಪಠಮಮನೋದುಚ್ಚರಿತಸುತ್ತಂ

೨೪೪. “ಪಞ್ಚಿಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆದೀನವಾ ಮನೋದುಚ್ಚರಿತೇ…ಪೇ॰… ಆನಿಸಂಸಾ ಮನೋಸುಚರಿತೇ । ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಅತ್ತಾಪಿ ಅತ್ತಾನಂ ನ ಉಪವದತಿ; ಅನುವಿಚ್ಚ ವಿಞ್ಞೂ ಪಸಂಸನ್ತಿ; ಕಲ್ಯಾಣೋ ಕಿತ್ತಿಸದ್ದೋ ಅಬ್ಭುಗ್ಗಚ್ಛತಿ; ಅಸಮ್ಮೂಳ್ಹೋ ಕಾಲಂ ಕರೋತಿ; ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ಆನಿಸಂಸಾ ಮನೋಸುಚರಿತೇ”ತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ದುತಿಯದುಚ್ಚರಿತಸುತ್ತಂ

೨೪೫. “ಪಞ್ಚಿಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆದೀನವಾ ದುಚ್ಚರಿತೇ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಅತ್ತಾಪಿ ಅತ್ತಾನಂ ಉಪವದತಿ; ಅನುವಿಚ್ಚ ವಿಞ್ಞೂ ಗರಹನ್ತಿ; ಪಾಪಕೋ ಕಿತ್ತಿಸದ್ದೋ ಅಬ್ಭುಗ್ಗಚ್ಛತಿ; ಸದ್ಧಮ್ಮಾ ವುಟ್ಠಾತಿ; ಅಸದ್ಧಮ್ಮೇ ಪತಿಟ್ಠಾತಿ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ಆದೀನವಾ ದುಚ್ಚರಿತೇ।

“ಪಞ್ಚಿಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆನಿಸಂಸಾ ಸುಚರಿತೇ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಅತ್ತಾಪಿ ಅತ್ತಾನಂ ನ ಉಪವದತಿ; ಅನುವಿಚ್ಚ ವಿಞ್ಞೂ ಪಸಂಸನ್ತಿ; ಕಲ್ಯಾಣೋ ಕಿತ್ತಿಸದ್ದೋ ಅಬ್ಭುಗ್ಗಚ್ಛತಿ; ಅಸದ್ಧಮ್ಮಾ ವುಟ್ಠಾತಿ; ಸದ್ಧಮ್ಮೇ ಪತಿಟ್ಠಾತಿ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ಆನಿಸಂಸಾ ಸುಚರಿತೇ”ತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ದುತಿಯಕಾಯದುಚ್ಚರಿತಸುತ್ತಂ

೨೪೬. “ಪಞ್ಚಿಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆದೀನವಾ ಕಾಯದುಚ್ಚರಿತೇ…ಪೇ॰… ಆನಿಸಂಸಾ ಕಾಯಸುಚರಿತೇ…ಪೇ॰…। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ದುತಿಯವಚೀದುಚ್ಚರಿತಸುತ್ತಂ

೧೪೭. “ಪಞ್ಚಿಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆದೀನವಾ ವಚೀದುಚ್ಚರಿತೇ…ಪೇ॰… ಆನಿಸಂಸಾ ವಚೀಸುಚರಿತೇ…ಪೇ॰…। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ದುತಿಯಮನೋದುಚ್ಚರಿತಸುತ್ತಂ

೧೪೮. “ಪಞ್ಚಿಮೇ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆದೀನವಾ ಮನೋದುಚ್ಚರಿತೇ…ಪೇ॰… ಆನಿಸಂಸಾ ಮನೋಸುಚರಿತೇ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಅತ್ತಾಪಿ ಅತ್ತಾನಂ ನ ಉಪವದತಿ; ಅನುವಿಚ್ಚ ವಿಞ್ಞೂ ಪಸಂಸನ್ತಿ; ಕಲ್ಯಾಣೋ ಕಿತ್ತಿಸದ್ದೋ ಅಬ್ಭುಗ್ಗಚ್ಛತಿ; ಅಸದ್ಧಮ್ಮಾ ವುಟ್ಠಾತಿ; ಸದ್ಧಮ್ಮೇ ಪತಿಟ್ಠಾತಿ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ಆನಿಸಂಸಾ ಮನೋಸುಚರಿತೇ”ತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ಸಿವಥಿಕಸುತ್ತಂ

೧೪೯. “ಪಞ್ಚಿಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆದೀನವಾ ಸಿವಥಿಕಾಯ [ಸೀವಥಿಕಾಯ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)]। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಅಸುಚಿ, ದುಗ್ಗನ್ಧಾ, ಸಪ್ಪಟಿಭಯಾ, ವಾಳಾನಂ ಅಮನುಸ್ಸಾನಂ ಆವಾಸೋ, ಬಹುನೋ ಜನಸ್ಸ ಆರೋದನಾ - ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ಆದೀನವಾ ಸಿವಥಿಕಾಯ।

“ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಿಮೇ ಆದೀನವಾ ಸಿವಥಿಕೂಪಮೇ ಪುಗ್ಗಲೇ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಇಧ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಅಸುಚಿನಾ ಕಾಯಕಮ್ಮೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ; ಅಸುಚಿನಾ ವಚೀಕಮ್ಮೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ; ಅಸುಚಿನಾ ಮನೋಕಮ್ಮೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ। ಇದಮಸ್ಸ ಅಸುಚಿತಾಯ ವದಾಮಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಸಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಿವಥಿಕಾ ಅಸುಚಿ; ತಥೂಪಮಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ವದಾಮಿ।

“ತಸ್ಸ ಅಸುಚಿನಾ ಕಾಯಕಮ್ಮೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಸ್ಸ, ಅಸುಚಿನಾ ವಚೀಕಮ್ಮೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಸ್ಸ, ಅಸುಚಿನಾ ಮನೋಕಮ್ಮೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಸ್ಸ ಪಾಪಕೋ ಕಿತ್ತಿಸದ್ದೋ ಅಬ್ಭುಗ್ಗಚ್ಛತಿ। ಇದಮಸ್ಸ ದುಗ್ಗನ್ಧತಾಯ ವದಾಮಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಸಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಿವಥಿಕಾ ದುಗ್ಗನ್ಧಾ; ತಥೂಪಮಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ವದಾಮಿ।

“ತಮೇನಂ ಅಸುಚಿನಾ ಕಾಯಕಮ್ಮೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಂ, ಅಸುಚಿನಾ ವಚೀಕಮ್ಮೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಂ, ಅಸುಚಿನಾ ಮನೋಕಮ್ಮೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಂ ಪೇಸಲಾ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ಆರಕಾ ಪರಿವಜ್ಜನ್ತಿ। ಇದಮಸ್ಸ ಸಪ್ಪಟಿಭಯಸ್ಮಿಂ ವದಾಮಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಸಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಿವಥಿಕಾ ಸಪ್ಪಟಿಭಯಾ; ತಥೂಪಮಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ವದಾಮಿ।

“ಸೋ ಅಸುಚಿನಾ ಕಾಯಕಮ್ಮೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ, ಅಸುಚಿನಾ ವಚೀಕಮ್ಮೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ , ಅಸುಚಿನಾ ಮನೋಕಮ್ಮೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಸಭಾಗೇಹಿ ಪುಗ್ಗಲೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂವಸತಿ। ಇದಮಸ್ಸ ವಾಳಾವಾಸಸ್ಮಿಂ ವದಾಮಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಸಾ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಿವಥಿಕಾ ವಾಳಾನಂ ಅಮನುಸ್ಸಾನಂ ಆವಾಸೋ; ತಥೂಪಮಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ವದಾಮಿ।

“ತಮೇನಂ ಅಸುಚಿನಾ ಕಾಯಕಮ್ಮೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಂ, ಅಸುಚಿನಾ ವಚೀಕಮ್ಮೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಂ, ಅಸುಚಿನಾ ಮನೋಕಮ್ಮೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಂ ಪೇಸಲಾ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ದಿಸ್ವಾ ಖೀಯಧಮ್ಮಂ [ಖೀಯನಧಮ್ಮಂ (ಸೀ॰)] ಆಪಜ್ಜನ್ತಿ - ‘ಅಹೋ ವತ ನೋ ದುಕ್ಖಂ ಯೇ ಮಯಂ ಏವರೂಪೇಹಿ ಪುಗ್ಗಲೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂವಸಾಮಾ’ತಿ! ಇದಮಸ್ಸ ಆರೋದನಾಯ ವದಾಮಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಸಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಿವಥಿಕಾ ಬಹುನೋ ಜನಸ್ಸ ಆರೋದನಾ; ತಥೂಪಮಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ವದಾಮಿ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ಆದೀನವಾ ಸಿವಥಿಕೂಪಮೇ ಪುಗ್ಗಲೇ”ತಿ। ನವಮಂ।

೧೦. ಪುಗ್ಗಲಪ್ಪಸಾದಸುತ್ತಂ

೨೫೦. "ಪಞ್ಚಿಮೇ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆದೀನವಾ ಪುಗ್ಗಲಪ್ಪಸಾದೇ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಯಸ್ಮಿಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೇ ಪುಗ್ಗಲೋ ಅಭಿಪ್ಪಸನ್ನೋ ಹೋತಿ, ಸೋ ತಥಾರೂಪಂ ಆಪತ್ತಿಂ ಆಪನ್ನೋ ಹೋತಿ ಯಥಾರೂಪಾಯ ಆಪತ್ತಿಯಾ ಸಙ್ಘೋ ಉಕ್ಖಿಪತಿ। ತಸ್ಸ ಏವಂ ಹೋತಿ – 'ಯೋ ಖೋ ಮ್ಯಾಯಂ ಪುಗ್ಗಲೋ ಪಿಯೋ ಮನಾಪೋ ಸೋ ಸಙ್ಘೇನ ಉಕ್ಖಿತ್ತೋ'ತಿ। ಭಿಕ್ಖೂಸು ಅಪ್ಪಸಾದಬಹುಲೋ ಹೋತಿ। ಭಿಕ್ಖೂಸು ಅಪ್ಪಸಾದಬಹುಲೋ ಸಮಾನೋ ಅಞ್ಞೇ ಭಿಕ್ಖೂ ನ ಭಜತಿ। ಅಞ್ಞೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಅಭಜನ್ತೋ ಸದ್ಧಮ್ಮಂ ನ ಸುಣಾತಿ। ಸದ್ಧಮ್ಮಂ ಅಸುಣನ್ತೋ ಸದ್ಧಮ್ಮಾ ಪರಿಹಾಯತಿ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಠಮೋ ಆದೀನವೋ ಪುಗ್ಗಲಪ್ಪಸಾದೇ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಸ್ಮಿಂ ಪುಗ್ಗಲೇ ಪುಗ್ಗಲೋ ಅಭಿಪ್ಪಸನ್ನೋ ಹೋತಿ, ಸೋ ತಥಾರೂಪಂ ಆಪತ್ತಿಂ ಆಪನ್ನೋ ಹೋತಿ ಯಥಾರೂಪಾಯ ಆಪತ್ತಿಯಾ ಸಙ್ಘೋ ಅನ್ತೇ ನಿಸೀದಾಪೇತಿ । ತಸ್ಸ ಏವಂ ಹೋತಿ – 'ಯೋ ಖೋ ಮ್ಯಾಯಂ ಪುಗ್ಗಲೋ ಪಿಯೋ ಮನಾಪೋ ಸೋ ಸಙ್ಘೇನ ಅನ್ತೇ ನಿಸೀದಾಪಿತೋ'ತಿ। ಭಿಕ್ಖೂಸು ಅಪ್ಪಸಾದಬಹುಲೋ ಹೋತಿ। ಭಿಕ್ಖೂಸು ಅಪ್ಪಸಾದಬಹುಲೋ ಸಮಾನೋ ಅಞ್ಞೇ ಭಿಕ್ಖೂ ನ ಭಜತಿ। ಅಞ್ಞೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಅಭಜನ್ತೋ ಸದ್ಧಮ್ಮಂ ನ ಸುಣಾತಿ। ಸದ್ಧಮ್ಮಂ ಅಸುಣನ್ತೋ ಸದ್ಧಮ್ಮಾ ಪರಿಹಾಯತಿ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುತಿಯೋ ಆದೀನವೋ ಪುಗ್ಗಲಪ್ಪಸಾದೇ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಸ್ಮಿಂ ಪುಗ್ಗಲೇ ಪುಗ್ಗಲೋ ಅಭಿಪ್ಪಸನ್ನೋ ಹೋತಿ, ಸೋ ದಿಸಾಪಕ್ಕನ್ತೋ ಹೋತಿ…ಪೇ॰… ಸೋ ವಿಬ್ಭನ್ತೋ ಹೋತಿ…ಪೇ॰… ಸೋ ಕಾಲಙ್ಕತೋ ಹೋತಿ। ತಸ್ಸ ಏವಂ ಹೋತಿ – 'ಯೋ ಖೋ ಮ್ಯಾಯಂ ಪುಗ್ಗಲೋ ಪಿಯೋ ಮನಾಪೋ ಸೋ ಕಾಲಙ್ಕತೋ'ತಿ। ಅಞ್ಞೇ ಭಿಕ್ಖೂ ನ ಭಜತಿ। ಅಞ್ಞೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಅಭಜನ್ತೋ ಸದ್ಧಮ್ಮಂ ನ ಸುಣಾತಿ। ಸದ್ಧಮ್ಮಂ ಅಸುಣನ್ತೋ ಸದ್ಧಮ್ಮಾ ಪರಿಹಾಯತಿ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಮೋ ಆದೀನವೋ ಪುಗ್ಗಲಪ್ಪಸಾದೇ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ಆದೀನವಾ ಪುಗ್ಗಲಪ್ಪಸಾದೇ"ತಿ। ದಸಮಂ।

ದುಚ್ಚರಿತವಗ್ಗೋ ಪಞ್ಚಮೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ –

ದುಚ್ಚರಿತಂ ಕಾಯದುಚ್ಚರಿತಂ, ವಚೀದುಚ್ಚರಿತಂ ಮನೋದುಚ್ಚರಿತಂ।
ಚತೂಹಿ ಪರೇ ದ್ವೇ ಸಿವಥಿಕಾ, ಪುಗ್ಗಲಪ್ಪಸಾದೇನ ಚಾತಿ॥

ಪಞ್ಚಮಪಣ್ಣಾಸಕಂ ಸಮತ್ತಂ।

(೧೮) ೮. ಉಪಸಮ್ಪದಾವಗ್ಗೋ

೧. ಉಪಸಮ್ಪಾದೇತಬ್ಬಸುತ್ತಂ

೧೫೧. [ಮಹಾವ॰ ೮೪] "ಪಞ್ಚಹಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೇನ ಭಿಕ್ಖುನಾ ಉಪಸಮ್ಪಾದೇತಬ್ಬಂ। ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅಸೇಖೇನ ಸೀಲಕ್ಖನ್ಧೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ; ಅಸೇಖೇನ ಸಮಾಧಿಕ್ಖನ್ಧೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ; ಅಸೇಖೇನ ಪಞ್ಞಾಕ್ಖನ್ಧೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ; ಅಸೇಖೇನ ವಿಮುತ್ತಿಕ್ಖನ್ಧೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ; ಅಸೇಖೇನ ವಿಮುತ್ತಿಞಾಣದಸ್ಸನಕ್ಖನ್ಧೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೇನ ಭಿಕ್ಖುನಾ ಉಪಸಮ್ಪಾದೇತಬ್ಬ"ನ್ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ನಿಸ್ಸಯಸುತ್ತಂ

೧೫೨. [ಮಹಾವ॰ ೮೪] "ಪಞ್ಚಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೇನ ಭಿಕ್ಖುನಾ ನಿಸ್ಸಯೋ ದಾತಬ್ಬೋ। ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅಸೇಖೇನ ಸೀಲಕ್ಖನ್ಧೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ...ಪೇ॰... ಅಸೇಖೇನ ವಿಮುತ್ತಿಞಾಣದಸ್ಸನಕ್ಖನ್ಧೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ। ಇಮೇಹಿ...ಪೇ॰... ನಿಸ್ಸಯೋ ದಾತಬ್ಬೋ"ತಿ। ದುತಿಯಂ।

೩. ಸಾಮಣೇರಸುತ್ತಂ

೧೫೩. [ಮಹಾವ॰ ೮೪] "ಪಞ್ಚಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೇನ ಭಿಕ್ಖುನಾ ಸಾಮಣೇರೋ ಉಪಟ್ಠಾಪೇತಬ್ಬೋ। ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅಸೇಖೇನ ಸೀಲಕ್ಖನ್ಧೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ; ಅಸೇಖೇನ ಸಮಾಧಿಕ್ಖನ್ಧೇನ... ಅಸೇಖೇನ ಪಞ್ಞಾಕ್ಖನ್ಧೇನ... ಅಸೇಖೇನ ವಿಮುತ್ತಿಕ್ಖನ್ಧೇನ... ಅಸೇಖೇನ ವಿಮುತ್ತಿಞಾಣದಸ್ಸನಕ್ಖನ್ಧೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೇನ ಭಿಕ್ಖುನಾ ಸಾಮಣೇರೋ ಉಪಟ್ಠಾಪೇತಬ್ಬೋ"ತಿ। ತತಿಯಂ।

೪. ಪಞ್ಚಮಚ್ಛರಿಯಸುತ್ತಂ

೧೫೪. "ಪಞ್ಚಿಮಾನಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಚ್ಛರಿಯಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಪಞ್ಚ? ಆವಾಸಮಚ್ಛರಿಯಂ, ಕುಲಮಚ್ಛರಿಯಂ, ಲಾಭಮಚ್ಛರಿಯಂ, ವಣ್ಣಮಚ್ಛರಿಯಂ, ಧಮ್ಮಮಚ್ಛರಿಯಂ - ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ಮಚ್ಛರಿಯಾನಿ। ಇಮೇಸಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಮಚ್ಛರಿಯಾನಂ ಏತಂ ಪಟಿಕುಟ್ಠಂ [ಪತಿಕಿಟ್ಠಂ (ಸೀ॰ ಪೀ॰), ಪಟಿಕ್ಕಿಟ್ಠಂ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰), ಪಟಿಕಿಟ್ಠಂ (ಕ॰)], ಯದಿದಂ ಧಮ್ಮಮಚ್ಛರಿಯ"ನ್ತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಮಚ್ಛರಿಯಪ್ಪಹಾನಸುತ್ತಂ

೧೫೫. "ಪಞ್ಚನ್ನಂ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಚ್ಛರಿಯಾನಂ ಪಹಾನಾಯ ಸಮುಚ್ಛೇದಾಯ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ವುಸ್ಸತಿ। ಕತಮೇಸಂ ಪಞ್ಚನ್ನಂ? ಆವಾಸಮಚ್ಛರಿಯಸ್ಸ ಪಹಾನಾಯ ಸಮುಚ್ಛೇದಾಯ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ವುಸ್ಸತಿ; ಕುಲಮಚ್ಛರಿಯಸ್ಸ...ಪೇ॰... ಲಾಭಮಚ್ಛರಿಯಸ್ಸ... ವಣ್ಣಮಚ್ಛರಿಯಸ್ಸ... ಧಮ್ಮಮಚ್ಛರಿಯಸ್ಸ ಪಹಾನಾಯ ಸಮುಚ್ಛೇದಾಯ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ವುಸ್ಸತಿ। ಇಮೇಸಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಮಚ್ಛರಿಯಾನಂ ಪಹಾನಾಯ ಸಮುಚ್ಛೇದಾಯ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ವುಸ್ಸತೀ"ತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ಪಠಮಝಾನಸುತ್ತಂ

೨೫೭. “ಪಞ್ಚಿಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇ ಅಪ್ಪಹಾಯ ಅಭಬ್ಬೋ ಪಠಮಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಿತುಂ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಆವಾಸಮಚ್ಛರಿಯಂ, ಕುಲಮಚ್ಛರಿಯಂ, ಲಾಭಮಚ್ಛರಿಯಂ, ವಣ್ಣಮಚ್ಛರಿಯಂ, ಧಮ್ಮಮಚ್ಛರಿಯಂ – ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ಧಮ್ಮೇ ಅಪ್ಪಹಾಯ ಅಭಬ್ಬೋ ಪಠಮಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಿತುಂ।

“ಪಞ್ಚಿಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇ ಪಹಾಯ ಭಬ್ಬೋ ಪಠಮಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಿತುಂ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಆವಾಸಮಚ್ಛರಿಯಂ, ಕುಲಮಚ್ಛರಿಯಂ, ಲಾಭಮಚ್ಛರಿಯಂ, ವಣ್ಣಮಚ್ಛರಿಯಂ, ಧಮ್ಮಮಚ್ಛರಿಯಂ – ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ಧಮ್ಮೇ ಪಹಾಯ ಭಬ್ಬೋ ಪಠಮಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಿತು”ನ್ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

೭-೧೩. ದುತಿಯಝಾನಸುತ್ತಾದಿಸತ್ತಕಂ

೨೫೮-೨೬೩. “ಪಞ್ಚಿಮೇ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇ ಅಪ್ಪಹಾಯ ಅಭಬ್ಬೋ ದುತಿಯಂ ಝಾನಂ…ಪೇ॰… ಅಭಬ್ಬೋ ತತಿಯಂ ಝಾನಂ… ಅಭಬ್ಬೋ ಚತುತ್ಥಂ ಝಾನಂ… ಅಭಬ್ಬೋ ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲಂ… ಅಭಬ್ಬೋ ಸಕದಾಗಾಮಿಫಲಂ… ಅಭಬ್ಬೋ ಅನಾಗಾಮಿಫಲಂ… ಅಭಬ್ಬೋ ಅರಹತ್ತಂ [ಅರಹತ್ತಫಲಂ (ಸೀ॰)] ಸಚ್ಛಿಕಾತುಂ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಆವಾಸಮಚ್ಛರಿಯಂ , ಕುಲಮಚ್ಛರಿಯಂ, ಲಾಭಮಚ್ಛರಿಯಂ, ವಣ್ಣಮಚ್ಛರಿಯಂ, ಧಮ್ಮಮಚ್ಛರಿಯಂ – ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ಧಮ್ಮೇ ಅಪ್ಪಹಾಯ ಅಭಬ್ಬೋ ಅರಹತ್ತಂ ಸಚ್ಛಿಕಾತುಂ।

“ಪಞ್ಚಿಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇ ಪಹಾಯ ಭಬ್ಬೋ ದುತಿಯಂ ಝಾನಂ…ಪೇ॰… ಭಬ್ಬೋ ತತಿಯಂ ಝಾನಂ… ಭಬ್ಬೋ ಚತುತ್ಥಂ ಝಾನಂ… ಭಬ್ಬೋ ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲಂ… ಭಬ್ಬೋ ಸಕದಾಗಾಮಿಫಲಂ… ಭಬ್ಬೋ ಅನಾಗಾಮಿಫಲಂ… ಭಬ್ಬೋ ಅರಹತ್ತಂ ಸಚ್ಛಿಕಾತುಂ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಆವಾಸಮಚ್ಛರಿಯಂ, ಕುಲಮಚ್ಛರಿಯಂ, ಲಾಭಮಚ್ಛರಿಯಂ, ವಣ್ಣಮಚ್ಛರಿಯಂ, ಧಮ್ಮಮಚ್ಛರಿಯಂ – ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ಧಮ್ಮೇ ಪಹಾಯ ಭಬ್ಬೋ ಅರಹತ್ತಂ ಸಚ್ಛಿಕಾತು”ನ್ತಿ। ತೇರಸಮಂ।

೧೪. ಅಪರಪಠಮಝಾನಸುತ್ತಂ

೨೬೪. “ಪಞ್ಚಿಮೇ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇ ಅಪ್ಪಹಾಯ ಅಭಬ್ಬೋ ಪಠಮಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಿತುಂ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಆವಾಸಮಚ್ಛರಿಯಂ, ಕುಲಮಚ್ಛರಿಯಂ, ಲಾಭಮಚ್ಛರಿಯಂ, ವಣ್ಣಮಚ್ಛರಿಯಂ, ಅಕತಞ್ಞುತಂ ಅಕತವೇದಿತಂ – ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ಧಮ್ಮೇ ಅಪ್ಪಹಾಯ ಅಭಬ್ಬೋ ಪಠಮಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಿತುಂ।

“ಪಞ್ಚಿಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇ ಪಹಾಯ ಭಬ್ಬೋ ಪಠಮಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಿತುಂ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಆವಾಸಮಚ್ಛರಿಯಂ, ಕುಲಮಚ್ಛರಿಯಂ, ಲಾಭಮಚ್ಛರಿಯಂ, ವಣ್ಣಮಚ್ಛರಿಯಂ, ಅಕತಞ್ಞುತಂ ಅಕತವೇದಿತಂ – ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ಧಮ್ಮೇ ಪಹಾಯ ಭಬ್ಬೋ ಪಠಮಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಿತು”ನ್ತಿ। ಚುದ್ದಸಮಂ।

೧೫-೨೧. ಅಪರದುತಿಯಝಾನಸುತ್ತಾದಿಸತ್ತಕಂ

೨೬೫-೨೭೧. “ಪಞ್ಚಿಮೇ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇ ಅಪ್ಪಹಾಯ ಅಭಬ್ಬೋ ದುತಿಯಂ ಝಾನಂ…ಪೇ॰… ತತಿಯಂ ಝಾನಂ… ಚತುತ್ಥಂ ಝಾನಂ… ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲಂ… ಸಕದಾಗಾಮಿಫಲಂ… ಅನಾಗಾಮಿಫಲಂ… ಅರಹತ್ತಂ ಸಚ್ಛಿಕಾತುಂ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಆವಾಸಮಚ್ಛರಿಯಂ, ಕುಲಮಚ್ಛರಿಯಂ, ಲಾಭಮಚ್ಛರಿಯಂ, ವಣ್ಣಮಚ್ಛರಿಯಂ, ಅಕತಞ್ಞುತಂ ಅಕತವೇದಿತಂ – ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ಧಮ್ಮೇ ಅಪ್ಪಹಾಯ ಅಭಬ್ಬೋ ಅರಹತ್ತಂ ಸಚ್ಛಿಕಾತುಂ।

“ಪಞ್ಚಿಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇ ಪಹಾಯ ಭಬ್ಬೋ ದುತಿಯಂ ಝಾನಂ…ಪೇ॰… ತತಿಯಂ ಝಾನಂ… ಚತುತ್ಥಂ ಝಾನಂ… ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲಂ… ಸಕದಾಗಾಮಿಫಲಂ… ಅನಾಗಾಮಿಫಲಂ… ಅರಹತ್ತಂ ಸಚ್ಛಿಕಾತುಂ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಆವಾಸಮಚ್ಛರಿಯಂ, ಕುಲಮಚ್ಛರಿಯಂ, ಲಾಭಮಚ್ಛರಿಯಂ, ವಣ್ಣಮಚ್ಛರಿಯಂ, ಅಕತಞ್ಞುತಂ ಅಕತವೇದಿತಂ – ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ಧಮ್ಮೇ ಪಹಾಯ ಭಬ್ಬೋ ಅರಹತ್ತಂ ಸಚ್ಛಿಕಾತು”ನ್ತಿ। ಏಕವೀಸತಿಮಂ।

ಉಪಸಮ್ಪದಾವಗ್ಗೋ ಛಟ್ಠೋ।

೧. ಸಮ್ಮುತಿಪೇಯ್ಯಾಲಂ

೧. ಭತ್ತುದ್ದೇಸಕಸುತ್ತಂ

೨೭೨. "ಪಞ್ಚಹಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭತ್ತುದ್ದೇಸಕೋ ನ ಸಮ್ಮನ್ನಿತಬ್ಬೋ [ನ ಸಮ್ಮನಿತಬ್ಬೋ (ಕ॰) ಚೂಳವ॰ ೩೨೮ ಪಸ್ಸಿತಬ್ಬಂ]। ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ಛನ್ದಾಗತಿಂ ಗಚ್ಛತಿ, ದೋಸಾಗತಿಂ ಗಚ್ಛತಿ, ಮೋಹಾಗತಿಂ ಗಚ್ಛತಿ, ಭಯಾಗತಿಂ ಗಚ್ಛತಿ, ಉದ್ದಿಟ್ಠಾನುದ್ದಿಟ್ಠಂ ನ ಜಾನಾತಿ - ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭತ್ತುದ್ದೇಸಕೋ ನ ಸಮ್ಮನ್ನಿತಬ್ಬೋ।

"ಪಞ್ಚಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭತ್ತುದ್ದೇಸಕೋ ಸಮ್ಮನ್ನಿತಬ್ಬೋ। ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ನ ಛನ್ದಾಗತಿಂ ಗಚ್ಛತಿ, ನ ದೋಸಾಗತಿಂ ಗಚ್ಛತಿ, ನ ಮೋಹಾಗತಿಂ ಗಚ್ಛತಿ, ನ ಭಯಾಗತಿಂ ಗಚ್ಛತಿ, ಉದ್ದಿಟ್ಠಾನುದ್ದಿಟ್ಠಂ ಜಾನಾತಿ - ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭತ್ತುದ್ದೇಸಕೋ ಸಮ್ಮನ್ನಿತಬ್ಬೋತಿ।

"ಪಞ್ಚಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭತ್ತುದ್ದೇಸಕೋ ಸಮ್ಮತೋ [ಸಮ್ಮತೋಪಿ (ಸೀ॰)] ನ ಪೇಸೇತಬ್ಬೋ...ಪೇ॰... ಸಮ್ಮತೋ ಪೇಸೇತಬ್ಬೋ... ಬಾಲೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ... ಪಣ್ಡಿತೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ... ಖತಂ ಉಪಹತಂ ಅತ್ತಾನಂ ಪರಿಹರತಿ... ಅಕ್ಖತಂ ಅನುಪಹತಂ ಅತ್ತಾನಂ ಪರಿಹರತಿ... ಯಥಾಭತಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ಏವಂ ನಿರಯೇ... ಯಥಾಭತಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ಏವಂ ಸಗ್ಗೇ। ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ನ ಛನ್ದಾಗತಿಂ ಗಚ್ಛತಿ, ನ ದೋಸಾಗತಿಂ ಗಚ್ಛತಿ, ನ ಮೋಹಾಗತಿಂ ಗಚ್ಛತಿ, ನ ಭಯಾಗತಿಂ ಗಚ್ಛತಿ, ಉದ್ದಿಟ್ಠಾನುದ್ದಿಟ್ಠಂ ಜಾನಾತಿ - ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭತ್ತುದ್ದೇಸಕೋ ಯಥಾಭತಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ಏವಂ ಸಗ್ಗೇ"ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨-೧೪. ಸೇನಾಸನಪಞ್ಞಾಪಕಸುತ್ತಾದಿತೇರಸಕಂ

೨೭೩-೨೮೫. "ಪಞ್ಚಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಸೇನಾಸನಪಞ್ಞಾಪಕೋ ನ ಸಮ್ಮನ್ನಿತಬ್ಬೋ...ಪೇ॰... ಪಞ್ಞತ್ತಾಪಞ್ಞತ್ತಂ ನ ಜಾನಾತಿ...ಪೇ॰... ಸೇನಾಸನಪಞ್ಞಾಪಕೋ ಸಮ್ಮನ್ನಿತಬ್ಬೋ...ಪೇ॰... ಪಞ್ಞತ್ತಾಪಞ್ಞತ್ತಂ ಜಾನಾತಿ...ಪೇ॰...।

ಸೇನಾಸನಗಾಹಾಪಕೋ ನ ಸಮ್ಮನ್ನಿತಬ್ಬೋ...ಪೇ॰... ಗಹಿತಾಗಹಿತಂ [ಪಞ್ಞತ್ತಾಪಞ್ಞತ್ತಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ನ ಜಾನಾತಿ... ಪೇ॰... ಸೇನಾಸನಗಾಹಾಪಕೋ ಸಮ್ಮನ್ನಿತಬ್ಬೋ...ಪೇ॰... ಗಹಿತಾಗಹಿತಂ [ಪಞ್ಞತ್ತಾಪಞ್ಞತ್ತಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ಜಾನಾತಿ...ಪೇ॰...।

ಭಣ್ಡಾಗಾರಿಕೋ ನ ಸಮ್ಮನ್ನಿತಬ್ಬೋ...ಪೇ॰... ಗುತ್ತಾಗುತ್ತಂ ನ ಜಾನಾತಿ... ಭಣ್ಡಾಗಾರಿಕೋ ಸಮ್ಮನ್ನಿತಬ್ಬೋ...ಪೇ॰... ಗುತ್ತಾಗುತ್ತಂ ಜಾನಾತಿ...ಪೇ॰...।

ಚೀವರಪಟಿಗ್ಗಾಹಕೋ ನ ಸಮ್ಮನ್ನಿತಬ್ಬೋ...ಪೇ॰... ಗಹಿತಾಗಹಿತಂ ನ ಜಾನಾತಿ... ಚೀವರಪಟಿಗ್ಗಾಹಕೋ ಸಮ್ಮನ್ನಿತಬ್ಬೋ ... ಪೇ॰... ಗಹಿತಾಗಹಿತಂ ಜಾನಾತಿ...ಪೇ॰...।

ಚೀವರಭಾಜಕೋ ನ ಸಮ್ಮನ್ನಿತಬ್ಬೋ...ಪೇ॰... ಭಾಜಿತಾಭಾಜಿತಂ ನ ಜಾನಾತಿ... ಚೀವರಭಾಜಕೋ ಸಮ್ಮನ್ನಿತಬ್ಬೋ...ಪೇ॰... ಭಾಜಿತಾಭಾಜಿತಂ ಜಾನಾತಿ...ಪೇ॰...।

ಯಾಗುಭಾಜಕೋ ನ ಸಮ್ಮನ್ನಿತಬ್ಬೋ...ಪೇ॰... ಯಾಗುಭಾಜಕೋ ಸಮ್ಮನ್ನಿತಬ್ಬೋ...ಪೇ॰...।

ಫಲಭಾಜಕೋ ನ ಸಮ್ಮನ್ನಿತಬ್ಬೋ…ಪೇ॰… ಫಲಭಾಜಕೋ ಸಮ್ಮನ್ನಿತಬ್ಬೋ…ಪೇ॰…।

ಖಜ್ಜಕಭಾಜಕೋ ನ ಸಮ್ಮನ್ನಿತಬ್ಬೋ…ಪೇ॰… ಭಾಜಿತಾಭಾಜಿತಂ ನ ಜಾನಾತಿ… ಖಜ್ಜಕಭಾಜಕೋ ಸಮ್ಮನ್ನಿತಬ್ಬೋ…ಪೇ॰… ಭಾಜಿತಾಭಾಜಿತಂ ಜಾನಾತಿ…ಪೇ॰…।

ಅಪ್ಪಮತ್ತಕವಿಸ್ಸಜ್ಜಕೋ ನ ಸಮ್ಮನ್ನಿತಬ್ಬೋ…ಪೇ॰… ವಿಸ್ಸಜ್ಜಿತಾವಿಸ್ಸಜ್ಜಿತಂ ನ ಜಾನಾತಿ… ಅಪ್ಪಮತ್ತಕವಿಸ್ಸಜ್ಜಕೋ ಸಮ್ಮನ್ನಿತಬ್ಬೋ…ಪೇ॰… ವಿಸ್ಸಜ್ಜಿತಾವಿಸ್ಸಜ್ಜಿತಂ ಜಾನಾತಿ…।

ಸಾಟಿಯಗ್ಗಾಹಾಪಕೋ ನ ಸಮ್ಮನ್ನಿತಬ್ಬೋ…ಪೇ॰… ಗಹಿತಾಗಹಿತಂ ನ ಜಾನಾತಿ … ಸಾಟಿಯಗ್ಗಾಹಾಪಕೋ ಸಮ್ಮನ್ನಿತಬ್ಬೋ…ಪೇ॰… ಗಹಿತಾಗಹಿತಂ ಜಾನಾತಿ…।

ಪತ್ತಗ್ಗಾಹಾಪಕೋ ನ ಸಮ್ಮನ್ನಿತಬ್ಬೋ…ಪೇ॰… ಗಹಿತಾಗಹಿತಂ ನ ಜಾನಾತಿ… ಪತ್ತಗ್ಗಾಹಾಪಕೋ ಸಮ್ಮನ್ನಿತಬ್ಬೋ…ಪೇ॰… ಗಹಿತಾಗಹಿತಂ ಜಾನಾತಿ…।

ಆರಾಮಿಕಪೇಸಕೋ ನ ಸಮ್ಮನ್ನಿತಬ್ಬೋ…ಪೇ॰… ಆರಾಮಿಕಪೇಸಕೋ ಸಮ್ಮನ್ನಿತಬ್ಬೋ…ಪೇ॰…।

ಸಾಮಣೇರಪೇಸಕೋ ನ ಸಮ್ಮನ್ನಿತಬ್ಬೋ…ಪೇ॰… ಸಾಮಣೇರಪೇಸಕೋ ಸಮ್ಮನ್ನಿತಬ್ಬೋ…ಪೇ॰…।

ಸಮ್ಮತೋ ನ ಪೇಸೇತಬ್ಬೋ…ಪೇ॰… ಸಮ್ಮತೋ ಪೇಸೇತಬ್ಬೋ…ಪೇ॰…।

ಸಾಮಣೇರಪೇಸಕೋ ಬಾಲೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ…ಪೇ॰… ಪಣ್ಡಿತೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ… ಖತಂ ಉಪಹತಂ ಅತ್ತಾನಂ ಪರಿಹರತಿ… ಅಕ್ಖತಂ ಅನುಪಹತಂ ಅತ್ತಾನಂ ಪರಿಹರತಿ… ಯಥಾಭತಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ಏವಂ ನಿರಯೇ… ಯಥಾಭತಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ಏವಂ ಸಗ್ಗೇ। ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ನ ಛನ್ದಾಗತಿಂ ಗಚ್ಛತಿ, ನ ದೋಸಾಗತಿಂ ಗಚ್ಛತಿ, ನ ಮೋಹಾಗತಿಂ ಗಚ್ಛತಿ, ನ ಭಯಾಗತಿಂ ಗಚ್ಛತಿ, ಪೇಸಿತಾಪೇಸಿತಂ ಜಾನಾತಿ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಸಾಮಣೇರಪೇಸಕೋ ಯಥಾಭತಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ಏವಂ ಸಗ್ಗೇ"ತಿ। ಛುದ್ದಸಮಂ।

ಸಮ್ಮುತಿಪೇಯ್ಯಾಲಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ।

೨. ಸಿಕ್ಖಾಪದಪೇಯ್ಯಾಲಂ

೧. ಭಿಕ್ಖುಸುತ್ತಂ

೧೮೬. “ಪಞ್ಚಹಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ಯಥಾಭತಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ಏವಂ ನಿರಯೇ। ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ಪಾಣಾತಿಪಾತೀ ಹೋತಿ, ಅದಿನ್ನಾದಾಯೀ ಹೋತಿ, ಅಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ಹೋತಿ, ಮುಸಾವಾದೀ ಹೋತಿ, ಸುರಾಮೇರಯಮಜ್ಜಪಮಾದಟ್ಠಾಯೀ ಹೋತಿ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ಯಥಾಭತಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ಏವಂ ನಿರಯೇ।

“ಪಞ್ಚಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ಯಥಾಭತಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ಏವಂ ಸಗ್ಗೇ। ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ ? ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಅದಿನ್ನಾದಾನಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಅಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಮುಸಾವಾದಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಸುರಾಮೇರಯಮಜ್ಜಪಮಾದಟ್ಠಾನಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ಯಥಾಭತಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ಏವಂ ಸಗ್ಗೇ”ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨-೭. ಭಿಕ್ಖುನೀಸುತ್ತಾದಿಛಕ್ಕಂ

೧೮೭-೧೯೨. “ಪಞ್ಚಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ಭಿಕ್ಖುನೀ…ಪೇ॰… ಸಿಕ್ಖಮಾನಾ… ಸಾಮಣೇರೋ… ಸಾಮಣೇರೀ… ಉಪಾಸಕೋ… ಉಪಾಸಿಕಾ ಯಥಾಭತಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತಾ ಏವಂ ನಿರಯೇ। ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ಪಾಣಾತಿಪಾತಿನೀ ಹೋತಿ, ಅದಿನ್ನಾದಾಯಿನೀ ಹೋತಿ, ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರಿನೀ ಹೋತಿ, ಮುಸಾವಾದಿನೀ ಹೋತಿ, ಸುರಾಮೇರಯಮಜ್ಜಪಮಾದಟ್ಠಾಯಿನೀ ಹೋತಿ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ಉಪಾಸಿಕಾ ಯಥಾಭತಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತಾ ಏವಂ ನಿರಯೇ।

“ಪಞ್ಚಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ಉಪಾಸಿಕಾ ಯಥಾಭತಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತಾ ಏವಂ ಸಗ್ಗೇ। ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ಪಟಿವಿರತಾ ಹೋತಿ, ಅದಿನ್ನಾದಾನಾ ಪಟಿವಿರತಾ ಹೋತಿ, ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರಾ ಪಟಿವಿರತಾ ಹೋತಿ, ಮುಸಾವಾದಾ ಪಟಿವಿರತಾ ಹೋತಿ, ಸುರಾಮೇರಯಮಜ್ಜಪಮಾದಟ್ಠಾನಾ ಪಟಿವಿರತಾ ಹೋತಿ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ಉಪಾಸಿಕಾ ಯಥಾಭತಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತಾ ಏವಂ ಸಗ್ಗೇ”ತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ಆಜೀವಕಸುತ್ತಂ

೧೯೩. “ಪಞ್ಚಹಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಆಜೀವಕೋ ಯಥಾಭತಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ಏವಂ ನಿರಯೇ। ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ಪಾಣಾತಿಪಾತೀ ಹೋತಿ, ಅದಿನ್ನಾದಾಯೀ ಹೋತಿ, ಅಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ಹೋತಿ, ಮುಸಾವಾದೀ ಹೋತಿ, ಸುರಾಮೇರಯಮಜ್ಜಪಮಾದಟ್ಠಾಯೀ ಹೋತಿ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಆಜೀವಕೋ ಯಥಾಭತಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ಏವಂ ನಿರಯೇ”ತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯-೧೭. ನಿಗಣ್ಠಸುತ್ತಾದಿನವಕಂ

೧೯೪-೨೦೨. “ಪಞ್ಚಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ನಿಗಣ್ಠೋ…ಪೇ॰… ಮುಣ್ಡಸಾವಕೋ… ಜಟಿಲಕೋ… ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ… ಮಾಗಣ್ಡಿಕೋ… ತೇದಣ್ಡಿಕೋ… ಆರುದ್ಧಕೋ… ಗೋತಮಕೋ… ದೇವಧಮ್ಮಿಕೋ ಯಥಾಭತಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ಏವಂ ನಿರಯೇ। ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ಪಾಣಾತಿಪಾತೀ ಹೋತಿ, ಅದಿನ್ನಾದಾಯೀ ಹೋತಿ…ಪೇ॰… ಸುರಾಮೇರಯಮಜ್ಜಪಮಾದಟ್ಠಾಯೀ

ಹೋತಿ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ದೇವಧಮ್ಮಿಕೋ ಯಥಾಭತಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ಏವಂ ನಿರಯೇ"ತಿ। ಸತ್ತರಸಮಂ।

ಸಿಕ್ಖಾಪದಪೇಯ್ಯಾಲಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ।

೩. ರಾಗಪೇಯ್ಯಾಲಂ

೩೦೩. “ರಾಗಸ್ಸ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಪಞ್ಚ ಧಮ್ಮಾ ಭಾವೇತಬ್ಬಾ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಅಸುಭಸಞ್ಞಾ, ಮರಣಸಞ್ಞಾ, ಆದೀನವಸಞ್ಞಾ, ಆಹಾರೇ ಪಟಿಕೂಲಸಞ್ಞಾ, ಸಬ್ಬಲೋಕೇ ಅನಭಿರತಸಞ್ಞಾ [ಸಬ್ಬತ್ಥಪಿ ಏವಮೇವ ದಿಸ್ಸತಿ] - ರಾಗಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಇಮೇ ಪಞ್ಚ ಧಮ್ಮಾ ಭಾವೇತಬ್ಬಾ”ತಿ।

೩೦೪. “ರಾಗಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಪಞ್ಚ ಧಮ್ಮಾ ಭಾವೇತಬ್ಬಾ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಅನಿಚ್ಚಸಞ್ಞಾ, ಅನತ್ತಸಞ್ಞಾ, ಮರಣಸಞ್ಞಾ, ಆಹಾರೇ ಪಟಿಕೂಲಸಞ್ಞಾ, ಸಬ್ಬಲೋಕೇ ಅನಭಿರತಸಞ್ಞಾ - ರಾಗಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಇಮೇ ಪಞ್ಚ ಧಮ್ಮಾ ಭಾವೇತಬ್ಬಾ”ತಿ।

೩೦೫. “ರಾಗಸ್ಸ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಪಞ್ಚ ಧಮ್ಮಾ ಭಾವೇತಬ್ಬಾ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಅನಿಚ್ಚಸಞ್ಞಾ, ಅನಿಚ್ಚೇ ದುಕ್ಖಸಞ್ಞಾ, ದುಕ್ಖೇ ಅನತ್ತಸಞ್ಞಾ, ಪಹಾನಸಞ್ಞಾ, ವಿರಾಗಸಞ್ಞಾ - ರಾಗಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಇಮೇ ಪಞ್ಚ ಧಮ್ಮಾ ಭಾವೇತಬ್ಬಾ”ತಿ।

೩೦೬. “ರಾಗಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಪಞ್ಚ ಧಮ್ಮಾ ಭಾವೇತಬ್ಬಾ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಸದ್ಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ವೀರಿಯಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ಸತಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ಸಮಾಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ಪಞ್ಞಿನ್ದ್ರಿಯಂ - ರಾಗಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಇಮೇ ಪಞ್ಚ ಧಮ್ಮಾ ಭಾವೇತಬ್ಬಾ”ತಿ।

೩೦೭. “ರಾಗಸ್ಸ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಪಞ್ಚ ಧಮ್ಮಾ ಭಾವೇತಬ್ಬಾ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಸದ್ಧಾಬಲಂ, ವೀರಿಯಬಲಂ, ಸತಿಬಲಂ, ಸಮಾಧಿಬಲಂ, ಪಞ್ಞಾಬಲಂ - ರಾಗಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಇಮೇ ಪಞ್ಚ ಧಮ್ಮಾ ಭಾವೇತಬ್ಬಾ”ತಿ।

೩೦೮-೧೧೫೧. “ರಾಗಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪರಿಞ್ಞಾಯ… ಪರಿಕ್ಖಯಾಯ… ಪಹಾನಾಯ… ಖಯಾಯ… ವಯಾಯ… ವಿರಾಗಾಯ… ನಿರೋಧಾಯ… ಚಾಗಾಯ… ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗಾಯ ಪಞ್ಚ ಧಮ್ಮಾ ಭಾವೇತಬ್ಬಾ। ದೋಸಸ್ಸ… ಮೋಹಸ್ಸ… ಕೋಧಸ್ಸ… ಉಪನಾಹಸ್ಸ… ಮಕ್ಖಸ್ಸ… ಪಳಾಸಸ್ಸ… ಇಸ್ಸಾಯ… ಮಚ್ಛರಿಯಸ್ಸ… ಮಾಯಾಯ… ಸಾಠೇಯ್ಯಸ್ಸ… ಥಮ್ಭಸ್ಸ… ಸಾರಮ್ಭಸ್ಸ… ಮಾನಸ್ಸ… ಅತಿಮಾನಸ್ಸ … ಮದಸ್ಸ… ಪಮಾದಸ್ಸ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ… ಪರಿಞ್ಞಾಯ… ಪರಿಕ್ಖಯಾಯ… ಪಹಾನಾಯ… ಖಯಾಯ… ವಯಾಯ… ವಿರಾಗಾಯ… ನಿರೋಧಾಯ… ಚಾಗಾಯ… ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗಾಯ ಪಞ್ಚ ಧಮ್ಮಾ ಭಾವೇತಬ್ಬಾ।

“ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಸದ್ಧಾಬಲಂ, ವೀರಿಯಬಲಂ, ಸತಿಬಲಂ, ಸಮಾಧಿಬಲಂ, ಪಞ್ಞಾಬಲಂ - ಪಮಾದಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗಾಯ ಇಮೇ ಪಞ್ಚ ಧಮ್ಮಾ ಭಾವೇತಬ್ಬಾ”ತಿ।

ರಾಗಪೇಯ್ಯಾಲಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಪರಿಞ್ಞಾಯ ಪರಿಕ್ಖಯಾಯ,
ಪಹಾನಾಯ ಖಯಾಯ ವಯೇನ ಚ।
ವಿರಾಗನಿರೋಧಾ ಚಾಗಞ್ಚ,
ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗೋ ಇಮೇ ದಸಾತಿ॥

ಪಞ್ಚಕನಿಪಾತೋ ನಿಟ್ಠಿತೋ।

ತತ್ರಿದಂ ವಗ್ಗುದ್ದಾನಂ -

ಸೇಖಬಲಂ ಬಲಞ್ಚೇವ, ಪಞ್ಚಙ್ಗಿಕಞ್ಚ ಸುಮನಂ।
ಮುಣ್ಡನೀವರಣಞ್ಚ ಸಞ್ಞಞ್ಚ, ಯೋಧಾಜೀವಞ್ಚ ಅಟ್ಠಮಂ।
ಥೇರಂ ಕಕುಧಫಾಸುಞ್ಚ, ಅನ್ಧಕವಿನ್ದದ್ವಾದಸಂ।
ಗಿಲಾನರಾಜತಿಕಣ್ಡಂ, ಸದ್ಧಮ್ಮಾಘಾತುಪಾಸಕಂ।
ಅರಞ್ಞಬ್ರಾಹ್ಮಣಞ್ಚೇವ, ಕಿಮಿಲಕ್ಕೋಸಕಂ ತಥಾ।
ದೀಘಾಚಾರಾವಾಸಿಕಞ್ಚ, ದುಚ್ಚರಿತೂಪಸಮ್ಪದನ್ತಿ॥

ಪಞ್ಚಕನಿಪಾತಪಾಳಿ ನಿಟ್ಠಿತಾ।